

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Car 85.70.8.4

Harvard College Library

FROM THE

CONSTANTIUS FUND

Established by Professor E. A. SOROCLES of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books, (the ancient classics) or of Arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books." Will, dated 1880.)

Received 21 May, 1903.

1

2

3

4

~~16535.34~~

Ger 85.70.8.4

Constantius p. r. o.

HROTSVITHAE
OPERA

RECENSUIT ET EMENDAVIT

PAVLVS DE WINTERFELD

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MCMII

~~16535.34~~ "

Ger 85.70.8.4

Constantius furius.

*Karoli Lachmanni natalicia saecularia celebraturi, qui
tum eramus regii seminarii philologici Berolinensis sodales
ordinarii,*

ego senior

Hermannus Schmidt

Paulus Siewert

Georgius Sommer

Wilhelmus Nachstaedt

Ludovicus Szamatólski,

*a. d. IV. Nonas Martias a. MDCCCXCIII Adolpho Kirch-
hoffio et Iohanni Vahleno seminarii rectoribus animadversionum
in Hrotsvithae opera commentariolum a me scriptum tradi-
dimus. Iam Hrotsvithae meae, cui a primis paene studiorum
initiis per Horatii illud novennium et quod superest operam
dare non desii, editionem tandem ad finem perducere licuit.
Qua si quid illi profui, id ea re factum profiteor, quod Lach-
manni obsecutus praecepto me totis viribus in eius ingenium
et artem insinuavi.*

*Neque vero defuerunt, qui de editione atque editore optime
mererent; quibus ex animi sententia gratias ago. Ernestus
Duemmler et Ludovicus Traube plagulas paene omnes mecum
correxerunt et consilio mihi adfuerunt; Franciscus Boll de
codicis Monacensis lectione, sicubi de ea dubitabam, me inde-
fessa opera certiore fecit; Wilhelmus Meyer Spirensis in
sequentia Cantabrigiensi edenda me egregie adiuvit; Karolus
Strecker praeclaras aliquot emendationes et imitationum Pru-
dentianarum supplementum uberrimum mecum communicavit;
E. Bodemann Hannoveranus, F. Brackebusch Gandershemensis,
P. Koetschau Coburgensis, I. Lechner Vindobonensis de biblio-
thecarum suarum codicibus quaerenti comiter responderunt.*

Dabam Berolini a. d. V. Kalendas Octobres a. MCM.

Paulus de Winterfeld.

*Hrotsvit*¹⁾ nata est 'longo tempore'²⁾ post mortem Ottonis ducis Saxoniae († a. 912³⁾), sed ante Gerbergam abbatissam suam⁴⁾, cuius pater Henricus Ottonis Magni frater a. 938 in matrimonium duxit Iuditham filiam Arnolfi ducis Baioariorum⁵⁾: his ex terminis profecti ad a. 935 fere deducimur. Puellam nobili sine dubio inter Saxones genere ortam⁶⁾ in coenobio sanctimonialium Gandeshemensium instruxit Rikkardis, magistra⁷⁾; deinde post alias etiam Gerberg⁸⁾, sodalis nimirum ingenio iam tum perspicui coepto, 'auctores aliquot, quos ipsa prior a sapientissimis didicit, eam admodum pie erudit'. Deinceps Gerberg abbatissa facta est⁹⁾; et, quae discipula fuerat, carminibus componendis operam dare coepit, 'clam cunctis, ne prohiberetur pro rusticitate'¹⁰⁾.

In primo, qui quidem nunc est, libro dedicationum prooemiorum perorationum ratione habita haec dignoscuntur corpuscula:

- I = Mar. v. 45—862¹¹⁾ cum prooemio (v. 13—44) et peroratione (v. 863—903).
- II = I + asc.; asc. caret prooemio, ut altera pars carminis prioris separatim numquam edita¹²⁾, perorationem habet (v. 147—150).
- III A 1 = Gong. cum prooemio (v. 1—18); peroratio propter turpe extremorum versuum argumentum omissa.
- 2 = Pel. cum prooemio (v. 1—11); perorationis loco sunt v. 411—413.
- B = II + III A 1 + III A 2 + Theoph.: Theoph. caret prooemio, ut pars libri Gerbergae iam abbatissae¹³⁾ dedicandi; perorationem habet (v. 443—447), qua simul terminatur libellus; denique Hrotsvit praemisit dedicationem (Mar. 1—12), et orationem addidit ante cibum (Theoph. 448—455¹⁴⁾), postquam Gerberg opuscula sibi dedicata ad cenam praelegi iussit.
- IV A = Bas. v. 17—260 + Dion. + Agn. cum epilogo (p. 105¹⁵⁾); novam seriem texere incipiens

Hrotsvit praefixit prooemium (Bas. v. 7—16) ad Basilii historiam Theophilo similem¹⁶⁾ accommodatum, cum Dion. et Agn.¹⁷⁾ prooemiis careant; perorationes extant Bas. v. 261—265, Dion. v. 265 sq., Agn. v. 458 sq.; haec tria carmina praemissa dedicatione, qua item Basilii argumentum tangitur, rursus Gerbergae dedicavit.

IV B = praefatio (p. 2 sq.) + III B + IV; hanc syllogam post a. 962¹⁸⁾ publicae lectioni destinata exhibet codex Monacensis.

Secundus liber sex dramata continet quae eodem videntur ordine composita esse quo in codice scripta leguntur¹⁹⁾. Praemissae sunt praefatio et 'epistola ad quosdam sapientes huius libri fautores', qui poëtriae primitias laudaverant: quorum nomina nec divinare licet²⁰⁾. Gallicanum saec. XII, cum drama ecclesiasticum effloruit, scenis sollerter distinxerunt²¹⁾ et in passionale Alderspacense receperunt²²⁾: Hrotsvit ipsa de dramatis agendis cogitare non potuit²³⁾. Inscriptiones, quas male argumenta dicunt²⁴⁾, manu aequali in spatiis relictis exaratae sunt²⁵⁾. De correctionibus manus secundae infra dicendum erit²⁶⁾. Dramata excipiunt versiculi Bedae ex carmine in Aethylthrydam Anglorum reginam, qui si ad coenobium Gandeshemense pertinent, coemeterio inscripti fuisse possunt²⁷⁾; qui deinceps sequuntur, ab ipsa Hrotsvitha facti ad duodecim picturas apocalypticas spectant: unde maximam eius auctoritatem fuisse consequitur.

Post dramata rursus ad epicam Hrotsvit conversa poësin gesta Ottonis Magni regis²⁸⁾ scriptis libris non usa²⁹⁾ celebravit: quod carmen ad a. 962 deductum³⁰⁾ ineunte a. 967 Gerbergae dedicavit, ut 'eius familiarissimo archipraesuli Wilhelmo' Moguntino, Ottonis Magni filio, praesentaretur³¹⁾; prologus ad utrumque Ottonem additus est duplex. Denique de constructione monasterii Gandeshemensis primisque eius abbatissis³²⁾ et de s. Anastasio et s. Innocentio papis monasterii patronis³³⁾ scripsit. De obitu eius non constat³⁴⁾.

Codicis Monacensis lat. n. 14485 (olim s. Emmerammi E CVIII³⁵⁾ hoc scema est: constat binione (fol. 1—3: ante fol. 1 unum folium exectum), novem quaternionibus (fol. 4—11; 12—19; 20—27; 28—35; 36—43; 44—51; 52—59; 60—67; 68—75), quattuor foliis singularibus (fol. 76. 77. 78. 79), tribus quaternionibus (fol. 80—87; 88—95; 96—103), ternione

(fol. 104—108: post fol. 104 unum folium exectum), duobus quaternionibus (fol. 109—116; 117—124), folio singulari (fol. 125), ternione (fol. 126—131), folio singulari (fol. 132), duobus quaternionibus (fol. 133—140; 141—148); proximus fasciculus evulsus est (in fol. 148^v manu recenti scriptum est nota), postremi interioribus foliis evulsis supersunt extrema (fol. 149 et 150). Folia 77^v et 78^r et folia 131^v et 132^r admodum detrita sunt; unde tres partes, quae nunc uno comprehenduntur codice, olim separatim adservatas esse iure conclusit Koepke II p. 239. Manus trium partium diversae sunt neque in singulis partibus semper eadem: velut inscriptiones dramatum in spatiis relictis alia manu scriptae sunt; id quod in Abrahae inscriptione dilucide cognoscitur, cuius extrema verba emundavit maculas criminum spatium non capiebat. Simulacra lithographica exhibuerunt Perts (gest. 337—343: SS. IV tab. 2, 1), Koepke II (Dion. 31—38, Gall. I 1 § 1, gest. 1—6), Koennecke (Abr. 3 § 2—4: Bilderatlas sur Gesch. der deutschen Nat.-Litter.² M¹ p. 15). Errores multi manu partim eadem partim aequali fere M² correcti sunt³⁶); neutra fide ubique digna est: itaque raro nec plerumque sine causa dixi, utra manu lectio primitiva correcta sit. Ipse Monachii mense Maio a. 1898 contuli.

Codex cum aut saeculo X exeunte aut saeculo XI scriptus sit, nescio an idem sit, qui in catalogo s. Emmerammi, qui quidem tempore Ramuoldi abbatis factus est, ita commemoratur: ars metrica de nativitate sanctae Mariae³⁷). Ac licebit fortasse, cum litterarum ductus muliebres videantur³⁸), exemplar Gerbergae iussu ad s. Emmerammum missum³⁹) agnoscere. Deinde codex delituit, donec Conradus Celtes eum invenit⁴⁰) et mutuatus est⁴¹). Is rursus eum commodavit I. Trithemio⁴²), apud quem Th. Gresmundus filius confecit apographon Pommersfeldense⁴³). Deinde de codice iam reddito satis accurate actum est in novo s. Emmerammi catalogo, cuius conficiendi 'oboedientia anno domini 1500 feria tertia post dominicam Cantate fratri Dionysio Menger⁴⁴) capitulariter iniuncta est'.

Huius autem codicis apographa supersunt duo. Codex m Monacensis lat. n. 2552 (olim Alderspacensis n. 22) saec. XII⁴⁵) passionale mensium Septembris Octobris Novembris continet; praemissae sunt ad supplendum passionale codicis Monacensis lat. n. 2546 (olim Alderspacensis n. 16) aliorum vitae sanctorum. Huius libri initio leguntur conversio Gallicani principis et Iohannis et Pauli vita, i. e. utraque pars Gallicani. Codicem Berolini mense Iulio a. 1900 contuli; quem cum ex s. Emmerammi codice manum secundam iam passo descriptum esse cognovissem, de varia eius lectione in apparatu referre nolui, sed, neglecto verborum ordine, qui in apographo saepis-

sime planior est, ceterarumque tam mutationum quam corruptellarum farragine abiecta, ea tantum commemoravi, quae in archetypo correcta erant⁴⁶).

Codicem Pommersfeldensem comitum Schoenborniorum p. n. 2883⁴⁷) Theodoricus Gresmundus iunior, cuius in recipiendis corruptelis mira fuit perversitas, a. 1494 apud Trithemium versatus ex s. Emmerammi codice descripsit⁴⁸). Constat liber quattuor ex partibus quae nunc ita inter se excipiunt:

1. gesta Ottonis, et de conversione Saxonum carmen concisum⁴⁹);
2. dramata;
3. vitae sanctorum;
4. Aldhelmi laudes virginum (prol., v. 1—2404).

Contuli aestate a. 1898; lectiones commemorandas eadem ratione elegi, qua in apographo Alderspacensi usus sum.

Codicis Berolinensis theol. lat. F n. 265 omnino non habui rationem, cum ille ex Celtis editione descriptus sit⁵⁰).

Carminis de coenobii Gandeshemensis constructione codicem sine dubio antiquum Bodo⁵¹) saec. XVI medio ad syntagma suum adscivit; quem monasterio Clusino sublato in Westfaliam ablatum esse ideo coniecit Koepke II p. 16, quod a. 1693 in N. Schateni s. I. annalium Paderbornensium opere postumo, s. tom. I p. 128, v. 6—23 editi sunt. Res incerta est; nam poterat fieri, ut iam Schatenus Gandeshemensi codice uteretur, quem proximi saeculi initio protraxit C. B. Behrens⁵²). Quo et Leuckfeldi editio redit antiquitatibus Gandeshemensibus inserta, l et apographon Hannoveranum in usum Leibnitii factum, quo h ille et Pertzius usi sunt. Neque vero ullus hodie codex superest; sed, ut de Bodone et Behrensio taceam, hac nostra aetate duo codices quamvis recentes delituerunt. Nam Hannoveranum codicem, quem G. H. Pertz a. 1841 'in bibliotheca regia Hannoverana servabat'⁵³), a. 1895 frustra mecum quaesivit E. Bode-mann, atque etiam omnis eius memoria Hannoverae penitus erat extincta⁵⁴); neque magis Coburgensem, quem a. 1841 inventum carmini corrigendo profuturum dixit G. Waitz, W. Wattenbach postea repperit⁵⁵), aut, qui nuper eum mea gratia in bibliothecis tam Coburgensi quam Gothana quaesiverunt, P. Koetschau et L. Traube. Harenbergii vero manuscripta duo non perierunt, sed omnino ficticia sunt⁵⁶).

- ¹⁾ *Hac sola forma ipsa utitur casus primi: quae enim Barack p. II exempla attulit ad comprobendam formam Hrotsvitha, ea omnia (Mar. 18, asc. 148, Gong. 12, Pel. 13) casus obliquos exhibent; Hrotsvit dicitur p. 107, 15 et p. 201, 3. In obliquis certe formis Hrotsvithae et Hrotsvitham per v scribendum esse monet Koepke II p. 32. Nominis etymologiam ex praefatione dramatum p. 106, 8 primus explicavit I. Grimm: ego Clamor Validus Gandeshemensis (lat. Ged. des X. und XI. Jhs., p. IX); quo de more interpretandi nominis dictum est in praefatione ad Hucbaldi Elnonensis carmina (P. C. tom. IV p. 265). Similiter in gestis Ottonis v. 77 Eaditham et v. 597 Eadithae legitur, cum casus primus sit Eadit (v. 118) vel Aedit (v. 398). Abbatisarum nomen semel scribitur Gerberga (prim. 405), reliquis locis Gerberg vel Gerbirg (Mar. 2, Bas. 1, prim. 351. 475); obliqui casus fiunt Gerbergae (gen.: p. 2, 31 et prim. 450; dat.: p. 201, 1 et prim. 318). Huc id quoque pertinet quod in primordiis, quorum codice caremus, correxi v. 305 Liutgard de nomine dictam (Liudgardae vg.) et v. 320 Bernrad de nomine dicto (Bernrado vg.); quod usus poscit (cf. Mar. 590 quae Zelemi Salome fuerant de nomine dictae, Theoph. 5 hicce Theophilus fuerat de nomine dictus), cum sine participio dicat omissa etiam praepositione nomine Gingulfus (Gong. 25), nomine Pelagius (Pel. 145), nomine Proterius (Bas. 21), nomine Carpum (Dion. 46). Nec inutile erit conferre, quomodo Alchvine nomen suum protulerit per casus obliquos Albin, -no, -num, (cf. Traube, karol. Dicht. p. 47¹).*
- ²⁾ *Cf. prim. 523: nos quoque permotae tantae dulcedine famae, necdum maternis quae tunc prorupimus alvis, sed fuimus vere longo post tempore natae, haud minus illius constanter amore flagramus quam qui praesentem contemplabantur eundem atque suae donis ditabantur pietatis. Ubi Hrotsvitham non de se sola loqui, sed de conventu monialium, ex numero plurali apparet: nam de se ipsa singulari numero illa loqui solet, nec dubia est elocutio maternis alvis. Sic ne v. 527 quidem verum videtur quam qui praesentem contemplabantur eundem atque suae donis ditabantur pietatis; quamquam enim ibi bene aequalium omnium amor commemorari poterat, tamen et aequabilitate membrorum correctio pronominis feminini commendatur nec ditatio donorum referri potest nisi ad dona ab Ottone duce monialibus Gandeshemensibus concessa. Neque vero ea re, quod generaliter de conventu suae aetatis Hrotsvit locuta est, testimonii minuitur auctoritas; cum enim proximis post a. 968 annis non modo nullam totius monasterii monialem ante a. 912, sed omnes 'longo tempore' post illum annum natas fuisse prorsus incredibile sit, de ea parte monialium Hrotsvitham loqui consequitur, in qua ipsa erat: neque igitur quicquam est, cur illo testimonio non utamur ad ipsius Hrotsvithae aetatem inveniendam.*
- ³⁾ *Cf. Duemmler, Ostfr. Reich² III p. 583; Waitz, Heinrich I.³ p. 195 sq.*
- ⁴⁾ *Gerbergae, quae aetate minor (p. 2, 32).*
- ⁵⁾ *Cf. Koepke-Duemmler, Kaiser Otto der Grosse p. 80². In reconciliatione fratrum a. 941 Gerbergam deo a patre oblatam esse Eberhardus presbyter Gandeshemensis a. 1216 scribit cap. 33 (deutsche Chron. II p. 421), testis parum idoneus (Koepke II p. 33 sq.; Hasse, die Reimchronik des Eberhard von Gandersheim, p. 36 sq.; Koepke-Duemmler p. 120 sq.; Weiland, deutsche Chron. II p. 391): quamquam in re narrata nihil inest veri dissimile.*
- ⁶⁾ *Cf. Koepke II p. 37; consanguineam eam fuisse abbatisae Gandeshemensis cognominis (a. 919—927) probabiliter coniecit Leibniz, ann. imp. III p. 208.*
- ⁷⁾ *Cf. p. 2, 29.*
- ⁸⁾ *Cf. p. 2, 30 sqq.*

- ⁹⁾ Gerbergam post a. 954 consecravit Otwinus episcopus Hildeshemensis, non refragante Wilhelmo archiepiscopo Moguntino (Koepke II p. 35 sq.; Weiland, Zeitschrift des Harzvereins VIII p. 484. Nondum abbatissa Hrotsvitham docuit, quae p. 2, 31 scribit: cuius nunc subdor dominio abbatissae (cf. Koepke II p. 38).
- ¹⁰⁾ Cf. p. 2, 22.
- ¹¹⁾ Primum hoc esse opusculum apparet etiam ex v. 31 sqq. olim sed stultum fari qui iussit asellum in laudem sancti nominis ille sui . . . , si placet, ipse meam potis est dissolvere linguam. Sic non loquitur nisi is qui primum scribere temptat. Et decebat virginem monialem a laudanda 'inventrice virginitatis' (Theoph. 290) vel 'auctrice virginitatis' (Abr. 2 § 1; auctricem i. e. auctorem) incipere. Moniales s. Mariae Gandeshemensis primo commemorantur a. 973 (Dipl. II p. 44 n. 35); sed fieri potest, ut illud coenobium iam aliquanto prius fundatum sit.
- ¹²⁾ Recte de summa rei iudicavit Koepke II p. 44 ('die beiden neutestamentlichen Erzählungen Maria und ascensio domini bilden gewissermassen ein Ganzes') et II p. 38 sq.
- ¹³⁾ Cf. Mar. 7 cum sis certe vario lassata labore; quem locum neglexit Koepke II p. 38.
- ¹⁴⁾ De natura v. 448—455, quos ab historia Theophili segregandos esse cognovit Haupt (cf. Dasent, Theophilus in Icelandic, low German and other tongues p. 94) quique in codice duabus lineolis a v. 447 separantur (cf. appar. crit.), recte iudicavit Koepke II p. 39. Ceterum etiam in ipsis carminibus sorores bis alloquitur: Mar. 541 sermonem vobis tantum faciemus ab illis, Gong. 141 credite (sic correxi: credito codex) non latuisse dolum pietatis homullum; neque vero hos locos retractationi deberi putaverim: cuius nulla alia deprehenduntur vestigia.
- ¹⁵⁾ Edidi ita, ut codicis servarem imaginem; neque vero 'prius opusculum' carmina libri primi, posterius de quo loquitur dramata libri secundi esse possunt (sic Koepke II p. 40), cum ea non expresserit ad acta 'sub certis auctorum nominibus' scripta: quorum de fontibus cf. Koepke II p. 58 sqq. Sed epilogus est carminum I 6 (Bas.). 7 (Dion.). 8 (Agn.): quae ad opuscula 'sub certis auctorum nominibus' scripta expresserat, Amphilochoi vel Ursi (cf. W. Meyer p. 50 sq.), Hildwini, Ps.-Ambrosii, sicut prioris opusculi carmina expresserat ad libros de infantia Mariae et Christi salvatoris, quem 'scriptum repperit sub nomine s. Iacobi fratris domini' (Mar.), Iohannis cuiusdam episcopi (asc.), Eutychii interprete Paulo diacono Neapolitano (Theoph.). Pelagium ipsa excipit, cuius passionem ei 'quidam eiusdem, in qua passus est, indigena civitatis exposuerat, qui ipsum pulcherrimum virorum se vidisse et exitum rei attestatus est veraciter agnovisse' (cf. Koepke II p. 76). S. Gongolfi historiae quem dicat scriptorem ignoro: eam recensionem quam ediderunt Bollandiani num Hrotsvit adhibuerit, dubitat Koepke II p. 47; sed altera, quam Bollandianis incognitam (cf. bibl. hagiogr. lat. p. 497 sq.) exhibet codex olim Cheltenhamensis nunc Berolinensis theol. lat. O n. 156, etiam longius discedit; nec in discrepantiis haerendum est, sed poëtriae ingenium admirandum, quae egregiam famuli imaginem paene de nihilo fecit, qui postquam omnia frustra temptavit, denique, ut herum stoliditatis tamen convincat, vel siccam arenam lambere incipit. De Ps.-Matthaei recensione adhibita dixerunt Schade et Reinsch (die Ps.-Evangelien von Jesu und Maria's Kindheit, Halle 1879) p. 106: quamquam satis miror, cur ille l. l. Schadii librum non commemoraverit, cui et Hrotsvithae nominis formam et praeclaram v. 81 emendationem debet.
- ¹⁶⁾ Etiam argumenta Pafnutii et Sapientiae similia sunt Abrahae et Dulcitio, quo spectant inscriptiones: p. 162, 2 Pafnutius aequè ut Abraham; p. 181, 5 Diocletianus dicitur pro Adriano, qui in dramate personam

agit, cum falsum nomen ex *Dulcitio* poetriae obversetur. Memoria dignum est peccantium conversionem quater ab *Hrotsvitha* celebratam esse, *Theophili* et servi carminibus, *Mariae* et *Thaidis* dramatis.

- 17) Prooemium quod videtur *Agn.* v. 1—24 non *Hrotsvithae* est, sed *Ps.-Ambrosii*, cuius ea sermonem carmine sequitur (*A. S. Ian. II* p. 351); quamquam etiam *Bas.* v. 7—16 si cum sequentia codicis *Cantabrigiensis* contuleris, cuius idem est exordium (cf. p. XVI), facile suspicari licet, servi a s. *Basilio* conversi historiam ex *Amphilochii* vel *Ursi* opere excerptam et prooemio instructam extitisse: at in *Bas.* prooemio *Hrotsvit* ipsa sui meminit v. 10 sq., quod non fecit in *Agn.* v. 1—24.
- 18) Cf. p. 2, 32: ut imperialem decebat neptem; cf. *Koepke II* p. 38. Qui quod *Mar.* v. 1—12 post a. 962 scriptos esse negavit, quod *Gerberg* regalis proles stirpis, illustris, dominatrix alma, neque vero imperialis aut abbatissa diceretur, de abbatissa supra satis dictum est adn. 13; imperialis autem proles *Gerberg* ne postea quidem dici potuit, cuius neque pater neque avus imperatores fuerant, et in eadem praefatione imperialis neptis 'regia indoles' laudatur (p. 2, 31). Ex *Pelagii* historia, quam martyrii testis ei narravit, de aetate nihil consequitur (cf. *Koepke II* p. 77).
- 19) *Dulcitius* certe ante *Sapientiam* scripta est, *Abraham* ante *Pasnutium* (cf. adn. 16; *Koepke II* p. 40).
- 20) *Episcopi* vix fuerunt: quorum de affectu 'fraterno' monialis dicere dubitavisset. *Gerbergae* magistrum quendam monachum s. *Emmerammi Ratisponensis* in 'trium testium' (cf. p. 108, 1) numero fuisse coniecimus.
- 21) Cf. circulos huic primum editioni adpictos: quamquam non ubique apta est illa scenarum distinctio. Eiusdem fabulae initio plerumque nomina in codice compendiis significata (C.: *Constantinus*; G.: *Gallicanus*) manu secunda plene scripta, addita nota dramatica d. (i. e. dicit) aut resp. (i. e. respondet): quae verba in dramatis saec. XII frequentantur. Verum p. 164 v. 23 et v. 32 prima manu littera d adscripta est (D^d: discipuli?).
- 22) Cf. p. IV; memoria dignum est *Gallicanum* potissimum descriptam esse (cf. adn. 21).
- 23) Cf. *Koepke II* p. 197.
- 24) *Inscriptiones* deesse, 'argumentis' titulos *Trithemianos* commendari etiam *Koepke* opinatur (p. 40): conversio *Gallicani*, passio *Agapis Chioniae* et *Hirenæ*, resuscitatio *Drusianae* et *Calimachi*, lapsus et conversio *Mariae*, conversio *Thaidis* meretricis, passio sanctarum virginum *Fidei Spei* et *Karitatis*; neque igitur quisquam praeter *Trithemium* eas ipsas inscriptiones nimis dilatatas esse cognovit.
- 25) Cf. p. IV.
- 26) Cf. adn. 36.
- 27) De horum versiculorum origine certatim ariolati sunt editores (*Ruland*, *Serapeum* a. 1857, n. 2; *Bendixen* p. 150; *Barack* p. 360; *Aschbach*¹ p. 84): *Hrotsvithae* eos esse crediderunt, praeter *Aschbachium*; 'lulum puellarem' dixit *Bendixen*, epilogum multo rectius *Koepke II* p. 72, refragatus tamen *Bartschio*, qui propter metricam discrepantiam versiculos ab *Hrotsvitha* scriptos iure negaverat (*Germania III* p. 376). *Bedae* esse ego docui (de *Avieni* metaphrasi *Arateorum* p. 38): occurrunt etiam separatim descripti eosque imitatus est poeta epitaphii cuiusdam (cf. *Mussafia*, *Studien zu den mittelalterlichen Marienlegenden III* p. 2), quod ita incipit:

Mors dedit, Emma, tibi, post mortem vivere carnis;

Vivere morte tua mors dedit, Emma, tibi.

Segregari nequeunt ab *Hrotsvithae* versibus de s. *Iohannis* visione, de quibus non rectius iudicaverunt (eine Darstellung der Apokalypse in

grossen Zügen', Koepke II p. 47); quamquam Bedae versus dramatum quaternionem claudunt, a s. Iohanne gestorum quaternio incipit (cf. p. IV). Utrique quomodo cum Gandeshemensi monasterio cohaereant, ego olim dixi. Cum s. Iohanne cf. Leuckfeldi testimonium (antiq. Gandersh. p. 53) a Barackio p. XLVI allatum de s. Iohannis evangelistae ara Gandeshemensi; quae tamen quando consecrata sit, nescimus. De imaginum apocalypticarum usu exposuerunt Steinmann (die tituli und die kirchl. Wandmalerei, p. 132 sqq.: qui etiam aliorum opera affert, Hrotsvithae non meminit) et Beissel (Bilder aus der Gesch. der alt-christl. Kunst und Liturgie in Italien p. 136 sqq.).

- ¹⁸⁾ Tertium librum iure dixerunt D. Menger (cf. adn. 44) et Barack; quamquam codex omni et libri et carminis inscriptione caret. 'Gestis Apollonii' (P. C. tom. II p. 483) et 'gestis Karoli' (P. C. tom. IV p. 7) sic in codicibus inscriptum est: 'gestis Berengarii' poeta inscripsisse videtur 'panegyricus Berengarii invictissimi caesaris' (cf. P. C. tom. IV p. 355); 'gestorum Henrici IV' codex recens est, neque 'carmen de bello Saxonico' inscribere dubitavit Holder-Egger (SS. XV 2 p. 1218). Usitata carminis inscriptio nititur cum prologi 1 v. 12 et v. 18 gesta tui modulando, tum v. 1483 hactenus Oddonis famosi denique regis gesta, licet tenui musa, cecini modulando (cf. Koepke II p. 97) et praefatione (p. 201, 8) id quidem oneris imposuistis, ut gesta caesaris augusti, quae nec auditu umquam affatim valui colligere, metrica percurrerem ratione. Ceterum haec verba non recte interpretatur Koepke p. 90: 'durch blosses Hören, aus mündlicher Überlieferung habe sie nicht vermocht, hinreichende Kunde davon zusammenzubringen'; immo gesta Ottonis se canere iussam dicit, quae ut digne canere possit, tantum abesse, ut ne auditu quidem ea satis colligere potuerit: neque enim Hrotsvit hic ad ea iam respicit quae postea de scriptorum librorum inopia queritur, sed notitiae non sufficienti impositum canendi officium opponit, cum facilius sit aliquid comperisse quam compertum apte carmine reddere, quod nullo modo ei contingere posse, quin canenda prius accurate compererit. Neque hoc ad caesaris tantum, sed ad omnia Ottonis gesta pertinet; qui quae rex gesserit, ea se quamvis minus gnaram persecutam esse: iam vero 'competenti in loco pausando se silesce'.

- ¹⁹⁾ Cf. Wattenbach, Deutschlands Geschichtsquellen¹ p. 171 sq. = ² I p. 334 sqq.; Maurenbrecher, de historicis decimi seculi scriptoribus qui res ab Ottone Magno gestas memoriae tradiderunt p. 57 sqq.; Koepke I p. 39 sqq., II p. 91 sqq.; Aschbach, Roswitha und Conrad Celtes² p. 100 sqq.; Waitz, Götting. gel. Anz. a. 1867 p. 1429 sqq., Forschungen zur deutschen Geschichte IX p. 335 sqq.; Dündliker (-Müller), Liudprand von Cremona und seine Quellen p. 290 sqq.; Zint, über Hrotsvithas carmen de gestis Oddonis p. 26 sqq.; Gundlach, Hrotsvitha's Otto-Lied p. 335¹. Hoc loco totam quaestionem tractare nolo; sufficiat unum argumentum labefactasse, cui plurimum tribuerunt in diversas tamen partes digressi Koepke I p. 42 et Zint p. 30. Quem enim Widukindi locum ad v. 1483 adscripsi, eum putant aliter non posse explicari quam ut aut Widukindus Hrotsvitham aut haec monachum Corbeensem imitetur. Et similem esse utrumque locum apparet; sed etiam multo similior gestorum locus eis est, quae Hrotsvit olim scripserat Mar. 537 sqq.: neque igitur probabile est eam cum gesta scriberet, illo loco Widukindi exemplum ante oculos habuisse. Neque verum est, quod Zintius qualiter illud apud Hrotsvitham semel v. 11, apud Widukindum raro occurrere scribit: qui neque Widukindi capitula attendit neque Hrotsvithae quicquam novisse videtur praeter gesta; nam, ut de Mariae loco taceam, unde etiam qualiter adverbium sumptum est, idem saepius apud eam legi in adnotatione illius loci

docui. Alios errores interpretibus communes tacitus ita correxi, ut locos difficiliore in adnotatione interpretarer.

- ⁸⁰⁾ *Nuper ea de re dubitavit Gundlach p. 331¹: Adelheidae regalem ornatum v. 1479 sqq. ita describi, ut maiorem honorem i. e. imperialem paulo post suscepisse diceretur: neque igitur coronationem Romanam a. 962 intercidiisse, sed natale domini a. 961 Papiæ celebratum. Neque vero id 'certum', sed ne probabile quidem est, quamquam eam sententiam in adverbio mox (v. 1482) inesse posse non nego; quia tum in augusto summo haereo. Neque ea quae sequuntur, illi opinioni favent: debebat enim v. 1489 sqq. ante omnia ipsum imperium renovatum commemorari, nisi id in parte intercepta narratum esset. Quid Hrotsvit voluerit, interpretando aperiā; sic igitur manca sententia restitui posse videtur:*

'(So empfing der König die Kaiserkrone
aus des Papstes Händen. Und neben Otto
stund Adelheid,) wie er mit Scepter
und Diadem, im Königsmantel.
Doch noch höherer Ehre Zier empfing sie,
da nun mit dem Kaiser auch sie geweiht ward.'

- ⁸¹⁾ *Cf. Koepke I p. 39 sqq., II p. 87 sq.*

- ⁸²⁾ *Cf. Koepke II p. 117 sqq. Inscriptio incerta est. Leuckfeld (antiquit. Gandersheim. p. 410) prologo inscribit Prohemium Carminis HROSWITHAE De Constructione Coenobii Gandersemensis, carmini HROSWITHA De Constructione Gandersemensis Coenobii; Leibniz (SS. rer. Brunsvic. II p. 319) ROSVVITHÆ CARMEN de PRIMORDIIS & FUNDATORIBUS COENOBII GANDESHEMENSIS 'ex manuscripto' edidit, inscripsit PROOEMIUM CARMINIS et HROSVVIDA GANDERSEMENSIS Canonissa de Constructione Coenobii Gandersemensis. Pertz (SS. IV p. 306) inscripsit CARMEN DE PRIMORDIIS COENOBII GANDERSHEIMENSIS, primordiorum nimirum nomine sumpto ex prologi v. 2. Bodo denique monachus Clusinus (Leibniz, SS. rer. Brunsvic. III 703) saeculo XVI medio scripsit: Hrosuita, coenobii eiusdem virgo, in suo de constructione monasterii Gandesiani poemate, et iterum: Verum de fundatione coenobii Gandesiani versu hexametro scriptum opus, cui etiam beatissimorum Pontificum Anastasii et Innocentii vitas eodem genere metrorum contextas praemisit, pulveribus longissimis temporibus abditum, nostro aevo vix lucem vidit, aliquibus etiam foliis privatum. Taceo quod et vetustate nonnullis in locis non litterae tantum, verum et totae sententiae absumptae sunt. Incipit: 'Ecce meae supplex humilis devotio mentis. Hinc equidem, collato prologi v. 6 de constructione coenobii Gandeshemensis inscriptum fuisse concluderim. S. Anastasii et s. Innocentii paparum vitas hodie solus liber pontificalis continet (rec. Th. Mommsen I p. 87 sq.; cf. sociorum Bollandianorum bibliothecam hagiogr. lat. p. 67.634). Ceterum quod post v. 234 duos versus deficere tradiderunt Leuckfeld et Leibniz, eorum testimonium Bodo egregie confirmat; neque Harenbergio homini fide indigno (cf. Bresslau, N. A. XXIII p. 141 sq.), qui adnotavit: 'in manuscripto antiquiori duo versus minus recte scripti extant, ideo cancellati', credere debebant Pertz et Barack; quod enim Harenberg p. 1074 duobus se manuscriptis usum esse dixit, quorum possessores nomina sua profiteri nollent, mentitum eum esse iure suspicatur Koepke II p. 20¹, neque quicquam tam luculenta subsidia Hrotsvitham iuverunt, praeter unam v. 554 correctionem, ubi circumstantum scripsit pro circumstantium, quod metro non conveniebat.*

- ⁸³⁾ *Cf. Bodonis testimonium (adn. 32).*

- ⁸⁴⁾ *Barackii 'chronicon vetus' (p. VI), quo ille fretus dubitavit an Hrotsvit post a. 1002 mortua esset, post a. 1573 scriptum est a Fr. Borseum (dec.*

- a. 1581), qui Celtis editione usus est; cf. Koepke II p. 16. *Primordia post incendium Gandeshemense sub Ottonis II imperio scripta videntur* (cf. Koepke II p. 41. 119).
- ²⁵⁾ Cf. catalogum codd. Monac. IV (lat. II) 2 p. 179; Ruland, *Serapeum* a. 1857 n. 2; Aschbach, *Roswitha und Conrad Celtes* ² p. 73 sqq.; Koepke II p. 237 sqq.; Hoefler-Bartsch, *Germania* XV p. 194.
- ²⁶⁾ De correctionum aetate adhuc non constabat: plurimas Magnin in *dramatis correctiones Celtis* dixerat, quae Bendixeno (ed. p. IX) eiusdem manus esse visae sunt; deinde, postquam codicem Pommersfeldensem non ex Celtis editione, sed ex ipso codice Monacensi descriptum esse intellexit Barack (p. LXI sq.), ubicumque apographon cum primitiva archetypi lectione consentiebat, de antiqua correctionis origine actum videbatur. Iam ego codicis copia facta multa quidem manu Celtis, cuius ductus in Dionysii et gestorum simulacro expressit Koepke, neque vero pauciora partim prima manu, partim aequali aut paene aequali correctae esse cognovi, quae corrupta leguntur in apographo Pommersfeldensi; nec deest mixta in apographo lectio, ubi nimirum ex utraque lectione novum portentum coaluerit. Itaque, ut tandem suum cuique liberum esset iudicium, ubi ex codice Monacensi aliquid correctionis antiquae erat afferendum (Celtis enim correctiones omnino neglecti), etiam de apographi lectione rettuli, nisi in eo lectio recepta inerat. Res per se prorsus certa erat; tamen iuvat, quod etiam ex Alderspacensi Gallicani apographo correctiones saec. XII recentiores non esse discimus, quod eas omnes exhibet (cf. adn. 47 ad p. 122, 8).
- ²⁷⁾ Cf. G. Becker, *catalogi bibliothecarum antiqui* p. 129 n. 42, 466; primi carminis haec est inscriptio (cf. p. 5): *historia nativitatis laudabilisque conversationis intactae dei genitricis*.
- ²⁸⁾ Similiter de quodam codice, qui quondam Ratisponensium superioris monasterii sanctimonialium fuit (cf. Stiglmayr, *eine alte Regensburger Hs. des sog. Homerus latinus*, p. 3 et tab. 1. 2), iudicavit Traube (*Berl. philol. Wochenschrift* a. 1895 col. 879): *in der temperamentvollen Unregelmässigkeit ihrer Züge glaube ich die Feder einer Klosterfrau erkennen zu dürfen*. Accedit, quod Pel. v. 244 sq. non decet ergo, virum Christi baptismate lotum sobria barbarico complexu subdere colla litterae complexu s- minio scriptae sunt in spatio relicto, non quo archetypi apices hoc loco illegibiles fuerint, sed quod monialis libraria pudore praepedita nomen obscenum manu exarare recusaverat. Et illa quidem in hoc genere verborum vitando etiam magis anxiosa fuit quam ipsa poëtria; quamquam ea quoque praetextatis verbis adeo abstinuit, ut vel Agn. v. 212 colloquio scriberet, quod nomen ut alibi aptum est (*Abr.* 4 § 6), ita illo loco omnino positum non esset, nisi euphemismo *Hrotsvit* studuisset. Neque de simili explicatione Pel. v. 207 dubitandum est, quamquam, quae ibi agitur Sarracenorum sodomia, ea quid esset, *Hrotsvit* nescivisse videtur. Ubi quod Prudentii sanctam elocutionem ad flagitia significanda detorsit, cf. e. g. *Abr.* 3 § 14 (add.) et gest. praef. p. 201, 4 (adn.). Virginis musam, cum virorum carminibus comparatam, sanctam et verecundam videri iure dixit I. Grimm (*lat. Ged. des X. u. XI. Jh.*, p. IX^{*}; ubi aequius iudicavit quam antea in lectionibus academicis: cf. Roethe, *Nachr. der k. Ges. d. Wiss. zu Goettingen* a. 1900 p. 523); cui adstipulantur Bendixen II p. 8 sqq. et Koepke II p. 216 sqq. Longe aliter sentiunt Scherr (*deutsche Kultur- und Sittengeschichte* ¹⁰ p. 92 sq.), Aschbach (*Roswitha u. C. Celtes* ² p. 27 sq.); quorum argumentis non multum tribuet, qui Hieronymi non minus quam Paschasi Radberti aetate ad controversias de partu virginis motas moniales maxime attendisse meminerit (cf. Harnack, *Dogmengeschichte* III¹ p. 276¹): monialis fuit *Hrotsvit*, neque fieri potuit, quin

- monialibus rationibus obstricta omnia ad pudicitiam Christo servandam referret; sic ipsa de dramatis loquitur p. 106, eique omnino credendum est.
- ³⁹⁾ Gerberg enim Henrici ducis Baiuvariorum filia cum 'sapientissimis' (cf. p. 2, 34) s. Emmerammi patribus, a quibus eam eruditam esse conicio, discipulae suae carmina sibimet dedicata communicavisse videtur. Neque vero singulas codicis Monacensis partes illis misisse potest: nam et primi libri subscriptio, quae post epilogum poni debuit (cf. adn. 15), simul ad secundum librum spectat dramatica serie contextum, et gestorum praefatio dramatum quaternionem claudit postremum. Tamen verisimile est 'sapientissimos' illos, quibus vitas sanctorum Hrotsvit probaverat et dramata iudicanda proposuerat, in s. Emmerammi monachorum numero fuisse. Hinc colligi videtur, prius alia exemplaria libri primi et libri secundi ad s. Emmerammum missa esse; deinde, postquam poetria etiam Ottonis gesta cecinit, Gerbergam omnia discipulae opera uno volumine comprehensa ad s. Emmerammum misisse. Quodsi forte monachos Ratisponenses Gerbergae magistros fuisse recte conieci, ut coniecturae coniectura addatur, probabile est, 'auctorum' eorum, quos cum Gerberg a 'sapientissimis' didicisset, ipsa Hrotsvitham docuit, recensionem Ratisponensem fuisse. Et Boethii quidem in consolatione Philosophiae Hrotsvit bis cum codice s. Emmerammi consentit (Monac. lat. n. 14324, E apud Peiperum): p. 106, 17 (cf. adn.) et Theoph. 94 (umbratiles dignitates corruptela codicis E, consol. Philos. III pr. 4, 28: umbrabiles d. cett. codd. Peiperi). Item accipio, quod et Ekkeharti Waltharium cognovisse videtur (adn. ad gest. 535 sqq. et passim) et Notkeri Balbuli sequentiarum librum: Waltharii extat codex Stuttgartensis bibl. publ., theol. et philos. O n. 41 saec. XIII (olim s. Emmerammi E. 20: cf. Holder p. 145 sqq.); sequentiarum codices tres supersunt olim s. Emmerammi, nunc Monacenses lat. n. 14083 (saec. XI), n. 14322 (saec. XI), n. 14845 (saec. XII): horum omnium archetypa iam Hrotsvithae aetate in s. Emmerammi bibliotheca fuisse videntur. Alcuini vero de sanctis Eboracensis ecclesiae carmen, cuius hodie nullus codex superest, ex Anglia Edith regina in Germaniam attulisse videtur; Agii vitam Hathumodae (cf. adn. ad p. 110, 29) in monasterio Gandeshemensi extitisse consentaneum est. Alia ita comparata sunt, ut dirimi iam nequeat, unde Hrotsvit ea acceperit.
- ⁴⁰⁾ In praefatione sic de ea re scribit (cf. Schurzfleisch p. 46): Cum itaque nuper eius (sc. Germaniae illustratae) gratia peregre profectus fuisset forteque in coenobium ordinis sancti Benedicti concessissem, repperi vetustissimum littera ferme Gothica et mulieris manu conscriptum codicem, sub titulo et inscriptione virginis et monialis Germanae gente Saxonica, quo continebantur ea, quae in fronte et indice huius voluminis continentur. Cf. Ioh. Aventini praefationem in vitam Henrici IV caesaris augusti (Augustae Vindel. a. 1518), quam 'insigni ac pientissimo patri, domino Ambrosio praesuli divi Hemerammi, patrono optimo', dedicavit, fol. 1^v: Extat et ibi (sc. apud s. Emmerammum) exemplar venerandae vetustatis Rosovitae feminae sacratae, quod Chunradus Celtes commodato acceptum opera sua excudendum curavit; quam ob rem autem id obtinuerit, satis mirari non possum. Ceterum quod Celtes codicem mulieris manu dixit conscriptum, quamquam dubium non est, quin id ea solum re commotus ille dixerit, quod autographum opinabatur (cf. Koepke II p. 12), tamen recte se habere videtur (cf. adn. 38).
- ⁴¹⁾ (cf. Kluepfel, de vita et scriptis C. Celtis Protucii II p. 78: 'Lubet Benedictinorum Ratisbonensium hac de re testimonium huc transcribere: Ego frater Laurentius Aicher, prior cenobii sancti Emmerami, ordinis sancti Benedicti, et frater Erasmus Australis, eiusdem monasterii et ordinis professus et sacerdos, recognoscimus per presentes literas, nos ex

- favore et benevolentia Con. Celti poete ad usum et utilitatem suam
 5 accomodasse librum quendam, in quo continetur metrica et prosaice
 edicio cuiusdam monialis; quem ipse proprio cyrographo nobis pro-
 misit se redditurum postquam usus fuerit, et Norimberge provido viro
 ibidem civi Friderico RosenRitter presentavit. In huius rei testi-
 monium hanc chartam ego predictus prior sigillo prioratus communivi.
 10 Dat. Ratispone in nostro cenobio, quinta feria ante festum purifica-
 tionis virginis Marie anno salutis 94.'

Huius scedae apographon in Celtis usum verbis mutatis accommodatum
 (cf. Koepke II p. 252 sq.) extat in codice Vindobon. n. 3448 (lib. IV
 ep. 13, fol. 36^v), unde edidit Aschbach, Roswitha und C. Celtes¹ p. 33²;
 mihi denuo contulit I. Lechner (= v). Orthographiam sequor apographi.
 1 s. Emm. Ratispone v || 7 se redditurum om. v || posteaquam v ||
 et om. v || 8 civi ibidem Friderico videlicet RosenRitter presentare v ||

⁴²) Cf. Koepke II p. 8 sqq.

⁴³) Cf. adn. 48.

⁴⁴) Cf. H. comes de Walderdorff, Verhandl. des hist. Vereins von Ober-
 pfalz und Regensburg XXIX p. 16, ex codice Monacensi lat. n. 14675
 (olim s. Emmerammi 675: cf. Schmeller, Serapeum II p. 264; Gottlieb,
 über mittelalterl. Bibliotheken p. 68¹), quem ipse denuo contuli: Item
 passionale Rosvidis sanctimonialis femine, et sunt libri tres. Primus
 liber incipit: 'Hunc libellum parvo ullius decoris (sic) cultu ornatum,
 set non parva diligentia illaboratum' etc., et continet sequentes legen-
 das: prima est de beata virgine, de ascensione et resurr., de sanctis
 Gangolfo, Pelagio, lapsus et conversio Theophili, lapsus et conversio
 cuiusdam iuvenis per sanctum Basilium, passio s. Dionisii Ariopagite,
 Agnetis v.; hec metrica scripta sunt. Item 2us liber est ad modum
 comediarum compositus, et habet has legendas: primo passionem s.
 Gallicani, pass. sanctarum v. Agapis Chionie et soda^l s. (sic), pass.
 Calimachi et so. eius et resuscitacio (sic) eorundem, lapsus et conversio
 Marie neptis Abrahe heremite, lapsus et conversio Thaide meretricis
 per Pafnucium heremitam, passio s. v. Fidei Spei et Caritatis. Item 3us
 (sic) liber est de gestis Heinrici imperatoris primi Ottonis filii eius etc.;
 metrica compositum, etc. Hec omnia in uno mediocri volumine et bona
 antiqua scriptura. T 6.

⁴⁵) Cf. Holder-Egger, N. A. XIII p. 577 sqq.; qui cum utrumque opus-
 culum per dialogum compositum esse adnotavit, Hrotvithae non me-
 minit.

⁴⁶) Hoc loco supplementum adnotationis proponam, ut suo quisque utatur
 iudicio:

p. 109,1 Prefacio add. || 2 schitas (item v. 17) || 13 Incipit conversio
 Gallicani nobilissimi Romanorum ducis et martiris. || 17 T. me
 m., G., quia g. S., q. sc. R. s. r. p. || 20 ad def. p. n. i. s. ||
 28 Id i. st. e. n.

p. 110,14 ad n. f. || 17 C. minio in mg. || 36 ante om.

p. 111,6 prius primum || 15 quod || 27 principes] palatinos.

p. 112,2,3 om. || 9 C. om. || 10 m. q. m. om. || 25 digneris] velles ||
 20 ac] et || 35 frangor.

p. 113,3 furtuna || 13 pr., q. d. || 22 quaerere om. || 23 e. m. a. (as-
 add.) || 31 prenoscere || 35 interim om.

p. 114,2 domine sue || 16 pos te || 17 a. t. sp. || 23 a. m. o. || 25 véni-
 mus minio || 25 ut om. || 33 praeceptis] precipuis || 34 v. pr.

p. 115,1 Qi || 13 advenistis || 15 domine || 19 dilectis ocus sit et ipse
 dil. || 27 comitantur.

p. 116,8 O Iupiter, o tribuni! || innumerabiles || 14 Si u. est || 22 deo
 ex dei corr. || 40 sectabamur.

p. 117, 1 Quantū.

p. 119, 6 in humeris] mire magnitudinis (sic) || 8 Quis || 15 Bradan ||
23 accitarent || 25 Recepisti || 26 periculis || 28 Et quid? ||
33 privarentur (ita in apparatu legendum).

p. 120, 5 tuęq; ex tuę corr. || 18 timore || 19 servate] custodite || inv.
in ampl. || 31 assignavit || 36 c. s. r.

p. 121, 1 vit. est || 23 Hylarino.

p. 122, 4 *Lucas verba plene scripta* || 8 est etiam Ald. || 9 Sec. || 13 inerg.]
† en- ss. || 18 vitae om. || 26 Qui || 27 vagantur et th.

p. 123, 6 in (ante pal.) om. || 8 Michi non s.? || 15 Et] E || 21 prostrati
om. || 24 adul. || 41 est om. || 42 enim om. || habendis om.

p. 124, 4 om. || 25 Terentiane || 33 h. p. c. i. om. (et adest) || 36 aeter-
nis om. || gaudiis] gradus.

p. 125, 2 interfectosque || 3 n. s. v. r. om. || 7 Iohanes et Paulus || 9 tu
om. || 24 impiissimi om. || 26 percussus || 29 s. d.

p. 126, 3 Estote || 4 nati furientis molestiis || 14 qui vivit et regnat per
seculorum secula. Amen.

⁴⁷⁾ Cf. Bethmann, *Archiv IX* p. 534; Barack p. LXI.

⁴⁸⁾ *Exhibeo codicis inscriptionem; in qua quae uncinis saepsi, minio deleta sunt: [Rosvide mulieris Teutonice versu et oratione conscripta opera, his diebus cum aliis libris reperta.] Nobilissime mulieris Teutonice Rosvide sacrimonialis (sic) versu et oratione conscripta opera, his diebus cum aliis desideratis libris feliciter reperta. Sequitur Theodorici Gresmundi iunioris Moguntini in Rosvidam vestalem Alemanicam hexastichon, quod cum in Celtis editionem receptum non sit, hoc loco edere liceat:*

Rosvida Phoebeos doctissima tendere nervos,

Rosvida Germani gloria magna soli,

Sanctorum arguto celebrasti carmine vitas;

Collibuit modulis nulla fabella tuis.

Tu doctum Latium superans, doctissima nostras,

Excellis doctos femina docta viros.

De Theodorico Gresmundo Theodorici filio Trithemius in eadem epistula, qua se Rosvidam 'necdum rescripsisse' scribit (cf. Koepke II p. 8), haec refert (cf. Aschbach, Roswitha und C. Celtes² p. 67, ex codice Vindobon. n. 3448, lib. V ep. 4, fol. 43^v): Theodoricus noster Gresmundus ante duos menses clam fugiens patrem ad me confugit, petens se fieri monachum. Ego non facile assentire volens distuli. Interea, literis et nuntiis patris mutato proposito, recessit a nobis denuo ad sua. ἡ αἰτία ἐχει το μυστηριον' famulam (-lum cod. teste Lechnero) domus gravidam reddidit: hinc territus patris faciem declinavit ad tempus. Sed iam domi est, et credo patrem latere mysterium, quamquam res per totam (totum cod.) Mogunciam sit divulgata et vario suspicio (sic) feratur. Pater autem Theod. me suspectum habens tamquam filii (filio cod.) seductorem inimicum se omnium monachorum ostendit. Sed nihil eum adverto. Incertum est utrum in suum an in Trithemii usum Gresmundus codicem descripserit: neque vero a Trithemio eum scriptum conicere potuit Barack p. LXII, si primum folium attendisset. Ceterum de Theodorici Gresmundis cf. Aschbach, die früheren Wanderjahre des C. Celtes (Wiener Sitzungsber. LX) p. 122 sq.

⁴⁹⁾ *Ed. Duemmler, P. C. tom. I p. 380 sq., ex Frobenii editione, qui quem adhibuit codicem s. Pauli Ratisponensis, deperditus est. Inscriptio codicis Pommersfeldensis alia manu exarata est. Adscribo quae carmini recensendo prodesse possunt. 2 aceruo || 3 torquerit in -ret corr. || 6 capit in cepit corr. || 11 finxerat recte || 21 cociti (co- in ras.) || 30 dura || 33 Et] Ad in ras. || 39 in om., recte || 41 adcinctos || 42 Arbitris recte; iuuatus || 47 siluicolas recte || 53 molli || 57 sancto recte || 65 fractis ||*

67 Fulureoque || 68 marciscat recte || 71 Principis. *Carmen Hrotsvithae*, ni fallor, notum fuit: cf. adn. ad Mar. 45 sqq., gest. 20, prim. 397.

- ⁸⁰⁾ Cf. Bethmann, *Archiv VIII* p. 839; Koepke II p. 243. Sic etiam ei Celtis editione usi sunt, qui *Hrotsvithae dramata* verterunt *Dulcitium hungarica lingua* interpres ignotus (cf. Katona, *Beilage zur allgem. Zeitung, München* 30. 5. 1900, p. 6 sq.), *Abraham germanica* Wernerus *Themarensis* (cf. Wilken, *Gesch. der alten Heidelberger Büchersammlungen*, p. 394; Hartfelder, *Werner von Themar, Zs. f. Gesch. des Oberrheins XXXIII* p. 98: 'geteutzsch durch mich Adam Wernher licentiaten und geendet of mittwochen nach Valentini anno domini 1503').

- ⁸¹⁾ Cf. adn. 32.

- ⁸²⁾ *Ex Conr. Berth. Behrensi laudatione funebri* (Lebenslauf des C. B. B., Königl. Grossbrittan. und Churfürstl. Braunsch.-Lüneb. Hochansehl. Medici, *Dis der Medicin cet.*, † 4. 10. 1736 zu Hildesheim) F. Brackebusch gymnasii Gandeshemensis rector haec ultro mihi excerpst: 'Im Jahre 1706 brachte er ein Gedichte, so die Roswita Gandesh. von der Erbauung dieses Klosters verfertigt, und wornach sich die Gelehrten schon längst gesehnet, wieder zum Vorschein. Er hätte selbiges gerne selbst zum Druck befördert, doch musste Er auf Befehl der Hochw. Durchl. Fürstin und Frauen Henriette Christine, Abbatissin zu Gandersheim, Herzogin zu Braunschweig und Lüneburg, dasselbe dem Herrn Leuckfeld, welcher die *Antiquitates Gandersh.* unter der Feder hatte, überlassen, welcher es denn auch p. 410 inserirt hat.' Leuckfeldus autem, quid rei esset, dissimulavit p. 276: 'Ich habe endlich, nach langen Umfragen, bei einem gelehrten Freunde eine Copey davon, jedoch ohne das Leben der gedachten beyden Stifts-Patronen, Innocentii und Anastasii, aussgeforschet, welches exemplar Ihro Hochw. Durchl. die itzige Frau Abbatissin Henriette Christine, Hertzogin zu Braunschweig und Lüneburg, vor ein gewisses Geld an ihr Stift erkaufen lassen, und mir gnädigst dabei erlaubet, solches abzuschreiben, und hierbey zu publiciren, wie es im Anhang zu finden.'

- ⁸³⁾ Cf. SS. IV p. 304.

- ⁸⁴⁾ Si quid ei rei tribuendum est, quod in catalogo codicum Hannoveranorum, quem Pertzius biennio post evulgatum tomum IV Scriptorum edidit (*Archiv VIII* p. 630 sqq.), *Hrotsvithae codex* non commemoratur, id certe constaret, quando ille perisset: sed fieri poterat, ut ille ibi omitteretur, quod iam adhibitus erat; nec plenus est ille catalogus.

- ⁸⁵⁾ Cf. Waitz, *Archiv VIII* p. 266; Wattenbach, *Anz. des Germ. Mus. XX* col. 345 sqq.

- ⁸⁶⁾ Cf. adn. 32.

I.

1. 1. [Caute cane, cantor care;
clare conspirent cannulae,
comptae chordae crepent concinnantiam.
2. carpe callem commodam,
convalles construe;
3. caput, calcem, cor coniunge,
calles callens corporales.
4. cane corda, cane cordis,
cane cannulis creatorem.]

- II^a. 1. Quisquis, dolosis antiqui
circumventus fraudibus inimici,
2. profunditatem magnorum
incautus incurrerit peccatorum,
3. hoc sequenti commonitus
exemplo sit, maerens ne desperet penitus;
4. sed, confisus in domino,
liberari posse speret
vel mortuum, si poenitet, ex inferno.
- II^b. 1. Caesariae urbis civis
Proterius locuples valde nimis

I. ex codice universitatis Cantabrigiensis Gg. 5, 35 saec. XI fol. 439^r (= C) ed. Iaffé (Zs. f. d. A. XIV p. 467 sqq.); ad Piperi editionem diplomaticam (Nachträge zur älteren deutschen Litteratur: Kuerschner, D. N.-L. tom. CLXII p. 226 sqq.) a W. Meyero Spirensi adiutus recensui. 1. Exordium ad exemplum Hucbaldi Elnonensis eclogae de calvis (P. C. tom. IV p. 267 sqq.; incipit: Carmina convivii cerritus, carpere calvos conatus, cecinit) et sequentiae Elnonensis de s. Eulalia (ed. Koschwitz, les plus anciens monuments de la langue française⁵ p. 6) compositum est, quacum consentire solent prosae Lemovicenses (qua de re mox alio loco agam, Zs. f. d. A. tom. XLV). Praecedit in codice clerici et sanctimonialis dialogus amatorius: utrumque eiusdem regionis monumentum videtur (cf. Koegel, Geschichte der deutschen Litteratur I 2 p. 137: 'der Dialog stammt zweifellos vom Niederrhein oder aus den Lahngegenden'); ea enim syllogae Cantabrigiensis dispositio est (cf. N. A. XXV p. 404 sq.). Neque dissimilis est dialogi et rhythmici teutonici Elnonensis de Hluduico rege dialectus (cf. Koegel I 2 p. 87). Tamen alienum illud exordium videtur ab hac sequentia, praesertim cum eo deleta colon initiale II eodem rhythmico eademque sine dubio melodia atque colon extremum VII compositum esse moneat W. Meyer; exordio explendo sufficit colon II^a, quod cum Hrotsvithae Bas. v. 7 sqq. comparandum est (cf. p. III): unde epitomen vitae s. Basilii ab Amphilocho aut Urso latine versae (cf. W. Meyer, Radewins Gedicht über Theophilus, Münchner Sitzungsber., philos.-philol. Cl., a. 1873 p. 50 sqq.) tali prooemio instructam olim fuisse consequitur. (cf. p. VIII adn. 17) 1, 3 concinentiam Iaffé 2, 1 commoda C: corr. Iaffé

2. unicam habuit gnatam
sacro velamini destinatam.

3. proprius in quam servulus
inlicitis inflammatus est ardoribus:

4. cuius vinclo coniugii
se non posse cernens iungi
auxilium aggressus est malefici.

^{a.} 1. A quo pravi suscepta scedula nuntii
deferenda daemone,
2. iussit eum nocte caeca supra gentilem
recitare tumbam.

3. iuvenis statim paruit;
daemonum et ecce
sibi agmen apparuit.

4. quod, auditis clamoribus
infelicitis, secum illum
adduxerat ad principem pravitatis.

^{b.} 1. Cui invisi datis commercii literis
a malefico missis,
2. item sui causa adventus expositis
amorisque furiis,
3. protinus fit discussio
de fidei Christi
ac baptismi repudio;
4. iubeturque de singulis
abrenuntiationis
manuscriptum efficere; quod effecit.

^{a.} 1. Continuo tacta a diabolo
clamat virgo misere:
'miserere, pater filiae.
2. moriar, mi pater, modo,
si non iungar tali puero.

^{n^b}. 3, 1 sq. inlicitis servulus ^{Cⁿ} 4, 3 aggressus ^C III^a. 2, 2 reci-
^{Cⁿ} 4, 1 quod scripsi: qui ^C, sed in ras.; qui . . adduxerunt *Iaffé*
3, 2 fide ^C: corr. *Iaffé* IV. Strophæ et antistrophæ inconcinnae
; neque vero quicquam mutandum esse intellexit *W. Meyer*: membra
ncinna diverso clausularum accentu excusari, velut tacta a diabolo
—) et contra pater inquit (6 — 7) respondent. Itaque ne ea quidem
avi, quae facile mutari poterant (velut IV^b 3, 1 in promptu erat pare),
se in reliquis colis praeter V^a 4 et VII 4 quicquam rhythmici causa corrigi:
una enim omnium, excepto primo colo, commata septies quaternis syllabis
stare observavit *W. Meyer*. IV^a. 1, 2 sq. dist. *W. Meyer*

3. noli, pater kare,
noli tardare,
dum potes me servare.
4. si moraris,
natam tuam non habebis;
5. sed in die iudicii
quasi pro peremta poenas et tormenta
tu subibis supplicii.
- iv^b. 1. Ast flebilis contra pater inquit:
'nata, heu quis te caecavit?
nata, quis te fascinavit?
2. ego te Christo dedicavi,
non te moecho destinavi.
3. patere, mi filia;
sine me modo
perficere, quod volo.
4. si consentis,
mihi tempus adveniet,
5. quando multum laetaberis,
pravam quod non voluntatem perfeceris,
male sana quam nunc geris.'
- v^a. 1. Illa vero abnuente
atque paene deficiente,
2. pater, victus amicorum
consiliis, consensit invitus.
3. accitoque puero substantiam
totam ei suam
una cum puella tradidit,
dicens suae filiolae:
4. '(vale,) vere iam misera,
olim multum dolitura,
patrem quia non es modo auditura.'
- v^b. 1. Nec multo post, nupta, viri
comperta infidelitate
2. se confestim in lamentis
affecerat inmoderate.

5, 2 pro peremtam C: corr. Iaffé iv^b. 1, 2 necavit C¹ 4, 1 sq.
distinxi (mihi datus ethicus) v^a. 2, 2 consensit] fort. cessit 3, 2 tra-
didit] tradit proponere dubito; cf. 2, 2 consensit (vel cessit) 4, 1 vale
addidi; quod post filiolo facile intercidere poterat ueri C: corr. Iaffé
v^b. 1, 1 nupta add. C²

3. luctusque nullus finis esse quivit,
 donec, a marito
 tandem explorata cunctae
 suae causa perfidiae,
 4. a beato Basilio
 poenitentiam persvasit
 pro errore percipere gravissimo.

- a. 1. Quem sanctus includens sacro peribulo
 2. incumbens pro eo precibus sedulo,
 3. nunc pro eo orans, saepe et ieiunans:
 4. donec a deo impetraret reo
 5. veniam dari pro crimine tam gravi,
 6. dumque sibi poenitenti ostensus est
 7. sanctus pro se decertare
 atque de antiquo hoste
 magnifice victoriam deportare.
 b. 1. Indicta transacta iam poenitudine
 2. eductus conciliandus ecclesiae
 3. ecce repente, sancto se ducente,
 4. tactus ab hoste sacro pellitur poste;
 5. donec, antistes et populus assistens
 6. precibus pulsantes deum, fugatus est
 7. daemon clamans ac minitans:
 'hoc, Basili, manuscriptum
 coram deo restitues mihi meum.'

- i. 1. Nec mora, sancto orante
 manusque cum populo elevante,
 2. cartula desuper lapsa
 manibus Basilii est ingesta.

3, 3 explorato *C*: corr. *Iaffé* vi^a. 1 sq. sic *C*; incumbit *Iaffé*,
 inclusit (propter tempus imperfectum impetraret 4, nisi ibi impetraverat
 endum est) 4 reo impetraret *C*: correxi 7, 3 reportare *Iaffé*
 5 sq. nominativus absolutus; antistite et populo assistente precibus
 antibus deum *Iaffé* 7, 3 restituet *W. Meyer* (meum, sc. *Proterii*
 um), ut *Hrotsvit* (*Bas. v. 246 sq.*) cum vita; sed diabolus, quod se
 ius s. *Basilii* mandamini forti fideliumque orationi resistere non posse
 legi, priusquam denuo adactus cartam reddat, eam sibi in iudicio
 tuendam esse minatur, qua sc. restituta mancipium suum vindicet.

3. a puero quam cognitam
 sanctus statim partes dissipat in minutas
 4. eundemque vivificis
 restitutum sacramentis
 incessanter reddit deo immizantem.

II.

Mitte recordari monumenta vetusta, Terenti;
 Cesses ulterius: vade, poeta vetus.
 Vade, poeta vetus, quia non tua carmina curo;
 Iam retice fabulas, dico, vetus veteres.
 Dico, vetus veteres iamiam depone camenas,
 Quae nil, credo, iuvant, pedere ni doceant.

VII. 3, 2 dissipavit C: corr. W. Meyer. cf. 4, 1 et appar. ad colon IV
 4, 2 sacramētū C: corr. Jaffé 3 reddidit C: corr. W. Meyer

II. ex codice Parisino bibl. nat. n. 8069 saec. X vel XI (= P olim Thuaneo; cf. Quicherat, *bibliothèque de l'école des chartes* tom. II p. 115 sqq.) edd. C. Magnin (ib. tom. I p. 517 sqq.), A. de Montaiglon (Paris, octobre 1849: extrait du journal 'l'amateur des livres', et tiré à 50 exemplaires), A. Riese (Zs. für die oesterreich. Gymn. tom. XVIII p. 442 sqq.; qui, ut solet, neutram editionem novit), R. Sabbadini (Catania, aprile 1894: per le nozze di Stefano Sechi e Ida Grifi); suum rarissimorum libellorum exemplar mihi commodavit Traube. Codicem optime contulerat Montaiglon, neglegenter descripserat Riese; ipse denuo Berolini contuli. De aetate carminis ambigitur. Saeculo VII scriptum putabat Magnin; similiter Riese, Cloetta (*Beiträge zur Litteraturgeschichte des Mittelalters und der Renaissance* I p. 2¹), Sabbadini. Saeculo IX tribuit Montaiglon, saeculo X fere Traube (*Roman. Jahresber.* I p. 90). Qui certamina et eclogas recte comparavit, quod litterarum genus aevo Carolino effloruit (cf. Ebert, *allgem. Gesch. der Litter. des Mittelalters* II p. 64 sqq.); de comoediis cf. Peiper, *Archiv für Litteraturgesch.* V p. 493 sqq. Corruptelis autem, quibus carmen tam antiquo codice servatum vitatur gravissimis (schol. v. 27, v. 49), ad saec. X descendere vetatur: iam restat, ut carmen saeculo IX tribuatur; sic etiam optime ex antiqua scriptura Corbeiensi explicantur corruptelae (cf. app. ad v. 49; Traube, *Perrona Scottorum*, *Münchner S.-B.* 1900, *philos. philol.-hist. Cl.* p. 496).

Praecedunt haec:

IERONIMUS.

Qui patriarcharum cernis spectator ydea.

Obsecro ne amicum, qui diu quaeritur, vix invenitur, difficile
 servatur, gratis amittas. Caritas non potest comparari, dilectio
 precium non habet.

Versum ita correxit Magnin: Qui patriarcharum cernis spectator ydeam;
 qui quo pertineat, incertum est; Hieronymi locum in epistula 3, 6 (2^a ed.
 Vallarsi tom. I col. 13) legi ostendit Sabbadini; neque versus neque de
 amicitia locus quicquam ad carmen. 1 Mitte Montaiglon: itte P; v. 25.
 29. 45. 58. 62 init. litt. suppl. Magnin 3 Vade sic P

II. 3 cf. Verg. ecl. VIII 103.

6 cf. e. g. Aristoph. ran. 1 sqq.

Tale decens carmen, quod sic volet ut valet istud;
 Qui cupit exemplum, captet hic egregium.
 Huc ego cum recubo, me taedia multa capescunt:
 An sit prosaicum, nescio, an metricum. 10
 Dic mihi, dic, quid hoc est? an latras corde sinistro?
 Dic, vetus auctor, in hoc quae iacet utilitas?

NUNC TERENCEIUS EXIT FORAS AUDIENS HAEC ET AIT:

Quis fuit, hercle, pudens, rogo, qui mihi tela lacescens
 Turbida contorsit? quis talia verba sonavit? 15
 Hic quibus externis scelerosus venit ab oris,
 Qui mihi tam durum iecit ridendo cachinnum?
 Quam graviter iaculo mea viscera laesit acuto!
 Hunc ubi repperiam, contemplor, et hunc ubi quaeram.
 Si mihi cum tantis nunc se offerat obuius iris, 20
 Debita iudicio persolvam dona librato.

ECCE PERSONA DELUSORIS PRAESENTATUR ET HOC AUDIENS INQUIT:

Quem rogitas, ego sum: quid vis persolvere? cedo;
 Huc praesens adero, non dona probare recuso.

TERENTIUS: Tune, sceleste, meas conrodas dente Camenas? 25
 Tu quis es? unde venis, temerarie latro? quid istis
 Vocibus et dictis procerum me, a! perditte, caedis?
 Tene, superbe, meas decuit corrumpere Musas? 30

cuiusdam prudentis
 sententia est
 sed clam detor-

PERSONA

DELUSORIS: Si rogitas, quis sum, respondeo: te melior sum:
 Tu vetus atque senex, ego tyro valens adulescens; 30
 Tu sterilis truncus, ego fertilis arbor, opimus.
 Si taceas, vetule, lucrum tibi quaeris enorme.

15 quis sic P 19 contemplor sic P 25 une (sic) P; cf. v. 1 app.
 27 & sic P; mea Riese post v. 27 persona cuiusdam prudentis terentum
 est, sed clam dedecorat add. P; scholion esse apparet: quod ita et cor-
 rexi, ut 'prudentis cuiusdam sententiam' et 'dicta procerum' (v. 27) ad
 Vergiliū verum referrem, quo delusor usus erat, Aen. II 704 credo equidem,
 nec, nato, tibi comes ire recuso; sic saepe quidam sapiens et similia
 32 ó vetule P: o del. Magnin

7 'so elegant dahingleitet wie meines es vermag'. 9 'wenn ich
 mich in deine Gedichte versenke'. 10 Terentii versus medio aevo prosa
 videbantur: cf. Buanth. c. 3 § 3 (comic. graec. fragm. ed Kaibel I 1 p. 65, 92)
 et Victorin. (ed. Keil, grammat. lat. VI) p. 556 sq. Sabbadini. 14 sq. cf.
 Verg. Aen. V 520 et VI 593. 16 cf. Verg. Aen. VII 270 externis ab oris.
 18 cf. Verg. Aen. XI 574 iaculo acuto. 23 cedo: ich steh zur Verfügung.
 31 cf. Matth. 21, 19 (de ficulnea sterili).

TERENTIUS: Quis tibi sensus inest? numquid melior me es?
Nunc, vetus atque senex quae fecero, fac adolescens.
Si bonus arbor ades, qua fertilitate redundas?
Cum sim truncus iners, fructu meliore redundo.

PERSONA

SECUM: Nunc mihi vera sonat; set huic contraria dicam. —
Quid magis instigas? quid talia dicere certas?
Haec sunt verba senum, qui cum post multa senescunt
Tempora, tunc mentes in se capiunt pueriles.

TERENTIUS: Hactenus antiquis sapiens venerandus ab annis
Inter et egregios ostentor et inter honestos.
Sed mihi felicem sapientis tollis honorem,
Qui mihi verba iacis et vis contendere verbis.

PERSONA: Si sapiens esses, non te mea verba cierent.
O bone vir, sapiens ut stultum ferre libenter,
Obsecro, me sapias; tua me sapientia firmet.

TERENTIUS: Cur, furiose, tuis lacerasti carmina verbis?
Me retinet pietas, quin haec manus arma cerebro
Implicitet ista tuo: pessumdare te miseresco.

PERSONA

SECUM: Quam bene ridiculum mihi personat iste veternus. —
Te retinet pietas? non fas est credere, credo.
Me, peto, ne tangas, ne sanguine tela putrescant.

TERENTIUS: Cur, rogo, me sequeris? cur me ludendo laccessis?

(PERSONA:) Sic fugit horrendum praecurrens damna leonem.

(TERENTIUS:) Vix ego pro superum teneor pietate deorum,
Ad tua colla meam graviter lentescere palmam.

PERSONA: Vae tibi, pone minas: nescis quem certe minaris.
Verba latrando, senex cum sis vetus, irrita profers.

33 (quaeso,) num quid melior me es? *Montaignon* 37 set] s sic P
39 sunc P 45 Si] i (sic) P; cf. appar. ad v. 1 47 firma P: corr.
Magnin; quamquam -a ablativi saepe corripunt poetae Carolini (cf. *Traube*,
Karol.. Dicht. p. 28¹) 49 armice erebro P: corr. *Magnin*; ic pro a ductum
Corbeiensem esse monet *Traube* 52 non scripsi: nam P v. 55 delusori
dedit *Magnin* (personarum notae hic interceptae nescio an lateant in scholio
v. 27); damna i. e. dama 57 tua *Magnin*: ua P 58 nescis P:
corr. *Magnin*

39 sq. cf. dist. *Catonis* 4, 18 nam † quocumque sene, puerilis sensus
in illo est (*Otto*, *Sprichwörter der Römer* n. 1625). 49 cerebro: cf. *Ter.*
ad. III 2, 19. IV 2, 32. V 2, 7. *Magnin*. 55 'cf. *Dracontii laud. dei* I 279
et rabidos (raudos cod.; raucos vg.) timuit discurrens dama molossos.' *Vollmer*.
57 cf. *Ter. ad. II* 1, 17 ne mora sit, si innuerim, quin pugnus continuo in
mala haereat (*Sabbadini*), et glossam (*corp. gloss. lat.* V 621, 4) lentesco est
adhaereo vel flecto. 58 nescis certe, quem minaris.

I, rogo, ne vapules et, quod minitare, reportes; 60
Nunc ego sum iuvenis: patiarne ego verba vetusti?

RENTIUS: O iuvenis, tumidae nimium ne crede iuventae:
Saepe superba cadunt, et humillima saepe resurgunt.
O, mihi si veteres essent in pectore vires, 65
De te supplicium caperem quam grande nefandum.
Si mihi plura iacis et tali voce laccessis,
.
.

61 iuvenis sic P 67 sequitur P initialis littera hic subducta P;
pentametri v. 2 sqq. non subducuntur.

62 cf. Verg. Ecl. II 17 nimium ne crede colori. 66 cf. Verg. Aen. X 644.

M cod. Monac. lat. n. 14 485;
*M*¹ eius lectio primaria,
*M*² eius lectio secundaria.
m apographon Monac. lat. n. 2552 (*Gallicanus*)
p apographon Pommersfeld. n. 2883.

s Schaten, ann. Paderborn. I p. 128.
h cod. Hannoveranus deperditus;
*h*¹ eius lectio Leibnitiana,
h^p eius lectio Pertziana.
l Leuckfeld, antiq. Gandersh. p. 410 sqq.

Celtes: ed. Norimberg. a. 1501,
Leibniz: SS. rer. Brunsvic. II (*Brunsv.* a. 1709) p. 319 sqq.: *hi* *cor-*
rexerunt, quaecumque non vindicantur aliis.
Freytag: de *Hrosuitha* poetria, Vratisl. a. 1839.
Pertz: M. G. h., SS. IV (*Hannov.* a. 1841) p. 306 (*prim.*). 317 (*gesta*).
Magnin: théâtre de *Hrotsvitha*, Paris 1845.
Bendixen: das älteste Drama in Deutschland I. II, Altona 1850. 1853;
comoediarum ed. Lubec. a. 1857.
Barack: die Werke der *Hrotsvitha*, Nürnberg 1858.
Wattenbach: Deutschlands Geschichtsquellen, Berlin 1858, p. 171 = *I
(1893) p. 334.
Aschbach: Rosvitha und Conrad Celtes, Wien 1867. *1868.
Koepke: Ottonische Studien I (*Widukind*). II (*Hrotsvit*) Berlin 1867.
1869.
Schade: liber de infantia Mariae et Christi salvatoris, Halis Sax.
a. 1869.
W. Meyer: Radewins Gedicht über Theophilus, Münchner Sitzungsber.
1873 philos.-philol. Cl. S. 49 ff.
Piltz: die Dramen der Rosvitha von Gandersheim, Leipzig (Reclam)
o. J.
v. Winterfeld: de Avieni metaphr. Arat. rec. et emend., Berolini a. 1895,
p. 37 sq.

- 1 Hunc libellum, parvo ullius decoris cultu orna-
tum, sed non parva diligentia inlaboratum, omnium
sapientium benignitati offero expurgandum, eorum dum-
taxat, qui erranti non delectantur derogare, sed magis
2 errata corrigere. Fateor namque, me haut mediocriter
errasse non solum in dinoscendis syllabarum naturis,
verum etiam in dictionibus componendis, pluraque sub
hac serie reprehensione digna latitare; sed errores
fatenti facilis venia vitiisque debetur pia correctio.
- 3 Si autem obicitur, quod quaedam huius operis iuxta quo-
rundam aestimationem sumpta sint ex apocryphis, non est
crimen praesumptionis iniquae, sed error ignorantiae,
quia, quando huius stamen seriei coeperam ordiri,
ignoravi, dubia esse, in quibus disposui laborare.
- 4 At ubi recognovi, pessumdare detrectavi, quia, quod
5 videtur falsitas, forsitan probabitur esse veritas. Cum
res sese ita habeant, tanto ad perfecti defensionem opus-
culi permultorum iuvamine egeo, quanto in ipsa incepti-
one minus ulla proprii vigoris fulciebar sufficientia; quia
nec matura adhuc aetate vicens nec scientia fui proficiens,
sed nec alicui sapientium affectum meae intentionis
consulendo praesumsi enucleare, ne prohiberer pro ru-
6 sticitate. Unde clam cunctis et quasi furtim, nunc in com-
ponendis sola desudando, nunc male composita destruendo,
satagebam iuxta meum posse, licet minime necessarium,
aliquem tamen conficere textum ex sententiis scriptu-
rarum, quas intra aream nostri Gandeshemensis colle-
7 geram coenobii: primo sapientissimae atque benign-
issimae Rikkardis magistrae aliarumque suae vicis
instruente magisterio, deinde prona favente clementia
regiae indolis Gerbergae, cuius nunc subdor dominio ab-
batissae; quae aetate minor, sed, ut imperialem
decebat neptem, scientia provector, aliquot auctores,
quos ipsa prior a sapientissimis didicit, me admodum pie
8 erudivit. Quamvis etiam metrica modulatio femineae fra-
gilitati difficilis videatur et ardua, solo tamen semper
miserentis supernae gratiae auxilio, non propriis viribus,
confisa, huius carmina opusculi dactylicis modulis succi-

PRAEFATIO. 1 Hinc *M* 12 presumptionis (*sic*) *M* 31 abbe *sic* *M*
36 sola *M*: *correx*

PRAEFATIO. 29 suae vicis: *cf. prim. 114. 481.* 32 aetate minor:
cf. prooem. 38 dact. mod. succ.: *cf. Mar. 20, Gong. 78, Bas. 4.*

nere apposui, ne crediti talentum ingenioli sub
 obscuro torpens pectoris (antro) rubigine neglegentiae
 exterminaretur, sed sedulae malleo devotionis percussum
 aliquantulum divinae laudationis referret tinnitum,
 quo, si occasio non daretur negotiando aliud lucrari, ipsum 5
 tamen in aliquod saltem extremae utilitatis transformaretur
 9 instrumentum. Unde quicumque lector, si recte et secun-
 dum deum sapias, egenti paginae, quae nullius praecepto-
 ris munitur auctoritate, opem tuae rectitudinis ne pigri- fol. 2 v
 teris adhibere, deo videlicet, si quid forte probetur recte 10
 compositum, meaeque neglegentiae designando universale
 vitiorum, nec tamen vituperando, sed indulgendo,
 quia vis frangitur obiurgationis, ubi intervenit humilitas
 confessionis.

2 antro addidi coll. Pel. 7, asc. 32 (cf. appar. ad Gong. 373); elocutio
 Prudentiana (psychom. 6) fort. rubigine | exterminaretur neglegentiae |
 13 ms M, unde vis scripsi: ius vq.; sed ius tollitur, vis frangitur

5 negotiando aliud lucrari: cf. Koepke p. 168 (utrumque verbum
 habent Matth. 25, 14 sqq. et Luc. 19, 12 sqq.).

I.

Salve, regalis proles clarissima stirpis,
Gerbirg, illustris moribus et studiis.
Accipe fronticula, dominatrix alma, serena,
Quae tibi purganda offero carminula,
5 Eius et incultos dignanter dirige stichos,
Quam doctrina tua instruit egregia;
Et, cum sis certe vario lassata labore,
Ludens dignare hos modulos legere,
Hanc quoque sordidolam tempta purgare camenam
10 Ac fulcire tui flore magisterii,
Quo laudem dominae studium supportet alumnae.
Doctricique piae carmina discipulae.

HISTORIA NATIVITATIS
LAUDABILISQUE CONVERSATIONIS
INTACTAE DEI GENITRICIS
QUAM SCRIPTAM REPPERI
SUB NOMINE SANCTI IACOBI
FRATRIS DOMINI.

fol. 3^r

UNICA SPES MUNDI DOMINATRIX INCLITA CAELI
 Sancta parens regis, lucida stella maris,
 Quae parens mundo restaurasti, pia virgo,
 Vitam, quam virgo perdiderat vetula!
 Tu dignare tuae famulae clementer adesse
 Hrotsvithae votis carminulisque novis,
 Quae tibi femineae studio famulante camenae
 Iam supplex modulis succino dactilicis,
 Exoptans, vel summam attingere saltem
 Laudis particulam, virgo, tuae minimam,
 Ortus atque tui primordia clara beati
 Necnon regalem pangere progeniem.
 Hoc tamen agnosco fragiles excedere vires,
 Ut temptem laude te merita canere,
 Digne pro meritis quam totus non canit orbis
 Quaeque super laudes angelicas renites,
 Hunc quia virgineo portasti ventre puella
 Inclusum, cuncta qui regit imperio.
 Olim sed stultum fari qui iussit asellum
 In laudem sancti nominis ille sui

fol. 3^vfol. 4^r

MARIA. || INTACTAE sic M || 15 pariens *Celtes*; sed cf. *Luc.* 1, 38
 ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum (*Irenaeus III* 22, 4;
Albertus P. C. tom. I p. 413; *Salzer, Sinnbilder und Beiworte Mariens*
 45) 17 sq. adesse, Hr. vg. 21 fort. contingere; cf. *Theoph.* 284
 quidem | attingere hiasset), *Paulin. Petricord. II* 157 virtutum exiguum
 im contingere partem (*Gong.* 527 summam tangere), *gesta Karoli V* 55
C. tom. IV p. 56) muneris inde tui quamcumque retexere partem
 ille M

MARIA. 13 cf. *Mar.* 517 et *Huemer ad Sedul. I* 60. 14 cf.
 . ed *Abr.* 2 § 3 16 cf. *adn. ad Theoph.* 451. 20 cf. *adn. ad*
 ; 38. 23 sq. cf. *prim. prol.* 2 sq. 27 cf. *Mar.* 899 (dignus pro
 . *Ter. Hec. II* 1, 12); *Prud. apoth.* 705 summam (cf. v. 21) relegam,
 us quae non capit orbis (cf. *gest.* 96). 31 cf. *Sex. Amarcii serm. I* 502
 tra naturam qui fari iussit asellam more hominum, intactam iussit generare
 illam (*num.* 22, 28: cf. *Bendixen II* p. 24¹⁸ et *Zappert, Virgils Fortleben*
Mittelalter p. 29⁶¹).

Teque per angelicum fecit, virguncula, verbum
 De sancto digne flamine concipere
 35 Atque suae prolis matrem sine sorde pudoris
 Effecit cunctis dissimilem meritis:
 Si placet, ipse meam potis est dissolvere linguam *fol. 6r*
 Et cor rore suae tangere gratiolae,
 Quo praestante suae mitis dono pietatis
 40 Grata sibi pangam, te quoque, virgo, canam,
 Ne comes ingratis condampner iure pigellis,
 Quos piget altithrono psallere pro modulo,
 Sed mage purpureum laudare perenniter agnum
 Promerear, turmis addita virgineis.

45 Mundi labentis lustris nam mille peractis
 Incepit quando felix aetatula sexta,
 Qua deus impleri iussit pietate fideli,
 Quicquid veraces iam praecinuere prophetae,
 Qui mundo Iesum mox praedixere futurum,
 50 Germine de Iuda quidam surrexerat ergo
 Israhel in terra senior sub lege vetusta,
 Ortus regali David de germine magni,
 Quem tradunt etenim nomen tenuisse Ioachim.
 Hic in mandatis genitricis ab ubere legis
 55 Extiterat iustus necnon digne studiosus;
 Hoc quoque continuo fuerat sua maxima cura,
 Ut gregis ipse sui bene pasceret agmina magni,
 Designans, veri sese pastoris haberi
 Dignum quandoquidem terrestri carne parentem
 60 Qui portare suos humeris non distulit agnos *fol.*
 In propriis, vitae ducens ad gaudia laetae,
 Passurus mortem magnum nostri per amorem
 Empturusque reos animae pretio sibi carae.

33 uerbis *M* 43 laudare *M*

53 ioachim in *ras.* *M* 55 Extiterat *M²p* (r. 128 extet *M¹p*, extet *M²*)
 57 sue ipse *M¹p¹* 59 quandoq; *M²p* 60 suis *M²p*

35 *cf. prim. 399.* 36 *cf. Mar. 185.* 38 *cf. Gong. 11, Pol. 6*
(Alce. carm. 1, 5. 610 = P. C. tom. I p. 169. 183). 39 *i. e. spiritu sancto;*
cf. Mar. 229. 42 *cf. gesta Karoli V 44 (P. C. tom. IV p. 56) grates*
solvere pro modulo. 44 *cf. Bas. 118.*

45 *de sex aetatibus mundi cf. P. C. tom. IV p. 252 adn.* 54 *cf.*
Mar. 616. 760. 62 *sq. passurus et empturus: futurum tempus ex ratione*
Ioachimi.

Hic heros etenim, de quo narrabo, Ioachim,
 Tali percerte felix patriarcha nepote,
 Toto se placidis ornans conamine factis,
 Quicquid possedit, per tres partes resecavit,
 Partem dans viduis peregrinis atque pupillis
 Saepius, in templo partem famulantibus ergo,
 Particulamque suae domui servaverat omni.
 Hoc quoque non raro faciens pietate benigna,
 Digne mercedem suscepit denique talem,
 Ut propria substantiola bene multiplicata
 Ipsius gentis proceres praecelleret omnes
 Nec sibi consimilem portaret terra potentem,
 Quem sic cunctarum fulciret copia rerum.

Quattuor hic certe cum iam feliciter ipse
 Volveret in summa fortuna lustra rotata,
 Vultu praepulchram sibi desponsavit amicam
 Necnon praenitidam laudandis moribus, Annam,
 Acharis natam, David de stirpe creatam,
 Foedere legali proprio quam iunxit amori.
 Hanc autem memorant, sterilem non tempore parvo,
 Spem partus homini nullam conferre fideli.

fol. 5^r

Tandem, digestis bis denis scilicet annis,
 Contigit, in templo Ioachim sub tempore festo
 Inter sacratos altaris stare ministros,
 Incensum digni fuerant qui ponere visi.
 Quem Ruben templi dum vidit scriba sacrati,
 Exosus factum, dictis affatur amaris:
 'Non licet incensum' dixit 'te tangere sanctum,
 Munera nec domino praestat dare sacrificando,
 Te quia despexit, sobolis cum dona negavit.'

67 patres *M*¹ 68 puellis *M*: *correx*i ex *Ps.-Matth.* 1 unam
 em dabat viduis, orphanis, peregrinis atque pauperibus *coll. Theoph.* 22;
nd. metr. 73 substantialia *M*¹*p*² 78 *¶* uiueret *ss. M*²; *cf. Pel.* 69
 strata rotata *M*¹ 79 *p*pulchram *sic M* (*sic v.* 80 praenitidam); *cf.*
verb. 81 Acharis *Schade p.* 11²⁷ (A charis *vg.*), neque vero nomen
 tum: iste Achar, qui Achan appellatur in libro Iesu Nave *Hrab. Maur.*
me CIX 291^a) et sic cena Cypriani metrica (*Duméril* 1847 p. 99),
sonis epistola ad Augienses (*Martène-Durand, coll. ampl.* I 302), *cf.*
n Traube P. C. tom. III p. 638 82 iunxit *M*²*p* 83 *////sterilem M*
 subolis *M*²; *item v.* 168

68 *cf. Theoph.* 22 *sq.* 71 non raro: *Ps.-Matth.* 1 haec autem in-
 vit facere a quinto decimo aetatis suae anno. 82 *cf. Gong.* 349,
 207, *Abr.* 6 § 5. 90 *cf. Gong.* 541 (*Verg. Aen.* X 591 dictis affatur
 ris). 93 *cf. Mar.* 168.

Non dedit econtra verbum vir nobilis ullum,
 95 Sed maerens abiit silvas tristisque petivit,
 In quis saepe gregem consuevit pascere pridem,
 Ac, in longinquam pergens per devia terram,
 Ipsum cum propriis secum ducendo magistris,
 Hic in secretis latitat pascendo latebris
 100 Nec post ad patriam placuit remeare relictam,
 Passus namque gravem secreta mente pudorem
 Ex Ruben verbis, qui se causatur, amaris.

Cuius percerte post menses inclita quinque
 Coniux, desperans illum iam vivere saluum,
 105 In soles flevit nec solamen sibi scivit,
 Hasque preces domino profudit triste dolendo:
 'Israhelis rector, solus quoque gentis amator,
 Qui semper refoves miti pietate dolentes,
 Cur mihimet socium voluisti tollere carum,
 110 Addens maerorem tristi semperque dolenti,
 Quae semper sterilis mansi sine germine ventris?
 Sed nunc maioris vulnus suspiro doloris,
 Hoc quia nec penitus, quid conferret, scio, casus
 Legali domino, devoto legis amico.

115 O me felicem, si saltem noscere possem,
 Utrum mors illum subito sorberet amara,
 An frueretur adhuc calida vitaliter aura!
 Certe si scirem, non ius maeroris haberem
 Tantum, cum tenebris loeti subcumberet atris;
 120 Funus sed summa colerem praenobile pompa,
 Inclita condigno committens membra sepulchro.'

His ita finitis, sublatis cernit ocellis
 In ramis lauri resonantes murmure dulci
 Pullos plumigeris volucres circumdare pennis.
 125 Hoc ubi cernebat, subtristi voce canebat:
 'Rex caeli fortis, cui subiacet astriger axis,
 Omnia qui certe potis es disponere recte,
 Semper cunctarum tibi laus extet pietatum,
 Quod clemens cunctos pietatis munere vivos,

111 † qd (i. e. quod) ss. *M*² 118 sq. *distinxi* 120 colere *M*
 127 Omnia qui certe in *ras.* *M* manu 1; cf. *Mar.* 865

95 cf. *Verg. Aen. XI* 813 silvasque petivit. 98 cf. *Mar.* 235
 242. 709. 107 cf. *Mar.* 314. 115 cf. *Gall. I* 4 § 2, *Cal.* 6 § .
 121 cf. *Verg. Aen. X* 558 patrioque onerabit membra sepulchro. 122 sqq
 de hoc loco ad *Ps.-Matthaeum* expresso eleganter ariolatur *Loeher* p. 484
 122 cf. *Mar.* 465. 124 cf. *Prud. cath.* 3, 41. 44. 126 fortis: *c*,
asc. 101; astriger axis: cf. *Mar.* 140 (*Aratoris act. ap. I* 33).

Pisciculos pecudes serpentes atque volucres,
 Congaudere suis donasti sedulo pullis:
 Sed meme solam sterilem remanere misellam
 Causa iudicii iussisti denique recti.
 Te tamen omnipatrem constanti pectore testem
 Invoco, coniugii primo quod tempore vovi,
 Si ventris fructum mihi praestares pius ullum,
 Hunc mox in templo sisti tibi rite sacrato
 Obsequioque tui legali more sacrari.'

fol. 6^v

Talia dum mundis formaret verbula labris,
 Angelus astrigero subito descendit ab alto,
 Maxima tristitiae portans solamina tantae,
 Et stans sub facie dictis haec fatur amicis:
 'Exue maerorem, cordis depone dolorem,
 Consilioque dei germen tibi credito summi;
 Hoc, quod ventre tuo procedet tempore certo,
 Vere fiet idem populis mirabile cunctis.'
 Dixit, et aurivagis revolans secut aethera pennis.
 Anna sed, angelicis nimium perterrita verbis,
 Maesta domum petiit sese lectoque locavit,
 Et tremefacta diem psalmorum lege †perorat,
 Effusis noctem precibus ducendo sequentem.
 Post haec ergo suam praecepit adesse puellam,
 Astantem rogans propriis illam sub ocellis,
 Cur se despiceret, vel cur tam sero veniret,
 Cum sibi sentiret fieri quid forte stupendi.

Reddidit econtra dominae lasciva famella
 Obprobriis iactum servili murmure verbum:
 'Si te despexit sterilem faciens deus,' inquit,
 'Dic, rogo, divinae causae quid pertinet ad me?'
 Anna sed obprobrium patienter pertulit istud,
 Effundens tantum lacrimas subtristis amaras.

fol. 7^r

Scilicet hac ipsa Ioachim praedictus in hora
 Angelus apparens inter montana refulgens,
 In quis tunc pascendo gregem latitaverat autem,

132 Sed me me^t solam *M* (t ss. m. 2), Sed meme/ (*eras. t*) *p*; cf. s. 108
 138 Obsequoq; *M*¹ 141 Maxime *M*¹ (*corr. m. 1*)
 † maerorem cordis coniunxit *Schurzfleisch* (cf. *Sap. 5 § 13*) 147 aethra
 ; cf. asc. 126 sq. 150 por/at/ *M* (perorat *p*), sed -at manu 2,
 veter leoninitatem 157 tactum *M*: correxi

133 cf. *Pel. 181.* 134 cf. *Mar. 638.* 144 *Ps.-Matth. 2* quoniam
 consilio dei est germen tuum. 147 aurivagis: cf. *Gong. 306.* cf. *Verg.*
rg. I 406 levem fugiens secut aethera pinnis (*v. l. pennis*). 154 *Ps.-*
Matth. 2 et tu nec ingredi ad me voluisti? 158 cf. *Mar. 93.*

- 165 Iusserat ad sociam citius remeare relictam.
 Qui dixit, monitis animo permotus ab illis:
 'Haec iam bis denis mecum permanserat annis,
 Ex illa dominus sobolem mihi nec dedit ullam:
 Insuper obprobriis discessi plenus amaris
 170 Nuper de templo, causa confusus ab ipsa:
 Et me despectum tantisque malis saturatum
 Hortaris regredi, subdi primoque pudori?'
 Ad quem mansuetis caelestis nuntius orsis
 'Me fore caelestem' dicebat 'credito civem
 175 Custodemque tui factum pietate superni
 Regis, qui iustam consolari dedit Annam
 Per me, dum preculas flendo profunderet almas.
 At nunc ergo tui causa de cardine caeli
 Aequa ferens veni permagni gaudia doni,
 180 Hocque tibi dico, quod mox praenobilis Anna
 Concipiet natam cunctis saeculis venerandam.
 Haec inter natas hominum fiet sacra cunctas,
 Spiritus et merito sanctus requiescet in illa;
 Ac per quam veniet mundo benedictio summa,
 185 Nec primam similem, nec fertur habere sequentem.
 At nunc ad sociam tempta remeare beatam,
 Quae gaudens omni tantum pariet decus orbi;
 Et semper grates factori reddite dulces,
 Cui placuit stirpem vobis concedere talem,
 190 Qualem percerte numquam tenuere prophetae,
 Omnes electi post haec non sunt habituri.'
 Ad quem promissis Ioachim laetatus in illis:
 'Si tua certa tuo maneat mihi gratia servo.
 Ad tempus dignare meo requiescere tecto,
 195 Et gustare cibum non dedignere paratum.'
 Angelus econtra dicebat voce decora:
 'Desine, posco, meum post haec te dicere servum,
 Esse sed angelicae consortem credito turmae.
 Nam mihi terrenis opus est non vescier escis.
 200 Quem pascit domini semper praesentia summi:
 Quapropter moneo, domino libamine sacro

fol. 7^v

172 regridi *M*¹*p*¹ 173 At *M* 174 uicem *M*: *correx*i *coll.*
Mar. 212. 238. 287. 321. 371. 179 permagna gaudii *M*¹ (*corr. m. 1*),
 permagna gaudia *p* 193 Si mihi certa tuo maneat tua gratia servo *M*²

178 *cf.* *Mar.* 186. 185 *Ps.-Matth.* 3 quia nulla fuit talis aliquando
 aute eam et postea non erit similis ei; *cf.* *Sedul.* II 68 nec primam similem
 visa es nec habere sequentem. 188 *sq.* *cf.* *Mar.* 475 *sq.* (256. 344),
Gong. 329, *Theoph.* 428, *Agn.* 230.

Hoc te ferre, meis satagis quod ponere mensis.
 Qui citus anniculum gregibus subtraxerat agnum,
 Sperans obprobrium Ruben cessasse vetustum,
 Immolat et domino gavisus pectore laeto,
 Ignibus apposis, ut habet praeceptio legis.
 Angelus, his votis, ut iussit, rite peractis,
 Altaris fumo sublatus pergit ad astra.

fol. 8^r

Iam tunc clementis paulatim gratia patris
 Incoepit radiis mundo lucessere claris
 Atque prior stabilem discordia sumere finem,
 Cum sua caelestes primum consortia cives
 Olim terrigenas promittebant habituros,
 Quos prius e meritis Adam sprevere parentis.
 Nec latuit tunc angelicum clementia coetum
 Omnipatris, proprium qui mox post tempora natum
 Mittere virgineum miserans disponit in alvum,
 Ut, sine principio natus de patre supremo,
 Carnem virgineo sub tempore sumeret alvo
 Omnes atque suo salvaret sanguine sacro,
 Ne post haec generis humani callidus hostis
 Gauderet mundum laqueis retinere malignis,
 Sed patris et nati, numen quoque pneumatis almi,
 Aequali forma pollens sub nomine trino
 Finetenus stabilem regnaret iure per orbem.

Angelus astrigerum postquam transcendit olympum,
 Vix patiens Ioachim tantae praeconia causae
 Et tactus iaculo terroris denique magno,
 Stratus adusque solum doni virtute superni
 Pertimidus iacuit necnon sine mente quievit
 Ipsius (a) sexta, ni fallor, forte diei,
 Dum sol usque suum conclusit vespere cursum.

fol. 8^v

Interea pueri venerunt cum grege lassī,
 Cumque suum dominum terra videre locatum,
 Comminus adstantes coeperunt discere tristes
 Causam terroris turbata mente recentis;
 Ipsum percerte sed vix potuere levare.
 Quis cum caelestis narrasset nuntia civis,

220 salueret *M*; cf. *ind. gramm.* 224 pollens (o ex corr.) *M*, p^lolens p
 8 iaculo *M*¹ 231 a addidi ex *Ps.-Matth.* 3 ab hora diei sexta usque
 vesperam iacuit 234 terra scripsi: tota *M* (pronum *Celtes*; 'tota
 terra' explicuerat *Barack*)

203 *Ps.-Matth.* 3 tunc Ioachim accepit agnum immaculatum; cf.
od. 12, 5 (v. 206 praeceptio legis) erit autem agnus absque macula mascu-
 i anniculus. 229 cf. *Mar.* 39. 236 cf. *Mar.* 713.

Suaserunt illi iussis parere supernis
 240 Et rapido patriam cursu repedare relictam.
 Qui, gregibus lectis, silvis discessit ab illis
 Ac gaudens pueros secum deduxerat ipsos.
 Et cum transissent spatium triginta dierum,
 Angelus oranti sanctae comparuit Annae
 245 Et cum pacificis deprompsit talia verbis:
 'Exsurgens animo, vultu quoque, perge, sereno
 Ad portam subito, quae dicitur aurea vulgo;
 Illic forte tuum summa cum pace reversum
 Legalem dominum mox comperies fore vivum.'
 250 Quae citius dicto iussum complevit amandum,
 Impatiensque morae perrexit ad hostia portae,
 Praestolata suum gavisam mente patronum.

fol.

Scilicet attonitis quem cum conspexit ocellis,
 Caro florigerum percurrerat obvia campum,
 255 Ipsius et collo sese suspendit amando,
 Altithrono grates reddendo denique tales:
 'Laus tibi, cunctorum largitor summe bonorum,
 Qui mihi non merito concedis gaudia tanta!
 Ecce virum proprium praesentem sentio salvum,
 260 Tempore quae longo iam permansi viduata:
 Quaeque fui sterilis, concepi gaudia prolis.'
 Talibus auditis congaudens concinit omnis
 Pleps Hebraea deo laudes cum pectore laeto.

Post haec noveno percerte mense peracto
 265 Venit summa dies, in qua praenobilis Anna
 Progenit natam cunctis saeculis venerandam.
 Postque dies octo primi venere vocati
 Pontifices, tantae solito qui more puellae
 Nomen et aptarent, ipsam quoque sanctificarent.
 270 Quis Ioachim preculas fudit praesentibus istas:
 'Rex caeli, stellis solus qui nomina ponis,
 Istius tenerae nomen dignare puellae
 Caelitus indicis per te monstrare coruscis.'

275 Dixerat, et subito sonuit vox fortis ab alto,
 Mandans, egregiam Mariam vocitare puellam,
 'Stella maris' lingua quod consonat ergo latina;

fol

243 transisset *Celtes*253 attonitus *M*¹258 meritae *Celtes*

253 cf. *Gong.* 540, *Theoph.* 324 (= *asc.* 123). 256 cf. *Mar.* 188.
 264 sqq. cf. *Schade* p. 14⁸⁹. 265 cf. *Prud. apoth.* 601 (*de Mariae partu*)
 advenit promissa dies. 267 cf. *Mar.* 295. 268 tantae: 'so alt'; cf.
Mar. 422. 271 cf. *Mar.* 877. 276 cf. *adn. ad Abr.* 2 § 3.

Hoc nomen merito sortitur sancta puella,
 Est quia praeclarum sidus, quod fulget in aevum
 Regis aeterni claro diademate Christi.

280 Post haec annorum meta vergente duorum,
 Fortunata suam dum sumpsit ab ubere natam
 Ablactando piam genitrix de more Mariam,
 Ocius in templo sistit cum munere digno
 Ipsam, quae templum domini fuit immo futurum,
 285 Quo sociata sacris virguncula parva puellis
 Semper divinis illic perstaret in odis,
 Quem merito cives caelestes laude frequentant.

Post haec, in templi subsistens limite sacri,
 Ascensum graduum subito ter quinque supinum,
 290 Immemor aetatis, iam plena deo, puerilis,
 Audacter currit, vultum nec retro reflexit,
 Quaerat ut astantes infantum more parentes.

His super accensi, mirantur denique cuncti
 Astantes populi, templi pariterque ministri;
 295 Pontifices ipsi factum laudant quoque primi,
 Dicentes, tanto quod tunc infantula facto
 Per se quid fieri praesignaret cito magni,
 Et vere magni, cunctis meritoque stupendi.

Quod credi maius vel quod posset fore maius,
 300 Quam quod virgineo portavit ventre puella
 Magnum factorem mundi propriumque parentem?
 Nec mirum, sursum coepit si figere gressum,
 Infans lacteolis fuerat dum parvula membris,
 Quam, pater alme, tuo ditasti flamine sacro,
 305 Dum fuerat sanctae genitricis condita 'ventre,
 Praescius hanc solam certe consistere dignam
 Ad proprii partum nati per saecula noti:
 Qui post, corporeae tectus velamine formae,
 Ascensum graduum cunctis patefecit in aevum,
 310 Per quos ad patriam tendunt remeare relictam;
 Cui Christus nomen, cui laus sit caelitus. Amen.

Scilicet et genitrix tali faetu bene felix
 Conlaudans regem cecinit sic Anna perennem:

278 Et quia *M* (cf. *Theoph.* 294; recte *prim.* 357) 279 fort. Regis
 (in) aeterni 281 Fortunata *M* (prior t in *ras. m.* 2) 307 fort. voti
 ('verheissen') 312 factu *M*: correxi ex *Gong.* 33, *Mar.* 65 (cf. etiam
Paulin. Petricord. I 232, *vita Mathildis SS. X* p. 580, 18).

285 cf. *Agn.* 450. 286 cf. *Mar.* 345. 357. 287 quem: sc. deum
 (v. 286 divinis; *Ps.* - *Matth.* 6 in dei laudibus). 298 cf. *Mar.* 504. 692.
 295 cf. *Mar.* 267. 297 sq. cf. *Dion.* 13. 308 cf. *asc.* 1.

'Omnipotens rector, solus pietatis amator,
 315 Clementer proprio fecisti mira popello,
 Aspiciens humilem miserando meam quoque
 Iam desperatae donasti gaudia natae.
 Audeo percerte post haec tibi munera ferre.
 Nec vereor, prohibere meum post haec inim
 320 †Quem vistem sacris templi sociata ministris
 Hinc te caelestes conlaudant sedulo cives,
 Condignum carmen modulando perenniter. A
 His ita finitis orantis scilicet orsis,
 Germine felices talis rediere parentes
 325 Indolis, in templo parva remanente Maria.
 Omnes humanae nequeunt comprehendere lin
 Nec potis est stabilis, quamvis verbum sonet
 Istius infantis praeclaram dicere famam,
 Sed nec mirandae vitam moresque puellae.
 330 Quis laudare modis potis est per saecula dig
 Haec quia, continuo cunis subtracta, puella
 Maturis omni lucebat moribus orbi
 Nec quicquam membris gessit puerile tenelli
 Ast in praeceptis fuerat iustissima legis
 335 Necnon carminibus semper studiosa Davidis
 Haec prudens, humilis, fervens dulcedine me
 Omnibus atque placens, tota virtute refulget
 Hanc hominis maledicentem non audiit auris
 Offensam sed nec quisquam cognoverat umq
 340 Semper erat mitis necnon gratissima cunctis
 Et, quae nempe suo profluxit ab ore loquel
 Nectare gratiolae fuerat condita supernae.
 Et, cum quis verbis illi benedixit amicis,
 Mox grates domino curavit reddere summo,
 345 Nec sic divinis linguam retineret ab odis;
 Exemplumque suis in se praenobile cunctis
 Praeponit sociis iam cunctigenae bonitatis.
 Ipsius faciem niveo candore nitentem
 Tradunt ardentis radios praecellere solis

317 desperastę *M* 318 munere *M* 320 Quem uiste
 uisitem *M*², Quem uisitem *p*; fort. Quamvis stem (*cf.* v. 87)
 prehendere *M* post v. 329 dist. *Schurzfleisch* 330 dignus *M*
 dite *M*¹ (*corr. m. 1*)

314 *cf.* *Mar.* 107. 330 *cf.* *Gong.* 283. 335 *Ps.-Ma*
 in carminibus Davidicis elegantior. 344 *Ps.-Matth.* 6 ne
 salutatione sua a laudibus dei tolleretur, si quis eam saluta
 salutatione 'deo gratias' respondebat. 345 ut ne sic quidem

Necnon humanum penitus devincere visum.
 Quid referam digitos, operum satis arte probatos?
 Namque manu docta perfecit parva puella,

 Nempe, sibi normam statuens ipsissima duram,
 Omnibus in templo vivebat strictius ergo
 Virginibus reliquis illic pariter sociatis.
 Nam tantum preculis studuit persistere sacris
 Necnon divinis semper constanter in odis,
 Ex quo discissae noctis periere tenebrae
 Aurora spargente plagam lucem per eoam,
 Altius usque polum Phoebus ascendente serenum
 Tertia iam solito devenerat hora diei.
 Tunc usu digitos operis laxaverat albos,
 Docte purpureis instando denique filis.
 Sed mox, ut nona Phoebus descendit in hora,
 Se precibus solito reddit famosa puella
 Ac studio mentis bene perduravit in illis,
 Usque per angelicum sumpsit sacra virgo ministrum
 Omni namque die missam sibi caelitus escam;
 Escam pontifices dederant de more potentes:
 Hanc studio mentis citius concessit egenis.
 Denique caelestes lapsi de sidere cives
 Hanc crebro verbis consolabantur amicis,
 Spernere terrestrem quo mox didicisset amorem
 Et castam regi mentem servare perenni.
 Quisquis languidolis infirmus denique membris
 Hanc saltem tetigit, raptim salvus remeavit.
 Cuius cum stabilem volitaret fama per orbem,
 Abiathar reliquos exorat saepe sacerdos
 Pontifices templi pretii non munere parci,
 Vellent praeclaram quo disponere Mariam
 Ipsius egregio legali foedere nato.
 Quod fieri vero prohibet virguncula casta,

fol. 11^v

352 defectum indicavi ex *Ps.-Matth.* 6 omnia, quae mulieres anti-
 e (*erwachsene*) non potuerunt facere, ista in tenera aetate posita ex-
 abat 356 sqq. distinxi ex *Ps.-Matth.* 6 hanc autem regulam sibi
 nerat, ut a mane usque ad horam tertiam orationibus insisteret, a tertia
 am usque ad nonam textrino opere se occuparet; a nona vero hora
 am ab oratione non recedebat, usque dum illi angelus domini appareret,
 cuius manu escam acciperet 358 discesse *M*¹*p*, discussse *M*²: *correxi*
Gong. 225, *Dion.* 115, *gest.* 550 360 fort. scandente 369 Escam
as. M (m. 2) 381 egrigio *M*¹

357 cf. *Mar.* 286.
 cf. *Gong.* 303.

362 laxaverat i. e. lassaverat, fatigabat.

Inclita regalis spernens consortia stirpis:
 Se quoque finetenus testatur nobile corpus
 385 Eius coniugio percerte subdere nullo.
 Talia pontifices cui mox dixere potentes:
 'Nonne deus colitur digneque potens veneratur
 In plebis Iudae legali posteritate?
 Nec decet innuptam talem remanere puellam.'
 390 Quis constans animo respondit talia virgo:
 'Nam deus in templo gaudet requiescere mundo,
 Mentibus et sobriis, nec delectatur in illis,
 Crimine quos magno maculat lasciva libido.
 Scimus, Abel duplam merito sumpsisse coronam,
 395 Qui primus mundo iustus fuerat protoplasto,
 Unam martirii fratris de caede peracti
 Atque magis nitidam pro virginitate secundam.
 Credimus Heliam caelum petiisse secretum
 Corpore cum vero, mansit quia virgo potenter
 400 Nec corpus maculis umquam violavit amaris.
 Haec didici certe legis ratione docente,
 Et discens animo mandavi sedula fixo,
 Meque puellarem novi retinere pudorem.'
 Postquam bis septem totos compleverat annos,
 405 Non hoc esse sui moris, dicunt Pharisei,
 Aetatis tantae quod vellet virgo manere.
 Post haec in templo domini sub honore sacrato
 †Decreverunt populum concurrere cunctum,
 Ut pariter tantam temptarent volvere causam.
 410 Et cum sub tectis templi consisteret omnis,
 Abiathar, quem iam memini, sub lege sacerdos
 Ascensum graduum conscendit namque superbum
 Praesul et astanti dicebat talia plebi:
 'Ex quo constructum fuerat praenobile templum
 415 Istud per magni regis studium Salomonis,
 Ut scitis, vere manserunt semper in illo
 Forma conspicuae vultus aetate tenellae
 Natae nobilium famoso germine regum
 Atque sacerdotum, vatum pariterque priorum,

fo 17

fol.

393 lascivia *M* 397 pro uirginitate sic *M* 398 distincti *ex*
Ps.-Matth. 7 denique et Helias, cum esset in carne, assumptus est, *quia*
 carnem suam virginem custodivit 403 *fort.* vovi; *cf. Mar. 426, Agn. 35,*
Cal. 2 § 4, prim. 329. 347 (statui in corde meo *Ps.-Matth. 7*) 408 *MOX*
 decreverunt *Celtes*; *fort.* Decrevere simul (*cf. Mar. 435*)

384 corpus eius i. e. suum. 386 *cf. appar. ad Mar. 491.*
 410 omnis *populus.* 419 *cf. asc. 65.*

Quae celebres omni merito mansere popello.
 Certe perfecta sed mox aetate recepta,
 Coniugibus tantae condignis sunt sociatae,
 Multo-magisque deo placuerunt semper ab illo.
 More sed insolito sperat se virgo Maria
 Posse placere, viris domini pro nomine spretis.
 Nunc, quia non constat, votum se reddere tantum,
 Restat, ut altithronum precibus digne rogemus,
 Ut nos forte suis faciat cognoscere iussis,
 Hanc cui legali fas sit cum foedere iungi.'

Tali consilio consensu plebis adepto,
 Sortem pontifices miserunt primitus omnes
 Inter namque tribus Israelis duodenas;
 Quae mox egregiam Iudae signat fore dignam.
 Qua designata prae cunctis scilicet una,
 Praecipere, viros eiusdem germinis omnes,
 Quos sine coniugibus fecit consistere casus,
 Collectos ergo concurrere sole secundo
 Et manibus virgas dextris conferre novellas.

His igitur cunctis toto conamine lectis,
 Advenit dignus senior Ioseph sociatus
 Illis, incurvam portans sub iudice virgam.
 At vero summus virgas tollendo sacerdos
 Gaudens cunctorum, domino faciens holocaustum, fol. 13^r
 Quid fieri iubeat, fuis precibus rogitabat.
 Cui mox iudiciis divinis ista iubentur,
 Tempore digesto sibi quae fuerant facienda.
 Praemonitus virgas qui misit protinus ipsas
 In templi sanctum famosi iure secretum,
 Demandans, quidni collectim luce sequenti
 Iudae regales iterum venisse nepotes,
 Unumquemque suam rursum quoque sumere virgam;
 Nam sibi pro signo dictum fuerat manifesto,
 Virgo quod haec credi deberet nobilis illi,
 De cuius virga volitaret rite columba,
 Quae petisse polum temptaret protinus altum.

Dum ter mille suas retinerent denique captas
 Virgas personae praedicto tempore certe

121 Certa *M*¹ (Certa perfecte *p*) 425 viris *Celtes*: tuis *M*
 hanc quia *M* ex v. 426 (cf. appar. ad gest. 486): correxi 430 cf.
 327, *Pel.* 358, *Theoph.* 18 (depon. pass. v. in ind. gramm.) 431 ponti-
 f 441 iudice sic *M*, et v. 445 iudiciis 444 iubet *M*: correxi (de
 temp. v. ind. gramm.) 457 certe scripsi: certe *M* vg.

123 cf. ind. metr. 424 solito more e. g. *Verg. Aen. VII* 357.
 constat i. e. convenit. 434 cf. asc. 82.

Nec signum populo praedictum redderet ulla,
 Obtulit incensum praesul venerabile rursum
 460 Seque dedit precibus devoto pectore fusis.
 Cui mox caelesti dicetur voce precanti:
 'Virgula namque brevis Ioseph iusti senioris,
 Quae iacet in templo nec sollicitatur ab ullo,
 Implebit merito signum memorabile sola.'
 465 His ita finitis sonuit vox pontificalis
 Mandans in mediam Ioseph procedere turbam.
 Hic erat abiectus, forma nullaue decorus,
 Nec sibi conplacuit sociis interfore tantis,
 Sed mage postremo gaudet remanere locello.
 470 Qui, mox ut vocem sensit se forte vocantem,
 Processit pavidus, virgam comprehendere iussus;
 Ex qua continuo splendens egressa columba
 Haut tarde caelum fertur petiisse secretum.
 His ita transactis, laudes plebs concrepat omnis,
 475 Grates altithrono reddentes pectore laeto,
 Cui placuit signo iustum monstrare novello.
 Ipse sed, aetatis non inmemor ulterioris,
 Protestans, procures se(se) genuisse nepotes,
 Magno percerte fertur rogitare pudore
 480 Pontifices, Mariam quo non vellent sibi pulchram,
 Ipsius proprio sed sponsam tradere nato.
 Quod cum forte negant, se signatum quoque narrant,
 Nec cuiquam credi sanctam debere puellam
 Quam sibi, quem dominus solum fecit fore dignum,
 485 Exorans alias coepit rogitare puellas
 Mitti cum Maria causa solaminis ergo,
 Quae, veluti connutritae sociaeque coevae,
 Illam colloqui scirent solamine dulci
 Absque mora consolari, ne virgo pudori
 490 Coniuge pro vetulo fieret subiecta tenella.
 Quod mox pontifices fieri iussere potentes.
 Nam senior frustra sudaverat ista rogando,
 Non sibi, sed Christo fuerat quia virgo dicata.
 Postquam pontifices preculis cessare precantis,
 495 Ioseph servandam suscepit namque puellam

463 sollicitetur *M*: *correx*i 466 ioseph *M*¹ 478 se *M*: *corram*i;
 se iam genuisse *p*², se progenuisse *Celtes* 491 potentes *scripsi coll.*
v. 386: parentes *M* 492 Nam *scripsi ex vestigiis litterarum N et*
m: Sed *M*²*p* 495 puellam (*cf. v. 496*)] *fort. Mariam*

461 dicetur *i. e. dicitur*; *cf. Mar. 664.* 465 *cf. Mar. 122.*
 274 *sq.* 475 *cf. Mar. 188 sq.*

Et pariter missas (ni fallor, quinque) puellas;
 Quarum sic ergo creduntur nomina dicta:
 Sephiphona, Zabel, Susanna, Rebecca, Abigea.
 Quis opus ad templi pertingens namque sacrati
 Traditur ornatum studiose perficiendum,
 Purpura cum bysso, linum cum vellere Serum;
 Purpura sed sanctae fulgens operanda Mariae
 Creditur ad velum domini templi pretiosum.

His super accensae praesentes quippe puellae
 Obprobrii causa dixerunt taliter ergo:
 'Num te reginam constat post haec fore nostram,
 Iam texenda tibi quia purpura creditur uni,
 Non parvo cum sis iunior tu tempore nobis?'
 Quae tunc, ut semper, bene sustinuit patienter
 Talia, nec verbo iam contradixerat ullo.

Astans sed citius custos semper sibi fidus,
 Angelus astrigera dilapsus, dixit, ab aula:
 'Si te, virgo, rogo, perturbent talia verba,
 Istae percerte quia vatum more locutae
 Iam nunc praesaga dicebant voce futura,
 Tu quia sola potenter eris regina perennis
 Necnon stelligeri dominatrix inclita caeli.'

fol. 14^v

Post haec secreta residebat in aede quieta,
 Purpureos digitis filis operans benedictis.
 Angelus et summus Gabrihel conspectibus eius
 Astitit, astrigera caelorum lapsus ab aula,
 Virgineumque decus verbis affatur amicis,
 Iuxta cunctorum, narrans, oracula vatum
 Ipsius e casto nasci dignarier alvo
 Altithroni prolem mundo satis antiquiorem,
 Virgineique modum partus narrat memorandum.

Ergo non nostris potis est exponier orsis
 Nobile colloquium, longo sermone peractum,
 Virginis aeternae, Christi matris benedictae,
 Partus et tanti sacra narrantis paranimphi;
 Sed nec dactilicis opus est nos psallere cordis

501 Serum *scripsi* coll. *Verg. georg. II 121* velleraque ut foliis
 spectant tenuia Seres (*Ps.-Matth. 8* sericum): serum *vg.* (i. e. *σηρῶν*;
Salmasium ad Tertull. de pallio ¹ p. 241sqg.) 511 fidus sibi *M*¹*p*
 13 Si *scripsi* (cf. *ind. gramm.*) ex litterae S vestigio: Non *M*²*p* 515 psaga *M*
 17 inclita in celi *Mp*¹ 518 residebat *M*²: sedebat *M*¹; sidebat *p*
 28 longa *M*¹*p*¹ 531 cordis (i. e. chordis) *M*

504 cf. *Mar. 293.* 512 cf. *Mar. 521. 794. 802.* 513 cf. *Mar. 736 sq.,*
uc. 77. 517 cf. *Mar. 13.* 523 cf. *Mar. 578. 645. 890.* 527 cf. *gest. 1506.*

Magnum maerorem Ioseph durumque dolorem,
 Frustra cordetenus quo iam fuerat cruciatus,
 Talem dum gravidam sensisset forte puellam,
 535 Qualiter et tristis solatur tempore noctis,
 Virginis intactae iussus curam retinere
 Virginis et nati nobis de sidere missi:
 Haec evangelici demonstrant cuncta libelli,
 Nostras et fragiles excedunt denique vires.
 540 His nos transmissis, constant quia cognita cunctis,
 Sermonem vobis tantum faciemus ab illis,
 Rarius in templo quae creduntur fore dicta.

Certe cum stabilem volitans urgueret in orbem
 Undique subiectos describi iussio lectos
 545 Caesaris augusti censumque sibi profiteri,
 Ioseph ad patriam Bethlem perrexerat urbem
 Cum desponsata sibimet praegnante Maria.
 Et cum famosis essent prope moenibus urbis,
 Aspexit non corporeis, sed mentis ocellis
 550 Comminus alma duos virguncula stare popellos,
 Unum ridentem necnon alium lacrimantem.
 Quod Ioseph vetulo narrans, audivit ab illo:
 'Contine subiecto tantum te rite iumento,
 Et noli, posco, narrare superflua verba.'

Dixerat, et iuvenem coram prospexit herilem.
 555 Qui sibi mysterium declaravit populorum,
 Talia sacrata dicens pro virgine verba:
 'Cur dicis Mariam non verbula vera locutam,
 Indignatus, eam secretum cernere solam?
 560 Nam flentem populum merito vidit Iudeorum,
 Qui mox a domino discedet corde maligno,
 Contra gentilem sed laetitia fluitantem,
 Ad fidei magnum quia perveniet sacramentum.'

His dictis Mariam blande conversus ad almam,
 565 Tempus adesse sibi Christum narrat pariendi.
 Quae de subiecto descendit iussa iumento,
 Intrans speluncam sub terra rite locatam,
 Quae male praesentis penitus fuit inscia lucis
 Et quam continuaе semper tenere tenebrae.
 570 Sed mox, ut lucem genetrix paritura perennem

534 sensisse *M*¹ 536 coram *M*¹ 537 sydere *M*²; item v. 584
 542 Rarius *M*: corr. *Barack*

541 vobis: cf. *prooem.* 543 cf. *Pel.* 224. 553 cf. *Mar.* 506.
 568 praesentis: *qua tum perfusa est*; *Ps.-Matth.* 13 in qua lux non fuit
 umquam, sed semper tenebrae, quia lumen diei penitus non habebat.

Hanc adiit, radiis coepit fulgere coruscis,
Nec post haec ibi caelestis lux defuit omni
Tempore, quo genitrix illic mansit bene felix.

Noctis tranquillae medio libramine certe
Illic haec eadem genuit virguncula prolem
Gaudens divinam cunctis saeculis venerandam,
Cui nomen Iesus, cui sit laus gloria virtus,
Solvere qui veterum veniens oracula vatum
Se pro salvando venturum praescia mundo
Pacem caelicolis fecit cum civibus orbis.
Quem genitum sacro castae de virginis alvo
Protinus angelicus circumstat denique coetus,
Laudans submissis factorem vocibus orbis,
Orans et puerum nobis de sidere missum.
Sed mater subito cunctis veneranda, Maria,
Collocat angusto praesepe membra tenella
Christi, panniculis regemvolvendo perennem.

fol. 16^r

Et pius interea Ioseph digressus ab illa
Mox obstetrices secum duxit mulieres,
Quae Zelemi Salome fuerant de nomine dictae.
Sola sed ingreditur Zelemi, Salomeque veretur
Tangere speluncam pedibus splendore repletam,
Mox quoque virgineum Zelemi tractans pie partum,
Exclamans, signi, dixit, bene credula tanti:
'Quid sibi non nuptae partus vult iste novellus?
Editus ecce puer regali germine nuper
Coniugis expertem bene declarat fore matrem,
Atque parens virgo natum lactat pie sola,
Uberibus castis de caelo iure repletis;
Non dolor est matri, nec est maculatio proli:
Ordine divino fieri sed talia credo.'

Hanc Salome vocem spernens non ficta loquentem
Dixerat auditis sese non credere verbis,
Ni probet ipsa sacram palma tangendo Mariam.
Hinc ingressa suam coepit protendere dextram
Audacter, castam temptans palpare Mariam;
Sed talis poenam confert audacia dignam,
Dextraque continuo temptatrix debilitata
Ingenti certe cruciatur iure dolore.

576 saeculis *Bartsch*: sc̄lis *M* (item seq̄ta *asc.* 140)

579 uentrum *M*¹

573 *cf. appar. ad Mar.* 312. 584 *cf. Mar.* 537. 590 *cf. Schade*
17⁸; fuerant de nomine dictae: *cf. Theoph.* 5. 600 *Ps.-Matth.* 13
 illa pollutio sanguinis facta est in nascente, nullus dolor in parturiente.

- 610 Tunc Salome clamans animo subtristis amaro
 Defectum dextrae subitum deflevit ademptae:
 Moreque Iudaico proprium meritum recitando
 Necnon iustitia sat confidens simulata
 Talia celsithrono fertur dare verba dolendo:
 615 'Testis cunctorum consolatorque laborum,
 Tu scis, praeceptis fueram quod sedula legis,
 Quodque tui causa semper fueram bene larga
 Pauperibus cunctis lectis de finibus orbis,
 Qui maerens venit, de me quoque laetior ivit:
 620 Et nunc pro meritis patior dampnum grave tantis!'
- Cui mox apparens iuvenis praelucidus infit:
 'Panniculos pueri solummodo tange tenelli,
 Accedens istas ad regales cito cunas:
 Ipseque maiori te restituet sanitati.'
 625 Haec ubi iussa sibi sequitur solamina dantis,
 Tangendo minimum pannorum denique filum,
 Sensit se subito salvam fore corpore toto,
 Et grates domino reddebat voce canora,
 Qui sibi dignatur talem conferre salutem.
- 630 Ordine digesto postquam fuit ergo repleta
 Visio pastorum, signum sibimet quoque dictum
 De parvo puero praesepibus inveniando,
 Ipsius pueri quoque circumcisio Christi
 Nominis atque sui fulgens aptatio magni,
 635 Reges astrologi solis de cardine lecti
 Advenere, magi stellarum lege periti,
 Quaerentes urbem famosam denique Salem,
 Necnon Herodem constanti pectore regem
 Sollicitant regis de nativitate recentis,
 640 Se vidisse novam fantes nuperrime stellam,
 Quae regem natum demonstraret Iudeorum.
- His rex turbatus secreta mente profanus
 Accitis citius scribis audivit ab illis,
 Certe Bethleis nasci quod Christus in horis
 645 Iuxta cunctorum deberet carmina vatum;
 Scilicet atque magis iussit cum fraude remissis,
 Ut puerum quaerant natum, sibimet quoque monstret

613 famulata *M*¹, si famulata *p* 619 de me q̄q; *M*² (de me q̄; j
 de meoq; *M*¹ leclior *M* 625 dist. *Rétif de la Bretonne* salomina
 629 dignat² (i. e. dignatur) sic *M*; cf. *Mar.* 102 635 solos *M*
 636 Aduenire *M*¹ 637 salā *M*¹ (corr. m. 1) *p*

616 cf. *Mar.* 54. 618 cf. *Mar.* 635. 730, *Gong.* 308. 638
Mar. 134 644 cf. *Mar.* 694 (*Sedul.* II 73). 645 cf. *Mar.* 523. 8

Quem cupit occidi, simulans se velle precari.
 Qui monstrante viam stella pergunt cito rectam,
 Intran et pueri regalia tecta tenelli
 Haut vario certe digestim picta colore,
 Sideris obsequio tanti sed rite polita;
 Proni vestigiis figentes oscula prolis,
 Orantes preculis humili quoque voce profusis,
 Trino caelestem venerantur munere regem,
 Hunc hominemque deum designantes moriturum.
 Qui, mox in somnis moniti sub tempore noctis,
 Ad patriam laeti redeunt, per devia ducti.

fol. 17^v

His ita digestis, Herodes pessimus hostis
 Augusti iussu Romam deducitur ergo,
 Quo vel purgaret, lex ut Romana doceret,
 Criminis inposita de magni se cito culpa,
 Vel capitis poenam iuste pateretur amaram:
 Namque reus maiestatis dicetur herilis;
 Et merito talem patitur iam suspicionem,
 Qui cupit insidiis vulpino corde paratis
 Prolem caelestis divinam perdere regis.
 Hoc nam divino nutu factum fore credo,
 Quod tunc percerte Romam mandatur adire,
 Quo sibi subtracto legis mandamine cuncta
 Plenius in nato complerentur cito Christo.

Namque quater denis cursu ducente peractis
 Virginei partus digestim rite diebus,
 Hic factor membris caelorum namque tenellis
 Sistitur in proprio parvo cum munere templo,
 Ulnis exceptus tremulis iusti Symeonis,
 Et mundi dominus condignis est benedictus
 Odis ex ipso iusto Simeone vetusto
 Neonon famosa praesagis vocibus Anna.
 His quoque completis iuxta mandamina legis
 Ad patriam Bethlem redierunt protinus urbem.

Nam post haec binis mansurnis paene repletis,
 Hostis ab exilio veniens perversus amaro,
 Quod dixere magi, volvebat mente dolenti,
 Se nati stellam regis vidisse decoram.

fol. 18^r

660 iusso *Bartsch*: iuss^o *M*, iussuo *p* 670 mandamina *M*: *correxi*
ophetarum vaticinia, v. 523. 578. 645. 890, *non sunt* mandamina legis, v. 54.
 0); cuncta ut *Mar.* 787. 865, *prim.* 391 672 dicente *M* 674 membri
 lorum *M*¹, membri celorum *M*²*p* 684 uollebat *M*¹*p*

655 sq. cf. *Schade p.* 36²¹². 657 cf. *Huemer ad Sedul. II* 102.
 8 cf. *Pel.* 178. 659 cf. *Gong.* 419, *Pel.* 61. 666 cf. *Sap.* 5 § 22.

Haec recolens, procures regni rogabat heriles,
 An redeundo magi venissent mente fideli
 Vel quid de nato demandarent sibi Christo.
 Qui mox responsis pariter dicunt bene firmis,
 690 Se nescire, magi fuerint si forte reversi,
 Nec quid de nato sese perdiscere rege.
 His super accensus rex Herodes furibundus
 Mittens, infantes occidi protinus omnes,
 Qui tunc Bethleis fuerant, praecepit, in oris,
 695 Se semper vivum sperans extinguere Christum
 Posse. Sed in somnis monitus, Ioseph venerandus
 Pergit in Aegyptum, vasti per devia secum
 Deducens eremi Iesum cum matre tenellum,
 Nocti terrestri Christo dominante timoris.
 700 Talia sed solito fecit pietate superna,
 Egipti tenebras propria quo luce vetustas
 Mox illustraret, per se penitusque fugaret.
 Contigit ergo die quadam, requiescere velle
 Iuxta speluncam sanctam cum prole Mariam.
 705 Quae sat lassa solo fuerat cum forte locata,
 Scilicet in gremio Iesum molli refovendo,
 Multi terribiles procedunt namque dracones
 Ex hac spelunca, pro qua fuit ipsa locata;
 Quos Ioseph pueri cernentes, obstupefacti
 710 Coeperunt certe magno clamare timore.
 At puer e gremio matris surrexit amando,
 Iesus, sacratis stabat mitis quoque plantis
 Contra frendentes turbata mente dracones;
 Qui subito proni ceciderunt mansuefacti,
 715 Orantes tacitis factorem nutibus orbis,
 Ipseque, digrediens eremi per devia vasti,
 Illos praecessit, sequier sese quoque iussit.
 Quo Ioseph viso genetrix Christique sacrata,
 Exanimes fragilis pro consuetudine carnis
 720 Facti, sat pavitant, puerum laedique timebant.
 Ipse sed, inspector mentis, testis quoque cordis,
 Haec responsa dedit timidis, conversus et inquit:

694 precebit *M*¹*p*¹ 699 Noui *M*: correxi coll. *Fortun. c. III 9, 63*
 depereunt tenebrae Christi fulgore fugatae et tetrae (terrae *edd. ant.*: cf.
Iact. rec. Buenemann p. 1520) noctis pallia crassa cadunt 701 Egipta *M*¹*p*
 705 solo sic *M* 710 clamore *M*¹*p* 712 sacrans *M* 719 fragilis sic *M*

692 cf. *Mar. 293.* 694 cf. *Mar. 644.* 701 cf. e. g. *Augustin. in*
psalm. 77 (ed. Bened. 3 VI col. 38) Aegyptus in Hebraea lingua tenebras
 vel tribulationes significat. 713 cf. *Mar. 236.* 721 cf. *Paucker,*
suppl. lex. lat. n. 2893.

'Quare lactantes tantum tractabitis artus
In me, virtutem capitis nec mente perennem?
Quamvis humanis sim parvus homuncio membris,
Vir tamen omnipotens summo sum numine pollens,
Condecet atque, feras silvae mansuescere cunctas
Me coram, rabie dimissa rite priore.'

Post haec magnanimes cum pardis namque leones
Necnon cunctigenae venerunt undique lectae,

fol. 19^r

Ut sensere, feræ prolem factoris adesse,
Orantes puerum submissa voce tenellum,
Circa praeclaram gaudentes atque Mariam.
Quam super insolito pavitantem denique signo
Laetius intuitus, fertur sic dicere Christus:
'Non te, virgo, rogo, pollens, genitrix mea cara,
Permoveat signi novitas carnaliter almi,
Obsequii sola veniunt istae quia causa,
Non quod te vellent vel saltim laedere possent.'

His quoque discessit dictis angustia cordis,
At vero belvae praecedebant bene laetae,
Demonstrando viam per deserti loca rectam;
Sed nec nocturnis discesserat ulla sub horis,
Sed Ioseph pecori sociatae mente fideli
Oblita rabie naturalique furore
Pacifcae modici gustabant pascua fœni.
Inter quas ergo fuerat concordia tanta,
Ut quondam timidi iunxere lupis latus agni,
Et bovis mites bene conmansere leones.
Sed non inmerito: caelorum pax quia vera,
Quo regit inmensum, firmavit foedere, caelum,
Illarum mentes mutato more fideles.

Post haec pausavit, radiis lassata calor
Aestivi, cara palmae Maria sub umbra,
Et rursum versis claris aspexit ocellis,
Fructibus hanc palmam maturis esse refertam.
His visis lingua formavit talia verba:
'Istius palmae nimium delector onustae,
Si potis est fieri, de fructu denique vesci.'

fol. 19^v

731 $\bar{f}ore$ *M* ($\bar{f}ore$ in $\bar{f}ere$ corr. m. 2), $\bar{f}ore$ *p*; cf. v. 727 (*Ps.-Matth.* 18
e omnes silvarum; 19 varia genera ferarum) 735 intuitur *M*¹ 738 ui-
it *M* 739 salim *M*¹, saltem *M*²*p* 741 belvae scripsi (cf. ind.
.); belvae *vg.* 744 Sioseph *M*¹ 746 modice *M* 747 quos *M*
sqq. distinxi et explicavi sched. crit. p. 18 ex Boethii consol. Philos. I
, 47 et quo caelum regis inmensum, firma stabiles foedere terras

730 cf. *Mar.* 618. 736 cf. *Mar.* 513. 747 cf. *Isai.* 65, 25
hade p. 38²²⁵).

- 760 Cui senior vetulus legis moderamine iustus
 Haut blande dictis Ioseph mox obviat istis:
 'Hoc miror certe, nimium te dicere velle,
 Cum videas ramos magno de germine ductos
 Astris contiguos caelum pulsare profundum.
 765 Ast ego praecogito summa tantummodo cura,
 Si saltem valeam puram comprehendere lympham,
 Utribus in nostris quia nec est guttula fontis.'
 Haec heros igitur venerandus sic loquebatur,
 Ceu desperaret, quod praesens omnia posset
 770 Christus, corporeis tectus fuerat quia membris.
 At puer, in gremio carae genitricis amando
 Accumbens, palmam gaudens se vertit ad ipsam,
 Functus et imperio praeclare quippe paterno
 Ipsi continuo dicebat fronte serena:
 775 'Arbor, flecte tuos summo de vertice ramos,
 Ut, quantum libeat, de te mater mea carpat.'
 Dixerat, atque suis arbor fortissima iussis
 Ante pedes Mariae parens inflectitur almae.
 Fructu cumque suo penitus fuerat spoliata,
 780 Incurvata stetit nec surgens alta petivit,
 Oppedit imperium Christi sed rite probatum.
 Ipseque 'Te subito' dixit 'nunc erige, palma,
 Ut sis lignorum post haec collega meorum,
 Quae paradisyacis constant plantata locellis:
 785 Et radice tua deduc extimplo secreto
 Undas fonticuli fluitantes gurgite dulci.'
 Quae citius dicto complentur denique cuncta.
 At prolis comites, fontem lustrando recentem,
 Reddebant grates laetato pectore dulces
 790 Atque sitim limphis tristem dempsere novellis.
 Cumque profecturi deserti per loca vasti
 Essent, ad palmam Iesus sic dixerat ipsam:
 'De te quippe meo praecepto, palmula, mando,
 Angelus ut caelo veniens dilapsus ab alto
 795 Tollat rite tuo ramum de vertice summo
 Necnon hunc ipsum plantet mox in paradysum.
 Et tibi gloriolam super hoc iam confero tantam,

760 Qui *M* (fort. ex Cui corr.) 785 secreto sic *M* ('*hol aus dem
 Wurzel herauf, aus verborgenem Tiefen*'), *Ps.-Matth.* 20 *aperi autem ex radicibus*
 tuis venam quae absconsa est in terra 789 laetato sic *M*

760 cf. *Mar.* 54. 775 cf. *Fortun. c. II* 2, 25 flecte ramos, arbor
 alta (*Ps.-Matth.* 20 flectere, arbor). 787 cf. *appar. ad Mar.* 670.
 789 cf. *Mar.* 475. 794 cf. *Mar.* 512.

Ut post haec summi dicaris palmi triumphii;
Et quisquis bello famose vicerit ullo,
De te vincenti dicetur protinus illi:

»Ad palmam magni venisti namque triumphii.«

Haec ubi dicta dedit, dilapsus sidere venit
Angelus, et tollens ramum divexit in altum.

fol. 20^v

Quo viso cuncti praesentes opstupefacti
In terram proni consternuntur tremefacti.

Quos Iesus subito solatur, talia fando:

‘Non opus est certe vobis formidinis ullae,
Hunc quia transferri ramum per sidera iussi,
Ut mox deliciae magno plantetur in horto,
Et, velut hic in deserto mea iussa sequenda
Implevit, magno nosmet studio satiendo,
Sic illic sanctis constet dulcedo perennis.’

Talibus ac tantis signis iam sedulo visis,
Ioseph, virtutem prolis tractando perennem,
Utitur his verbis, submisso murmure fuis:

‘Ecce calor nimius nostros male decoquit artus;
Nunc, tibi si placeat, cuius regnum iuge constat,
Praecipe, per pelagi calles nos pergere vasti,
Urbibus appositis quo certa quies data nobis
Nos citius spatium faciat percurrere tantum.’

Cui dixit Iesus, divino numine clarus:

‘Namque viam subito longam per me breviabo
Et, quod ter denis potuit vix ante diebus
Metiri, faciam diei spatio repedari.’

His dictis, Soniten viderunt ocus urbem
Egypti magnam, famosis moenibus altam.
Hanc introgressi, petierunt limina templi,
In quo stulta deos consuevit ponere falsos
Gens pagana suos, perverso more colendos.
Mox sed ut intravit sancta cum prole Maria,
Omnia falsorum pariter simulacra deorum
In terram subito ceciderunt denique prona,
Iam cognoscentes, regem venisse perennem
Atque deum verum magna virtute deorum.

fol. 21^r

805 consernuntur *M* 809 plantatur *M*¹ (*praeter p in ras.*), *p*
sequendo *Celtes*; at cf. *Pel.* 264, *prim.* 413 816 artus sic *M* (t litterae
milis) 817 placet *M*¹, placeat *p*¹ 825 fort. Sotinen; cf. *Schade*
O¹³⁸ 827 lumina *M*¹ 834 decorum *Celtes*; at cf. *Ps.-Matth.* 24
hic deus esset deorum nostrorum

815 cf. *prim.* 133. 831 cf. *Alvin.* c. 1, 162 (*P. C. tom. I p. 173*)
nia sternantur fundo simulacra deorum.

835 Tunc est impletum, fuerat quod carmine dictum
Olim percerte modulantis tale prophetae:
'Ecce super levem dominus veniet cito nubem,
Pro cuius sancta facie decet omnia nempe
Egypti subito conquassari simulacra.'

840 Haec Afrodisio postquam fuerant recitata,
Urbis namque duci praedictae valde potenti,
Illic cum sociis festinat pergere multis.

Quod cum pontifices templi sensere profani,
Sperabant illum variis mox perdere poenis
845 Hos, qui damna diis fecerunt talia stultis.

Ipse sed, in terra cernens simulacra decora
Obtutu prono passim volitare minuta,

Lumine caelestis raptim succensus amoris
Et fidei sacrae, mutato denique corde

850 Substitit atque suis gaudens dicebat amicis: fol

'Ecce, patenter adest dominus super omnia pollens,
Quem fortasse dii tacito cum murmure nostri
Iure deum verum contestantur fore solum.

Restat, ut ipsorum prostrati more deorum
855 Devota regem veneremur mente perennem,
Quae fecit regi, memorantes, iam Pharaoni,
Qui sua plus iusto sprexit mandamina sacra,
Ne nosmet foveam mortis detrudat in atram.'

Dixerat, atque solo prostratus corpore toto
860 Volvitur ante pedes sanctae rogitando Mariae
Gratiolam pueri constanter voce fideli,
Quem mater gremio gaudens portavit amico.

O laudanda tuae virtutis gloria, Christe,
O miranda sacrae semper mutatio dextrae,
865 Qui nutu tacito potis es disponere cuncta!
Quis volet ergo tuae pietatis munera magnae,
Unice nate dei summo similis genitori,
Mirari digne, merita vel dicere laude,
Qui nostri causa fecisti tanta stupenda?

870 Tu, sine principio natus de patre superno,
Per praecepta patris complesti viscera matris,
Ex hac corpoream sumens sub tempore formam;

840 Haec (sic) *M* 841 ducis *M* 843 -od cum po- in ras. *M*
manu 1 847 fort. volūtare 857 spenit *M* 863 glorie *M*
869 stupend- in ras. *M* man. 1 871 Percepta *M*ⁿ, Precepta *p*

836 *Isai.* 19, 1 (cf. *Schade* p. 40²⁴¹). 849 cf. *Mar.* 752. 862 gremio
amando *Mar.* 711. 771. 864 cf. *psalm.* 76, 11. 867 elocutio *Arriana*;
cf. *Koepke* p. 212.

Quique vales proprio mundum concludere palmo,
 Panniculis stringi non raris haut respuisti; *fol. 22^r*
 875 Et qui stellato resides solio super aethra,
 Parvo praesepe contractus procubuisti;
 Et, qui multigenis imponis nomina stellis
 Ac pluviae guttas, pelagi quoque solus arenas
 Rite potes numero per te comprehendere certo,
 880 Ut fragiles pueri patienter conticuisti,
 Tempore virgineas quo suxisti pie mammas.
 Insuper Herodem nulla formidine regem,
 Sed sola certe fugisti pro pietate,
 Quo carnis veram demonstrares pie formam;
 885 Et mox absque mora fecisti saxea corda
 Nam paganorum mollescere non domitorum
 Et sentire tuum solidum per tempora regnum,
 Quo te divinis moniti scirent fore signis
 Ipsum, qui solo fecisti saecula verbo
 890 Et quem cunctorum cecinerunt carmina vatum.
 Hinc genitore tuo maneat per saecula cuncta
 Gloria de cunctis et laus aeterna creatis,
 Qui tibi dilecto nescivit parcere nato,
 Et tibi, Christe, decus perpes, victoria, virtus,
 895 Sanguine qui mundum fuso redimis peritulum,
 Flamme cum sacro saeculi per tempora cuncta,
 Gratia caelestis per quem conceditur omnis!
 Qualia retribuam factori munera nunc iam *fol. 22^v*
 Pro cunctis digne, mihimet quae reddidit ipse,
 900 Qui pius indignam solita pietate famellam
 Me, licet exiles, fecit persolvere grates?
 His super angelicae caelorum, posco, catervae
 Collaudare deum non cessent sedulo verum!

873 proprio mundum conducere palma *M*: *correx* coll. *Isai.* 40, 12
 quis mensus est pugillo aquas et caelos palmo ponderavit; cf. *Traube*,
Karol. Dicht. p. 162 874 tstrigi (*sic*) *M*; *voluerat* Panniculistringi
 889 uerba *M*¹ 891 ablat. pro dat.: cf. *ind. metr.* 899 reddit *M*
 903 sedulo in ras. *M*

877 cf. *psalm.* 146, 4. 878 cf. *e. g. gen.* 12, 17. 885 cf. *adn.*
ad gest. 4 sq. 890 cf. *Mar.* 645. 893 cf. *Paul. ad Rom.* 8, 32.
 899 cf. *Mar.* 27. 901 cf. *Verg. Aen.* I 600.

II.

DE ASCENSIONE DOMINI.

HANC NARRATIONEM IOHANNES EPISCOPUS
A GRAECO IN LATINUM TRANSTULIT.

Postquam corporeo Christus velamine tectus fol. 1
 Temporis implevit spatium sacri venerandum,
 Quod cum terrigenis mansit dignanter homullis,
 Qui solus maculis potuit sine vivere cunctis,
 5 Ut per se mundo demonstraret redimendo
 Gaudia perpetuae quondam male perdita vitae,
 Postque triumphalem sanctamque, piam quoque, mortem,
 Quam nostri causa patienter pertulit ergo,
 Dum victor magno fregit luctamine tela
 10 Humani generis saevissima fortiter hostis,
 Sanguinis et pretium proprii gratis dedit amplum,
 Pro nobis animam deponens in cruce caram,
 Necnon gloriola surgentis rite peracta
 Atque quater denis diei spatiis replicatis,
 15 In quis, discipulis apparens sedulo caris,
 Esse sua nostram monstrat cum morte peremptam
 Nec mortis vinclis se posse tenerier artis,
 Qui solus culpa fuerat sine sordibus Adae,
 Postremo caris ijsdem monstratur amicis,
 20 Montis oliviferi praecelso vertice quidni
 Astans, astrigeram mox ascensurus ad aulam,
 Affaturque suos cum tali voce ministros:
 'Ut pater in mundum me promisit sibi carum,
 Sic ego mitto meos dilectos vosmet amicos.
 25 At vos, in gentes citius cunctas abeuntes, fol.
 Illas perpetuae vitae mandata docete,
 Credentes sacra purgantes ocus unda
 In patris et nati pariter quoque flaminis almi
 Nomine, quo veteris deponant crimina sordis;

ASCENSIO. || *inscr.* A GRECONIA *M* || 5 modo *M*: *corr.* *Rétif de la Bretonne* (cf. *Mar.* 895, *asc.* 145) 6 quondam *M* 11 broprui *M*¹
 14 spaci *M*: *correx*i (*plur.* intervalla *Theoph.* 247) 16 Esse in *ras.* *M*
 17 Nec] Nennon *M* (*ex v.* 13) posce *M*¹ 19 /isdem monstratur (*ex -uit*
corr.) amici/s (*ex -cus corr.*) sic *M*, isdem monstravit amicis *p* 21 ascen-
 surus *M* 24 meo *M*

ASCENSIO. 1 *sq.* apodosis incipit v. 19; protasis tripartita: tria senorum
 versuum membra ita dividuntur, ut binis versibus subiciantur quaterni.
 12 cf. *asc.* 63. 14 *sq.* cf. *act.* ap. 1, 3. 16 cf. *Osee* 13, 14. 20 cf.
prim. 261 et *act.* ap. 1, 12. 23 *sq.* cf. *Ioh.* ev. 20, 21. 25 *sq.* cf.
Matth. 28, 19 *sq.*

30 Et virtute mea varios depellite morbos,
 Necnon imperio praedones cogite vestro
 Saevos, obsessum linquant ut pectoris antrum,
 Illis praedulcem servantes mentis amorem,
 Laedere vos odiis qui temptant semper amaris.
 35 Ex hoc percerte possunt praenoscere cunctae
 Gentes, discipulos vos esse satis mihi caros,
 Si colitis vestros puris animis inimicos.
 Finetenus memores persistite scilicet omnes,
 Quae vestri causa passus fuerim sine culpa.
 40 Nonne meam faciem Cherubin non cernere talem
 Possunt, in regno qualis nitet ergo paterno?
 Iudaei spurcis hanc sed petiere salivis
 Maxillisque meis alapas tribuere malignas
 Atque manus clavis ligno fixere cruentis,
 45 De limo pulchrum quis plasmavi protoplastum,
 Cum quibus et caelos extendi denique celsos
 (Nam, si respicio terram, pavitat tremefacta,
 Nec mis terroris potis est vim ferre potentis);
 Et praecedentes, acriter caput atque moventes,
 50 Me male Iudaei deridebant scelerosi.
 Haec cum dampnandis paterer patienter ab illis,
 Ipsos vindicta volui non perdere iusta,
 Sed, crucis in ligno mortem gratis patiando,
 Oravi patrem clementius omnipotentem,
 55 Illis continuo dimittere crimina tanta,
 Suadens exemplo tali, quae sunt facienda,
 Ut mea caelestis fieret doctrina fidelis
 Et ne quis fictis auderet dicere verbis:
 »Ecce, quod ipse pati respuit, nos ferre suasit
 60 Et, quod non fecit, faciendos nos fore dixit.«
 Sponte prior mortis subii discrimina tristis,
 Ceu pastor verus, cordis bonitate fidelis,
 Pro propriis animam ponens ovibus pie caram;
 Necnon complevi multum pietate fideli

fol. 24^r

35 perceptive *M* 38 cum *F* initiali *M* 40 cherubin sic *M*
 41 post Possunt dist. *M* 42 patiēre *M* (sine corr.): corr. *Barack*
 48 ul ferre sic *M* 51 pateret *M* 56 q: *M* 59 suavit *M*
 62 pastorum (-rum per comp.) *M*

30sq. cf. *Matth.* 10, 8. 33sq. cf. *Matth.* 5, 44sq. et *Ioh. ev.* 13, 34sq.
 38sq. cf. *Paul. ad Cor. I* 11, 24. 40sq. cf. *apocal.* 1, 16. 42sq. cf.
Matth. 26, 67 (petiere ex *Prud. apoth.* 527). 44 cf. *Ioh. ev.* 20, 25.
 45sq. cf. *Ioh. ev.* 1, 3 (gen. 2, 7 et *psalm.* 101, 26). 47 cf. *psalm.* 103, 32.
 49sq. cf. *Matth.* 27, 39 et *psalm.* 21, 8. 54sq. cf. *Luc.* 23, 34. 62sq. cf.
Ioh. ev. 10, 11. 63 cf. *asc.* 12.

- 65 Omnia, quae vates de me dixere priores.
 At nunc ascendo, cinctus virtute paterna,
 Ad patrem victor summum super aethra locatum.
 Sed non turbari cordis rogitabo fidelis
 Vestri secretum, quia non vos forte relinquam
 70 Ceu desolatos in mundo namque pupillos:
 Sacri gratiolam vobis sed flaminis almam
 Emittam citius, quae vos verum docet intus;
 Insuper ipse dies vobiscum scilicet omnes
 Finetenus maneo mundi per tempora cuncta.
 75 Haec ubi dicta dedit, conversus denique dixit
 Ad matrem propriam mansueta voce Mariam:
 'Nec contristeris, rogitō, virguncula casta,
 Cum me praecelsos videas ascendere caelos,
 Te quia praeclaram mundi non linquo lucernam
 80 Atque meum sanctum migrans non desero templum
 Nec incorruptam vitae dimitto coronam,
 Inveni solam prae cunctis te quia castam
 Condignamque meum corpus generasse sacratum.
 Certe, de mundo cum te discedere mando,
 85 Ad te caelicolas non solum mitto catervas,
 Ipse sed adveniens animam sumam benedictam
 Multum sole quidem rutilanti splendidiorem,
 Necnon angelicis deductam suaviter hymnis
 Ocius astrigeram ponam veneranter in aulam.
 90 At nunc Iohannem tecum remanere fidelem
 Impero, qui gemmis fulget bene virginitatis,
 Ut tua vita magis praefulgeat inclyta, castis
 Saepius obsequiis circumdata virginitatis.'
 Ilicet angelicus dicentem talia coetus
 95 Ipsum dulcisonis laudans circumdedit hymnis,
 Et mons contegitur subito cum nube sereno.
 Conveniunt illic veterum cunei quoque vatū
 Inter quos medius David rex psallere doctus
 Cantans in cytharis hortatur talibus orsis:
 100 'Natum caelestis solium petiisse parentis,

66 descendo *M* (d̄ pro a) 71 flammis *M* 80 deserto *M*
 85 mitte *M*¹ 86 summam *M*¹ 94 Ilicet sic *M*; item *Gong.* 273
 (mit. om.), *Pel.* 190 96 mors *M* sereno] cf. appar. ad *Gong.* 194

66 sq. cf. *Ioh. ev.* 20, 17. 68 sqq. cf. *Ioh. ev.* 14, 1. 18. 26 (= 15, 26).
 73 sq. cf. *Matth.* 28, 20. 77 et ne tu quidem contristeris, non magis quam
 discipuli (cf. v. 68). 79 sqq. cf. *Salzer, Sinnbilder u. Beiworte Mariens*
p. 324. 36. 331. 82 cf. *Mar.* 434. 90 sq. cf. *Ioh. ev.* 19, 26 sq.
 91 cf. *Bas.* 28.

Exaltare super caelos, fortis deus, altos;
 Atque super totam mundi tua gloria terram.
 Scilicet angelicis suadens ait ista catervis:
 'Exaltate deum modulato carmine nostrum,
 105 Orantes in monte suo crebra prece sancto,
 Iste deus dominus noster constat quia sanctus.'

Et Christus Iesus vultu ridente reversus
 Discipulis iterum verbis dicebat amicis:
 'Pax vobis, fratres, semper mihi rite fideles
 110 Velle meum qui fecistis necnon faciatis;
 Ecce meam stabilem vobis do denique pacem,
 Ac vobis ipsam pacem dimitto perennem.'

Haec ait, et citius, propria virtute levatus,
 Ascendit diri victor super aethera loeti,
 115 Obsequio nubis circumsaepus rutilantis.
 Quem sursum fixis cum respexisset ocellis
 Plebs doctrix fidei claustris caeli patefactis
 Pergentem sursum, cunctis famulantibus astris:

Mox duo nempe viri, stellato cardine lapsi,
 120 Astiterant illis, induti vestibibus albis;

Qui satis angelicis dixerunt talia verbis:

fol. 25v

'Dicite, posco, viri, cur suspicitis, Galilaei,
 Vultibus attonitis stantes oculisque supinis?

Hic certe Iesus, vobis mirantibus unus

125 Assumptus caelos qui transcendit super altos,
 Hac veniet iudex forma, qua pergit ad aethra.'

Tunc David, Christum cernens super aethra levatum,
 Commovit cytharam divina laude repletam,
 Haec et laetitia (cantavit) congrue magna:

130 'Ascendit deus in iubilo magnus super astra
 Necnon in tubae dominus clangore sacratae.'

Post haec intonuit solio vox patris ab alto,
 Dicens ad proprium divino famine natum:

'Tu meus es carus percerte filius unus,
 135 Semper iure mihi qui multum complacuisti,

104 Exaltare <i>M</i>	116 respexit <i>M</i>	117 claustris <i>M</i>	122 galei <i>M</i>
126 sq. aethera <i>M</i>	128 tytharam (<i>y ex h coepta</i>) <i>M</i>		129 cantavit
<i>add. p¹</i>			

101 sq. cf. *psalm.* 56, 6. 12. 107, 6. 104 sqq. cf. *psalm.* 98, 9.
 111 sq. cf. *Ioh.* 14, 27. 113 sqq. cf. *act. apost.* 1, 9 sqq. 115 cf. *Arator.*
act. apost. I 51 obsequio nubes famulatur euntis (v. 118 famulantibus).
 117 cf. *Dion.* 67. 123 cf. *Theoph.* 324. 124 qui vobis mirantibus unus
assumptus est, cum vos remaneretis. 130 sq. cf. *psalm.* 46, 6. 132 cf.
Mar. 274 sq.; *Verg. Aen.* VIII 541 et XI 301. 134 sq. cf. *Matth.* 3, 17
 (unus ut *Paulin. Aquil.* c. 1, 45 *P. C. tom.* I p. 127).

Tu sine principio verbum patris quoque verum,
 Et mea de caelo solus sapientia vera.
 At nunc in dextra victor requiesce paterna
 Gaudens, usque tuos ponam cunctos inimicos
 140 Sanctorum per saecula pedum tibi rite scabellum.⁷
 Postquam naturam iam de busto redivivam
 Humanam solio Christus patris intulit alto,
 Omnes angelicae submissa voce catervae
 Laudabant ipsum, qui regnaturus in aevum
 145 Mortem devicit moriens mundumque redemit,
 Ut regnare suos faceret per saecula servos.

fol. 20

Haec quicumque legat, miseranti pectore dicat:
 'Rex pie, Hrotsvithae parcens miserere misellae,
 Et fac divinis persistere caelitus odis
 150 Hanc, quae laudando cecinit tua facta stupenda.'⁷

137 *pacientia M* 140 *saecula M* 141 *busto (-sto in ras. m. 1) M*
 149 *caelitus sic M; item Gong. 386*

138 *sqq. cf. psalm. 109, 1.*

III.

O pie lucisator, mundi rerumque parator,
 Qui caelum pingis sideribus variis,
 Solus et astrigera regnans dominaris in aula,
 Numine cuncta tenens imperioque regens;
 5 Tu, qui per proprium fecisti saecula natum
 Et rerum trinam ex nihilo machinam,
 Quique protoplasto de terra rite creato
 Oris divini nectare nempe tui
 Sensus vitalem sufflasti forte liquorem,
 10 Ut fixum digiti esset opus proprii:
 Tu dignare tuae perfundere corda famellae
 Hrotsvithae rore tis pie gratiolae,
 Carmine quo compto valeam pia pangere facta
 Sancti Gongolfi martyris egregii
 15 Et laudare tuum semper nomen benedictum,
 Qui post bella tuis grata dabis famulis
 Praemia perpetuae tenui pro vulnere vitae,
 Mandans in regno vivere lucifluo.

fol. 26v

PASSIO SANCTI GONGOLFI MARTIRIS.

Tempore quo regni gessit Pippinus eoi
 20 Francorum sceptris regia pro populo
 Iureque magnifico rexit Burgundia regna,
 Subiectos frenis rite domando suis,
 Famosus iuvenis nutritur partibus illis,
 Armis praevalidus, corpore conspicuus,
 25 Nomine Gingulfus, morum probitate venustus;
 Omnibus hic carus extitit et placidus.
 Illum nempe ferunt ortum de germine regum
 Regalemque suis moribus egregiis.
 Ipsius e matris gremio spes pendet in illo,
 30 Qui verbo cuncta condidit ex nihilo,

GONGOLFUS. 4 Numine sic *M*; cf. *Mar.* 865 5 fecistis *M*
 20 regi *M*¹ 25 gingulfus sic semel *M*

GONGOLFUS. 2 cf. *Gong.* 91. 5 cf. *Ioh. ev.* 1, 3. 6 cf. *ind.*
metr. et Prud. cath. 9, 14. 7 sqq. cf. *gen.* 2, 7. 11 cf. *Mar.* 38.
 13 *elegis*; cf. *Verg. georg. II* 386 versibus incomptis. 19 sqq. cf. *vitae*
s. Gengulphi (*A. S. Mai. tom. II* p. 643 sqq.) c. 1, 4. 20 cf. *gest.* 8.

Germinis et tanti sese non credit honori,
 Sed transit meritis almitiem generis.
 Inclyta nam genitrix tali faetu pie felix
 In mundi lucem fudit ut hanc sobolem,
 35 Ocius abluitor vetulis baptismate culpis,
 Quas protoplastes obtinuere patres;
 Crismatis unguento, scripto sibi fronteque signo,
 Ascitur natis ecclesiae nitidis,
 Pascitur et plene fidei mox dogmate trinae,
 40 Dum vagit cuna corpore lacteolo:
 Lac quoties sucxit, toties fidei sacra sumpsit,
 Suspensus matris uberibus geminis.
 Talibus incubuit, lactis dum gurgite vixit;
 Hinc pulsus, gravido ferbuit ingenio,
 45 Canitiemque senum membris meditando tenellis,
 Non raro sacris nempe vacat studiis.

Quem mox inberbem, tota probitate vigentem,
 Gratia Pippini principis almifici
 Regali non inmerito sisti iubet aula,
 50 Ardenter talem corde colens iuvenem.
 Sed, pietas illum quamvis iustissima regis
 Ditaret tantae munere gloriolae,
 Regius ut primis esset proconsul ab annis,
 Turgenti fastu non tamen erigitur,
 55 Pectore sed tales humili fastidit honores,
 Suspirans aulae munera sidereae.
 Nam patrii census fuerat sibi maxime partus,
 Dividit et tanto pauperibus studio,
 Ceu Christum miseros inter sentiret egenos
 60 Arridere suo munere fronte pio;
 Saepe Iob atque viri normam tractando beati
 Ipse manus manco, pes fuit et podagro,
 Se necnon orbo cautum praebebat ocellum,
 Exemplum cunctis nobile dans populis.
 65 Nec minus humanis sudavit denique causis,
 Aequalem primis se faciens dominis.

31 credidit *M* 41 sucxit *M²p* 47 uirgentem *M* 52 Ditaret
 (posterior t litterae c similis) *M* 53 primus *M* 56 aulae *M*, aula *p*

33 cf. appar. ad Mar. 312. 41 cf. Sap. 4 § 3 et Prud. steph.
 10, 684 ego ut gemellis uberum de fontibus lac parvus hausi, Christum et
 hausi credere. 45 loc. comm. ex Prud. steph. 3, 24 moribus et nimium
 teneris canitiem meditata senum; cf. Abr. 2 § 6. 52 cf. Gong. 272. 536.
 57 patrimonii census vitae c. 1, 2. 60 cf. Gong. 339 sq. 61 sqq. cf.
 vitae c. 1, 2 (Iob 29, 15).

Nam, male si nostras aures simulata vetustas
 Non rebus fictis luserat et dubiis,
 Hic, quem nostra manus coepit iam pingere, sanctus
 70 Est assuetus iter quadrupedum sequier,
 Sedulo venando lassat quoque membra decora,
 Succumbens cari imperio domini.
 Ipsius et telum numquam scit cedere victum,
 Cum sint ferrati obposito cunei;
 75 †Offert semper sed ab hoste triumphum,
 Tutus divino caelitus auxilio.

Certe non nostrae possunt dictando camenae
 Composito modulis texere dactilicis,
 Quantis dilectum signis variaverat istum
 80 Rex regum summa pro bonitate sua;
 Sed tamen, inculto quamvis sermone, latrabo
 Unum de claris pluribus et variis.
 Ut res facta probat, turmas ducendo preibat,
 Capturus populum Marte satis tumidum;
 85 Extitit et solito victor mox denique bello,
 Eius non laeso sanguine purpureo,
 Gentibus adversis proprio quoque iure subactis,
 Censum signavit; pace data rediit.
 Contigit et, ducente via se pergere iuxta
 90 Cuiusdam saepta pauperis opposita;
 Quis latuit pictum vernanti flore locellum,
 Tectum multiplicis germinis atque comis,
 Necnon fonticulus vitreo candore serenus
 Profluxit rivo rura rigans stridulo.
 95 Hic ubi praeclaros senior deduxit ocellos,
 Perlustrans liquidam fonticuli scatebram,
 Frigoreae captus limphae paulisper amore
 Substitit et placitis tardat iter morulis;
 Et, mittens puerum, venisse rogabat, ad illum,
 100 Domnum florigeri ipsius ergo loci,

fol. 28^r

69 quē (i. e. quē in quem corr.) *M* 70 asuetus *M* 71 uenendo *M*
 73 cedere sic *M* (telum i. e. turma: gest. 168): cf. *Pel.* 126, *Theoph.* 79,
Dion. 28; gest. 150 74 obpositi conieci *Celtem secutus* 75 Offert *M*:
Effert (ipse suum) *Celtes*, *Effert* (praeclarum) *Barack coll. Pel.* 189
 77 psunt dictanda *M* 87 distinxi; cf. appar. ad *Mar.* 891 94 Profluxit sic *M*
 95 praeclaros sic *M* 100 Domum *M* (cf. *Theoph.* 59): corr. *Bartsch*

67 *eqq.* cf. *vitae c.* 1, 3. 78 cf. *adn. ad p.* 2, 38. 80 cf. *Gong.* 132.
 81 cf. *Agn.* 26; latrabo fort. ex *Boethii consol. Philos.* I pr. 5, 1. 91 cf.
Gong. 2.

Qui, praecepta ducis complens extimplo iubentis,
 Quo fuerat iussus, egreditur citius.
 Hunc dux ipse quidem dum respexit venientem,
 Aggreditur blandis protinus alloquiis,
 105 Atque rogans humilis tota dulcedine mentis
 Formavit lingua talia verba sua:
 'Dulcis amice, meis precibus sis, postulo, largus,
 Ut vendas purum hunc mihi fonticulum,
 Qui clarus vitreis et suave sonantibus undis
 110 Prolambens arva irrigat ista tua:
 Et mox argenti tibi pro mercede probati
 Largiter infundo pondera non modica.'
 Ast ubi tinnitum dando promissio laeta
 Aures personae intrat in exiguae,
 115 Laeta nitet facies, totae volitant quoque venae
 Cordis, secreto quae latuere loco.
 Tunc miser in talem coepit prorumpere vocem,
 Ultra, quam credas, spem dubiam siciens:
 'O nostrate decus, nulli pietate secundus,
 120 Quem colit eous mente fide populus,
 Quid tibi, quid digni potis est mea lingula fari?
 Nonne tuis manibus est sita nostra salus?
 Et quicquid mihi per verbum sancis faciendum,
 Quamvis difficile sit satis atque grave,
 125 Attamen est aequum tibi me parere, beate,
 Ut dulum summo exiguum domino:
 Si placet, hinc vetulum me transmigrare colonum,
 Non contraluctor, sed tua iussa sequor.'
 Haec ait, et pressis frenat sua verbum labris,
 130 Nec post verbosa quid sequitur ligula.

Et contra vir regalis pie talia fantis
 Suscepit dicta pro bonitate sua,
 Et citius dicto solvit promissa misello,
 Illi centenos attribuens solidos;
 135 Haec ubi perfecit, raptim redeundo migravit,
 Nitens ad patriam pergere posthabitam.

113 tinnidum *M* 115 Laeta nitet *Barack*: Laetam et *M*
 116 *distinxi* 118 sciens *M*: *correx* coll. *Pel.* 64. 141, *Dion.* 88
 121 lingula fa- in *ras.* *M* (*fuit* //g//n//): lingula *Pel.* 309, ligula *Gong.* 130.
 542. 576 126 dudum *M*: *correx*; cf. *ind. verb.* 130 Nec (c in *ras.*) *M*
 131 talie *M*¹ 133 promisso *M*¹ 134 attribuens (i ex *corr.*) *M*

118 cf. *Pel.* 134. 119 n. p. s.: formula ex *argum.* *Aen.* I 1.
 120 mente et fide (i. e. mente *fide*li); cf. *Gong.* 296, *Theoph.* 412, *Agn.* 323.
 132 cf. *Gong.* 80.

Tunc, qui non gnari fuerant signi venerandi,
 Olim facturus quod fuit altithronus,
 Blasphemare ducem tacitis coepere susurris
 Et pietatis opus spernere ceu facinus.

Credite, non latuisse dolum pietatis homullum,
 Sed mox nudari clancula dicta sibi.
 Qui dedit arguto vocem tunc nempe palato,
 His verbisque suos alloquitur socios:
 'Cur libet, o socii, vosmet reprehendere, cari,
 Plus iusto verbis me satis illicitis?
 Causa stultitiae, dicentes, me tribuisse
 Nummos ignoto extraneoque viro,
 Me vacuum tanti meritoque dolere lucelli
 Et bene mercati utpote fonticuli,
 Dextra ceu propria, census est quae pie larga,
 Aurum pro donis si dederim minimis.
 Non decet, hoc nostris vobis reserari orsis,
 Quid velit addicti causa sibi pretii;
 Mentis sed motas praestat componere vestras,
 Et rogo, parcatis talibus alloquiis,
 E vobisque virum caute nunc credite gnarum,
 Emissis ventis aeribusque vagis,
 Ut iam semotum citius repetendo locellum
 Lustret, si vena fonticuli liquida
 More suo flores inter bene multicolores
 Perstrepant undisono murmure per lubrica,
 Tunc patet, ille lucris sese si iactat ab illis
 Rusticus ambobus, me vacuo penitus.'

fol. 29v

Haec postquam memorat, cursim quidam remeabat,
 Tanta dimenso adque viae spatio
 Oppido praedictum lassus pervenit ad arvum,
 Quo fuerat domino vendita limpha pio.
 Non tamen extemplo pedibus, quamvis curiosus,
 Attigit atrioli limina florigeri,
 Applicat inpexis iuxta sed se paliuris
 Necnon hirsutis vepribus et tribulis,

141 Credito *M*: *correx*i; cf. *prooem*. 148 extraneque *M* 149 dolore
corr, *Celtes* lucelli sic *M*; cf. *ind. verb*. 151 Dextera *M*: *correx*i
 a si i. e. *tamquam*) lalga *M* 155 uestros *M*¹ 162 murmure
rack: mule *M* 163 si iactat *Barack*: sua actat *M* 168 limpa *M*
 | inspexis *M*

141 cf. *Pel*. 179. 158 'erwählt mit Vorsicht aus euch einen kundigen
 rtrauensmann, nachdem ihr euer windiges Wesen habt fahren lassen'?

Quis fuit incultum solito rus undique tectum,
 Nec spineta pede horruit appetere,
 175 Iungere praescriptis ardens sua lumina saeptis,
 Ut lustraret aquae amniculum vitreae.
 Sed tamen admonitis frustra prospexit ocellis,
 Fons quia desinerat prorsus et hinc aberat.
 Tunc se iuncturas volvebat mente per artas
 180 Clare non posse cernere saepiculae;
 Ac tractim rigida necnon cervice superba
 Incedens, gressum vertit in atriolum,
 Sperans, sub foliis quod forte lateret amoenis
 Florum multimodis undola tecta comis.
 185 Cumque lacum peteret fundumque siti reprobaret,
 Qui quondam validis luxuriavit aquis,
 Usque solum stratus, vacua spe non bene lusus,
 Coepit arenosa lingere nempe loca,
 Temptans, exiguam posset si lambere guttam;
 190 Sed nec praesiccam tinxerat hinc ligulam.
 Tandem Gongolfi sensit pia facta sacelli,
 Se dolet et meritis credere nolle piis.
 Hinc postquam rediit, socios iterumque revisit,
 Aspexit nubem aere conspicuum
 195 Iuxta dulce capud Christi volitare famelli
 Instar candidoli denique pallioli.
 Hanc capiens oculis, coepit depromere verbis
 Fontis defectum, quem didicit, subitum,
 Suaserat et sociis, dubium deponere cordis
 200 Et meritis sancti iam credulos fieri.
 Talia colloquiis dum verba loquuntur amicia,
 Applicuere sui in propriis domini,
 Moenia florifero fuerant ubi structa locello,
 Circum diffusis arboribus variis.
 205 Hic Christi carus gressum direxit amicus,
 Mente libens atrio currere purpureo,
 Et baculum, tractis gessit quem denique nervis,
 In terram fixit; moxque domum petiit.
 Illic innumeri certabant rite ministri,
 210 Instantes variis fortiter officiis,

173 solitorus (i. e. solito rus) sic M; cf. v. 94. 241 177 admotis Osi
 178 desierat *Celtas* huc M² 179 per artas scripsi: perartas
 183 foliis in ras. M 184 undula M² 188 lingere sic M 192
 sic M 193 socios (-ios in ras.) M 194 conspicuum in -cuam corr. I
 conspicuam p; cf. asc. 96 197 oculis in ras. M 201 colloquiis
 204 diffusis M 210 Instantes M

194 sq. cf. *Gong.* 248.

Ipsa qui mensas dapibus ponunt honeratas,
 Poscentes tandem solvere sero famem.
 Sed prius invalidam iussit procedere turbam,
 Quam suevit mensa pascere saepe sua,
 Ac propriis ipsa manibus plene saturata
 Se tandem mensa applicat apposita.
 Accumbunt pariter Franci, per moenia fusi,
 Gustantes bachica munera laetitia.

Interea somnum sidus suadebat eoum,
 Nox vicina nigras et minitatur tenebras,
 Atque quies epulas subito sequebatur amica,
 Serpens per membra ebrietate data:
 Dux pius insomnem coepit transducere noctem,
 Intenta dominum voce precando suum.

Postquam nox scissis discessit victa tenebris,
 (Et) lux orta plagam cinxerat aetheream,
 Venerunt pueri tironum sorte potiti,
 Portantes cari calciolas domini,
 Et pulsant aulam noctis pro tempore clausam,
 Orantes, aditum iam fieri patulum.
 Sed dux paulisper siluit, somnum quoque finxit;
 Post, velut e somno evigilans gravido,
 Solvere custodi vectes iubet interiores,
 Pandere triclymium militibusque suum,
 His introductis, limpham manibus petit albis;
 Sed nutu domini defuit altithroni.
 Tunc vir securus Christi pietate beatus
 Unum de pueris ocus egregius,
 Ut sibi deferret virgam, misit, memoratam,
 Quam sero proprium fixit in atriolum.

fol. 31^r

Qui, cursu rapido saliendo per herbida rura,
 Circumfert lubricos atque vagos oculos,
 Inquirens baculum terrae tempore sepultum;
 Et nactum tractis arripuit digitis,

211 *Ipsi Celtes* dapibus ponunt sic *M* honeratis *M* 217 Accu-
M; cf. ind. orthogr. 219 *eous M* 222 cf. appar. ad Mar. 891
 sciscis *M*¹ (corr. m. 1), p 226 Lux *M*: et addidi; plāga recte
 . 359 234 multibusque *M* 238 egregis *M* 243 tēpore *Celtes*

211 cf. Verg. Aen. I 706 qui dapibus mensas onerent. 221 sq. cf.
 L. cath. 6, 17. 26: serpit per omne corpus Lethaea vis . . . quies amica.
 abl. pro dat. (cf. ind. metr.) 225 cf. appar. ad Mar. 358. 232 et
 cf. Alex. c. 1, 332 sq. (P. C. tom. I p. 177) evigilansque . . . inde petivit
 m, faciem sibi lavit.

- 245 Extraxitque solo, parva remanente caverna,
 Post haec conspicuum ut fieret titulum.
 Certo quo facto cecidit nubecula parva,
 Quae volitans aura ante fuit vacua,
 Evomit et tumidas ipso disrupta locello
 250 Undas praescripti denique fonticuli,
 Mansuras scatebrae venas quoque fixit aquosae,
 Virgula praefixa quo fuit exigua.
 At puer obstupuit vocemque per aera spargit,
 Suadens militibus affore iam citius,
 255 Illis atque novi narravit gaudia signi,
 Quae rex militiae annuit angelicae.
 Dum subito cuncti, tanto signo tremefacti,
 Tollunt mirantes ad superos facies
 Expansisque suis omnes ad sidera palmis
 260 Laudum carminula concinuere deo,
 Ecce palatinus pelvem manibus tulit unus,
 Implevit limpha quem cito conspicua,
 Laeto Gongolfum vultu quoque pergit ad alnum,
 Ut sibimet signum diceret insolitum;
 265 Et, coram tanto subsistens fronte serena
 Consule, de rostro haec dedit egregio:
 'Laetus' ait 'merito sumas rarissima dona,
 Quae tibi non terra contulit exigua,
 Sed rex ipse poli summo de vertice caeli
 270 Per nubis mirum miserat officium.
 Hinc nos laetitiam constat nunc carpere magnam,
 Sortitus tantam es quia gloriolam.'
 Illicet econtra fatur dux ore sereno,
 Reddens responsa talia voce pia:
 275 'Non decet haec meritis' inquit 'sat credere nostris,
 Umquam tantilli nil quia commerui;
 Restat multiplices Christo sed pangere grates,
 Qui praesens famulis semper adest propriis.'
 Dixerat, et solito tinxit se fonte novello,
 280 Lotus et altithrono haec cecinit domino:
 'O semper pietas, nostrae spes unica vitae!
 O vis divinae maxima gratiolae!

246 faceret *Celtes* 251 scatabre *M*: corr. *Schurzfleisch* 254 affore
 iam fore cicius *M* 259 parmis *M*¹ 273 et contra *M*¹ 277 Restat
 quia m. *M*¹ (quia *eras.*), *p*

248 cf. *Gong.* 194 sq. 270 cf. *Gong.* 386. 272 cf. *Gong.* 52.
 281 cf. *Mar.* 13.

Odis quis potis est dignis opus omnipotentis
 Artificis mundi aequiperare dei,
 Qui nova praeteritis reddit non dissona signis,
 Omnia per genitum saecula regens proprium?
 Haec sunt virtutis propriae miracula, Christe,
 Qui quondam populo utpote Iudaico
 Petram iussisti latices effundere dulces
 Et fel triste laci dulce satis fieri.
 Inde, potestatis non inmemor, alme, tonantis,
 Qua rerum trinam iure regis machinam,
 Hoc nunc et nostris voluisti credere terris
 Indicium magnae nobile gloriolae,
 Quo discant teretem degentes saepe per orbem,
 Te semper solum esse fuisse deum.
 Hoc quoque nunc, Iesu, donum concede precatu,
 Abluat ut morbos iste liquor varios,
 Quo te dulcisonis conlaudet vocibus omnis,
 Qui se salvatum sentiat et validum.
 Haec ait, et vocem sequitur salus alma loquentem,
 Fitque salubris aqua: laus pia sit domino!

fol. 32v

Post haec per vasti volitans cito climata mundi
 Proditrix signi fama satis placiti
 Non solum patrios hortatur nempe colonos,
 Quis fungi dono contigit aurivago,
 Sed quoque languidos de longinquo peregrinos
 Undique collectos accelerare citos
 Et nullo pretio medicinae sumere dona,
 Gustando tantum fonticuli modicum.
 Crebrius incultam videas procumbere turbam,
 Volventem membra litore languidola,
 Ut possis variis obsessos credere morbis
 Affore Iudaici languidos populi,

286 Omnam (i. e. Omā) *M* 289 lactes *M*: *correxī*; *Moyse aquam*
exod. 17, 6; num. 20, 11; cf. deut. 8, 15, lac numquam de petra elicit
 fel sic *M* 295 spe *M*¹ 297 donum scripsi: dñō *M* (i. e. domino)
 dulsonis *M* 303 cito machina mundi *M*: *correxī* (*P. C. tom. IV p. 157.*
cf. Theoph. 1, Dion. 121, prim. 381; machinam cito m. Bartsch coll.
 292 et *Agn. 392*, at ibi trina rerum machina legitur 306 fūgier *M*

287 *cf. vitae c. 1, 6.* 290 *cf. exod. 15, 23.* 292 *cf. Gong. 6.*
cf. Notkeri seq. de apost. (n. 369 Kehrein) 6^b teres mundi circulus.
cf. Gong. 120. 304 *cf. Gong. 432, Agn. 118, prim. 339 (Prud. steph.*
fama nam terras in omnes percucurrit proditrix). 308 *cf. Mar. 618.*
cf. Pel. 367. 314 *sqq. cf. Ioh. ev. 5, 2 sqq.*

- 315 Qui quondam, quinis in porticibus Salomonis
 Fusi piscinae obice Bethsaidae,
 Certabant, medico limpham turbante superno,
 Primule quis morbos ablueret varios
 (Lege quidem tali miro sub sorte potiti,
 320 Ut mox illapsus exueret dedecus),
 Pluribus in lucem suspensis aegre sequentem,
 Qui pro spe vitae efflagitant avide,
 Ut raptim medicus supero de cardine lapsus
 Turbaret modicam vel pede piscinulam:
 325 Haut alias isti cupiere salutis avari
 Tangere vel guttam fonticuli minimam,
 Et, gustu primo veteri sanitate recepta,
 Pulsabant odis sidera dulcisonis,
 Grates pro tanto reddentes munere Christo,
 330 Qui sancti meritis grata dedit miseris;
 Laudibus atque virum tollunt super aethera dignum
 Tanta sui causa quod tenuere bona.

 Si vacet aequales meritis protendere laudes
 Et mores tanti egregios duculi,
 335 Ante dies noctis peplo velatur Olympo,
 Quam metam nostra optineat ratio.
 Haec sed linquentes doctis tractando poetis,
 Pingamus coepta nos fragili calamo.
 Certe Francorum populus dum risit eous
 340 Illustris meritis et bonitate ducis,
 Blanditur magnis procerum precibus seniorum
 Hic Christi carus, gentis et omne decus,
 Quo sibi condignam vellet sociare puellam
 Foedere legali coniugii soliti,
 345 Ne finem caperet subducta posteritate
 Inclita regalis prosapies generis.

 His tandem monitus Gongolfus dux venerandus,
 Sat tactus blandis atque patrum monitis,
 Igni conspicuam proprio iungebat amicam,
 350 Regalem genere et nitidam facie;
 Hanc iussit liquidam semper deducere vitam,
 Compositam castis moribus et studiis.

329 mune *M*
 337 liquentes *M*
 motus uenerat *M*

331 atque *scripsi*: eque *M*
 339 francorum (-co- in *ras.*) *M*
 352 et (-t in *ras.*) *M*

335 olympo *M^p*
 347 monitus] *fort.*

326 *cf. Mar. 21 sq.*
 339 *sq. cf. Gong. 60.*

329 *cf. Mar. 475.*
 349 *cf. Mar. 82.*

337 *cf. gest. 246 sq.*

Ei mihi, sed coluber cupidus, versutus, amarus,
 Ingenium nuptae illicit indocile:
 Scilicet infelix Gongolfi clericus audax
 Ardebat propriam plus licito dominam.
 Pro dolor! haec, male victa dolo serpentis amaro,
 Infelix citius aestuat in facinus,
 Inhaerens servo cordisque calore secreto,
 Legalem dominum respuit ob famulum.
 Crimina tunc hostis scalpsit nudare feralis,
 Quae caluit proprio structa fuisse dolo,
 Inpatiensque morae vacuas iaculabat in auras,
 Divulgando suam denique laetitiam.

Dum fuerat vulgo res diffamata dolenda
 Francorum gentis omnibus indigenis,
 Pulsu linguarum tenues conflatur ad aures
 Sancti Gongolfi, consulis almifici.
 Ut capit (auditu) latebras illapsa per artas
 Verbula non minimae nuntia maestitiae,
 Ingemuit tam triste nefas dignissimus heros,
 Angoris magno tangitur et iaculo;
 Intus in angusto volvit quoque pectoris antro
 Res sibi diversas, triste dolendo, duas:
 Primule vindictam poenali lege parandam
 Pro sceleris tanti crimine terribili,
 Post vero veniam solitae pietatis amandam;
 Et dolet ad tempus hinc nimium dubius.
 Certe sed meritam solvit tandem pie poenam,
 Diffamare scelus nec placet ulterius,
 Sollicitus tantum miserae crimen prohibere,
 Nec post haec temere viveret in scelere.

fol. 34^r

Cumque piam curis mentem laxaret in illis,
 Contigit, atriolo currere se proprio
 Contra fonticuli sibimet prius hostia missi
 Nubis per mirum caelitus officium.

354 illicit *M*: correxi *N. A. XXII* p. 756 coll. *Prud. cath.* 3, 111 hic
 o perfidus indocile virginis illicit ingenium (cf. *vitae* c. 2, 7); adverbium
 ; scribitur (cf. *appar. ad asc.* 94) 356 lito *M* 368 gongonfi *M*
 auditu addidi; cf. *Gong.* 197. 514 (*Prud. apoth.* 587 non capit auditus)
 antro scripsi (cf. *appar. ad p.* 3, 2): aula *M* 376 /sceleris (c erasa
M crimitie *M*¹ 386 cf. *appar. ad asc.* 149

355 cf. *Gong.* 409. 362 caluit: cf. *ind. metr.* 374 cf. *Gong.* 415.
 cf. *Gong.* 455. 376 cf. *Gong.* 398. 379 sqq. cf. *adm. ad Gong.* 419 sqq.
 ut prohiberet neve ea in scelere viveret. 386 cf. *Gong.* 270.

Hic ubi Gongolfus subsisteret ipse beatus,
 Coniux lasciva affuerat subito;
 Quam mox pacificis affatur denique verbis,
 390 Talia dictando ore satis gravido:
 'Parte tua famam didici persaepe sinistram,
 Quod corrupta toro sis male si proprio,
 Differo sed vulgo tractare, tui miserando,
 Donec forte sciam, te-ne fuisse ream;
 395 Nec mando, multam subito concurrere turbam
 Accitam flendo undique concilio,
 Ut volvat gnarus subtili sorte senatus
 Causam terribilis et meritum sceleris:
 Sed suadebo, manum dextram te tinguere tantum
 400 Praesentis limpha fonticuli gelida;
 Et, si non subito dampni quid contigit ergo,
 Ultra iudicio non opus est alio.'
 Quae tunc, plus iusto confidens corde superbo,
 Confortante suam daemone duritiam,
 405 Fundo nudatam committit denique palmam,
 Nil sperans damni posse sibi fieri.
 Inter frigoreas ardens sed comperit undas,
 Quid posset nostri dextera celsa dei:
 Scilicet in madidis audax ardebat harenis,
 410 Uritur et flammis acriter aequoreis,
 Et quae pacificis fastidit cedere verbis,
 Cogitur aeternae cedere iustitiae.

O semper nostri facilis mutatio Christi,
 O virtus iusti iudicis aequa dei!
 415 Nam, quae iactando tinxit se, triste dolendo
 Exuritur tincti pellicula brachii;
 Nec mora, cum palmam retulit, quod forte negavi
 Portavit crudum criminis indicium.
 His ita digestis, pavitat mens conscia fraudis.
 420 Ultra nec victae spes fuerat veniae,
 Tantum certa mori corruptelamque piari
 Loetali poena ocius apposita.

387 hubi *M*¹*p* 392 corrupto *M*¹*p* 397 forte *M*: *cor*
 400 forticuli *M* 406 pose *M*¹ 409 harenas *M* 416 fort. *Exu*

392 si i. e. non (cf. ind. gramm.). 394 num rea fueris. 411
Gong. 580. 415 cf. *Gong.* 374. 418 cf. *Gong.* 581 sq. 419 sqq. *C*
 constructione cf. *Gong.* 379 sqq. et *Lachmanni adn. ad Prop.* IV 3, 13 *C*
 adde *Ovid. her.* 9, 33 sq.). 419 cf. *Mar.* 659. 421 cf. *Verg. Aen.* 1
 564 certa mori.

Sed tristis meritam mentis mitigaverat iram
 Princeps Gongolfus, arbiter egregius,
 Mandans, ut propria damnandus clericus ergo
 Expulsus subito pergeret e patria,
 Quo sua finetenus mala defleret scelerosus,
 Seclusus patria et datus exilio,
 Et donat miseram veniae miseratus honore,
 Ultra sed proprio non locat in thalamo.

Post haec Gongolfi fama crescente beati,
 Laudatrix vitae quae fuit almificae,
 Vaffer deceptor hominum captorque reorum,
 Evolvens bilem invidiae veterem,
 Fraudibus omnigenis antiquae calliditatis
 Temptavit famam evacuare bonam,
 Ne gens, exemplo tali tantoque suasa,
 Ante superba sua colla daret domino.
 Tempore tunc longo sudavit fraude maligna
 Laedere famosum, nec valuit, duculum,
 In soles quia multo-magis vis crevit amoris
 Illius magni cordibus in populi.

Postremo fraudis miserum circumdedit armis,
 Quem sceleris causa reppulit e patria,
 Sanguinis huncque siti iussit fervere superbi,
 Nec scivit proprio parcere iam domino.
 Tali suffusus subito cum felle misellus
 In mortem iusti aestuat atque pii
 Ac, parili repetens ganeam feritate malignam,
 Illi nudavit omnia, quae studuit,
 Ocius haec, eius pravis (heu) subdita votis,
 Optavit, citius iam fieri facinus,
 Tendit et insidias iusto clam nempe nefandas,
 Inmemor antiquae (ah) penitus veniae,
 Qua se de poena solvit iam rite paranda
 Nec patitur vitam morte perire ream;
 His ingrata magis socio consensit iniquo
 Servilique lupa uritur igniculo.
 Cumque polum tegeret tenebris nox conscia fraudis,
 Sensit dampnanda tempus inesse lupa,

fol. 35^v

427 scelerorus *M* 428 Set lusus *M*: corr. *Barack* 429 miserat *M*¹
 430 decepti *M* 434 invidii *M* 438 colla/ *M*

424 ironice *Prud. steph.* 3, 86 dux bonus, arbiter egregius. 432 cf. *dm. ad Gong.* 304. 444 causa sceleris (*genit. epexeget.*) i. e. *scelus*;
f. Gong. 398. 455 cf. *Gong.* 375. 459 cf. *Gong.* 419.

Quo male Gongolfum possunt extinguere sanctum,
 Haec et perverso nuntiat armigero;
 Qui, resecans coxam stricto mucrone sacratam
 Sancti Gongolfi, martyris eximii,
 465 Deseruit patriam, fugiens cum coniuge, caram,
 Raptus amore suae indomitae dominae.
 Sed non legalis finem ut nescivit amoris,
 Sic vindicta suam nescit habere moram,
 Viscera sed subito profudit caelitus acta,
 470 Pridem laetitia quae fuerant tumida;
 Sicque miser, celsa prostratus vindice dextra,
 Vita mercatam perdiderat ganeam.

Nam, martir sanctus furtivo vulnere laesus
 Dum mortis gustum ebiberet rapidum
 475 Necnon supremis moriens spiraret in horis,
 Astabat coetus comminus angelicus,
 Voce ciens stabilem corpus deponere testem
 Contextum venis fictile languidolis,
 Necnon, angelicis blanditum suaviter hymnis,
 480 Mox caeli calles carpere sidereas.
 Ocius expirans animam martir bene lotam
 Agni lucenti sanguine purpurei
 Tollitur ex aura vegiturque per astra serena,
 In caeli porta sistitur et domino.
 485 Hic sibi de Christi fertur mox laurea rara
 Et manibus bravii palmula perpetui,
 Lucentique stola cuneis coniungitur albis
 Per vulnus loeti, quos tenet aula poli.

Funeris interea magni fit pompa parati,
 490 Ornant exequiae corpus et exanime;
 Plangebant cuncti casum tantique patroni,
 Ipsius famuli maxime sed miseri.
 Eligiturque locus tumulo locuples venerando,
 Quem tradunt veteres Tul vocitare patres;
 495 Illic Gongolfi condebant membra beati,
 Sacros spargentes cum lacrimis cineres.

465 claram *M*: *correx*i coll. *gest.* 201. 207. 335 466 indomito
 468 moram *in ras.* *M* 480 capere *M*; *cf. e. g. Boeth. consol. Ph*
c. 7, 24 483 uegiturque *sic M* 485 xpo *M*: *correx*i (*coniung*
de Christi manibus) 489 Muneris *M*: *corr. Schurzfleisch*

469 *cf. Theoph.* 188. 470 *euphemismus.* 472 *cf. Gall. I* 1
 481 *cf. Pel.* 68.

Post haec non raro visitabant ossa sacrata,
 Quaerentes certum denique praesidium:
 Sternuntur sacro procerum quoque corpora busto
 500 Pro vitae causis instabilis variis;
 Ast, qui sceptrā gerit, prostratus marmora lambit
 Et libat tumulo oscula marmoreo,
 Munere spe dictis rogicans, quo martiris almi
 Pro meritis Christus sit sibi propitius.

 505 Quid referam turbam templi pro limine iactam,
 Quidve loquor vota illius innumera?
 Haec certe nullus potis est comprehendere sensus
 Nec possunt ullae dicere litterulae.
 At contra vero testis prosperrimus ipsis
 510 Largitur talis munera dulcedinis,
 Omnis ut absque mora sentit, fore prospera cuncta,
 Efflagitant testem pro quibus egregium:
 Hic certe laeto caecus visu reparato
 Haurit mox oculis lumina clara suis,
 515 Atque diu clausae reserantur vocibus aures,
 Et gressus plantis redditur invalidis;
 Hic quoque de variis morbus depellitur aegris,
 Mundatis membris denique languidolis.
 Orsis non valeo digne praeclara monere
 520 Munera, quae populus hic metit egregius.
 Nec solum cari refoventur amore patroni,
 Quis cives tanti contigit esse viri;
 Sed pariter terris habitantes forte remotis
 Sentiscunt promptum martiris auxilium.
 525 Hinc se felicem iactat Tul terra per orbem,
 Quae molli gremio confovet ossa sacra.

 Denique summatim coepi quia tangere sancti
 Gongolfi facta martiris egregia,
 Restat, ut tenui repetam sermone misellam
 530 Illius indignam coniugio ganeam,
 Quodque dedit signum merito dampnanda baratro
 Invita propriis conveniens meritis.

fol. 37^r

498 dinique *M* 501 Ast] *cf. ind. metr.* 503 almis *Bartsch*;
cf. Gong. 192 508 posunt *M* 509 prosperimus *M* 512 Et
 flagitant *M* 514 fulmina *M: correxi* 516 blantis *M* 517 moribus *M*
 519 mouere *M* 521 refouentur *ex refouet- corr. M¹* 531 Quotque *M*

505 iactam i. e. iacentem. 526 *cf. Prud. steph. 11, 138* canitiem
 molli confovet in gremio. 527 *cf. Mar. 21.*

Certe victoris cum iam laetissima testis
 Pulsaret celsi sidera fama poli,
 535 Totos et stabilis fines percurreret orbis,
 Divulgans tantae gaudia gloriolae,
 Gaudens devotus quidam currebat homullus
 E busto signis composito variis,
 Obvius atque lupae factus supra memoratae
 540 Substitit, attonitis aspiciens oculis,
 Hanc quoque pro meritis dictis affatur amaris.
 Conformans ligula talia verba sua: fol
 'O nimis infelix flammis credenda meretrix,
 Iamne piget fraudis, poenitet aut sceleris,
 545 In sanctum domini non iusta mente patrati,
 Solo lascivi consilio socii?
 Nam miserando tui pando medicamina sani
 Optima consilii mox capienda tibi,
 Suadens, ut sacrum quaeras maerendo sepulchrum,
 550 Abstergas fuis et maculas lacrimis,
 Illic exanimis sancte quia condita testis
 Praefulgent signis fragmina non minimis;
 Et, licet indignam, spero te posse misellam,
 Si defles culpam, consequier veniam.'
 555 Pestiferis sed mens vitiis male dedita totis,
 Ad vitae rectam rennuit ire viam,
 Solaque nunc laetae complectens lubrica vitae
 Non curat patriae gaudia perpetuae.
 Sic haec infelix, commissi criminis auctrix,
 560 Fastidit verbis credere pacificis,
 Se quia credebat causis totam perituris,
 Nec spem mansuris gestit habere bonis.
 Scilicet auditis verbis non falsa loquentis,
 Intorquens oculos subdola sanguineos,
 565 Exagitat caput indomitum inpatienter in illum
 Et latrat rostro talia pestifero: fol
 'Cur loqueris frustra, simulans miracula tanta
 Sedulo Gongolfi pro meritis fieri?

543 O nimis *p*²: Omnis *Mp*¹; *cf.* *Bas.* 37 *et prim.* 574 (*Hosius, Rh. M. XLVII* 464) 544 haut *M* 548 mor *M*¹ 549 merenda *M*
 560 cedere *Celtes*; *cf.* *Gong.* 411 *sq.* 561 Sed *M* 565 de *synaloephe*
cf. ind. metr.

535 *cf. adn. ad Gong.* 304. 536 *cf. Gong.* 52. 540 *cf. Mar.* 253.
 541 *cf. adn. ad Mar.* 90. 567 *cf. Pel.* 370 *sq.*, *Agn.* 404.

Haec, quae dicuntur, certe non vera probantur,
 570 Non desint signa illius ut tumulo,
 Haut alias, quam mira mei miracula dorsi
 Proferat extrema denique particula.⁷
 Dixerat, et verbum sequitur mirabile signum,
 Illi particulae conveniens proprie:
 575 Ergo dedit sonitum turpi modulamine factum,
 Profari nostram quale pudet ligulam,
 Et, post haec verbum quoties formaverat ullum,
 Reddidit incultum hunc toties sonitum,
 Ut, quae legalem respuit retinere pudorem,
 580 Sit risus causa omnibus inmodica,
 Finetenusque suae portet per tempora vitae
 Indicium proprii scilicet obproprii.

574 proprie *scripsi*: proprie *M* *vg.* 576 pudet *M* 579 respuet *M*
 582 Indicium *M*; *cf. Gong. 418.*

IV.

PASSIO SANCTI PELAGII PRETIOSISSIMI MARTIRI
QUI NOSTRIS TEMPORIBUS
IN CORDUBA MARTIRIO EST CORONATUS.

Inclite Pelagi, martir fortissime Christi
Et bone regnantis miles per saecula regis,
Respice Hrotsvitham miti pietate misellam,
Me, tibi subiectam devota mente famellam,
5 Quae te mente colo, carmen quoque pectore promo—
Et fac, exigui supero de rore rigari
Pectoris obscurum iam mis clementius antrum,
Quo possim laudum condigne mira tuarum
Famosumque tuum calamo signare triumphum,
10 Et quam nobiliter mundum cum morte cruentum
Vicisti, nitidam mercatus sanguine palmam.

Partibus occiduis fulsit clarum decus orbis,
Urbs augusta, nova Martis feritate superba,
Quam satis Hispanii cultam tenere coloni,
15 Corduba famoso locuples de nomine dicta,
Inclita deliciis, rebus quoque splendida cunctis,
Maxime septenis sophiae repleta fluentis
Necnon perpetuis semper praeclara triumphis.
Olim quae Christo fuerat bene subdita iusto,
20 Fudit et albatos domino baptismate natos.
Bellica sed subito virtus bene condita iura
Mutavit, sacrae fidei spargendo nefandi
Dogmatis errorem, populum laesitque fidelem.
Perfida nam Saracenorum gens indomitorum
25 Urbis Marte petit duros huiusce colonos,
Eripuit regni sortem sibi vi quoque clari
Extinxitque bonum regem baptismate lotum,

PELAGIUS. || martino *M* || 3 Respice *M* 5 prono *M*; cf. *Pel.* 308
12 occiduis sic *M* 24 Perfidi nam sa/racenorum (*er. c*) *M* 25 colonos *M*
26 uim *M*: *correx*i

PELAGIUS. 6 cf. *adn. ad Mar.* 38. 7 cf. *adn. ad p.* 3, 2. 12 cf. *Dion.* 116. 141 (*Ekkeh. Walth.* 286 tum simul occiduas properemus quaerere partes). 13 cf. *Prud. steph.* 11, 199 urbs augusta. 14 cf. *Verg. Aen.* I 12. 17 cf. *adn. ad Theoph.* 13. 27 cf. *Pel.* 243, *Dion.* 202, *Agn.* 135.

Qui pridem merito gessit regalia sceptrā
 Et cives iustis domuit quot tempora frenis.
 Hostili ferro certe quo iam superato
 Ac reliquo victo tanta de caede popello,
 Ductor barbaricae gentis, structor quoque pugnae,
 Vir sat perversus, vita ritūque profanus,
 Vindicat imperii sortem sibi denique tanti,
 Collocat et socios populato rure nefandos,
 Implens maerentem non paucis hostibus urbem,
 Polluit et veterem purae fidei genetricem
 Barbarico ritu, quod nam miserabile dictu,
 Paganos iustis intermiscendo colonis,
 Quo sibi suaderent patrios dissolvere mores
 Deque profanato secum sordere sacello.

fol. 39^r

Agmen sed tenerum Christo pastore regendum
 Iussum perversi respuit mox triste tyranni,
 Dicens malle mori, legem quoque morte tueri,
 Vivere quam stulte sacris famulando novellis.
 Quo rex comperto, non absque sui fore damno
 Sensit, si cunctis pariter praedivitis urbis,
 Quam crebro validae cepit luctamine pugnae,
 Civibus excidium mortis conferret amarum.
 Ob quod decretum prius immutando statutum,
 Sanxit mox legem vulgato dogmate talem,
 Ut, quisquis regi mallet servire perenni
 Et patrum mores olim servare fideles,
 Hoc faceret licito, nulla post vindice poena,
 Hac solum caute servata conditione,
 Ne quis praefatae civis praesumeret urbis
 Ultra blasphemare diis auro fabricatis,
 Quos princeps coleret, sceptrum quicumque teneret,
 Seu caput exacto citius subiungere ferro
 Et sententiolam loeti perferre supremam.

fol. 39^v

His ita digestis simulata pace quievit
 Obruta mille malis toties urbs nempe fidelis.
 Sed si quos ignis Christi succensit amoris
 Martiriique sitis suasit corrumpere dictis
 Marmora, quae princeps comptus diademate suplex

30 superata *M*¹ 36 orbem *M*¹ 39 intermiscedo *M* 56 prae-
 pret *M* 61 pate *M* 63 succendit *Celtes*; cf. *Prud. steph.* 5, 356
 is incensus siti 64 satis *M*: corr. *Papebroch*

44 cf. *Gall.* I 2 § 3. 46 cf. *Pel.* 97. 47 cf. *Pel.* 102. 57 cf.
l. steph. 5, 27 haec saxa quae princeps colit. 61 cf. *Mar.* 659.

Corpore prostrato veneratur ture Sabaeo,
 Hos capitis subito damnavit denique poena:
 Sed superos animae petierunt sanguine lotae.
 Casibus his plures volvebat Corduba soles,
 70 Subdita per longum paganis regibus aevum,
 Donec sub nostris quidam de germine regis
 Temporibus regnum suscepit sorte parentum,
 Deterior patribus, luxu carnis maculatus,
 Abdrahemen dictus, regni splendore superbus.
 75 Qui nam christicolis faciebat more parentis,
 Librans arbitrium fidei supra memoratum,
 Nec satis iniustum solvit pietate decretum,
 Auctor quod sceleris, populator perfidus urbis,
 Sanxit, dum regem superaret Marte fidelem;
 80 Sed volvens animo, servans quoque corde profundo
 Saepius innocuo madefecit sanguine rura,
 Corpora iustorum consumens sancta virorum,
 Qui Christo laudes ardebant pangere dulces
 Ipsius et stultos verbis reprehendere divos;
 85 Insuper et tanto fastu se iactat in aula
 Sacrilegus, meritas cumulans sibi denique poenas,
 Ut regem regum semet fore crederet ipsum,
 Eius et imperio gentes omnes dare colla,
 Ullum nec tanta populum feritate refertum,
 90 Qui temptare suas auderet Marte catervas.
 Dum tumuit fastu licito iactantius isto,
 Audiit, inde locis gentem degere remotis,
 Gallicia regione sitam belloque superbam,
 Christi cultricem simulacrorumque rebellem,
 95 Quae sua continuo temptaret spernere iura,
 Velle negans dominis olim fore subdita pravis.
 Quo rex comperto, fervebat daemonis ira,
 Corde gerens veterem serpentis denique bilem,
 Volvebatque diu flammato dedecus astu,
 100 Quid faceret tantis, animo tractans, inimicis.
 Tandem nempe dolo cunctis iam forte relecto
 Affatur procures praedivitis urbis heriles,
 Talia pestifero latrando verbula rostro:

72 sorte sic M 73 Deteriur (?) M¹, Deteriar p¹ 86 Sacrilegis
 91 timuit M¹, Dum tumuit in ras. p

66 cf. Verg. Aen. I 416 centumque Sabaeo ture calent arae. 68
 Gong. 481. 75 more parentis sui, secundum legem ab eo datam (v. 50
 85 cf. Verg. Aen. I 140 illa se iactet in aula Aeolus. 92 degere:
 ind. gramm. 97 cf. Pel. 46. 102 cf. Pel. 47.

5 Non latet, imperio reges succumbere nostro,
 Vivere nostrarum necnon moderamine legum
 Omnes, oceanus gentes quas circuit altus.
 Sed quae Gallicos retinet fiducia captos,
 Nescio, gratiolae respuant ut foedera nostrae
 Et tandem veteris sint ingrati pietatis.
 Restat, ut armatis repetamus quippe lacertis
 Gallicos, hostes agitando forte rebelles,
 Donec ex nostris strati per saecula telis
 Inviti nostris summittant colla catenis!

Haec postquam iactat causamque doli memorabat,
 Iussit collectis vulgus concurrere turmis,
 Armorum variis instructum denique signis,
 Pergeret ut gentem secum delere fidelem,
 Ostentatque suum gemmato casside vultum,
 Ferrea lascivis inponens tegmina membris.
 Tali cumque locum peteret pompa memoratum
 Et gentem primo temptaret denique bello,
 Extimplo tantum sortitur namque triumphum,
 Ut iam bis senos una cum principe captos
 Illaqueat comites, artis stringitque catenis.

His procerum dampnis magna feritate paratis, fol. 41^r
 Cessit victa suis fidissima gens inimicis,
 Subditur atque iugo perversi regis iniquo;
 Tunc restaurato rursus quoque foedere primo,
 Loris procedunt vincti comites duodeni
 Cum concaptivo victi rectore popelli.
 Qui citius vinclis dissolvuntur resolutis,
 Exempti propriae pretio gazae numeroso,
 Sed ducis est pretium iussu regis duplicatum,
 Ultra quam propriis posset persolvere gazis;
 Cumque sui causa regi deferret avaro,
 Quicquid habere domi sibimet suevit pretiosi,
 Casu condicti parvum quid defuit auri.
 Quod rex sentiscens, fraudem quoque mente revolvens,
 Dixit nolle ducem populo dimittere dulcem,
 Ni prius indictum plene solvat sibi census —
 Non sitiens tantum pretii, quod defuit, aurum,
 Quantum rectorem populi gestit dare morti.

Cui fuerat natus praeclari germinis unus
 Omni praenitida compostus corpore forma,
 Nomine Pelagius, formae splendore decorus,

d 104 succubere *M*; cf. ind. orthogr. 134 gazas *M*¹*p*¹ 136 Quæ-
~~*M*~~: correxi; cf. ind. gramm. 143 Qui *M*¹

Consilio prudens, tota bonitate refulgens,
 Qui vix transactis iam tunc puerilibus annis
 Attigit aetatis primos flores iuvenilis.
 Cumque sat inmitem patri sciret fore regem,
 150 Tali maerentem blanditur voce parentem:
 'O mi care pater, mea suscipe verba libenter
 Et, quae commoneo, sensu bene percipe prompto.
 Calleo namque tuam senio decrescere vitam,
 Viribus et propriis nervos penitus vacuatos,
 155 Nec te posse quidem levis quid ferre laboris:
 Ast ego sed validis dominabor quippe lacertis,
 Ad tempusque potens dominis succumbere duris.
 Quapropter moneo, precibus blandisque rogabo,
 Ut regi natum me deponas tibi carum,
 160 Donec sufficias pretium persolvere totum,
 Ne tua canities vinclis intercidat artis.'
 Et senior contra dicebat voce severa:
 'Desine tanta loqui, dulcissime, desine, fili,
 Ne maerore meos ducas in tartara canos.
 165 Nempe salute tua pendet tantum mea vita
 Et sine te spatium valeo pie vivere nullum.
 Tu decus omne meum, tu gloria magna parentum
 Es quoque subiecti nobis spes sola popelli.
 Quapropter patriam praestat me relinquere caram
 170 Necnon Hispaniam vinctum penetrare superbam,
 Quam te grandaevae vinclis spem tradere vitae.'
 Non tulit ergo patrem Pelagius ista loquentem.
 Sed mulcet dictis mentem cari genitoris
 Et cogit blandis, quod suasit, velle loquelis.
 175 Consensit precibus tandem genitor venerandus,
 Tradidit et natum, semet redimendo, misellum.
 Tunc rex Pelagium iussit perducere secum,
 Et laetus rediit, patriam victorque revisit.
 Nullus pro meritis credat factum fore regis
 180 Hoc, quod tam pulchra vincebat denique pompa.
 Sed mage iudicio secreti iudicis aequo,
 Ut populus, tanto correptus rite flagello,
 Fleret totius proprii commissa reatus,

153 tuā sic *M* 156 sat validis *Papebroch*; sed cf. *Mar. 562*,
Gong. 509 165 Nenne *M*: *correxi*; Nonne *Celtes*, neque vero interrogatio
 in *M* significata est 168 Ecs *M* 171 Quante *M* 172 Contulit *M*
 sequentem *M*: *correxi* 178 lactus *M*

164 cf. *gen. 44, 29* deducetis canos meos cum maerore ad inferos.
 178 cf. *Mar. 658 et Ekkeh. Walth. 94 sq.* obsidibus sumptis . . redierunt
 pectore laeto. 179 cf. *Gong. 141.* 181 cf. *Mar. 133.*

Vel quod Pelagius, Christi pro lege necandus,
Forte locum peteret, quo se morti dare posset
Necnon sanguineum pro Christo fundere rivum,
Inpendens animam domino, bene morte piatam.

Postquam rex urbem tetigit saevus locupletem,
Portans praeclarum iusta de gente triumphum,
Ilicet egregium Christi praecepit amicum
Carceris in tenebras vinctum submergere nigras
Deliciisque cibo nutritum pascere parvo.

Corduba namque locum servat sub fornice tetrum,
Oblitum lucis consignatumque tenebris,
Maxima qui miseris fertur fore causa doloris.
Illic Pelagius praepollens pacis alumnus
Clauditur, imperio regis cogente nefando.
Illic ergo viri venerunt sedulo primi,
Mulcendo mentem iuvenis causa pietatis.

fol. 42^v

.
Necnon praedulcis gustassent ipsius oris
Verbula rhetoricae circumlita melle loquelaе,
Optabant speciem vinclis absolvere talem,
Haec et suaserunt regi iam sceptrum tenenti —
Ipsam felicitatis certe summum caput urbis
Corruptum vitiis cognoscebant Sodomitis
Formosos facie iuvenes ardenter amare
Hos et amicitiae propriae coniungere velle;
Huius namque rei memores, animo miseranti
Causa Pelagii suaserunt talia regi:

'Non decet ergo tuum, princeps fortissime, sceptrum,
Duriter ut puerum mandes punire decorum,
Obsidis et teneros insontis stringere nervos.
Eius praenitidam velles si cernere formam
Et tam mellitam saltem gustare loquelam,
Quam cuperes iuvenem tibimet coniungere talem,
Gradu militiae necnon assumere primae,
Corpore candidulo tibi quo serviret in aula!'

His rex mollitus dictis, hac voce coactus,
Iussit Pelagium nodis evellere duris
Omneque (cum) lavacro corpus detergere puro,

post v. 199 *versum intercidisse intellexit Celtes* (Qui cum vidissent
um capti speciosum) 202 obsoluere *M* 205 uiiiis in uciis *corr. M*,
p¹ 207 coniugere *M* 210 Condecet *M*¹ 220 cum *addidi*

184 *cf. Pel. 332.* 191 *cf. Dion. 166.* 193 *cf. Prud. steph. 5, 241 sqq.*
cf. Agn. 117. 314. 207 *euphemismus; cf. adn. ad Mar. 82, et Prud.*
l. 11, 16 quos propriae iunxit amicitiae (sc. Christus).

- Lotaque purpureo circumdare tegmine membra,
 Collum gemmatis necnon ornare metallis,
 Quo bene constructa posset fore miles in aula.
 Caesaris imperio tunc haec urgente superbo
 225 Extimplo nigris martir producit antris,
 Sistitur atque toga regali comptus in aula.
 Cumque palatinis medius foret ille locatus.
 Vincebat socios vultus splendore togatos.
 In quem conversis omnes mirantur ocellis
 230 Tum faciem iuvenis, tum dulcia verba fantis.
 Aspectu primo quoque rex suspensus in illo
 Ardebat formam regalis stirpis amandam.
 Tandem Pelagium nimium mandavit amandum
 In solio regni secum iam forte locari,
 235 Ignis ut ipsius fieret sibi sedulo iunctus;
 Fronteque summisso libaverat oscula caro
 Affectus causa, complectens utpote colla.
 Non patitur talem Christi nam miles amorem
 Regis pagani luxu carnis maculati,
 240 Aurem regali ludens sed contulit ori,
 Magno ridiculo divertens ora negata,
 Fatus et egregio dicebat talia rostro:
 'Non decet ergo virum Christi baptismate lotum
 Sobria barbarico complexu subdere colla,
 245 Sed nec christicolam sacro crismate tinctum,
 Daemonis oscillum spurci captare famelli.
 Ergo corde viros licito complectere stultos,
 Qui tecum fatuos placantur caespite divos;
 Sintque tibi socii, servi qui sunt simulacri.'
 250 Sed rex econtra, nulla commotior ira,
 Molliter ephebum dicens mulcebat amandum:
 'O lascive puer, iactas te posse licenter
 Spernere tam mitem nostri iuris pietatem
 Audacterque diis toties illudere nostris.
 255 Nec movet aetatis praesens dampnum juvenilia
 Et, quod maerentes orbabis forte parentes?
 Nostri blasphemos urget cultus cruciandos
 Subdere mox morti, ferro iugulosque forari,
 Ni cedant et blasphemam respuant rationem.
 260 Hortatu moneo quapropter quippe paterno,

221 tegmina *M* 222 gematis *M* 230 tantis *M*¹, *foliis*
 236 summissa *Celtes* (tanto: fronte serena *Gong.* 265) 242 rostra *M*²
 244 complexu s- in spatio vacuo minio add. *M*; de ablativo cf. *ind. no*
 245 crimate *M*¹ 257 cruciandos *M* 258 fero *M*: corr. *Barock*

243 cf. *Pel.* 27.

255 cf. *Prud. steph.* 3, 111 sqq. et 5, 47 sq.

Talibus ut verbis parcas saevae rationis
 Et mecum stabilem conportes mentis amorem
 Nec temptes nostrum post haec offendere iussum,
 Magno sed studio serves mea dicta sequenda;
 Te quia corde colo, necnon venerarier opto
 Tanto prae cunctis aulae splendore ministris,
 Alter ut in regno sis, me praestante, superbo.⁷
 Haec ait, et dextra compressit martiris ora,
 Astrictim laeva complectens colla sacrata,
 Quo sic oscillum saltem configeret unum.
 Callida sed testis confudit ludicra regis,
 Osque petit subito pugno regale vibrato,
 Intulit et tantum pronis obtutibus ictum,
 Sanguis ut absque mora stillans de vulnere facto
 Barbam foedavit necnon vestes madefecit.

fol. 44^r

Tunc rex, non modicam tristis conversus in iram,
 Iussit, Pelagium, caelestis regis alumnum,
 Trans muros proici iactum funda machinali,
 Crebro bellantes saxis quae perfodit hostes,
 Nobilis ut testis, fluvii collisus harenis,
 Urbem qui vasto propius circumfluit unda,
 Membratim creperet raptim fractusque periret.
 Talia iactanti parebant forte ministri,
 Mox et inauditam strucxerunt denique poenam,
 Funda Pelagium iacientes martirizandum
 Urbis famosae trans maxima moenia longe.
 Sed, licet ingentes obstantes undique rupes
 Artarent testis corpus praedulce cadentis,
 Attamen illaesus Christi permansit amicus.

Certe regales citius pervenit ad aures,
 Martiris allisi corpus non posse secari,
 Infigi scopulis ripae quod iussit acutis.
 Hic magis offensus, penitus fuerat quia victus,
 Mox caput exacto iussit succidere ferro
 Et sententiolam sic exercere supremam.
 Denique lictores regalia iussa trementes
 Mox Christi testem gladio secuere fidelem,
 Funus et extinctum limphis credunt retinendum.

fol. 44^v

Nam miles regis prostrata morte perennis
 Victor stelligeri volitat per sidera caeli

268 -ssit martyris ora in ras. M 270 saltem in ras. M 274 San-
 is ut abque M

278 cf. *Pel.* 285. 282 cf. *Sap.* 5 § 22 et *Prud.* 5, 111 sq. compago
 c ossuum divulsa membratim crepet (*indic. fut. intellexit Hr.*).
 Parit

- Caelitus angelicis deductus suaviter hymnis,
 Iudicis et veri, caeli super astra locati,
 E dextra nitidam suscepit congrue palmam
 Pro nece martirii laudando fine peracti.
 305 Sed nec ferventis bravio fraudatur amoris,
 Quo semet vinclis pro vita denique patris
 Inpendit, patriam linquens gentemque subactam.
 Tandem nulla piis potis est depromere verbis
 Lingula laureolam caelesti luce coruscam,
 310 Qua bene servata fulget pro virginitate,
 Adiunctus turmis, caelesti sede receptus,
 Agno cantamen modulando perenniter. Amen.
 Postquam lictores regis decreta sequentes
 Funeris exuvias extincti sat generosas
 315 Limpharum gremio credunt in saxaque figunt.
 Ut sacri tumulo cineres essent sine digno,
 Christus, qui proprios patitur non perdere sanctos fol
 Praeclari modicum capitis vel forte capillum.
 Non tulit in limpha testem remanere fidelem.
 320 Illi sed dignum provisit rite locellum,
 Qui sancti tumulo servaret membra sacrata.
 Nam piscatores, limphas remis resecantes
 Fluctivagosque greges variis laqueis capientes,
 Litoris extrema viderunt corpus in ora
 325 Inter grandisonas agitari martiris undas.
 Eminus hoc cautis cernentes nempe pupillis,
 Illic vela dabant, citius corpusque levabant.
 Nec iam personae noscunt formam venerandae,
 Illita purpureo fuerant quia sanguine membra
 330 Et caput egregium iacuit procul amne revulsum.
 Sed tamen hoc sapiunt, prompto quoque pectore credunt.
 Quod hic, quisquis erat, Christi pro lege cadebat.
 Illic hi soli quia damnantur capitali
 Poenae, qui sacra tincti baptismatis unda
 335 Non metuunt crebro regis reprehendere sacra.
 Cumque caput nanciscentes colloque locantes
 Pelagii faciem cognoverunt rutilantem,

302 super sic *M* 311 celestis *M* 315 saxaq; (q; ex s vel f:
 volueratne saxa figunt?) *M*; saxasq; *p*¹ 320 providit *Celtes* 321 ser-
 ueret *M* 328 formq *M*¹, format *p*¹ 331 cred *M*, crede *p* 332 pro
 lege Christi *M*; cf. *Pel.* 184 334 Poenae scripsi: Pene *M*; Poena *Celtes*
 336 nanciscentes *M*

310 cf. *Mar.* 397. 317 cf. *act. apost.* 27, 34 quia nullius vestrum
 capillus de capite peribit. 323 cf. *Prud. cath.* 3, 46 fluctivagos greges.
 330 cf. *Verg. Georg.* IV 523.

Rumpunt in tales miseranti pectore voces:

'Heu, iacet exanimis propriae spes unica gentis,

340 Atque decus patriae tumuli sine sordet honore!

Nonne satis multis scimus nos vendere seclis

fol. 45^v

Semper sanctorum corpuscula passa virorum,

Quos capitis caedes monstraverat esse fideles?

Et quis laudabilis dubitet corpus fore testis,

345 Quod truncum misere capitis iacet absque decore?

Haec ubi dicta dabant, navi pia membra locabant,

Et citius versis remigabant denique velis

Famosae cunctis ad portam gentibus urbis.

Hic quoque subducta iam processere carina,

350 Et clam coenobium Christo petiere sacratum

Intra non modicos urbis venerabile muros,

Portantes pretio vendendum denique magno

Extinctum testis funus venerabile terris.

Quod gaudens hymnis suscepit turba fidelis

355 Suavibus, exequias celebrans de more sacratas,

Largiter et pretium nautis tribuit superauctum,

Ardescens sancti mercari corpus amandi.

Quo nam mercato pretii non munere pauco

Eligitur tellus membris locuples retinendis,

360 In qua, suprema busto pompa reparato,

Glebae sub cumulo conduntur fragmina sacra.

Quae mox stelligerae regnator maximus aulae

In tumulo signis iussit fulgere coruscis,

In caelis anima satis ut regnante beata

365 Aequa gloriola regnarent mortua membra.

fol. 46^r

Denique collectus cernens ex urbe popellus,

Non pauco variis obsessos tempore morbis

Mundatis illic foedis putredine membris

Salvari gratis, nulla mercede salutis,

370 Nam rudem meriti sanctum titubat fore tanti,

Illius ut causa fierent miracula tanta.

Tandem coenobii princeps rectorque popelli,

Optima consilii tractans medicamina sani,

Sensit celsithronum devota mente precandum,

375 Quo iam dignanter solita pietate patenter

Detegeret dubio causae secreta remoto.

Quod mox personae sexus optant utriusque,

370 Nam rudem sic *M*; Num (= -ne *Gong.* 394) corrigere malim
quam titubat i. e. 'negat' explicare 376 remota *M*

355 cf. *Dion.* 5. 243, *Calim.* 5 § 3, *Sap.* 8 § 1, *prim.* 538. 358 cf.
appar. ad Mar. 430. 362 cf. *Pel.* 389. 367 cf. *Gong.* 313. 370 sq.
cf. *Gong.* 567.

Parcius atque tribus satiatae sponte diebus,
 Dulcibus instabant hymnis, precibus quoque sacris
 380 His certe votis devota mente peractis,
 Mitem mollitum regem sensere polorum
 Esse suis preculis studioso murmure fusis,
 Necnon iudicio dubiae pronum fore causae.
 Et cito fornacem cogunt fervere minacem,
 385 Ignibus appositis toto conamine structis.
 Cumque focus gremio fureret fornacis in amplo,
 Mox caput abscisum Christi sumpserunt famelli,
 Talia blandiloquis palpantes verbula linguis:
 'Rex pie, sidereae dominator nobilis aulae.
 390 Omnia iudicio qui scis discernere iusto,
 Istius meritum sancti fac igne probari:
 Et, si sit tantae fultus bonitatis honore,
 Eius ut ex meritis fierent haec dona salutis,
 Frontis pelliculam facito non tangere flammam,
 395 Verticis illaesos omnes quoque redde capillos:
 Sin vero meriti constet fortasse minoris,
 Manda pro signo saltem laedi cute summa
 Iuxta naturam fragilis carnis perituram.'
 Talia dicentes, clarum caput igne probandum
 400 Credunt flammivomis alte surgentibus undis;
 Et tandem plenae spatium post unius horae
 Hoc ipsum rapidis extollunt denique flammis.
 Lustrantes oculis, damnum ferretne calor:
 Quod iam splendidius puro radiaverat auro,
 405 Expers ardoris penitus tantique calor.
 Hinc sursum versis laudavit turba fidelis
 Vultibus altithronum modulanti carmine Christum,
 Qui toties tantis fecit splendescere signis
 Fragmina constantis pro sese mortua testis:
 410 Haec et mausoleo digne condens venerando,
 Digno percerte supplex veneratur honore,
 Finetenus merito vulgo bene credula noti
 Caelitus atque dati semper gavisus patroni.

379 Dulcibus sic *M* 387 fameli *M* 390 discerere
 400 flammivomi saltē *M*: correxi 401 unus *M*¹*p*¹ 410 mausoleo
 412 meritō *M* (i minutissimam ss. m. 1); fort. merito . . noto, i. e. finet
 bene credula atque semper gavisus meritis (de num. sing. cf. *Pel.* 391, gest.
 vulgo notis patroni caelitus dati

378 cf. *Theoph.* 199. 377 (parum praesi . . in unam ecclesiam
 venerunt Bruno de bello Saxonico c. 23).

V.

LAPSUS ET CONVERSIO THEOPHILI VICEDOMINI.

Postquam lux fidei crescens per climata mundi
 Siciliam tenebris errorum solvit ab atris,
 Vir satis illustris nutritur partibus illis,
 Nobilitate potens, meriti splendore refulgens;
 5 Hicce Theophilus fuerat de nomine dictus,
 Puri sacrata tinctus baptismatis unda.

Quem devota patrum divinis cura suorum
 Obsequiis igitur primis signavit ab annis
 Atque, sui dulcem pie sollicitando nepotem,
 10 Cuidam pontifici credidit nimium sapienti,
 Quo nutriret eum studio florente docendum,
 Ipsius ingenuum mentisque rigaret agellum
 De sophiae rivis septeno fonte manantis.

Cumque pio satis exhausti puero foret ipsi,
 15 Digno confestim proventus honore gradatim
 Perveniebat ad officium sibimet satis aptum,
 Quod lingua vulgi scimus 'vicedom' vocitari.
 Hac igitur tanti pompa splendoris adepta,
 Pontifici se subiectum cleroque modestum
 20 Praebuit atque pium populo cunctisque benignum,
 Commisso(que) gregi studio præerat vigilant;
 Maxime sed Christi minimis miserisque pupillis
 Ac castis viduis necnon cunctis peregrinis
 Vestes et victum dextra tribuit bene larga,
 25 Hospitiumque vagis numquam claudebat egenis.
 Hinc igitur consors omnis devotio plebis
 Affectu tenero cordis pendebat in illo:
 Ipsum ceu dulcem venerantur amando parentem.

Interea vir summorum praesul meritorum
 30 Caelitus acceptum direxit ad aethera flatum.
 Quo nam defuncto, gremio terraeque locato,

fol. 47^v

THEOPHILUS. 1 Post *M*¹ 2 Siciliam] *cf.* Sommer, *de Theophili cum diabolo foedere* (Halis a. 1844) p. 11° 8 significavit *M*¹p¹ 12 ingenuum sic *M* 17 vicedom scripsi forma Saxonica (*cf.* Zs. f. d. A. XLIII p. 45 sq.): uicedo *M*, uicodeo *p* 21 que add. *Celtes* 30 aethra *M*

THEOPHILUS. 1 *cf.* appar. ad Gong. 303. 2 *cf.* Dion. 115. 3 sq. *cf.* Bas. 20. 22. 7—28 *cf.* vitam s. Galli c. 1 (P. C. tom. II p. 429). 8 *cf.* Gong. 53, Agn. 136. 178. 283, prim. 14 (Verg. Aen. II 87, vita s. Galli v. 7). 11 *cf.* gest. 346 et Boeth. consol. Philos. I c. 1, 1 studio florente. 13 septeno fonte i. e. trivio et quadrivio (Pel. 17; *cf.* Bendixen II p. 36⁴⁰, Meyer p. 58). 14 *cf.* gest. 108 et Boeth. consol. Philos. IV c. 1. 15 atque ubi iam exhausti fuerit satis. 22 sq. *cf.* Mar. 68. 24 *cf.* Gong. 151. 30 *cf.* prim. 483.

Consensus plebis clamabat concorditer omnis,
 Respondens cleri votis eadem cupientis,
 Hunc fore praecipuis aptum meritis vicedomnum,
 35 Ut culmen sedis captaret pontificalis,
 Summi pontificis curamque teneret ovilis.
 Hoc quoque persuadere suo metropolitano
 Pontifici scriptis festinabant cito missis,
 Cuius iudicio statui pastor sapienti
 40 Debuit ecclesiae tali condignus honore.

Qui bonitate viri comperta namque benigni
 Se completurum promisit velle precantum.
 Et venisse virum iussit maturius ipsum,
 Affectu populi tanto quem sensit amari.
 45 Ille sed, execrans talem constanter honorem,
 Praesulis imperio parere negat veniendo;
 Donec invitus trahitur, turbis glomeratis.
 Et, cum pontificis praesentaretur ocellis,
 Stratus adusque solum voces spargebat in altum,
 50 Infectum vitiis sese dicens fore multis
 Non aptum sancto Christi populo dominari.

His igitur querulis iterata voce profusis,
 Antistes summus cessit postremo coactus,
 Huncque, decus talis qui fastidivit honoris.
 55 Iniunctae vacuum curae concessit abire,
 Constituens alium rectoris nomine dignum.
 Qui nam paucorum post intervalla dierum,
 Quorundam blandis clam seductus suadelis,
 Subiectis alium cito praeposuit vicedomnum;
 60 Atque Theophilum summis meritis venerandum
 Movit ab officio, multos quo fungitur annos.
 Istec sed, fragilis tolerans patienter honoris
 Damnum, tristitiam pellit de pectore cunctam,
 Gaudebatque satis, sese iam posse vacare
 65 Tanto liberius studio Christi famulatus,
 Quanto curarum securus erat variarum.

Cuius mox mentem detestatur patientem
 Totius humani generis saevissimus hostis,
 Et, qua primates decepit fraude parentes,
 70 Hac huiusce viri pulsat penetralia iusti,

32 clamat *Bartsch*; sed cf. v. 38 festinabant 37 metropolitano *Celtis*
 38 Pontificis *M* 44 Affectū *M* 47 glomeratur *M*: *correxi* 59 vicedomnum *M* 64 uocare *M*

33 cf. *gest.* 130. 36 summi pontificis i. e. dei. 56 = *gest.* 1498.
 66 cf. *Dulc.* 1 § 2.

Adducens eius fragili saepissime menti
 Blanda potestatis delectamenta prioris
 Despectusque gravem facti nuperrime sortem.
 Nec laqueos harum retraxerat insidiarum,
 75 Donec captivum Christi duxit sibi servum;
 Nec mora, vir fortis vita meritisque celebris
 Mentis virtutem demens abiecerat omnem,
 Nec temptamenti studuit restare nefandis,
 Sed victus cessit mentisque dolore tabescit;
 80 Quique prius plebi sprexit princeps dominari,
 Affectat iuris pompas nunc inferioris.
 Tandem seductus caecato corde misellus
 Quendam perversum petiit festinus Hebraeum,
 Qui magica plures decepit fraude fideles,
 85 Prolambensque suas prostrato corpore plantas
 Ipsius auxilium flagitat lacrimando nefandum.
 Qui, super errantis lapsus gaudendo malignus,
 Nocte procul dubio iussit venisse futura,
 Promittens, promptam despectus esse medelam,
 90 Si parendo suis vellet tantum suadelis
 Sub ditione sui post haec habitare magistri.

His hic infelix monitis captus male blandis
 Daemonis obsequio saevi gestit religari,
 Quo sic umbratilis munus meruisset honoris.
 95 Quem, non signatum signo sanctae crucis almo,
 Sed mage daemonicis confidentem suadelis,
 Ocius ille magus secum duxit maledictus
 Trans urbem sub nocturnis secreto tenebris,
 Intulit inque locum multo fantasmate plenum,
 100 In quo tartarei steterant in veste coloni
 Alba candelas plures manibus retinentes.
 Inter quos medius princeps residebat iniquus,
 Qui rex est mortis, proles quoque perditionis,
 Suadens damnandis astuta fraude ministris,
 105 Inpigre cunctis praetendere calliditatis
 Assuetae laqueos, omnes captare paratos.

At magus errantem damnumque sui cupientem
 Mox ad concilium perducebat scelerosum,
 Prostratusque sui plantis extimplo magistri

fol. 49^r

72 potestis <i>M</i>	94 Quo sic umbratilis sic <i>M</i>	98 noturnis <i>M</i>
99 plenī <i>M</i>	102 residebā <i>M</i>	105 callidatis <i>M</i>

79 cf. *Agn.* 114. 82 cf. *Bas.* 184, *Agn.* 234. 87 cf. *Bas.* 99, *gest.* 296.
 616. 103 cf. *Paul. ad Thessal.* II 2, 3 filius perditionis (*de antichristo*).

110 Monstravit verbo causam, qua venerat illo.
 Cui daemon saevus contra sic denique fatus
 'Dic,' ait, 'auxilii possim quid ferre fideli
 Ablutoque viro Christi baptismatis unda?
 Si meus esse cupit, scriptis Christumque negabit
 115 Illiusque puellarem pariter genitricem,
 Per cuius partum patior nimium grave damnum,
 Illum continuo virtute mea relevabo
 Atque decus talis praestabo patenter honoris,
 Praesul ut ipse suis non contradicere iussis
 120 Apponat, cernens omnes illi famulantes,
 Qui nunc despectum spernunt venerarier ipsum.'

His nam blanditiis anguinae calliditatis
 Iste miser verbo non contradixerat ullo;
 Sed fieri gestit, quae perversus draco suasit,
 125 Proditor atque (sui) totum se perditioni
 Sponte dedit, proprii cartam scribens detrimenti.
 In qua spirituum testatur velle nigrorum
 Esse sub aeternis socius per saecula poenis.
 Hoc ubi perfecit, passim fantasma recessit,
 130 Ipseque cum pravo gaudento redibat amico.

Facta namque die, praesul praecepit adesse
 Cleri primates, plebis pariterque priores,
 Atque Theofilum cunctis astantibus illis
 Adductum verbis nimium blanditur amicis,
 135 Ipsius subdens hilari vultu ditioni

.

Deflevitque piis, sese peccasse, lamentis,
 Abiecissee virum praesumebat quia sanctum.
 Ast hic, e subitis tanti laetatus honoris
 Donis, plus aequo tollit se mente superba,
 140 Iactanter subiectorum cuneos populorum
 Ipsius obsequiis cogens succumbere duris,
 Et, spreto penitus patriae caelestis honore,
 Terrestris tantum pompae versatur amore.
 Cumque diu vacuis inhiaret namque lucellis

122 aguine *M* 125 sui *addidi et distinxi* 128 sociis *M*:
correxi *post v. 135 nonnulla intercidisse statui (similiter iam Ebert III*
p. 297¹); cf. Pauli Neapolitani narrationem (A.S. Febr. I p. 480 sqq.) c. 1, 5
praebuitque ei coram omni clero et populo auctoritatem dispensationis sanctae
ecclesiae atque possessionum ei pertinentium cunctaeque plebis, ac duplo
tantum quam antea fuerat praepositus, denuo est honore sublimatus
 139 *se sic M*

110 *cf. prim. 129.*

145 Atque monente mago numquam cessaret iniquo
 Saevo multiplices Satanae persolvere grates,
 Ex cuius largis credidit solummodo donis
 Accessisse quidem tantam sibi prosperitatem,
 Tandem caelestis pietas inmensa parentis,
 150 Qui numquam cupit interitum mortemque reorum,
 Sed mage conversis laetam concedere vitam,
 Condoluit, facti meritum periisse benigni,
 Quo quondam stabili fulsit celeberrimus orbi
 Istec, sollicitans omnes clementer egentes;
 155 Moreque divino pietas eadem veneranda
 Concutit errantem digna formidine mentem.

Nec mora, compunctus summo maerore, misellus
 Praeponit pavitans oculis saepissime cordis,
 Quanta negando deum meruit tormenta per aevum
 160 Et quibus in poenis iungi debebat Averni.
 Haec quoque tractando secum maerore supremo,
 Talia continuis fertur dixisse lamentis:

'Heu mihimet misero, cunctis probris vitiato!
 Ve mihi damnando proprii pro crimine voti,
 165 Qui patris summi prolem per scripta negavi
 Divinaeque simul dulcem prolis genitricem!
 Eheu, quam saevis tradar per saecula poenis
 Et quam continuis claudar sine (fine) tenebris,
 Qui miser elegi subdi Satanae ditioni
 170 Atque tenebricolis Erebi sub limine iungi,
 Mundanae pompae vano seductus amore!
 Quid dicturus ero nimium peccator in illo
 Tempore iudicii sanctis ipsis metuendi,
 Quando factorum mercedem quisque suorum
 175 Accipiet dignam satis aequa lance libratam
 Pro diversorum qualitate quidem meritorum?
 Vel quis forte mei tunc apponet misereri,
 Cum vix pro meritis iustus salvatur opimis?
 Nam Christi genitrix caelique potens dominatrix
 180 Flaminis atque sacri templum sine sorde coruscum,
 Haec eadem virgo partus post gaudia casta,
 Quae retro conversis fuerat mitissima cunctis
 Atque sui dulcem numquam tardat pietatem,

fol. 50^v

145 cessat *M* 152 perisse *M* 168 fine add. *Celtes* 169 subd *M*
 170 sub limine *Haupt*: sublimine *vg.* 172 ducturus ero (*sic*) *M*

150 *sqq.* cf. *Theoph.* 398 *sqq.*, *Bas.* 13 *sq.* 139 (*Ezech.* 18, 23). 167 cf.
appar. ad Theoph. 360. 172 *sqq.* cf. *Koepke p.* 52 *sq.* (v. 178 = *Petr.* 14, 18).
 174 *sqq.* cf. *Pafn.* 3 § 4. 179 cf. *Mar.* 13. 183 cf. *Petr.* II 3, 9.

- Sola mihi veniae potis est medicamina ferre,
 185 Si pro me proprium dignatur poscere natum.
 Sed, si pollutis illam rogitare labellis
 Coepero, bachanti nuper quam corde negavi,
 Me vereor flammis caelo consumier actis,
 Ferre meum facinus quia non patitur grave mundus.
 190 Attamen instantis causa cogente doloris
 Eiusdem celerem suplex quaero pietatem,
 Quo clemens animam precibus solvat perituram.
 Haec secum querulis nimium dicebat amaris;
 Et, saeculi curis citius de corde repulsis,
 195 Inpiger ad templum properat sub honore dicatum
 Virginis intactae matrisque dei venerandae,
 Octies et spatium transegit quinque dierum
 Illic, contrito deflexus sua corde piacula,
 Denegat atque sibi, lacrimis satiatus amaris,
 200 Omnia cultorum delectamenta ciborum,
 Scilicet et requiem somni saepissime dulcem,
 Pervigil in sacris summo conamine votis.
 Tali percerte corpus frangendo labore
 Purgavit lacrimis animae maculas vitiatæ.
 205 His bene perfectis nimium cum lassus in horis
 Nocturnis molli dederat sua membra quieti,
 Astitit in somnis illi castissima regis
 Aeterni genitrix, eadem mundi dominatrix,
 Scilicet auxilium spes solamenque paratum
 210 Eius praesidium devota mente precantum,
 Talibus et verbis terrebat corda paventis:
 'O vir, cur nostri vigilas ad limina templi,
 Vel cur posse mei celerem temet pietatem
 Praesumis sperare, meum qui denique natum
 215 Me matremque sui perverso corde negasti?
 Dic, rogo, quis oculis possim mis cernere prolis
 Divinae vultum caelesti luce coruscum,
 Quove modo solio praesens astare tremendo
 Eius praesumo, tibimet veniam rogitando?
 220 Ast omnes culpas in me fortasse patratas
 Affectu mentis tibi mox indulgeo gratis,
 Omne genus nimium quia diligo christicolarum.
 Illos praecipue tenero sed mentis amore

184 est] ÷ hic primum *M* (est om. *p*¹, ss. *p*²) 189 mundi *M* (et
 sic saepius -nd pro -ndus); mundi *p* 190 caura *M*¹ 194 sedi *M*

186 cf. *Theoph.* 286.

187 cf. *Bas.* 53.

188 cf. *Gong.* 409.

Diligo, consolor, propriis amplector et ulnis,
 225 Quos exorantes crebris himnisque vacantes
 Invigilare meo cerno saepissime templo.
 Materni sed vis fortis me cogit amoris,
 Hinc magis erga te nimio fervere zelo,
 Quod praesumpsisti, tradendus perditioni,
 230 Blasphemando mei sanctum contempnere natum,
 Qui, deus aeternus de patre deo generatus
 Retro principii primordia cana sereni,
 Ex me dignatus sumpsit sub tempore corpus,
 Quod dedit humanae morti nationis amore.
 235 Talia dicenti castae Christi genitrici
 Vir maerens animo contra sic fatur amaro:
 'O mea domna, scio, nimiumque tabesco sciendo,
 Plus iusto quia deliqui spe captus inani,
 240 Commisi cunctis facinus vitiis quoque peius,
 Despiciendo deum de te sine sorde profusum.
 Hinc non sum dignus veniae conquirere munus;
 Sed tamen exemplum nobis tribuere salutis
 Sperandae multi, vario qui crimine lapsi
 Post lapsum scelerum veniam meruere suorum.
 245 Nonne Ninivitae mitem Christi pietatem,
 Sese condignis cruciantes namque lamentis,
 Invenere trium post intervalla dierum?
 Nonne David, propheta dei, princeps quoque regni
 Iudaici, plebem domini qui rexit herilem,
 250 Illicito nuptae subito praeventus amore,
 Non timet insidiis circumveniendo dolosis
 Insontem vita fraudare virum sine causa,
 Complexus carae licito quo posset habere:
 Sed postquam, vatis perterritus advenientis
 255 Admonitu, culpas didicit deflere gemellas,
 Delevit lacrimis tantae maculas cito sordis,
 Suscepit rursum prophetiae quoque donum.
 Quid referam Petrum, Christo testante beatum?
 Qui, postquam ius solvendi pariterque ligandi
 260 Necnon stelligerae claves acceperat aulae
 Pro fidei rectae satis expressa ratione,
 Detestando, deum sese cognoscere Christum,
 Rennuit, ancillae vocem metuendo nefandae —

fol. 52^rfol. 52^v

224 et] — *M* praeter consuetudinem (et om. *p*¹, ss. *p*²) 256 tante . .
 cordis *M*: correxi; cf. asc. 55, Gong. 376, Bas. 196 259 post quamvis
M: correxi coll. Dion. v. 128 sqq.

245 sqq. cf. Pauli c. 2, 10 (Ion. 3, ubi nihil de triduo; regum II 11 sq.;
 Matth. 16, 17. 19. 26, 69). 253 cf. Bas. 90.

HROTSVITHAE OPERA.

ec semel, aut binis vicibus, sed denique ternis
 seu numquam visum carum negat ergo magistrum:
 Sed, quia condigne lapsum deflevit ab ore
 Peccatum, veniae meruit medicamen opimae;
 Scilicet atque, gregi iussus praeesse fidei
 Princeps, ecclesiae pastor fit iure sacratae.
 Talibus ac tantis, aliis multisque figuris
 Admonitus, similem me sperabam pietatem
 A Christo citius per te conquirere posse.
 Cui vultu blando dicebat sancta Maria,
 Tristem mellifluae refovens dulcedine linguae:
 'Si te commissum turbat facinusque confitearis
 Condecet, ut cordis consensu negasti,
 Hoc, quod mendaci demens sermone summi,
 Ipsum, quem peperit, patris natum fore summi,
 Qui iudex orbem veniet renovare per ignem;
 Et post haec tandem pro te praesumo rogare.'
 Ille quidem rursus lacrimans infit vicedominus:
 'O dilecta dei, (genitrix) sanctissima Christi,
 Quae miti refoves cunctos pietate fideles,
 Quo pacto, quo iure quidem contingere tandem
 Altithroni nomen sanctum venerabile magnum
 Infelix ego pollutis praesumo labellis,
 Qui Christum, baptismata, crucem, Christi quoque matrem
 Te castam scriptis blasphemavi male pictis
 Cunctaque caelestis pia sacramenta salutis?'
 His miserens querulis, inventrix virginitatis
 Aiebat blandis iterum clementius orsis:
 'Quamvis sis gravibus vitiis nimium maculatus,
 Attamen, ut monui, dominum non sperne fateri,
 Est quia factus homo nostri solummodo causa,
 Ut spem conversis veniae praeberet habendae.
 Tunc istec demum, monitis parendo iubentis,
 Cum lacrimis tales spargebat ad aethera voces:
 'Nunc supplex veneror, laudo, complector, ador
 Ex patre caelesti Christum sine tempore natur
 Temporibus nostris missum de sede parentis,
 Ut de te casta necnon de flamine sancto
 Indueret fragilis nostrae velamina carnis;

276 Concedet *M*¹ (sic; corr. m. 1), Conderet *p*
Celtes (vel mater, cf. v. 287) 288 blaphemaui *M*
 cf. app. ad Mar. 278 302 fragis *M*

286 cf. Theoph. 186.
 eccl. capt. 236.

290 cf. Abr. 2 § 1.

Huncque deum verum necnon hominem fore plenum
 Non dubito, nostri causa qui pertulit ergo
 305 Obprobriis tangi, colaphis, alapis quoque caedi,
 Sacraque pulsari crebris sua terga flagellis,
 Adque sputis rutili speciem vultus maculari;
 Cumque, coronatus spinis et felle potatus,
 Quae sacra praedixit scriptura, per omne replevit,
 10 Postremo, sacris expansis in cruce palmis, fol. 53^v
 Ceu pastor verus bonitatis honore decorus
 Pro nobis animam moriens ponebat amandam
 Adque sepulchralem dignans suscepit honorem;
 Hinc inferna petens, erebi quoque claustra resolvens,
 Mortem destruxit, mortis patremque ligavit,
 Tartareoque suos traxit de carcere iustos,
 Ac sic non parva victor comitante caterva
 Ad superos rediit, proprium corpusque resumpsit,
 Quod fuit in busto clausum sub marmore magno;
 Tertia quem vivum vidit lux omne per aevum,
 Discipulique sui crebro videre beati
 Ipsum nunc convescentem, nunc ergo loquentem
 Illis de regno dulci sermone futuro;
 Post haec, attonitis oculis cernentibus ipsis,
 Ipsam, quam sumpsit, carnem super astra libravit,
 In qua iudicium veniet celebrare futurum
 Proque suis meritis reddet bona vel mala cunctis.
 Haec ita credentem cordisque fide retinentem
 Atque tui deposcentem solitam pietatem,
 Commenda me, virgo, tuo, sanctissima, nato
 Impetraque tuo veniam famulo sceleroso.
 Haec ubi continuis deflevit verba querelis,
 Sancta dei genitrix, eademque potens dominatrix
 Caelorum, verbis respondens inquit amicis: fol. 54^r
 5 'Propter mysterium sacri baptismatis alnum,
 15 Quod suscepisti credentis more popelli,
 20 Et propter dulcem carae mis prolis amorem,
 Cuius te pretio sacri scio sanguinis amplo

304 dubitori nostri *M*¹*p*¹ 309 omnē *M*¹*p* 316 Tartaroque *M*
 317 resumit *M*: *correxi* 322 nunc sic *M* v. 345 post v. 335 trans-
 ponui (recte vertit *Rétif de la Bretonne*: 'pour l'honneur du baptême sacré,
 dont l'auguste mystère imprima des Chrétiens en toi le caractère'); cf. *Pauli*
 : 2, 12 propter baptismum, quod accepisti per filium meum Iesum Christum
 hominum nostrum, et propter nimiam compassionem, quam circa vos Chri-
 stianos habeo 336 mi *M*; cf. *Theoph.* 216

317 cf. *Aen.* V 76.

324 cf. *asc.* 123.

Emptum, pro mundo qui fusus erat perituro,
 Procedens sacris advolvor sedula plantis
 340 Eius, quem genui, cunctorum iudicis aequi,
 Nec parcam preculis studio certante profusis,
 Donec ipsius mitem cogo pietatem,
 Ut tibi parcendo dimittat tanta piacula.
 344 His dictis, subito discessit virgo sacrata,
 346 Linquens promissi misero solamina sani.
 Certe post triduum rursus veniebat ad illum,
 In visu veniae munus reserans reparatae,
 Et vultu laeto deprompsit talia verba:
 350 'En tis, vir domini, tristis compunctio cordis
 Est accepta deo patri prolique perenni,
 Atque tuae lacrimae scelerum veniam meruere;
 Sed nec tartareis poenis umquam capieris,
 Si post haec perstare cupis sine fraude fidelis.'
 355 Ipse quidem contra mox dicebat prece blanda:
 'Certe servabo sacrae fidei documenta
 Nec post haec ultra male transgredior negligendo
 Quicquam de vestris, mea domna piissima, iussis:
 Te quia post dominum solam conferre medelam
 360 Spero, quo poenis pabulum non tradar amaris.
 Sed non est mirum, per te me iam fore salvum,
 Per quam de veteris loetali crimine matris
 Omnem dante deo mundum patet esse solutum;
 Et quis, te poscens, spe non dubiaque requirens,
 365 Desertus fuerat vel confusus remeabat?
 Hinc ego criminibus sat supremis vitiatus
 Suppliciter fontem devota mente perennem,
 Alma dei genitrix, exoro tuae pietatis,
 Ut facias cartae literas extimplo nefandae,
 370 Quis me subiunxi vastatoris ditioni,
 Eius de manibus miserum me sumere rursum;
 Hinc animam formido meam quia forte misellam

341 parcam *M*¹ 343 Ut sic *M* 344 discessit *M*¹ 346 p
 misi *M* 347 veniebant *M* 348 reserans *M* (i. e. referans in refer
corr.); sererans *p*¹ (reserans *Celtes*), referens *p*² 349 deprompsit
 351 patri *Bartsch*: patriq; *M* 353 caperis *M* 355 dicebant.
 357 transgrediar *Celtes* 360 tardara manis (*sic*) *M*: *correx* *c*
v. 167. 229 (tardara maris *p*¹, tardar amaris *p*²; Tartara mavis *Cel*
 362 laetari *M* crimina *M*¹ 366 ergo *M*¹*p*¹ uiciatibus *Mp*¹ 368
 ore *M* 370 vastatoris *M*

359 *Pauli c. 3, 13* quia te habeo post deum protectionem et patrociniu
 369 *sq. cf. Bas. 183.*

Tempore iudicii multo discrimine laedi,
Si nunc praedoni non est abstracta feroci.'

His dictis, oculis iterum vigilabat apertis
Et se prosternens, precibus crebro quoque deflens,
Ieiunando trium cursus agit ergo dierum.
Post haec e somno cum surrexit mane summo,
Invenit positam supra sua pectora cartam.
Qua visa membris mox contremuit resolutis
Et grates Christo cordis reddebat ab imo
Atque puellari pariter Christi genitrici.

fol. 55^r

Post haec namque die sacra feliciter orta,
Quae trahit a domino nomen venerabile summo,
Intrat in ecclesiam populis ex more repletam,
In qua tunc inter sacrae sollempnia missae
Astantes ewangelicis praesul docet orsis,
Et, coram cunctis sacram prostratus ad aram,
Eiusdem quoque pontificis dans oscula plantis,
Voce palam clara narravit ab ordine cuncta,
Quae vel mortiferis egit victus suadelis
Vel quae perpetua meruit poscente puella.
Haec ubi composita plene retulit ratione,
Antistes, facti tactus terrore stupendi,
Intonat his verbis mirantis voce profusis:

'Cuncti gaudentes huc iam properate fideles,
Et, pia facta dei laudantes mente fideli,
Credite iam dominum propria pietate benignum
In loeto delectari numquam scelerosi,
Sed plus conversis vitam dare velle futuram.
Eia, dilecti fratres, intendite cuncti,
Quam pie peccantes dominus tolerat bonus omnes,
Quos scit converti post tristia facta piaculi.
Quis non miretur, quis non supplex veneretur
Laudandam mitem dulcem Christi pietatem,
Illum quaerentes semper qua sublevat omnes?
Qui iam criminibus miserans parcebat et huius
Ipsius illustris precibus sanctaeque parentis,
Per quam naturae periit maledictio nostrae
Et per quam mundo venit benedictio cuncto.

fol. 55^v

375 uigilabant <i>M</i>	385 populis sic <i>M</i>	402 peccantes (<i>prior c</i>
<i>as.</i>) <i>M</i> , pecantes <i>p</i>	403 tristitia <i>M</i>	404 nos miretur <i>M</i> uene-
<i>r M</i> 405 militem <i>M</i> ¹ <i>p</i> ¹ , mil/tem <i>M</i> ²		409 periit sic <i>M</i>

383 sq. *Pauli* c. 3, 15 in crastinum vero cum esset dominicus dies.
cf. *Bas.* 6. 398 sqq. cf. *Theoph.* 150 sq.

- Hinc memor esto, dei genitrix sanctissima, nostri,
 Qui te mente, fide, voto laudamus et ore,
 Quo pius ipse gregem pastor servare fidelem
 Dignetur, veteris depulsa fraude draconis.
- 415 At nos exiles, nulla virtute potentes,
 Te semper, regis mater non tacta perennis,
 Ac de te genitum regem dominumque polorum
 Efferimus, crebris conclamantes simul odis;
 Peccato noster moriens periit quia frater,
 420 Sed, postquam periit, per te, sacra virgo, revixit.
 His dictis cartam comburebat maledictam,
 Et mox misterium missae peragit studiose.
 Hoc ubi complevit, miro splendore refulsit
 Instar surgentis Phoebi facies vicedomni,
 425 Quo mentis splendor, lucens animae quoque candor
 Eius per faciem monstraretur rutilantem.
 Hinc astans populus nimia formidine tactus
 Altithrono grates coepit resonare tonantes,
 Cui placuit monstrare viri meritum venerandi.
- 430 Ipse quidem, sacrum repetens extimplo locellum,
 In quo caelestis donum meruit pietatis,
 Frangitur adversa fragilis valitudine carnis:
 Per spatiumque trium morbo crescente dierum,
 Exemptus corruptibilis de carcere carnis
- 435 Spiritus aetheream plaudens ascendit ad aulam,
 Auxilio sanctae fultus domnaeque Mariae.
 Scilicet extinctum corpus nisus populorum
 Ipso rite loco tumultatur honore supremo,
 In quo nactus erat veniam, quam flendo rogabat.
- 440 Talis erat desperati necnon scelerosi
 Finis, qui proprium didicit deflere reatum
 Et se condignis studuit punire lamentis.
 Hinc laus et virtus Christo per saecula cuncta,
 Humani veterem generis qui straverat hostem,
- 445 Plasma suae dextrae rapiens serpentis ab ore,
 Ipsius et dulci constet laus alma parenti,
 Quae pie solamen misero iam contulit. Amen.

Unicus altithroni genitus retro tempora mundi,
 Qui miserans hominis descendit ab arce parentis

432 Frangitur *Barack*: Frangi ui *M* 437 nisu *Celtes* 440
 spirati *M* 446 laux *M*¹*p*, lux *M*²: *correx*i ('*laus Christo, laus Mari*
cf. v. 443) 447 amen¹ *M* 448—455 oratio ante cibum

412 *cf. Gong. 120.* 428 sq. *cf. Mar. 188 sq.* 442 *cf. Abr. 3 §*

450 Et carnis veram sumpsit de virgine formam,
 Virginis ut gustum primae deleret amarum,
 Consecret appositae nobis pie fercula mensae,
 Has faciendo dapes gustantibus esse salubres.
 Quod sumus et quod gustamus vel quicquid agamus, fol. 56^v
 455 Dextera factoris benedicat cuncta regentis.

451 Virgis *M* lederet *M*: correxi coll. v. 256 452 apositae *M*
 455 Dexteras auctoris *M*

454 sq. cf. *Prud. cath.* 3, 19 (*ante cibum*) denique quod sumus aut
 agimus, trina superne regat deitas.

VI.

En tibi versiculos, Gerberg, fero, domna, novos,
Iungens praescriptis carmina carminulis,
Qualiter et veniam meruit scelerosus amandam,
Congaudens modulis succino dactylicis:
5 Spernere quos noli, nimium cum sint vitiosi,
Sed lauda miti pectore facta dei!

BASILIVS. 4 *cf. adn. ad p. 2, 38.* 6 *cf. Theoph. 397.*

Qui velit exemplum veniae comprehendere certum
 Necnon larga dei pietatis munera magni,
 Pectore versiculos submisso perlegat istos,
 Nec fragilem vilis sexum spernat mulieris,
 Quae fragili modulos calamo cantaverat istos,
 Sed mage caelestem Christi laudet pietatem,
 Qui non vult digna peccantes perdere poena,
 Sed plus perpetuae conversos reddere vitae:
 Gaudens gaudebit; quod verum stare probabit,
 Quisquis praesentem perscrutatur rationem.

Tempore, Basilus quo vir virtutibus almus
 Rexerat ecclesiam iusto moderamine sanctam
 Sedem rectoris sortitus Caesariensis,
 Vir satis illustris degebat partibus illis,
 Nomine Proterius, cunctae plebi venerandus,
 Nobilitate potens, opibus rerum quoque pollens.
 Unica feminei sexus proles fuit illi
 (Nec alius substantiolae mansit sibi magnae
 Heres), quam certe tenero dilexit amore;
 Affectuque pio necnon pietate paterna
 Optans, plus animam natae numquam morituram
 Ornari gemmis perfectae virginitatis,
 Quam corpus pompa mundi mortale caduca,
 Curavit sacris ipsam sociare puellis,
 Quae consignatae Christo velamine sacro
 Coenobii claustris pariter servantur in artis.

fol. 57^r

Doctor sed scelerum, qui decepit protoplastum,
 Detestando viri votum laudabile iusti,
 Ipsius proprium fecit fervere servum
 In supra dictae dementer amore puellae.
 Qui nimis infelix, spiculis perfossus amoris,
 Quo magis ardescit, tanto plus corde tabescit,
 Indignum se coniugio meminit quia tanto

ASILIUS. 7 uelut exemplum ueni *M* 11 calomo *M*¹ 33 Doctor
 tor, *ambiguum M* (Ductor *p*) 36 clementer *M*

3 cf. *Theoph.* 150. 18 cf. *gest.* 8. 20 et 22 cf. *Theoph.* 3 sq.
gest. 445. 28 cf. *asc.* 91 31 cf. *Agn.* 10, *prim.* 322. 33 cf.
 § 3. 37 cf. *Agn.* 111.

- 40 Nec audet nudare novum cordis cruciatum.
 Tandem namque magum quaerens invenerat unum.
 Secretum cui tristitiae monstravit amarae,
 Promittens illi non parvi dona lucelli,
 Si teneram prolis mentem proprii senioris
 45 Eius servili iam conglutinasset amori.
 Cui mox perversus fraudis dicebat amicus:
 'Nam fateor, tantae non me valitudinis esse,
 Ut servo propriae iungam consortia domnae:
 Sed, si rite meo satagis parere magistro,
 50 Qui princeps aeternarum constat tenebrarum,
 Ipse potest certe complere tuum cito velle,
 Si post haec Christi nomen non vis venerari.'
 Cui male caecatus bachanti corde misellus
 Se consensurum monitis promiserat istis.
 55 Tunc magus ista suo mandat scribendo magistro:
 'Princeps inferni, regnator magne profundi,
 Condecet ergo tuos semper temptare ministros,
 Si possint aliquos fontis baptismate lotos
 Assignare tibi, subtractos de grege Christi,
 60 Ut, quae te sequitur, semper pars multiplicetur.
 63 Hinc tibi namque virum misi gaudens satis istum,
 64 Eius propositum quo mox complendo secretum
 61 Ipsum discipulum facias tibi rite futurum.'
 62 Hanc ita perscriptam misero dederat quoque cartam
 66 Quod mox praeceptum (miser) amplectens male suasum
 68 Gaudens tendebat, quo se magus ire iubebat,
 65 Supra gentilis tumultum sub tempore noctis

- 42 iusticie *M*: corr. *Barack* (maestitia *Celtes*) 44 tarum *M*
 51 uelle cito *M* 55 scribendo sic *M* 57 Concedet *M*¹, Concede *M*
 (tamquam diabolus hoc nolit) cum synaloepha: correxi (cf. *Pelag.* 210. 2) *M*
 60 *sqq.*, ut de codicis *M* lectione tandem constet, totos adscribo:
 60. Ut que te sequitur semper pars multiplicetur
 61. Ipsum discipulum facias tibi rite futurum
 62. Hanc ita perscriptam misero dederat quoque cartam
 63. Hinc tibi namque virum misi gaudens satis istum
 64. Eius propositum quo mox complendo secretum
 65. Supra gentilis tumultum sub tempore noctis
 66. Quod mox preceptum amplectens male suasum (-sum in ras.)
 67. Si cupias licito Christum prius ore negato *fol. 58^r*
sequuntur versus 68—88 (fol. 58^r totum m. 1 rescriptum)
 89. Reddere conversum mihimet nec post scelus ullum
 90. Quapropter domini nate (na- ss.) complexibus uti
 91. Christicolisque datum Christi baptismata sacratum *sqq.*; *fol. 58^v*
verum ordinem versuum restituerunt Celtes et Barack, v. 65 ego transposui
 66 miser addidi

51 cf. *Bas.* 84.53 cf. *Theoph.* 187.

69 Auxilium veteris supplex orando draconis,
 70 Interitum praebere suis qui temptat amicis.
 Nec mora, tartarei cursim venere ministri
 Errantemque satis laeti duxere maligni
 Mox ad concilium crudele tenebricolarum.
 Illic inventor sceleris, cunctae quoque fraudis,
 5 Dampnandus dampnandarum princeps legionum,
 Consedit medius, corvino milite saeptus,
 Tendens incautis laqueos clam calliditatis;
 Necnon, insidias evolvens ante repertas,
 Inquiret, scelerum faceret quid quisque suorum.
 10 Scilicet ut literas perscrutatur sibi missas,
 Utitur his verbis, frendens velut ira leonis,
 Perterrendo virum saeva ratione misellum:
 'Numquam christicolae permansistis mihi fidi,
 Sed, mox ut vestrum complevi velle iocundum,
 15 Protinus ad vestrum fugistis denique Christum,
 Me desistendo penitus post munera tanta,
 Credentes talis certe Christum pietatis,
 Ut veniam nulli vellet tardare petenti,
 Reddere conversum mihimet nec post scelus ullum.
 20 Quapropter domini natae complexibus uti
 67 Si cupias licito, Christum prius ore negato
 91 Christicolisque datum Christi baptismum sacram.
 Scilicet et mecum te velle fatere per aevum
 Poenis inferni permansuris cruciari;
 Hincque tuis manibus scriptam mihi porrige cartam:
 25 Ostendam citius, quantum possit mea virtus.'
 His mox infelix servus monitis male captus
 Scribebat proprium ridenti pectore damnum
 Interitusque sui causam tetro dedit hosti,
 Qui mox, dampnando nimium gaudens super illo,
 30 Laeto tartareos emisit corde ministros,
 Virginis ut miserae mentem facerent in amore
 Incesto proprii citius fervere servi.
 Ut mens blanditiis fragilis pulsatur amoris,
 Exclamat subito magna de stirpe creata,

fol. 58^rfol. 58^v

73 cludere *M: corr. Wilh. Meyer* 86 destendo *M: corr. Celtes in*
cod. (in ed. detestando) 95 Ostendamq; *M¹p* 98 tetro sic *M*
 103 Et *M: correxi; cf. appar. ad v. 235*

71 cf. *Bas. 100 (Prud. ham. 957 tartarei ministri).* 81 cf. *Bas. 172,*
Agn. 316, prim. 133. 88 sq. cf. *Bas. 188.* 90 cf. *Theoph. 253; Agn. 106,*
Dalc. 4 § 2. 97 cf. *Bas. 261 (Ekkeh. Walth. 742 ridenti pectore), Agn. 256.*

- 105 Optans, praestari sibimet consortia servi,
Atque patri proprio profudit talia verba:
'Iam miserere tuae, genitor dulcissime, natae,
Et citius meme iuveni, quem diligo, trade,
Ne moriar tristis, languens per taedia cordis.'
- 110 His pater auditis lacrimis dicebat amaris:
'Heu heu, quid pateris veluti spes unica patris?
Dic, rogo, quis verbis te decepit male blandis,
Vel quis blanditiis circumvenit simulatis?
Nonne, tibi patriam reddi cupiendo supernam,
115 Sponso caelesti Christo te denique vovi,
Hunc casta solum coleres quo mente per aevum,
Illius et laudes cum caelicolis resonares,
Addita virgineis mortis post vincula turmis:
Et tu lascivi ferverescis amore famelli!
- 120 At nunc submissa, soboles mea, voce rogabo,
Finem stultitiae pergas ut reddere tantae,
Ne genus omne tuum male confundas generosum.
Si tamen incepto temptas durare maligno,
Turpiter absque mora peries, dulcissima proles!'
- 125 Quae nam, consilium penitus spernendo paternum
Vultu mordaci proprio dixit genitori:
'Si complere meum tardabis denique votum,
Comperies caram citius prolem morituram.'
Tunc senior, non sponte, minis devictus amaris,
130 Tradiderat sobolis servo consortia dulcis,
Condonans substantiolam pariter pretiosam
Ipsis; hinc animo natae dicebat amaro:
'Infelix non felix tu nata parentis,
Tu decus atque dolor matris temet parientis,
135 Totius et nostri generis confusio turpis,
Congaude iam nunc servo miserae tibi caro:
Et post aeternis poenis maerens capieris!'
- Tali coniugio Satanae cum fraude peracto,
Condoluit Christus mundi salvator amandus,
140 Quos pius effusa salvavit sanguinis unda,
Hostis sub diri vinclis captos retineri;

110 amans (sic) *M* 111 pateris sic *M* 123 fort. in coepto (*Agn.* 240); praepositio abest asc. 149 128 claram *M*: *corraxi*; re
nobilitas generis commemoratur v. 123 et v. 136 136 miserae scrip
miserere *M*¹, misere *M*²*p* (vg.) 137 fort. At; pater non conditionalis
loquitur (= 'si congarisa eris, punieris'), sed vere permittit 141 duri!

118 cf. *Mar.* 44; pro mortis dicendum erat carnis.

134 cf. *Sep.* 7 §

Et placet auxilium lapsis praestare benignum.
 Scilicet erranti mox narratur mulieri,
 Quod non catholicus fuerit coniux miser eius,
 Nec limen templi vellet pede tangere sancti,
 Se quia serpentis iuri tradebat avari,
 Sacra negans rectae fidei, nomen quoque Christi.
 Quae se deceptam cognoscens esse misellam,
 Auribus intentis ut sensit verba loquentis,
 In terram cecidit membris tremefacta solutis,
 Eruit et proprios summo de vertice pilos,
 Necnon verberibus pulsavit sedulo pectus,
 Cum lacrimis tales spargens super aethera voces:
 'Quisquis praedulces non vult audire parentes,
 Numquam salvatur! quod hac ratione probatur.
 Heu, heu, splendorem diei cur nata recepi,
 Vel cur continuo non sum concessa sepulchro,
 Infelix foveam caderem ne mortis in atram!'

Haec dum tristitia dicebat continuata,
 Coniunx illius subito venit scelerosus
 Et de se falsas iuravit res fore dictas.
 Quae mox constanti respondet voce neganti:
 'Si reus ingentis culpa iam denique non sis,
 Laetus ad ecclesiam mecum cras pergito sanctam,
 Illic et sanctae celebra sollempnia missae.'
 Qua mox devictus iusta ratione misellus
 Causam commissi narravit namque piaci.
 Illaque, mollitiem iam deponens muliebrem
 Et sumens vires prudenti corde viriles,
 Mox ad Basilium currebat namque beatum;
 Necnon, vestigiis coram prostrata sacratis,
 Utitur his verbis turbato pectore fuis:

fol. 60^r

'Sancte dei, clemens nobis succurre misellis,
 Et trahe de tetrīs saevi nos faucibus hostis,
 Qui nostras fragiles iactat se perdere mentes!
 Cumque modum culpa denudavit sibi tantae,
 Vertitur ad servum praesul domini scelerosum
 Ac coepit verbis illum rogitare benignis,
 Post scelus ad Christum vellet si vertere sensum.
 Qui, se salvari desperans, dixerat illi:
 'Si posset fieri, voluissem mente libenti;

147 secto *M*: *correxi coll. Theoph. 261; cf. ind. verb. s. v. secta*
 16 natata *M'p* 165 celebra// *M*

149 = *Bas. 223.* 153 *cf. Theoph. 297.* 165 *cf. Dion. 172.*
 162 *cf. Bas. 81.*

- Sed restat menti sceleris res facta volenti,
 Me quia per literas hosti dederam male scriptas
 Et nomen Christi caecato corde negavi.
 185 Ad quem vir domini: 'Curam tibi fingere noli,
 Ceu tibi sit veniae penitus spes dempta petendae.
 Unicus ergo patris, iudex mitissimus orbis,
 Ad se conversum qui numquam respuit ullum,
 Si defles culpam, gaudet praestare medelam.
 190 Hinc iam mortiferum peccati linque profundum,
 Necnon ad certum pietatis confuge portum,
 Ad se tendentes qui salvos suscipit omnes.'
 His igitur miserum monitis correxit homullum,
 Necnon sponte suo nigro conclusit in antro,
 195 Illic ut sordes licito defleret inormes.
 Post tres ergo dies iterum veniebat ad illum,
 Inquirens, talem si posset ferre laborem.
 Qui, lassus nimium, verbis responderat istis:
 'Poenas spirituum patior vix namque nigrorum,
 200 Me quia continuis attrectant namque flagellis
 Atque petunt iaculis lapidum saepissime duris.
 Insuper obprobriis obponunt semper amaris,
 Quod non invitus pridem, sed gratis adirem
 Illos, ipsorum sine vi me dans ditioni.'
 205 Tunc animae medicus languescentis bene doctus
 Lassatum refici iussit, statimque recessit.
 Post tempus parvum veniebat denique rursum,
 Quaerens, obscuro quid tunc pateretur in antro.
 Qui dixit: 'Certe melius valeo, pater alme,
 210 Longius horribiles tantum quia sentio voces.'
 Hinc praesul, laetus secreto pectore factus,
 Egreditur, iuxta morem faciendo priorem.
 Tandem post spatium veniens quadraginta dierum.
 In quis peccatum lapsus deflevit amarum,
 215 Invenit laetum, quem credebat fore maestum;
 Et cum laetitiam miraretur sibi caram,
 Peccator lacrimis iam mundatus bene largis
 Et certus veniae sancto dicebat amandae:
 'Spero quidem, per te me salvari, pater alme,
 220 In somnis quia te vidi luctamen inire

183 litteras *M* 188 illum *M* 201 petiunt *M* 202 -ponunt in
ras. M 212 Egredietur *M* 219 pariter *M*¹ (i *erasa*), *p*

183 *cf. Theoph. 369.* 184 *cf. Theoph. 82.* 220 *cf. Agn. 38*
(Prud. psychom. 176 luctamen init).

Pro me cum saevo necnon serpente maligno:
Quem tu vicisti subito virtute superna.'

Auribus intentis ut sensit verba loquentis
Antistes, laudem Christi cecinit pietati,
Extraxitque loco captivi membra nigello
Et locat in propria noctis sub tempore cella,
Quae fuit ecclesiae lateri coniuncta sacratae:
Illic et plebem iussit coire fidelem,
Ut pariter preculis pernoctarent studiosis,
Quo bonus errantem per consuetam pietatem
Pastor ovem turmis proprii iunxisset ovilis.
Ortus cumque nigras noctis sol expulit umbras,
Dextra praedicti comprehensa praesul homulli
Intrat in ecclesiam, secum quoque duxerat ipsum.

Ut limen sacris tetigit venerabile plantis,
Affuit insidiis latitans clam daemon amaris
Attraxitque virum magua vi denique sursum,
Illius arrepta secreta fraude sinistra.
Ad quem Basilus, forti mandamine functus:
'Inprobe fur, regis facturam redde perennis
Et furto raptam victus cito desere praedam!'
Cui mox communis cunctorum dixerat hostis,
Perversis vacuas implens latratibus auras:
'Cur satagis proprium mihimet vi tollere servum,
Qui sua-sponte meis submisit colla catenis?
Cartam percerte, mihimet quam reddidit ipse,
Tempore iudicii Christo monstrabo futuri.'
Cui sanctus rursus reddebat tale responsum:
'Ipsius Christi praecepto, iudicis aequi,
Reddere litterulas spero te protinus ipsas.'
His igitur dictis, oravit turba fidelis
Altithronum preculis devoto pectore fuis,
Fidum pastorem quo confortaret in hostem.
Nec mora, de summo cecidit scriptura dolosa
Ante pedes sancti necnon pastoris amandi.

fol. 61^v

Tunc plebs corde pio gaudens cum praesule digno
Sparsit adusque polum voces cum carmine laudum,
Conlaudans Christum solita pietate benignum,

225 tugello *M* 227 coniuncte *M* 228 coeire *M* 231 iunxit
uinxisset *p* 235 Et *M* 248 rursum *Celtes* 253 Eidum *M*
patoris *M* 258 Conlandans *M*

HROTSVITHAE OPERA.

84

260

Qui captum veteris retraxit ab ore leonis. —
Nos quoque plaudentes spargamus ad aethera voces,
Laudantes dominum ridenti pectore Christum,
Qui nobis clemens talem veniae tribuit spem.
Ipsi namque decus soli, victoria, virtus,
Laudum cantamen maneatque perenniter. Amen.

262 Quo M

260 cf. Theoph. 297.

261 sqq. cf. prim. 592 sqq.

261 cf. Bas. 9

VII.

PASSIO SANCTI DIONISII EGREGII MARTIRIS. fol. 62^v

Dum factor summae, mediae rationis et imae
 In cruce supplicium mortis pateretur amarum,
 Orbem nocturnae circumduxere tenebrae,
 Et sol, deposito radii splendore sereni,
 Exequias domini celebrat famulamine tristi.
 Quo mox astrologus viso Dyonisius almus,
 Qui tunc Memphitidis artem discebat in oris,
 Quae docet astrorum motus, solis quoque cursum,
 Obstupuit, libris coepitque requirere lectis,
 Si tunc eclipsis posset consistere solis.
 Ast ubi non solitas sensit magus esse tenebras,
 Descripsisse diem dignum ducebat et annum,
 Non dubitans, designari quid forte stupendi,
 Quod post mysterium declarasset tenebrarum;
 Coniectatque, deum signis testantibus almus
 Actenus ignotum mundo mox esse probandum.
 Ast ubi, de rivis praefatae debrius artis,
 Athenas petiit sedem patriamque revisit,
 Inter stultorum simulachra profana deorum
 Culte constructam poni praeceperat aram,
 Hanc ipsam titulis decernens congrue pictis
 Ignoti sub honore dei debere sacrari.
 Quam doctor Paulus cum conspexisset opimus,
 Quis sit hic ignotus, verbis rogabat amicis.
 Urbis cui primus Dyonisius ipse beatus
 Exposuit causam, pro qua construxerat aram;
 Et sic, alternis certantibus ergo loquelis,
 Qui fuit incredulus, fidei cessit bene victus.

fol. 63^r

Post haec egressus, caeco dat lumina Paulus,
 Quem properare quidem citius praecepit in urbem.
 Hunc functum cernens praedictus lumine princeps,
 Et credens signo divino numine facto,

DIONYSIUS. 7 Memphiticis *Celtes* 11 magus (i. e. astrologus, cf. v. 6)
 12 magis *M* 13 dubitans iam designari *M^p* 22 sacri *M*
 23 opimis *M*: correxi; cf. *Alvin. carm.* 1, 658 (*P. C. tom. I p. 184*) Christi
 24 hic sic *Mp*; is (eras. hic) *Celtes* 25 primas
 26 is coniecturam commendant *Theoph.* 69. 132, *gest.* 458 (cf. *prim.* 126. 361)

DIONYSIUS. 1 cf. *Prud. apoth.* 226 regem summae et (om. cod. *Vatic.*
 . n. 666, habet *Hr. Sap.* 9 § 9) mediae rationis et imae. 5 cf. *Pel.* 355.
 cf. *Dion.* 124. 18 cf. *Verg. georg.* IV 390. 28 cf. *Gong.* 73.
 q. cf. *Hildw. fol.* 87^r (*Areopagitica* ed. *Galenus, Coloniae* 1563).

Festinat subito Damari cum coniuge cara
 Pergere, quo Paulum cognoverat esse beatum,
 35 Ipsius multa iuris comitante caterva.
 Qui pariter (cuncti) sacro baptismate tincti,
 Prorsus delicti mundantur sorde veterni;
 Et, qui dux plebis fuerat simulachra colentis,
 Praesul catholico praeponitur ergo popello.
 40 Hic, praesul factus, mira bonitate decorus
 Sedulus officium bene complevit sibi iunctum,
 Absentes scriptis, praesentes denique dictis
 Ad verae cultum fidei ducendo sequendum.
 Nam quondam pergens, semen verbi quoque spargen-
 45 Hospes iam vergente die fertur petiisse
 Sanctum presbiterum Cretensem, nomine Carpum,
 Qui male tristitia conturbabatur amara
 Necnon plus licito succensa ferbuit ira,
 Quidam gentilis quia perversis suadelis
 50 Fecit christicolam fidei sacra spernere quendam.
 Hunc ut presbiterum praesul sensit fore maestum,
 Causam tristitiae verbis quaerebat amicis;
 Et, tristem monitis blande mulcendo benignis,
 Suaserat, ut nimiam cordis deponeret iram
 55 Et pro dampnandis exoraret scelerosis,
 Qui, cito conversi Christoque reconciliati,
 Eius perciperent mitis munus pietatis,
 Admonuitque crebro, nulli debere negari
 Spem veniae, proprium vellet si flere reatum.
 60 Set, qui tristitiae studuit sprete pietate,
 Econtra frendens cordisque furore tabescens
 Apposuit miseris duris maledicere verbis,
 Protestans, illos neutra dignos fore vita,
 Qui vixisse deo praesumpsissent sine vero.
 65 Hac tam tristifica tandem ratione peracta
 Mente satis tristi componit membra quieti.
 Nec mora, monstratur caelis illi patefactis
 Visio, quae fluctus animi compescuit eius.
 Scilicet altithronum miro splendore coruscum

33 clamari *M*: corr. *Barack*; cf. *Hildwini pass. s. Dionysii fol. 87^v*
 (= act. apost. 17, 34) 36 cuncti addidi 38 simulacra *M*¹ (*h. m.*
man. 1) novum caput non a v. 40, sed a v. 39 incipit *M* 48 -ea ferbuit
 ir- in ras. renovavit *Celtes* 51 ut scripsi: et *M* 55 scelerosis in
 ras. *M* 56 Quis *M*¹*p* 62 madicere *M* 65 Haucta *M* (*Hanca p*¹,
 Hanc tam *p*²) 67 Ne *M* ille (*sic*) *M*: corr. *Barack*

Viderat angelicis saeptum residere ministris,
 De caeloque rogam raptim descendere magnum,
 Ceu foret emissus scelerum vindex aliquorum.
 Hinc terras oculis rursum lustrando reflexis,
 Horrendum baratrum conspexit hiare deorsum
 Anguibus impletum variis poenisque refertum;
 Supra quod miseri plantis lapsantibus illi
 Haerebant ergo, flentes in litore summo;
 Egressi quoque serpentes illos cruciantes
 Cogebant secum baratrum penetrare profundum.
 Quo viso Carpus maiore furore repletus
 Deflet, quod miseri non essent praecipitati,
 Voceque confusa rursum repetens maledicta,
 Ut divina reos, orat, mox ultio perdat.
 Dixerat, et Iesum solita pietate benignum
 De summo caeli solio promptum misereri

fol. 64^r

.

Infit, non mitem Carpi causando dolorem:
 'Percute, si possis, contra me, Carpe, rebellis,
 Qui cupis interitum sitienter adesse reorum;
 En ego sum caeli rector Mortisque peremptor
 Humana rursus pro gente pati pie promptus,
 Si non salvari possunt aliter scelerosi,
 Qui post commissum discunt deflere reatum.
 Nec leve duco, meae dextrae iam plasma perire,
 Quod pulchrum feci, quod corruptum reparavi.
 Elige nunc, dulcem vel sectando pietatem
 In caelo mecum semper regnare per aevum,
 Vel per saevitiam dirae mentis male duram
 Supplicio baratri tradi sine fine profundi.'
 His nimium iustus monitis vir mansuefactus,
 Exemplum cunctis imitandae fit pietatis.

fol. 64^v

Post haec summorum fama clarus meritorum
 Praesul disposuit Romam petiisse superbam,

76 plantis] l vel b coeperat M illis M¹p 83 reos orat sic M post
 i plura intercidisse statui coll. Hildwino fol. 100^v: Iesum benignum
 itus est miserantem super peccatores qui torquebantur, et exurgentem
 a de caelesti throno ac descendantem usque ad illos et manum benigni-
 illis in tormentis positus porrexisset; moxque angelorum multitudines,
 cum eo descenderant, coacceperunt illos de utraque parte (*hic aliquid*
ndum videtur), in qua stabant dum torquerentur: quando eis manum
 exit benignus Iesus et continuerunt illos. Et conversus ad Carpum
 s dixit ei etc. 90 p¹ptus M; item v. 207, Agn. 327 100 cunctis M¹

Optans cum Petro Paulo pariterque magistro
 Nomine pro Christi se mox impendere morti.
 105 Palmam martyrii sed sumpserunt prius illi,
 Quam portas Romae veniens intraverat ipse:
 Discipulusque Petri Clemens venerabilis orbi
 Sedis apostolicae culmen rexit satis apte.
 Qui nam pontificem pie suscepit venientem,
 110 Illum condigne summoque colebat amore.
 Denique post spatium decursi temporis amplum,
 Quo servi domini commanserunt venerandi,
 Cum iam caelestis pietas mitissima regis
 Aeternae radio lucis voluisset opimo
 115 Errorum tenebras veterum discindere nigras,
 Quis tunc occiduae partes fuerant male cinctae,
 Papa, prior monitus divino flamine, sanctus
 Pontifici verbis digno suadebat amicis,
 Semina divini per gentes spargere verbi.
 120 'En,' ait, 'o miles Christi, frater Dyonisi,
 Magna seges domini crescit per clymata mundi,
 Praebens innumeras maturae messis aristas;
 Instantes messi sed constant oppido pauci.
 Hinc tu, sacrorum bibulus qui fonte librorum
 125 Constas divini sciolus quam maxime cultus,
 Exemplo Pauli securus perge magistri,
 Imperio populos Christi subiungere multos.
 Et tibi credo potestatem ditionis eandem,
 Quam Christum Petro scimus credidisse magistro
 130 Et quam suscepi successor iure magistri,
 Conversos pie solvendi sontesque ligandi.
 Accipe nunc Gallos tibi me tradente docendos
 Doctrinaeque tui signetur Gallia sorti,
 Quo vir apostolicus digna celebreris alumna.
 135 Nec vereare quidem gentes intrare rebelles,
 Quae restant vero, frendentes more ferino;
 Sed tibi mercedis tantum confide perennis
 In patris astrigera summi servarier aula,
 Quantum pro Christo tuleris patiando doloris.'

106 intrauit *M*; cf. *gest.* 623 et *Alcu. carm.* 1, 344 (*P. C. tom. I* p
 qua quoque susceptus veniens intraverat hospes 115 tigras *M* 116
 debat in *ras.* *M* 119 diuina *M*¹ 123 oppido *M* (*posterior o ex*
 124 sacrarum *M*¹*p* 125 Constans *M*: *correx*i

115 cf. *Theoph.* 2. 116 cf. *Pel.* 12, *Dion.* 141. 119 cf. *Dio*
 121 *sqq.* cf. *Hildr.* fol. 105^r (*Matth.* 9, 37 *sq.*). 121 cf. *appa*
Gong. 303. 124 cf. *Dion.* 17, *Agn.* 282. 128 *sqq.* cf. *Theoph.* 26
 138 cf. *Agn.* 5.

His papae blandis praesul monitus suadelis,
 Occiduae fines partis festinus adivit.
 Moenibus atque Paris gressum mox intulit urbis,
 In qua crebro, loci pro fertilitate decori,
 Gallorum procures concurrunt saepius omnes.
 Hic ubi divini coepit sacra semina verbi
 Spargere, signorum mox exercere per illum
 Christus virtutes dignabatur pie plures,
 Quo tanto plebis mollescere corda rebellis
 Ad veniam possent, quanto crebro signa viderent.

fol. 65^v

Ast ubi credentis numerus populi magis auctus
 Inspirante dies Christo crevisset in omnes,
 Infremuit super hoc veteris fraus saeva draconis,
 Dedignans, animas sese iam perdere tantas,
 Quas prius errorum laqueis capiebat amaris.
 Hinc pater ipse doli, sceleris doctorque maligni,
 Provocat iniustum regem mox Domitianum,
 Christicolis edicta necis dictare ferocis.
 Qui, decreta per omne suum mittens mala regnum,
 Christi cultores morti dampnaverat omnes.
 Cuius praecepto Sisinnius ergo nefando
 Praeses consensum praebens extimplo malignum
 Pontificem praesentari vinctum iubet illi.
 Quem fore Gallorum cognovit rite magistrum;
 Ac primum flagris mactatum denique duris
 Necnon suppliciis affectum crebro cruentis
 Carceris in tenebras iussit concludier atras,
 Ipsius condiscipulos pariter quoque binos,
 Quos numquam caro sors cogit abesse magistro.
 Sed nec carcereis praesul praeclarus in antris
 Destitit obsequium domino persolvere dignum;
 Sed docuit plebem studiose convenientem,
 Ac celebrat sacrae solito sollempnia missae.
 Ast ubi caelestem debebat frangere panem,
 Lux nova tristifico subito fulgebat in antro;
 In qua sidereae regnator splendidus aulae,
 Scilicet angelica pariter comitante caterva
 Apparens, carum consolabatur alumnum,
 Sanctaque dans illi, mulcebat fame tali:

fol. 66^r

143 pro] p sic M

164 Ac ex corr. M

168 sors sic M; cf. ad v. 83

141 cf. Dion. 116; gest. 620. 691. 143 sq. cf. Hildw. fol. 106^v.
 cf. Dion. 44. 166 cf. Pel. 191. 167 sc. Rusticum archipresbyterum
 'leutherium archidiaconem; cf. Hildw. fol. 110^v. 172 cf. Bas. 165.
 sqq. cf. Hildw. fol. 115^v. 176 cf. Dion. 35.

180 'Accipe, care meus, mis iam venerabile corpus,
 Cuius mysterium tibi mox complebo secretum;
 Namque tui merces mecum manet optima perpes.
 Hisquē salus summa patris praestatur in aula,
 Consentire tuis qui dant operam pie iussis.
 Certa constanter servaque fidem patienter,
 185 Quo crescant celebris tibi iam praeconia laudis;
 Et, quodcumque sacris a me precibus rogitabis,
 Impetrare mei poteris dono pietatis.'
 Tali laetatus fortis solamine testis
 Nulla timet tormenta pati pro nomine Christi.
 190 Post haec abstracti testes de carcere terni,
 Praecepto mox praefecti cogente superbi,
 An vellent duris, rogitantur, cedere poenis.
 Qui bene concordēs, clara quoque voce fatentes,
 Patrem cum nato necnon cum flamine sacro
 195 Esse deum verum solumque perenniter unum,
 Testantur mox malle mori pro nomine Christi,
 Membratim quoque suppliciis scindi redivivis,
 Quam sua colla diis umquam submittere falsis.
 Hac magis offensus praeses ratione profanus
 200 Ceu leo non modica rugiens praeceperat ira,
 Adletis Christi cervices mox resecari
 Et gladiis cunctos perimi baptismate lotos.
 Caedibus innumeris, ut iussit, namque peractis,
 Praesul cum sociis iunctus trahitur venerandus
 205 Ad loca martyrii damno caputū peragendi.
 Qui nam, gaudentes, domino laudesque canentes,
 Pergebant prompti semet mox dedere morti.
 Praesul tunc, oculis sursum manibusque levatis,
 Altithrono tales fundebat congrue grates:
 210 'Mi dee, mi factor, mi clementissime rector,
 Qui me vitali praestans aura pie vesci
 Scilicet ingenii donasti luce profundi,
 Quo tis secretum scrutarer mysteriorum,
 Te solum laudo, te cordetenus benedico,
 215 Et tibi devotas cunctis grates ago membris
 Pro cunctis donis mihi collatae pietatis;

189 tibimet *M*¹*p*¹ 191 pfecti *M*; cf. *Agn.* 119 197 scindere
 diuinis *M* (*radendo corr.*, a *Celte ut vid.*); 'scindeire diuinis *p*¹, se credere
 duris *p*² 202 pemi *M*¹ 204 uenerand *M* (i. e. -ndus sec. consuetu-
 dinem librarii, et sic *p*) 213 secretis *M*

185 cf. *Agn.* 342.

202 cf. *Pel.* 27.

fol. 67^r

Teque precor, maiestatis rex magne perennis,
 Ut dare perpetuam mihimet dignere coronam
 Atque meis sociis, pro te iam nunc morituris;
 Tuque tuum populum serva pietate paterna,
 Quem pascens fidei tibimet sermone nutrivī.³
 His ita poscentis precibus iam rite peractis,
 Una discipuli sancto cum praesule bini,
 Poplitibus positis, cervicibus atque reflexis,
 Ictus lictoris susceperunt ferientis.
 Quorum permansit celebris confessio talis,
 Ut, dum praecisis siluerunt corpora collis,
 Palpantes linguae laudes domino cecinere.
 Truncatum quoque pontificis corpus morientis
 Erigitur subito, nitidum splendore sereno;
 Atque, caput brachiis portans proprium bene firmis,
 Descendit recto gressu de monte profundo,
 In quo martyrium consummavit pretiosum;
 Transiliensque viae citius duo milia durae
 Venit adusque locum servando corpore dignum.
 Quem descendentem cursuque cito gradientem,
 Coetus angelici comitantur luce sereni,
 Alleluia deo resonantes voce sonora.

His signis factis, convenit turba fidelis,
 Martyris atque loco venerabile corpus in ipso,
 Quem sibi signavit, cum post gressus requievit,
 Impositum tumulo, veneratur honore supremo,
 Exequias tanti luctu celebrando patroni.
 Illic pro meritis eius testis venerandis
 Christus virtutes fecit clarescere signis;
 Nam visus (usus) caecis, linguae quoque mutis,
 Auditus surdis, solidus gressusque podagris
 Teste precante sacro donatur crebrius illo,
 Et, variis aegri morbis qui debilitati
 Adveniunt, laeti membris redeunt renovatis.
 Hic quoque non raro maestis solamina grata,
 Et munus veniae scelerosis fertur ab arce
 His, qui sacra precum profundunt vota suarum
 Martyris ad tumulum, proprium deflendo reatum.

fol. 67^v

231 portas *M* fimis *M*¹ 233 praetium *M* 235 adusq; *M*
 Att *M* 246 usus *addidi*; linguae (sermo) *Celtes* 248 danatur *M*
distinxi

220 *cf. Agn. 335.* 229 *sqq. cf. Koepke p. 56.* 237 *cf. Prud.*
th. 532 angelicis comitatum coetibus. 239 *cf. Bas. 251.* 243 *cf.*
356.

- 255 Cuius continuo nos intercessio sancta
Commendet Christo, scelerum veniamque precando
Optineat, nostris ipsum pie parcere culpis
Et partem nobis vitae praestare perennis;
Quo mereamur eum laeti laudare per aevum.
260 Qui post dura suis semper certamina sanctis
Martyribus duplicis bravium praestabit honoris.
Ut, dum congaudent animae super aethera sancta
Non minus in tumulo laetentur mortua membra.
Signorum titulis crebro glorificata coruscis.
265 Ipsi summa salus, perpes victoria, virtus,
Laus, honor, imperium, semper decus omne per aev
-

264 glorificate *M*

VIII.

INCIPIT PASSIO SANCTAE AGNETIS
VIRGINIS ET MARTYRIS.

Virgo, quae, vanas mundi pompas ruituri
 Et luxus fragilis cupiens contempnere carnis,
 Promeruit regis vocitari sponsa perennis,
 Si velit angelicae pro virginitatis honore
 Ipsius astrigera sponsi caelestis in aula
 Addita caelicolis nitida fulgere corona
 Atque sequens agnum carmen cantare sonorum,
 Conservet pure sincero cordis amore
 Signum laudabilis, quod portat, virginitatis;
 Quae(que) caput Christo signat velamine sacro,
 Haereat affectu tenero constanter in illo
 Ac cunctis aliis ipsum praeponat amicis,
 Qui, rutilans nimium, forma speciosus amoena,
 Natos cunctarum merito vincit mulierum.
 Cuius amore quidem ferventes congrue pridem
 Perplures sacrae constanti corde puellae
 Elegere mori, saevis poenisque necari,
 Quam decus insignis corrumpere virginitatis.
 Inter quas Agnes, mundo celeberrima virgo,
 Iure sui sponsi condigna laude decori
 Christi dissimilem cunctis recitando decorem,
 Virginibus sacris eius commendat amoris
 Pignus, qui, genitus sacra de virgine, solus
 Sponsus castarum necnon decus est animarum.

fol. 68v

Haec Agnes ergo, meritis clarissima virgo,
 Carmine non culto pangit quam nostra camena,
 Urbis famosae praenobilis incola Romae,
 Prodiit almorum clara de stirpe parentum,
 Inclita nobilitas quos vexit et alma potestas;
 Ortus atque sui respondens nobilitati
 Pulchra fuit facie fideique decora nitore,
 Praecipuis nimium meritis mundoque celebris.
 Quae nam, tincta sacri pura baptismatis unda
 Et de delicti maculis mundata veterni,
 Se totam Christo devovit mente benigna,

AGNES. 5 spons/ *M* 8 scincero *M*¹*p*¹ 10 que *add. Celtes (sic*
r. 873) 14 cunctorum *M*¹*p* 24 castorum castorum *M*¹*p*¹, casto-
*M*², castorum *p*² 29 *sq. dist. Rétif de la Bretonne* 35 mente/ *M*

AGNES. 4 *cf. Agn. 137. 421 (Matth. 22, 30).* 5 *cf. Dion. 138.*
r. apocal. 14, 4 hi sequuntur agnum quocumque ierit. 10 *cf. Bas. 31.*
q. cf. Sedul. II 51 forma speciosus amoena prae filiis (natis v. l.) homi-
1 (psalm. 44, 3). 26 *cf. Gong. 81.* 30 = *prim. 7.*

Nitens, servata bene virginitate beata
 Spernere carnales affectus fortiter omnes,
 Caelibis et vitae durum luctamen inire,
 Quo victrix hostis corruptelam suadentis
 40 Iungi caelicolis meruisset in aethere sanctis.
 Ast, ubi lustra duo celeri cursu revoluta,
 Insuper et ternos aetatis transiit annos,
 Simphronii comitis, praefecti scilicet urbis,
 Filius insignis iuvenilis stemmate floris,
 45 Illius formae decus ut vidit speciosae,
 Affectu nimio cordis suspensus in illa
 Hanc sibi prae cunctis unam delegit amandam,
 Se fortunatum credens et honoribus aptum,
 Si tam praepulchrae meruisset habere puellae
 50 Dulcia per propriae tempus consortia vitae.
 Hinc illam multis adiit comitatus amicis,
 Desponsare volens sponsam Christi venerandam,
 Pluraque de patris comportans munera gazis
 Stultus speravit, quod perpetrare nequivit,
 55 Virginis ut stabilem donis corrumpere mentem
 Illius et turpi coniungere posset amor.
 Sed Christi virgo, spernens ceu stercora dona,
 Pondus et oblati dedignans protinus auri,
 Splendorem quoque gemmarum rutilum variarum,
 60 His verbis iuvenem causari fertur amentem:
 'O fili mortis merito dampnande perennis,
 O fomes sceleris, contemptor et omnipotentis,
 Discedens a me citius fugiendo recede,
 Nec credas, te posse meum pervertere purum
 65 Cor, quod amatoris praevenit nobilioris
 Dulcis amor, pulchrum cuius fidei fero signum
 In facie summa necnon in corpore toto,
 Quo me signavit strictimque sibi religavit,
 Ne mea mens alium iam praesumpsisset amicum
 70 Quaerere, sed solum complecti disceret illum,
 Qui virtute potens omnique decore refulgens
 Caelestes et mortales supereminet omnes.

44 iuvenilis (1 ex i) *M* 51 adiit multis *M*: correxi 53 pat
Celtes 58 dedignans (*posterior n ex corr.*) *M*; dedignatus *p* 59 r
 larum *M*¹*p*¹ 62 fames *M*: correxi ex *Ps.-Ambros. 1, 3* discede a me
 fomes peccati sceleris (*r ex corr.*) *M*

38 cf. *Bas. 220.* 41 sq. *Ps.-Ambros. (A. S. Ian. II 351 a,*
c. 1, 1 tertio decimo aetatis suae anno mortem perdidit, vitam inve
 45 *sc. dum a scholis reverteretur (Ps.-Ambr. c. 1, 2).* 72 cf. *Verg. A*
VI 856 viros supereminet omnes.

Hunc sine matre pater cani retro tempora mundi
 In deitate parem nec maiestate minorem
 Omnipotens genuit, per quem sibi saecula fecit;
 Et sine patre quidem mater pariebat eundem,
 Factorem proprium lactans sub tempore natum.
 Cuius praepulchram mirantur denique formam
 Solaris splendor, lunae renitens quoque candor,
 Laudantes radiis dominum fulgentibus orbis;
 Cuius et imperio famulantia sydera cuncta
 Illis iniunctum complent per tempora cursum;
 Cui, conclamantes condignis laudibus, omnes
 Coetus angelici non desistunt famulari;
 Mira cui bonitas est et praecelsa potestas,
 Gloria sublimis, perpes concordia pacis,
 Laudabilis pietas nimiumque benigna voluntas.
 Talis namque meus, quem diligo, constat amicus,
 Quem fateor solum prae cunctis esse colendum.
 Ille quidem talis me desponsavit amoris
 Pignore ceu sponsam, clara dotando corona,
 Atque meum gemmis collum cinxit pretiosis,
 Auribus et resplendentes suspendit in aures,
 Praebens ornatus varii claros mihi cultus.
 Ipsius certe dulcedo fluxit ab ore,
 Quae me lactavit, dulci pastuque cibavit,
 Ceu nectar mellis, suavis vel copia lactis.
 Insuper et thalamum mihimet construxit in aevum
 Lucentem gemmis variis aurique metallis,
 Organa melodiis in quo resonando canoris
 Carmen dulce mihi cantant per tempora saeculi
 Et pariter, sponsi laudes modulantia cari,
 Illius affectum semper suadent mihi castum.
 Affectu quem secreto (cum) cordis amabo,
 Nulla puellaris patior detrimenta pudoris;
 Ast, ubi forte sui merear complexibus uti
 Eius et in thalamum sponsarum more coruscum
 Duci, permaneo virgo sine sorde pudica.
 Cui debebo fidem soli servare perennem:
 Ipsi me toto cordis conamine credo.⁷

fol. 70^r

His miser auditis, spiculis perfossus amoris,
 Ingemuit, crebro ducens suspiria longa,

77 Factor est *M* (i. e. Factorē male solutum) 82 iniunctū sic *M*
 praecioosis (sic) *M* 94 uari *M* 100 Orgona *M* 104 cum add.
 109 delebo (sic) *M* 110 cordis (i ex e) *M* 112 crebo dicens *M*

90 sqq. cf. *Koepke* p. 57. 97 cf. *Verg. ecl.* 1, 82 (= *georg.* III 308)
 a lactis. 106 cf. *Bas.* 90. 111 cf. *Bas.* 37.

Hoc quia non meruit, caeco quod corde petivit:
 Et super hoc maerens nimioque dolore tabescens,
 115 Decidit in lectum stultissimus ille viro-
 rum, Et, simulans male languorem, celavit amorem,
 Qui sibi causa gravis fuerat non parva doloris. fol
 Nec mora, fit notum fama prodente sinistra,
 Natum praefecti nimio languore ligari:
 120 Conveniunt subito medici, velut agmine facto,
 Apponunt variis aptas morbis medicinas;
 Harum sed iuveni nil proficiebat amenti.
 Tandem senserunt, quod mox patri retulerunt,
 Non hoc languoris signum, sed fortis amoris,
 125 Quod contristatus pateretur filius eius.
 Quo pater audito, causa morbique reperta,
 Ut leo frendescens rapidam conversus in iram
 Incepit percontari rabie furienti,
 Quis foret ille potestatis sic imperialis,
 130 In quo spe vana virgo confisa superba
 Crederet, esse sibi iunctum, contempnere natum
 Eius, qui plebi merito celeberrimus omni
 Esset condigne summo provectus honore.
 Haec ubi disseruit nimioque furore latravit,
 135 Comperit hanc ipsam sacro baptismate lotam
 Agnen christicolam primis fore semper ab annis,
 Et conservandae pro virginitatis amore
 Esse suum sponsum consueto dicere Christum.
 Quo nam comperto, laetatur corde maligno,
 140 Sperans, (se) teneram merito debere puellam
 Saevius ad cultum poenis urgere deorum fol
 Et sic posse suum tandem complere furorem,
 Quo pro contemptu nati furiebat egroti.
 Hinc illam citius sisti conspectibus eius
 145 Iussit: et astantem nulloque metu trepidantem
 Primo suadelis nimium mulcebat amicis,
 Tunc etiam probris dure coge-
 bat amaris,
 Ut se sponte sui nati copularet amori
 Et simulachra deum coleret Christumque negaret.

117 doloris (l ex r) M 118 notum] notas (o an a, ambiguum) M,
 natus p 119 pfecti M; cf. Dion. 191 122 nil] tul M, cul p
 125 Contristatus M¹p¹ 136 primus M¹p; cf. appar. ad Gong. 53
 135 suum spo- in ras. M 140 se add. Barack 143 egroti M

114 cf. Theoph. 79. 117 cf. Pel. 195. 118 cf. prim. 330.
 131 iunctum i. e. iniunctum; 'dass es ihre Pflicht sei'; cf. Agn. 82. 135 cf.
 Pel. 27. 136 cf. Theoph. 8. 137 cf. Agn. 4.

Sed virgo Christi nec suppliciis superari
 Nec blandimentis potuit devincier ullis,
 Quin servaret amatori sine fraude priori,
 Quod pepigit, pactum signo fidei stabilitum.
 Cui praeses, pravam rursum renovans suadelam,
 Dixit: 'Si vere cupias intacta manere
 Virgo, deae magnae citius subiungere Vestae,
 Eius sacricolis et consociare puellis,
 Quo condigna fias illi semper famulari.'

Haec inquit praeses; contra sed sic ait Agnes:
 'Si mihi iure tuum placuit contempnere natum,
 Qui, ratione vicens, cunctis quoque sensibus utens
 Corporeis, anima regitur numquam moritura
 (Quamvis sit merito baratro claudendus in imo
 Multis errorum pro commissis variorum,
 Ni, sanum sapiens et quandoquidem resipiscens,
 Se tingui faciat pura baptismatis unda),
 Quis te posse minis vel quis tandem suadelis
 Ad simulachrorum reris me cogere cultum,
 Artificum cura quae conformata metallo
 Membrorum falsam portant solummodo formam,
 Mobilis officium complent nec corporis ullum,
 Neque suum quid viventis monstrant animalis?
 Et quod ab his insensatis monstrisque profanis
 Solamen vitae mihimet sperare gerendae
 Possum, quae, vita sensuque carentia cuncto,
 Nec sibi proficiunt, mihi nec succurrere possunt?'

fol. 71^v

Haec ubi dicta dedit, praeses Simphronius inquit:
 'Florentem primis te nam cognosco sub annis,
 Ingenio parvam, necnon aetate tenellam;
 Hinc infanti pariendo simplicitati
 Prudenter te subporto, lasciva puella,
 Quo pariendo tuum citius te flectere collum
 Sub sacris Vestae plantis faciam venerandae
 Tureque nostrorum numen placare deorum.
 Sed si, tam mitem spernendo mei pietatem,
 Contraluctaris, mea ne praecepta sequaris,

153 -igit pactum in ras. *M* 156 /itius (sic) *M*, cicius *p* 158 samu-
M 162 nu numquam *M*¹ 163 Quam iussit *M* 167 nimis *M*
 corpus *M* 172 suum quid (sic *Barack ex p*) in *M* *erasum agnovi*
 infan/tili *M* 181 puella *M*¹ 183 f/ciam *M*¹ 184 Iure *M*; cf.
thal ad dist. Cat. IV 38, 1 ture deum placa deorsum M 186 nec *Celtes*

171 cf. *Alcv. c. 1, 1193 P. C. tom. I p. 195* motu sine corporis ullo
Ambr. 1, 6 idola muta et surda et sine sensu et sine anima). 178 cf.
 283 (*Theoph. 8*).

Ultra non parco, sed vim iustam faciendo
 Mando, sub obscenae latebris te claudier aedis,
 In qua criminibus turpes gaudent mulieres;
 190 Et faciam pollutarum sociam meretricum,
 Quo tu, quae clara polles de stirpe creata,
 Dedecus omne tuis sis et confusio turpis.
 At sacra virgo, minis nimium trepidans super ist
 Audacter mox praefecto dedit ista responsa:
 195 'Si tu namque deum scires hunc, quem colo, verum
 Illiusque potestatem sine fine vigentem,
 Qua semper proprios pie confortando ministros
 Antiqui fraudes hostis confringeret omnes,
 Talia verba tuo nolles profundere rostro,
 200 Nec mihi terrores toties praeponere tristes.
 Hinc ego, quae sectando fidem Christi meliorem
 Illum cognosco necnon cognoscor ab illo,
 Ipsius dextra me defendente superna
 Spero delicti numquam maculis violari,
 205 Carnis spurcitas fragilis sed vincere cuntas.
 His dictis saeva praeses commotior ira
 Caelestis sponsam regis iussit venerandam
 Vestibus exutam, toto quoque corpore nudam,
 Concurrente trahi conventiculo populari,
 210 Inque lupanaris nigrum concludier antrum,
 In quo lascivi iuvenes rationis egeni
 Colloquio scelerosarum gaudent mulierum.
 Sed Christus, propriae praebens solamina sponsae,
 Illam conviciis tangi non sustinet ullis.
 215 Ast, ubi distracto nudatur tegmine toto,
 Continuo bene densati crevere capilli,
 Qui, ductu longo lapsi de vertice summo,
 Descendendo pedum plantas tetigere tenellas;
 Corpus et omne comis tegitur ceu tegmine vestis.
 220 Utque lupanaris calcavit limina tristis,
 Extimplo suavis sensit dulcemen odoris,
 Atque locum turpem miro splendore micantem
 Aspexit, tenebris qui sordebat prius atris.
 Et cum sordidulum compulsa subintrat in antrum,
 225 Angelus altithroni blande stetit obvius illi,
 Custos indubius fuerat qui corporis eius,

198 Antiquae *M* 205 cunctas *M*² 215 nudator *M* fort. 1
 219 tetigitur *M* (ex v. 218 tetigere) 224 sordiculum *M*; cf. *Mar.* 9

192 sic decus omne *Pel.* 167, *Agn.* 278.

212 euphemismus.

Optulit et vestem niveo splendore micantem
 Eius mensurae conformatam satis apte.
 Hac induta quidem direxit ad aethera vocem,
 Assidue grates Christo resonando suaves,
 Cuius opem tanti sensit sub fasce pericli,
 Cuius et auxilio fuerat protecta paterno,
 Ne posset veteris corrumpi fraudibus hostis.

Interea iuvenes caecato corde furentes
 Undique collectis cursim venere catervis,
 Certantes studio perversae mentis iniquo,
 Quis prior intraret vel quis perdiscere posset,
 An virgo suffulta sui munimine Christi
 Haec, quae carnales semper contempsit amores,
 Iam nunc incepto posset persistere voto.
 Nec mora, cognoscunt, nec contradicere possunt,
 Quod numquam longum quis confundetur in aevum,
 Qui credens domino firma spe pendet in illo;
 Nam quicumque, sua compulsus mente superba,
 Ingreditur turpis latebras temerarius aedis,
 Ut radios lucis vidit mire rutilantis,
 Angelicae praefulgentem vestisque nitorem,
 Correptus signi nimio terrore stupendi
 Prostratus sacrae plantis extimplo puellae
 Postulat, errorum laxari vincla suorum,
 Testaturque, deum verum fore iure colendum,
 Eius cultores qui consolabitur omnes;
 Sicque locus scelerum domus efficitur precularum.
 Tandem praefecti natus venit male sanus,
 Cuius sustinuit causa vim virgo beata.
 Qui mox ingressus ridenti corde misellus
 Nec dixit laudem domino nec reddit honorem,
 Gratia tristifico cuius radiebat in antro,
 Sed detestabilem laetus tendebat in aedem,

fol. 73r

231 s//sit *M*, sitiscit *p* 233 ueteres *M*¹ 240 in coepto *Celtes*;
f. app. ad Bas. 123 247 tutorem *M* 253 p̄culariū *M*¹ 256 misellū *M*
 58 rediebat *M*¹, rediabat *M*²*p*: *correxī* (cf. *Traube, P. C. tom. III p. 796*);
 iadiabat *Celtes* 259 detestabilem *p*² (*sic laudābilis Agn. 9 etc.*): de te
 abilem (*sic*) *M*; cf. *praef. libri II § 4, Dulc. 6 § 1, Cal. 7 § 2, Pafn. 1*
26; nescio an imitetur Aldhelmi opus de laud. virg. p. 56: quamvis resti-

230 cf. *Mar. 188 sq.* 234 cf. *Theoph. 82.* 235 cf. *Aldh. l.*
1957 (de s. Agnete) tunc procius advenit densa comitante caterva; Ps.-
abr. 2, 9 simpliciter cum sodalibus suis iuenculis. 242 cf. *Gall. I 12*
8, prim. 242 (ecclesiasticus 2, 11 quia nullus speravit in dominum et con-
sus est; Sedul. Scott. c. 56, 33 P. C. tom. III p. 214 in te sperantes non
nfundamur in aevum). 248 cf. *Agn. 333.* 256 cf. *Bas. 97.*

- 260 Amplexu dulci sperans se virginis uti
 Iam licito sacrae, cuius languebat amore.
 Sed Christi pietas necnon praeclsa potestas,
 Fortiter obsistens illi perversa volenti,
 A corruptela propriam protexit alumnam,
 265 In reprobam miserum mortem tradebat et illum.
 Nam, mox ut rapido cursu properaverat illo,
 Quo supplex laudes domino resonaverat Agnes,
 Infelix, membris improvisa resolutis
 Morte, ruit pronus, Christi virtute peremptus.
 270 Quo pater audito miser advenit lacrimando,
 Stipatus multa populorum namque caterva,
 Et, sese miserum clamans, spargebat in altum
 Voces, his sanctam verbis causando puellam:
 'O mulier mala, crudelis cui non muliebris
 275 Cordis inest feritas nimiumque cruenta voluntas,
 Corpore sub tenero frendescens more ferino,
 Dic: quae causa meum cogit te perdere natum,
 Qui decus omne suis et spes fuerat genitoris
 Quondam felicitas talis de germine prolis,
 280 Sed nunc orbatu misere pro funere nati?
 Hinc patet ergo, tuam mentem nimium vitiosam
 De rivulis magicae fraudis bibulam satis esse,
 Florentem primis quia forte necare sub annis
 Subtractum dulci iuvenem vita valuisti.'
 285 At sacra conviciis virgo non frangitur istis,
 Praefecto nec responsum reddebat acerbum,
 Dulcia sed resono profundens verba palato
 Dixit facunde, bene composita ratione:
 'Non ego causa necis inveni fuero pereunti,
 290 Sed magis ipse sibi fuit incensor moriendi,
 Glorificare deum stultus quia spreverat illum,

bus (sic scribendum, coll. *carm.* v. 1820 sq.: testibus *Giles*) constrictum detestabile prostibulum et invisum lupanar scortorum trahere [vel trad *Giles*; *diatographia delenda videtur*] niterentur

267 laudes des *M* agnes in ras. *M* 274 distinci (crudelis ferit
 aliquis corrigendum o mulier male crudelis 276 frenden- coepere
 280 fune *M* 281 vitiosum *M*¹; vitiosum *p*¹, vitiosam *p*² 284 nah
 sic *M* (weil du Macht gehabt hast über den blühenden Jüngling); voh
 Celtes, quod commendat *Ps.-Ambr.* c. 2, 10 in filium meum valuisti apodi
 artis tuae magicae demonstrare, et sic ipsa *Hr. Mar.* 109

260 cf. *Agn.* 452.
 272 cf. *Theoph.* 297.

262 cf. *Agn.* 294.
 283 cf. *Agn.* 178.

267 sq. cf. *Agn.* 291

Gloria tristifico cuius praefulget in antro.
 Sed nunc, ut plane toto clarescat in orbe
 Eius maiestas necnon praecelsa potestas,
 Ipsius suavem supplex oro pietatem,
 Ut corpus rigidum iubeat recalescere rursum
 Atque novum membris hominem repararet redivivis.⁷
 Dixit, et astantes egredi praeceperat omnes;
 Et, prostrata solo fundensque preces lacrimando,
 Praestari petit a domino veniam sceleroso.
 Cui mox oranti, misero vitamque precanti
 Angelus astiterat procumbentemque levabat,
 Praebens colloquiis illi solamen amicis,
 In verboque dei iussit virtute potenti
 Extinctum subito flatu vixisse resumpto.
 Qui citius dicto iussus surrexit ab humo,
 Viribus et cunctis plene membris restitutis;
 Ac, laudum dulces spargens super aethera voces,
 Grates continuo solvebat mente iocundo
 Christo, victori mortis vitaeque datori.
 Inde quidem, prima prorsus forma renovata,
 Processit vivus, qui morte fuit religatus;
 Atque, suo tristi se praesentando parenti,
 Fit res gaudendi, fuerat cui causa dolendi.
 Hinc crebro caelum pulsans clamore profundum
 Utitur et verbis, suadens studiosius, istis:
 'Credite, Romani cives, rogo, credite cuncti,
 Esse deum Christum verumque perenniter unum
 Cum patre celsithrono necnon cum flamine sacro
 Semper regnantem, sceptrum caelique tenentem;
 Sub ditione sua qui complectens universa
 Cuncta gubernaculis regit immensae bonitatis.
 Hic est orandus solusque colendus amandus;
 Qui prius, errantem necnon perversa volentem
 Morte repentina citius me praeveniando,
 Finem stultitiae dignabatur dare tantae,
 Et post, erranti promptus solito misereri,
 Virginis Agnetis precibus sacrae studiosis
 Mollitus, cursum vitae reddit renovatum.⁷

fol. 74^v

292 testifico <i>M</i>	298 egredi p̄cerat <i>M</i>	303 colloquiis <i>M</i> ¹
iocunda <i>Celtes</i>	316 studiosis <i>M</i>	317 cuncta <i>M</i>
is <i>Celtes</i>	323 es <i>M</i>	322 guber-
eri; sancte <i>p</i> ²	325 praevenientis <i>M</i> ¹	328 scr̄ae (sic) <i>M</i> :
329 rursum <i>M</i> : correxi coll. prim. 412		

294 cf. *Agn.* 262. 308 cf. *Theoph.* 297. 314 cf. *Pel.* 195.
 cf. *Bas.* 80. 323 cf. *Gong.* 120. 327 cf. *Dion.* 85.

- 330 At pater, ut natum prodire sui redivivum
 Perfectum specie vidit plenumque decore,
 Interitum lacrimis cuius deflevit amaris,
 Mox super insolita signi novitate stupendi
 Admirando pavet, laeto sed pectore gaudet.
 335 Tunc amplexando collum pietate paterna,
 Mitia praedulci libaverat oscula proli;
 Atque deum verum clamans dixit fore Christum,
 Cuius tam celerem cognoscebat pietatem,
 Cuius et imperio mors succumbebat amara,
 340 Reddens viventem, quem sorbebat morientem.
 Scilicet astantes animis mirantibus omnes
 Tollunt in caelum laeti praeconia laudum,
 Laudantes sanctum domini nomen benedicti.
 Hoc vix pontifices crudeli corde ferentes
 345 Commovere quidem non parvam seditionem,
 Agnem sacrilegam dicentes et scelerosam
 Occidi poenis citius debere cruentis,
 Illius causa quia contemptum simulachra
 Cunctaque sacrorum paterentur iura suorum.
 350 Hinc praeses maestus turbato pectore factus
 Condoluit sacrae subtristi mente puellae;
 Ignorat tamen omnino dubius, super illa
 Quid sibi sectandum, vel quid restaret agendum:
 Perdere non placuit, sed nec defendere quivit.
 355 Tandem discessit maerens, aliumque reliquit,
 Iudicis officio functum feritate lupina,
 Qui fuit Aspasius dictus ritumque profanus.
 Qui citus Agnetem proici praecepit in ignem,
 Pontificum votis male concordando malignis.
 360 Sed corpus castum nulla de sorde piandum,
 Ardor carnalis quod non succendit amoris,
 Ignis non laesit praesens nec tangere quivit.
 Denique, divisae divino numine, flammae
 Virgineis tribuere locum precibus spatiosum:
 365 Ac prorumpentes, aestu nimioque furentes
 Perdunt carnifices urendo primitus omnes;
 Hinc circumstantem lambentes undique plebem

333 insuper solita *M*; cf. *Mar.* 734 338 scelerem *M*¹*p*¹ 339 &
ss. M 340 mouentem *M* 343 benedicti sic *M*; benedicti *Celsus* p
 346 cf. *app. ad v.* 443 354 Pe/dere *M*¹ 356 feritate lupina in
ras. M 357 suit *M* 358 citius *M* 364 fort. pedibus; nulla apud
Ps.-Ambrosium (c. 2, 11) hic oratio s. Agnetis 367 circumstantes *M*¹

333 cf. *Agn.* 248.335 cf. *Dion.* 220.342 cf. *Dion.* 186.

Incredulam, plures raptim stravere falanges.
 Sola sed immunis stabat pia virgo caloris,
 Inter flammaram crines ludens crepitantes,
 Oravitque deum versis ad sydera palmis,
 Hoc utens in fronte precis modulamine laudis:
 'Omniparens verbi genitor mundique creator,
 Qui, cum dilecto regnans retro tempora nato
 Amborumque coaeterno cum flamine sacro,
 Digne laudaris coleris veneraris amaris,
 Te solum laudo, te laudando benedico,
 Et tibi devote grates persolvo perennes,
 Eiusdem quia fulta tui munimine nati,
 Numquam subcubui serpentis fraude vetusti,
 Corpore sed casto, puro cordisque secreto,
 Carnis spurcitas pertransivi bene cunctas,
 Poenas sacrilegi pariter superando tyranni.
 Hinc, gaudens in te nimium super hac pietate,
 Ad te nunc animis festino venire iocundis,
 Optans iura pati mortis citiusque resolvi,
 Quo merear vere contemplari sine fine
 Te, quem quaesivi, quem solum semper amavi;
 Tu clemens animam pro te de corpore pulsam
 Intra claustra tui dignanter suscipe regni,
 Quo tu, iure tuo pollens sub nomine trino,
 Rex unus machinae rerum per saecula trinae
 Istęc cuncta regis sceptro summae deitatis.'
 Scilicet orantis precibus iam rite peractis,
 Ignibus extinctis moritur subito rogos omnis;
 Et cinis ipse, suis confrigescendo favillis,
 Sic expers omnis factus fuit immo caloris,
 Ut nec scintillam sibi post servaverit ullam.

fol. 76^r

Hoc igitur signo iam clarescente stupendo
 Quanto se virtus Christi plus detegit orbi,
 Tanto maioris rabiem spirando furoris
 Iniustus iudex animo cruciatur amaro,
 Nec patitur sacram post haec superesse puellam,

68 falngens *M*; falangas *p* 371 Oravitq. *M* (*ex q corr.*) 372 prae-
 ', praeces *M*²; praecens *p* 379 numine *M*; *cf. gest.* 386
 stra *M* 393 Istę (*sic*) *M*: correxi; *cf. ind. gramm.* 396 con-
 , *M*

68 *cf. Alcv. c. 1, 257 (P. C. tom. I p. 175) haud secus Oswaldus rex*
 ubique phalanges. 386 *cf. Paul. ad Phil. 1, 23 desiderium habens*
 et esse cum Christo. 388 *cf. prim. 360.* 392 *cf. Gong. 6.*
Dulc. 14 § 2.

Per quam sunt crebro miracula tanta patrata;
 405 Ense sed inmisso tenerum guttur penetrando, fol
 Martiris egregiae iugulum perfodit avare,
 Et vice conversa, quod non speravit, agendo
 Illi profecit, cui gratis obesse cupivit,
 Transmittens caelo, quam subtraxit male mundo.
 410 Ast ubi, pro Christo loetali vulnere laesa,
 Extremum domino flatum reddit moriendo
 Atque fide salva gaudens obdormit in illo,
 Ocius angelici coetus de sidere lapsi
 Astantes animam niveo candore coruscam
 415 Necnon caelestis perfusam luce nitoris
 Blande suscipiunt laetique per aera tollunt,
 Congrue divinae laudis resonantibus hymnis:
 Indeque transvectam celeres super aetheris ignes
 Ducunt astrigeram sponsi caelestis in aulam.
 420 A quo continuo clarum rutilante corona
 Donatur purae pro virginitatis honore;
 Nec minus ergo, sui signo donanda triumphi,
 Martirii palmam sumpsit sine fine gerendam,
 Quo martir felix, duplici certamine victrix,
 425 Corporis et mentis carni semper renitentis,
 Utens aeterni bravio decoris duplicato,
 Inter virgineas fulgeret clara catervas,
 Lilia ceu, pulchre roseo permixta rubore,
 Inter delicias florum rutilat variorum. fol
 430 Interea quoque summorum sacra cura parentum
 Excultam magna, funus venerabile, pompa
 In gremio terrae toto contexit honore;
 Nec saltim bustum sacratae virginis ipsum,
 Quod pro servandis fuerat venerabile membris,
 435 Sollicitudo parentalis contempsit amoris,
 Sed sub nocturnis servat vigilantius horis.
 At, dum pervigiles consueto more parentes
 Excubias proli celebrabant mente fideli,
 Caelitus his ipsis monstratur visio talis:
 440 Denique virgineas subito descendere turmas
 Viderunt, lapsas celeri de cardine caeli,
 Ornatas pulchre, pleno comptasque decore;
 Inter quas Agnen simili splendore nitentem

406 egreie *M* amare *Celtes* 412 obdormit sic *M* 427 uirgineos *M*
 429 rutilant *Celtes* 431 Excultum *Celtes*; *Pel. v. 353* extinctum testis
 funus venerabile aliter comparatus est 443 agnen sic *M* praeter homoo-
 teleuton; at cf. v. 346

404 cf. *Gong. 567.*

421 cf. *Agn. 4.*

441 lapsas celeri lapsu(?)

Conspexere suam pro Christo martirizatam;
 A dextris cuius nive candidior stetit agnus.
 Quos merito fidei scivit dignos venerari,
 Blande colloquiis illos affatur amicis,
 Dicens: 'Gaudete mecum gratulando per aevum,
 Sum quia luciflua regis caelestis in aula
 Virginibus sacris sociata perenniter istis.
 Et nunc in caelis illi coniungor amoris
 Amplexu dulci, quem semper mente fideli
 In terris colui, cupiens sine fine tueri.'
 His igitur dictis subito discessit ab illis.
 Qui, nimium laeti tanto solamine facti,
 Siccabant lacrimas super eius morte refusas,
 Et laudes domino psallebant voce canora,
 Qui post dura suis tribuit certamina sanctis
 Testibus aeternae clementer praemia vitae.
 AMEN.

fol. 77v

EXPLICIT LIBER PRIMUS.
 INCIPIT SECUNDUS
 DRAMATICA SERIE CONTEXTUS.

Huius omnem materiam sicut et prioris opusculi sumsi
 antiquis libris sub certis auctorum nominibus con-
 iunctis, excepta superius scripta passione sancti Pelagii;
 cuius seriem martirii quidam eiusdem, in qua passus est,
 ligena civitatis mihi exposuit, qui ipsum pulcherrimum
 eorum se vidisse et exitum rei attestatus est veraciter
 novisse. Unde, si quid in utroque falsitatis dictando
 prehendi, non ex meo fefelli, sed fallentes incaute
 citata fui.

445 Ad <i>M</i>	449 luciflue <i>M</i>
3 supenus <i>M</i>	4 martini quidem <i>M</i>

450 *cf. Mar. 285.* 452 *cf. Agn. 260, prim. 360.*
 2 sub certis auctorum nominibus: *cf. prooem.*

pag. 137. 1 Plures inveniuntur catholici, cuius nos penitus ex- fol. 1
 purgare nequimus facti, qui pro cultioris facundia ser-
 monis gentilium vanitatem librorum utilitati praeferunt
 2 sacrarum scripturarum. Sunt etiam alii, sacris inhaerentes
 paginis, qui licet alia gentilium spernant, Terrentii
 tamen fragmenta frequentius lectitant, et, dum dulcedine ser-
 monis delectantur, nefandarum notitia rerum maculantur.
 3 Unde ego, Clamor Validus Gandeshemensis, non recusavi illum
 imitari dictando, dum alii colunt legendo, quo eodem
 dictationis genere, quo turpia lascivarum incesta feminarum
 pag. 138. recitabantur, laudabilis sacrarum castimonia virginum iuxta
 4 mei facultatem ingenioli celebraretur. Hoc tamen facit non
 raro verecundari gravique rubore perfundi, quod, huius-
 modi specie dictationis cogente, detestabilem illicite aman-
 tium dementiam et male dulcia colloquia eorum, quae nec
 5 tractavi et stili officio designavi. Sed (si) haec erube-
 scendo neglegerem, nec proposito satisfacerem, nec
 innocentium laudem adeo plene iuxta meum posse exponerem,
 quia, quanto blanditiae amentium ad illicitum promp-
 tiores, tanto et superni adiutoris gloria sublimior et trium-
 phantium victoria probatur gloriosior, praesertim cum
 feminea fragilitas vinceret et virilis robur confusioni sub-
 6 iaceret. Non enim dubito, mihi ab aliquibus obici, quod fol. 2
 huius vilitas dictationis multo inferior, multo contractor
 penitusque dissimilis eius, quem proponebam imitari, sit
 sententiis. Concedo; ipsis tamen denuntio, me in
 hoc iure reprehendi non posse, quasi his vellem abusive
 pag. 139. assimilari, qui mei inertiam longe praecesserunt in scien-
 7 tia sublimiori. Nec enim tantae sum iactantiae, ut
 vel extremis me praesumam conferre auctorum alumnis;
 sed hoc solum nitor, ut, licet nullatenus valeam apte,
 supplici tamen mentis devotione acceptum in

PRAEFATIO. 5 terrentii sic M; item Terrentianus (Gall. II 7 sqq.)
 17 si add. Celtes 20 amantium Celtes; cf. Cal. 3 § 5, 9 § 11 23 virile
 Celtes; virilis (animi) robur (sic Boeth. consol. Philos. I pr. 2, 4) inconcinnum
 esset 26 imitari. sit setentius concedo. M: corr. Celtes, ego distinxi coll.
 p. 2, 26 et praef. gest. § 7

PRAEFATIO. 9 cf. prooem. 17 cf. Boeth. consol. Philos. I pr. 1, 2
 stili officio signarem (v. l. designarem: Peiper p. LXIII).

8 datorem retorqueam ingenium. Ideoque non sum adeo
 amatrix mei, ut pro vitanda reprehensione Christi, qui in
 sanctis operatur, virtutem, quocumque ipse dabit posse,
 9 cessem praedicare. Si enim alicui placet mea devotio,
 gaudebo; si autem vel pro mei abiectioe vel pro vitiosi 5
 sermonis rusticitate placet nulli, memet ipsam tamen
 iuvat, quod feci, quia, dum proprii vilitatem laboris, in
 aliis meae inscientiae opusculis heroico ligatam strophio,
 in hoc drammatica vinctam serie colo, perniciosas gen-
 tium delicias abstinendo divito. 10

EPISTOLA EIUSDEM

AD QUOSDAM SAPIENTES HUIUS LIBRI FAUTORES.

1 Plene sciis et bene moratis nec alieno profectui
 invidentibus, sed, ut decet vere sapientes, congratulanti-
 bus, HROTSVIT nesciola nullaue probitate idonea 15
 2 praesens valere et perpes gaudere. Vestrae igitur
 laudandae humilitatis magnitudinem satis admirari ne- fol. 79^r
 queo, magnificaeque circa mei vilitatem benignitatis atque
 dilectionis plenitudinem condignarum recompensatione
 3 gratiarum remetiri non sufficio, quia, cum philosophi- 20
 cis adprime studiis enutriti et scientia longe excellentius
 sitis perfecti, mei opusculum vilis mulierculae vestra
 admiratione dignum duxistis et largitorem in me operantis
 gratiae fraterno affectu gratulantes laudastis, arbitantes
 mihi inesse aliquantulam scientiam artium, quarum sub- 25
 4 tilitas longe praeterit mei muliebre ingenium. Denique
 rusticitatem meae dictatiunculae hactenus vix audebam pau-
 141. cis ac solummodo familiaribus meis ostendere; unde paene
 opera cessavit dictandi ultra aliquid huiusmodi, quia,
 sicut pauci fuere, qui me prodente perspicerent, ita non 30
 multi, qui, vel quid corrigendum inesset, enuclearent, vel
 5 ad audendum aliquid huic simile provocarent. At nunc,

6 nulli placet *M*: transposui homoeoteleuti gratia 9 vinctam sic *M*;
 synonymum ligatam

EPISTOLA. 18 utilitatem *M*: correxi; cf. p. 106, 25. 107, 22 et Pafn. 7 § 11
 27 dictatuncule *M*

1 cf. Prud. steph. 10, 790 bene in datorem, quod dedit, refuderis.
 4 cf. prim. 143. 8 cf. Prud. cath. 3, 28 sertaque mystica dactylico
 texere docta liga strophio.

EPISTOLA. 32 cf. deuter. 19, 15 in ore duorum aut trium testium stabit
 omne verbum.

- quia trium testimonium constat esse verum, vestris
 corroborata sententiis fiducialius praesumo et componendis
 operam dare, si quando deus annuerit posse, et quo-
 6 rumcumque sapientium examen subire. Inter haec diversis
 affectibus, gaudio videlicet et metu, in diversum trahor:
 deum namque, cuius solummodo gratia sum id, quod sum,
 in me laudari cordetenus gaudeo; sed maior, quam sim.
 videri timeo, quia utrumque nefas esse non ambigo,
 et gratuitum dei donum negare, et non acceptum acce-
 7 pisse simulare. Unde non denego, praestante gratia crea-¹⁹
 toris per dynamin me artes scire, quia sum animal capax ^{fol.}
 disciplinae, sed per energian fateor omnino nescire.
 8 Perspicax quoque ingenium divinitus mihi collatum esse
 agnosco; sed magistrorum cessante diligentia incultum et
 9 propriae pigritia inertiae torpet neglectum. Quapropter, ne ¹⁵
 pag. 142. in me donum dei annullaretur ob neglegentiam mei, si qua
 forte fila vel etiam floccos de panniculis, a veste philosophiae
 abruptis, evellere quivi, praefato opusculo inserere curavi,
 quo vilitas meae inscientiae intermixtione nobilioris materiae
 illustraretur, et largitor ingenii tanto amplius in me iure
 laudaretur, quanto muliebris sensus tardior esse creditur.
 10 Haec mea in dictando intentio, haec sola mei sudoris est
 causa; neque simulando me nescita scire iacto, sed, quan-
 11 tum ad me, tantum scio, quod nescio. Quia enim attactu
 vestri favoris atque petitionis harundineo more inclinata, li-
 bellum, quem tali intentione disposui, sed usque huc pro
 sui vilitate occultare quam in palam proferre malui, vobis
 perscrutandum tradidi, decet, ut non minoris diligentia
 sollicitudinis eum emendando investigetis, quam proprii
 12 seriem laboris. Et sic tandem ad normam rectitudinis
 reformatum mihi remittite, quo, vestri magisterio praemon-
 strante, in quibus maxime peccassem, possim agnoscere.

4 fort. diversis affectibus (fatigor) | 12 energian fatōr M 13 fort.
 perspicax quoque ingenium | agnosco divinitus mihi esse collatum | 19 inc.
 inc- coeperat M matene M 21 tandior M¹, candior p¹ 25 libellum M
 28 tradidi in ras. m. 1 M; tradideret p¹, -retur p² (om. decet)

11 elocutiones Aristotelicas (cf. Bonitz, ind. Aristot. p. 207^b) unde
 Hr. noverit, nescio; ceterum cf. Boeth. comm. περὶ ἐμπειρίας ed. sec. II 5
 (r.c. Meiser II p. 108, 19): homo est animal rationale, mortale, mentis et
 disciplinae capax. 17 cf. Boeth. consol. Philos. I pr. 3, 23 vestem, quam
 meis texueram manibus, disciderunt abreptisque ab ea panniculis totam me
 sibi cessisse credentes abierunt. 25 cf. Matth. 11, 7 arundinem vento
 agitatum.

I.

CONVERSIO GALLICANI PRINCIPIS MILITIAE *fol. 80^r*

qui, iturus ad bellum contra Scythas, sacratissimam virginem Constantiam, Constantini imperatoris filiam, desponsavit, | sed in conflictu praelii nimium coartatus, | per Iohannem et Paulum primicerios Constantiae con-
versus, | ad baptismum convolavit | caelibemque vitam
elegit, | postea autem iubente Iuliano apostata in exilium
missus, | martirio est coronatus. | Sed et Iohannes et
Paulus eodem iubente clam occisi | et in domo occulte
sunt sepulti. | Nec mora, percussoris filius, | a daemonio
arreptus, | patris commissum | et martirum confitendo
meritum | iuxta eorum sepulchra salvatus, | una cum
patre est baptizatus. |

5. CONSTANTINUS IMPERATOR. GALLICANUS.

fol. 80^v

CONSTANTIA. ARTEMIA. ATTICA. IOHANNES. PAULUS. PRINCIPES. 15

1 Taedet me, Gallicane, morarum, | quia
gentem, quam scis, Scitharum, | Romanae solam resistere
paci | nostrisque temere praeceptis reluctari, | bello protrahis
laccessere, | cum pro tui strenuitate | id tibimet exercicii |
ad defensionem non ignores patriae servari. | 20

2 GALLICANUS. Tuis enim, o auguste Constantine, obnix
manibus pedibusque semper insistens obsequiis, | tuae augu-
stalis excellentiae votis effectum conabar respondere operis, |
nec umquam me subtraxi faciendis. |

3 CONSTANTINUS. Si opus est monitu: nam memoriae fixum 25
teneo; unde monui hortando potius, quam arguendo, morem
ut geres.

46. GALLICANUS. Id ipsum etiam studebo nunc.

CONSTANTINUS. Gaudeo.

GALLICANUS. Nec amore vitae abduci potero, quin per- 30
agam, quae iubes.

GALLICANUS I. 5 primiceños *M*, primicerinos *p*¹

18 pello *M*¹ 19 exercicii *m*: exercii *M* (-i ad defensionem in *ras*.
m. 1; cf. *p.* 111, 2) 27 geras *M*²*m*

GALLICANUS I. 16 cf. *Dulc.* 11 § 4, *Abr.* 7 § 17, *Pafn.* 7 § 8. 17 cf.
Gall. I 9 § 3. 21 cf. *Ter. Andr.* I 1, 134 quem ego credo manibus
pedibusque obnix omnia facturum (*sententia similior, verba dissimiliora sunt*
Andr. IV 1, 52, ubi v. l. pedibusque). 25 cf. *Pafn.* 7 § 15 et *Ter.*
Andr. I 1, 13 in memoria habeo. 30 cf. *prim.* 512.

[I 3] CONSTANTINUS. Placet, tuique in me benivolentiam laudo.

4 GALLICANUS. Sed summa implendae intentio servitutis !
summam expetit recompensationem mercedis. |

CONSTANTINUS. Nec iniuria.

GALLICANUS. Difficultas enim cuiuscumque laboris tolera-
bilis fertur, | si haut incerta accipiendae spe mercedis
relevatur. |

CONSTANTINUS. Patet.

GALLICANUS. Unde ineundi praemium periculi | mihi,
quaeso, proponas in praesenti, | quo inpigre dimicans sudore
non frangar certaminis, | animatus spe retributionis. |

5 CONSTANTINUS. Quod dignissimum | omnique videbatur
senatui gratissimum, | numquam tibi negabam, aut negabo,
praemium, | scilicet nostrae adeptionem familiaritatis | prae-
cipuaeque inter palatinos dignitatis. |

GALLICANUS. Fateor, | sed id nunc haut molior. |

CONSTANTINUS. Si aliud expetas, | oportet proferas. |

GALLICANUS. Immo aliud.

pag. 147. CONSTANTINUS. Quid?

6 GALLICANUS. Si praesumo dicere. |

CONSTANTINUS. Et bene. |

GALLICANUS. Irascaris.

CONSTANTINUS. Nullo modo.

GALLICANUS. Certe.

CONSTANTINUS. Non.

GALLICANUS. Moveberis indignatione. |

CONSTANTINUS. Ne id vereare. |

7 GALLICANUS. Dicam, iussisti: Constantiam, tui natam, amo ;

CONSTANTINUS. Et merito: | decet, ut herilem filiam
honorabiliter ames | et amabiliter honores. |

GALLICANUS. Interrumpis dicenda.

CONSTANTINUS. Non interrompo. |

GALLICANUS. Ipsamque, si tua annuerit pietas, despon-
sare gestio. |

8 CONSTANTINUS. Non leve appetit praemium, | sed summum
vobisque, o principes, ante insolitum. |

2 impl. *M²mp* 16 haut nunc *M²m* 20 *sqq. distincti* 28 iussisti *M*
29 decet enim *M²mp²* 30 honores in *ras. m. 1 M* 32 Non ir|umpo *M²*

12 cf. *Ter. Andr. I 1, 12* quod habui summum pretium, persolvi tibi.
18 cf. *Ter. Andr. I 1, 3* immo aliud. 29 cf. *Agii vitam Hathumodae*
c. 1 (SS. IV p. 166, 31) honorabiliter diligendis et diligibiliter honorandis
sanctissimis in Christo Gandeshemensis monasterii sororibus. 31 cf. *Cal. 1*
36 cf. *Abr. 3 § 7.*

48. 8] O GALLICANUS. Eh heu! dedignatur; praescivi. Instate, quaeso, mecum precibus.

PRINCIPES. Decet tuam, imperator egregie, dignitatem, ut pro sui reverentia hoc illi non abnuas.

CONSTANTINUS. Si abnuo, quantum ad me; | sed subtili primum inquisitione | reor investigandum, | an filia praebeat assensum. |

PRINCIPES. Consequens est.

CONSTANTINUS. Ibo | ipsamque, si velis, Gallicane, pro *fol. 81v* hac re appellabo. | 10

GALLICANUS. Ac libens.

O CONSTANTIA. Dominus imperator | adit nos solito tristior; | quid velit vehementer admiror. |

CONSTANTINUS. Huc ades, o filia Constantia, paucis te volo.

CONSTANTIA. Assum, domine mi; iube, quid velis. 15

CONSTANTINUS. Anxietate cordis fatigor | gravique tristitia afficior. |

CONSTANTIA. Ut te venientem adspexi, | tristitiam deprehendi | et, licet causam ignorarem, conturbata pertimui. |

CONSTANTINUS. Tui causa contristor. 20

CONSTANTIA. Mei? |

CONSTANTINUS. Tui. |

49. CONSTANTIA. Expaveo. Quid est, domine mi?

CONSTANTINUS. Piget dicere, ne contristeris. |

CONSTANTIA. Multo magis contristor, si non dixeris. | 25

2 CONSTANTINUS. Gallicanus dux, cui frequens successus triumphorum | primum inter principes dignitatis adquisivit gradum | cuiusque ope saepissime | indigemus ad defensionem patriae, |

CONSTANTIA. Quid ille? | 30

CONSTANTINUS. Desiderat te sponsam habitum ire. |

CONSTANTIA. Me?

CONSTANTINUS. Te. |

3 CONSTANTIA. Mallim mori. |

CONSTANTINUS. Praescivi. | 35

CONSTANTIA. Nec mirum, quia tuo consensu, | tuo permissu servandam deo virginitatem devovi. |

13 *admiro* *M* (*r ss. m. 1*); *Hr. duo homoeoteleuta* imperator tristior et *admiro volo voluisse non est probabile* 26 *Callicanus Mm*

1 *cf. Gall. I 2 § 3, Dulc. 12 § 4.* 14 *cf. Cal. 1 et Ter. Andr. I 1, 2 adesdum, paucis te volo.* 34 *cf. Pel. 44 et acta s. Gallicani (A. S. Iun. V 35) § 1 sciens filiam suam positam in sancto proposito facilius occidi posse quam vinci.*

[II 3] CONSTANTINUS. Memini.

CONSTANTIA. Nullis enim suppliciis umquam potero compelli, | quin inviolatum custodiam sacramentum propositi. |

4 CONSTANTINUS. Convenit. Sed hinc coartor nimium, quia, si, quod debet fieri paterno more, | te in proposito | permansum :
pag. 150. ire consensero, | haut leve damnum patiar in publica re; | si fol. 82
autem, quod absit, renitor, aeternis cruciandus poenis subiacebo.

CONSTANTIA. Si enim divinum | desperarem adesse auxilium, | mihi quam maxime, mihi potissimum | esset dolendum. | 20

CONSTANTINUS. Verum. |

CONSTANTIA. Nunc autem nullus relinquitur locus maestitiae | praesumentis de domini pietate. |

CONSTANTINUS. Quam bene dicis, mea Constantia!

5 CONSTANTIA. Si meum digneris captare consilium, | praemonstrabo, qualiter utrumque evadere possis damnum. | 25

CONSTANTINUS. O utinam!

CONSTANTIA. Simula, prudenter peracta expeditione, | ipsius votis te satisfacturum esse, | et, ut meum concordari credat velle, | suade, quo suas interim filias, Atticam ac 20
Artemiam, velut pro solidandi pignore amoris, mecum mansum ire | meosque primicerios, Iohannem et Paulum, secum faciat iter arreptum ire. |

CONSTANTINUS. Et quid, si victor revertetur, mihi erit agendum? | 25

CONSTANTIA. Reor, omnipatrem prius esse invocandum, | quo ab huiusmodi intentione Gallicani revocet animum. |

6 CONSTANTINUS. O filia, filia, quantum dulcedine tuae alloquutionis | amaritudinem dulcorasti maesti patris, | adeo, ut pro hac re | nulla post haec movear sollicitudine! | 25

pag. 151. CONSTANTIA. Non est necesse. |

CONSTANTINUS. Eam, | et Gallicanum laeta promissione circumveniam. |

CONSTANTIA. Vade in pace, | mi domine! |

III 1 O GALLICANUS. Curiositate frangar, | o principes, antequam, fol. 83
quid mis senior augustus tam diu cum herili filia agat, experiar. | 25

PRINCIPES. Suadet illi velle, quae desideras.

GALLICANUS. O utinam praevaleret suasio!

PRINCIPES. Forsitan praevalebit. 25

2 **GALLICANUS.** Silete, | quiescite; | augustus revertitur, non,
ut abiit, obscuro, | sed vultu admodum sereno. |

PRINCIPES. Bona fortuna.

GALLICANUS. Si enim, ut dicitur, speculum mentis est
facies, serenitas faciei | mansuetudinem forte designat eius
animi. |

PRINCIPES. Ita.

1 **CONSTANTINUS.** Gallicane!

GALLICANUS. Quid dixit?

PRINCIPES. Procede, procede; vocat te! |

10

GALLICANUS. Dii propitii, favete! |

2 **CONSTANTINUS.** Perge securus, Gallicane, ad bellum; |
reversurus enim accipies, quod desideras, praemium. |

GALLICANUS. Illudisne me?

CONSTANTINUS. Si illudo.

15

GALLICANUS. Me felicem, | si unum scirem! |

CONSTANTINUS. Quid unum? |

GALLICANUS. Eius responsum. |

CONSTANTINUS. Filiae?

GALLICANUS. Ipsius.

20

3 **CONSTANTINUS.** Iniusta satis ratio, in hac re | verecundae
virginis responsum quaerere. | Consequentia autem rerum |
monstrabit eius assensum. |

GALLICANUS. Si hunc scirem, | responsum flocci facerem. |

CONSTANTINUS. Licet, experiare.

25

GALLICANUS. Exopto.

4 **CONSTANTINUS.** Sui primicerios, Iohannem et Paulum, |
tecum commoratum iri decrevit usque in diem nuptiarum. |

GALLICANUS. Quam ob causam?

CONSTANTINUS. Quo illorum ex confabulatione | ipsius
vitam, mores, consuetudinem possis praenoscere. |

53. **GALLICANUS.** Bonum consilium | mihi que quam maxime
placitum. |

5 **CONSTANTINUS.** Scilicet tui filias secum versa vice | desi-
derat interim mansum ire, | quatinus illarum per sodalitatem
tibi fiat morigera. fol. 83^r

GALLICANUS. Euax, euax! omnia meis respondent votis.

CONSTANTINUS. Fac, ut adducantur citius.

11 Dii propicii in ras m. 1 M

4 cf. Otto, *Sprichwörter der Römer* n. 717. 14 cf. Ter. Ad. IV
5, 63 obsecro, num ludis nunc tu me? 16 cf. Mar. 115.

[IV 5] GALLICANUS. Statis, milites? currite, abite; | adducite filias
ad obsequium sui dominae. |

V 1 O MILITES. Assunt illustres Gallicani natae, | tuae familiari-
tati, hera Constantia, pro sui pulchritudinis, sapientiae et
probitatis perspicuitate satis aptae. |

2 CONSTANTIA. Placet; introducantur honorifice. | — Amator
virginitatis | et inspirator castitatis, | Christe, qui me, preci-
bus martiris tuae Agnetis | a lepra pariter corporis | et ab
errore eripiens gentilitatis, | invitasti ad virgineum | tui geni-
tricis thalamum, | in quo tu manifestus es verus deus retro
exordium natus a deo patre, | idemque verus homo ex matre
3 natus in tempore: | te, veram et coaeternam | patri sapien-
tiam, | per quam facta sunt omnia | et cuius dispositione con-
sistunt et moderantur universa, | suppliciter exoro, ut Galli-
canum, qui tui in me amorem surripiendo conatur extinguere, |
post te trahendo ab iniusta intentione revocare | suique filias
digneris tibi assignare sponsas; | et instilla cogitationibus
earum tui amoris dulcedinem, | quatinus execrantes carnale
consortium, | pervenire mereantur ad sacrarum societatem
virginum. |

pag. 154.

4 O

ARTEMIA. Ave, Constantia, imperialis era.

CONSTANTIA. Salvete, sorores, Attica et Artemia. | State,
state, ne procidatis, | sed libate mihi osculum amoris. |

ARTEMIA. Tuum ad obsequium, domna, alacri mente
venimus, | tuae ditioni summa devotione nos subicimus, | tan-
tum ut tua | nobis habundet gratia. |

5 CONSTANTIA. Unum dominum habemus in caelis, | cui
debetur devotio nostrae servitutis, | in cuius fide et dilec-
tione | condecet nos servata corporis integritate | unanimiter
perseverare, | ut mereamur aulam caelestis patriae | cum
palma virginitatis introire. |

6 ARTEMIA. In nullo reluctamur, | sed testes in omnibus
praeceptis parere nitimur, | praecipue in agnitione veritatis
et servandae proposito virginitatis. |

CONSTANTIA. Congrua satis responsio vestraque ingenui-
tate condigna; nec dubito, quin divinae inspiratione gratiae
ad credendum estis praeventae. |

4 hera] ó ss. M² 6 introducuntur M¹; Pl. i. h. om. p 11 id ē
que M¹; idq; m, id. ēq. que p¹, atque p² 17 fort. instillare 21 ARTEMIA]
A. M hera M²m 32 reluctatur M¹ testis M¹ 37 puentē in
puentē corr. m. 1 M

8 cf. Prud. steph. 2, 230 interna corrumpit lepra errorque manum
claudicat. 16 cf. appar. ad Gall. I 13 § 3. 17 cf. Pafn. 1 § 28.
18 cf. Cal. inscr. 31 cf. Dulc. 14 § 4. 35 cf. Gall. I 12 § 9, Sep. 5 § 22.

6] ARTEMIA. Qui posset fieri, ut, servientes idolis, | sanum
saperemus sine illustratione supernae pietatis? |

7 CONSTANTIA. Stabilitas vestrae fidei | spem mihi excitat
de credulitate Gallicani. |

ARTEMIA. Admoneatur tantum; haut dubium, credat quin. 5

CONSTANTIA. Advocentur Iohannes et Paulus.

5.

I IOHANNES. Praesto sumus, hera, quos vocasti.

CONSTANTIA. Ite citi ad Gallicanum; et, inhaerentes eius *fol. 84^r*
lateri, | suadete illi paulatim mysterium nostrae fidei, | si
forsan illum deus dignetur per vos lucrari. | 10

PAULUS. Deus det proventum, | nos adhibemus frequen-
tationes hortamentorum. |

O GALLICANUS. Oportune advenitis, Iohannes et Paule;
suspensis diu animis vestrum praestolabar adventum.

IOHANNES. Ut vocem iubentis domnae hausimus, | tibi 15
ad obsequendum convolvimus. |

GALLICANUS. Multo magis vestro, | quam aliorum delector
obsequio. |

PAULUS. Nec inmerito; | nam vulgo dicitur, quod dilecti
socius | et ipse sit dilectus. | 20

GALLICANUS. Verum.

IOHANNES. Dilectio mittentis erae | reconciliatur nos
familiaritati tuae. |

2 GALLICANUS. Non nego. Convenite, congregamini, tri-
buni et centuriones | omnesque mei iuris milites; | assunt 25
Iohannes et Paulus, quorum detinebar absentia, ne pergerem.

TRIBUNI. Praecede, collectim comitamur.

156. GALLICANUS. Capitolium et templa | primum nobis in-
tranda | numinaque deorum | placanda sunt ritu sacrificiorum, |
quo prosperentur exitum pugnae? | 30

TRIBUNI. Necesse. |

IOHANNES. Subtrahamus nos interim.

PAULUS. Decet.

5 quin credat *M²mp²* 7 Presti *M¹* quod *M¹* 9 suadeti *M¹*
10 nos sic *M* luctari *M¹p¹* 15 domne sic *M* 19 Nec scripsi: Non
in ras. m. 2 Mmp dilecti socius *Bendixen*: dilectis ocus *M* 20 fit *Celtes*
27 comitantur *M* (-mitan- *in ras. m. 1*): corr. *Koepke p. 197* 30 inter-
rogationem significabat *M¹*

7 cf. *Dulc. 2 § 1 et 11 § 1.* 8 cf. *Gall. I 5 § 1.* 13 cf. *Ter.*
haut. I 2, 5 pater, opportune advenis. 19 proverbium frustra quaesivi.

VIII IOHANNES. En, dux egreditur; ascendamus equos, offeramus nos obviam.

PAULUS. Ac cito.

GALLICANUS. Unde venitis? | ubi fuistis? |

IOHANNES. Stravimus, | sarcinulas praemisimus, | quo expediti | tuum iter possimus comitari. |

GALLICANUS. Placet.

IX 1 O O tribuni, pro Iuppiter! aspicio innumerabilis exercitus legiones, | variis armorum instrumentis horribiles. |

TRIBUNI. Hercle hostes! |

GALLICANUS. Resistamus fortiter | et congregiamur viriliter. |

TRIBUNI. Si est utilis | nostri congressio cum tantis. |

GALLICANUS. Et quid mavultis? |

TRIBUNI. Submittere colla.

GALLICANUS. Nolit hoc Apollo!

pag. 157. TRIBUNI. Edepol faciendum: en, undique secus circumdamur, | vulneramur, | perimimur. |

GALLICANUS. Eh heu! quid erit, cum tribuni me spernunt, | se tradunt? |

2 IOHANNES. Fac votum deo caeli, | te christianum fieri, et vinctus.

O GALLICANUS. Voveo, | et opere implebo. |

HOSTES. Heus! rex Bradan, sperandae fortuna victoriae illudit nos; en dextrae languescent, | vires fatiscent, | sed et inconstantia pectoris | cogit nos discedere ab armis. |

BRADAN. Quid dicam, ignoro: | ipsa, quam toleratis, me urget passio; | restat, ut nos duci tradamus. |

HOSTES. Alias non evademus. |

3 BRADAN. Dux Gallicane, | noli in nostri perniciem pervire, | sed parce | et utere, ut libet, nostra servitute. |

GALLICANUS. Ne trepidetis, | ne formidetis; | sed, datis obsidibus, facite vos tributarios imperatoris, | et vivite beati | sub Romana pace. |

HOSTES. Tuo arbitrio pendet, quot qualesque accipere quantumque pondus solvendi census nobis velis imponere. |

GALLICANUS. Solvite procinctum, mei milites; nemo laedatur, | nemo perimatur; | amplectamur foederatos, | quos publicos insectabamur inimicos. |

5 dist. *M*²*p* 18 sq. cirdamur *M*¹ 26 alludit *M*¹*mp* 36 H (i. e.
HOSTES) sic *M* 39 foederatos (fo- in ras. m. 2) *M* 40 bublicos *M*¹

35 cf. *Gall. I 1 § 1.* 38 cf. *Prud. psychom. 606 solvite procinctum.*

8. 4 IOHANNES. Quanto magis valet intenta precatio | quam
humana praesumptio! |
GALLICANUS. Verum.
PAULUS. Quam efficax his aderit superna miseratio, |
quos deo commendat humilis devotio! | 5
GALLICANUS. Perspicuum.
IOHANNES. Sed quod vovetur in perturbatione, | solven-
dum est in tranquillitate. |
GALLICANUS. Assentio. | Unde quantocius baptizari gestio |
ac reliquum vitae | in dei obsequio vacare. | 10
PAULUS. Iustum.
-

- X GALLICANUS. Ecce in introitu nostro proruunt Romani
urbicolae, | insignia laudum ferentes ex more. |
IOHANNES. Consequens est.
GALLICANUS. Sed nec nostrae, nec deorum fortitudini | 15
titulus debetur triumpho. |
PAULUS. Nullo modo, | sed vero deo. |
GALLICANUS. Unde templa arbitror transeunda |
IOHANNES. Recte arbitraris.
GALLICANUS. Et limina apostolorum supplici confessione 20
esse intranda. |
D. PAULUS. O te tali opinione felicem! nunc testaris te
verum cristicolam.
-

- I CONSTANTINUS. Admiror, o milites, cur Gallicanus | tam
diu se subtrahat nostris conspectibus. | 25
MILITES. Ut urbem intravit, | gressum ad domum sancti
Petri concite tetendit, | terratenusque prostratus pro recepta
victoria grates impendit altithrono.
CONSTANTINUS. Gallicanus?
MILITES. Ipse. 30
CONSTANTINUS. Incredibile.
MILITES. En, accedit; ipsum potes sciscitari.
-

CONSTANTINUS. Diu te, Gallicane, sustinui, | ut modum
exitumque experirer proelii. |

9 quāntocius batizari *M* 10 dei] *di/ M* 27 terratenusque (-rat-
in. ras. m. 1) M recepta (rece- *in ras. m. 1; -ta ex -tus corr.) M; fort. (pro*
adepta) promptus victoria (cf. Theoph. 18)

15 *cf. Cal. 9 § 8.* 19 *cf. Cal. 9 § 7, Pafn. 3 § 11.* 33 *cf. Sap. 3 § 22.*

[XII 1]

GALLICANUS. Dicam digestim.

CONSTANTINUS. Hoc interim parvi pendo, | quo edisseras,
quod magis exopto. |

GALLICANUS. Quid est?

CONSTANTINUS. Cur iturus deorum templa, | et revertens
intrares apostolorum tecta? |

GALLICANUS. Rogas?

CONSTANTINUS. Curiose.

GALLICANUS. Expono. |

CONSTANTINUS. Exopto. |

pag. 160.

2 GALLICANUS. Fateor, | sacratissime imperator, | iturus, ut
obiecisti, | sacella intravi | meque daemoniis et diis supplex
commisi. |

CONSTANTINUS. Hoc Romanis antiquitus fuit in more.

GALLICANUS. Mala consuetudo.

CONSTANTINUS. Pessima.

3 GALLICANUS. Quo peracto, tribuni cum suis legionibus
advenere | meque euntem undiquesecus saepsero. |

CONSTANTINUS. Pomposo admodum apparatu egrediebaris.

GALLICANUS. Promovimus, | hostes impegimus, | commi-
simus, | victi sumus. |

CONSTANTINUS. Romani victi?

GALLICANUS. Penitus.

CONSTANTINUS. O res dira | omnibusque saeculis inaudita!

4 GALLICANUS. Ego quidem nefanda sacrificia iteravi,
nec aderant, qui adiuverent, dii, | sed invalescente con-
gressione | plurimi ex nostris interiere. |

CONSTANTINUS. Confundor audiendo.

GALLICANUS. Tandem tribuni me spreverunt, | se tradi-
derunt. |

CONSTANTINUS. Hostibus?

GALLICANUS. Ipsis.

pag. 161.

5

CONSTANTINUS. Ah! quid fecisti?

GALLICANUS. Quid possem facere, | nisi fugam captare?

CONSTANTINUS. Non.

GALLICANUS. Etiam.

CONSTANTINUS. Quantis tunc angustiis | urgebatur con-
stantia tui pectoris! |

GALLICANUS. Maximis. |

CONSTANTINUS. Et quomodo evasisti? |

6 GALLICANUS. Mis familiares socii, | Iohannes et Paulus,
suaserunt mihi | votum fecisse creatori. |

37 C ss. m. 1 M minio adhibito

14 cf. Abr. 4 § 4.

] CONSTANTINUS. Salubre.

GALLICANUS. Experiebar: ut os ad vovendum aperui, | *fol. 86^r*
caeleste iuvamen sensi. |

CONSTANTINUS. Quo pacto?

7 GALLICANUS. Apparuit mihi iuvenis | procerae magnitu- 5
dinis, | crucem ferens in humeris, | et praecepit, ut stricto
mucrone illum sequeretur.

CONSTANTINUS. Quisquis ille erat, | caelitus missus fuerat. |

GALLICANUS. Comprobavi; | nec mora, astiterunt mihi a
dextra laevaue milites armati, | quorum vultum minime ag- 10
novi, | promittentes auxilium sui. |

12. CONSTANTINUS. Caelestis militia.

8 GALLICANUS. Non ambigo. At ubi, sequens praecedentem,
securus inter medias hostium ingrederer acies, perveni
ad regem eorum, nomine Brandan; qui mox, incredibili metu 15
correptus | pedibusque meis provolutus, | se cum suis sub-
didit, professus censum | principi Romani orbis finetenus sol-
vendum. |

CONSTANTINUS. Grates prosperitatis auctori, | qui in se
sperantes non patitur confundi. | 20

GALLICANUS. Expertus didici. |

9 CONSTANTINUS. Vellem experiri, | quid deinde profugi |
actitarent tribuni. |

GALLICANUS. Maturabant reconciliari. |

CONSTANTINUS. Recepistin gratis? | 25

GALLICANUS. Ego illos gratis, | qui me periclis, | qui se
inimicis? | haut ita.

CONSTANTINUS. Et qui?

GALLICANUS. Proposui promerendae gratiae pretium. |

CONSTANTINUS. Quale? 30

GALLICANUS. Videlicet sectam christicolarum; | quam qui
elegit, gratiam susciperet priorem | honoremque ampliorem, |
qui vero spreverit, gratia | simul privaretur et militia. |

13. CONSTANTINUS. Recta propositio tuaque auctoritate con- *fol. 86^v*
digna. 35

0 GALLICANUS. Ego quidem, baptismo imbutus, totum
me deo subiugavi, | in tantum, ut tuae, | quam prae omnibus
dilexi, | abrenuntiarem filiae, | quo, abstinens coniugii, | pla-
cerem virginis proli. |

3 iuam// *M*¹ 21 Expertus *scripsi*: Exp// *M*¹, Expimento *M*²mp
26 illas *M* periclas *M*; periculis *m*, periclias *p*¹ 33 spreuerint *M*
(etiam priuaretur *m*)

5 cf. *Koepke* p. 59 sq. (caelestis militia fort. ex *Sulp. Sev. vita*
s. Martini 14, 5) 19 cf. *Agn.* 242. 26 cf. *Ter. eun.* I 1, 20 egone
illam, quae illum, quae me, quae non? 34 cf. *Gall.* I 5 § 6.

- [XII 10] CONSTANTINUS. Accede propius, | ut irruam in tuos am-
plexus. | Nunc quidem, nunc cogor tibi detegere, | quod ad
tempus studebam velare. |
GALLICANUS. Quid?
CONSTANTINUS. Id videlicet, quod mea tuaeque natae ;
eidem, quam elegisti, | student religioni |
GALLICANUS. Gaudeo.
CONSTANTINUS. Tantoque servandae virginitatis flagrant
amore, | ut nec minis nec blandimentis revocari possunt ab
intentione. |
GALLICANUS. Perseverent, exopto.
11 CONSTANTINUS. Introeamus in palatium, ubi ipsae com-
morantur.
GALLICANUS. Praecede; sequar.
O CONSTANTINUS. Ecce, occurrunt cum augusta Elena, | mei ;
genitrice gloriosa, | omnibusque lacrimae fluunt prae gaudio.

- XIII 1 GALLICANUS. Vivite feliciter, o sanctae virgines, perse-
verantes in dei amore, | decusque virginitatis inviolatum
servate, | quo dignae inveniamini | amplexibus regis aeterni.
pag. 164. CONSTANTIA. Eo liberius servabimus, | quo te non con-
traluctari sentimus. |
2 GALLICANUS. Non contraluctor, | non renitor, | non pro-
hibeo, | sed vestris in hoc votis libens concedo, | in tantum,
ut nec te, o mea Constantia, quam haut segniter emi vitae
pretio, | aliud, quam coepisti, velle cogo. |
CONSTANTIA. Haec mutatio dextrae excelsi!
GALLICANUS. Si in melius mutatus non essem, | tuae sal-
promissioni assensum non praeberem. |
3 CONSTANTIA. Amicus pudicitiae virginalis | et fautor
totius bonae voluntatis, | qui te ab iniusta cogitatione revo-
cavit | meamque virginitatem sibi signavit, | dignetur nos pro
corporali discidio | quandoque associatum ire in aeterno
gaudio. |
GALLICANUS. Fiat, fiat!
4 CONSTANTINUS. Cum vinculum Christi amoris | in unius
nos societate coniungat religionis, | decet, ut, quasi gener
augustorum, | honorifice nobiscum habites intra palatium. |

8 C fort. ex G (i. e. GALLICANUS) corr. M 15 Helena M²mp² 18 ti-
more M: correxi; cf. p. 114, 15. 28 25 cogā M²m 30 cogitatione] in-
tentione ss. m. 1 M (sic mp); cf. p. 114. 16 33 gaudia M² 36 societate m:
sociate M 37 habites (-abit- in ras., fort. m. 2) M

9 cf. Gall. II 5 § 6 sq., Cal. 2 § 4. 20 cf. Theoph. 65. 24 cf.
Gong. 472. 26 cf. Mar. 864 cum adn., Gong. 413. 32 sq. cf. Sap. 5 § 26.

4] **GALLICANUS.** Nulla magis est vitanda temptatio, quam oculorum concupiscentia.

CONSTANTINUS. Refragari nequeo.

GALLICANUS. Unde non expedit, me frequentius virginem intueri, | quam prae parentibus, prae vita, prae anima a me scis amari. | 5

5. **CONSTANTINUS.** Ut libet.

5 **GALLICANUS.** Ecce, habes quadruplicatum exercitum, Christo favente et me laborante. Patere, ut nunc militem imperatori, | cuius iuvamine vici, | et cui debeo, quicquid 10 feliciter vixi. |

CONSTANTINUS. Ipsum decet laus et iubilatio, ipsi debet famulari omnis creatura.

GALLICANUS. Sed illi potissimum, | quis in necessitate largius praestat auxilium. | 15

CONSTANTINUS. Ut asseris.

6 **GALLICANUS.** Partem possessionis, quae ad filias pertinet, excipio, | partemque ad susceptionem peregrinorum mihi reservo; | de reliquo proprios servos, libertate donatos, ditari | pauperumque necessitates volo sustentari. | 20

CONSTANTINUS. Prudenter possessa disponis, | nec expers 20 fol. 87v
fies aeternae retributionis. |

7 **GALLICANUS.** Me ipsum etiam sancto viro Hilariano, in urbe Ostensi | individuum sodalem ardeo associatum iri, | quo ibidem reliquum vitae | in dei laude pauperumque vacem 25 susceptione. |

CONSTANTINUS. Simplex esse, | cui semper est posse, | sinat tui esse | prosperis successionibus iuxta sui velle vigere, | et perducatur te ad gaudia aeternitatis, | qui regnat et gloria- 30 tur in unitate trinitatis. |

GALLICANUS. Amen.

16. **IULIANUS IMPERATOR. CONSULES. MILITES.**

○ **IULIANUS.** Incommodum satis nostro | probatur esse imperio, | quod christiani libero | utuntur arbitrio | et iactant, se leges debere sequi, | quas accipiebant temporibus Constantini. | 35

CONSULES. Turpe, si pateris.

IULIANUS. Non patiar.

1 est] ÷ *M*, om. *p* (item *p*. 124, 24) 19 relinquo *M*¹*p* ditari fort. in ras., sed *m*. 1, *M* 24 Ostiensi *m* (sic *Magnin coll. A. S. Iun. V p. 38*); (*Gallicanus*) Hostensi in urbe templa Christo construit *Flodoardus* (*Migne CXXXV 760**) 25 ui|uite *M*¹*p* (corr. *m*. 1)

2 cf. *Ioh. ep. I 2, 16* concupiscentia oculorum. 8 cf. *Sulp. Sev. vitam s. Martini* 4, 3 'hactenus' inquit ad Caesarem 'militavi tibi; patere, ut nunc militem deo.' 9 cf. *Pafn.* 7 § 4. 12 cf. *Pafn.* 12 § 6. 18 cf. *Mar.* 67 sqq.

- [I 1] CONSULES. Decet.
 2 IULIANUS. O milites, accingimini et nudate christicolae
 possessionibus propriis, | obiciendo sententiam Christi, dicen-
 tis: | 'Qui non renuntiaverit omnibus, quae possidet, N. P. T.
 M. V. E. S. D. (C.) P. L.'
 MILITES. In nobis non erit mora.
-
- II CONSULES. En, milites revertuntur.
 IULIANUS. Secundusne vester reditus? |
 pag. 167. MILITES. (Si) secundus. |
 IULIANUS. Et cur tam citus? |
 MILITES. Dicemus. | Castella, quae Gallicanus sibi retinuit,
 decrevimus intrasse | tuaeque servituti usurpasse; | sed, si
 quis ex nostris pedem admovit, leprosus seu inerguminus
 est factus.
 IULIANUS. Revertimini ipsumque compellite, | vel patriam
 deserere | vel idolis sacrificare. |
-
- III GALLICANUS. Ne fatigemini, o milites, inutilia suadendo, |
 quia in aestimatione aeternae vitae flocci facio, | quicquid
 habetur sub sole. Unde patriam desero | et exul pro Christo
 Alexandriam peto, | optans ibidem coronari martirio. |
-
- IV MILITES. Gallicanus, ut iussisti, patria expulsus, Alexan-
 driam petiit ibique, a Rautiano comite tentus, | gladio est
 peremptus. |
 IULIANUS. O bene factum!
 MILITES. Sed Iohannes et Paulus te fastidiunt. |
 IULIANUS. Quid agunt? |
 MILITES. Libere vagant, | thesauros Constantiae erogant. |
 IULIANUS. Advocentur.
-

GALLICANUS II. 3 propiis *M* 5 D. P. L. *M*: *correci*, cum primas
 syllabarum litteras *Hr.* posuerit; cf. *Luc. 14, 33*: qui non renuntiat omni-
 bus quae possidet, non potest meus esse discipulus 8 Secundusne] ē
 (i. e. est) ss. *M*², p 9 Si addidi 22 rautiono *M*¹ (*corr. m. 1*; *ductus*
 ra- litterae m similes); muciano p 25 fati diunt *M*¹

GALLICANUS II. 6 cf. *Cal. 6 § 2* et *Ter. Andr. II 5, 9* neque istic neque
 alibi tibi erit usquam in me mora.

- 1 MILITES. Assunt.
18. IULIANUS. Non nescio, | vos, Iohannes et Paule, a cuna-
bulis augustorum mancipatos fuisse obsequio. |
IOHANNES. Fuimus.
IULIANUS. Unde decet, ut, meo inhaerentes lateri, ser- 5
viatis in palatio, | in quo nutriti estis a puero. |
PAULUS. Haut serviemus.
IULIANUS. Mihin non servietis?
IOHANNES. Diximus. |
- 2 IULIANUS. Num non videor augustus? | 10
PAULUS. Sed dissimilis prioribus. |
IULIANUS. In quo? |
IOHANNES. Religione et merito. |
IULIANUS. Vellem plenius audire. |
PAULUS. Et volumus dicere. | Gloriosissimi et famosissimi 15
imperatores Constantinus, Constans et Constantius, quorum
famulabamur imperio, fuere viri christianissimi | et gloria-
bantur, se servos esse Christi; |
- 3 IULIANUS. Memini, | sed non opto eos in hoc sequi. | fol. 88^v
PAULUS. Deteriora imitaris. Qui ecclesias frequentabant | 20
et excusso diademate prostrati Iesum Christum adorabant: |
19. IULIANUS. Ad haec me non cogitis. |
IOHANNES. Ideo illis es dissimilis. |
PAULUS. Nam quia adolabantur creatori, augustalis
apicem dignitatis ornabant et beatificabant insignibus suae 25
probitatis et sanctitatis, prosperisque ad vota successionibus
pollebant
IULIANUS. Certe et ego.
IOHANNES. Non simili modo, quia eos divina comitabatur
gratia. | 30
- 4 IULIANUS. Frivola; | ego quondam stultus talia exercui |
et clericatum in ecclesia optinui. |
IOHANNES. Placetne tibi, o Paule, clericus? |
PAULUS. Diaboli capellanus. |
IULIANUS. At, ubi nihil utilitatis inesse deprehendi, | ad 35
culturam deorum me inflexi; | quorum pietas me provexit ad
fastigium regni. |
IOHANNES. Abrupisti nostri orationem, | ne audires iusto-
rum laudem. |
- IULIANUS. Quid ad me? | 40
- 5 PAULUS. Nihil; sed subiungendum est, quod ad te. | Post-
quam enim mundus eis non erat dignus habendis, suscepti

21 diodema | mate *M*¹, diadema | mate *M*²; dei ademate *p*¹ 28 ¹ego
sic *M* (¬ i. e. et ss. m. 1, & m, om. p)

2 cf. Koepke p. 60.

5 cf. Gall. I 6.

[V 5] sunt inter angelos, tibiue infelix res publica | relinquebatur regenda. |

IULIANUS. Cur infelix iuxta id temporis?

pag. 170.

IOHANNES. Ex qualitate rectoris. |

PAULUS. Reliquisti omnem religionem | et imitatus es idolatriae superstitionem. | Pro hac iniquitate et a tuis conspectibus | et a tuorum societate nos subtraximus. |

6 IULIANUS. Licet satis multis a vobis dehonestatus sim, adhuc tamen, parcens audaciae, | cupio vos inter primos in palatio extollere. |

IOHANNES. Ne fatiga te, | quia nec minis nec blandimentis cogimur cedere. |

7 IULIANUS. Decem dierum dabo inducias, quo tandem resipiscentes ultro maturetis | reconciliari gratiae nostrae dignitatis. | Sin autem: quod faciendum est, faciam, | ne ultra vobis ludibrium fiam. |

PAULUS. Quod facturus eris, hodie perfice, | quia nec ad tui salutationem nec ad palatium nec ad culturam deorum nos poteris revocare. |

IULIANUS. Abite, discedite; | quae monui, perpetrare! |

IOHANNES. Acceptas | non flocci faciamus inducias, | sed facultates caelo praemittamus | nosque ieiuniis et obsecrationibus deo interim commendemus. |

PAULUS. Consequens est.

VI IULIANUS. Vade, Terrentiane, sumptis tecum militibus, et compelle Iohannem et Paulum deo Iovi sacrificare; | si autem obstinato restiterint pectore, | perimantur, non palam, sed nimium occulte, | quia palatini fuere. |

VII 1 TERRENTIANUS. Imperator Iulianus, cui servio, misit vobis Iohannes et Paule, pro sui clementia aureum simulachrum Iovis, | cui tura gratis imponere debetis; | quod si nolueritis, capitalem sententiam subibitis. |

IOHANNES. Si Iulianus sit tuus domnus, habeto pacem cum illo et utere eius gratia; nobis non est alius, | nisi dominus Iesus Christus: | pro cuius amore desideramus mori, quo mereamur aeternis gaudiis perfrui. |

26 7 compelle sic M; et om. p 28 nimū M¹ 30 Ioh.] o ss. man.
ant. M profui M¹ 31 cui tura M²; cui thura m, curitura p¹, cui crura p²
32 sentiam M¹ 33 dominus M²mp 34 7 utere sic M; et om. p

11 cf. Gall. I 12 § 10. 13 cf. Sap. 3 § 24. 17 cf. Cal. 9 § 7 et Ioh. 13, 27 quod facis, fac citius. 19 cf. Gall. I 12 § 10.

2 TERRENTIANUS. Quid tardatis, milites? | stringite ferrum
et interficite imperatoris deorumque rebelles; | interfectos
clam in domo sepelite | nullumque sanguinis vestigium relin-
quite! |

MILITES. Et quid dicemus, rogati? |

TERRENTIANUS. Simulate, quasi exilio sint destinati. | ⁵ fol. 89v

IOHANNES. PAULUS. Te, Christe, cum patre et sancto
spiritu regnantem unum deum, sub hoc periculo invocamus, |
te moriendo laudamus: | tu suscipe animas | pro te de lutea
habitatione eliminatas. | 10

1 TERRENTIANUS. Eh heu, o cristicolae, quid patitur unicus
filius meus?

CHRISTICOLAE. Stridet dentibus, sputa iacit, torquet in-
sana lumina; nam plenus est daemonio.

72. TERRENTIANUS. Vae patri! ubi agitur? | 15

CHRISTICOLAE. Ante sepulchra martirum Iohannis et
Pauli humi provolvitur | seque ipsorum precibus torqueri
fatetur. |

2 TERRENTIANUS. Mea culpa, meum facinus; nam meo hor-
tatu, meo iussu ipse infelix impias manus in sanctos mar- 20
tires misit. |

CHRISTICOLAE. Si te hortante deliquit, | te compatiante
poenas luit. |

TERRENTIANUS. Ego quidem miser parui | iussis impiissimi |
imperatoris Iuliani. | 25

CHRISTICOLAE. Ideo namque ipse | divina percussus est
ultione. |

TERRENTIANUS. Scio | eoque magis expaveo, | quo nullum
hostem dei servorum impunitum evasisse meminero. |

CHRISTICOLAE. Recte. 30

TERRENTIANUS. Quid, si curram et paenitens sceleris |
sacris provolvar tumulis? |

CHRISTICOLAE. Veniam mereberis, | si tamen baptismo
mundaberis. |

7 Io. Pa. (om. et) sic M

14 demni M, demoniis p

2 cf. *Dulc.* 13 § 3. 9 cf. *Sap.* 5 § 28. 13 cf. *Prud. steph.* 3, 128
sputa iacit et 5, 203 insana torquens lumina spumasque frendens egerit.
17 cf. *Prud. steph.* 1, 106 his modis spurcum latronem martyrum virtus
quatit, haec coercet, torquet, urit, haec catenas incutit.

IX 1 TERRENTIANUS. Gloriosi testes Christi, | Iohannes et Paule,
imitamini exemplum magistri | eadem iubentis, | et orate pro
persecutorum delictis. | Este compatiētes orbatī patris an-
gustiis, | et misereamini furientis nati miseriis, | quo ambo,
tincti fonte baptismatis, | perseveremus in fide sanctae trini-
tatis! |

pag. 173.

2 CHRISTICOLAE. Parce, Terrentiane, lacrimis, | et parce *fol. 8*
anxietati cordis! | En filius tuus resipiscit | et per martirum
suffragia sanum recepit. |

TERRENTIANUS. Gratias regi aeternitatis, | qui suis militi-¹⁰
bus tantum praestitit honoris, | ut non solum animae gaudent
in caelo, sed etiam mortua in tumulis ossa variis fulgent
miraculorum titulis | in testimonium sui sanctitatis, | prae-
stante domino nostro Iesu Christo, qui vivit

5 baptismatis *M* 11 sq. gaudeant et fulgeant *M*² 14 sic dore-
logia non perscripta *M*

2 cf. *Luc. 23, 34* pater, dimitte illis; *Matth. 5, 44* orate pro persequentibus.

6.

II.

PASSIO SANCTARUM VIRGINUM
AGAPIS CHIONIAE ET HIRENAE

quas sub nocturno silentio Dulcitius praeses clam adiit,
cupiens earum amplexibus saturari; sed, mox ut intravit,
mente captus ollas et sartagine pro virginibus amplec- 5
tendo osculabatur, | donec facies et vestes horribili nigre-
dine inficiebantur. | Deinde Sisinnio comiti iussu per-
puniendas virgines cessit; qui, etiam miris modis illusus,
tandem Ag. et Chion. concremari | et Hir. iussit perfodi. |

77.

DIOCLETIANUS. AGAPES. CHIONIA. HIRENA.
DULCITIUS. MILITES.

10

fol. 90^v

1

Parentelae claritas ingenuitatis | vestrum-
que serenitas pulchritudinis | exigit, vos nuptiali lege primis
in palatio copulari, | quod nostri iussio annuerit fieri, | si
Christum negare | nostrisque diis sacrificia velitis ferre. | 15

2

AGAPES. Esto securus curarum, | nec te gravet nostrum
praeparatio nuptiarum, | quia nec ad negationem confitendi
nominis, | nec ad corruptionem integritatis | ullis rebus | com-
pelli poterimus. |

3

DIOCLETIANUS. Quid sibi vult ista, quae vos agitat, fatuitas? 20

AGAPES. Quod signum fatuitatis | nobis inesse depre-
hendis? |

DIOCLETIANUS. Evidens magnumque. |

AGAPES. In quo?

78.

DIOCLETIANUS. In hoc praecipue, | quod, relicta vetustae 25
observantia religionis, | inutilem christianae novitatem sequi-
mini superstitionis. |

AGAPES. Temere calumpniaris | statum dei omnipotentis. |
Periculum

DIOCLETIANUS. Cuius?

30

AGAPES. Tui reique publicae, quam gubernas.

DIOCLETIANUS. Ista insanit; amoveatur.

4

CHIONIA. Mea germana non insanit, | sed tui stultitiam
iuste reprehendit. |

DIOCLETIANUS. Ista dementius bachatur; | unde nostris 35
conspectibus aequae subtrahatur, | et tertia discutiatur. |

DULCITIUS. 7 sq. iussu imperatoris puniendas v. c. *Magnin*, ius super
puniendas v. c. *Traube* 10 AGAPES sic *M* 12 Parentela *M*¹*p* 13 pri-
mus *M*¹ 15 diis *M*²*p*: duos *M*¹ 16 nostrarum *M*²*p*; cf. p. 127, 12 et
ind. gramm. 35 dementius *Traube*: inclementius *M* (*interpolatum pro*
clementius) unde sic *Mp*

DULCITIUS. 12 cf. *Sap.* 3 § 6, *Abr.* 1 § 3. 16 cf. *Theoph.* 66.
32 cf. *Pafn.* 4 § 3. 33 cf. *Sap.* 5 § 4. 36 cf. *Sap.* 1 § 6.

[I] 5 HIRENA. Tertiam rebellem | tibi que penitus probabis
renitentem. |

DIOCLETIANUS. Hirena, cum sis minor aetate, | fito maior *fol. 1*
dignitate. |

HIRENA. Ostende, quaeso, | quo pacto! |

DIOCLETIANUS. Flecte cervicem diis, | et esto sororibus
exemplum correctionis | et causa liberationis. |

6 HIRENA. Conquiniscant idolis, | qui velint incurrere iram
celsitonantis; | ego quidem caput regali unguento delibutum
non dehonestabo, | pedibus simulachrorum submitiendo. | *19*

DIOCLETIANUS. Cultura deorum non adducit inhonestatem,¹¹
sed praecipuum honorem. |

pag. 179.

7 HIRENA. Et quae inhonestas turpior, | quae turpitudine
maior, | quam ut servus | veneretur ut dominus? |

DIOCLETIANUS. Non suadeo tibi venerari servos, | sed *12*
dominorum principumque deos. |

HIRENA. Nonne is est cuiusvis servus, | qui ab artifice
pretio comparatur, ut empticius? |

8 DIOCLETIANUS. Huius praesumptio verborum | tollenda
est suppliciiis. |

HIRENA. Hoc optamus, hoc amplectimur, | ut pro Christi *20*
amore suppliciiis laceremur. |

DIOCLETIANUS. Istae contumaces | nostrisque decretis
contraluctantes | catenis inretiantur | et ad examen Dulciti
praesidis sub carcerali squalore servantur. | *21*

II 1 DULCITIUS. Producite, milites, producite, | quas tenetis
in carcere! |

MILITES. Ecce, quas vocasti!

DULCITIUS. Papae! quam pulchrae, | quam venustae, |
quam egregiae puellulae! | *22*

MILITES. Perfecte decorae. | *fol. 1*

DULCITIUS. Captus sum illarum specie. |

pag. 180.

2 MILITES. Credibile. |

DULCITIUS. Exaestuo illas ad mei amorem trahere. |

MILITES. Diffidimus, te praevalere. | *23*

DULCITIUS. Quare? |

MILITES. Quia stabiles fide. |

DULCITIUS. Quid, si suadeam blandimentis? |

¹¹ dehonestatem *M*²; sic *supra* dehonestabo, sed *infra* inhonestas
¹⁴ quam servos venerari ut dominos *M*², quam ut servos venerari ut do-
minos *p* ¹⁷ -uis servus in *ras. m. 1 M*

⁸ cf. *Sap. 5 § 17.* ⁹ cf. *Gong. 37.* ¹³ *sqq. cf. Agn. 167* *sqq.*, *Sap. 5 § 5.*

- I 2] MILITES. Contempnunt. |
 DULCITIUS. Quid, si terream suppliciis? |
 MILITES. Parvi pendunt. |
 DULCITIUS. Et quid fiet? |
 MILITES. Praecogita. 5
 3 DULCITIUS. Ponite illas in custodiam in interiorem officinae aedem, in cuius proaulio ministrorum servantur vasa.
 MILITES. Ut quid eo loci? |
 DULCITIUS. Quo a me saepiuscule possint visitari. |
 MILITES. Ut iubes. 10
-

- II 1 DULCITIUS. Quid agant captivae | sub hoc noctis tempore? |
 . 181. MILITES. Vacant hymnis. |
 DULCITIUS. Accedamus propius. |
 MILITES. Tinnulae sonitum vocis | a longe audiemus. |
 2 DULCITIUS. Observate pro foribus cum lucernis, ego 15
 autem intrabo | et vel optatis amplexibus me saturabo. |
 MILITES. Intra, praestolabimur.
-

- I 1 AGAPES. Quid strepat pro foribus?
 HIRENA. Infelix Dulcitius ingreditur. |
 CHIONIA. Deus nos tueatur! | 20
 AGAPES. Amen.
 2 CHIONIA. Quid sibi vult collisio ollarum, | caccaborum
 et sartaginum? |
 HIRENA. Lustrabo. Accedite, quaeso, per rimulas perspicite! 25
 AGAPES. Quid est?
 HIRENA. Ecce, iste stultus, | mente alienatus, | aestimat
 se nostris uti amplexibus. |
 AGAPES. Quid facit?
 3 HIRENA. Nunc ollas molli foveat gremio, nunc sartagines 30
 et caccabos amplectitur, mitia libans oscula.
 . 182. CHIONIA. Ridiculum.
-

11 agunt *M*²; cf. *Dulc.* 4 § 1 17 Intro *M*¹ 18 strepit *M*²
 23 sartaginum (-in- in *ras. m.* 2) *M*, sartaginum | uini *p*¹

6 cf. *acta* (*A. S. Apr. I* 248 *sqq.*) c. 2, 4 et fecit eas apud talem officialem tradi custodiendas, qui eis promitteret libertatem, si . . .; in quo autem loco illae erant clausae, omnia utensilia culinae illic reposita habebantur: inde *Hr. mira perturbatione officinam effecit; ceterum cf. Koepke p. 61.* 28 cf. *Bas.* 90.

[IV 3] HIRENA. Nam facies, manus ac vestimenta | adeo sordi-^{fol.}
data, | adeo coinquinata, | ut nigredo, quae inhaesit, simili-
tudinem Aethiopis exprimat.

AGAPES. Decet, ut talis appareat corpore, | qualis a dia-
bolo possidetur in mente. |

4 HIRENA. En, parat regredi. Intendamus, quid illo egre-
diente agant milites | pro foribus expectantes. |

V MILITES. Quis hic egreditur? Daemoniacus. | Vel magis
ipse diabolus. | Fugiamus! |

DULCITIUS. Milites, quo fugitis? state, expectate; ducite
me cum lucernis ad cubile. |

MILITES. Vox senioris nostri, | sed imago diaboli. | Non
subsistamus, | sed fugam maturemus: | fantasma vult nos
pessumdare.

DULCITIUS. Ad palatium ibo, | et, quam abiectionem¹⁵
patior, principibus vulgabo. |

VI 1 Hostiarii, introduce me in pala-
tium, | quia ad imperatorem habeo secretum. |

OSTIARI. Quid hoc vile ac detestabile monstrum, | scissis
et nigellis panniculis obsitum? | Pugnis tundamus, | de gradu²⁰
praecipitemus, | nec ultra huc detur liber accessus. |

2 DULCITIUS. Vae, vae! quid contigit? | Nonne splendidis-
^{pag. 183.}simis vestibus indutus | totoque corpore videor nitidus? | et
quicumque me aspicit, | velut horribile monstrum fastidit!
Ad coniugem revertar, | quo ab illa, quid actum sit, ex-²⁵
periar. | En, solutis crinibus egreditur, | omnisque domus
lacrimis prosequitur! |

VII CONIUX. Heu, heu! mi senior Dulciti, quid pateris? |^{fol.}
Non es sanae mentis. | Factus es in derisum christicolis. |

DULCITIUS. Nunc tandem sentio, me illusum illarum³⁰
maleficiis. |

CONIUX. Hoc me vehementer confudit, | hoc praecipae
contristavit, | quod, quid patiebaris, ignorasti.

DULCITIUS. Mando, ut lascivae | praesententur puellae,
et abstractis vestibus publice denudentur. | quo versa vice³⁵
quid nostra possint ludibria, experiantur. |

6 ingredi *M*: corr. *Barack*; egredi *Celtes* 8 distincti 15 abec-
tionem *M* 25 quid erga me actum sit *M*² (*m. ead.*), *p*: sed cf. r. 22
quid contigit? 26 o. d. l. p. ss. m. 1 *M* 34 lascivae *M*¹

20 cf. *Ter. eun. II 2.5* pannis annisque obsitum.

I **MILITES.** Frustra sudamus, | in vanum laboramus: | ecce,
vestimenta | virgineis corporibus inhaerent velut coria; | sed
et ipse, qui nos ad expoliandum urgebat, praeses stertet
sedendo | nec ullatenus excitari potest a somno. | Ad impera-
torem adeamus | ipsique (seriem) rerum, quae geruntur, pro- 5
palemus. |

X **DIOCLETIANUS.** Dolet nimium, | quod praesidem Dulcitium |
audio adeo illusum, | adeo exprobratum, | adeo calumniatum. |
Sed, ne viles mulierculae | iactant se impune nostris diis
deorumque cultoribus illudere, | Sisinnium comitem dirigam | 10
ad ultionem exercendam. |

X **SISINNIUS.** O milites, ubi sunt lascivae, | quae torqueri
debent, puellae? |

MILITES. Affliguntur in carcere. |

14. **SISINNIUS.** Hirenā reservate, | et reliquas producite. | 15

MILITES. Cur unam excipis?

SISINNIUS. Parcens infantiae. Forte facilius convertetur, |
si sororum praesentia non terrebitur. |

MILITES. Ita.

1 Praesto sunt, quas iussisti. 20

SISINNIUS. Praebete assensum, Agapes et Chionia, meis
consiliis.

AGAPES. Si praebebimus.

SISINNIUS. Ferte libamina diis. 24

CHIONIA. Vero et aeterno patri eiusque coaeterno filio | *fol. 93^r*
sanctoque amborum paraclyto | sacrificium laudis sine inter-
missione libamus.

SISINNIUS. Hoc vobis non suadeo, | sed poenis prohibeo. |

AGAPES. Non prohibebis, | nec umquam sacrificabimus
daemoniis. | 30

2 **SISINNIUS.** Deponite duritiam cordis et sacrificate. Sin
autem: faciam vos interfectum iri | iuxta praeceptum impera-
toris Diocletiani. |

3 exspol. *M²p* 3 stertit *M²p* 4 Ad I- in *ras. m. 1 M* 5 seriem
addidi 15 reservare *M¹p* 20 quos *M*; cf. *Gall. I 6* 25 CHIONIA]
H. (i. e. HIRENA) M 29 sacrificabimus *M (corr. m. 1)*; sacrificabo reci-
pere dubitavi, quod supra Agapes respondit si praebebimus

1 cf. *Dulc. 14 § 1 sq.*; *psalm. 126, 1* in vanum laboraverant. 28 cf.
Sap. 5 § 7.

- [XI 2] CHIONIA. Decet, ut in nostri necem obtemperes iussis
tui imperatoris, | cuius nos decreta contempnere nosis; | si
autem parcendo moram feceris, | aequum est, ut tu inter-
ficiaris. |
- 3 SISINNIUS. Non tardetis, milites, non tardetis; | capite
blasphemias has | et in ignem proicite vivas! |
- pag. 185.* MILITES. Instemus construendis rogis | et tradamus illas
bachantibus flammis, | quo finem demus conviciis. |
- 4 AGAPES. Non tibi, domine, non tibi haec potentia insolita,
ut ignis vim virtutis suae obliviscatur, tibi obtemperando. ¹⁰
Sed taedet nos morarum; | ideo rogamus, solvi retinacula
animarum, | quo extinctis corporibus | tecum plaudent in
aethre nostri spiritus. |
- 5 MILITES. O novum, | o stupendum miraculum! | Ecce,
animae egressae sunt corpora: | et nulla laesionis repperiun- ¹⁰
tur vestigia? | sed nec capilli, nec vestimenta | ab igne sunt
ambusta, | quo minus corpora. |
- SISINNIUS. Proferte Hirenam. |

- XII 1 MILITES. Eccam. |
- SISINNIUS. Pertimesce, Hirena, necem sororum, | et cave ¹⁰
perire exemplo illarum. |
- HIRENA. Opto exemplum earum moriendo sequi. | quo
merear cum his aeternaliter laetari. |
- SISINNIUS. Cede, cede meae suasioni. | ¹⁰
- HIRENA. Haut cedam facinus suadenti. | ¹⁰
- 2 SISINNIUS. Si non cesseris, non citum tibi praestabo
exitum, sed differam et nova in dies supplicia multiplicabo.
- HIRENA. Quanto acrius torqueor, | tanto gloriosius exal-
tabor. |
- pag. 186.* SISINNIUS. Supplicia non metuis: | admovebo, quod hor- ¹⁰
rescis. |
- HIRENA. Quicquid irrogabis adversi, | evadam iuvamine
Christi. |
- 3 SISINNIUS. Faciam te ad lupanar duci, | corpusque tuum
turpiter coinquinari. | ¹⁰

5 capite *Barack*: caput in capere *corr. m. 1 M (sic), capere p; cf. Gall. II 7 § 2* 13 aethre *sic M* 14 *sqq. post corpora interrogationem significat M*

9 *cf. Sap. 5 § 24 et Prud. steph. 7, 56* 'Iesu cunctipotens,' ait, 'hanc umquam tibi gloria haec est insolita aut nova . . . (ib. v. 79) absolvas, precor. optime, huius nunc animae moras.' 20 *cf. Sap. 5 § 16.* 26 *cf. Prud. steph. 2, 333* sed non volenti impertiam praestetur ut mortis citae compendiosus exitus . . . vitam tenebo et differam poenis morarum iugibus.

- 3] HIRENA. Melius est, ut corpus quibuscumque iniuriis
maculetur, | quam anima idolis polluatur. |
SISINNIUS. Si socia eris meretricum, | non poteris polluta
intra contubernium | computari virginum. |
HIRENA. Voluptas parit poenam, | necessitas autem co- 5
ronam; | nec dicitur reatus, | nisi quod consentit animus. |
4 SISINNIUS. Frustra parcebam, frustra miserebar huius
infantiae.
MILITES. Praescivimus; | nullatenus | ad deorum culturam
potest flecti, | nec terrore umquam potest frangi. | 10
SISINNIUS. Non ultra parcam.
MILITES. Rectum.
5 SISINNIUS. Capite illam sine miseratione, | et, trahentes
cum crudelitate, | ducite ad lupanar sine honore. |
HIRENA. Non perducent. 15
SISINNIUS. Quis prohibere poterit? |
HIRENA. Qui mundum sui providentia regit. |
17. SISINNIUS. Probabo. |
HIRENA. Ac citius libito. |
SISINNIUS. Ne terremini, milites, fallacibus huius blas- 20
phemae praesagiis.
MILITES. Non terremur, | sed tuis praeceptis parere
nitimur. |

- 1 SISINNIUS. Qui sunt hi, qui nos invadunt? Quam similes 24
sunt militibus, | quibus Hirenā tradidimus! | Ipsi sunt. Cur *fol. 94^r*
tam cito revertimini? | quo tenditis tam anhelī? |
MILITES. Te ipsum quaerimus.
SISINNIUS. Ubi est, quam traxistis? |
MILITES. In supercilio montis. |
SISINNIUS. Cuius? 30
MILITES. Proximi.
2 SISINNIUS. O insensati et hebetes | totiusque rationis in-
capaces. |
MILITES. Cur causaris? | cur voce et vultu nobis minaris? |
SISINNIUS. Di vos perdant! 35
MILITES. Quid in te commisimus? | quam tibi iniuriam
fecimus? | quae tua iussa transgressi sumus? |
SISINNIUS. Nonne praecepi, ut rebellem deorum ad tur-
pitudinis locum traheretis? |

1 corpus ss. m. 1 M 20 blasphemie M; cf. appar. ad p. 130, 34
26 Quo (o in ras.) M; cf. Verg. Aen. V 670. VIII 113. IX 781 35 Di
(sic p) in Dii corr. m. 1 M

5 cf. Koepke p. 61.

35 cf. Ter. eun. III 1, 41 at te di perdant.

pag. 188.
[XIII] 3

MILITES. Praecepisti, nosque tuis praeceptis | operam
dedimus implendis, | sed supervenere duo ignoti iuvenes,
asserentes, se ad hoc ex te missos, ut Hirenam ad cacumen
montis producerent.

SISINNIUS. Ignorabam.

MILITES. Agnoscimus.

SISINNIUS. Quales fuerunt?

MILITES. Amictu splendidi, | vultu admodum reverendi.

4 SISINNIUS. Num sequebamini illos?

MILITES. Sequebamur.

SISINNIUS. Quid fecerunt? |

MILITES. A dextra laevaue Hirenae se locaverunt | et
nos huc direxerunt, | quo te exitus rei non lateret.

SISINNIUS. Restat, ut ascenso equo pergam, | et, qui
fuerint, qui nos tam libere illuserunt, perquiram. |

MILITES. Properemus pariter.

XIV 1

SISINNIUS. Hem! ignoro, quid agam: pessumdatus sum
maleficiis chisticolarum: en, montem circumeo, et, semitam
aliquoties repperiens, nec ascensum comprehendere, | nec
reditum quoque repetere. |

2 pag. 189. MILITES. Miris modis omnes illudimur | nimiaque lassi-
tudine fatigamur: | et si insanum caput diutius vivere susti-
nes, | te ipsum et nos perdes. |

SISINNIUS. Quisquis es meorum, | strenue extende arcum. |
iace sagittam, | perfode hanc maleficam. |

MILITES. Decet.

3 HIRENA. Infelix, erubescere, | Sisinni, erubescere, | teque
turpiter victum ingemisce, | quia tenellae infantiam virgunculae
| absque armorum apparatu nequivisti superare. |

SISINNIUS. Quicquid dedecoris accedit, levius tolero, |
quia te morituram haut dubito. |

HIRENA. Hinc mihi quam maxime gaudendum. | tibi
vero dolendum, | quia pro tui severitate malignitatis | in tar-
tara dampnaberis: | ego autem, martirii palmam | virgini-
tatisque receptura coronam, | intrabo aethereum | aeterni regis
thalamum; | cui est honor et gloria | in saecula. |

18 circumeo (m del. m. 1) M 23 perdis in perdes corr. m. 1 M,
per dies p 24 arcum iace in ras. m. 1 M

21 cf. Prud. steph. 2, 313 'ridemur' exclamat fremens praefectus 'ac
miris modis per tot figuras ludimur: et vivit insanum caput?' 27 cf.
Sap. 5 § 35.

192.

III.

RESUSCITATIO DRUSIANAE ET CALIMACHI |
 qui eam non solum vivam, | sed etiam prae tristitia at-
 que execratione illiciti amoris in domino mortuam |
 plus iusto amavit: | unde morsu serpentis male periit; |
 sed, precibus sancti Iohannis apostoli una cum Drusiana ⁵
 resuscitatus, | in Christo est renatus. |

193.

CALIMACHUS. AMICI.

fol. 95^r

DRUSIANA. ANDRONICHUS. SANCTUS IOHANNES. FORTUNATUS.

I

Paucis vos, amici, volo. |

AMICI. Utere, quantum libet, nostro colloquio. | ¹⁰CALIMACHUS. Si aegre non accipitis, malo, | vos interim
sequestrari aliorum a collegio. |AMICI. Quod tibi videtur commodum, | nobis est se-
quendum. |CALIMACHUS. Accedamus in secretiora loca, | ne aliquis ¹⁵
superveniens interrumpat dicenda. |

AMICI. Ut libet.

1

CALIMACHUS. Anxie diuque gravem | sustinui dolorem, |
quem vestro consilio | relevari posse spero. |AMICI. Aequum est, ut communicata invicem compassione ²⁰
patiamur, | quicquid unicuique nostrum utriusque eventu for-
tunae ingeratur. |CALIMACHUS. O utinam voluissetis meam compassionem
compatiendo mecum partiri!

194.

AMICI. Enuclea, quid patiaris, et, si res exigit, com- ²⁵
patiemur; | sin autem: animum tuum a nequam intentione
revocari nitimur. |

2

CALIMACHUS. Amo.

AMICI. Quid?

CALIMACHUS. Rem pulchram, | rem venustam. | ³⁰AMICI. Nec in solo, nec in omni; | ideo atomum, quod
amas, per hoc nequit intellegi. |

CALIMACHUS. 3 excaecatione *Celtes*; sed cf. *Gall. I 5 § 3* (*Cal. 9 § 2*)
 10 amici/ *M* 27 revocare *Celtes* 32 nequit sic *M*; *plica membranae*
abconditas litteras -it certo agnovi

CALIMACHUS. 16 cf. *Gall. I 1 § 7*. 20 cf. *Abr. 3 § 1*. 26 cf.
appar. ad Gall. I 13 § 3. 31 sqq. cf. *Ps. - Augustini categorias* (ed.
Bened. 3 XVI 53 sqq.) c. 1 (*ἄτρουα, ἐνὰ πρὶς μα*). 7 (ut animal de subiecto

[II 2]

CALIMACHUS. Mulierem.

fol. 80^r

AMICI. Cum mulierem dixeris, | omnes comprehendis. |

CALIMACHUS. Non omnes aequaliter, | sed unam specialiter. |

AMICI. Quod de subiecto dicitur, | non nisi de subiecto aliquo cognoscitur. | Unde, si velis nos enarithmum agnoscere, | dic primam usyam. |

3 CALIMACHUS. Drusianam. |

AMICI. Andronici huius principis coniugem?

CALIMACHUS. Ipsam.

AMICI. Erras, socie; | est lota baptismate. |

pag. 195. CALIMACHUS. Inde non curo, | si ipsam ad mei amorem attrahere potero. |

AMICI. Non poteris. |

CALIMACHUS. Cur diffiditis? |

AMICI. Quia rem difficilem petis. |

CALIMACHUS. Num ego primus huiusmodi rem peto, | et non multorum ad audendum provocatus sum exemplo? |

4 AMICI. Intende, frater: ea ipsa, quam ardes, sancti Iohannis apostoli doctrinam secuta, totam se devovit deo, in tantum, ut nec ad thorum Andronici | christianissimi viri iam dudum potuit revocari, | quo minus tuae consentiet vanitati. |

CALIMACHUS. Quaesivi a vobis consolationem, | sed incutitis mihi desperationem. |

AMICI. Qui simulat, fallit; et qui profert adulationem, | vendit veritatem. |

5 CALIMACHUS. Quia mihi vestrum auxilium subtrahitis, ipsam adibo | eiusque animo | mei amorem blandimentis persuadebo. |

AMICI. Haut persuadebis. |

CALIMACHUS. Quippe vetar fatis. |

AMICI. Experiemur. |

III 1

CALIMACHUS. Sermo meus ad te, Drusiana, praecordialis amor. |

6 primam usyam] cf. adn.; veram lectionem agnovit Bendixen

significatur homine vel equo, sic et homo de subiecto aliquo homine significetur necesse est . . . hoc nomen homines cunctos complectitur). 9 (de prima usia: cf. Prantl, *Gesch. der Logik im Abendl.* I p. 243 sqq.; nec in solo nec in omni, ut si quis in hominis definitione id esse hominem dicat, quod album est, nec in solo nec in omni est).

20 cf. Gall. I 12 § 10.

31 cf. Verg. Aen. I 39 quippe vetor fatis.

- 1] DRUSIANA. Quid mecum velis, Calimache, sermonibus
agere, vehementer adiniror. |
96. CALIMACHUS. Miraris? |
- DRUSIANA. Satis. |
- CALIMACHUS. Primum de amore. | 5
- DRUSIANA. Quid de amore? |
- CALIMACHUS. Id scilicet, quod te prae omnibus diligo. fol. 96r
- 2 DRUSIANA. Quod ius consanguinitatis, | quaeve legalis
conditio institutionis | compellit te ad mei amorem?
- CALIMACHUS. Tui pulchritudo. | 10
- DRUSIANA. Mea pulchritudo? |
- CALIMACHUS. Immo. |
- DRUSIANA. Quid ad te?
- CALIMACHUS. Pro dolor! hactenus parum, | sed spero,
quod attineat postmodum. | 15
- 3 DRUSIANA. Discede, discede, | leno nefande; | confundor
enim diutius tecum verba commiscere, | quem sentio plenum
diabolica deceptione. |
- CALIMACHUS. Mea Drusiana, ne repellas te amantem |
tuoque amore cordetenus inhaerentem, | sed impende amanti 20
vicem. |
- DRUSIANA. Lenocinia tua parvi pendo | tuique lasciviam
fastidio, | sed te ipsum penitus sperno. |
97. 4 CALIMACHUS. Adhuc non repperi occasionem irascendi, |
quia, quid mea in te agat dilectio, forte erubescis fateri. | 25
- DRUSIANA. Nihil aliud, nisi indignationem.
- CALIMACHUS. Credo, te hanc sententiam mutatum ire. |
- DRUSIANA. Non mutabo, percerte! |
- CALIMACHUS. Forte!
- 5 DRUSIANA. O insensate et amens, cur falleris? | cur te 30
vacua spe illudis? | quo pacto, qua dementia reris me tuae
cedere nugacitati, | quae per multum temporis a legalis thoro
viri me abstinui? |
- CALIMACHUS. Pro deum atque hominum fidem! si non
cesseris, | non quiescam, | non desistam, | donec te captuo- 35
sis | circumveniam insidiis. |

V DRUSIANA. Eh heu! domine Iesu Christe, | quid prodest
castitatis professionem subiisse, | cum is amens mea deceptus

17 cōmiscere *M* (com- del. *m.* 1), comminiscere *p*¹ 28 procerte
(sic *p*) in p̄certe corr. *M* (per comp.) 35 cessaueris *M*: correxi (cedere
v. 32; cf. p. 132, 25 sq.); consenseris *Celtes*

1 cf. *Gall.* I 2 § 1. 20 cf. *Abr.* 2 § 8. 34 cf. *Ter. heaut.*
I 1, 9 pro deum atque hominum fidem.

[IV] est specie? | Intende, domine, mei timorem; | intende, quem *fol. 9*
 patior, dolorem! | Quid mihi, quid agendum sit, ignoro: | si
 prodidero, | civilis per me fiet discordia; | si celavero. | in-
 sidiis diabolicis sine te refragari nequeo. | Iube me in te,
 Christe, ocius mori, | ne fiam in ruinam delicato iuveni! |

ANDRONICHUS. Vae mihi infortunato! inprovisae mortuae
 est Drusiana. Curro | sanctumque Iohannem advoco. |

pag. 198.

V 1 IOHANNES. Cur nimium contristaris, Andronice? | cur
 fluunt lacrimae? |

ANDRONICHUS. Heu heu, domine! | taedeo vitae propriae. *19*

IOHANNES. Quid pateris?

ANDRONICHUS. Drusiana, tui assecla, |

IOHANNES. Estne homine exuta? |

ANDRONICHUS. Hem! est.

2 IOHANNES. Multum disconvenit, ut pro his fundantur *15*
 lacrimae, | quorum animas credimus laetari in requie. |

ANDRONICHUS. Non dubitem licet, quin, ut asseris, anima
 aeternaliter laetetur | corpusque quandoque incorruptum re-
 suscitetur, | hoc tamen me vehementer exurit, | quod ipsa
 me praesente mortem, ut adveniret, optando invitavit. | *20*

IOHANNES. Agnovistin causam? |

ANDRONICHUS. Agnovi, tibiue enucleam, | si quando ex
 tristitia hac convalescam. |

3 IOHANNES. Accedamus | exequiasque diligenter cele-
 bremus. | *25*

ANDRONICHUS. Marmoreum in proximo sepulchrum habe-
 tur; | in quod funus ponatur, | servandique cura sepulchri
 Fortunato nostro relinquatur procuratori. |

IOHANNES. Decet, ut tumultetur honorifice. | Deus laeti-
 ficet animam in requie. | *30*

pag. 199.

VI 1 CALIMACHUS. Quid fiet, Fortunate? | quia nec morte Dru-
 sianae | revocari possum ab amore. |

FORTUNATUS. Miserabile. |

CALIMACHUS. Pereo, nisi me adjuvet tua industria. *35*

FORTUNATUS. In quo possum adjuvare? | *fol. 10*

CALIMACHUS. In eo, ut vel mortuam me facias videre.

2 quia ag. *M* 6 & (sic) inprovisae *M*; et inprovisa *p*¹, inprovisa *p*²;
 ex inproviso *Barack* (de inproviso *Terentius passim*) 12 assecla *M*¹

1 cf. *Cal. 9 § 15, Abr. 3 § 1.* 15 cf. *Abr. 2 § 2 (Notkeri seq. de uno*
martyre, Kehrein n. 432. 6^a numquid flendus est iste, qui regnum possedit
caeleste?). 24 cf. *Pel. 355.*

- I 1] FORTUNATUS. Corpus adhuc integrum manet, ut reor,
quia non languore exesum, | sed levi, ut experiebare, febre
est solutum. |
CALIMACHUS. O me felicem, si numquam experirer!
2 FORTUNATUS. Si placabis muneribus, | dedam illud tuis 5
usibus. |
CALIMACHUS. Quae in praesenti ad manus habeo, interim
accipe; | nec diffidas, te multo maiora accepturum fore. |
FORTUNATUS. Eamus cito.
CALIMACHUS. In me non erit mora. 10

- I 1 FORTUNATUS. Ecce corpus: nec facies cadaverosa, nec
membra sunt tabida. | Abutere, ut libet.
CALIMACHUS. O Drusiana, Drusiana, quo affectu cordis
te colui, | qua sinceritate dilectionis te visceratenus amplexa-
200. tus fui, | et tu semper abiecisti, | meis votis contradixisti! | 15
Nunc in mea situm est potestate, | quantislibet iniuriis te
velim lacescere. |
2 FORTUNATUS. Atat! horribilis serpens invadit nos.
CALIMACHUS. Ei mihi, Fortunate, cur me decepisti? | cur
detestabile scelus persuasisti? | En, tu morieris serpentis vul- 20
nere, | et ego commorior prae timore. |

- I 1 IOHANNES. Accedamus, Andronice, | ad tumulum Drusia-
nae, | quo animam Christo commendemus prece. |
ANDRONICHUS. Hoc decet tui sanctitatem, | ut non obli-
viscaris in te confidentem. | 25
2 IOHANNES. Ecce, invisibilis deus nobis apparet visibilis |
in pulcherrimi similitudine iuvenis. |
DEUS. Expavete!
IOHANNES. Domine Iesu, cur iuxta id loci | dignatus es
servis tuis manifestari? | 30
DEUS. Propter Drusianae eiusque, qui iuxta sepulchrum
illius iacet, resuscitationem apparui, | quia nomen meum in fol. 97^v
his debet gloriari. |
3 ANDRONICHUS. Quam subito receptus est caelo! |
IOHANNES. Ideo causam penitus non intellego. | 35
201. ANDRONICHUS. Maturemus gressum; forte re experieris
in perventione, | quod asseris te minus intellegere. |

4 numquam *Celtes* 28 DEUS *scripsi* (cf. *prooem.*): A. (i. e. ANDRONICHUS)
M (*deinceps* v. 31 *simpliciter* D. *scribitur*); *fort.* (Ne) expavete (cf. *Marc.* 16, 6
nolite expavescere; Iesum quaeritis Nazarenum: surrexit). 32 resuscitatio
(sic) *M* 37 intellegere (sic) *M*², intelligere *p*

4 cf. *Mar.* 115. 10 cf. *Gall.* II 1 § 2. 13 cf. *gen.* 19, 8 educam
eas ad vos, et abutimini eis sicut vobis placuerit. 36 cf. *Abr.* 3 § 17.

- IX 1 IOHANNES. In nomine Christi, | quid est hoc, quod video
miraculi? | Ecce, aperto sepulchro corpus Drusianae foras
est eiectum; iuxta quod iacent duo cadavera | amplexu ser-
pentis circumflexa. |
- 2 ANDRONICHUS. Coniecto, quid significet. Is ipse Chali-
machus Drusianam, dum viveret, illicite amavit, | quod illa
aegre ferens, in febrem prae tristitia incidit | et mortem. ut
adveniret, invitavit. |
- IOHANNES. Hoc amor castitatis coegit. |
- 3 ANDRONICHUS. Post cuius occasum hic amens, infelici-
langworem amoris | et negati taedium conglomerans sceleris,
tabescebat animo eoque magis desiderio aestuabat.
- IOHANNES. Miserabile.
- 4 ANDRONICHUS. Non ambigo, quin hunc inprobum servum
mercede conduceret, | quo illi patrandi occasionem facinoris
praeberet. |
- IOHANNES. O nefas incomparabile!
- ANDRONICHUS. Ideo ambo, ut video, morte sunt con-
sumpti, | ne effectum administrarent sceleri. |
- IOHANNES. Nec iniuria.
- 5 ANDRONICHUS. In hoc tamen illud est vel maxime ad-
pag. 202. mirandum, cur huius, qui pravum voluit, | resuscitatio magis.
quam eius, qui consensit, | divina sit voce praenuntiata, | nisi
quia forte hic, carnali deceptus delectatione, deliquit igno-
rantia, | iste autem sola malitia. |
- 6 IOHANNES. Quanta supernus arbiter distractione cuncto-
rum facta examinat, | quamque aequa lance singulorum
merita pensat, | id non obvium, nec cuiquam explicabile fore
potest, quia divini | subtilitas iudicii | longe praeterit humani
sagacitatem ingenii. |
- ANDRONICHUS. Ideo admirando deficimus, | quia rerum.
quae geruntur, causas docte internoscere nequimus. |
- IOHANNES. Eventus post facta | docet persaepe rerum
discrimina. |
- 7 ANDRONICHUS. Verum age iam, beate Iohannes, | quod
acturus es: | fac, ut resuscitetur Calimachus, | quo solvatur
huiusmodi ambiguitatis nodus. |
- IOHANNES. Reor, prius invocato Christi nomine anguem
proturbandum, | post vero Calimachum suscitandum. |
- ANDRONICHUS. Recte reris, | ne ultra laedatur morsa
serpentis. |

5 chalimachus sic semel M
desiderio | corrigendum videtur
39 calunachum M¹

12 aut animo tabescebat | aut aestuabat
24 hic] h// M 37 ambiguitas M

15 cf. Cal. 9 § 11, Abr. 3 § 4.
§ 3. 40 cf. Gall. II 5 § 7.

28 sq. cf. Pafn. 1 § 3, epist. ad sep.

8 IOHANNES. Discede ab hoc, crudelis bestia, quia serviturus est Christo.

ANDRONICHUS. Licet inrationale sit animal, haut surda tamen aure, quod iussisti, obaudivit. |

03. IOHANNES. Non mea, sed Christi virtute paruit. | 5

ANDRONICHUS. Ideo citius dicto evanuit. |

9 IOHANNES. Deus incircumscriptus et incomprehensibilis, | simplex et inaestimabilis, | qui solus es id, quod es, | qui, diversa duo socians, | ex hoc et hoc hominem fingis, | eadem-que dissocians, | unum, quod constabat, resolvis, | iube, ut, 10
reducto halitu disiunctaque compagine rursus conliminata, fol. 98
Calimachus resurgat plenus, ut fuit, homo, quo ab omnibus magnificeris, | qui solus miranda operaris. |

10 ANDRONICHUS. Amen. — Ecce vitales auras carpit, | sed prae stupore adhuc quiescit. | 15

IOHANNES. Calimache, surge in Christi nomine, | et, utcumque se res habeat, confitere; | quantislibet obnoxius sis vitiis, proferas, | ne nos vel in modico lateat veritas. |

11 CALIMACHUS. Negare nequeo, quin patrandi causa facinoris accesserim, quia infelici languore tabescebam | nec 20
illiciti aestum amoris compescere poteram. |

IOHANNES. Quae dementia, quae insania te decepit, | ut castis praesumeres fragmentis | alicuius iniuriam conferre de-honestatis? |

CALIMACHUS. Propria stultitia huiusque Fortunati frau- 25
dolenta deceptio.

12 IOHANNES. Num triplici infortunio adeo infelix effectus es, | ut nefas, quod voluisti, perficere posses? |

04. CALIMACHUS. Nullatenus. Licet non defuisset velle, | possibilitas tamen omnino defuit posse. | 30

IOHANNES. Quo pacto impediiebaris?

CALIMACHUS. Ut primum, distracto tegmine, | conviciis temptavi lacescere corpus exanime, | iste Fortunatus, qui fomes mali et incensor extitit, | serpentinis perfusus venenis, periit. |

ANDRONICHUS. O factum bene! 35

3 CALIMACHUS. Mihi autem apparuit iuvenis, | aspectu terribilis, | qui detectum corpus honorifice textit; | ex cuius flammea facie candentes in bustum scintillae transiliebant, quarum una resiliens mihi in faciem ferebatur, simulque vox facta

5 meo *M*¹*p*¹ 18 uel in mod- in *ras.* *M* 20 fort. accesseram

29 *distinxi coll. p. 159, 14* 34 incens^{††}or *M* (incentor corr. *m.* 2)
37 textit sic *M*

7 *sqq. cf. Pafn. 13 § 3 sq.*
carpis. 19 *cf. Cal. 9 § 4.*

14 *cf. Verg. Aen. I 387 auras vitales*

[IX 13] est, dicens: 'Calimache, morere, ut vivas!' His dictis, ex- fol. 204.
piravi.

IOHANNES. Opus caelestis gratiae, | qui non delectatur in
impiorum perditione. |

14 CALIMACHUS. Audisti miseriam meae perditionis: | noli
elongare medelam tuae miserationis. |

IOHANNES. Non elongabo.

CALIMACHUS. Nam nimium confundor, | cordetenus con-
tristor, | anxio, gemo, doleo super gravi impietate mea.

IOHANNES. Nec inmerito; quippe grave delictum | haut
leve poenitudinis expectat remedium. |

15 CALIMACHUS. O utinam reserarentur secreta | meorum
pag. 205. viscerum latibula, | quo interni amaritudinem, quam patior.
doloris perspiceres | et dolenti condoleres! |

IOHANNES. Congaudeo huiusmodi dolori, | quia sentio. te
salubriter contristari. |

CALIMACHUS. Taedet me prioris vitae, | taedet delecta-
tionis iniquae. |

IOHANNES. Nec iniuria.

16 CALIMACHUS. Poenitet me: deliqui.

IOHANNES. Et merito.

CALIMACHUS. Displicet omne, quod feci, | in tantum, ut
nullus amor, nulla voluptas est vivendi, | nisi renatus in Chri-
sto merear in melius transmutari. |

IOHANNES. Non dubito, quin superna gratia in te appareat.

17 CALIMACHUS. Ideo ne moreris, | ne pigriteris | lapsum
erigere, | maerentem consolationibus attollere, | quo tuo
monitu, tuo magisterio a gentili in christianum, | a nugace
in castum | transmutatus virum, | tuoque ducatu semitam arri-
piens veritatis, | vivam iuxta divinae praeconium promissionis.

18 IOHANNES. Benedicta sit unica progenies divinitatis | idem-
que particeps nostrae fragilitatis, | qui te. fili Calimache.
parcendo occidit | et occidendo vivificavit, | quo suum plasma
mortis specie | ab interitu liberaret animae. |

pag. 206. ANDRONICHUS. Res insolita, omnique admiratione digna.

19 IOHANNES. O Christe, mundi redemptio | et peccatorum
propitiatio, | qualibus laudum praeconiis te talem celebrem.
ignoro. | Expaveo tui benignam clementiam | et clementem

1 expiraui (sic; s ss. m. 1) M, exspiravi p 8 confundar M

20 distinxi: Poenitet me deliqui M (que ss. m. 2, me Celtes del.; Penitet que
me deliquo p¹, Penitet me delicto p²); concinnius Poenitetque delicti Scherr-
fleisch (P. deliqui Magnin) 23 est scripsi: sit M (in ras.), p

10 cf. Pajⁿ. 7 § 7; similiter ludus de antichristo v. 244 M. gravem
iniuria expectat ('erforder') ultionem, Sulp. Ser. ep. 2, 8 poenitentiae reme-
dium. 13 cf. Cal. 4.

K 19] patientiam, | qui peccantes nunc paterno more tolerando
blandiris, | nunc iusta severitate castigando ad poenitentiam
cogis. |

ANDRONICHUS. Laus eius divinae pietati.

20 (IOHANNES.) Quis auderet credere, | quisve praesumeret
sperare, | ut hunc, quem criminosis | intentum vitiis | mors in-
venit | et inventum abstulit, | tui miseratio ad vitam excitare, |
ad veniam dignaretur reparare? | Sit nomen tuum sanctum
benedictum in saecula, | qui solus facis stupenda mirabilia! |

21 ANDRONICHUS. Eia, sancte Iohannes, | et me consolari ne
tardes; | nam coniugalis amor Drusianae | meam haut patitur
mentem consistere, | nisi et ipsam quantocius videam resur-
rectum ire. |

IOHANNES. Drusiana, resuscitet te dominus Iesus Christus.

DRUSIANA. Laus et honor tibi, Christe, | qui me fecisti
reviviscere. |

CALIMACHUS. Sospitatis auctori grates, qui te, mea Dru-
siana, | resurgere dedit in laetitia, | quae gravi cum tristitia |
defungebaris extrema. |

22 DRUSIANA. Decet tui sanctitatem, venerande pater Io-
hannes, ut, resuscitato Calimacho, qui me inlicite amavit, |
et hunc resuscites. qui mei proditor funeris extitit. |

207. CALIMACHUS. Ne dignum ducas, Christi apostole, | hunc
proditorem, | hunc malefactorem | a vinculis mortis absolvere, | fol. 100r
qui me decepit, | me seduxit | meque ad audendum horribile
facinus provocavit. |

IOHANNES. Non debes illi invidere | gratiam divinae
clementiae. |

CALIMACHUS. Non est enim dignus resurrectione, | qui
auctor extitit perditioni alienae. |

23 IOHANNES. Lex nostrae religionis docet, ut homo homini
dimittat, | si ipse a deo dimitti ambiat. |

ANDRONICHUS. Iustum.

IOHANNES. Quando etiam dei unigenitus | idemque vir-
ginis primogenitus, | qui solus innocens, solus immaculatus,
solus sine veteris sorde delicti in mundum venit, | omnes
sub gravi onere peccati depressos invenit. |

ANDRONICHUS. Verum.

24 IOHANNES. Sed, licet nullum iustum, | nullum misericordia

5 IOHANNES *add. Celtes* 14 *fort. resuscitat* 19 *die fungebaris*
extrema M² (m. ead. ?), p²; dei f. e. p¹ 24 *malefactorem M¹* 34 *uirgnis M*
36 *sorde fuit d. M¹ (minio del.), p¹* 39 *Sed licet sic M* *miscrda M,*
misericiordiā p

32 *cf. Matth. 6, 12 et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimitti-*
mus debitoribus nostris. 36 *cf. Dion. 37.*

[IX 24] inveniret dignum, | neminem tamen sprexit, | neminem suae gratia pietatis privavit, | sed se ipsum tradidit | suique dilectam animam pro omnibus posuit. |

ANDRONICHUS. Si innocens non occideretur, | nemo iuste liberaretur. |

IOHANNES. Ideo hominum non delectatur in perditione, | quos suo emptos meminit pretioso sanguine. |

ANDRONICHUS. Gratias illi.

pag. 208.

25

IOHANNES. Unde aliis dei gratiam non debemus invidere, quam ex nullis praecedentibus meritis in nobis gaudemus abundare. |

CALIMACHUS. Terruisti me monitu.

IOHANNES. Ne autem tuis | videar reniti votis, | non suscitetur per me, sed per Drusianam, | quia ad hoc implendum a deo accepit gratiam. |

26

DRUSIANA. Divina substantia, | quae vere et singulariter es sine materia forma, | quae hominem ad tui imaginem plasmasti | et plasmato spiraculum vitae inspirasti, | iube materiale corpus Fortunati | reducto calore in viventem animam iterum reformari, | quo trina nostri resuscitatio tibi in laudem vertatur, trinitas veneranda.

IOHANNES. Amen.

27

DRUSIANA. Expergiscere, Fortunate, | et iussu Christi retinacula mortis disrumpe. |

FORTUNATUS. Quis me apprehensa manu erexit? | quis vocem, ut resurgerem, dedit? |

IOHANNES. Drusiana. |

FORTUNATUS. Num me suscitavit Drusiana? |

IOHANNES. Ipsa. |

FORTUNATUS. Nonne ante aliquot dies inprovvisa morte fuerat consumpta? |

IOHANNES. At vivit in Christo.

pag. 209.

FORTUNATUS. Et cur manet Calimachus | gravi vultu modestus, | nec perfurit solito more | in amore Drusianae? |

IOHANNES. Quia, a nequam intentione transmutatus, | vere est Christi discipulus. |

FORTUNATUS. Non.

IOHANNES. Etiam.

2 se ipsum omnibus tradidit *M* 6 I. in h. non del. in (*eras.*, *om.*
p) perd. *M*: correxi coll. *Abr.* 4 § 4 (*cf.* etiam *p.* 142, 3) 14 per me]
pro me *M*¹ (*per comp.*) 15 fort. accipiet. 23 Experiscere *M*¹*p*

17 *cf.* *Psalm.* 13 § 3. *cf.* *gen.* 1, 27 et creavit deus hominem ad imaginem suam; 2, 7 et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae.

28 FORTUNATUS. Si, ut asseris, Drusiana me suscitavit, | et
Calimachus Christo credidit, | vitam repudio mortemque eligo
sponte, | quia malo non esse, | quam in his tantam habun-
danter virtutum gratiam sentiscere. |

29 IOHANNES. O admiranda diaboli invidia, o malitia ser- 8
pentis antiqui, qui et protoplastis mortem propinavit | et super
iustorum gloria semper gemit! | Iste infelicissimus Fortunatus |
diabolicae amaritudinis felle plenissimus | comparatur malae
arbori | amaros fructus facienti. | Unde, excisus a collegio
iustorum | et abiectus a consortio deum timentium, | mittatur 10
in aeterni ignem supplicii, | cruciandus sine alicuius inter-
mixtione refrigerii. |

fol. 101^r

0 ANDRONICHUS. Ecce, turgescitibus | serpentinis morsibus, |
ad occasum rursus vergitur | et citius dicto morietur. |

IOHANNES. Moriatur sitque incola gehennae, | qui propter 15
alieni invidiam profectus recusavit vivere. |

ANDRONICHUS. Terribile. |

10. IOHANNES. Nihil terribilius invido, | nihil scelestius su-
11 perbo. |

ANDRONICHUS. Uterque miserabilis. 20

IOHANNES. Una eademque persona utroque semper laborat
vitio, | quia neutrum sine altero. |

(ANDRONICHUS.) Expone enucleatius.

(IOHANNES.) Nam qui superbit, invidet, et qui invidet,
superbit, quia mens invida, dum alienam laudem nec patitur 25
audire, | et in sui comparatione perfectiores ambit vilescere, |
dedignatur subici dignioribus | et superbe conatur praeferri
comparibus. |

ANDRONICHUS. Patet.

32 IOHANNES. Unde iste miserrimus vulnerabatur mente, 30
quia se his inferiorem aestimari non sustinuit, | in quis am-
pliores dei gratiam lucere non nescivit. |

ANDRONICHUS. Nunc tandem intellego, quod inter sur-
gentes minime est computatus, | quia ocus erat moriturus. |

IOHANNES. Dignus est enim utraque morte, quia et 35
commendatum funus afficiebat iniuria, et resurgentes iniusto |
insectabatur odio. |

ANDRONICHUS. Infelix est mortuus. |

33 IOHANNES. Recedamus | suumque diabolo filium relin-
quamus. | Nos autem diem istum, et pro miranda Calimachi 40

2 vitam repudio | mortemque sponte eligo | *M*²*p*²
tantum *corr.*) habundantē (i. e. -nter) sic *M*; tantum *p*
23 sq. ANDRONICHUS et IOHANNES add. *Celtes*

3 tantam (*ex*
9 ardori *M*¹

8 cf. *Luc. 13, 6 sqq.*

[IX 33] mutatione, | et pro utriusque suscitatione, cum laetitia agamus,
pag. 211. gratias ferentes deo, aequo iudici | secretorumque discretis-
simo cognitori, | qui, solus omnia subtiliter examinans, | om-
nia recte disponens, | unumquemque, iuxta quod dignum,
praenoscit, | praemiis supplicisque aptabit. | Ipsi soli honor, *fo*
virtus, fortitudo et victoria, | laus et iubilatio per infinita
saeculorum saecula. | Amen.

1 suac. in resusc. corr. m. 1 M, resusc. p; cf. Cal. 9 § 25

5 cf. Abr. 9 § 6.

IV.

LAPSUS ET CONVERSIO MARIAE
NEPTIS HABRAHAE HEREMICOLAE

quae, ubi XX annos solitariam vitam egit, | corrupta
virginitate saeculum repetiit | et contubernio meretricum
admisceri non metuit; | sed, post biennium praefati 5
Abrahae monitis | illam sub amatoris specie quaerentis |
reducta, larga effusione lacrimarum | continuaque exer-
citatione ieiuniorum, vigiliarum atque orationum | per
vicens annos emundavit maculas criminum. |

ABRAHAM. EFFREM. MARIA!

10

ABRAHAM. Tune, frater et coheremita Effrem, commo-
um ducis meae adhuc vacare confabulationi, | an, quoad-
que divinas expleas laudes, me vis praestolari? |

EFFREM. Nostorum confabulatio | eius debet esse lau-
tio, | qui se congregatis in suo nomine | medium spocondit 15
teresse. |

ABRAHAM. Nihil aliud locuturus accessi, | nisi quod divi-
e voluntati | non nescio concordari. |

EFFREM. Quare nec ad momentum quidem me subtraho, |
d tuo affectui totum dedo. | 20

ABRAHAM. Quiddam agendum mihi exaestuat mente, |
quo tuum velle | meis votis exopto respondere. |

EFFREM. Si unum cor unaque nobis anima iubetur esse, |
em velle | idemque cogimur nolle. |

ABRAHAM. Est mihi neptis tenella, | utriusque parentis 25
lamine destituta, | in quam pro compassione orbitatis nimio
fectu ducor | cuiusque causa continua sollicitudine fatigor. |

EFFREM. Et quid tibi, triumphator saeculi, | cum curis fol. 102r
undi? |

ABRAHAM. Id scilicet curo, ne immensa eius serenitas 30
ulchritudinis | alicuius obfuscetur sorde coinquinationis. |

EFFREM. Huiusmodi cura | si est vituperanda. |

ABRAHAM. Spero.

EFFREM. Cuius est aetatis?

ABRAHAM. 1 conversio in ras. M 8 aq; M 12 confabulationi
vacare M: correcti 13 postulari M 34 aetatis sic M

ABRAHAM. 11 cf. *Pafn.* 10, 1. 15 cf. *Matth.* 18, 20 ubi enim sunt
no vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. 23 cf.
† *apost.* 4, 32 multitudinis autem credentium erat cor unum et anima una;
to, *Sprichwörter der Römer* n. 83. 30 cf. *Dulc.* 1 § 1.

[I 4] ABRAHAM. Si unius rotatus mansurni apponeretur, duas olympiades vitali aura vesceretur. |

EFFREM. Inmatura pupilla. |

ABRAHAM. Ideo non deest mihi cura. |

EFFREM. Ubi deget?

ABRAHAM. In meis mansiunculis. Nam rogatu propinquorum nutriendam eam suscepi, | sed eius gazas pauperibus erogare decrevi. |

EFFREM. Despectio temporalium | condecet animum caelo intentum. |

5 ABRAHAM. Exaestuo mente, | gestiens, illam Christo dispensare | eiusque tyrocinio mancipatum ire. |

EFFREM. Laudabile. |

ABRAHAM. Cogor nomine. |

pag. 217. EFFREM. Quid vocatur?

ABRAHAM. Maria.

EFFREM. Ita est? tanti excellentiam nominis | decet stemma virginitatis. |

6 ABRAHAM. Non diffido, quin, si nostris suaviter hortamentis provocetur, | ad cedendum facilis experiatur. |

EFFREM. Accedamus | eiusque cogitationi caelibis securitatem vitae instillemus. |

II 1 ABRAHAM. O adoptiva filia, | o (meae) pars animae. Maria, | cede meis paternis monitionibus | meique comparis Effrem saluberrimis institutionibus: | enitere, | ut auctricem virginitatis, quam aequivoco aequiperas nomine, | imiteris et castitate. |

2 EFFREM. Multum disconvenit, filia, | ut, quae cum dei genitrice Maria | per mysterium nominis | praemines in axe inter sidera numquam casura, | inferior meritis | in terrae volutes infimis. |

MARIA. Misterium nominis ignoro; | unde, quid circulatione verborum significes, haut intellego. |

3 EFFREM. Maria interpretatur 'stella maris'; circa quam videlicet fertur mundus | et rotatur polus. |

MARIA. Cur maris stella dicitur?

5 deget in degit corr. m. 1 M; degas p¹, degit p² 12 dispensari
M; desponsare Celtes 20 edendum M 23 meae add. Celtes (cf.
Abr. 7 § 2); fort. animae (meae) 29 praemines ix axe (sic) M 34 fort.
Maria interpretatur 'maris stella' |; cf. v. 36 35 uocatur populus M:
correci (rotatur Bendixen II p. 23¹⁷)

2 cf. Verg. Aen. I 387 auras vitales carpis, III 339 vescitur aura.
25 cf. Theoph. 2^m (auctricem i. e. auctorem). 34 cf. Mar. 14. 276 (Salzer,
Sinnbilder und Beicorte Mariens p. 404).

18.
3] EFFREM. Quia numquam occidit, | sed navigantibus recti
semitam itineris dirigit. |

4 MARIA. Et qui posset fieri, ut ego tantilla, | ex lutea
materia confecta, | eo attingerem meritis, | quo mysterium
rutilat nominis? |

EFFREM. Illibata corporis integritate | puraque mentis
sanctitate. |

MARIA. Grandis est honoris, | hominem aequari astrorum
radiis. |

5 EFFREM. Nam, si incorrupta et virgo permanebis, | 10
angelis dei fies aequalis; | quibus tandem stipata, | gravi
corporis onere abiecta, | pertransies aera, | supergradieris
aethera, | zodiacum percurres circulum, | nec subsistendo
temperabis gressum, | donec amplexaris amplexibus filii vir-
ginis | in lucifluo thalamo sui genitricis. |

6 MARIA. Qui haec parvi pendet, asinum vivit; unde
praesentia despicio, | memet ipsam denego, | quo merear
ascribi gaudiis | tantae felicitatis. |

EFFREM. Ecce, nanciscimur in pectore infantili | senilis
maturitatem ingenii. |

ABRAHAM. Gratia dei est id, quod est.

EFFREM. Negari nequit.

7 ABRAHAM. Sed licet dei gratia | sit illustrata, | inbecillem
tamen aetatem suo | uti non prodest arbitrio. |

12. EFFREM. Verum.

ABRAHAM. Ideo faciam illi exiguam | ab introitu cellu-
lam | meis mansiunculis contiguam, | per cuius fenestram
psalterium ceterasque divinae legis paginas illam crebrius
visitando instruem. |

EFFREM. Convenit.

8 MARIA. Tuo, pater Effrem, interventui me committo.

EFFREM. Caelestis sponsus, cuius affectu in tenella
aetate inhaesisti, | tueatur te, filia, ab omni fraude diaboli. |

1 ABRAHAM. Frater Effrem, si quid mihi utriusque casu
fortunaе ingeritur, te primum adeo, | te solum consulo; | 35
unde ne sis adversus querimoniae, quam prosequor, | sed fer
opem dolori, quem patior. |

12 abiecto *Celtes* 16 fort. parvi pendit | 27 meis] men coeperat *M*

10 cf. *Cypr. de hab. virg. c. 22* (I p. 203, 15 H. = *Mansi XIV col. 258^c, concil. Aquisgran. a. 816 c. 4*) cum castae perseveratis et virgines, angelis dei estis aequales. 16 cf. *Boeth. consol. Philos. IV pr. 3, 61* lupum vivit. 19 cf. *adn. ad Gong. 45*. 23 cf. *conc. Aquisgr. a. 816 c. 10* (*Mansi XIV col. 269^a*) praesertim cum beatus Hieronymus dicat pessimae esse consuetudinis, cum fragilis sexus et imbecillis aetas suo arbitrio abutitur. 32 cf. *Abr. 7 § 16*.

[III] 2 EFFREM. Abraham, Abraham, quid pateris? | cur plus
licito contristaris? | Numquam fuit fas eremicolae | conturbari
saecularium more. |

ABRAHAM. Incomparabilis luctus mihi contigit, | intolera-
bilis dolor me afficit. |

EFFREM. Ne fatiga me longa verborum circuitione, | sed,
quid patiaris, expone. |

3 ABRAHAM. Maria, | mis optiva filia, | quam per bis bina
lustra summa diligentia nutriti, | summa solertia instruxi, |

EFFREM. Quid illa?

ABRAHAM. Ei mihi! periit.

pag. 220. EFFREM. Qualiter? |

ABRAHAM. Miserabiliter; | deinde evasit latenter. |

4 EFFREM. Quibus insidiis | circumvenit eam fraus antiqui
serpentis? |

ABRAHAM. Per illicitum | cuiusdam simulatoris affectum, |
qui, monachico adveniens habitu, simulata eam visitatione
frequentabat, donec indocile iuvenilis ingenium pectoris ad
sui amorem inflexit, | adeo, ut per fenestram ad patrandum
facinus exilivit. |

EFFREM. A! contremisco auditu.

5 ABRAHAM. At ubi ipsa infelix se corruptam sensit, | pec-
tus pulsavit, | faciem manu laceravit, | vestes scidit, | capillos
eruit, | voces in altum eiulando dedit. |

EFFREM. Nec iniuria; | huiusmodi namque ruina | toto
lacrimarum fonte est lugenda. |

ABRAHAM. Lamentabatur namque, | se, quod fuerat, non
esse. |

EFFREM. Vae illi miserae! |

ABRAHAM. Lugebat, se nostris contraria monitis egisse. |

EFFREM. Ac valde. |

ABRAHAM. Deflevit, se vigiliarum, orationum ieiunūque
sudores evacuasse. |

EFFREM. Si in tali conpunctione perseveraret, | salva
fieret. |

pag. 221. 6 ABRAHAM. Haut perseveravit, | sed peiora prioribus
apposuit. |

EFFREM. Visceratenus conturbor | totisque membris re-
solvor. |

8 adoptiva Freytag, optima Barack per] pro M¹ (comp.) 20 ex-
ilivit in exiliret corr. m. 1 M, exilueret p

18 cf. app. ad Gong. 354.

30 sqq. cf. Abr. 7 § 3sq.

6] ABRAHAM. Postquam enim hisce lamentis se punivit, |
nimietate victa doloris | praeceps ferebatur in foveam de-
sperationis. |

EFFREM. Eh heu, quam gravis perditio!

ABRAHAM. Et quia veniam desperavit posse promereri, 5
saeculum repetere | vanitatisque elegit deservire. |

7 EFFREM. Hem, par victoria | spiritalibus in sorte heremi-
tarum nequitiis antea fuit insolita. |

ABRAHAM. Sed nunc daemonum sumus praeda. |

EFFREM. Mirum, qui fieri posset, | ut te ignorante eva- 10
deret. |

8 ABRAHAM. Interim fueram consternatus mente | ex osten-
sae visionis terrore, | qua, si mens non fuisset laeva, | mihi
praefigurabatur eius ruina. |

EFFREM. Vellem modum visionis audire. |

14

fol. 104 r

ABRAHAM. Putabam, me ante foras cellulae stetisse, | et
ecce, draco mirae magnitudinis | nimique foetoris, | rapido
impetu adveniens, | candidulam secus me columbam reppe-
riens | cepit, | devoravit, | subitoque non comparuit. |

12. EFFREM. Evidens visio. 20

9 ABRAHAM. At ego, ubi expergiscens mente, quae videbam,
tractavi, verebar aliquam ecclesiae imminere persecutionem, |
quae fideles quosdam attraheret in errorem. |

EFFREM. Verendum erat.

ABRAHAM. Unde prostratus in orationem praecognitorem 25
futurorum supplicavi, | ut mihi detegeret solutionem somni. |

EFFREM. Recte egisti. |

0 ABRAHAM. Tertia demum nocte, cum lassa sopori mem-
bra dedissem, | putabam eundem draconem | meis vestigiis
disruptum volutasse, | ipsamque columbam absque laesione 30
emicuisse. |

EFFREM. Laetificor auditu, nec ambigo, quin tua | quando-
que ad te revertatur Maria. |

1 ABRAHAM. Postquam evigilans huius solamine visionis |
temperabam tristitiam prioris, | mentem recepi, ut remini- 35
scerer alumnae; illud quoque si sine tristitia memini, | quod

1 hisce lamentis *Freytag*: his celamentis *M* 12 mente consternatus.
mente *M* 13 qua, si *Freytag*: quasi *M* 16 foras in fores *corr.*
m. 1 M; foreas *p*¹ 21 experiscens *M* 25 praecognitori *M*² 30 dis-
ruptum *M* 35 reminiscer *M*

1 *cf. Theoph. 442.* 8 *cf. Gall. I 1 § 8.* 9 *de chiliasmo cf.*
Bendixen II p. 25²⁰. 13 *cf. Verg. ecl. 1, 16 saepe malum hoc nobis, si*
mens non laeva fuisset, de caelo tactas memini praedicere quercus. 19 *cf.*
Pafn. 4 § 5. 30 *cf. Prud. steph. 3, 161 emicat inde columba repens (i. e.*
evolat e rogo).

[III 11] ipsam in duorum | intervallo dierum | divinae innitentem
laudi | solito non sensi. |

EFFREM. Sero meministi. |

12 ABRAHAM. Fateor. Accessi, | manu fenestram pulsavi,
filiam saepius nominando vocavi. |

EFFREM. A! frustra vocasti. |

ABRAHAM. Hoc adhuc non sensi, | sed, cur neglegenter
in divinis ageret, rogavi; | sed nec levis tinnitum responsi
recepi. |

pag. 223.

13 (EFFREM.) Et quod tunc fecisti? |

(ABRAHAM.) Ubi abesse, quam quaerebam,prehendi, |
viscera discutiebantur timore, | membra contremuere pavore. |

EFFREM. Nec mirum; certe et ego | id ipsum nunc patior
audiendo. |

14 ABRAHAM. Deinde flebilibus sonis auras pollui, rogans. |
quis lupus meam agnam raperet, | quis latro meam filiam
captivaret. |

EFFREM. Iure conquestus fuisti | eius perditionem, quam
nutristi. |

15 ABRAHAM. Tandem accesserunt, qui, veritatem scientes. |
res sese ita, ut tibi nunc exposui, habere | ipsamque vanitati
dixerunt deservire. |

EFFREM. Ubi moratur? |

ABRAHAM. Ignoratur. |

16 EFFREM. Quid fiet? |

ABRAHAM. Est mihi fidelis amicus, qui, civitates villas-
que peragrans, non quiescet, | donec, quae illam terra sus-
ceperit, agnoscat. |

EFFREM. Quid, si experietur? |

ABRAHAM. Habitum mutabo | ipsamque sub amatoris
specie adibo, | si forte meo monitu post grave naufragium
revertatur ad pristinae quietis portum. |

17 EFFREM. Et iam quid fiet, si carnum esus vinique haustus
apponetur? |

pag. 224. ABRAHAM. Haut abrogabo, ne agnoscar. |

EFFREM. Recta prorsus laudabilique discretionem uteris,
si artioris frenos observantiae aliquantisper laxabis, | quo
errantem Christo lucreris. |

ABRAHAM. Eo magis ad audendum incitor, | quo te mihi
in hoc concordari re experior. |

10 sq. EFFREM et ABRAHAM add. *Celtes*
i. e. ABRAHAM) Et iam *Bendixen*: Etiam *vg.*
(frena *Celtes*) 39 audiendum *M*

33 EFFREM] /E *M* (eras. A,
37 frenas *M*: corr. *Magnus*

18 EFFREM. Qui clancula cordium cognoscit, | qua intentione
unaquaeque res geratur, intellegit, | nec in discretissimo eius
examine reus praevaricationis habetur, qui a strictioris rigore
conversationis ad tempus descendendo imbecillioribus assi- 4
milari non respuit, | quo efficacius animam revocet, quae fol. 105^r
erravit. |

19 ABRAHAM. Tuum est interim, me precibus adiuvere, | ne
inpediar diabolica fraude. |

EFFREM. Ipsum summum bonum, sine quo nihil fit boni, |
faciat tuum velle in bono consummari. | 10

V 1 ABRAHAM. Num ille est meus amicus, quem ante hoc
biennium pro inquisitu direxi Mariae? Ipse est.

AMICUS. Ave, venerande pater.

ABRAHAM. Ave, affabilis amice. Diu te sustinui, | sed
nunc advenire desperavi. | 15

7.23. 2 AMICUS. Ideo moram feci, | quia te ambigua re sollicitari
non praesumpsi; | at ubi veritatem investigavi, | reditum ma-
turavi. |

ABRAHAM. Vidistin Mariam?

AMICUS. Vidi. | 20

ABRAHAM. Ubi? |

AMICUS. Qua dictu miserabile!

ABRAHAM. Dic, obsecro.

3 AMICUS. In domo cuiusdam lenonis habitationem elegit, |
qui tenello amore illam colit. | Nec frustra; nam omni die 25
non modica illi pecunia ab eius amatoribus adducitur.

ABRAHAM. A Mariae amatoribus?

AMICUS. Ab ipsis.

ABRAHAM. Qui sunt eius amatores? |

AMICUS. Perplures. | 30

4 ABRAHAM. Ei mihi! O bone Iesu, quid hoc monstri est,
quod hanc, quam tibi sponsam nutriti, | alienos amatores
audio sequi. |

AMICUS. Hoc meretricibus antiquitus fuit in more, | ut
alieno delectarentur in amore. | 35

5 7.23. ABRAHAM. Affer mihi sonipedem delicatum | et militarem
habitum, | quo, deposito tegmine religionis, | ipsam adeam
sub specie amatoris. |

2 discretissima (sic p) eius exanime M¹ 3 quia strictionis M:
corr. Magnin 4 descendo M¹ assimulari M² 22 Quia M¹ 35 in
del. m. 2 M 38 amatoris pleno fol. 105^r superadd. m. 1 M

11 cf. Dulc. 13 § 1. 14 cf. Gall. I 12 § 1. 34 cf. Gall. I 12 § 2,
Pafn. 12, 6.

[IV 5]

AMICUS. Ecce omnia. fol. M

ABRAHAM. Obsecro, affer et pileum, quo coronam velem capitis. |

AMICUS. Hoc maxime opus est, ne agnoscaris. |

6 ABRAHAM. Quid, si unum solidum, quem habeo, mecum, afferam, | quo stabulario pro mercede tribuam? |

AMICUS. Aliter ad colloquium Mariae | non potes pervenire. |

V 1

ABRAHAM. Salve, bone stabularie! |

STABULARIUS. Quis loquitur hospes? salve. | 19

ABRAHAM. Estne aput te locus | viatori ad pernoctandum aptus? |

STABULARIUS. Est plane; nostra hospitola | nulli sunt neganda. |

ABRAHAM. Laudabile. 15

STABULARIUS. Intra, | ut tibi praeparatur cena. |

2 ABRAHAM. Magnas tibi pro hilari susceptione debeo, sed adhuc maiora a te expeto. |

STABULARIUS. Quae voles, ut concessurum efflagita.

pag. 227. ABRAHAM. Accipe vile munus, quod defero, | et fac, ut praepulchra, | quam tecum obversari experiebar, puella | nostro intersit convivio. |

STABULARIUS. Cur illam desideras videre? |

3 ABRAHAM. Quia nimium delector in eius agnitione, | cuius pulchritudinem quam pluribus laudari audiebam saepissime. | 25

STABULARIUS. Quisquis laudator eius formae extitit, | nihil fefellit; | nam praenitet venustate vultus | prae ceteris mulieribus. |

ABRAHAM. Ideo ardeo in eius amore. |

STABULARIUS. Miror, te in decrepita senectute | iuven- 20 culae mulieris amorem spirare. |

ABRAHAM. Percerte nullius alius rei causa accessi, | nisi eam videndi. |

2 uellem *M*¹ 10 Quis loquitur hospes? salve. sic dist. *M*: Quis loquitur? hospes, salve *vg.*; fort. STAB. Quis loquitur? (ABR.) Hospes. (STAB.) Salve. 16 Intro *M*¹ 17 Magnas tibi . . (gratias) debeo *Barack*; sed cf. *Ter. eun. III 1, 7* vel rex semper maximas mihi agebat, quicquid feceram. 20 deffero *M* 21 obseruari *M*: corr. *Magnin* 25 quam pl. sic *M*¹: a pl. *M*² (*radendo*), *p* 27 uenusta uultus *M*¹ (uultu *M*²*p*): *correcti coll. Pafn. 1 § 23*

5 cf. *Koepke p. 68*¹; sic singuli aurei poscuntur in historia *Apollonii Tyrii c. 33*.

1 STABULARIUS. Procede, procede, Maria, | tuique pulchritudinem nostro neophitae ostenta. |

MARIA. Ecce, venio.

ABRAHAM. Quae fiducia, quae constantia mentis | mihi *fol. 106^r*
post haec, cum hanc, quam nutrivi in heremi latibulis, | mere- 5
tricio | cultu ornatam conspicio? | Sed non est tempus, ut
praefigetur in facie, | quod tenetur in corde: | erumpentes
lacrimas viriliter stringo | et simulata vultus hilaritate internae
amaritudinem maestitudinis contego. |

2 STABULARIUS. Fortunata Maria, laetare; quia non solum, 10
ut actenus, tui coevi, | sed etiam senio iam confecti | te
adeunt, | te ad amandum confluunt. |

MARIA. Quicumque me diligunt, | aequalem amoris vicem
a me recipiunt. |

ABRAHAM. Accede, Maria, et da mihi osculum. 15

MARIA. Non solum dulcia oscula libabo, | sed etiam
crebris senile collum amplexibus mulcebo. |

ABRAHAM. Hoc volo. |

3 MARIA. Quid sentio? | quid stupendae novitatis gustando
haurio? | Ecce, odor istius flagrantiae | praetendit flagrantiam 20
mihi quondam usitatae abstinentiae. |

ABRAHAM. Nunc, nunc est simulandum, | nunc lascivientis
more pueri iocis instandum, | ne et ego agnoscar prae gravi-
tate, | et ipsa se reddat latibulis prae pudore. |

MARIA. Vae mihi infelici! | unde cecidi | et in quam 25
perditionis foveam corruui! |

4 ABRAHAM. Hic non est aptus querelae locus, | ubi con-
vivarum confluit conventus. |

STABULARIUS. Domna Maria, cur suspiria trahis? | cur
mades lacrimis? | Nonne per biennium hic conversabaris, et 30
numquam ex te gemitus prorupit, | numquam tristior sermo
prodiit? |

5 MARIA. O, utinam fuisset ante triennium morte ab-
sumpta, | ne ad tanta devenirem flagitia! |

2 neophite *M*¹*p*¹, neophito *M*²*p*² ostenta *scripsi*: ostende *M*²*p*,
ostent/ *M*¹ 5 latibulis *M*¹ 6 vultu *M*: *correx* coll. p. 2, 1 et prim. 335;
sanctimonialium ancillas cultu meretricio ornari *Aquisgranis a. 816 vetuit*
Ludovicus imp. (c. 21, Mansi XIV col. 274^b) 10 For|nata *M*¹ 13 diligunt

sic M 17 senille *M*¹ 20 fragr. *M*² (*bis*) 22 N̄c n̄c ÷ *M*; Nunc nunc *p*
33 triennium *scripsi* (*sic Pafn. 10 § 2, 12 § 1*; biennium *p. 147, 5. 155, 30*;
quinquennium *Pafn. inscr.*): triū *M*¹; trium annorum spatia *M*², trium
annorum spacium *p* 33 absupta *M*¹

pag. 229.
[VI 5]

ABRAHAM. Non, ut tua tecum peccata plangerem, ad-
veni, | sed ut tuo iungerer amori. |

MARIA. Levi conpunctione permovebar, | ideo talia fabar: |
sed epulemur | et laetemur, | quia, ut monuisti, | hic non est
tempus peccata plangendi. |

6 ABRAHAM. Affatim refecti, | affatim sumus hebriati | tua fol. M
largitate administrante, | o bone stabularie; | da licentiam a
cena surgendi, quo lassum corpus in stratum componam
dulcique quiete recreem.

STABULARIUS. Ut libet.

MARIA. Surge, domine mi, surge; | tecum pariter tendam
ad cubile. |

ABRAHAM. Placet. Nullatenus cogi possem, | ut te comi-
tante non exirem. |

VII 1

MARIA. Ecce triclinium | ad inhabitandum nobis aptum; | 13
ecce lectus | haut vilibus stramentis compositus. | Sede, ut
tibi detraham calciamenta, ne tu ipse fatigeris discalciando.

ABRAHAM. Muni prius seris ostium, | ne quis introeundi
inveniat aditum. |

MARIA. Super hoc ne solliciteris; | faciam, ut nulli ad
nos tribuatur accessus facilis. |

2 ABRAHAM. Tempus, ablato capitis velamine, | quis sim,
pag. 230. aperire. | O adoptiva filia, | o meae pars animae, Maria, |
agnoscisne me senem, qui te paterno more nutriti, | qui te
caelestis regis unigenito desponsavi? |

MARIA. Ei, mihi! pater et magister meus Abraham est,
qui loquitur!

3 ABRAHAM. Quid contigit tibi, filia? |

MARIA. Gravis miseria. |

ABRAHAM. Quis te decepit? | quis te seduxit? |

MARIA. Qui protoplastos prostravit. |

ABRAHAM. Ubi est angelica illa, quam in terris egisti,
conversatio?

MARIA. Prorsus perdita.

ABRAHAM. Ubi est verecundia tua virginalis? | ubi con-
tinentia admirabilis? |

6 fort. inebriati 7 stabulari *M²p* 11 domine *mⁱ* *M*, ac talis
saepe 13 ut te non comitante exirem *Celtes*; *Hr. voluisse videtur: 'ut*
te exeuntem non comitarer' 17 discalciando *Celtes* 18 Mune (sic)
M²p² 24 agno'cine (sic) *M* 30 seduxit (*s^r ex d*) *M*

24 cf. *Gall. I 2 § 4, Cal. 9 § 19, prim. 422.* 30 cf. *Bae. 33.*
32 in terris, ut angeli in caelo; cf. *Abr. 2 § 5.* 35 sqq. cf. *Abr. 3 § 5.*

1] **MARIA.** Evacuata.

4 **ABRAHAM.** Quam mercedem, nisi resipiscas, pro ieiuniorum, orationum, vigiliarum sudore | ultra potes sperare, | cum, velut lapsa ab altitudine caeli, | dimersa es in profundum inferni? |

MARIA. Eh heu!

5 **ABRAHAM.** Quare me despexisti? | quare deseruisti? | quare eventum tuae perditionis mihi non indicasti, | quo ego cum dilecto meo Effrem | dignam pro te poenitentiam *fol. 107^r* agerem? |

11 **MARIA.** Postquam lapsa in peccatis corruui, | tuae sanctitati | polluta proximare non praesumpsi. |

6 **ABRAHAM.** Quis umquam a peccato extitit immunis, | nisi solus filius virginis? |

MARIA. Nullus.

ABRAHAM. Humanum est peccare, | diabolicum est in peccatis durare; | nec iure reprehenditur, qui subito cadit, | sed qui citius surgere neglegit. |

MARIA. Ei mihi infelici!

7 **ABRAHAM.** Cur decidis? | cur in terra iaces immobilis? | 20 **Erigere** | et, quae dicam, percipe. |

MARIA. Pavore concussa corruui, | quia vim paternae monitionis ferre nequivi. |

ABRAHAM. Attende mei in te dilectionem | et depone timorem. |

MARIA. Nequeo.

8 **ABRAHAM.** Nonne tui causa desiderabilem heremi habitationem reliqui | omnemque regularis observantiam conversationis paene evacuavi, | in tantum, ut ego, vetus heremicola, | factus sum lascivientium conviva, | et, qui diu silentio studebam, | iocularia verba, ne agnoscerer, proferebam? | Cur dimisso vultu terram inspicias? | cur respondendo mecum verba miscere dedignaris? |

9 **MARIA.** Proprii conscientia reatus confundor; ideo nec oculos ad caelum levare | nec sermonem tecum praesumo 35 conserere. |

ABRAHAM. Noli diffidere, | filia, noli desperare, | sed emerge de abyssu desperationis | et fige in deo spem mentis. |

28 -que] q; ex q// corr. m. 2 M

32 vultu ss. m. 2 M

9 coniunge dignam pro te (cf. Mar. 27) i. e. tuis peccatis dignam. 16 similiter Hieronymus adversus Rufinum III 33 (II col. 560 V²): peccare enim hominis est, insidias tendere diaboli (cf. Otto, Sprichwörter der Römer n. 819 sq.). 22 cf. asc. 48. 34 cf. Luc. 18, 13: et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad caelum levare.

pag. 232.
[VII 9]

MARIA. Enormitas peccatorum | prostravit me in de-
sperationis profundum. |

10 ABRAHAM. Peccata quidem tua | sunt gravia, fateor: ,
sed superna pietas maior | est omni creatura. | Unde tristitias
 rumpe | datumque poenitendi spatiolum pigritando noli neg-
 legere, | quatinus superhabundet divin agratia, ubi superhabun-
 davit facinorum abominatio.

MARIA. Si ulla promerendae spes veniae inesset, | stu-
 dium poenitendi minime deesset. |

11 ABRAHAM. Miserere meae, quam pro te subii, lassitudinis |
 et depone perniciosam desperationem, | quam omnibus com-
 missis | non nescimus esse graviolem. | Qui enim peccantibus
 deum misereri velle desperat, | inremediabiliter peccat, | quia, *fol*
 sicut scintilla silicis pelagus nequit inflammare, | ita nostrorum
 acerbitas peccaminum divinae dulcedinem benignitatis non
 valet inmutare. |

12 MARIA. Non enim supernae magnificentiam pietatis nego,
 sed proprii enormitatem sceleris considerando | ad dignae
 satisfactionem poenitentiae | vereor non sufficere. |

ABRAHAM. In me sit iniquitas tua; tantummodo revertere
 ad locum, unde existi, | et ini secundo conversationem, quam
 deseruisti. |

13 MARIA. In nullo umquam tui votis renitor, | sed, quae
 iubes, obtemperanter amplector. |

ABRAHAM. Nunc fateor, te vere meam, | quam nutrivī,
 filiam; | nunc censeo, te prae omnibus fore diligendam. |

pag. 233.
14

MARIA. Aliquantulum auri vestiumque possideo; | quid
 tua de his auctoritas decreverit, expecto. |

ABRAHAM. Quae adquisisti peccando, cum ipsis peccatis
 sunt abicienda. |

MARIA. Rebar pauperibus eroganda, | seu sacris esse
 altaribus offerenda. |

ABRAHAM. Non satis acceptabile munus deo esse com-
 probatur, | quod criminibus acquiritur. |

MARIA. Nulla super his ultra sollicitudine fatigar. |

15 ABRAHAM. Matuta nitescit, | lucessit: | abeamus.

4 tristicias *M^p*: triscas (*sic*) *M¹* 5 neglere *M* 6 di:na *M*
superhabundavit *sic M* 8 spe suę uenę (*sic*) *M*: *correxī* 11 depono *M¹*
14 silicis (*li in ras. m. 2*) *M* 18 ppⁱ *M* 19 factisfactionem *M*
23 renitor uotis *M*: *correxī coll. Abr. 8 § 2* 27 quid] qd *sic M*
32 offerend/ *M*, offerend^a *p*

18 *cf. conc. Aquisgr. a. 816 c. 18 (Mansi XIV col. 272^d): pane tan-
 tum usque ad dignam poenitentiae satisfactionem utatur et aqua. 27 cf.
 Pajⁿ. 3 § 10.*

5] MARIA. Tuum est, pater amande, ut ad instar boni
pastoris praecedas repertam ovem, | et ego, paribus incedens
vestigiiis, subsequor praecedentem. |

ABRAHAM. Haut ita; sed ego pedibus incedam, | te autem
equo superponam, | ne itineris asperitas | secet teneras
plantas. |

6 MARIA. O, quem te memorem? | quam tibi gratiarum
inpendam recompensationem, | qui me indignam miseratione
non terrore cogis, | sed miti condescensione ad poenitentiam
hortaris? |

ABRAHAM. Nihil aliud a te expeto, | nisi ut reliquum
vitae inhaerendo insistas dei obsequio. |

7 MARIA. Spontanea mente inhaeream, | pro viribus in-
sistam, | et, si facultas desit posse, | numquam tamen deerit
velle. |

8 ABRAHAM. Convenit, ut, quo studio deserviebas vanitati, |
famuleris divinae voluntati. |

MARIA. Fiat, precor, tuis meritis, | ut in me perficiatur
voluntas divinitatis. |

ABRAHAM. Maturemus reditum. |

MARIA. Maturemus; nam me taedet morarum. |

1 Quanta fol. 108^r
celeritate asperi difficultatem itineris transcurrimus!

ABRAHAM. Quod devote agitur, | facile perficitur. | Ecce,
tua deserta cellula. |

MARIA. Ei mihi! Ipsa mei sceleris est conscia: | ideo
ingredi formido. |

2 ABRAHAM. Et merito; | fugiendus est quippe locus, | in
quo hostem sequitur triumphus. |

MARIA. Et ubi me decernis conpunctioni vacare?

ABRAHAM. Ingredere in cellulam interiorum, | ne vetustus
serpens decipiendi ultra inveniat occasionem. |

MARIA. Non contraluctor, | sed, quae iubes, amplector. |

8 qui M^2p^3 : quæ M^1p^1 9 condescensione M 12 insistā in in-
sistā (sic p) corr. m. 1 M 21 nam me t- in ras. m. 1 M

22 sq. A. Quanta celeritate asperi difficultatem itineris transcurrimus.

M. Quod devote agitur, facile perficitur.

A. Ecce tua deserta cellula. M : correxi

26 sceleris ÷ conscia M , sceleris. conscia p 28 fugiendū M^1 (cf. appar.
ad Dion. 204), fugiend' M^2 ; fugiendū p 31 interiorum M^1

7 cf. Verg. Aen. I 327 o quam te memorem, virgo? 12 cf. Abr. 2
§ 8. 21 cf. Gall. I 1 § 1. 26 cf. Hieron. ep. 22, 7 (ed. Vallarsi² I
col. 93) ipsam quoque cellulam meam quasi cogitationum mearum consciam
pertimescebam.

[VIII] 3 ABRAHAM. Familiarem meum Effrem accedam, quo ipse,
 (=IX *Bend.*) qui solus mecum tuae condoluit perditioni, | congaudeat in-
 ventioni. |

pag. 235.

MARIA. Competit. _____

- IX (X) 1 EFFREM. Num mihi aliquid affers gaudii? |
 ABRAHAM. Ac magni. |
 EFFREM. Placet; nec dubito, quin Mariam nancisceris.
 ABRAHAM. Nanciscebar plane | et gaudens reduxi ad
 ovile. |
 EFFREM. Divinae gratia visitationis factum credo. |
 ABRAHAM. Procul dubio. |
 2 EFFREM. Vellem scire, qualiter iuxta id temporis vitam
 moresque ordinaverit.
 ABRAHAM. Iuxta meum velle. |
 EFFREM. Hoc illi expedit vel maxime. |
 ABRAHAM. Quicquid ipsi | agendum proposui, | quamvis
 difficile, | quamvis grave, | haut abrogavit subire. |
 EFFREM. Laudabile. |
 3 ABRAHAM. Nam induta cilicio continuaque vigiliarum et
 ieiunii exercitatione macerata, artissimae legis observatione
 corpus tenerum | animae cogit pati imperium. |
 EFFREM. Aequum est, ut iniquae sordes delectationis
 eliminantur acerbitate castigationis. |
 ABRAHAM. Quisquis eius lamenta intellegit, | mente vul-
 neratur; | quisquis compunctionem sentit, | et ipse compungitur. |
 EFFREM. Solet fieri.
 4 ABRAHAM. Elaborat pro viribus, ut, quibus causa fuit
 perditionis, | fiat exemplum conversionis. |
 EFFREM. Consequens est.
 ABRAHAM. Nititur, ut, quanto extitit foedior, | tanto appa-
 reat nitidior. |
 5 EFFREM. Iocundor audiendo | praecordialique laetor gau-
 dimonio. |
 ABRAHAM. Et merito; | nam falanges angelicae | gaudentes
 dominum laudant super peccatoris conversione. |

pag. 236.

8 Nasciebar *M*¹*p*¹, Nanscisebar (*sic*) *M*², Nasciebā (*sic*) *p*² 28 :sionis
 initio *fol.* 108 v *M*¹ 32 praecordialique *Magnin* (*cf.* *Cal.* 3 § 1): precor
 dialiq; *M*

35 *cf.* *Luc.* 15, 10 gaudium erit coram angelis dei super uno peccatore
 poenitentiam agente.

5] EFFREM. Nec mirum; nullius namque iusti magis delectatur perseverantia, | quam impii poenitentia. |

6 ABRAHAM. Unde in illa tanto iustius laudatur, | quanto ultra resipisci posse desperabatur. |

EFFREM. Congratulantes laudemus, | laudantes glorificamus | unigenitum | et venerabilem, | dilectum | et clementem | dei filium, | qui non vult perire, | quos sui sacro redemit sanguine. |

ABRAHAM. Ipsi honor, gloria, | laus et iubilatio per infinita saecula. | Amen.

9 cf. *Cal.* 9 § 33.

V.

pag. 238.

CONVERSIO THAIDIS MERETRICIS

quam Pafnutius heremita, aequè ut Habraham, sub specie
adiens amatoris convertit | et, data poenitentia, per quin-
quennium in angusta cellula conclusit, | donec, digna
satisfactione deo reconciliata, ^axv peractae poenitentiae
die obdormivit in Christo.

pag. 239.

PAFNUTIUS. DISCIPULI. THAIS.

I 1

Cur obscurum, pater, vultum | nec solito geris.
Paphnuti, serenum? |

PAFNUTIUS. Cuius cor contristatur, | eius et vultus obs-
curatur. |

DISCIPULI. Pro qua re contristaris? |

PAFNUTIUS. Pro iniuria factoris. |

DISCIPULI. Quae haec iniuria? |

PAFNUTIUS. Ipsam, quam a propria | patitur creatura
ad sui imaginem condita. |

DISCIPULI. Terruisti nos dictu.

2 PAFNUTIUS. Licet illa impassibilis maiestas affici non
possit iniuriis, | tamen, ut suum nostrae fragilitatis | meta-
forice transferam in deum, quae maior iniuria dici potest,
pag. 240. quam quod eius imperio, cuius gubernaculis maior mundus
obtemperanter subditur, | solus minor contraluctetur? |

3

DISCIPULI. Quis est minor mundus?

PAFNUTIUS. Homo. |

DISCIPULI. Homo? |

PAFNUTIUS. Porro. |

DISCIPULI. Qui homo? |

PAFNUTIUS. Omnis.

DISCIPULI. Qui potest fieri? |

PAFNUTIUS. Ut placuit creatori. |

DISCIPULI. Non sapimus. |

PAFNUTIUS. Non obvium est perpluribus. |

DISCIPULI. Expone. |

PAFNUTIUS. Intendite. |

PAFNUTIUS. 1 Couersio *M* Thaidis *M* (fort. ex Thaidi corr.)
3 penitentia (sic) *Mp* 10 constristatur *M* 12 constristaris *M*
19 suum (cf. *Agn.* 172, ubi tamen lectio incerta est)] fort. usum; statum *Trenk*

PAFNUTIUS. 2 cf. *Sap. inscr.*

16 cf. *Cal.* 9 § 26.

32 cf. *Cal.* 9 § 6.

- 3] DISCIPULI. Ac prompta mente. |
 4 PAFNUTIUS. Sicut enim maior mundus ex IIII contrariis
 elementis, | sed ad votum creatoris secundum armonicam
 moderationem concordantibus | perficitur, | ita et homo non 4
 solum ab eisdem elementis, | sed etiam ex magis contrariis fol. 109^v
 partibus | coaptatur. |
 5 DISCIPULI. Et quid magis contrarium, quam elementa? |
 6 PAFNUTIUS. Corpus et anima: | quia, licet illa sint con-
 traria, | tamen sunt corporalia; | anima autem nec mortalis,
 ut corpus, nec corpus spiritalis ut anima. | 10
 DISCIPULI. Ita. |
 PAFNUTIUS. Si tamen dialecticos sequimur, | nec illa con-
 traria esse fatemur. |
 DISCIPULI. Et quis potest negare? |
 PAFNUTIUS. Qui dialectice scit disputare; | quia usiae 15
 nihil est contrarium, | sed receptatrix est contrariorum. |
 6 DISCIPULI. Quid sibi vult, quod dixisti 'secundum armoni-
 cam moderationem'?
 PAFNUTIUS. Id scilicet, quod, sicut pressi excellentesque
 soni, | armonice coniuncti, | quiddam perficiunt musicum, | 20
 ita dissona elementa, | convenienter concordantia, | unum per-
 ficiunt mundum. |
 DISCIPULI. Mirum, quomodo dissona concordari | vel con-
 cordantia possint dissona dici. |
 PAFNUTIUS. Quia nihil ex similibus componi videtur, | 25
 nec ex his, quae nulla rationis proportionem iunguntur | et a
 se omni substantia naturaue discreta sunt.
 7 DISCIPULI. Quid est musica?
 PAFNUTIUS. Disciplina una de philosophiae quadruvio.
 DISCIPULI. Quid est hoc, quod dicis quadruvium? 30
 42. PAFNUTIUS. Arithmetica, geometrica, musica, astronomica.
 DISCIPULI. Cur quadruvium?

10 corp^{us} spiritalis *M*; spiritale *Celtes* 12 sequimur *////* nec *M*
 (fuit *////o*) 15 scit *M*²: sit *M*¹*p* 24 dissona *ss. m. 1 M* 27 sub-
 stantia (n ex ti) *M* 31 musica (*sic*) astromonica *M*¹*p*; cf. *Boeth. p. 11, 23.*
 12, 1 cum apparatu

2 sqq. cf. *Boethii instit. mus. I 2* (p. 188, 7 *Friedlein*; de elementorum
 diversitate et armonia) et *I 1* (p. 186, 9; de animae et corporis statu)
 16 cf. *Boethii in praedicamenta Aristotelis libr. I* (de substantia, ed. *Basil.*
a. 1570, p. 140 sqq.: substantia, velut homo, contrariorum susceptibilis).
 20 cf. *Boethii instit. arithm. II 32* (p. 126, 15): omnia, quae ex contrariis
 consisterent, armonia quadam coniungi atque componi. 25 cf. *Boethii*
instit. arithm. I 2 (p. 12, 25): porro autem nihil ex similibus componi videtur
 nec ex his, quae nulla rationis proportionem iunguntur et a se omni sub-
 stantia naturaue discreta sunt. 29 de quadruvio cf. *Boethii instit.*
arithm. I 1 (p. 7 sqq.)

- [I 7] PAFNUTIUS. Quia, sicut a quadruvio semitae, | ita ab uno philosophiae principio harum disciplinarum prodeunt progressionem rectae. |
- 8 DISCIPULI. Veremur quiddam investigando rogare de tribus, | quia coeptae scrupulum disputationis capidine mentis, vix penetrare quimus. |
- PAFNUTIUS. Difficile captu. fol. 1
- DISCIPULI. Dic nobis de ea superficietenus, | cuius mentionem in praesenti fecimus. |
- PAFNUTIUS. Perparum dicere scio, quia heremicolis est incognita.
- DISCIPULI. Quid agit?
- PAFNUTIUS. Musica?
- DISCIPULI. Ipsa.
- PAFNUTIUS. Disputat de sonis. 15
- 10 DISCIPULI. Utrum est una, an plures?
- PAFNUTIUS. Tres esse dicuntur, | sed unaquaeque ratione proportionis alteri ita coniungitur, | ut idem, quod accidit uni, | non deest alteri. |
- DISCIPULI. Et quae distantia inter tres? 20
- PAFNUTIUS. Prima dicitur mundana, sive caelestis, secunda humana, tertia, quae instrumentis exercetur.
- pag. 243. DISCIPULI. In quo constat caelestis?
- 11 PAFNUTIUS. In septem planetis et in caelesti spera.
- DISCIPULI. Quo modo? 25
- PAFNUTIUS. Eo videlicet, quo illa, quae in instrumentis, | quia tot spatia, pares productiones, eadem symphoniae repperiuntur in his, | quae et in cordis. |
- 12 DISCIPULI. Quid sunt spatia?
- PAFNUTIUS. Dimensiones, quae numerantur inter planetas, 30 sive inter cordas. |
- DISCIPULI. Et quid productiones?
- PAFNUTIUS. Idem, quod toni.
- DISCIPULI. Nec horum notitia nos tangit.
- PAFNUTIUS. Tonus fit ex duobus sonis et possidet rationem epothoi numeri | sive sesquioctavi. |

5 disputa- *M*¹; -tionis pleno fol. 109^v superadd. m. 2 18 proportionem *M*¹, -nis *M*²*p*¹, proportionis *p*² (cf. p. 163, 26); proportionationis *C*etus 30 planetas *M* 36 i. e. epogdoi

17 cf. Boethii instit. mus. I 2 (p. 187, 20): sunt autem tria (musicae genera); et prima quidem mundana est, secunda vero humana, tertia quae in quibusdam constituta est instrumentis. 24 de planetarum intervallis armonicis cf. excerpta Plinii II 84 (ed. Rueck, Monachii a. 1888) p. 36 sq. 35 cf. Boethii instit. arithm. I 1 (p. 11, 19): qui in numeris epogdoi est, idem tonus in musica (similiter II 54, p. 171, 28).

3 DISCIPULI. Quanto velocius praeposita investigando satagimus transire, | tanto difficiliora nobis non desinis apponere. |

PAFNUTIUS. Hoc exigit huiusmodi disputatio.

DISCIPULI. Edissere sumotenus aliquantulum de simphoniis, | quo saltem sciamus significationem nominis. |

PAFNUTIUS. Simphonia dicitur modulationis tempera-⁵mentum. fol. 110^v

14. DISCIPULI. Quare?

PAFNUTIUS. Quia nunc quattuor, nunc quinque, nunc octo sonis perficitur.

4 DISCIPULI. Quia tres esse cognoscimus, | singularum vocabula dinoscere cupimus. |

PAFNUTIUS. Prima dicitur diateseron, | quasi ex quattuor, | et possidet proportionem epitritam | sive siquiertiam. | Secunda diapente, | quae constat ex quinque, | et est in ratione¹⁰ emiolei | sive sesquialteri. | Tertia diaposon; | haec fit in duplo | perficiturque sonitibus octo. |

5 DISCIPULI. Num spera et planetae proferunt sonum, | ut mereantur comparisonem cordarum? |

PAFNUTIUS. Ac maximum. |

DISCIPULI. Cur non auditur?

PAFNUTIUS. Multifariam exponunt. Alii autumant, non audiri posse propter assiduitatem; | alii propter aeris spissitudinem; | quidam autem ferunt, quod tanti enormitas sonitus |
6 artos aurium nequeat intrare meatus; | sunt etiam, qui dicunt,²⁵ quod spera tam iocundum, | tam dulcem efferat sonum, | ut, si audiretur, omnes | in commune homines, | semet ipsis neglectis | omnibusque postpositis studiis, | ducentem sonum ab oriente | sequerentur in occidentem. |

DISCIPULI. Praestat, ut non audiat. |

PAFNUTIUS. Hoc a creatore praesciebatur. |

5. 7 DISCIPULI. Sit satis de ista; | proseguere de humana. |

PAFNUTIUS. Quid de illa? |

DISCIPULI. In quo percipiatur.

PAFNUTIUS. Non solum, ut dixi, in compagine | corporis³⁵ et animae, | necnon in emissionem nunc gravis, | nunc clarae fol. 111^r

10 perficif- coeperat M 13 i. e. diatessaron 14 siquiertiam M;
cf. p. 164, 36. 165, 16 15 ex in ras. m. 1 M 16 i. e. diapason
24 sonitas M¹p¹

6 cf. Boethii instit. arithm. I 1 (p. 9, 2): illam vero quae ad aliquid (sc. multitudinem: 'Verhältniszahlen': sesquialterum sesquiertium etc.) musici modulaminis temperamenta pernoscunt (cod. Frising. musicae modulationis).
13 sqq. cf. Boethii instit. mus. I 16 (p. 201, 4) et passim. 22 cf. Boethii instit. mus. I 2 (p. 187, 27): etsi ad nostras aures sonus ille non pervenit, quod multis fieri de causis necesse est ... 35 cf. Boethii instit. mus. I 2 (p. 188, 26 sqq.).

[I 17] vocis, | sed etiam in pulsibus venarum | adque in quorundam mensura membrorum, | sicut in articulis digitorum, | in quibus easdem proportionem mensurando repperimus, | quas in symphoniis praemisimus, | quia musica dicitur convenientia non solum vocum, | sed etiam aliarum dissimilium rerum. |

18 DISCIPULI. Si praesciremus, quod huiusmodi nodus questionis | tam difficilis ad solvendum esset insciis, | maluissimus minorem mundum nescire, | quam tantum difficultatis subire. |

PAFNUTIUS. Nil officit, quod elaborastis, | cum ante ignorata experti estis. |

DISCIPULI. Verum: sed taedet nos philosophicae disputationis, | quia nequimus sensu emetiri scrupulum tuae rationis. |

19 PAFNUTIUS. Cur me illuditis, | qui plane sum nescius, | non philosophus? |

DISCIPULI. Et unde tibi haec, quae nos fatigando protulisti? |

PAFNUTIUS. Tenuem scientiae guttulam, quam de plenis sciorum pateris effluentem, non ad colligendum residens, sed casu praeteriens, | repertam elambi, | vobiscum communicare studui. |

pag. 246.

20

DISCIPULI. Gratulamur tuae benignitati, | sed terremur sententia apostoli, | dicentis: 'nam stulta mundi elegit deus, ut confunderet sophistica'. |

PAFNUTIUS. Sive stultus sive sophista perversa operatur, | confusionem a deo meretur. |

DISCIPULI. Ita.

PAFNUTIUS. Nec scientia scibilis | deum offendit, sed iniustitia scientis. |

DISCIPULI. Verum.

21

PAFNUTIUS. Et in cuius laudem dignius iustiusque scientia artium retorquetur, quam in eius, qui scibile fecit | et scientiam dedit? |

DISCIPULI. In nullius.

PAFNUTIUS. Quanto enim mirabiliore lege deum omnia in numero et mensura et pondere posuisse quis agnoscit, | tanto in eius amore ardescit. |

7 saluendum *M*¹*p*¹ 8 tantam *M*¹ 25 operantur . . meretur *Mp*¹; operatur *p*², merentur *Magnin* (cf. p. 119, 33; ubi privarentur *m*) 28 deum (d ex e) *M*

23 *Paul. ad Cor. I 1, 27* sed quae stulta sunt mundi, elegit deus, ut confundat sapientes; cf. *Prud. apoth. praef.* 29 idcirco mundi stulta delegit deus, ut concidant sophistica. 31 cf. p. 107, 1. 35 cf. *Sap. 3 § 22* (*sap. 11, 21* sed omnia in mensura et numero et pondere disposita).

1] DISCIPULI. Nec iniuria.

PAFNUTIUS. Sed quid moror in istis, | quae vobis minimum afferunt delectationis? |

2] DISCIPULI. Enuclea nobis causam tui maeroris, | ne diutius frangamur pondere curiositatis. |

PAFNUTIUS. Si quando experiemini, | auditu non delectabimini. |

DISCIPULI. Haut raro contristatur, | qui curiositatem sectatur; | sed tamen hanc nequimus superare, | quia familiaris est fragilitati nostrae. |

3] PAFNUTIUS. Quaedam impudens femina | moratur in hac patria. |

DISCIPULI. Res civibus periculosa. |

PAFNUTIUS. Haec miranda praenitet pulchritudine | et horrenda sordet turpitudine. |

DISCIPULI. Miserabile. | Quid vocatur?

PAFNUTIUS. Thais. |

DISCIPULI. Illa meretrix? |

PAFNUTIUS. Ipsa. |

4] DISCIPULI. Eius infamia nulli est incognita. |

PAFNUTIUS. Nec mirum, quia non dignatur cum paucis ad interitum tendere, | sed prompta est omnes lenociniis suae formae illicere | secumque ad interitum trahere. |

DISCIPULI. Lugubre. |

5] PAFNUTIUS. Nec solum nugaces vilitatem suae familiaris rei dissipant | illam colendo, | sed etiam praepotentes viri pretiosae varietatem suppellectilis pessumdant, | non absque sui damno hanc ditando. |

DISCIPULI. Horrescimus auditu.

PAFNUTIUS. Greges amatorum ad illam confluunt. |

DISCIPULI. Se ipsos perdunt. |

6] PAFNUTIUS. Qui amentes, dum caeco corde, quis illam adeat, contendunt, | convicia congerunt. |

DISCIPULI. Unum vitium parit aliut.

PAFNUTIUS. Deinde, inito certamine, nunc ora naresque pugnis frangendo, | nunc armis vicissim eiciendo, | decurrentis illuvie sanguinis | madefaciunt limina lupanaris. |

6 auditu sic *M* 15 turpididine *M*¹, turpidine *p* 20 infamia *M*, infamia *p* 22 lenocis in lenociniis corr. *m.* 1 *M*, lenocicuis (?) *p*¹
 27 pessumdant (*prior s in ras.*) *M* 34 parat *M*: correxi coll. *Dulc.* 12, 3
 aliu/ *M*¹ aliud *M*²*p*², allium *p*¹

31 cf. *Pafn.* 7 § 4. 35 male accepisse videtur *Hr. Ter. eun. III* 2, 27 sqq.: atque haec qui misit, non sibi soli postulat te vivere et sua causa excludi ceteros, neque pugnas narrat neque cicatrices suas ostentat neque tibi obstat: quod quidam facit.

- [I 26] DISCIPULI. O nefas detestabile!
- 27 PAFNUTIUS. Haec iniuria, quam deflevi, factoris, | haec
est causa mei doloris. |
- DISCIPULI. Merito super hoc contristaris, | nec dubitamus,
quin tecum contristentur cives patriae caelestis. |
- 28 PAFNUTIUS. Quid, si illam adeam sub specie amatoris,
si forte revocari possit ab intentione nugacitatis? |
- DISCIPULI. Qui tuae cogitationi instillavit velle, | ipse
praestet efficaciam posse. |
- PAFNUTIUS. Fulcite me interim precibus assiduus, | ne
superer insidiis vitiosi serpentis. |
- DISCIPULI. Qui regem prostravit tenebricolarum, | largiatur
tibi contra hostem triumphum. |
-
- II 1 PAFNUTIUS. Ecce, iuvenes in foro. | Illos primum adibo
et, ubi hanc, quam quaero, | inveniam, rogabo. |
- IUVENES. En, ignotus quidam nos adit; | experiemur.
quid velit. |
- pag. 249. PAFNUTIUS. Heus, iuvenes, quid estis? |
- IUVENES. Urbicolae huius civitatis. |
- 2 PAFNUTIUS. Avete. |
- IUVENES. Et tu salve, | sive sis huius patriae indigena,
sive advena. |
- PAFNUTIUS. Advena; nunc advenio. |
- IUVENES. Cur advenis? | quid quaeris? |
- 3 PAFNUTIUS. Non est dicendum. |
- IUVENES. Quare?
- PAFNUTIUS. Quia mihi secretum. |
- IUVENES. Melius ut proferas, | quia, si non es nostras,
difficile poteris aliquid inter nos negotium | absque consilio
peragere incolarum. |
- PAFNUTIUS. Quid, si dixero | et dicendo aliquod mihi
inpedimentum excitavero? |
- IUVENES. Non a nobis.
- 4 PAFNUTIUS. Laetis promissionibus cedo | vestraeque fidei
confidens secretum enucleo. |
- IUVENES. Nihil nostra de parte infidelitatis, | nihil tibi
obviabit contrarietatis. |

12 tenebricolarum *M*¹23 *distinxi*31 aliquod *sic M*18 quid] qui *Celtes*36 infidelitas *M*¹19 ^rUrbicolae *M*6 *cf. p. 153, 37 et 162, 2.*
*p. 150, 14.*20 *cf. p. 154, 9.*9 *cf. appar. ad p. 141, 29.*10 *cf.*

10. 5 PAFNUTIUS. Quorundam relatu comperi, mulierem | secus
vos commorari omnibus amabilem, | omnibus affabilem. |
IUVENES. Nosti eius nomen?
PAFNUTIUS. Novi.
IUVENES. Quid vocatur? 5
PAFNUTIUS. Thais. |
IUVENES. Ipsa nostratum est ignis. |
PAFNUTIUS. Ferunt, illam mulierem pulcherrimam, | om-
nium esse delicatissimam. |
IUVENES. Qui retulere, | nihil fefellere. | 10
6 PAFNUTIUS. Ipsius causa difficilis prolixitatem viae surri-
pui, | ipsam ut viderem, adveni. |
IUVENES. Nullum tibi obstat impedimentum eam videndi. |
PAFNUTIUS. Ubi moratur?
IUVENES. Ecce, mansio in proximo. 15
PAFNUTIUS. Haec, quam indice proditis?
IUVENES. Ipsa.
PAFNUTIUS. Illo pergam.
IUVENES. Si placet, tecum pergemus. |
PAFNUTIUS. Malo ire solus. | 20
11. IUVENES. Ut libet.

- 1 PAFNUTIUS. Tu istaec intro, | Thais, quam quaero? |
THAIS. Quis hic, qui loquitur, ignotus? |
PAFNUTIUS. Amator tuus. |
THAIS. Quicumque me amore colit, | aequam vicem 25
amoris a me recipit. |
2 PAFNUTIUS. O Thais, Thais, quanta | gravissimi itineris
currebam spatia, | quo mihi daretur copia tecum fandi | tui-
que faciem contemplandi. | 29
THAIS. Nec aspectum subtraho, | nec colloquium denego. | fol. 113
3 PAFNUTIUS. Secretum nostrae confabulationis | desiderat
solitudinem loci secretioris. |
THAIS. Ecce, cubile bene stratum | et delectabile ad
inhabitandum. |
PAFNUTIUS. Estne hic aliud penitius, | in quo possimus 35
colloqui secretius? |

10 retule *M*¹
traho (a ex o) *M*

27 itēneris *M* (ueneris *p*¹); fort. iteris

30 sub-

1 cf. p. 154, 21. 10 cf. p. 154, 26. 12 cf. p. 154, 32. 14 cf.
p. 152, 23. 23 cf. p. 154, 10 (cum appar.), Pafn. 12 § 1. 25 cf.
p. 156, 13. 30 cf. p. 155, 16. 33 cf. p. 156, 15.

- [III] 4 THAIS. Est etenim aliud occultum, | tam secretum, | ut
eius penetral nulli praeter me, nisi deo, est cognitum. |
PAFNUTIUS. Cui deo? |
THAIS. Vero. |
PAFNUTIUS. Credis, illum aliquid scire? |
pag. 252. THAIS. Non nescio, illum nihil latere. |
PAFNUTIUS. Utrumne reris, illum facta pravorum neg-
legere, | an sui aequitatem servare? |
THAIS. Aestimo, ipsius aequitatis lance singulorum me-
rita pensari | et unicuique, prout gessit, sive supplicium sive
praemium servari. |
5 PAFNUTIUS. O Christe, quam miranda | tuae circa nos
benignitatis patientia, | qui te scientes vides peccare | et tamen
tardas perdere! |
THAIS. Cur contremiscis, mutato colore? | cur fiunt
lacrimae? |
PAFNUTIUS. Tui praesumptionem horresco, | tui per-
ditionem defleo, | quia haec nosti, | et tantas animas per-
didisti. |
THAIS. Vae, vae mihi infelici! |
6 PAFNUTIUS. Tanto iustius damnaberis, | quanto prae-
sumptuosius scienter offendisti maiestatem divinitatis. |
THAIS. Heu, heu, quid agis? | quid infelici minitaris? |
PAFNUTIUS. Supplicium tibi imminet gehennae, | si per-
manebis in scelere. |
THAIS. Severitas tuae correptionis | concussit penetral
pavidum cordis. |
7 PAFNUTIUS. O, utinam esses visceratenus concussa timore,
ne ultra praesumeres periculosae delectationi assensum prae-
bere. |
pag. 253. THAIS. Et quis post haec locus pestiferae delectationi,
in meo corde potest relinqui, | ubi solum intestini maeroris
amaritudo | consciique reatus nova dominatur formido? |
PAFNUTIUS. Hoc opto, quo resectis vitiorum spinis
emergere possit vimen conpunctionis. |

2 est M^1 : sit M^2p 7 Utrum mereris illum fact/ pravarum negligere
 M^1 , U. m. i. sacra pravarum negligere p^1 15 calore M^1 21 damnaberis
(sic) M presumptuosius M^2 29 delectatione M^1p 35 vimen accipi:
nimen (sic) M^1 , lacrima M^2p : cf. Bruno de bello Saxon. c. 5: non ut
vitiorum spinas, quae fuerant ortae, manu severae auctoritatis radicitus
erueret et virtutum semina episcopali praedicatione plantaret, sed ut ger-
mina vitiorum adulationis aqua rigaret et si quae virtutum fruges emer-
gerent, amaritudinis eperversi dogmatis enecaret conpunctionis M (p. 171. 3
conpunctionis)

9 cf. Theoph. 174 sqq., Cal. 9, § 6.

8 THAIS. O, si crederes, | o, si sperares, | me sordidulam, |
milies millenis sordium offuscationibus oblitam, | ullatenus
posse expiari, | seu ullo conpunctionis modo veniam promereri! |

PAFNUTIUS. Nullum enim (tam) grave peccatum, | nullum
tam inmane est delictum, | quod nequeat expiari poenitentiae 5
lacrimis, | si effectus sequetur operis. |

THAIS. Ostende, quaeso, mi pater, quo effectu operis |
promereri queam munus reconciliationis. |

9 PAFNUTIUS. Contempne saeculum, | fuge lascivorum | con-
sortia amasionum. | 10

THAIS. Et quid mihi tunc erit agendum? |

PAFNUTIUS. In secretum locum secedendum, | in quo te
ipsam discutiendo possis lamentari | enormitatem tui delicti. |

THAIS. Si hoc speras proficere, | non addo momentum
morulae. | 15

PAFNUTIUS. Non dubito, quin prosit.

4 0 THAIS. Da mihi aliquantuli | spatium tempusculi, | ut
proferam mammonam, | quam male collectam | diu servavi. | fol. 114^r

PAFNUTIUS. Ne sollicitaris pro ea. | Non desunt, qui
utentur inventa. | 20

THAIS. Non ob id sollicitor, ut vel mihi servare | vel
amicis vellem dare; | sed nec egenis conor dispensare, | quia
non arbitror, pretium piaculi | aptum esse ad opus beneficii. |

1 PAFNUTIUS. Recte arbitraris. | Et quid de congestis actum
ire meditaris? | 25

THAIS. Igni tradere | et in favillam redigere. |

PAFNUTIUS. Quam ob rem?

THAIS. Ne retineantur in mundo, quae male adquisivi,
non absque mundi factoris iniuria. |

12 PAFNUTIUS. O, quam mutata es ab illa, | quae prius 30
eras, | quando illicito amore flagrabas, | avaritiae calore
aestuabas! |

THAIS. Fortasse mutabor in melius, | si annuerit deus. |

PAFNUTIUS. Non est difficile | inmutabili eius substantiae, |
res, ut libet, mutare. | 35

THAIS. Ibo | et, quae cogitavi, opere complebo. |

PAFNUTIUS. Vade in pace | citiusque ad me revertere. |

2 oblitam offuscationibus *M*: correxi 4 tam addidi 9 lascivio-
rum *M*¹*p* 15 marule *M*¹; mecule (?) *p*¹ 19 sollicitaris *M*²; cf. p. 176, 21
20 utentur (sic) *M* 23 piaculi (sic) *Mp*¹, piaculo *p*²; cf. p. 119, 26
26 Ignis *M*¹*p*¹ 28 retineatur *M*¹

24 cf. *Gall. I* 10. 30 cf. *Verg. Aen. II* 274 quantum mutatus ab
illo Hectore.

pag. 255.

IV 1

THAIS. Convenite, properamini, | nequam amatores mei.

AMATORES. Vox Thaidis | nos vocantis. | Adventum maturemus, | ne illam tardando offendamus. |

THAIS. Accelerate, | accedite, | ut queam vobiscum verba miscere. |

2 AMATORES. O Thais, Thais, | quid sibi vult rogus, quem construis? | Cur pretiosarum | varietatem divitiarum | iuxta rogi congeris? |

THAIS. Rogatis? |

AMATORES. Admiramur satis. |

THAIS. Exponam citius. |

AMATORES. Hoc optamus. |

3 THAIS. Aspicite. |

AMATORES. Quiesce, quiesce, | Thais. | Quid agis? | num insanis? |

THAIS. Non insanio, | sed sanum sapio. |

AMATORES. Ut quid haec perditio quadringentarum auri /^{si} librarum | cum aliarum diversitate gazarum? |

THAIS. Omne, quod iniuste a vobis extorsi, | igne volo cremari, | ne ullus fomes vobis relinquatur sperandi, | me ultra vestro amoris cedendi. |

4 AMATORES. Subsiste paulisper, subsiste | et materiam tuae perturbationis detege. |

pag. 256.

THAIS. Non subsisto | nec sermonem vobiscum confero. |

AMATORES. Cur dedignando nos fastidis? | num alicuius infidelitatis nos arguis? | nonne semper satisfacimus tuis votis? et tu iniquo odio nos gratis insectaris. |

THAIS. Dimittite: | nolite vestem meam adtrahendo scindere. | Sit satis, quod hoc usque peccando vobis consensit: finis instat peccandi | tempusque nostri discidii. |

5 AMATORES. Quo tendit? |

THAIS. Ubi nemo vestrum posthac me videbit. |

AMATORES. Papae! Quid hoc monstri est, quod nostri delicias, Thais, quae divitiis effluere semper laboravit, | quae mentem a lascivia numquam retraxit | et se voluptati penitus dedit, | tanta auri gemmarumque insignia absque retractatione perdidit | et nos sui amasiones dedignando sprexit | subitoque non comparuit? |

25 nos] ñ M 34 delicias sic M; Hr. decepta videtur exemplo Vergilii, ecl. 2, 1 formosum pastor Corydon ardebat Alexin, delicias domini
36 retractatione sic M

2 cf. Dulc. 5, Pafn. 8 § 1. 15 cf. Dulc. 1, 3 sq. 33 cf. Abr. 4 § 4.
37 cf. Abr. 3 § 8.

1 THAIS. En, pater Pafnuti, venio ad sequendum tibi promptissima.

PAFNUTIUS. Quia moram in veniendo fecisti, coartabar nimis verendo, te iterum implicitam esse saecularibus negotiis.

THAIS. Ne id vereare, | quia multo aliud mihi versatur 5
in mente; | nam res familiares iuxta velle meum disposui |
meisque amasionibus publice abrenuntiavi. |

57. 2 PAFNUTIUS. Quia his abrenuntiasti, | superno amatori iam *fol. 115^r*
nunc poteris copulari. |

THAIS. Tuum est, mihi velut radio praescribere, | quid 10
me oporteat factum ire. |

PAFNUTIUS. Sequere me. |

THAIS. Sequar enim ambulatione; | o utinam sequerer
et actione! |

1 PAFNUTIUS. Ecce coenobium, | in quo sacrarum virginum | 15
nobile commoratur collegium. | Eo loci gestio te mansum
ire | agenda spatium poenitentiae. |

THAIS. Non contraluctor.

PAFNUTIUS. Intrabo | et abbatissam, ductricem virginum,
pro tui susceptione placabo. | 20

THAIS. Quid iubes me interim agere? |

PAFNUTIUS. Mecum pergere. |

THAIS. Ut iubes.

2 PAFNUTIUS. Ecce, abbatissa occurrit. | Admiror, quis illi,
nos adesse, tam cito retulerit. | 25

THAIS. Fama, | quae nulla stringitur mora. |

1 PAFNUTIUS. Oportune occurris, illustris abbatissa: te
ipsam quaero.

58. ABBATISSA. Gratanter advenis, venerande pater Pafnuti. |
Benedictus tui adventus, dilecte dei. | 30

PAFNUTIUS. Beatitudinem aeternae benedictionis | infundat
tibi gratia omniparentis. |

ABBATISSA. Unde hoc mihi, ut sanctitas tua dignaretur
invisere | exiguitatem habitationis meae? |

5 uertare *M* uersetur *M* 11 facturum ire *M* 13 o utinam
sequer *M*; *cf. Gall. I 3 § 1 et Sap. 5 § 16* 15 sacrum *M* 19 abbatis-
simam *M*¹, abbatis iam *p*¹ 27 Opportuna *Bendixen*; *sed cf. Gall. I 7 § 1*

5 *cf. Pafn. 7 § 7.* 33 *cf. Pafn. 12 § 1 (Luc. 1, 43 et unde hoc
mihi, ut veniat mater domini ad me?)*

- [VII] 2 PAFNUTIUS. Opus est tuo iuvamine | in aliqua sollicitanda
necessitate. |
ABBATISSA. Iube solummodo levi fame, | quid me velis
agere: | et ego tui iussa complere | tuisque votis studebo
pro viribus satisfacere. |
- 3 PAFNUTIUS. Attuli capellam semivivam, | dentibus luporum
nuper abstractam, | quam tui miseratione foveri, | tui sollici-
tudine gestio mederi, | quoadusque, abiecta haedinae pellis
austeritate, | ovinum velleris induatur mollitie. |
- ABBATISSA. Exprime rem enucleatius.
- 4 PAFNUTIUS. Istaec, quam vides, meretricio more vitam
instituit |
ABBATISSA. Miserabile.
PAFNUTIUS. Seseque totam lasciviae dedit. |
ABBATISSA. Semet ipsam perdidit. |
- PAFNUTIUS. At nunc, me hortante | Christoque cooperante, |
frivola, quae sectabatur, odiendo refugit | et castum sapit. |
- pag. 259. ABBATISSA. Mutationis auctori grates.
- 5 PAFNUTIUS. Quia enim aegritudo animarum | aequae ut
corporum | contrariis | curanda est medelis, | consequens est, s
ut haec, a solita saecularium inquietudine sequestrata, | sola
in angusta retrudatur cellula, | quo liberius possit discutere
sui crimina. |
- ABBATISSA. Hoc potissimum prodest.
- 6 PAFNUTIUS. Manda, ut quantocius cellula construat. | s
ABBATISSA. Parvo spatio perficiatur. |
PAFNUTIUS. Nullus introitus, | nullus relinquatur aditus. |
sed solummodo exigua fenestra, per quam modicum possit
victum accipere, | quem statutis diebus et horis illi debebis
parce praebitum ire. |
- 7 ABBATISSA. Vereor, quod delicatae teneritudo mentis :
aegre patitur difficultatem tanti laboris. |
PAFNUTIUS. Ne id vereare; nam grave delictum | forte
desiderat sperare remedium. |
ABBATISSA. Verum. |

1 aliq^o (sic) M 3 Iu^{be} solummodo M 9 ovinⁱ M, ovin^p
10 Exprimere enucleatus Mp: corr. Magnin 26 perficietur Celtes 34 spe-
rare] fort. semper

8 cf. Abr. 2 § 5 et Prud. steph. 10, 1136 sqq.: vellem, sinister inter
haedorum greges, ut sum futurus, eminus dignoscerer atque hoc (sc. a
Romano) precante diceret rex optimus: 'Romanus orat: transfer hunc ha-
dum mihi; sit dexter agnus, induatur vellere'; inde Hr. capellam dicit
15 cf. Pafn. 1 § 26. 16 cf. Gall. I 13 § 5. 22 cf. Gall. I 13 § 1.
33 cf. Pafn. 5 § 1.

8 PAFNUTIUS. Taedet me magis morarum, | quia timeo,
illam corrumpi visitatione hominum. |

ABBATISSA. Cur taedium pateris! | cur illam non includis? |

10. Ecce, cellula, | quam desiderasti, est perfecta. |

9 PAFNUTIUS. Placet. Ingredere, Thais, habitaculum | tuis 5
facinoribus deflendis satis congruum. |

THAIS. Quam breve, quam obscurum | et quam incom-
modum | tenellae mulieri ad inhabitandum! |

0 PAFNUTIUS. Cur habitaculum execraris? | cur ingredi
horrescis? | Decet, ut, quae actenus fuisti indomite vaga, 10
nunc tandem in solitario | refreneris loco. |

THAIS. Mens assueta lasciviae | haut raro inpatiens est
austerioris vitae. |

PAFNUTIUS. Ideo debet habenis disciplinae stringi, | quo-
adusque desinat contraluctari. |

1 THAIS. Quod iubet tua paternitas, | non recusat subitum 15
ire mea vilitas; | sed quaedam inoportunitas inest huic habi- fol. 116r
tationi, | difficilis ad sufferendum meae fragilitati. |

PAFNUTIUS. Quae haec inoportunitas?

THAIS. Erubesco dicere. |

PAFNUTIUS. Ne erubescas, sed penitus detege. |

2 THAIS. Quid inopportunius | quidve poterit esse incom-
modius, | quam quod in uno eodemque loco | diversa corporis
necessaria supplere debebo. | Nec dubium, quin ocius fiat
inhabitabilis | prae nimietate foetoris. |

PAFNUTIUS. Formida perpetis crudelitatem gehennae, |
et desine transitoria pertimescere. |

61. THAIS. Fragilitas mei | cogit me terreri. |

PAFNUTIUS. Convenit, ut male blandientis | dulcedinem
delectationis | luas molestia nimii foetoris. |

13 THAIS. Non recuso, | non nego, | me sordidam non iniuria
foedo sordidoque habitum ire in tugurio, | sed hoc dolet
vehementius, | quod nullus est relictus locus, | in quo apte
et caste possim tremendae nomen maiestatis invocare. |

PAFNUTIUS. Et unde tibi tanta fiducia, ut pollutis labiis | 35
praesumas proferre nomen inpollutae divinitatis? |

4 THAIS. Et a quo veniam sperare | cuiusve salvari pos-
sum miseratione, | si ipsum prohibeor invocare, | cui soli deli-
qui | et cui uni devotio orationum debet offerri? |

2 nisi- in ras. *M* 5 P. (i. e. PAFNUTIUS) ss. *M* 12 asueta *M*
13 austerioris *M*: corr. *Barack* 25 in habitaculis *M* 29 male blan-
dientis *M*: correxi 30 delectationis *M*¹ 32 habitatum ire *Celtes*

1 cf. *Gall. I 1 § 1.*

25 cf. *Pafn. 12 § 3.*

- [VII 14] PAFNUTIUS. Debes plane orare non verbis, | sed lacrimis,
non sonoritate tinnulae vocis, | sed compuncti rugitu cordis. |
THAIS. Et si vetar deum verbis orare, | quomodo pos-
sum veniam sperare? |
PAFNUTIUS. Tanto celerius mereberis, | quanto perfectius :
humiliaberis. | Dic tantum: 'Qui me plasmasti, | miserere
mei!' |
15 THAIS. Opus est eius miseratione, | ne frangor in dubio
certamine. |
PAFNUTIUS. Certa viriliter, | ut possis triumphum obtinere 10
feliciter. |
pag. 262. THAIS. Tuum est, pro me orare, | ut merear palmam
victoriae. |
PAFNUTIUS. Non opus est monitu.
THAIS. Spero. 15
PAFNUTIUS. Tempus est, (ut) optatas | solitudinis repetam
latebras | et karos | visitem discipulos; | tuae igitur sollici-
tudini, | tuae pietati, | venerabilis abbatissa, hanc captivam sel 20
committo, ut et corpus delicatum mediocriter foveas neces-
sariis | et animam sufficienter reficias saluberrimis monitis. | 25
ABBATISSA. Ne solliciteris pro ea, quia eam materno
affectu fovebo.
PAFNUTIUS. Vadam.
ABBATISSA. In pace.

- VIII 1 DISCIPULI. Quis pulsat portam? 25
PAFNUTIUS. Ehe!
DISCIPULI. Vox Pafnutii, patris nostri.
PAFNUTIUS. Amovete pessulum.
DISCIPULI. O pater, salve. |
PAFNUTIUS. Salvete. | 20
DISCIPULI. Coartabamur nimium pro diutina absentia tui. |
PAFNUTIUS. Iuvat, quod abfui. |
pag. 263. DISCIPULI. Quid actum est de Thaide? |
2 PAFNUTIUS. Iuxta meum velle. |
DISCIPULI. Ubi moratur? 25
PAFNUTIUS. In exigua cellula | deflet sui commissa. |
3 DISCIPULI. Laus sit summae trinitati.

2 ruitu *M*¹ 16 (ut) optatas *Barack* (optatas *Celtes*): tiptatas *M*; cf.
p. 179,32 latebras *M* 26 EHE sic minio *M*, i. e. eho: scholia *Terentiana*
p. 81, 25. 88, 9. 89, 9 eho] adverbium vocantis, sim. 31 -sentia tui in ras. *M*

14 cf. *Gall. I* 1 § 3. 21 cf. *Pafn. 3* § 10. 27 cf. *Pafn. 4* § 1.
35 cf. *Abr. 3* § 15.

3] PAFNUTIUS. Et benedictum | nomen eius tremendum |
nunc et per aevum. |
DISCIPULI. Amen.

X PAFNUTIUS. Ecce, | tres mansurni poenitentiae Thaidis
transiere, | et ego ignoro, | utrumne deo acceptabilis sit eius
conpunctio. | Surgam | et vadam | ad fratrem meum Antonium, |
quo mihi manifestetur per eius interventum. |

1 ANTONIUS. Quid insperatae iocunditatis accidit? | quid
novi gaudii mihi contigit? | Num hic est frater et coheremicola
meus Pafnutius? Ipse est. 10

PAFNUTIUS. Sum etenim.

ANTONIUS. Bene, frater, venisti, | bene me adveniando
laetificasti. |

PAFNUTIUS. Haut minus tripudio tui visu, | quam tu mei
adventu. | 15

2 ANTONIUS. Quae haec causa tam acceptabilis, | tam grata
nobis, | quae te huc duxit de tuis latibulis? |

64. PAFNUTIUS. Enucleo. |

ANTONIUS. Hoc desidero. |

PAFNUTIUS. Ante hoc triennium morabatur secus nos 20
quaedam meretrix, | nomine Thais, | quae non solum sese
perditioni dedit, | sed etiam perplures secum ad interitum
trahere consuevit. |

ANTONIUS. Heu, gemenda consuetudo! fol. 117^r

3 PAFNUTIUS. Hanc sub specie amatoris adii, et lascivien- 25
tem animum nunc suavis hortamentis blandiendo mulce-
bam, | nunc acrioribus monitis minitando terrebam. |

ANTONIUS. Hoc temperamentum | eius lasciviae fuit ne-
cessarium. |

PAFNUTIUS. Tandem cessit, | et, sprete reprehensibili 30
consuetudine, castitatem elegit | seseque in angustissima
cellula concludi consensit. |

4 ANTONIUS. Delector audiendo, | in tantum, ut omnes
praecordiorum venae intrinsecus exilient gaudendo. |

18 Enucleo sic *M*

31 aug. *M*¹

34 precordiarum *M*

18 cf. *Gall. I* 12 § 2. 26 cf. *prim.* 421; ceterum sic rectius *Abra-*
ham de Maria quam *Pafnutius de Thaide* loqui poterat (cf. *Bendixen II*
p. 47⁵⁷).

[X 4] PAFNUTIUS. Decet tui sanctitatem; | et ego quidem, | licet supra modum gaudeo de conversione, | si levi tamen conturbor sollicitudine | eo, quod vereor, eius teneritudinem aegre ferre diutinum laborem. |

ANTONIUS. Ubi adest vera dilectio, | non deest pia compassio. |

5 PAFNUTIUS. Unde tuam dilectionem efflagito, | ut tu tuique discipuli mecum in orationibus concordando | velitis persistere, quoadusque caelitus demonstretur, utrumne benignitas divinae miserationis | adhuc indulgentiam molita est poenitentis lacrimis. |

ANTONIUS. Consentimus tuae petitioni libenter. |

PAFNUTIUS. Nec dubito, vos a deo exauditum iri clementer. |

XI 1 ANTONIUS. Ecce, evangelica promissio in nobis est impleta. u

PAFNUTIUS. Quae haec promissio?

ANTONIUS. Ea videlicet, quae consentientes in oratione promisit omnia impetrare posse. |

PAFNUTIUS. Quid est?

ANTONIUS. Paulo, meo discipulo, | ostensa est quaedam visio. |

PAFNUTIUS. Voca illum.

ANTONIUS. Paule, accede | et, quae vidisti, Pafnutio expone. |

2(XII 1) PAULUS. Videbam in visione lectulum | candidulis palliolis in caelo magnifice stratum, | cui quattuor splendidae virgines praeerant | et quasi custodiendo astabant; | at ubi iocunditatem mirae claritatis aspiciebam, | intra me dicebam: 'Haec gloria nemini magis congruit, quam patri et domino meo Antonio'. n

ANTONIUS. Tali me non dignor beatitudine.

PAULUS. Quo dicto intonuit vox divina, dicens: 'Non ut speras, Antonio, sed Thaidi meretrici servanda est haec gloria'. n

pag. 266. 3(XII 2) PAFNUTIUS. Laus dulcedini tuae miserationis, Christe, unice dei, | quod mei tristitiam tam pie dignatus es consolari. |

2 gaudeo *M*¹; gaudent *p*¹, gaudere *p*² 8 fort. persistere velitis
10 mollita sit *M* (sit in *ras. m. 1*): correxi ('schon Nachricht mit ihren Thränen ins Auge gefasst hat'); ad ind. mollita sit *Celtes*

17 *Matth. 11, 22* et omnia, quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis. 20 *acta s. Thaidis* § 4 (*A. S. Oct. IV p. 225*) abbas Paulus maior (i. e. maximus) discipulus sancti Antonii.

I 3] ANTONIUS. Dignus est laudari. |
 PAFNUTIUS. Ibo | et mei captivam visitabo. |
 ANTONIUS. Tempus est, ut illi et spem veniae | et sola-
 men promittas beatitudinis aeternae. |

III
 II) 1 PAFNUTIUS. Thais, mea adoptiva filia, aperi fenestram, | 5
 ut te videam. |

THAIS. Quis loquitur?

PAFNUTIUS. Pafnutius, | pater tuus. |

THAIS. Unde mihi iocunditas tantae laetitiae, | ut tu me
 peccatricem dignareris visitare? | 10

PAFNUTIUS. Licet per hoc triennium absens essem cor-
 pore, | haut modicum tamen sollicitatus sum pro tui salute. |

THAIS. Non dubito.

2 PAFNUTIUS. Expone mihi historiam tuae conversationis |
 modumque compunctionis. | 15

THAIS. Hoc possum exponere, | quod non nescio, me
 nihil diguum deo egisse. |

PAFNUTIUS. Si deus iniquitates observabit, | nemo susti-
 nebit. |

. 267.
 3 THAIS. Si tamen, quid fecerim, vis scire, numerositatem *fol. 118^r*
 meorum scelerum intra conscientiam quasi in fasciculum 21
 collegi | et pertractando mente semper inspexi, | quo, sicut
 naribus numquam molestia foetoris, | ita formido gehennae
 non abesset visibus cordis. |

PAFNUTIUS. Quia te compunctione punisti, | ideo veniam 25
 meruisti. |

THAIS. O utinam! |

4 PAFNUTIUS. Da manum, ut te educam. |

THAIS. Noli, pater venerande, | noli me sordidulam his
 inmunditiis abstrahere, | sed sine in loco meis meritis con- 30
 digno mansum ire. |

PAFNUTIUS. Tempus est, ut levigato timore | incipias
 vitam sperare, | quia tui poenitentia acceptabilis est deo.

THAIS. Eius pietati | laudem ferant omnes angeli, | quia
 non spreuit humilitatem cordis contriti. | 35

5 PAFNUTIUS. Esto stabilis in dei timore | et permane in
 eius dilectione. | Post quindecim namque dies | hominem exies |
 et tandem, felici cursu peracto, superna favente gratia, | trans-
 migrabis ad astra. |

12 sollicitus sum *M: corr. Traube*; sollicitus fui *Celtes* 23 fetoribus *M¹*
 30 sine (me) in loco m. m. c. mansum ire *Barack*; nihil in codice spatii

7 cf. *Pasn.* 3 § 1. 9 cf. *Pasn.* 7 § 1. 18 cf. *psalm.* 129, 3:
 si iniquitates observaveris, domine, quis sustinebit? 23 cf. *Pasn.* 7 § 12.

[XII 5] THAIS. O utinam mererer poenas evadere, | vel saltim
clementius exuri mitiori igne! | Non est enim hoc mei meriti,
ut doner beatitudine interminabili. |

pag. 268. PAFNUTIUS. Gratuitum dei donum | non pensat humanum
meritum, | quia, si meritis tribueretur, | gratia non diceretur. |

6 THAIS. Unde laudet illum caeli concentus | omnisque
terrae surculus, | necnon universae animalis species | atque
confusae aquarum gurgites, | quia non solum peccantes pati-
tur, | sed etiam poenitentibus praemia gratis largitur. |

PAFNUTIUS. Hoc illi antiquitus fuit in more, | ut mallet
misereri, quam ferire. |

XIII
(XIV) 1 THAIS. Noli abire, pater venerabilis, | sed adesto mihi
pro solacio in hora meae dissolutionis. |

PAFNUTIUS. Non abeo, | non discedo, | donec, anima super
aethra plaudente, | corpus tradam sepulturae. |

2 THAIS. En, incipio mori. |

PAFNUTIUS. Nunc est tempus orandi. |

THAIS. Qui plasmasti me, miserere mei | et fac felici
reditu ad te reverti | animam, quam inspirasti. |

3 PAFNUTIUS. Qui factus a nullo, vere es sine materia
forma, cuius simplex esse | hominem, qui non est id, quod
est, ex hoc et hoc fecit consistere, | da diversas partes huius
solvendae hominis | prospere repetere principium sui originis,
quo et anima caelitus indita, caelestibus gaudiis intermiscea-
tur, | et corpus in molli gremio terrae, suae materiae, paci-
fice foveatur, | quoadusque, pulvereae favilla coeunte | et vivaci
4 flatu redivivos artus iterum intrante, | haec eadem Thais
resurgat perfecta, ut fuit, homo, inter candidulas oves collo-
canda | et in gaudium aeternitatis inducenda; | tu, qui, solus
id, quod es, in unitate trinitatis regnas et gloriaris per infinita
saecula saeculorum.

9 largitur *M* 12 Nolo *M* 26 quo | quoadusque *M* 30 qui solus
(es) id, quod es *Magnin*; cf. p. 141, 8

2 mitiori igne *purgatorii*. 5 cf. *Paul. ad Rom. 11, 6*: si autem
gratia, iam non operibus; alioquin gratia iam non est gratia. 6 cf.
Dan. 3 (*hymnus trium virorum*: v. 59 benedicite caeli domino, v. 76 benedicite
universa germinantia domino, v. 77 sqq. fontes maria flumina, v. 79 sqq. cetera
volucres bestiae pecora). 10 cf. *Gall. I 12 § 2*, *Abr. 4 § 4* (*Prud. arph.*
10, 501 habet usitatum munus hoc divinitas). 14 cf. *Sap. 9 § 3*. 18 cf.
Pafrn. 7 § 14. 20 cf. *Cal. 9 § 26*. 22 cf. *Cal. 9 § 9*.

72.

VI.

PASSIO SANCTARUM VIRGINUM
FIDEI SPEI ET KARITATIS

quas, earundem veneranda genitrice Sapientia praesente |
et maternis admonitionibus ad tolerandas passiones hor-
tante, | Diocletianus imperator diversis suppliciis inter- 5
fecit; | quarum etiam corpora martirio consummata
sancta mater Sapientia collegit | et aromatibus condita
v̄ ab urbe Roma miliario honorifice sepelivit, | ipsa quo-
que XL^a die iuxta earum sepulchra, | finita oratione
sacra, | spiritum praemisit caelo. 10

73.

ANTIOCHUS. ADRIANUS.

SAPIENTIA. FIDES. SPES. KARITAS.

fol. 119

1 Tuum igitur esse, o imperator Adriane, |
prosperis ad vota successionibus pollere | tuique statum im-
perii feliciter absque perturbatione exoptans vigere, | quic- 15
quid rempublicam confundere, | quicquid tranquillum mentis
reor vulnerare posse, | quantocius divelli | penitusque cupio
labefactari. |

ADRIANUS. Nec iniuria; nam nostri prosperitas | tui est
felicitas, | cum summos dignitatis gradus | in dies tibi augere 20
non desistimus. |

2 ANTIOCHUS. Congratulor tuae almitati; | unde, si quid
experior emergere, quod tuo potentatui videtur contraluctari, |
non oculo, | sed impatiens morae profero. |

ADRIANUS. Et merito, ne reus maiestatis | esse arguaris, | 25
si non celanda celaveris. |

ANTIOCHUS. Huiusmodi commisso reatus | numquam fui
obnoxius. |

74. ADRIANUS. Memini; | sed profer, si quid scias novi. |

3 ANTIOCHUS. Quaedam advena mulier hanc urbem Romam 30
nuper intravit, comitata proprii faetus | pusiolis tribus. |

ADRIANUS. Cuius sexus sunt pusioli? |

ANTIOCHUS. Omnes feminei. |

SAPIENTIA. 4 admonibus *M*¹ 5 Diocletianus] Adrianus *Celtes*; cf. *prooem.*
6 consummati *M* 8 v̄] v̄ *M* 13 AN. (i. e. ANTIOCHUS) *praescripsit M*²
15 exoptas *M*¹ 17 cupio *sic M* 28 obnixus *M*¹ (i. e. obnoxius?)

SAPIENTIA. 13 igitur: *Adrianus et Antiochus iam diutius inter se colloquentes introducuntur.*

- [I 3] ADRIANUS. Numquid tantillarum | adventus muliercula-
rum | aliquid rei publicae adducere poterit detrimentum? | fol. 12
ANTIOCHUS. Permagnus. |
ADRIANUS. Quod?
4 ANTIOCHUS. Pacis defectum. s
ADRIANUS. Quo pacto?
ANTIOCHUS. Et quod maius potest rumpere civilis con-
cordiam pacis, | quam dissonantia observationis? |
ADRIANUS. Nihil gravius, | nihil deterius; | quod testatur
orbis Romanus, | qui undique secus christianae caedis sorde
est infectus. |
5 ANTIOCHUS. Haec igitur femina, cuius mentionem facio.
hortatur nostrates, avitos ritus deserere | et christianae reli-
gioni se dedere. |
ADRIANUS. Num praevalet hortamentum? | 13
ANTIOCHUS. Nimium; | nam nostrae coniuges fastidiendo |
pag. 275. nos contempnunt adeo, | ut dedignantur nobiscum comedere, |
quanto minus dormire. |
ADRIANUS. Fateor, periculum.
6 ANTIOCHUS. Decet tui personam praecavere. 2
ADRIANUS. Consequens. Advocetur | et in nostri prae-
sentia, an velit cedere, discutiatur. |
ANTIOCHUS. Vin, me illam advocare? |
ADRIANUS. Volo percerte. |

- II 1 ANTIOCHUS. Quid vocaris, o mulier advena? | 2
SAPIENTIA. Sapientia. |
ANTIOCHUS. Imperator Adrianus | iussit te in palatio
praesentari suis conspectibus. |
SAPIENTIA. Palatium cum nobili filiarum comitatu intrare
non trepido | et minacem imperatoris vultum comminus
aspicere non formido. |
2 ANTIOCHUS. Invisum genus christicolarum | semper promp-
tum est principibus ad resistendum. |
SAPIENTIA. Princeps universitatis, qui nescit vinci, | non
patitur, suos ab hoste superari. | fol. 12
ANTIOCHUS. Mitiga effluentiam verborum | et perge ad
palatium. |

5 defectum. AD. in ras. M 7 quod maius sc. detrimentum (v. 9
nihil gravius, nihil deterius videri potest: cf. p. 190, 3): quid magis Ceter
10 undiq;^{ues} secus M, ut una pars fieret 12 Hoc M (obiectum praeparatum
genuinum esse veri dissimile est)

2] SAPIENTIA. Monstra viam praeundo, | nos subsequimur
accelerando. |

78.

1 ANTIOCHUS. Hic ipse est imperator, quem in solio resi-
dentem conspicias; | praecogita, quid loquaris. |

SAPIENTIA. Hoc prohibet Christi sententia, | promittens 5
nobis insuperabilis sapientiae dona. |

2 ADRIANUS. Huc ades, Antioche. |

ANTIOCHUS. Praesto sum, domine. |

ADRIANUS. Numquid hae sunt mulierculae, | quas defere-
bas pro christiana religione? | 10

ANTIOCHUS. Sunt plane. |

ADRIANUS. Uniuscuiusque pulchritudinem obstupesco, |
sed et honestatem habitus satis admirari nequeo. |

ANTIOCHUS. Desine, o mi senior, admirari | et coge illas
deos venerari. | 15

3 ADRIANUS. Quid, si illas primule aggrediar blanda allo-
quutione, | si forte velint cedere? |

ANTIOCHUS. Melius est; nam fragilitas sexus feminei |
facilius potest blandimentis molliri. |

ADRIANUS. Illustris matrona, | blande et quiete ad cul- 20
turam deorum te invito, quo nostra perfrui possis amicitia. |

4 SAPIENTIA. Nec in cultura deorum tuis votis satisfacere, |
nec amicitiam tecum gestio inire. |

ADRIANUS. Adhuc, mitigato furore, | nulla in te moveor
indignatione, | sed pro tua tuique filiarum salute | paterno 25
sollicitor amore. |

7. 5 SAPIENTIA. Nolite, meae filiae, | serpentinis huius satanae
lenociniis cor apponere, | sed meatim fastidite. | fol. 121^r

FIDES. Fastidimus et animo contempnimus frivola.

ADRIANUS. Quid murmurando loqueris? | 30

SAPIENTIA. Filias affabar paucis. |

6 ADRIANUS. Videris esse summis natalibus orta, sed tamen
patriam, genus nomenque tuum ex te plenius cupio ediscere.

SAPIENTIA. Licet sanguinis superbia | nobis sit parvi pen-
denda, | tamen clara ex stirpe | me originem non nego trahere. | 35

25 paterna *M*¹ 29 FIDES scripsi (item p. 184, 17): F. *M*; FILIAE *vg.*
fort. Fastidimus | et animo frivola contempnimus | 35 extirpe *M*

5 cf. *Luc. 12, 11 sq.*: cum autem inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates, nolite solliciti esse (praecogitare *Marc. 13, 11*; cf. p. 129, 5), qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis; spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora, quid oporteat vos dicere. 28 meatim: cf. *ind. gramm.*

[III 6]

ADRIANUS. Credibile. |

SAPIENTIA. Nam eminentiores Italiae principes | fuere
mei parentes, | et vocor Sapiaentia.ADRIANUS. Claritas ingenuitatis rutilat in facie | et sapien-
tia nominis fulget in ore. |

7 SAPIENTIA. Frustra blandiris: | non flectimur tuis suadebis. |

ADRIANUS. Dic, cur advenires, | vel quare nostrates
adires. |SAPIENTIA. Nullius alius rei nisi agnoscendae veritatis
causa, quo fidem, quam expugnatis, plenius ediscerem: filias-
que meas Christo consecrarem. |

pag. 278.

8

ADRIANUS. Expone vocabula singularum.

SAPIENTIA. Una vocatur Fides, altera Spes, tertia Karitas.

ADRIANUS. Quot annos aetatis volverunt?

SAPIENTIA. Placetne vobis, o filiae, | ut hunc stultum
arimetica fatigem disputatione? |FIDES. Placet, mater, | nosque auditum praebemus
libenter. |

9

SAPIENTIA. O imperator, si aetatem inquiris parvularum,
Karitas imminutum pariter parem mansuorum complevit
numerus: | Spes autem aequae imminutum, | sed pariter im-
parem: | Fides vero superfluum | impariter parem. |

10

ADRIANUS. Tali responsione | fecisti me, quae interroga-
bam, minime agnoscere. |SAPIENTIA. Nec mirum, quia sub huius diffinitionis specie
non unus cadit numerus, sed plures.

11

ADRIANUS. Expone enucleatius; | alioquin non capit mens
animus. |SAPIENTIA. Karitas duas olimpiades iam volvit, Spes
duo lustra, Fides tres olimpiades.

12

ADRIANUS. Et cur octonarius numerus, | qui duabus con-
stat olimpiadibus, | et denarius, qui duobus lustris perficitur,
imminutus dicitur? | vel quare duodenarius, qui tribus olim-
piadibus impletur, | superfluum esse asseritur? |

pag. 279.

13

SAPIENTIA. Omnis namque numerus imminutus dicitur, »

2 italie p: ||||q M; grece *Celtes* in ras. 17 cf. appar. ad p. 183, 29
22 superfluum impariter imparem M¹ 25 specie/ M; fort. species.
33 olimpiadibus M² (cf. v. 30): lustris M¹ (repetitum ex v. 32)

4 cf. *Dulc.* 1 § 1. sapientia *Sapientiae*: cf. p. 193, 30 (mysterium tui
nominis, de *Fide*) et *P. C. tom. IV* p. 265. 9 cf. *Abr.* 5 § 3. 19 sqq. cf.
Piltz p. 181 sqq. 35 cf. *Boethii instit. arithm. I* 19 (de numeris dominis,
qui imminuti dicuntur p. 20, 16, et superfluis) et 20 (de n. perfectis):

(p. 39, 19) Rursus numerorum parium sic fit secunda divisio.
Alii enim eorum sunt superflui, alii dominuti secundum utrasque habi-
tines inaequalitatis; omnis quippe inaequalitas aut in maioribus aut in

3] cuius partes coniunctae minorem illo numero, cuius partes
sunt, summae quantitatem reddunt: ut VIII; est autem
octonarii medietas IIII, pars quarta II, pars octava I: quae
4 in unum redactae septem reddunt. Similiter denarius habet
dimidiam partem V, quintam autem II, decimam vero I: 5
5 quae simul copulatae VIII colligunt. E contrario autem super-
fluus dicitur, cuius partes augendo crescunt: ut XII; est enim
duodenarii medietas VI, pars tertia IIII, pars quarta III,
6 pars sexta II, pars duodecima I: hic cumulus redundat in 9
sedecim. Ut autem principalem non praeteream, qui inter fol. 122^r
inaequales intemperantias medii temperamentum limitis sor-
titus est, ille numerus perfectus dicitur, qui, suis aequus
partibus, nec auget nec minuit: ut VI, cuius partes, id
est III II I, eundem senarium restituunt. Simili quoque
ratione XXVIII, CCCCXCVI, VIIImiliaCXXVIII perfecti 15
dicuntur.

11 inaequales sic M

minoribus consideratur. Illi enim immoderata quodammodo plenitudine
5 proprii corporis modum partium suarum numerositate praecedunt; illos
autem velut paupertate inopes oppressosque quadam naturae suae inopia
minor, quam ipsi sunt, partium summa componit. Atque illi quidem,
quorum partes ultra quam satis est sese porrexerint, superflui no-
minantur, ut sunt XII vel XXIIII. Hi enim suis partibus comparati
10 maiorem partium summam toto corpore sortiuntur. Est enim duodenarii
medietas VI, pars tertia IIII, pars quarta III, pars sexta II, pars duo-
decima I: omnisque hic cumulus redundat in XVI et totius corporis
sui multitudinem vincunt. . . . (p. 40, 11) Atque hic quidem, cuius com-
positae partes totius summam numeri vincunt, superflui appellatur;
15 deminutus vero ille, cuius eodem modo compositae partes totius ter-
mini multitudine superantur, ut VIII vel XIIII. Habet enim octonarius
partem mediam id est IIII, habet et quartam id est II, et octavam id
est I: quae cunctae in unum redactae VII colligunt, minorem scilicet
summam toto corpore concludentes. . . . (p. 41, 6) Inter hos autem
20 velut inter inaequales intemperantias medii temperamentum limitis sor-
titus est ille numerus, qui perfectus dicitur, virtutis scilicet aemulator,
qui nec supervacua progressionem porrigitur nec contracta rursus deminu-
tione remittitur, sed medietatis obtinens terminum suis aequus partibus
nec crassatur abundantia nec eget inopia, ut VI vel XXVIII. Nam-
25 que senarius habet partem mediam id est III, et tertiam id est II, et
sextam id est I: quae in unam summam si redactae sint, par totum
numeri corpus suis partibus invenitur. . . . (p. 41, 22) Est autem in
his quoque magna similitudo virtutis et vitii. Perfectos enim numeros
rarenter invenies eosque facile numerabiles, quippe qui pauci sint et
30 nimis constanti ordine procreati. At vero superfluos ac deminutos longe
multos infinitosque reperies, nec ullis ordinibus passim inordinateque
dispositos et [a om. duo codd.] nullo certo fine generatos. Sunt autem
perfecti numeri intra denarium numerum VI, intra centenarium XXVIII,
intra millenarium CCCCXCVI, intra decem milia VIIICXXVIII. . . .

- [III] 17 ADRIANUS. Et quid reliqui? |
 SAPIENTIA. Omnes superflui, | sive inminuti. |
 18 ADRIANUS. Quis numerus pariter par?
 SAPIENTIA. Qui potest in duo aequalia dividi, eiusque
 pars in duo aequalia, | partisque pars in duo aequalia, |
 ac deinceps per ordinem, | donec in insecabilem incurrat
 unitatem: | ut VIII et XVI omnesque, qui ab his in duplo
 fiunt.
 19 ADRIANUS. Et quis est pariter impar?
 pag. 280. SAPIENTIA. Qui in partes aequales recipit sectionem
 eiusque partes mox indivisibiles permanebunt: ut X et
 omnes, qui ab imparibus in duplo fiunt. Hic namque nume-
 rus | superiori est contrarius, | quia in illo solus minor ter-

3 Ad. Q. n. p. p. in mg. m. 1 M 6 incurrat] cf. p. 187, 16 (divisio
 utroque loco, v. 3 et 28, addit Boethius)

3 cf. Boethii instit. arithm. I 9. 10:

(p. 17, 9) Pariter par numerus est, qui potest in duo paria dividi,
 eiusque pars in alia duo paria partisque pars in alia duo paria, ut hoc
 totiens fiat usquedum divisio partium ad indivisibilem naturaliter per-
 veniat unitatem. . . . (p. 18, 4) Horum autem generatio talis est: ab
 5 uno enim quoscumque in duplici proportionem notaveris, semper pares
 pariter procreantur; praeter hanc autem generationem ut nascentur aliter,
 impossibile est. Huius autem rei tale detur per ordinem descriptionis
 exemplum sintque cuncti duplices ab uno: I II III VIII XVI XXXII
 LXIII CXXVIII CCLVI DXII. . . . (p. 21, 24) Pariter autem impar
 10 numerus . . . , quoniam par est, in partes aequales recipit sectionem,
 partes vero eius mox indivisibiles atque insecabiles permanebunt, ut
 sunt VI. X. XIII. XVIII. XXII et his similes. Mox enim hos numeros
 si in gemina fueris divisione partitus, incurris in imparem, quem secare
 non possis. Accidit autem his, quod omnes partes contrarie denominatas
 15 habent quam sunt quantitates ipsarum partium quae denominantur:
 neque umquam fieri potest, ut quaelibet pars huius numeri eiusdem
 generis denominationem quantitatemque suscipiat: semper enim, si
 denominatio fuerit par, quantitas partis erit impar, si denominatio impar,
 quantitas par. . . . (p. 23, 27) Contrariae vero esse dicuntur hae species
 20 numerorum, id est pariter par et pariter impar, quod in numero pariter
 impari sola divisionem recipit maior extremitas, in illo vero solus minor
 terminus sectione solutus est. . . . (p. 17, 20) Sed ideo mihi videtur hic
 numerus pariter par vocatus, quod eius omnes partes et nomine (i. e.
 denominatione) et quantitate pares pariter inveniantur. (p. 25, 13 de
 25 numero impariter pari) Hi enim possunt in medietates dividi et
 eorum rursus partes in alias medietates sine aliqua dubitatione solvantur.
 Sunt etiam quidam alii numeri, quorum partes alias recipiunt divisiones,
 sed ipsa divisio ad unitatem usque non pervenit.

numerus pariter par: 2^m ;

numerus pariter impar: $2(2m + 1)$;

numerus impariter par: $2^m(2n + 1)$.

quantitas: Multiplicandus } Factorem;

denominatio: Multiplicator }

'digestim dispositus' supra v. 8 sq. numerus DXII.

nus | divisione est solutus, | in isto autem solus maior
minus | divisioni est aptus; | in illo quoque omnes eius
rtes | nomine et quantitate sunt pariter pares, | in isto
tem, si denominatio fuerit par, | quantitas impar, | si quan-
as par, | denominatio impar. |

5

ADRIANUS. Nec terminum, quem dixisti, agnosco, | nec
nominationem seu quantitatem scio. |

SAPIENTIA. Quando quantilibet numeri digestim dispo-
ntur, | primus minor terminus et postremus maior dicitur; | *fol. 122^v*
ando autem, divisionem faciendo, quota pars sit numeri, 10
simus, | denominationem facimus; | cum autem, quot in
aquaque parte sint, enumeramus, | quantitatem exponimus. |

ADRIANUS. Et quis est impariter par?

SAPIENTIA. Qui non solum unam recipit sectionem, sicut
riter par, sed etiam et secundam, aliquoties autem et 15
rtiam vel plures, sed tamen usque ad indivisibilem | non
rveniet unitatem. |

ADRIANUS. O quam scrupulosa et plexilis quaestio ex
arum | aetate infantularum | est orta! |

SAPIENTIA. In hoc laudanda est supereminens factoris 20
pientia | et mira mundi artificis scientia, | qui non solum,
principio | mundum creans ex nihilo, | omnia in numero
mensura et pondere posuit, | sed etiam in succedentium
rie temporum | et in aetatibus hominum | miram dedit |
veniri posse scientiam artium. |

25

ADRIANUS. Diu te sustinui ratiocinantem, quo te mihi
ficerem obtemperantem. |

SAPIENTIA. In quo?

ADRIANUS. In cultura deorum.

SAPIENTIA. In hoc utique non consentio.

30

ADRIANUS. Si reniteris, | tormentis afficeris. |

SAPIENTIA. Corpus quidem suppliciis lacessere poteris, |
d animum ad cedendum compellere non praevaleris. |

ANTIOCHUS. Dies abiit, | nox incumbit; | non est tempus
tercandi, | quia instat hora cenandi. |

35

ADRIANUS. In custodiam iuxta palatium ponantur, | et
iduae induciae illis ad tractandum praestentur. |

fol. 123^r

4 quantas *M* utroque loco 9 postremus *M* 17 pervenit *Celtes*
plexibilis *M*¹ (*corr. m. 1*) 20 supereminens sic *M* 26 ratiocinan-
a *M* (-cin- in *ras.*) 30 hoc in *ras. m. 1 M*

14 unam: at *cf. p. 186, 4 sqq.* 22 *cf. adn. ad Pafn. 1 § 21.* 32 laces-
re i. e. lassare (*cf. p. 201, 26*). 35 *cf. Ter. eun. III 2, 6* eamus ergo ad
nam (*verba Gnathonis Antiocho quasi imperatoris parasito data: Bendixen II*
53⁶⁴). 37 *cf. Gall. II 5 § 7, Sap. 5 § 2.*

[III 24] ANTIOCHUS. Observate istas, o milites, omni sollicitudine; | nullam illis occasionem evadendi relinquitte. |

IV 1 SAPIENTIA. O dulces filiolae, | o carae pusiolae, | nolite super carceralis angustia custodiae contristari, | nolite imminuentium minis poenarum terreri. |

pag. 282. FIDES. Licet corpuscula pavescant ad tormenta, | mens tamen gliscit ad praemia. |

SAPIENTIA. Vincite infantilis teneritudinem aetatulae | maturi sensus fortitudine. |

2 SPES. Tuum est, nos precibus adiuvare, | ut possimus vincere. |

SAPIENTIA. Hoc indesinenter exoro, | hoc efflagito, | ut perseveretis in fide, | quam inter ipsa crepundia vestris sensibus non desistebam instillasse. |

3 KARITAS. Quod sugentes ubera in cunabulis didicimus, | nullatenus oblivisci quibimus. |

SAPIENTIA. Ad hoc vos materno lacte affluenter alui, ad hoc delicate nutriti, | ut vos caelesti, non terreno, sponso traderem, | quo vestri causa socrus aeterni regis dici merissem. |

4 FIDES. Pro ipsius amore sponsi | promptae sumus mori.

SAPIENTIA. Delector ex vestra ratione | magis quam nectareae dulcedinis gustamine. |

SPES. Praemitte nos ante tribunal iudicis et experieris, | quantum eius amor nobis attulit temeritatis. |

SAPIENTIA. Hoc exopto, ut vestra virginitate coroner, | ut vestro martirio glorificer. |

5 FIDES. Consertis palmulis incedamus | et vultum tyranni confundamus. |

2 nullamque *M*² 3 o c. p. sic *M* 4 imm.] inm. *M*² 9 matur. *M*¹
14 sistebam *M*¹ 17 affluenti vel -ntir *M*¹ 22 ratione *M*¹

3 cf. Notkeri seq. de s. innocentibus (Kehrein n. 342) 7 sterilium in mundo virginum cari (sic codd.) filioli, dulces pusioli. 6 cf. prim. prol. 1 15 cf. Mar. 881, adn. ad Gong. 41. 17 cf. Hieron. epist. 22, 20 (ad Eustochium: tom. I col. 103 Vall.²): quid invides, mater, filiae? tuo lacte nutrita est, tuis educata visceribus, in tuo adolevit sinu, tu illam virginem sedula pietate servasti: indignaris, quod noluit militis esse uxor, sed regis? grande tibi beneficium praestitit: socrus dei esse coepisti; Prud. atph. 10, 781 sqq.: per huius alvi fida conceptacula, per hospitalem mense hic quino larem, si dulce nostri pectoris nectar tibi, si molle gremium, grata si crepundia, persiste et horum munerum auctorem adare. 19 cf. p. 191, 36.

SAPIENTIA. Expectate, | donec instet hora vocationis
strae. |

FIDES. Taedet nos morarum; | tamen est expectandum. |

ADRIANUS. Antioche, iube illas Italicas | nobis reprae-
ntari captivas. |

ANTIOCHUS. Procede, Sapientia, | teque cum filiabus im-
ratori repraesenta. |

SAPIENTIA. Pergite mecum, filiae, constanter | et perse-
rate in fide unanimiter, | ut possitis palmam percipere
liciter. |

SPES. Pergimus, ipseque nobiscum comitetur, | pro cuius
nore ad mortem ducemur. |

ADRIANUS. Triduanas vobis inducias | praestabat nostri
renitas; | unde, si quid tractaretis utilitatis, | cedite iussio-
bus nostris. |

SAPIENTIA. Summum igitur utile tractavimus, | id scilicet,
non cedamus. |

ANTIOCHUS. Cur dignaris cum hac contumace verba
iscere, | quae te insolenti fatigat praesumptione? |

ADRIANUS. Debeone illam dimittere inpunitam? |

ANTIOCHUS. Nequaquam. |

ADRIANUS. Et quid?

ANTIOCHUS. Hortare puellulas | et, si renitantur, infantiae
parcas, | sed fac, ut illae necentur, | quo rebellis mater
neribus natarum acrius torqueatur. |

ADRIANUS. Faciam, quae hortaris. |

ANTIOCHUS. Ita demum praevalebis. |

ADRIANUS. Fides, intueri venerabilem | magnae Dianae
aginem | et fer sacrae deae libamina, | quo possis uti eius
ratia. |

FIDES. O stultum imperatoris praeceptum, | omni con-
mptu dignum! |

ADRIANUS. Quid murmuras subsannando? | quem irrides
onte rugoso? |

FIDES. Tui stultitiam irrideo, | tui insipientiam subsanno. |

ADRIANUS. Mei? |

FIDES. Tui. |

ANTIOCHUS. Imperatoris?

4 italicas p: greclas in ras. Celtis manu M 18 hanc M¹ 34 rugosa
: correxi; cf. Gong. 265 (add.) et Pel. 236

[V 4] FIDES. Ipsius.

ANTIOCHUS. O nefas!

5 FIDES. Quid enim stultius, quid insipientius videri potest, quam quod hortatur nos, contempto creatore universitatis, venerationem inferre metallis? |

ANTIOCHUS. Fides, insanis. |

FIDES. Antioche, mentiris. |

ANTIOCHUS. Nonne haec summa insania | et magna est dementia, | ut rerum principem | dixisti insipientem? |

pag. 285. FIDES. Dixi et dico, | dicamque, quamdiu vixero. |

ANTIOCHUS. Breve tempus vivere, | et cito debes consumi morte. |

FIDES. Hoc opto, | ut moriar in Christo. |

6 ADRIANUS. Duodecim centuriones alternando scindant flagris eius membra. |

ANTIOCHUS. Nec iniuria. |

ADRIANUS. O fortissimi centuriones, accedite | meique iniuriam vindicate. |

ANTIOCHUS. Iustum.

ADRIANUS. Perquire, Antioche, | anne velit cedere. |

7 ANTIOCHUS. Vin adhuc, Fides, solita conviciorum obiectione | imperatorem dehonestare? |

FIDES. Cur solito minus? |

ANTIOCHUS. Quia prohiberis verberibus. |

FIDES. Verbera non compellunt me tacere, | quia nullo afficior dolore. |

ANTIOCHUS. O infelix pertinacia, | o contumax audacia! |

8 ADRIANUS. Corpus fatiscit per supplicia: | et mens timet superbia! |

FIDES. Erras, Adriane, si reris, | me fatigari supplicis: non ego quidem. sed infirmi tortores deficiunt | et sudore ob lassitudinem fluunt. |

pag. 286. 9 ADRIANUS. Fac. Antioche, ut gemellae pectoris particulae abscidantur. | quo saltem rubore coerceatur. |

ANTIOCHUS. O utinam possit ullo | coerceri modo! |

ADRIANUS. Forsan coercebitur.

FIDES. Inviolatum pectus vulnerasti, | sed me non laesti. | En, pro fonte sanguinis | unda erumpit lactis. |

9 elementia *M*¹ ut] qd (i. e. quod) *ss.* *M*² 22 imperator' dehonestat; *M*¹; fort. dehonestasse; cf. p. 188, 14 38 erumpit *p*: 'rumpit *M* (litterae crasae cauda dispicitur: q vel q); *Prud. steph.* 10, 700 plus unde lactis quam cruoris defluat.

0 **ADRIANUS.** In craticulam substratis ignibus assanda ponatur, | quo vi vaporis enecetur. |

ANTIOCHUS. Digna est, ut miserabiliter pereat, | quae tuae iussioni contraluctari non trepidat. |

FIDES. Omne, quod paras ad dolorem, | mihi vertitur in quietem; | unde commode pauso in craticula, | ceu in tranquilla navicula. |

1 **ADRIANUS.** Sartago plena pice et cera ardentibus rogis superponatur, | et in ferventem liquorem haec rebellis mitatur. |

FIDES. Sponte insilio. |

ADRIANUS. Consentio. |

FIDES. Ubi sunt minae tuae? Ecce, illaesa inter ferventem liquorem ludens nato, et pro vi caumatis | sentio matutini refrigerium roris. |

12 **ADRIANUS.** Antioche, quid ad haec est agendum? |

17. **ANTIOCHUS.** Ne evadat, providendum. |

ADRIANUS. Capite truncetur. |

ANTIOCHUS. Alioquin non vincetur. |

13 **FIDES.** Nunc est gaudendum, | nunc in domino exultandum. |

SAPIENTIA. Christe, triumphator diaboli invictissime, | da tolerantiam Fidei, meae filiae. |

FIDES. O mater veneranda, dic vale ultimum tuae filiae, | liba osculum tuae primogenitae, | nec afficiare ullo maerore cordis, | quia tendo ad bravium aeternitatis. |

SAPIENTIA. O filia, filia, non confundor, | non contristor, | sed valedico tibi exultando | et osculor os oculosque prae gaudio lacrimando, | orans, ut sub ictu percussoris | inviolatum serves misterium tui nominis. |

14 **FIDES.** O uterinae sorores, libate mihi osculum pacis | et parate vos ad tolerantiam futuri certaminis. |

SPES. Adiuvamur nos oratione assidua, | ut mereamur sequi tua vestigia. |

FIDES. Este obtemperantes monitis | nostrae sanctae parentis, | quae nos hortabatur praesentia fastidire, | quo meruissemus aeterna percipere. |

KARITAS. Maternis libenter obtemperamus monitis, | quo perfrui mereamur aeternis bonis. |

5 dolorem] l- coeperat *M* 25 efficiare *M* 38 monitis (n ex t corr.) *M*

- [V 14] FIDES. Percussor, accede | et iniunctum tibi officium
 pag. 288. me necando imple. |
 15 SAPIENTIA. Abscisum morientis filiae caput amplectendo |
 impressisque labris crebrius deosculando, | congratulor tibi,
 Christe, | qui tantillulae | victoriam praestitisti puellulae. | 5
 16 ADRIANUS. Spes, cede meis hortamentis | paterno affectu
 tibi consulentis. |
 SPES. Quid hortaris, | quid consulis? |
 ADRIANUS. Ut caveas pertinaciam imitari sororis, | ne
 similibus intereas poenis. | 10
 SPES. O utinam admeruissem illam imitari patiando, |
 quo illi assimilarer in praemio! |
 17 ADRIANUS. Depone callum pectoris et conquinisce turi-
 ficando magnae Dianae: | et ego te propriae prolis vice
 excolo atque extollo omni dilectione. | 15
 SPES. Paternitatem tuam repudio, | tua beneficia minime
 desidero; | quapropter vacua spe deciperis, | si me tibi cedere
 reris. |
 ADRIANUS. Loquere parcius, ne irascar.
 SPES. Irascere; nec sollicitor. 20
 18 ANTIOCHUS. Miror, auguste, quod ab hac vili puellula
 tam diu calumniari pateris; ego quidem disrumpor prae furore, |
 quia illam audio tam temere in te latrare. |
 ADRIANUS. Hactenus infantiae parcebam, | ultra non par-
 cam, | sed meritam ultionem inferam. | 25
 pag. 289. ANTIOCHUS. O utinam! |
 19 ADRIANUS. O lictores, adite | et hanc rebellem usque
 ad interniciem crudis nervis caedite. |
 ANTIOCHUS. Decet, ut severitatem sentiat tui furoris, |
 quia lenitatem parvi pendit pietatis. | 30
 SPES. Hanc pietatem exopto! | hanc lenitatem desidero! |
 20 ANTIOCHUS. O Sapia, quid murmurando loqueris, |
 stans sublevatis oculis | iuxta cadaver extinctae prolis? |
 SAPIENTIA. Invoco omniparentem, | quo eandem tolerantiae
 perseverantiam, | quam praestitit Fidei, | praestet et Spei. | 35
 21 SPES. O mater, mater, quam efficaces, | quam exaudibiles
 experior esse tui preces! | Ecce, te orante, anhelis tortores
 levatis dextris librant ictum, | et ego nullum doloris sentio
 tactum. |

3 amplectando *M*¹ 5 tantillulae sic *M* 10 poenas *M*¹ 21 puella,
 ut vid., *M*¹ 28 interniciē *M*: corr. Barack (internicionem *Celtes*); cf.
 Goetz, thes. gloss. emend. I p. 595^a 36 effica- in ras. *M*

9 sqq. cf. Dulc. 12 § 1. 31 dolore cogitur rogare, quae supra (v. 16)
 simili clouutione se rogaturam esse negaverat.

- 21] **ADRIANUS.** Si flagra parvipendis, | acrioribus poenis co-
artaberis. |
SPEs. Infer, infer, quicquid crudele, | quicquid excogites
loetale. | Quanto plus saevis, | tanto magis victus confunderis. |
- 22 **ADRIANUS.** In aera suspendatur | et ungulis laceretur, | 5
quoadusque evulsis visceribus | et nudatis ossibus | deficiat |
et membratim crepat. | fol. 126^r
ANTIOCHUS. Imperialis iussio | et congrua satis ultio. |
23 **SPEs.** Vulpina fraude loqueris | et versipelli astutia,
Antioche, adularis. | 10
ANTIOCHUS. Quiesce, infelix; verbositas tua | nunc est
finienda. |
SPEs. Non, ut speras, evenerit, | sed tibi tuoque prin-
cipi nunc etiam confusio aderit. |
- 23 **ADRIANUS.** Quid sentio novae dulcedinis? | quid odoror 15
stupendae suavitatis? |
SPEs. Decidentia frustra mei lacerati corporis | dant
flagrantiam paradisiaci aromatis, | quo nolens cogeris fateri, |
me non posse suppliciis laedi. |
- ADRIANUS.** Antioche, quid enim mihi est agendum? | 20
ANTIOCHUS. Novis cruciatibus incumbendum. |
- 24 **ADRIANUS.** Aeneum vas, plenum oleo et adipe, | cera
atque pice, | ignibus superponatur, | in quod ligata proiciatur. |
ANTIOCHUS. Si in ius Vulcani tradetur, | forsitan evadendi
aditum non nanciscetur. | 25
SPEs. Haec virtus Christo non est insolita, | ut ignem
faciat mitescere, mutata natura. |
- 25 **ADRIANUS.** Quid audio, Antioche, | velut sonitum inun-
dantis aquae? |
ANTIOCHUS. Heu, heu, domine! | 30
ADRIANUS. Quid contigit nobis? |
251. **ANTIOCHUS.** Ebulliens fervor, confracto vase, ministros
combussit, | et illa malefica illaesa comparuit. |
ADRIANUS. Fateor, victi sumus. |
ANTIOCHUS. Penitus. | 35
- 26 **ADRIANUS.** Caput abscidatur. |
ANTIOCHUS. Alias non absumetur. |

18 fragrantiam *M*² -ris fateri me in *ras.* m. 1 *M* 22 Eeneū vas
(sic) in *ras.* *M* 25 nanciscetur *M* 36 abscidatur *M*¹

6 cf. *Prud. steph.* 3, 133 latus ungula virgineum pulsat utrimque et
ad ossa secat. 7 cf. *Pel.* 282. 8 cf. *Gall.* I 5 § 6. 9 cf. *Prud.*
apoth. praef. 26 vas versipelli astutiae (*cath.* 9, 92 versipelli hortamine, v. l.
astutia). 15 cf. *Prud. steph.* 2, 385 odoris qualitas, adusta quam reddit
cutis. 26 cf. *Dulc.* 11 § 4.

- [V 26] SPES. O Karitas dilecta, | o soror unica! | ne formides tyranni minas, | ne trepides ad poenas, | nitere constanti fide imitari sorores | ad caeli palatium praecedentes. |
- KARITAS. Taedet me vitae praesentis, | taedet terrenae habitationis, | quod saltem ad modicum temporis | separor a vobis. |
- SPES. Depone taedium | et tende ad praemium: | non enim diu separabimur, | sed ocius in caelo coniungemur. |
- KARITAS. Fiat, fiat!
- 27 SPES. Euge, mater illustris, gaude; | nec tangaris de mei passione | materni affectus dolore, | sed praefer spem maiori, | cum me videas pro Christo mori. |
- SAPIENTIA. Nunc quidem gaudeo; | sed tunc tandem perfecte exultans gaudebo, | quando tui sororculam | pari conditione extinctam | caelo praemisero et ego subsequar postrema.
- SPES. Perennis trinitas restituet tibi in aevum | plenum absque diminutione filiarum numerum. |
- pag. 292. 28 SAPIENTIA. Confortare, filia: percussor invadit nos evaginato gladio.
- SPES. Libens excipio gladium. | Tu, Christe, suscipe spiritum, | pro tui confessione nominis | eiectum de habitaculo corporis. |
- 29 SAPIENTIA. O Karitas, soboles inclita, | spes uteri mei unica, | ne contristes matrem bonam | tui certaminis consummationem expectantem; | sed sperne praesens utile, | quo pervenias ad gaudium interminabile, | quo tui germanae fulgent coronis | illibatae virginitatis. |
- 30 KARITAS. Fulci me, mater, precibus sacris, | quatenus merear interesse illarum gaudiis. |
- SAPIENTIA. Exoro te finetenus, in fide solidatum iri, | nec dubito, tibi perenne tripudium donatum iri. |
- 31 ADRIANUS. Karitas, saturatus conviciis tui sororum | nimiumque exacerbatus sum proluxa ratione earum: | unde diu tecum non contendo, | sed vel obtemperantem | mei votis ditabo | omnibus bonis, | vel contraluctantem | afficiam malis.
- KARITAS. Bonum cordetenus amplector | et malum omnino detestor. |

20 gladio *M* (-la- in *ras. m. 1*; ex gaudio?) 22 eiectum in *ras. m. 1 M* 24 suboles *M*²; item *p. 198, 21* 25 -taminis c- in *ras. m. 1 M*
 31 finetenus (-ne- in *ras.*) *M* 34 oratione *Celtes* 36 affitiam *M*²:
 affitiant, ut vid., *M*¹

7 cf. *Prud. steph. 10, 544* tende ad futuram gloriam. 8 cf. *Gall. I 13 § 1*
 22 cf. *Gall. II 7 § 2*. 26 cf. *Prud. steph. 10, 541* contemne praesens
 utile, o prudens homo, quod terminandum, quod relinquendum est tibi.

2 ADRIANUS. Hoc tibi potissimum salubre | mihique est placabile; | ideoque leve quiddam tibi praepono | meae pietatis gratia. |

KARITAS. Quid?

ADRIANUS. Dic tantum 'magna Diana', | et ego ultra 5 ad sacrificandum te non compello. |

KARITAS. Percerte non dico. |

93. ADRIANUS. Quare?

33 KARITAS. Quia mentiri nolo. | Ego quidem et sorores meae, | eisdem parentibus genitae, | eisdem sacramentis im- 10 butae, sumus una eademque fidei constantia roboratae; | quapropter scito, nostrum velle, | nostrum sentire, | nostrum sapere | unum idemque esse, | nec me in ullo umquam illis dissidere. |

34 ADRIANUS. O iniuria, | quod a tantilla | etiam contemp- 15 nor homullula! |

KARITAS. Licet tenella sim aetate, | tamen gnara sum te argumentose confundere. |

ADRIANUS. Abstrahe illam, Antioche, et fac, ut, suspensa in eculeo, atrociter verberetur. 20

ANTIOCHUS. Vereor, quod verbera non praevaleant. |

35 ADRIANUS. Si non praevaleant, | iube, tribus continuis diebus ac noctibus fornacem succendi | et illam inter bachantes flammam proici. |

KARITAS. O iudicem inpotentem, qui diffidit, se absque 24 fol. 127 v armis ignium octuennem infantem superare posse! |

ADRIANUS. Abi, Antioche, | et iniunctum officium perfice. |

36 KARITAS. Saevitiae quidem tuae satisfaciendo parebit, | sed me minime nocebit, | quia nec verbera mei corpusculum lacerare, | nec flammae comam vel vestes poterunt obfuscare. | 30

ADRIANUS. Experietur. |

4. KARITAS. Experietur. |

1 ADRIANUS. Antioche, quid pateris? | cur tristior solito regrederis? |

ANTIOCHUS. Quando causam tristitiae experieris, | haut 35 minus contristaberis. |

10 eisdem sacram. scripsi: hisdem sacram. *M* (his- in *ras.*), *p*: cf. *asc.* 19
12 nostrum consentire *M*: correxi (*Wille, Gefühl, Verstand*) 19 Abstrahe
(-be in *ras.*) *M* 30 obfuscare (ob- in *ras. m. 1*) *M* 26 contristarum
M: correxi

5 cf. *act. apostol.* 19, 27 magna Diana Ephesiorum.
§ 3. 33 cf. *Gall. I* 2 § 1.

25 cf. *Dulc.* 14

- [VI 1] ADRIANUS. Dic; ne celes.
 ANTIOCHUS. Illa lasciva, quam mihi cruciandam tradi-
 disti, puellula me praesente flagellabatur, | sed ne tenuis
 quidem cutis summotenus disrumpebatur. | Deinde proieci
 illam in fornacem | igneum colorem prae nimio ardore ex-
 primentem . . . |
 2 ADRIANUS. Cur dissimulas loqui? | expone exitum rei.
 ANTIOCHUS. Flamma erupit | et quinque milia hominum
 combussit. |
 ADRIANUS. Et quid contigit illi? |
 ANTIOCHUS. Karitati? |
 ADRIANUS. Ipsi. |
 ANTIOCHUS. Ludens inter flammivomos vapores vagabat
 et illaesa laudes deo suo pangebatur. | Illi etiam, qui diligenter
 inspexere, | ferebant, tres candidulos viros cum illa deam-
 bulasse. |
 3 ADRIANUS. Erubesco illam ultra videre, | quia nequeo
 illam laedere. |
 ANTIOCHUS. Restat, ut perimatur gladio.
 pag. 295. ADRIANUS. Hoc fiat absque mora.

- VII 1 ANTIOCHUS. Detege duram, Karitas, cervicem | et sustine
 percussoris ensem. |
 KARITAS. In hoc non renitor tui votis, | sed libens pareo
 iussis. |
 SAPIENTIA. Nunc, nunc, filia, gratulandum. | nunc in
 Christo est gaudendum; | nec est, quae me mordeat, cura,
 quia secunda sum de tua victoria. |
 2 KARITAS. Inprime mihi, mater, osculum | et commenda
 iturum Christo spiritum. |
 SAPIENTIA. Qui te in meo utero vivificavit, | ipse susci-
 piat animam, quam caelitus inspiravit. |
 KARITAS. Tibi, Christe, gloria, | qui me ad te vocasti
 cum martyrii palma. |
 SAPIENTIA. Vale, proles dulcissima; | et, cum Christo

2 cruciendam *M*¹*p* 3 ne *ss.* *M*² 5 expientem *M*¹ (*corr. m. 1*). *p*
 13 vagabatur *M*²*p*² 14 illaesa *scripsi* (*cf. p. 193, 33*): illa *M* 23 renitor
 (*n ex t corr.*) *M* 26 gaudendum (*-endum in ras. m. 1*) *M* est] *est*
 (*sic*) *M*

23 *cf. Abr. 7 § 13.* 29 *cf. Prud. steph. 10, 832*: tantum oculos
 impressit unum; 'vale,' ait, 'dulcissime, et cum beatus regna Christi intraveris,
 memento matris iam patrone ex filio'.

] iungaris in caelo, | memento matris, | iam patrona effecta te parientis. |

1 Convenite, | illustres matronae, | et mearum | cada-
vera filiarum | mecum sepelite. |

MATRONAE. Corpuscula aromatibus condimus | et exequias 5
honorifice celebramus. |

SAPIENTIA. Grandis benignitas | et mira pietas, | quam
mihi inpenditis | meique mortuis. |

6. MATRONAE. Quae tibi sunt commoda, | exequimur mente
devota. | 10

SAPIENTIA. Non dubito.

2 MATRONAE. Ubi vis eligere | locum sepulturae? |

SAPIENTIA. Tertio miliario ab urbe, si vobis non dis-
plicet prolixitas.

MATRONAE. Non displicet, | sed elata funera sequi placet. | 15

1 SAPIENTIA. Ecce locus. |

MATRONAE. Hic nempe servandis reliquiis est aptus. |

SAPIENTIA. Flosculos uteri mei tibi, terra, servandos com-
mitto: | quos tu materiali sinu foveto, | donec in resurrectione
maiori reviridescant gloria; | et tu, Christe, animas interim 20
imple splendoribus, | dans pacificam requiem ossibus. |

MATRONAE. Amen.

2 SAPIENTIA. Grates vestrae humanitati | pro solamine,
quod contulistis meae orbitati. | fol. 128^v

MATRONAE. Utrumne vis, nos hic tecum morari? | 25

SAPIENTIA. Non. |

MATRONAE. Cur non? |

SAPIENTIA. Ne ex meo commodo vobis ingeratur mole-
stia; sit satis, | quod tres noctes mecum permansistis. | Abite
in pace, | revertimini cum salute. | 30

7. MATRONAE. Vis nobiscum abire? |

3 SAPIENTIA. Minime. |

MATRONAE. Et quid meditaris agere? |

SAPIENTIA. Hic remanere, | si forte veniat mea petitio |
et impleatur, quod desidero. | 35

MATRONAE. Quid petis? quid desideras?

SAPIENTIA. Id solummodo, | ut oratione completa moriar
in Christo. |

MATRONAE. Restat, ut expectemus, | donec et te sepul-
turae tradamus. | 40

1 matrona *M*: correxi *N. A. XXII* p. 756 (cf. *adn. ad p. 196, 29*; te
parientis: cf. *Bas. 134*) 14 prolixitas *M* 17 aptus] apta/// *M*¹ (i. e.
aptatus?) 18 servandas *M*¹*p*; cf. *Agn. 431* 19 faueto *M* 24 foliū 128^v
superior pars (orbitati . . . sepultu- p. 197, 40) palimpsesta, sed manu 1 scripta
28 commod/ *M*¹

[IX] 4 SAPIENTIA. Ut libet. Adonay Emmanuel, quem retro
tempora divinitas edidit omniparentis | et in tempore virgi-
nitas genuit matris, | qui ex duabus naturis | unus Christus
mirifice consistis, | nec diversitate naturarum unitatem per-
sonae dividens, | nec unitate personae diversitatem naturarum
5 confundens, | tibi iubilet iocunda serenitas angelorum | dul-
cisque armonia syderum, | te quoque collaudet totius sci-
bilis rei scientia | omneque, quod ex elementorum formatur
6 materia, | quia tu, qui solus cum patre et spiritu sancto es
forma sine materia | ex patris voluntate | et spiritus sancti
cooperatione, | non respuisti fieri homo passibilis humanitate,
salva divinitatis impassibilitate, | et, ut nullus in te credentium
periret, | sed omnis fidelis aeternaliter viveret, | mortem no-
7 stram non dedignatus es gustare | tuaque resurrectione con-
sumere. | Te etiam, perfectum deum | hominemque verum, |
recolo, promisisse omnibus, qui pro tui nominis veneratione
pag. 298. vel terrenae usum possessionis relinquerent, | vel carnalium
affectum propinquorum postponerent, | centenae vicissitudinem
mercedis recompensari | et aeternae bravium vitae debere
donari. | Huius spe animata promissi, | feci, quod iussisti, |
8 sponte omittens soboles, quas peperisti: | unde tu pie promissa
solvere ne moreris, | sed fac, me quantocius, absolutam cor-
poreis vinculis, | ex receptione filiarum laetificari, | quas pro
te mactandas obtulisse non distuli, | quo, te illis agnum vir-
ginis sequentibus | et novum canticum modulantibus, | ego
iocunder audiendo | illarumque laetificer gloria, | et, quam-
vis non possum canticum virginittatis dicere, | te tamen cum
9 illis merear aeternaliter laudare, | qui non ipse, qui pater,
sed idem es, quod pater, | cum quo et spiritu sancto unus
dominus universitatis | unusque rex summae et mediae atque
imae rationis | regnas et dominaris | per interminabilia | in-
mortalis aevi saecula. |

MATRONAE. Suscipe, domine. Amen.

18 vicissitudinem sic *M*¹: vicissitudine *M*²*p* 24 fort. (inter) virgines
27 possum scripsi: possim *M* (sed possu- coeptum erat), *p*

2 cf. *Prud. cath.* 11, 14 quem mater (v. l. matris) edit castitas. 10 cf.
Cal. 9 § 26. 12 cf. *Ioh. ev.* 3, 15 ut omnis, qui credit in ipsum, non
pereat, sed habeat vitam aeternam. 13 cf. *Theoph.* 315. 16 cf. *Matth.* 19, 29
et omnis qui reliquerit domum . . . , centuplum accipiet et vitam aeternam
possidebit. 25 cf. *Agn.* 7 (*apocal.* 14, 3 sq.: et cantabant quasi canticum
novum . . . , et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta
quattuor milia, qui empti sunt de terra: hi sunt qui cum mulieribus non
sunt coinquinati, virgines enim sunt; hi sequuntur agnum quocumque ierit:
locus post *Ambrosii hymnum* Iesu corona virginum, *Dreves n.* 18, 3 p. 140,
semper ad virginittatem puellarum relatus). 30 cf. *Dion.* 1. 33 sic oratio
pro defunctis incipit (*Gerbert, monum. vet. liturgiae Alemannicae* I p. 313^b):
suscipe, domine, animam servi tui isti. revertentem ad te.

D
I
C
A
T

fol. 129^v

Aspice, nupta deo, quae sit tibi gloria terris;
Quae maneant caelis, aspice, nupta deo.
Munera laeta capis festiva fulgida taedis:
Ecce venit sponsus; munera laeta capis.
Et nova dulcisono modularis carmina plectro,
Sponsa hymno exultans — et nova dulcisono.
Nullus ab altithrono comitatu segregat agni,
Quam affectu tulerat — nullus ab altithrono.

QUICUMQUE VIAM CUPIT IRE SALUTIS.

DICAT AMEN. Cf. diss. p. 38, et prooem. adn. 27. 2 maneat Beda
hist. eccl. gentis Anglorum IV 20: p. 200 Holder, I p. 248 Plummer)
festivis Beda 6 exultas Beda 7 sq. altithroni Beda

- I. Iohannes caelum virgo vidit patefactum *apocal.*
 Et nitido rerum patrem solio residentem,
 Ordine bis duodenorum pulchro seniorum
 Stipatum, claris qui praefulsere coronis,
 5 Omnes induti vestes candoris opimi;
 Vidit et in dextra regis librum residentis,
 Secretum cuius potis est vir cernere nullus.
 Angelus hic, dignum quaerens, non repperit ullum, 5
 Solvere qui clausi posset signacula libri.
- II. 10 Istec Iohannem consolatur lacrimantem, 5
 Agnum solvendis aptum testando sigillis.
- III. Ecce patent agno libri secreta perempto; 5
 Cui mox caelicolae laudem proni cecinere. 5
- IV. En testes, clara clamantes voce sub ara, 6
 15 Accipiunt vestes nitido candore micantes.
- V. Angelus a solis veniens ortu rutilantis
 Designat regis servos in fronte perennis.
- VI. Post haec candidulas aspexit stare catervas,
 Agnum laudantes, palmas manibusque ferentes.
- VII. 20 Ecce silent media caeli cives velut hora.
- VIII. Hic iuxta sacram cum turibulo stetit aram
 Et tulit incensum, signans sacra vota piorum.
- IX. En mulier pulchre fulget circumdata sole
 Bis senum nitida stellarum compta corona.
 25 Cuius vult natum serpens sorbere tenellum; 12
 Sed draco proteritur, puer ad dominumque levatur,
 Et draco de caelo cecidit proiectus in arva.
- X. Hic agnum stantem supra Syon aspice montem
 Et nova virgineum modulantem cantica coetum. 14
- XI. 30 Haec fera concreditur sanctis virtute draconis. 13, 1
 Quam prostravit equo Verax egressus in albo; 13, 1
 Iste ligat veterem sub Tartara saeva draconem. 1
- XII. En vitae libri mortisque tenentur aperti, 3
 Et surgent vivi. fuerant qui morte soluti; 2
 35 Quis sua pro meritis dantur mox praemia cunctis.

IOHANNES. 2 nitito *M*; item v. 15 et 24 6 dextera (-ter- in *ra*
m. 1) *M*: corr. *Bendiren* 8 -erit ullum in *ras. m. 1 M* 10 iste *M*
correx 11 soluendis sic *M* 17 Designat (t in *ras. m. 1*) *M*
 22 sacra (c ex r corr. *m. 1*) *M* 23 En mulier sic *M* 24 Dis senum
 nitito (sic) *M* 26 proteritur sic *M* 31 Verax scripsi: verax *vy.*

I.

- 1 Gerbergae, illustri abbatissae, cui pro sui eminentia
 probitatis haut minor obsequela venerationis, quam
 pro insigni regalis stemmate generositatis, Hrotsvit Gan-
 deshemensis, ultima ultimarum sub huiusmodi personae
 dominio militantium, quod famula herae. 5
- 2 O mea domna, quae rutilanti spiritalis varietate sa-
 pientiae perlucetis, non pigescat vestri almitiem perlustrare,
 3 quod vestra confectum si ignoratis ex iussione. Id qui-
 dem oneris inposuistis, ut gesta caesaris augusti, quae nec
 auditu unquam affatim valui colligere, metrica percurrerem 10
 4 ratione. In huius sudore progressionis quantum meae fol. 131
 inscitiae obstiterit difficultatis, ipsa conjicere potestis,
 quia haec eadem nec prius scripta repperi, nec ab aliquo
 5 digestim sufficienterque dicta elicere quivi, sed veluti si
 aliquis nescius ignoti per latitudinem saltus esset iturus, 15
 ubi omnis semita nivali densitate velaretur obducta,
 hicque nullo duce, sed solo praemonstrantium nutu inductus,
 nunc per devia erraret, nunc recti tramitem callis impro-
 vise incurreret, donec tandem emensa arboreae medietate
 spissitudinis, locum optatae comprehenderet quietis, 20
 illicque gradum figens, ulterius progredi non praesumeret,
 usquedum vel alio superveniente induceretur, vel prae-
 6 cedentis vestigia subsequeretur: haut aliter ego, magni-
 ficarum prolixitatem rerum iussa ingredi, regaliū multi-
 plicitatem gestorum nutando et vacillando aegerrime trans- 25
 curri, hisque admodum laccessita, competenti in loco
 pausando silesco, nec augustalis proceritatem excellentiae
 7 sine ducatu appono subire. Si enim facundissimis
 disertissimorum sententiis, quas vel modo scriptas vel
 ocus de his rebus non dubito fore scribendas, fuerim 30
 animata, fortasse nanciscerer, unde mei rusticitas velare-
 8 tur aliquantisper. Nunc autem omne latus tanto magis

GESTA OTTONIS. PRAEFATIO. 3 Hrosuit *M*¹ 7 almiē *M*: corr.
Barack coll. Gong. 32 8 uestro *M* 12 difficultatis obstiterit *M*:
correxī 14 digestv̄ *M* 24 multiplicitate *M*: corr. *Koepke II p. 90*
 25 transcurre *M*: corr. *Pertz* 27 eccellente *M* 29 dissertissimorum *M*
 30 potius *p*²

GESTA OTTONIS. PRAEFATIO. 4 cf. *prol. 1, 9 et Prud. ham. 392* nam-
 que illic numerosa cohors sub principe tali (*sc. diabolo*) militat. 9 nec
 auditu: *nedum enarrando* (cf. *gest. 245; cf. prooem. adn. 28.* 26 laces-
 sita: i. e. lassata; cf. *p. 187, 32.* 32 cf. *p. 3, 8.*

caret defensione, quanto minus ulla fulcitur auctoritate: *ps*
 unde etiam vereor, me temeritatis argui tendiculas-
 que multorum non devitare convicii, eo quod pomposis
 facetae urbanitatis exponenda eloquentiis praesumpserim
 9 dehonestare inculti vilitate sermonis. Si tamen sanae
 mentis examen accesserit, quae res recte pensare non
 nescit, quanto sexus fragilior scientiaque minor,
 tanto venia erit facilior: praesertim cum si meae prae-
 sumptionis, sed vestrum causa iussionis huius stamen
 10 opusculi coeperim ordiri. Cur tamen aliorum iudicia
 formido, quae vestri solummodo censurae, si quid fefelli.
 obnoxia existo? vel cur nequeam devitare convicia, quae
 solummodo silentio studere debeo, ne si seriem pro
 sui vilitate nulli ostendendam velim propalari, merito om-
 11 nium succumbam reprehensioni? Vestro autem vestrique
 familiarissimi, cui hanc rusticitatem sanxistis praesentatum
 iri, scilicet archipraesulis Wilhelmi, iudicio, quoquo-
 modo factum sit, aestimandum relinquo.

Pollens imperii regnator caesariani, *ps*
 Oddo, qui regis pietate fovente perennis
 In ceptris augustalis praeclarus honoris
 Augustos omnes superas pietate priores,
 5 Quem plures gentes passim metuunt habitantes, *(5)*
 Muneribus variis Romanus donat et orbis!
 Exiguum munus ne spernas carminis huius,
 Iste sed oblatus laudum placeat tibi census,
 Quem postrema gregis solvit tibi Gandeshemensis,
 10 Quem dulcis patrum collegit cura tuorum, *10*
 Continuumque tibi debet studium famulandi.
 Forsan gestorum plures scripsere tuorum
 Et sunt scripturi post haec insignia multi:
 Sed non exemplum quisquam mihi praebuit horum.
 15 Nec scribenda prius scripti docuere libelli; *(15)*

3 deviare *M*; cf. p. 107, 10. 202, 12 4 eloquentiis *M* (cf. *adverbis*
comparativa Agn. 436; p. 107, 21. 127, 53. 175, 33 etc.): corr. Waitz (*Forsch.*
z. d. G. IX p. 342); (verbis) pomposis *Celtes*, pompis *Pertz*, praeter leoniniam
 12 fort. vel cur nequeam (maligna) devitare convicia | 15 reprehensioni *M*

PROLOGUS I. 15 Hec *M*

9 cf. p. 2, 13. 16 cf. prol. 2, 13.

PROLOGUS I. 10sq. qui a patribus tuis collectus tibi eorum heredi
 (continuum) famulandi studium debet.

Causa sed est operis tantum devotio mentis,
 Haec et ad audendum suadebat opus metuendum.
 Nam sat formido, quod gesta tui modulando
 Incaute sim falsa sequens, non vera retexens:
 Sed non hoc suasit mala mis praesumptio mentis, (20)
 Nec summa veri contempta sponte fefelli;
 Sed res, ut scripsi, sese sic prorsus habere,
 Ipsi dicebant, mihi qui scribenda ferebant.
 Hinc augustalis pietas non spernat honoris,
 Quod supplex humilis gessit devotio mentis; (25) *fol. 132^v*
 Et, cum te libri laudantes congrue multi
 Post haec scribantur meritoque placere probentur:
 Ordine postremus non sit tamen iste libellus,
 Quem prius exemplo constat scriptum fore nullo;
 Et, licet imperii teneas decus Octaviani, (30)
 Non dedigneris vocitari nomine regis,
 Donec perscripto vitae regalis honore,
 Ordine digesto necnon sermone decoro
 Dicatur sceptri decus imperiale secundi.

Oddo, Romani praefulgens gemmula regni, (35)
 Oddonis flos augusti splendens venerandi,
 Cui rex altithronus, perpes quoque filius eius,
 Praestitit imperium pollens in vertice rerum:
 Vilem ne spernas vilis textum monialis, (40) *sic*
 Quem praesentari, si digneris reminisci,
 Ipse tui claris iussisti nuper ocellis;
 Et cum perspicias maculis sordescere crebris,
 Ad celerem tanto veniam mox pronior esto,
 In monstrando tuis quantum plus pareo iussis: (45)
 Si tis praecepto non urgerer metuendo,
 Non foret ullomodo mihimet fiducia tanta,
 Ut tibi praesentis scrutandum rusticitatis
 Auderem satis exiguum praeferre libellum;

22 Sed sic *M* 23 *distinxi* scribend. *M* littera evanida; scribent *p*¹
sq. distinxi; cf. prol. 1, 3. v. 1504 25 simplex *M*: correxi; cf. p. 106, 33
prim. prol. 1 30 octauiane *M*¹*p*

PROLOGUS II. 9 scelerem *M* 14 Audarem *M*¹; Laudare *p*¹

34 'die Kaiserkrönung' (nicht: 'die Kaiserzeit'); cf. proem. adn. 30.

PROLOGUS II. 4 imperium pollens in vertice rerum coniungendum; cf. 1486. 10 'jemehr ich, indem ich es dir vorlege, nur deinem Befehl gehorche'.

- 15 Qui, praestante deo patri subiunctus in aula, (30) |
 Ipsius et monitis promptus parere paternis,
 Par decus imperii retines concorditer ampli,
 Conportans dextra sceptrum regale tenella.
 Sed quia te memini sublimiter assimilari
 20 Nato famosi regis David Salomoni, (35)
 Qui genitore suo praesente iubenteque sancto
 Optata regnum suscepit pace paternum,
 Ipsius exemplo te contentum fore spero;
 Qui cum regnando resideret in arce superba,
 25 Prudenter legum condens decreta sacrarum (40)
 Ac penetrans animo rerum secreta profundo,
 Nunc libet et minimis mentem laxare rimandis,
 Sed nec conflictum fastidit rite duarum
 Solvere iudicii celeri discrimine recti,
 30 Prolem restitui verae mandans genitrici. (45)
 Hinc supplex te posco quidem, nostrum Salomonem,
 Ut, licet imperii tenearis sollicitandi
 Cura, digneris tamen et propriae monialis
 Ludendo seriem nunc lectitare recentem,
 35 Quo male compositis verbis mox decidat omnis (50)
 Rusticitas oris de tractibus imperialis
 Nominis, et titulo signata tui venerando
 Despectus nimia meriti tueantur ab aura.

Postquam rex regum, qui solus regnat in aevum, (55)
 Per se cunctorum transmutans tempora regum, (60)
 Iussit Francorum transferri nobile regnum
 Ad claram gentem Saxonum, nomen habentem
 5 A saxo per duritiam mentis bene firmam,
 Filius Oddonis magni ducis et venerandi,

16 monitus *M* parare *M'p* 17 concorditer (-cord- in ras. m. 1) *M*
 32 Ut scripsi: Et *M* 34 Lugendo *M*: corr. *Pertz*
 4 saxorium *M*

23 'nach seinem Vorbild'. 28 cf. *reg. III* 3, 16 sqq. 35 sqq. 'den
 den übel angeordneten Worten alsbald benommen werde jede Unbeholfenheit
 der Sprache infolge des kaiserlichen Namenszuges und sie, bezeichnet mit
 der ehrwürdigen Widmung an dich, vor allzu scharfem Lausung verdienter
 Geringschätzung geschützt seien'.

4 cf. *Alcv. c. 1*, 47 sq. (*P. C. tom. I* p. 170; *adn. P. C. tom. IV*
 p. 56) gens . . duritiam propter dicti cognomine saxi (sic bene *Trank*,
Karol. Dicht. p. 47).

Scilicet Henricus, suscepit regia primus (80)
Iusto pro populo moderamine sceptrā gerenda.

Hic pollens quantae fuerat bonitatis honore,
Et quanta populos rexit pietate subactos,
Qualiter et reges meritis tunc temporis omnes
Praeminet eximiis, excedit denique vilis (85)
Huius carminuli textum nimium vitiosi.

Nam fuit immitis reprobis, blandus quoque iustis,
Summo conservans studio legalia iura,
Aequa satis meritis reddens quoque praemia cunctis.
Huic rex pacificus dederat de sidere Christus (90)

Eius civilem vitae per tempora pacem;
Omne felici tenuit quoque culmina regni,
Ni fallor, denos labentis temporis annos
Necnon bis ternos multum feliciter actos,
Conregnante sua Mathilda coniuge clara, (95)

Cui nunc in regno non compensabitur ulla,
Quae posset meritis illam superare supremis,
Trina quibus deitas dederat tres denique natos, fol. 134^r

Iam tunc felici disponendo pie genti,
Ne post Henrici mortem, regis venerandi, (100)
Imperium regni male surriperent scelerosi,
Hi sed regalis nati de germine stirpis
Rexissent regnum concordī pace paternum;
Quamvis dissimiles his servarentur honores,
Binis regnanti subiectis scilicet uni. (105)

Inter quos primus fulsit ceu lucifer ortus
Oddo, micans radiis nimium clarae bonitatis;
Gratia quem regis solita pietate perennis
Rectorem plebi praevidit rite fideli.

Hic aetate prior fuerat, meritis quoque maior, (110)
Congruus et sceptris defuncto patre gerendis.

Non opus est, verbis eius summam probitatis
Dicere, vel pueri meritum laudabile tanti:
Cui Christus talem iam nunc augessit honorem,
Possidet ut Romam pollenti iure superbam, (115)

7 regna *M*¹*p*¹, stemmata *p*² 8 Iusto (u ex a corr.) *M*; Fausto
tz: cf. e. g. *Alcu. c. 1*, 883 *P. C. tom. I* 189 suam rexit iusto moderamine
m 12 eximiis sic *M* 17 dissidere *M*¹, dessidere *M*²*p*

19 sqq. sic falso etiam *Widuk. I* 41 (² rec. *Waitz p. 34*): erant autem
, quibus regnavit, xvi anni (cf. *Koepke I p. 44*; ceterum arguitur *Zint*
) ; ni fallor sic in numero tradito iam *Mar. 496* (cf. *prim. 361*): cf. *P. C. I*
180 v. 24. 23 sq. cf. *gest. 64 sq.* 37 cf. *gest. 113.* 41 cf. *gest. 132*
epicedion Heriberti archiepiscopi Coloniensis (carm. *Cantabrig. n. 2 ed.*
fé, Zs. f. d. A. XIV p. 457): cui Christus talem auxit honorem, ut. . .

Quae semper stabilis summum fuerat caput orbis,
 Edomat et gentes, Christo favente, feroces.
 45 Quae prius ecclesiam laniabant saepe sacratam.
 Post hunc Henricus fuerat feliciter ortus,
 Inpositoque patris famosus nomine regis;
 Provida quem domini pariter sapientia Christi
 Dignatur servare ducem populo bene fortem.
 50 Belliger ut fortis, belli doctissimus artis.
 Fortiter ecclesiam praemuniret venerandam,
 Ceu murus iaculis obstans fortissimus hostis.
 Post hunc ecclesiae pastor Brun nascitur almae:
 Gratia pontificis quem duxit summa perennis
 55 Dignum catholici curam gestare popelli:
 Hinc quoque divino nutu patris pia cura
 Ipsum servitio Christi fecit religari,
 Abstractum gremio carae nutricis amando,
 Ut regni pompis posset constare relictis
 60 Miles stelligera semper regnantis in aula:
 At Christus, patris sapientia vera perennis,
 Tironem refovendo suum clementius istum
 Ipsi dona dedit tantae praeclara sophiae,
 Quod non est illo penitus sapientior ullus
 65 Inter mortales fragilis mundi sapientes.
 His igitur pueris regali more nutritis,
 Ipsorum patri famoso denique regi
 Henrico placuit, factis quod rite replevit,
 Ut, vitae calidas sospes dum carperet auras,
 70 Ipse suo primogenito regique futuro
 Oddoni dignam iam disponset amicam,
 Quae propriae proli digne posset sociari.
 Hanc non in proprio voluit conquirere regno;
 Trans mare legatos sed transmisit bene cautos
 75 Gentis ad Anglorum terram sat deliciosam,
 Demandans, ut continuo cum munere misso
 Aedwardi regis natam peterent Eaditham,
 Quae patre defuncto iam tunc residebat in aula,

44 fort. Christo praestante; cf. gest. 131. 432 (Mar. 39) 57 religali
 67 famoso sic M 73 propria M 76 cum munere Pertz: commune

44 'Heiden'; dicuntur Hungarii. 53 sc. archiepiscopus Coloniensis
 ecclesiae. 58 cf. Ruotgeri vitam Brunonis c. 4 (SS. IV p. 255): eo tem-
 pore generosa regum proles, annos circiter quattuor habens, liberalibus
 artium studiis imbuenda Baldrico venerabili episcopo, qui adhuc superant,
 Traiectum missa est. 59 cf. gest. 196. 60 cf. Pel. 2 (errat Zint p. 65)
 64 sq. Brun dec. 11. Oct. 965; cf. Koepke-Duemmler, Kaiser Otto der Grosse
 p. 396². 69 cf. Aen. I 387. 388. sqq. cf. Waitz, Heinrich I, ² p. 133 sqq.:
 K.-D. p. 9 sqq. 72 cf. gest. 104. 78 cf. gest. 485.

Fratre suo regni sceptrum gestante paterni;
 Quem peperit regi consors non inclita regni,
 Istius egregiae genitrix clarissima domnae,
 Altera sed generis mulier satis inferioris. (155)

Haec nam versiculis proles quam scriptito regis,
 Haec, inquam, fama cunctis fuerat bene nota:
 Nobilitate potens, primis meritis quoque pollens,
 Edita magnorum summo de germine regum;
 Cuius praeclaro facies candore serena, (160)

Regalis formae miro rutilabat honore;
 Ipsaque perfectae radiis fulgens bonitatis,
 In patria talis meruit praeconia laudis,
 Ut fore iudicio plebis decernitur omnis
 Optima cunctarum, quae tunc fuerant, mulierum. (165)

Nec mirum, meritis si lucebat bene primis,
 Germen sanctorum quam producebat avorum:
 Hanc tradunt ergo natam de stirpe beata
 Oswaldi regis, laudem cuius canit orbis,
 Se quia subdiderat morti pro nomine Christi. (170) fol. 135 v

At regis nostri venientes denique missi
 Ad fratrem domnae iam tunc residentis in arce.
 Illi nudabant, quaecumque secreta ferebant.
 Quae sibi percerte comperta satis placuere;
 Moxque suae dulci narrabat voce sorori, (175)
 Exortans illam regi parere fideli,
 Illam qui propriae proli voluit sociari.

Cumque suae monitis menti instillaret amicis
 Oddonis dulcem, pueri regalis, amorem,
 Collegit innumeras summo conamine gazas. (180)

Ast ubi collecti visum fuerat satis ipsi,
 Praedictam sociis domnam comitantibus aptis
 Trans mare percerte summo direxit honore,
 Condonans illi gazas nimium pretiosas;
 Necnon germanam secum transmisit Adivam, (185)
 Quae fuit aetatis meriti pariterque minoris:

82 milier *M* 95 de stirbe beata (sic) *M*

80 'den dem König nicht die erlauchte Genossin des Reiches (prim. 308) hatte, die Mutter Ediths, sondern ein andres Weib aus viel andrem Geschlecht'; euphemismus est: concubinam dicunt testes Angli (P. C. tom. I p. 175 sqq.); errant Pertz et Koepke II c. 1, 234 sqq. (P. C. tom. I p. 175 sqq.); 85 cf. Bas. 22. 86 edita etymon male opinatur (P. C. tom. I p. 175 sqq.); 95 sqq. de Oswaldo rege cf. c. 1, 234 sqq. (P. C. tom. I p. 175 sqq.); 104 cf. gest. 72. 107 cf. gest. 194. 361. 108 cf. adn. Theoph. 14. 111 cf. J. Grimm, deutsche Rechtsaltertümer 2 p. 429 sq. cf. gest. 37.

Quo sic maiorem prorsus conferret honorem
 117 Oddoni, nato famosi regis amando,
 Egregiae binas stirpis mittendo puellas,
 Ut sibi, quam vellet, sponsam licito sociaret.
 Aspectu primo sed mox Eadit veneranda,
 Iure placens cunctis habitu summae bonitatis,
 120 Regali nato censetur congrue digna.
 Haec illi dulcem peperit clarissima prolem.
 Nomine Liudulfum, tantis genitoribus aptum:
 Quem populus merito dilexit amore tenello,
 Exoptans, prolongari vitam satis ipsi.
 125 Istis sic habitis, instabat denique finis
 Henrici regis: cuius mortem gemit omnis
 Illius imperio populus iurique subactus.
 Quo nam defuncto, regnum susceperat Oddo,
 Eiusdem primogenitus regis venerandus;
 130 Et, voto cuncti iam respondente popelli,
 Unguitur in regem, Christo praestante, potentem.
 Cui rex gratiolae caeli munuscula tantae
 Contulit, ut digne cunctis celeberrimus ipse
 Gestorum reges fama praecelleret omnes,
 135 Oceanus refluis quos iam circumfluit undis.
 Insuper e tantis ipsum sacra dextra potentis
 Protegit insidiis, occulta fraude paratis,
 Et tam magnificis ornat persaepe triumphis,
 Ut credas, regem David regnare fidelem,
 140 Iam nunc antiquis fulgentem rite triumphis;
 Nec solum gentes frenis moderat bonitatis,
 Quae prius imperio patris dederant sua colla,
 Sed multo plures certe sibi vindicat ipse,
 Subdens gentiles Christi servis nationes.
 145 Quo pax ecclesiae fieret stabilita sacratae.
 Ad bellum certe quoties processerat ipse,
 Non fuit populus, quamvis virtute superbus,
 Laedere qui posset vel exsuperare valeret
 Ipsum caelestis fultum solamine regis;

119 habitus *M* 125 Histis *M* 135 Oceannus *M*¹, Oceanus *M*²
 (inferior a litterae n similis); Oceannus *p* 145 fieri *M* 147 Nullus

118 sqq. cf. *gest.* 664 sq. (de Adelheida). 124 Liudulfus dec.
 6. Sept. 957; cf. *K.-D.* p. 289³. 125 sq. Henricus I dec. 2. Iul. 936;
 cf. Waitz³ p. 282. 125 istis sic habitis: cf. *gest.* 395 (de morte Edithae). 63.
 127 cf. *gest.* 399. 128 sqq. Otto I coronatus videtur 31. Iul. 936; cf.
K.-D. p. 565 sqq. 130 cf. *Theoph.* 33. 132 cf. *gest.* 465. 142 cf.
gest. 613.

Eius nec cessit telis exercitus ullis,
 Ni sua spernendo forsā regalia iussa
 Illic pugnaret, quo rex idem prohiberet. (225)

At dux Henricus, frater regis venerandus,
 Princeps in regno fuerat tunc nempe quieto
 Post regem, plebi merito venerabilis omni.
 Qui sibi condigne legali iunxit amore
 Arnulfi natam, ducis egregii, generosam, (230)
 Nomine Iudittam, vultus splendore coruscam
 Ac fulgore magis cunctae nitidam bonitatis.
 His ita digestis, fuerat pax undique nostris
 Ad tempus modicum libitoque minus populorum,
 Bellorum certe saevo clangore tacente. (235)

O quam tranquillum ridens deduceret aevum
 Fortunata satis nostrae res publica gentis,
 Quae nimis imperio regis regitur sapientis,
 Si non antiqui mala calliditas inimici
 Turbaret nostrum secreta fraude serenum! (240)

Denique, devictis aligenorum bene telis,
 Exoritur nostris subito discordia fortis, fol. 137^r

Laeserat et plebem bellum civile fidelem
 Plus quam bellorum structura frequens variorum.
 Huius causa mali fuerat non parva dolendi, (245)
 Denique conflictus quorundam non moderatus,
 Ex quibus Henrico quaedam pars mente benigna
 Devovit regis fratri ius vernulitatis,

Pars Evurhardo comiti studium famulandi.
 At cum quisque sui peteret solamina domni, (250)
 Hinc gravior dominis discordia nascitur ipsis.

Tandem percerte conflictu progrediente,
 Praedictus praeses, male collectas legiones
 Mox ad castellum Baduliki capiendum
 Ex improviso mittens sub nocte nigella, (255)
 Duxit captivum fratrem regis generosum
 Henricum, vinclis palmas stringendo cruentis
 Eius candidolas, ornamentis magis aptas;
 Atque suas gazas disperdens innumerosas,

168 alienigenum *Celtes*; fort. alienorum
 innumerosos *M*

175 regi fratris *M*

150 cf. appar. ad Gong. 73. 156 cf. K.-D. p. 80². 160 cf.
 316. 161 'nur eine kurze Zeit'; cf. gest. 316. 168 cf. Zant p. 9.
 cf. Agn. 117. 175 i. e. devoverat. 176 Evurhardo comiti *Francorum*.
 praedictus praeses sc. *Evurhardus*: immo *Thancmarus*; cf. K.-D. p. 72⁴.
Belecke an der Möhne, südlich von Lippstadt. 185 cf. gest. 354.

Ad sua mox prolem secum deduxit herilem, 200
 Utitur ut socio proprii domini quoque nato.
 Quo rex comperto, maerens sub corde secreto.
 190 Deflevit tristis nimium miserabile factum;
 Vix quoque germani damnum patiens grave cari,
 Nobile mox Abrahae factum sequitur patriarchae, 205
 Quod miserans egit, dum Loth ex hoste redemit: 210
 Militibusque suis summo conamine lectis,
 195 Necnon inmodica tota de gente caterva,
 Pompa regali pergit solamina fratri
 Ferre, sub ingenti cordis languore dolentis. 215
 Nec mora, quem venit fratrem refovere, redemit.
 Auctores tanti condempnavitque piachi,
 200 Suspendens quosdam ligno reprobis reparato,
 Quosdam de patria mandans discedere cara.
 His bene dispositis regis iussu sapientis, 220
 Protulit antiqui rursum mala fraus inimici
 Inventum sceleris primo mage deterioris,
 205 Cunctis horrendum saeculis meritoque stupendum.
 Denique, praedictus postquam rediens Evurhardus
 Praeses ab exilio patriam remeabat amandam, 225
 Hoc sibi gratiola regis praestante benigna,
 Gislberhto comiti vinclis sociatus amoris
 210 Consilium dederat (quod non tibi, Christe, placebat).
 Ut caperent iustum regem, domini benedictum,
 Et quod plus iusto non iustam vim faciendo 230
 Illum mox proprio deprivarent male regno.
 Hoc quoque consilium perversa mente repertum
 215 Henrico regis fratri suasere fidelis,
 Mulcentes nimium verbis ipsum male blandis,
 Quo prius illatum nollet iam reddere damnum, 235
 Ipsorum votis sed plus parendo nefandis,
 Susciperet regnum, depulso fratre, regendum.
 220 Qui, male blanditis tandem victus suadelis,
 (Pro dolor) ipsorum se promisit fore promptum

197 languore dolore *M*: *correr*; cf. *gest.* 259. 346 199 Auctore stanti *M*
 204 deteriores *M* 205 horrendum (-dū in *ras. m. 1*) *sedis M* 206 evur-
 hardus (-rhard- in *ras. m. 1*) *M* 207 remebat *M* 215 fidelis *M*:
correr; cf. *v.* 103. 323. 738. 1142, *Ekkeh. Walth.* 158 nil tam dulce mihi
 quam semper inesse fidelis obsequio domini (*recte accepit W. Meyer, philol.*
Bem. p. 384) 217 reddere] co- coeperat *M*¹, credere *p*¹

192 cf. *gen.* 14, 14 sqq. 194 cf. *gest.* 107. 199 cf. *gest.* 234.
 200 sq. cf. *gest.* 334 sq., *K.-D.* p. 75². 209 cf. *K.-D.* p. 76². 210 sqq.
 cf. *gest.* 280 sqq., *K.-D.* p. 91⁴. 212 cf. *Mar.* 857, *Theoph.* 129. 231,
gest. 275. 490. 220 cf. *gest.* 341.

- Votis, ac firmis hoc confirmaverat orsis; (295)
 Sed spero certe, non se sic corde tenere,
 Illis consensum sed vi praebere coactum.
 225 Qui, male namque spei vacuae solamine capti,
 Sperabant regem populos olim dominantem
 Ipsorum fragili citius subiungere iuri. (300)
 Sed rex de caelis, iudex aequissimus orbis,
 Cunctorum solus qui cognoscit cogitatus
 230 Vanaque mortalis potis est disperdere cordis,
 Commentum tanti sceleris virtute potentis
 Dextrae confregit, qua cuncta creata creavit: (305)
 Scilicet insidias christo domini reparatas
 Vertit in auctores tanti meritoque piachi;
 235 Quique suo laqueos domino tendere malignos,
 Ex ipsis ipsi primum sunt illaqueati.
 Non me plus licito tantae sophiae fore iacto, (310)
 Ut sperem plene verbis edicere posse,
 Quanta gratiolae Christus virtute supernae
 240 Saepius hunc ipsum regem digne benedictum
 Fecit multiplices saluum percurrere fraudes fol. 138 v
 Necnon insidias hostili parte paratas; (315)
 Sed nec hoc fragilis fas esse reor mulieris
 Inter coenobii positae secreta quieti,
 245 Ut bellum dictet, quod nec cognoscere debet.
 246 Haec perfectorum sunt conservanda virorum (319)
 249 Sudori, quis posse dedit sapientia patris (322)
 250 Omnia compositis sapienter dicere verbis, (323)
 247 Principium qui cunctarum, finis quoque, rerum. (320)
 248 Hoc dico solum (recte quod dicere possum): (321)
 251 Qui solus semper fecit miranda potenter (324)
 Quique, David regem toties de fraude fidelem (325)
 Eripiens Sauli, sceptrum regni dedit ipsi,
 Hunc pariter regem David pietate sequentem
 255 Protexit de millenis persaepe periclis.
 Denique, cum solus, praepauco milite saeptus,

230 Vanaque *Pertz*: Eua nāq; *M* (cf. *ind. crit.*) 235 malignos
 (-os in *ras. m. 1*) *M* 237 forte *M* 238 edi- in *ras. m. 1* *M*
 v. 247 sq. transposui; post Sudori dist. *M* 249 sapientia mentis *M*: cor-
 rexi (cf. *ind. verb. s. v. sapientia*) 247 qui scripsi: quod *M*; cf. *apoc. 1, 8*
 ego sum Alpha et Omega, principium et finis cunctorum . . regum *M*:
corr. Waitz

225 cf. *Cal. 3 § 5, Sap. 5 § 17, gest. 280.* 226 sq. 'sie hofften, dass
 er, wenn er einst Herrscher geworden, ihre Völker ihrer vergänglichen Herr-
 schaft unterwerfen würde' (ea fere iura expetunt, quae Henricus I Arnolfo
 in Baiarios concesserat); cf. *gest. 373. 607.* 234 cf. *gest. 199.* 249 cf.
 p. 201, 11. 256 sqq. cf. *K.-D. p. 90⁵⁻⁶.*

Esset ab adversis circumdatus undique turmis, 330
 Insuper atque fugam propriae partis male factam
 Pectore maerenti ferret nimiumque dolenti,
 260 Credere nec paucis sese praesumeret ipsis,
 Illum qui reliquis non deseruere relapsis,
 Saepe ratus tantum, se mox graviter moriturum: 335
 Ocius auxilii fultus virtute superni,
 Miratur turbæ se iam superare cruentæ
 265 Tantas absque suae fraudes discrimine vitæ.
 At si forte suos, pugna crescente sinistra,
 Audivit socios letali vulnere laesos, 340
 Praedicti regis lacrimans mox utitur orsis,
 Quæ maerens dixit, tristi cum pectore sensit
 270 Ictibus angelici populum gladii periturum:
 'En, qui peccavi, dixit, facinusque peregi;
 Hinc ego vindictæ dignus sum denique tantæ! 345
 Hi quid fecerunt, damnum qui tale tulerunt?
 Iam nunc, Christe, tuis parcens miserere redemptis,
 275 Ne premat insontes iusto plus vis inimica!
 Has igitur preculas miserans divina potestas
 Parcebat regis solita pietate ministris, 350
 Et dedit optatum miserans ex hoste triumphum,
 Iusto praedictos comites examine perdens.
 280 Ipso namque die, quo, decepti vacua spe,
 Speravere suis constringendum fore vinclis
 Regem, qui merito tenuit regalia sceptræ, 355
 Ex improviso praeses proruperat Udo,
 Adducendo quidem multam secum legionem,
 285 Ac subiit validum forti luctamine bellum;
 Nec mora, percussus periit gladiis Evurhardus,
 Gislberhtus saevis fugiens quoque mergitur undis. 360
 At rex interea nescit tam fortia bella,
 Averso quidni residens in litore Reni, 365
 290 Nec tunc auxilii scivit solamina tanti
 Iam, miserante deo, subito casu sibi missa.
 Denique dum pugnae sensit discrimina tantæ, 370
 Haut gaudens inimicorum de morte suorum,

262 Saepe scripsi (cum v. 256: wann; cf. v. 255 persaepe, v. 266 si forte): Sed *M*; sic et constructioni et prosodias consulitur 267 socius *M*¹*p* 271 sq. distinxi; enuntiatum novum a verbis hinc ego incipit *Agn.* 201, *gest.* 1152. 1508

271 sqq. cf. *reg.* II 21, 17: ego sum qui peccavi, ego inique egi: isti, qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur, obsecro, manus tua contra me et contra domum patris mei. 278 cf. *Gong.* 75. 280 sqq. cf. *gest.* 210 sqq., *K.-D.* p. 91⁵. 286 sqq. cf. *K.-D.* p. 92 sq.

Sed plus tantorum maerens de caede virorum,
Sumpsit non modicum, Davidis more, lamentum,
Qui super occisum doluit regem pie Saulum.

Ast ubi victores laeti venere, videntes (370)

Illius fuis vultum lacrimis madefactum,
Haut aptum tanto luctum dixere triumpho,
Sed reddi grates regi debere perenni,
Qui tunc impleri fecit pietate fideli,
Quod patet in libro regis scriptum Salomonis, (375)
Dicentis, iustum de tristitia liberandum
Necnon iniustum pro iusto mox fore dandum.

His mentem regis demulcendo suadelis,
Ipsum tristitiam cogunt deponere tantam
Et bene victrici congaudentem legioni (380)

Se post bella suis blandum praebere ministris.
Qui nam, laetitiam vultu monstrans moderatam,
Sed clam subtristem servans in corde dolorem,
Reddebat grates imo de pectore Christo,
Non dederat propriis ipsum quia tunc inimicis (385)
Praedam, sed dextra protegit rite superna;
Ipsius titulum tanti clarumque triumphi
Non sibi, sed Christi designavit pietati.

fol. 140^r

His ita digestis, modicum tempus requievit
Civilis belli populus luctamine lassus. (390)

Sed nec sic veteris finem sumpsit dolus hostis,
Qui semper fragiles temptat pervertere mentes,
Post factum facinus suadens superaddere peius.
Fertur percerte quorundam pectora bile
Tanto pestiferi tandem penetrare veneni, (395)

Ut mortem regi vellent inferre fideli,
Ipsius et fratrem populo praeponere regem;
Nec timuere diem paschae sanctum maculare,
Si posset fieri, fuso cum sanguine iusti.

Sed non consensit tanti commissa piachi (400)

Agnus paschalis, qui pro nobis redimendis
Se dedit electum patri moriens holocaustum:

295 mere *M* 296 sal- *coeperat M*; salum *p* 301 implere *M*¹
rr. m. 1), p 309 monstrans (*a ex o corr.*) *M* 313 protexit *Celtes*;
cf. v. 556 315 pietate *M* 325 pasche *M* (*h in ras.; volueratne*
cq?) 326 -i posset fieri fu- *in ras. m. 1 M*

295 *sq. cf. reg. II 1, 18 sqq.* 296 *cf. Theoph. 87.* 302 *cf.*
v. 11, 8: iustus de angustia liberatus est, et tradetur improbus pro eo.
cf. Gall. I 10. 316 *cf. gest. 161.* 320 *cf. Abr. 3 § 6, gest. 204.*
sq. cf. K.-D. p. 116. 327 *cf. gest. 234.*

- 330 Sed mox consilium cunctis nudavit eorum,
Et sic insontis salvatus erat bene sanguis;
Quique rei placiti sunt inventi scelerosi, (405)
Pro modulo culpa poenis damnantur amaris:
Quidam iudicio quidni dantur capitali,
335 Quidam de patria longe pelluntur amanda.
Post haec Henricus, frater regis generosus,
Christi gratiola tactus sub corde secreto, (410) *fol. 14*
Secum tractavit summoque dolore revolvit,
Contra iustitiam quicquid perfecerat unquam.
340 Hoc quoque deflevit nimis persaepe lamentis,
Quod male blanditis horum cessit suadelis,
Ipsum qui verbis corruerunt simulatis. (415)
Sed quamvis talem ferret sub corde dolorem,
Praesentare tamen spatii per tempora longi
345 Non se regali praesumebat faciei;
Absens sed cordis studio florente dolentis
Optabat, veniae dari munus sibi dulce. (420)
Tandem percerte forti devictus amore,
Ilico poenalem proicit de corde timorem,
350 Et, sub nocturnis nimium secreto tenebris
Adveniens, in regalem se contulit urbem,
In qua natalem regis celebrare perennis (425)
Rex pius obsequiis coepit sollempniter aptis.
Depositisque suis ornamentis pretiosis,
355 Simplicis et tenuis fruitur velamine vestis,
Inter sacros noctis venerabilis hymnos
Intrans nudatis templi sacra limina plantis; (430)
Nec horret hiemis saevum frigus furientis,
Sed prono sacram vultu prostratus ad aram,
360 Corpus frigoreae sociavit nobile terrae,
Sic sic maerentis toto conamine cordis
Optans praestari veniae munus sibi dulce. (435) *fol. 14*
Quo rex comperto, victus pietate benigna
Instantisque memor festi cunctis venerandi,
365 In quo caelicolae pacem mundo cecinere,
Laeti rege suo tenera de virgine nato,
Ut pie salvaret mundum merito perituum, (440)

356 Iter *M* 362 Exoptans prestari veniē munus sibi du// *M* (*duci*
*M*¹, dulce *p*); Optans *Celtes*, cf. v. 347 (Exoptans ex memoria v. 124)
367 perituram *M*

334 sq. cf. *gest.* 200 sq., *K.-D.* p. 117³. 340 cf. *Theoph.* 441 sq.
341 cf. *gest.* 220. 346 cf. *Theoph.* 11. 348 sqq. cf. *K.-D.* p. 120.
354 cf. *gest.* 185. 361 cf. *gest.* 107. 366 'froh der Geburt ihres Königs
durch die Jungfrau'.

- Pro diei tantae pacem portantis honore
 Condoluit, miserans fratri commissa fatenti,
 370 Atque suam pie gratiolam concessit habendam
 Illi cum veniae dilecto munere plenae;
 Necnon post aliquot spatii tempuscula parvi (445)
 Ipsius iuri proceres subiunxerat omnes
 Famosae nimium gentis Baioariorum,
 375 Ipsum nempe ducem merito faciendo potentem:
 Et post haec ultra fuerat discordia nulla
 Inter eos, animis fraterno foedere iunctis. (450)
 Auaresque per hunc saevi saepissime victi,
 Post haec Ottonis regnum regis spatiosum
 380 Non laedunt telis consueto more cruentis,
 Tangere nec contingentes audent nationes,
 Ex terrore ducis tanti nimium tremefacti; (455)
 Hic quia, prudentis functus valitudine mentis,
 His hominum monstris bellis obstans iteratis
 385 Ad nos pergendi calles secluserat omnes. fol. 141v
 Insuper et primus, Christi munimine tutus,
 Audenter cum subiectae plebis legione (460)
 Eiusdem populi patriam petiit scelerosi,
 Inpugnans gentem cunctis retro namque rebellem;
 390 Scilicet, et spoliis rerum captis variarum,
 Quas sibi communes collegerunt prius hostes
 Orbis perplures devastantes regiones, (465)
 Uxores procerum, soboles rapuit quoque dulces:
 Et sic prostratis rediit gaudens inimicis.
 395 Istis sic habitis, properata diecula tristis
 Venerat, ingentem nostris augendo dolorem,
 In qua praefulgens meritis regina supremis (470)
 Aedit praesentis vitae discessit ab horis,
 Ipsius imperio genti faciens famulanti
 400 Tristitiam necnon nimium cordis cruciatum
 Eius in abscessu; magno quam denique luctu,
 Et non inmerito, flevit plebecula cuncta, (475)
 Quam plus maternae fovit pietatis amore,

378 Auarosque *M*¹ (corr. rubric.), Auareosque *p* 379 ottonis sic *M*;
cf. v. 593. 615. 700. 719 386 nomine *M*: correxi; *cf. Agn. 238, gest. 725,*
Paschas. Radb. c. 2, 13 (P. C. tom. III p. 51) in solio recubans Christi
munimine tuta, poeta Saxo IV 170 (P. C. tom. IV p. 50) domini muni-
mine fultus 401 abcessu *M*

372 *sqq. cf. K.-D. p. 160.* 378 *sqq. saepissime: bis (cf. K.-D. p. 170¹.*
181 sq.); de bello Hungarico a. 954 et 955 Hr. tacere iure miratur Koepke II
p. 114. 395 *sqq. cf. K.-D. p. 146 sq.* 395 *cf. gest. 125.* 399 *cf.*
gest. 127. 403 *sq. cf. prim. 421 sq.*

- Quam dominatricis iussis confringeret artis.
 405 Cui licet a Christo requiem sine fine perennem
 Necnon laetitiam iustis retro reparatam
 Praestari citius iam non dubitaverit ullus, (407)
 Qui meritum vitae scivit laudabile castae
 Ipsius ac mitem, gessit quam denique, mentem:
 410 Attamen humanae pro consuetudine causae
 Non mirum, populus planctum si sumpsit amarum,
 Dum sibi tam subito fuerat spes tanta retracta (408)
 Et facies domnae nimium regalis amandae
 Necnon subiecti praefulgens gloria regni
 415 Mandatur terrae, gremio servanda sub amplo,
 Donec assurgat, non corruptumque resumat,
 Quod nunc includit tumulus, praenobile corpus. (409)
 Haec igitur puerum supra paucis memoratum
 Acriter orbatum dimittebat Liudulfum,
 420 Feminei dulcem sexus unam quoque prolem,
 Nomine Liudgardam, summa bonitate coruscam,
 Moribus et facie similem matri venerandae. (405)
 In quas percerte soboles mox stirpis amandae
 Affectu cordis populus deducitur omnis
 425 Magno, pro meritis summis utriusque parentis.
 Sed magis, ac iuste, dulci fervebat amore
 Erga regalem puerum dominum Liudulfum, (400)
 Ipsum spe mentis tota complexus amantis.
 Hicque, sibi naturales imitans bene mores,
 430 Extiterat cunctis blandus dulcedine mentis,
 Mansuetus, clemens, humilis nimiumque fidelis;
 Hinc quoque gratiolam, Christo praestante benigno, (406)
 Tantam promeruit, meritam digneque recepit,
 Gentibus in cunctis patris imperio religatis,
 435 Ut, quicumque suae saltim praepaucula famae
 Verbula conciperet latebris propensius auris,
 Ipsius in dulcem totus raperetur amorem, (402)
 Absentem venerans animis dominum studiosis.
 Quem pater egregius, rex et senior venerandus,
 440 Dilectae matris mortem graviter patientem,

404 confringeret sic *M*
 427 fort. domnum (item v. 438)

412 sqq. *distinzi*

424 populi

M

408 cf. *gest.* 534. 409 cf. *addenda ad Gong.* 207. 414 *ignotus*
regina subiecti praefulgens gloria regni dicitur; cf. *gest.* 443. 418 *supra*
 cf. *K.-D.* p. 149. 418 *supra*: v. 121 sqq. 424 cf. *Theoph.* 26 sq
 432 sq. 'er empfing solche Gnade, und er empfing sie nicht bloss, sondern
 verdiente sie auch'; cf. *gest.* 542.

Affectu patrio necnon pietate benigna
 Digno percerte iam sublimavit honore, (515)
 Subiecti faciens regni digne dominari.

Necnon Liudgardam simili causa venerandam,
 Unica feminei quae spes sexus fuit illi,
 Gratiola parili coluit, provexit, amavit.

Hanc quoque Conrado vinclis sociavit amoris, (520)
 Egregio strenuoque duci, nimium quoque forti,
 Munere qui talis dignus constabat honoris.

Utque suo subdi nato faceret Liudulfo
 Multum devotae perfecto mentis amore
 Francorum gentis dominos praenobilis almos, (525)

Necnon primates Suevorum scilicet omnes,
 Ipsi legali praepulchram foedere iungi
 Idam iussit, Herimanni natam ducis almi,
 Qui fuit illustris princeps in partibus illis.

Haec quoque regalis fuerat consortia prolis (530) *fol. 143^r*
 Pro meritis propriae probitatis digna subire,
 Ac vice reginae summo veneratur honore,

Rege iubente quidem per consuetam pietatem.
 Illam nec habitare locis voluit segregatis
 Rex idem, nati digne succensus amore, (535)

Sed ceu reginam regnum transire per amplum,
 Quo sic dilectus sentiret filius eius
 Dulcia gratiolae semper munuscula magnae,
 Ipsi cum sponsa regni sociatus in aula.

Interea rex Italicus gravido Hlotharius (540)
 Infectus morbo, mundo discessit ab isto,
 Italiae regnum linquens merito retinendum

Summae reginae, sibi quam sociavit amore.
 Regis Rothulfi fuerat quae filia magni,
 Edita magnorum longo de stemmate regum; (545)

Cui nomen clarum dictavit summa parentum
 Nobilitas, illam digne vocitans Æthelheitham.
 Haec quoque regalis formae praeclara decore,

Atque suae causis personae sedula dignis
 Factis regali respondit nobilitati: (550)
 Scilicet ingenio fuerat praelucida tanto,

450 subclinato *M* 466 *fort. regi*

444 *sqq. cf. K.-D. p. 158.* 447 *cf. gest. 470.* 450 *sqq. cf.*
684 et K.-D. p. 159. 452 *Francia post mortem Evurhardi fisco*
o peculiariter parere coeperat (cf. K.-D. p. 101²). 465 *cf. gest. 132.*
sqq. cf. K.-D. p. 184 sqq. 470 *cf. gest. 447.* 474 *nobilitas: Adel-*
; cf. Sap. 3 § 6. 477 *cf. prim. 7.*

Ut posset regnum digne rexisse relictum,
 480 Si gens ipsa dolum mox non dictaret amarum.
 Denique, defuncto, quem praedixi, Hluthario,
 Pars quaedam plebis fuerat, quae, retro rebellis (333)
 Menteque perversa propriis dominis inimica,
 Restituit Beringarii regnum ditioni,
 485 Quod, patre defuncto, raptum violenter ab illo,
 Olim per manus regis devenit Hugonis.
 Optato certe qui sublimatus honore, (340)
 Detegit, invidiae quicquid sub pectore tristi
 Gessit, dum regni deflevit damna paterni;
 490 Felleque plus iusto cordis succensus amaro,
 Fudit in insontem concretum quippe furorem,
 Iniustam vim reginae faciens Æthelheithae, (345)
 Quae regnans illi damnum non fecerat ullum.
 Nec solum celsae solium sibi proripit aulae;
 495 Sed simul, aerarii claustris eius reseratis,
 Omne, quod invenit, dextra tollebat avara,
 Aurum cum gemmis, varii generis quoque gazis, (350)
 Necnon regalis sertum praenobile frontis:
 Ornatus nec particulam dimiserat ullam;
 500 Nec timuit propriis illam spoliare ministris,
 Obsequiis quoque personis regalibus aptis,
 Regalique potentatu (miserabile dictu); (355)
 Postremo quoque pergendi pariterque manendi,
 Quo vellet, libertatem male denegat omnem,
 505 Solam cum sola committens namque puella
 Servandam cuidam comiti sua iussa sequenti.
 Qui, iussis captus regis non iusta iubentis, (360)
 Non metuit propriam culpa sine crimine domnam
 Clausam carcereis claustris servare cubilis,
 510 Circumdiffusis custodum denique turmis,
 Ut mos personas est servari scelerosas.
 Sed, qui de vinclis Petrum tollebat Herodia, (365)
 Hanc, quando voluit, miti pietate redemit.

482 hluthario sic *M* 486 devenit *Pertz*: deflevit *p*, ||||| *M* (*idem*
erasum videtur; cf. v. 489); 'sie gaben dem Berengar das Reich zurück,
 das nach dem Tode seines Vaters (d. h. seines Grossvaters Ber. I), der es
 mit Gewalt an sich gerissen hatte, vor Zeiten der Verfügung König Hugo
 heimgefallen war'; cf. *Zint p. 18*

485 cf. *gest. 78.* 490 sqq. cf. *K.-D. p. 190 sq.* 500 cf. *gest. 502.*
 501 cf. *gest. 677.* 512 cf. *act. ap. 12, 3 sqq.*

Certe dum variis animo foret anxia curis
 Nullaque spes sibimet certi solaminis esset,
 Praesul Adhelhardus, factum deflens miserandum
 Vixque suae damnum carae patiens grave domnae, (590)
 Illi transmisit missum mox namque secretum,
 Utque fugam caperet, monitis suasit studiosis,
 Ac peteret muris urbem structam bene firmis,
 Quae caput ipsius constabat pontificatus;
 Hic loca praesidii mandans tutissima certi (595)
 Illi, condignum quoque praeberi famulatum.
 His nam regales monitis pulsanibus aures,
 Inclita de mandatellis regina benignis
 Laetior exoptat vinclis absolvier artis;
 Quid faceret, tamen ignorat, quia nulla patebat (600)
 Ianua, quae somno pressis custodibus alto
 Illam nocturnis pateretur abire sub horis. fol. 144^v
 Sed nec personam causa famulaminis ullam
 Subiectam sibi carcereis possedit in antris,
 Ipsius implendis esset quae sedula iussis, (605)
 Ni supradictam solummodo namque puellam
 Necnon presbiterum vitae laudabilis unum.
 His ubi continuis narraret cuncta lamentis,
 Quae maerens animo multum volvebat amaro,
 Voti communis placito visum fuit illis, (610)
 Res melius verti, studio si forte latenti
 Sub terra foveam facerent fodiendo secretam,

515 certi (r litterae p simillima) M; cepti p 518 moxq namque M
 x quamque p) 522 sq. distinxi 525 demandat elis M: corr. Iohannis
 1726); cf. gest. 641. 650. 1161 529 sub] ab M (propter verbum abire);
 Mar. 743 530 famulaminis sic M 536 uolebat M

514 sqq. cf. K.-D. p. 195 sq. 516 praesul Regiensis; cf. gest. 582.
 cf. gest. 584. 534 cf. gest. 407. 535 sqq. cf. Ekkeh. Walth.: que-
 Waltharius cum virgine de exilio (v. 231 sqq.) et explorat, num ea velit
 a votis servare per omnia cautis (v. 246: cf. gest. 537 voti); deinde ei
 nit, quomodo fugere possint et quid fugientibus opus sit (v. 274 haec
 ebdomadam caute per singula comple: cf. gest. 541): rebus paratis
 87 virgo memor praecepta viri complevit: cf. gest. 541—543) prae-
 dies epularum venit (v. 288): Huni vi potus pressi somnoque gravati
 im porticibus sternuntur humotenus omnes (v. 320 sq.: cf. gest. 545, adn.
 Gong. 221 sq.); iam Waltharius cum puella fugit (v. 324—346): omni
 s ('die ganze Nacht': W. Meyer, N. Jb. f. d. kl. A. III p. 643) quidem
 erabant currere (v. 347: cf. gest. 548 sq.), sed, cum prima rubens terris
 edit lumina Phoebus, in silvis latitare student et opaca requirunt (cf.
 550 sqq.); deinde secunda nocte per amica silentia euntes suspectam
 erant post terga relinquere terram (v. 400 sq.: cf. gest. 555—557); Attila
 cognita re nimia succenditur efferus ira (v. 380: cf. gest. 566).

- 540 Per quam de vinculis possent evadere duris.
 Haec ita percerte constat completa fuisse
 Ocius, auxilio Christi praesente benigni.
 Nam caute fovea iuxta placitum reparata,
 Advenit libertati nox apta recenti,
 545 In qua, dum somnus plebis proserperet artus,
 Tantum cum sociis regina piissima binis
 Custodum fraudes fugiens evaserat omnes
 Atque viae spatium noctis sub tempore tantum
 Pertransit, plantis quantum valet ergo tenellis.
 550 Sed, mox ut scissis cessit nox furva tenebria,
 Atque polus radiis coepit pallescere solis,
 Abscondens in secretis se cautius antris,
 Nunc vagat in silvis, latitat nunc denique sulcis
 Inter maturas Cereris crescentis aristas;
 555 Donec nox, solitis rediens induta tenebris,
 Obtegit rursum nebulo terram tenebroso:
 Tunc iterato viam studuit percurrere coeptam.
 Denique custodes, illam non invenientes,
 Narrabant factum comiti nimium tremefacti,
 560 Cura cui conservandae fuit indita domnae.
 Qui, terrore gravis percussus corde timoris,
 Pergit cum sociis illam perquirere multis;
 Et cum deficeret, nec iam dinoscere posset,
 Quo regina suum tulerit clarissima gressum,
 565 Detulit ad regem Beringarium timidus rem.
 Hic quoque, continuo nimiam conversus in iram,
 Circumquaque suos subito mittebat alumnos,
 Praecipiens, illos nullum transire locellum,
 Sed caute cunctas iam perlustrare latebras,
 570 Si forsan latebris regina lateret in ullis.
 Ipseque cum fortis sequitur turba legionis,
 Ceu qui vult hostes bello superare feroces,
 Et rapido segetem cursu peragravit eandem,
 In cuius sulcis latuit tunc domna recurvis
 575 Haec, quam quaerebat, Cereris contacta sub alis;
 Sed, licet huc illucque locum percurreret ipsum,

545 perserperet *Pertz* 546 bonis *M¹p¹* 550 furva (*f. m. r.*
incertum) *M* 554 maturos *M* 556 Obtegit] *cf. v. 313* 559 *nimium*
scripsi (multum *Celtes*): nuntium *M*; *cf. gest. 382 et Alcu. c. 1, 1337 (P. C.*
tom. I p. 199) nimio tremefacta timore 562 -ergit cum in *res. m. 1*
 576 Sed licet sic *M*; *cf. Pel. 287 sqq.*

In quo non parvo iacuit terrore gravata,
 Et quamvis circumpositos disiungere culmos
 Nisibus extenta cunctis temptaverit hasta,
 Non tamen invenit, Christi quam gratia textit.
 Ast ubi confusus rediit, nimium quoque lassus,
 Praesul Adelhardus mox advenit venerandus, (655)
 Iuduxitque suam gaudenti pectore domnam
 Intra namque suae muros urbis bene firmos;
 Hicque sibi digne toto servivit honore,
 Donec maiorem Christo miserante decorem
 Regni suscepit, pridem quam maesta reliquit. (660)

Denique nostrates quidam, tunc experientes,
 Reginam domino desolatam fore caro,
 Cuius praedulcem gustaverunt pietatem,
 Quando per Italiam coeperunt pergere Romam,
 Eius multiplicem recitati sunt pietatem (665)
 Crebrius Ottoni, magno tunc denique regi,
 Augusto sed Romani nunc denique regni,
 Nullam dicentes aliam consistere dignam
 Tecta sub ipsius thalami regalia duci
 Post obitum domnae flendum cunctis Eadithae. (670)
 Et rex laetatus tantae dulcedine famae,
 Pectore volvebat tacito per tempora longa,
 Quo pacto sibi reginam coniungeret istam,
 Quae fuit insidiis regis circumdata tantis; (675)
 Venit et in mentem, praedictum denique regem, (675)
 Qui quondam patriis fuerat depulsus ab arvis,
 Eius et auxilio citius miserante reductus,
 Ingratum fore nunc donis tantae pietatis.
 Hinc quoque mox aditum sibimet providerat aptum:
 Ipsius Italicum iuri subiungere regnum. (680)
 Hoc ubi colloquio sensit narrante paterno,
 Patris amor verus, spes et gentis, Liudulfus,
 Non sua sollicitans, patris sed commoda tractans,
 Praepaucis secum sociis secreto resumptis,

fol. 146^r585 digno *M*¹604 reductus in *ras. m. 1 M*

584 cf. *gest.* 520. 586 cf. *gest.* 1481. 588 sqq. cf. *K.-D.* p. 192.
 cf. *asc.* 82. 598 cf. *prim.* 523. 602 sqq. cf. *K.-D.* p. 137 sq.
 ipsius: *Adelheidae* (ipsius iuri subiungere: cf. *adn. ad v.* 226 sq.,
 3); sic eius et illi (i. e. *Adelheidae*?) v. 635 sq.: 'er war bedacht (de
 voribus male dubitat Zint p. 17: cf. *ind. gramm.*), sich ihr dadurch zu
 rn: ihr Italien wieder zu unterwerfen'; sic *Hr.* dissimulat regis con-
 m, de quo cf. *K.-D.* p. 196 sq. 608 sqq. cf. *K.-D.* p. 192 sq.
 cf. *gest.* 1141.

- Italiam petiit fortique manu penetravit,
 Exortans patris imperio populum dare colla;
 Moxque redit, clarum referens sine marte triumphum.
 615 Quo rex comperto, populis narrantibus, Otto,
 Corde super natum laeto plaudebat amandum,
 Ipsius causa qui iam discrimina tanta
 Audacter subiit, gentem turbando ferocem.
 Utque labor talis non frustraretur amoris,
 620 Ipse quidem gentem festinus adivit eandem,
 Plebis non parva propriae comitante caterva;
 Regalis pompae vario comptusque decore,
 Alpibus accinctas altis intraverat horas.
 His Beringarius compertis obstupefactus,
 625 Non bellum movit, regi non obvius exit,
 Sed se salvandum castello protinus apto
 Intulit, in tutis posito firmisque locellis.
 At rex famosus noster, virtute superbus,
 Audacter satis ignotas pertransiit horas;
 630 Italici Papiam regni cepit quoque domnam.
 Qua certe capta, cuncti velut agmine facto
 Quaerentes regem procures venere recentem,
 Certabantque suo iuri se subdere magno.
 Quos nam more suo suscepit mente benigna,
 635 Promittens ipsis eius munus pietatis,
 Si post haec illi servirent mente fideli.
 Istis sic habitis, crebro tractamine cordis
 Reginae satis egregiae memor est *Ædelheithae*,
 Regalem certe cupiens quandoque videre
 640 Ipsius faciem, cuius didicit bonitatem.
 Unde quidem, mandatellis secretius actis,
 Quae fuerant pacis necnon praedulcis amoris,
 Sub signo fidei firmae mandaverat illi,
 Hoc quoque suadelis exhortabatur amicis,
 645 Ut celeri Papiam cursu peteret, populosam
 Urbem, quam cum tristitia dimisit amara,

613 collum *M*: *correr*; cf. *Pel.* 88 617 discrimine tanta (*sic*)
 cf. *asc.* 61 621 parue *M*¹ 624 comperti's *M* 630 domnam
 641 man dat'elis *M*

613 cf. *gest.* 142. 614 'als Sieger ohne Kampf'; *ariolatur* *Znt* p.
 616 cf. *Thcoph.* 87. 617 cf. *Virg. Aen. III* 629. *X* 529. 630
Dion. 141. 621 cf. *Aen. II* 40. 370. 624 sqq. cf. *K.-D.* p. 195¹. 630
K.-D. p. 196⁴. 636 cf. *adn. ad v.* 607 (v. 633 suo iuri i. e. *Ottomann*
 637 sqq. cf. *K.-D.* p. 197 sq. 637 cf. *gest.* 125. 641 sqq. 'durch gekommene
 Botschaft (cf. *gest.* 100), die Friedensgruss und Werbung enthielt, er ihr feierlich und riet es ihr freundlich an, nach Pavia zu kommen'.

Quo, praestante sacra regis pietate perennis, (720)
 Hic modo sublimem gaudens captaret honorem,
 Quo prius ingentem fuerat perpessa dolorem. *fol. 147^r*
 His mandatelis cessit regina benignis
 Et, quo iussa fuit, pariter comitantibus ivit
 Permultis subiectorum cuneis populorum. (725)
 Ut rex hoc sensit, cuius mandamine venit,
 Ipsius Henricum fratrem praecepit amandum
 Huius in occursum regredi trans litora Padi,
 Ut sublimandam regni splendoribus heram
 Tanti compositus ducis ornaret famulatus. (730)
 Qui, studio mentis praecepta sequens senioris,
 Egreditur certe cum regali legione
 Castraque reginae gaudens petiit venerandae,
 In quis cum sociis residebat denique multis,
 Illam condigne summo comitatus honore, (735)
 Donec regali praesentaret faciei.
 Quae merito regi statim placuit satis ipsi,
 Eligiturque sui consors dignissima regni.
 Tunc rex se novitate rei cernens retineri,
 Tempore ne patrias instante rediret ad oras, (740)
 Liudulfum placuit carum praemittere natum,
 Ut gens Saxonum fortis volitaret ad illum
 Et regnum sub patrono staret bene tanto.
 Qui, parens iussis devota mente parentis,
 Ad patriam rediit, curam regnique recepit, (745)
 Omnia prudenter necnon nimium sapienter
 Complens, in patria quae tunc fuerant facienda.
 Interea dux Henricus, regis venerandus *fol. 147^v*
 Frater, in Italia cordis conamine summo
 Obsequiis operam gessit regalibus aptam, (750)
 Officium non germani solummodo cari,
 Sed mage ius servi studio complendo benigni.
 Hinc non inmerito regi placuit satis ipsi,
 Est quoque reginae fraterno iunctus amore
 Affectuque pio fuerat dilectus ab illa. (755)
 Tunc rex Italicum peragraverat undique regnum,

650 manda telis *M* 653 hoc scripsi (*sc. eam advenire*): hos *M*
 Tanti ducis compositus *M*¹ (*transpos. m. 1*) 674 sq. C. in p. q. t.
 I. d. H. r. in *ras. m. 1 M* 680 regi/ placuit *M* (*r ex s corr., o*
2, p in ras.)

664 sq. cf. *gest. 118 sqq.* 666 sqq. cf. *K.-D. p. 200.* 668 cf. *gest. 1168.*
 cf. *gest. 501.* 681 sq. de *Adelheidae et Henrici adulterio famam*
e, cui Hr. obloqueretur, coniecit Waitz (Forsch. z. d. G. IX p. 336),
to, num recte; cf. gest. 737 sq.

- Primates regni propriae subdens ditioni.
 685 His quoque completis iuxta votumque locatis,
 Ne Beringarius regnum raperet sibi rursum,
 Conradum cum non paucis ex agmine lectis (74)
 In Papia residere ducem iussit sapientem,
 Cui veneranda suae dederat consortia natae;
 690 Ipseque continuo rediit cum coniuge clara,
 Intendens patriae sedem festinus adire.
 Quem gavisam quidem plebs suscepit venientem, (75)
 Altithrono grates spargens super aethera dulces,
 Qui, miserando suae plebis solita pietate,
 695 Quem pius elegit, regem cum pace reduxit.
 Hac ita laetitia dignis rebus celebrata,
 Advenit dux Conradus cum pace reversus, (77)
 Adducens Beringarium supra memoratum
 Ipsius ingenii captum sic arte profundi,
 700 Gratis ut Ottoni venit se subdere regi.
 Tunc idem rex, qui semper fecit sapienter,
 Hunc regem certe digno suscepit honore, (77)
 Restituens illi sublatis culmina regni —
 Istam percipere tantum sub conditione,
 705 Ut post haec causis non contradiceret ullis
 Ipsius imperio multis longe metuendo,
 Sed ceu subiectus iussis esset studiosus; (78)
 Hoc quoque sollicitis decrevit maxime dictis,
 Ut post haec populum regeret clementius ipsum,
 710 Quem prius imperio nimium ꝑcorripuit amaro.
 Qui, se complendis simulans promptum fore iussis,
 Ocius abscessit, patriam laetusque petivit. (78)
 Ast, ubi sublimem regni possederat arcem,
 Laesus suadelis quorundam namque sinistria,
 715 Mox infelici graviora quidem iuga genti
 Infert, vi magna pro despectu sibi facta,
 Se regnum pretio contestans emere magno, (79)
 Nec fore culpandum, si ius fregisset avorum,
 Sed magis Ottoni culpa meritum reputari,
 720 Ipsi primates plebis qui venderet omnes.

686 rursum] re-coeperat *M*¹ (i. e. regnum?) 698 beringarus *M*¹
 706 metuendo *M* 710 contrivit *Celtes*; fort. composcit 716 facte
Celtes (cf. *Theoph.* 73); 'indem er sie (sibi) für ihre Nichtachtung (v. 631 sqq.)
 gewaltsam behandelte' (?)

684 cf. *gest.* 450 sqq. 685 sqq. cf. *K.-D.* p. 202 sqq. 691 cf. *gest.* 632
 696 sqq. cf. *K.-D.* p. 204. 708 sqq. cf. *K.-D.* p. 208 sq. 720 cf.
Koepke II p. 105.

Haec res ad regem mox ut pervenit eundem,
 In Beringarium iusta succenditur ira, (795)
 Corde super populi damnis maerens miserandi,
 In meliusque statum studuit convertere rerum.
 Et faceret citius, Christi munimine fultus,
 Si non fortunae restaret causa sinistrae.

Namque decore sui florente per omnia regni, (800) *fol. 148^v*
 Cum se gauderet cunctis fulgere secundis,
 Protulit antiqui renovata lues inimici
 Fraudis commentum cunctis per saecula dolendum,
 Iam tunc pacificum temptans confundere regnum;
 Hoc ut quantocius posset patrare malignus, (805)
 Regni rectores primum turbaverat omnes,
 Sperans, interitum plebis mox esse futurum.

Denique famosi natus regis Liudulfus,
 Ut cognovit amicitiae signis satis aptis,
 Quanto perfectae fidei dilexit amore (810)

Henricum regis fratrem regina fidelis,
 Quodque suae fidei studio se subdidit omni,
 Tangitur interni iaculis secreto doloris,
 Haut ira fervens, odii nec felle tabescens,
 Sed super amisso carae genitricis amore (815)

Ex aegri latebris ducens suspiria cordis;
 Deceptusque malis permultorum suadelis,
 Pertimuit fragilis pro consuetudine mentis,
 Quod post non uti donis deberet honoris
 Condigni, sed forte locum subire secundum. (820)

Quod fieri Christus numquam permetteret aequus,
 Si staret regnum iusta sub pace quietum.
 Ast ubi subtristi vultu saepissime patri
 Monstratur maestus, solito nec more serenus,
 Sunt qui decepti serpentis fraude dolosi (825)

* * *
 * *

Sed quo regalem patris hinc augeret honorem. *fol. 149^r*

721 Hec *M* (*H ex corr.: fuitne Nec?*) 724 statuit studuit *M*
 seda dolentum *M* 736 amicitiae *M*¹ 739 fideli *M*¹ 743 aegre *M*²*p*
 mestur *M*¹ inter *fol. 148 et 149 fasciculus evulsus est*

722 *cf. Ekkeh. Walth. 380 iam princeps nimia succenditur efferus ira.*
cf. gest. 1146. 1515. 734 *fort. chiliarismus.* 735 *cf. K.-D. p. 198 sq.*
sq. cf. gest. 681. 741 *cf. Theoph. 79.* 1141 *sq. cf. K.-D. p. 285.*
sq. 1141 cf. gest. 610.

- His rex compertis, ex prosperitate fidelis
 Laetatus prolis, tota dulcedine mentis
 Haec illi mandat scriptis extimplo remissis:
 1145 'In saeculum saeculi maneat laus omnipotenti,
 Qui dedit in tantis temet gaudere secundis,
 Grates adque tibi dentur, karissime fili,
 Quem constare quidem penitus cognosco fidelem,
 Haut obscura tuae fidei quia signa dedisti,
 1150 Cum per te regnum cupiens augescere nostrum
 Signasti nobis proprii decus omne laboris.
 Hinc ego gratanter, quae fecisti sapienter,
 Accipiens, vice conversa condigna rependo,
 Hoc ipsumque tibi regnum committo regendum,
 1155 Imperio subdi nostro quod constituisti;
 Praecipioque tibi iussis, dilecte, paternis,
 Ut, quem victrici populum dextra superasti,
 Absque mora tecum facias firmare tenendum
 Foedus, cum iuramento structum metuendo.'
 1160 Haec dux Liudulfus decreta legens venerandus,
 Laetior ex mandatelis tantae pietatis,
 Iussus cum iuramento religat sibi firmo
 Ad patris obsequium populum digne moderandum.
 His bene dispositis, summo cum foedere pacis
 1165 Ardens absentis faciem meruisse parentis,
 Coniugis et karae dulci devictus amore
 Ac prolis geminae longe pos terga relictae,
 Posthabitaes fines patriae placuit repedare,
 Quo post exilii pondus nimium grave duri
 1170 Posset quandoquidem patriae captare quietem.
 Utque celer morulis haec impleret sine cunctis,
 Non iter optatum pondus tardaverit ullum,
 Collectim proprias iussit praemittere gazas,
 Ipsius et faciem turbam praecedere totam,
 1175 Quam belli causa secum deduxerat illo,
 Promittens, ipsum. vita comitante, futurum
 Ad fines patriae spatii post tempora parvi.
 Hoc quoque melliflui verbis signaverat oris,
 In quis castellis, in quis voluitque locellis

1145 In seculum seculi *M*: correxi; cf. *appar. ad Mar.* 578 1168 *pl-*
 cuit repedare in *rar. m.* 1 *M*; cf. *v.* 668 et *prol.* 2, 27 1172 *fort. Nec*:
 cf. *ind. metr.*

1146 cf. *gest.* 728. 1152 cf. *gest.* 272. 1164 *sqq.* cf. *K.-D.*
p. 289 *sq.* 1167 *Ottonis et Mathildis* (cf. *K.-D.* *p.* 290¹). 1176 cf.
Ekkehl. Walth. 1077 vita comitante domum si venero tecum.

80 Sumptus hospitii dignos sibimet reparari. (865)

Hac moti fama nostrates desiderata,

Affectu cordis gaudebant interioris;

Omneque maeroris pondus cunctique doloris,

Quod prius absentis causa tulerant senioris,

85 Ex animo deponentes, communiter omnes (870)

Causam laetitiae duxerunt esse supremae,

Si post paucorum meruissent ergo dierum

Cursus, promissi iuxta praeconia laeti

* * *

* *

80 Aequae ferens sceptrum, capitis diademaque pulchrum *fol. 150^r*

Atque sui cultus omnes regalis amictus. (875)

Ornatus sed maioris suscepit honoris

Augusto summo pariter mox conbenedicta.

Actenus Oddonis famosi denique regis

Gesta, licet tenui Musa, cecini modulando.

85 Nunc scribenda quidem constant, quae fecerat idem, (880)

Augustus solium retinens in vertice rerum. —

Tangere quae vereor, quia femineo prohibebor

Sexu, nec vili debent sermone revolvi:

Qualiter invicti duro luctamine belli

1182 interiores *M* 1188 loeti *M* *fol. 149 fasciculi sui primum,*
l. 150 extremum est 1479 *Aequae sic M* (*Aequae p*) 1480 regales *M*
 181 maioris (-is in *ras. m. 2*) *M* 1482 conbenedicta (*sic*) *M^{1p}*

1479 *sqq. cf. prooem. p. X⁸⁰.* 1489 *sqq. cf. Widuk. III 63 (8 rec.*
Witz p. 79):

Ergo, qualiter regem Longobardorum Bernharium, duobus annis obsessum, cum coniuge et filiis captum in exilium destinaverit, Romanos duobus proeliis vicerit Romamque expugnaverit, duces Beneventorum subiecerit, raecos in Calabria Apuliaque superaverit, terra Saxonia venas argenti eruenerit, imperiumque cum filio quam magnifice dilataverit, nostrae tenuitatis non est edicere, sed ut initio historiae praedixi, in tantum fidei devotione laborasse sufficiat;

*sem locum qui comparant Koepke, Widuk. p. 42 et Zint p. 30, eos fugit Rotovitham olim scripsisse, Mar. v. 527 *sqq.*:*

Ergo non nostris potis est exponier orsis (cf. *gest. 1506*)

Nobile colloquium . . .

1 Sed nec dactylicis opus est nos psallere cordis

Magnum maerorem Ioseph durumque dolorem . . . ,

5 Qualiter et tristis solatur tempore noctis . . . (cf. *gest. 1489. 1494. 1499*)

8 Haec evangelici demonstrant cuncta libelli, (cf. *gest. 1507*)

Nostras et fragiles excedunt denique vires. (cf. *gest. 1506*)

His nos transmissis . . . (cf. *gest. 1511*);

neque qualiter apud Widukindum raro legitur, cuius capitula certe adverbio bundant, neque apud Hr. semel extat gest. 11, sed etiam Bas. 3, Gall. I 2 5, Abr. 3 § 3 et 9 § 2.

- 1490 Obtinuit constructa locis castella marinis, (985)
 Quae Beringarius, coniunx possedit et eius,
 Ac illum, iuramento cogente peracto,
 Misit in exilium misera cum coniuge Willa;
 Qualiter et recti compunctus acumine zeli
 1495 Summum pontificem, quaedam perversa patrantem (986)
 Eius nec monitis dignantem cedere crebris,
 Sedis apostolicae fraudari fecit honore,
 Constituens alium rectoris nomine dignum;
 Qualiter et regno tranquilla pace quieto
 1500 Nostrates adiens, illic iterumque revertens, (987)
 Necnon amborum retinens decus imperiorum.
 Ipsius prolem post illum iam venientem,
 Scilicet Oddonem, nutricia ab ubere regem, /s
 Ad fasces augustalis provexit honoris
 1505 Exemploque sui digne fecit benedici. (988)
 Haec igitur nostris nequeunt exponier orsis,
 Sed quaerunt seriem longe sibi nobiliorem.
 Hinc ego, tantarum prohibente gravedine rerum,
 Ultra non tendo, finem sed provide pono,
 1510 Post haec incepto ne succumbam male victa. (989)
 His ita finitis et summatis replicatis,
 Est ingens regis pietas oranda perennis,
 Quo plus augustos praestet deducere nostros
 Instantis vitae tempus feliciter omne,
 1515 Et, fultos semper cunctis ad vota secundis, (990)
 Ecclesiae multos custodes servet in annos,
 Nobis solamen dantes clementius. Amen.

1508 ergo *M¹p¹* 1510 fort. in coepto; cf. app. ad Bas. 133
 1513 augustus *M*

1498 = *Theoph.* 56. 1502 'der ihm nachkam'. 1508 cf. *gest.* 272
 1511 cf. *Mar.* 122. 1515 cf. *gest.* 728.

II.

Ecce meae supplex humilis devotio mentis
 Gliscit, felicis primordia Gandeshemensis
 Pandere coenobii, quod cura non pigritanti
 Construxere duces Saxonum iure potentes,
 Liudulfus magnus, clarus quoque filius eius (5)
 Oddo, qui coeptum perfecit opus memoratum.

Ordo nunc rerum deposcit debitus harum,
 Ut prius illustris constructio Gandeshemensis
 Apto coenobii recinatur carmine nostri.
 Quod nam construxisse ducem reverenter eundem (10)
 Constat Saxonum, quem praedixi, Liudulfum.
 Hic, praenobilium natus de stirpe parentum,
 Ortus atque sui respondens nobilitati
 Moribus egregiis usuque suae probitatis,
 Inter Saxones crevit laudabilis omnes; (15)
 Namque fuit strenuus, forma nimiumque decorus,
 Prudens in verbis, in cunctis cautus agendis,
 Atque sui generis solus spes et decus omnis.
 Hinc nam Francorum magni regis Hludowici
 Militiae primis adscriptus paene sub annis, (20)
 Ex ipso digne summo sublatus honore,
 Gentis Saxonum mox suscepit comitatum;
 Ac cito maioris donatus munere iuris,
 Principibus fit par, ducibus sed nec fuit impar,
 Quique suos omnes vicit pietate parentes, (25)
 Non minus insignis pompa vincebat honoris.
 Cui coniunx ergo fuerat praenobilis Oda,

PRIMORDIA. PROLOGUS. 1 supplet *hp* 3 pigritana *hl*: *correxi*
 ulfus] *'ita constanter emendavi: Luidulfus editi.'* Pertz.

pdixi *h* v. 6—23 (*om. v. 20*) *habet s* 6 pnobilium *h* 7 atque
 (= *Agn. 30; gest. 1498 = Theoph. 56*): quique *hls* suae respondet *s*
 tis *s* 13 Hic Koepke hludovici *h*, Ludovici *s* 14 primus *hl*
 ri *ls* iuris] cunctis *s* 18 par *ls*: *om. h* 21 coniunx *h*; *item v. 117*

PRIMORDIA. PROLOGUS. 1 *cf. appar. ad gest. prol. 1, 25.*

cf. Pel. 167, Agn. 192. 14 *cf. adn. ad Theoph. 8.* 17 *cf.*
 l. 18 *'er ward den Fürsten gleich, und seine Stellung war nicht*
der, die heut ein Herzog einnimmt'; *aliter Koepke p. 125 et Waitz,*
Verfassungsgeschichte V² p. 43. 19 *pietate: utpote christianus;*
res pagani fuerant.

- Edita Francorum clara de stirpe potentum,
 Filia Billungi, cuiusdam principis almi,
 Atque bonae famae generosae scilicet Aedae. (30)
 25 Haec igitur crebro precibus consueverat Aeda
 Se totamque suam domino committere vitam
 Saepius, atque piis insistens sedula factis,
 Promeruit, bene promissis edocta supernis,
 Discere, baptista Christi referente beato, (35)
 30 Quod sua progenies saeculis quandoque futuris
 Possessura foret iuris decus imperialis.
 Ergo nocturnas quondam scindente tenebras
 Aurora lucis splendore suae rutilantis,
 Haec prostrata sacram solito iacuit secus aram (40)
 35 Sacratam sub baptistae Iohannis honore,
 Oratu pulsando iugi penetralia caeli.
 Cumque piam studiis mentem laxavit in illis,
 Vidit prona pedes hominis propius sibi stantis;
 Ac, commota parum, volvebat pectore multum, (45)
 40 Quis foret ille, suum qui conturbare secretum
 Praesumpsisset in hac hora precibus satis apta.
 Fronteque de terra, modicum conversa, levato,
 Aspexit iuvenem miro splendore micantem,
 Indutum vestis velamine flavicomantis, (50)
 45 Ceu foret e pilis curvi contexta cameli;
 Cuius candori nimio pulchrae faciei
 Barbula parva, nigris sociata colore capillis,
 Quoddam splendentis praestabat stemma nitoris.
 Quem matrona videns nec mortalem fore credens, (55)
 50 Obstupuit mentis iuxta morem muliebris,
 Procumbens subito magno terrore coacta.
 Ille sed affatu blando trepidam refovendo
 Inquit: 'Ne trepidas, nec perturbata pavescas;
 Sed cognosce, gravis pulso terrore timoris, (60)

23 Bilingi s 26 sq. *distinxi* 31 Possessura l (cf. v. 125):
 Promissura h (ex v. 28) 33 splendorem l 37 laxavit l: laxaret h
 39 commata l 44 Indultum l 46 pulchrae h 49 necnon mortalem h
 52 affatu l 53 trepidex *Leibniz*; fort. timeas (nam trepidas ex v. 52
 nasci potuit)

27 piis factis i. e. precibus (cf. v. 57). 30 cf. *prim.* 61. 32 sqq.
 cf. *Alev.* c. 1, 93 sqq. (*P. C. tom. I p. 171 sqq.*): nocte asoporata (v. 32) . . . vir
 stetit ignotus habitu vultuque repente ante oculos iuvenis (i. e. Oswaldi;
 sed *Hr.*, v. 38. 43, fort. vir iuvenis coniunxit) verbisque affatur amicis (v. 52):
 '... deus solatia dat tibi certa (v. 55) . . . imperium latum tibi terminat undis
 (v. 62) . . . nuntius his dictis subito discessit ab illo (v. 65). 39 cf. *gott.* 536;
 parum: 'ein wenig'. 46 'und dem hellen Glanze seines schönen An-
 gesichts . . .

Quis sim: magna tibi portans solamina, veni.
 Nam sum Iohannes, liquidis qui tinguere lymphis
 Christum promerui. Quia nos crebro coluisti,
 Nuntio, virginibus sacris tua clara propago
 Instituet claustrum, pacem regnique triumphum, (65)
 Dum sua religio studio steterit bene firmo.
 Hinc tua progenies saeculis quandoque futuris
 Culmine pollentis tanto clarescet honoris,
 Ut terrenorum nullus tunc tempore regum
 Iure potentatus illi valeat similari.' (70)
 Dixerat, et subito rediens penetraverat aethra,
 Linquens matronae solamen dulce benignae.
 Huius magnifici decoris promissio grandis
 Progeniem domnae claram specialiter Odae
 Signavit: de qua natus dux inclitus Oddo (75)
 Scepbris Henricum regem genuit satis aptum;
 Qui pater augusti fuit Oddonis venerandi,
 Eius, qui, regis fultus virtute perennis,
 Postquam Saxonum rexit patris vice regnum,
 Nutu divino benedictus namque secundo, (80)
 Imperii sedem Romani dignus eandem
 Ac sceptrum iuris suscepit imperialis,
 Aequivocumque sui natum pariter benedictum,
 Disponente pia regis bonitate perennis, (85)
 Imperii sedem conscendere fecit eandem
 Atque pari similis splendore frui ditionis.
 Haec igitur modici demonstrat pagina libri
 Plenius, e causis rerum quem scripsimus harum.
 Nunc ad opus coeptum devote perficiendum
 Est convertendus stilus noster studiosus. — (90)
 Ast ubi Liudulfo fuerat venerabilis Oda
 Foedere legali coniuncta, suo seniori,

60 *firmitate scripsi: regum hl (ex v. 63)* 62 *clarescat h* 68 *domni h,*
nini l 71 *patris hl* 75 *aut eandem (sic h: eadem l) ex v. 79*
um est (fort. habendam) aut versus periit sic fere supplendus ex gest.
l. 1, 30:

Imperii sedem Romani dignus eandem,
 (Quam quondam magnus possederat Octavianus,)
 Ac sceptrum iuris suscepit imperialis.

facit hl 81 *Hac l*

58 *sqq. 'ich verkünde, dein Stamm wird ein Kloster gründen, und*
eden (verkünd ich) und Königsherrlichkeit, so lang es bestehn wird.'
cf. prim. 30. 63 *cf. prim. 153.* 68 *progeniem: sc. Ottonem Magnum;*
prim. 570. 73 *cf. prim. 114.* 81 *cf. gest. 1479 sqq.* 82 *harum*
um causa. 83 *cf. prol. v. 6.*

Inter nostrates celebris profecerat omnes
 Moribus et factis, callem gradiens pietatis;
 Exemploque suae vivens matris venerandae,
 90 Se totam domino commendabat prece sacra,
 Corde tenens matris monitum claustrum faciendi.
 Hinc nam legalem non raro sui seniore
 Exhortabatur blandis nimium suadelis,
 Ut de gazarum construxisset propriarum
 95 Sumptu coenobium divinis laudibus aptum,
 In quo sacrandae domino velamine sacro
 Finetenus castae possent habitare puellae
 Atque vacare sui sancti famulamine sponsi.
 His ergo monitis vir concedendo fidelis
 100 Coniugis electae precibus consenserat apte;
 Ac sic communi similis conamine voti
 Deservire deo coeperunt protinus ambo.

Quis fuit ecclesiae possessio denique parvae
 Trans ripas Gandae supra montana locatae,
 105 Unde locum celebrem vocitabant Gandeshemensem.
 Illic, obsequio domini digne celebrando
 Dum locus investigari posset magis aptus,
 Communi multas vita iunxere puellas;
 Atque sui natam decreverunt Hathumodam
 110 His habitu similem fieri sociamque perennem.
 Utque puellaris rectrix fore posset ovilis,
 Primitus hanc ipsam reverenter ad instituendam
 Tradebant abbatissae cuidam venerandae,
 Quae, praelatarum vice succedendo priorum,
 115 Tunc Herifordensem sortita fuit sibi sedem.
 Tali divinum meditati sunt famulatum
 Nisu Liudulfus, coniunx insignis et eius.

Post haec acceptis proprii scriptis senioris,
 Scilicet almifici regisque pii Hludowici,
 120 Eius permissu cum non modico comitatu
 Romam pergebant sanctique patris visitabant
 Sedem muneribus dignis precibusque benignis,
 Ipsius auxilio deposcentes sua vota
 Iuxta velle dei sese persolvere posse.

93 nimirum l	97 posent hP	a r. 104 novum colon inci
107 aptum hPl	108 Communi h ¹ : Co. . l, Coram hP	111 Atq
fore rectris hP	116 Tale h	117 Nisi l
121 pergebat l	patrem l ('patris] lege patris' sic Leibniz)	119 ludov
hl: corr. Pertz		122 '

96 cf. Bas. 31.

110 cf. prim. 308.

114 cf. prim. 73.

Iisdem temporibus possedit papa beatus
 Sergius ecclesiae primatum namque regendae.
 Hic ubi perlegit cartas regis sibi missas,
 Sensit, honore ducem summo dignum venientem;
 Et perquirendo causam, qua venerat illo, (135)
 Affectu miti blandum se praebuit illi.
 Quem ceu pontificem summum merito venerandum
 Exorans dux Liudulfus cum coniuge pronus,
 Utitur his verbis tota dulcedine mixtis:
 'Inclite papa, tuis ne sis durus peregrinis, (140)
 Qui de longinquis terrarum venimus oris
 Muneribus nostri famulatus te venerari.
 Nitimur ardentis toto conamine mentis
 Condere coenobium domini sub honore sacrandum;
 Unde quidem visum nobis est maxime iustum, (145)
 A te consilii solamen quaerere certi
 Et studium nostri tibi rite precando fateri,
 Qui caput ecclesiae toto dominaris in orbe;
 Quo, si forte tibi placeat devotio nostri,
 Auxilium praebente tua pietate paterna, (150)
 Quod votis gerimus, factis bene perficiamus.
 Ac tu, consilium cuius merito flagitamus,
 Susceptis donis clementi pectore nostris,
 Scilicet et regis compulsus amore perennis,
 Praesta sanctorum nobis sacra pignora, quorum (155)
 Omnis coenobii constructio possit honori
 Apte signari, sacris meritisque tueri.
 Utque sit absque iugo regum per saecula potentum
 Nec terrenorum patiatur vim dominorum,
 Hoc rectoris apostolici solum ditioni (160)
 Tradimus ad defendendum pariterque regendum.'
 Haec dux. Et summus praesul sic Sergius orsus
 Inquit: 'Te miti complector pectore, fili,
 Consortemque tuam pariter complector amandam,
 Atque piis studiis gaudens congaudeo vestris, (165)
 Nec vobis credo fas esse negare petita.
 Hic duo rectores fuerant aliquando potentes,
 Praesul Anastasius sedis sanctissimus huius

125 *Hisdem l*; *cf. asc. 19* 129 *ille l, illic h: correxi; cf. Theoph. 110,*
 1175 130 *Affectu sic l: Affatu h* 133 *Ut igitur l, Utique h;*
Bas. 81 146 *cuius scripsi (de ordine verborum cf. v. 490): nimis hl*
mentisque hl 156 *at Leibniz* 160 *esse fas credo hp, fas esse*
o hl

137 *cf. prim. 277.* 138 *cf. Mar. 407, prim. 278.* 143 *cf. p. 107, 4.*
cf. prim. 180.

Et coapostolicus sacer Innocentius eius.
 Qui post pastorem Petrum Paulumque magistrum
 165 Ecclesiae meritis celebres fulsere supremis;
 Quorum tam magna servantur corpora cura
 Hactenus a cunctis huius rectoribus urbis,
 Ut nec particulam quisquam subtraxerat umquam,
 Pleno membrorum numero remanente sacrorum.
 170 Sed quia iure piis concedere debeo votis,
 Amborum vobis donabo pignora gratis,
 Corporibus sacris abscisa patenter ab ipsis;
 Si sacramento confirmatis mihi facto,
 Haec in coenobii venerari iam memorati
 175 Finetenus templo vestri munimine facto,
 Nocte dieque sacris illic resonantibus hymnis
 Necnon accenso praeclaro lumine semper;
 Hoc et apostolici iuris, sicut et petiistis,
 Coenobium nostri designamus ditioni,
 180 Ut terrenorum sit securum dominorum.
 His dux promissis laetatus corde verendis,
 Mandatis se pontificis summi fore sacris
 Mox responsurum factis, inquit, studiosis,

 Qui foret ecclesia dignus mox aedificanda.
 185 Ut fert multorum sententia vere scientum,
 Proxima coenobio fuerat tunc silvula, cincta
 Collibus umbrosis, quibus et nos cingimur ipsis;
 Necnon in silva fuerat sita parvula villa,
 In qua Liudulfi soliti stabulare subulci,
 190 Intra saepta viri cuiusdam lassa quieti
 Corpora nocturnis sua composuere sub horis,
 Dum sibi commissos debebant pascere porcos.
 Hic quondam, cum sanctorum venerabile festur
 Esset cunctorum mox post biduum celebrandum
 195 Sub noctis claras tenebris ardere lucernas
 In silva multas ipsi videre subulci.
 His visis, cuncti mirabantur stupefacti,
 Quid nova splendentis vellet sibi visio lucis,

168 subtraxerat sic l: -rit h 172 abscisa hl 175
 177 accensu l 180 Ut quidam terr. hl 181 fort. v
Dion. 204 app.; at signi venerandi *Gong. 137* post v. 188 v
 statui, pronomen qui (v. 184) ad loci nomen interceptum per
 (cf. v. 107. 232) 185 vera l 186 cuncta hl

164 pastorem: cf. *Ioh. 21, 15.* 173 cf. *gest. 1492.*
 accenso coniungendum. 193 cf. *prim. 377.*

Miro nocturnas scindens splendore tenebras; (205)
 Hocque domus patri narraverunt tremefacti,
 Demonstrando locum, quem lux perfuderat, ipsum.
 Qui visu clare cupiens audita probare,
 Extra tecta domus illis habitans sociatus,
 Insomnem coepit noctem servare sequentem, (210)
 Non claudens oculos somno suadente gravatos,
 Donec accensas rursus rutilare lucernas
 Aucto vincentes numero videre priores
 Ipso quippe loco, sed prisca, qua prius, hora.
 Ominis hoc signum felicitis namque serenum, (215)
 Ut Phoebus radios spargebat ab aethere primos,
 Fit notum, fama cunctis prodente iocunda;
 Nec latuisse ducem dignum potuit Liudulfum,
 Aures sed citius dicto pulsaverat eius.
 Ipseque sacrata festi mox nocte futuri, (220)
 Observans caute, si quicquam postea tale
 Caelitus ostensi monstraret visio signi,
 Cum multis silvam pernox conspexerat ipsam.
 Nec mora, cum nebula terras nox texerat atra,
 Undique silvestris per gyrum denique vallis, (225)
 In qua fundandum fuerat praenobile templum,
 Ordine disposito cernuntur lumina plura;
 Quae simul arboreas umbras noctisque tenebras
 Clare pollentis scindebant luce nitoris.
 Hinc simul astantes, domino laudem referentes, (230)
 Omnes esse locum firmabant sanctificandum
 Eius ad obsequium, qui luce repleverat illum.
 At dux, caelesti non ingratus pietati, (233)
 Consensuque suae dilectae coniugis Odae, (235)
 Arboribus mox succisis spinisque resectis (234)
 Omnino vallem mundari iussit eandem; (236)
 Silvestremque locum, Faunis monstrisque repletum
 Fecit mundatum divinis laudibus aptum.

205 Nunc l 206 accensas sic lh¹ (de donec spondeo v. ind. metr.):
 xensas h^p 208 sed prisco quam prius (sic l: plus h) hora hl: correxi
 2 laicus se duce l 216 monstravit h 220 quo hl: correxi 227 coe-
 tis l v. 228 et 229 transposui 228 reiectis hl: correxi; cf. Pafn. 3
 et Eberhardi presbyteri chron. Gandersh. c. 6, 397 (deutsche Chroniken II
 402; cf. Koepke p. 233): mit groten woltbomen was se befangen (die
 alle der Klostergründung); de leit he schere utroden (succidere) unde
 wren (spinas resecare)

202 visu: 'durch den Augenschein.' 210 cf. Boethii consol. Philos. II
 3,1 cum polo Phoebus roseis quadrigis lucem spargere coeperit. 231 cf.
 Grimm, deutsche Mythologie I p. 447 sqq.

Hinc, quos poscit opus, prius acquirens sibi sumptus,
Protinus ecclesiae construxit moenia pulchrae (240)

.

- 235 Quae splendor lucis designavit rutilantis.
Hac igitur causa fuerat iam coepta secundo
Coenobii sub honore dei constructio nostri.
Interea lapides structurae convenientes
Non potuere locis nancisci prorsus in illis; (243)
240 Unde moram templi patitur perfectio coepti.
Abbatissa sed a domino sperans Hathumoda
Impetrare fide credentes omnia posse,
Frangebat sese nimio persaepe labore,
Nocte dieque deo sacris studiis famulando; (250)
245 Et, subiectarum multis illi sociatis,
Caelitus auxilii petiit solamina ferri,
Ne non perfectum remaneret opus bene coeptum.
Nec mora, caelestem, quam quaerebat, pietatem
Sensit adesse sui votis promptam misereri. (254)
250 Nam, ieiunando sacris precibusque vacando
Cum prostrata die quadam iacuit secus aram,
Vocis mansuetas (iussu compellitur ire)
Atque sequi volucrum, quem iam progressa sedentem
Cerneret in saxi cuiusdam vertice magni. (258)
255 Ipsaque, complectens animo praecepta parato,
Egreditur, dictis credens ex corde iubentis:
Ac, cementariis secum sumptis bene gnaris,
Perrexit citius, quo duxit spiritus almus,
Donec ad coeptum pervenit nobile templum. (261)
260 Illic candidulam vidit residere columbam
In designati praecelso vertice saxi.
Quae mox expansis volitans praecesserat alis,
Temperat atque suum non sueto more volatum,
Posset ut aereos directo tramite sulcos (270)

234 pulcre. 'desiderantur versus, deficiunt duo carmina' h^{pl}, 'deficiunt duo versus' h¹; neque Harenbergio 'antiquius manuscriptum' omentienti neque ceteris editoribus quicquam deesse videtur; atqui non moenia erant designata, sed locus illis aptus. 235 Quae sic hl, sc. loca 236 fuerat l: om. h 242 credente omnia h, credente praevia l: corraxi ex Pofn. 11 § 1 246 solamine l 249 ad sese hl sui sic h¹: suis h^p 252 Vocis mansuetas die quadam (q. om. l) iacuit secus aram hl: corraxi (V. m. monitis exire iubetur Leibnis neglecto homoeoteleuto) 253 quem h¹: quam h^p 254 sani l 259 pervenit scripsi (similiter eeb. capt. 340): perrexit hl (ex v. 258) 261 praecelso l 263 Temperat l sueto h: facto l 264 Posset tunc hl aereos h: spatio relicto om. l

Cum sociis gradiendo sequi virguncula Christi.
 Cumque columba locum volitans venisset ad illum,
 Quem nunc non sterilem magnis scimus fore petris,
 Descendens terram rostro percusserat illam,
 Sub cuius lapides latuerunt aggere plures. (275)
 Quo certe viso Christi dignissima virgo
 Emundare locum socios praeceperat ipsum
 [Et molem terrae circumfodiendo secare] (278^a)
 Tellurisque gravem fodiendo scindere molem. (278^b)
 Quo facto, praestante pia bonitate superna,
 Copia magnarum monstratur multa petrarum, (280)
 Unde monasterii cum templo moenia coepti
 Omnia materiam possent traxisse petrinam.
 Hinc magis atque magis toto conamine mentis
 Factores templi domini sub honore sacrandi
 Instabant operi mox nocte dieque recenti. (285)
 Sed dux Liudulfus, primus qui conditor eius
 Exstitit et cura cuius processit origo
 Omnis structurae, precibus poscentibus Odae,
 (Pro dolor) ad summum non duxit opus studiosum,
 Sed, naturalis saeva tactus nece mortis, (290)
 Cogitur ante suum factori reddere flatum,
 Quam perfecta domus domini foret inclita prorsus;
 Commisitque suae carae moriendo relictæ
 Atque suis natis, ducibus supra memoratis,
 Totius instantis pondus curamque laboris, (295)
 Exorans, votis ut complerent studiosis
 Omnem coenobii structuram perficiendi.
 Cuius in antiquo corpus venerabile templo
 Tunc gremio terrae commendatum fuit apte;
 Ossa sed annorum post decursus aliquorum (300)
 Sunt hinc ecclesia translata locanda novella.
 Forsan adhuc illum mundo deus abstulit isto,
 Dum vix aetatis febres tetigit mediocris,
 Illustris domnae post haec ut plenius Odae

270 certa *hl*: correxi; certo *Leibniz* 271 socias *l* v. 272 utraque
 nsio ab ipsa *Hr.* profecta est; utra prior, utra posterior sit, certo dici
 potest, sed circumfodiendi verbum longius rursus sublatum esse veri
 le est 279 Instabat *l* 289 instantis scripsi (*cf. gest. 1514, prim. 582*):
 ntis *hl*; ingentis *Leibniz*, infandi *Pertz* 295 hinc scripsi (*i. i. h^{il}lc*):
 in *hl* 296 ad hoc *Leibniz* 297 aetatis vix *h^p* febres *hl*: fines
 niz; flores *Koepke coll. Pel. 147 sq.*, ubi de puero agitur mediocres *h^pl*
 dominae *l*

277 *cf. prim. 137.* 278 *cf. prim. 138.* 283 'das eifrig betriebene
 k.' 284 nece *i. e. necessitate (?)*. 288 supra memoratis: *Otoni*
l. 6, v. 69; Koepke p. 133) et Brunoni (v. 367). 293 *cf. gest. 415.*

- Mens, intenta deo, posset tractare superna, (303)
 300 Expers carnalis totius prorsus amoris.
 Nec tamen auxilii solamen denegat illi,
 Sed praestabat opem solita pietate recentem,
 Qua suffulta suas posset ditescere nonnas
 Omnibus his rebus, noster quibus indiget usus. (306)
 305 Ergo sui natam, Liutgard de nomine dictam,
 Nutu clementis regis praestante perennia,
 Elegit clarus Francorum rex Hludowicus
 Regni consortem sibimet sociamque perennem,
 Filius illius, cuius dono Liudulfus (311)
 310 Suscepit primum propriae gentis dominatum.
 Quae, regina quidem nobis ad prosperitatem
 Facta, suae dignum sanctae matri famulatum
 (Consensu) regis praebens, proprii senioris,
 (Maxima) coenobio promisit commoda nostro. (316)
 315 Interea Christi virgo felix Hathumoda,
 Cum gregis undenos curam bis gesserat annos,
 Ocius in Christo moriens transivit ad astra;
 Gerbergae tenerum commisit ovile regendum.
 Haec fuit illustri cuidam nimiumque potenti (321)
 320 Desponsata viro, Bernrad de nomine dicto:
 Sed sese Christo clam consecraverat ipsa
 Caelesti fervens sponso velamine sacro,
 Omnino sponsum spernens animo moriturum.
 Nec tamen extimplo, pro seditione cavenda, (326)
 325 Auro fulgentes potuit deponere vestes;
 Induitur solito sed vestitu pretioso.
 Interea venit, quem sponsa dei reprobavit,
 Uti colloquiis eius quaerens manifestis;
 Audivit vero, votum quia fecerit ipsa, (331)
 330 Velle puellarem caste servare pudorem.

299 intentata h 300 prorsus totius l 303 Quae h 304 noster
 om. l 305 Luitgarda l, Lutgardae h: correxi; cf. p. VI¹ 307 Ludo-
 wicus hl 308 sacramque hl; cf. prim. 110 313 sq. supplevi coll. gest. 323,
 prim. 220 314 fort. permisit nostra hl 320 Bernrado hl: correxi:
 Bernrad nomen Saxonicum esse monet Edic. Schroeder 322 fervens scripsi
 (cf. v. 516, Mar. 336, Pet. 306, Agn. 15, gest. 426): fera hl 330 puellarum l

303 cf. prim. 436. 317 cf. Cal. 4. 319 sqq. Gerberg Liudulfo
 patre vivo (dec. a. 886: cf. Waitz, Heinrich I, ² p. 10²) velata est; cf. Agü
 epicedion Hathumodae v. 553 (P. C. tom. III p. 384). 325 sqq. cf. vitam
 s. Galli c. 22, 790 sqq. (P. C. tom. II p. 449): illic deponens regalis vestis
 honores (prim. 325) propositam actutum melioris sumpsit amictum, quo se
 virgineum signaret velle pudorem conservare (prim. 330), frui dum posset
 flatibus aurae; caelesti nupsit sancta sub dote marito (prim. 322), coniugium
 quae terreni contempsit amici.

Quae cum tardaret, cito nec procedere vellet,
 Quod prius audierat, verum fore valde timebat;
 Inpatiensque morae domnam precibus placat Odam,
 Donec ipsa suam iussit procedere natam, (340)

Ornatam pulchre cultu vestis pretiosae
 Necnon gemmatis sponsarum more metallis.
 Ast ubi Bernradus vidit, quam desideravit,
 His verbis caram causari fertur amicam:
 'Non raro didici, fama prodente sinistra, (345)

Quod tu nitaris nostrum disrumpere pactum
 Et fidei foedus servandum solvere prorsus.
 At nunc ad bellum citius properare futurum
 Praecepto regis cogor, nostri senioris;
 Hinc tempus quidni non est hoc discutiendi. (350)

Si redeam certe sospes, comitante salute,
 Scito procul dubio, quod te mihimet sociabo
 Atque tui votum penitus pessumdabo vanum.'
 Dixerat, et dextra, permotus mente, levata
 Iurat per gladium, per candidulum quoque collum, (355)

Iuxta posse sui factis praedicta repleri.
 Respondens ergo Gerberg ait ore modesto:
 'Christo me totam comitto, meam quoque vitam,
 Utque fiat de me iuxta domini rogo velle.'
 His ita colloquiis mutuo sermone peractis, (360)

Bernrad mox abiit, casuque suo cito sensit,
 Nil contra dominum quemcumque valere superbum,
 Et, quia plus iusto deliquit inania fando,
 Decidit in bello, victus virtute superna;
 Ac Christi virgo sponsi caelestis amori (365)

Se mox coniunxit, quem caste semper amavit.
 Cuius primatus sexto, ni fallor, in anno
 Brun dux, ecclesiam promptus defendere sanctam
 Incursu de saevorum satis Ungariorum,
 (Pro dolor) ex ipsis domini pravis inimicis (370)

Occiditur, binis cum praesulibus venerandis

331 tardarat *l* 333 dominam *hl* 339 prodente *sic hl* (*cf.*
1, Gong. 304, Agn. 118) 340 te *hl* nitans *l* 344 quod ni *hl*:
Bartsch (cf. Mar. 449, asc. 20, gest. 289. 334) 358 fort. Occidit
pro D unciali habita) 365 praesidibus *hl*: *correxi diss. p. 38; de*
oderico episcopo Mindensi et Markwardo episcopo Hildeshemensi cum
none occisis cf. Duemmler, Gesch. des ostfränk. Reiches² III p. 136².

345 *cf. gest. 1176.* 349 per candidulum collum (*cf. Verg. georg. IV*
laesa fide gladio plectendum (cf. J. Grimm, deutsche Rechtsalterthümer²
67 sq. 352 *cf. prim. 26.* 354 *cf. Mar. 528* 361 *cf. gest. 20.*
 Ungariorum: immo Nortmannorum.

Omnibus atque viris propriae pariter legionis.
 Quo mox occiso, iunior frater suus Oddo,
 Dux factus populi dono regis Hludowici,
 Respondit factis sanctae voto genitricis, 137
 370 Ac studio simili concordans nititur illi
 Cultibus ecclesiam dignis ornare novellam,
 Quae post haec anno fuerat sacrandae secundo:
 Omnia coenobii perfecit moenia nostri,
 Commoda mansuris illic per saecula puellis. 3
 375 His bene perfectis, iuxta praecepta parentis
 Eligitur, domna poscente videlicet Oda,
 Ipsa dies templo condigne sanctificando,
 In cuius noctis medio quam pluribus illo
 Tertio conspicuae quondam fulsere lucernae, 129
 380 Et quod cunctorum pariter venerabile festum
 Sanctorum vasti fuerat per climata mundi
 Principio mensis celebrandum rite novembris.
 Hac fama templi passim resonante sacrandi,
 Undique permultae mox confluxere catervae, 130
 385 Optantes diei praesentes esse celebri.
 Scilicet aurorae primo candore micante,
 Omnis nostrarum collectim turba sororum,
 Susceptis patronorum gratulando piorum
 Corporibus sacris, pergit resonantibus hymnis 39
 390 Ad loca coenobii summo conamine structi.
 Tunc tandem, cunctis ad cultum rite paratis
 Festi, Wicberhtus praesul domini benedictus
 Dedicat hoc templum domini sub honore decorum
 Omnibus ad laudem sanctis per saecula perennem, 140
 395 Quorum tunc festum digne fuerat celebrandum.
 Hoc nam facta fuit clari sacratio templi,
 Centum mansurnis octo vicibus revolutis,
 Octonis denis, uno pariter superaucto,
 Postquam virgo puellaris sine sorde pudoris 146
 400 Saeculorum regem peperit propriumque parentem.

367 suus frater *hP* 373 Omnia . . moenia *scripsi*: Moenia . .
 omnia *hl*; *cf. prim. 275 sq.*; (et) omnia *Leibniz* 376 domina *hl* 380 quod
hl: quid *hPl* 381 fasti *hP* 383 resonare *hPl* 384 permulta *l*
 385 dixi *p. e. celebris l* 386 aurora *l* 387 collectum *hl* 389 hym-
 nis *hl* 392 Wicberhtus *scripsi*: Wichbertus *h*, Wichbertus *l* 396 tunc
hl: nunc *hP* 397 mansuris *hl*: *correx*i 398 Octones *l* *fort. decies*:
cf. poeta Saro II 1 (P. C. tom. IV p. 18) 400 propriamque *hl*

369 *sq. cf. prim. 508.* 377 1. nov. 881; *cf. prim. 193.* 392 praesul
Hildeshemensis. 396 hoc festo. 399 *cf. Mar. 36.*

Tunc coepere locis primum silvestribus illis
 Carmina divinae laudis clare resonare.
 Exin et illius nostri collectio coetus
 Illic permansit domino iugiter famulando. (410)
 Et, licet abbatissa gregem Gerberga recentem
 Cautè servaret, crebris monitisque doceret,
 Conservare, suae fuerant quae congrua vitae,
 Contra propositum nec quid patrare profanum,
 Domna tamen conversando venerabilis Oda (415)
 Intra claustra monasterii cura vigilanti
 Scrutatur coniunctarum persaepe sororum
 Actus et studium, mores, vitae quoque cursum,
 Ne vel, contempta maiorum lege sequenda,
 Vivere lege sua reprobe praesumeret ulla, (420)
 Vel locus illiciti foret ullius peragendi,
 Exemploque suo praemonstravit facienda.
 Et, ceu prudentis dulcis dilectio matris
 Nunc terrore suas prohibet delinquere natas,
 Nunc etiam monitis bona velle suadet amicis, (425)
 Sic haec sancta suas caras instruxit alumnas,
 Nunc dominatricis mandando iure potentis,
 Nunc etiam matris mulcendo more suavis,
 Quo vita simili cunctae communiter uni
 Servirent regi, iubilant cui sidera caeli. (430)
 Praeterea, quas maternae pietatis amore
 Nutrivit, vere magno veneratur honore,
 Has ipsas vocitando suas saepissime domnas.
 Nam, quoties neptes eius proceresque nepotes,
 Quos praepollentis decus extollebat honoris, (435)
 Eius ad implendum convenerunt famulatum,
 Certantes donis illam donare coruscis,
 Regis ut illustrem socrum propriamque parentem,
 Illos mox verbis affari dicitur istis:
 'Exhortans moneo vos, o mea pignora cara, (440)
 Ut maturetis condignis primule vestris

402 dare *l* 403 et *l*: est *h* 406 servare . . docere *hl*
 fuerat *h* 409 conservando *h* 413 concepta *hl* 414 reprobe *hl*
 praesumeret *l* 415 illius *hl* 416 praemonstravit *hp* 417 prudentis *h*
 Quod *l* cuncta *hl* 428 neptis *l* 432 socium *l* 435 pri-
 ma *h*, primula *l* (cf. *Gong.* 318; *Sap.* 3 § 3)

402 cf. *Alcu.* c. 66, 2, 12 (*P. C. tom. I p. 286, ex codice Frobeniano*)
 nis resonasset necnon laudibus aula. 414 cf. *p. 149, 23 adn.* 421 cf.
 9 § 19, *Pasn.* 10 § 3, *gest.* 403 sq., *prim.* 497 sq. 425 cf. *prim.* 504.
 cf. *Hieron. ep.* 22 c. 2 (2^a ed. *Vall. I col. 89*) mi domina Eustochium
 cinam quippe vocare debeo sponsam domini mei).

- Muneribus nostras large ditescere domnas,
 Hic servire piis debent quae sedulo nostris
 Patronis, quorum meritis, precibus quoque sacris
 Successus nobis optatae prosperitatis (443)
 440 Necnon regalis decus accedebat honoris.
 Hac ratione suam stirpem persuaserat omnem
 Erga coenobii cultum pie sollicitari.
 Et loca, quae generi dono regis Hludowici
 Possessura quidem proprium suscepit in usum, (444)
 445 Permittente sua pariter pietate benigna,
 Ecclesiae tradi faciebat Gandeshemensi.
 Nec rex ipse locum sublimavit minus illum,
 Liudgardis pie reginae bonitate precante;
 Sed tradens illi largitur praedia multa (445)
 450 In ius Gerbergae, nostrae rectricis amandae,
 Ipsius illustris reginae namque sororis.
 Quae rex Arnulfus, successor scilicet huius,
 Post haec per scriptum regali iure statutum
 Firmat, vinetis eius dono superauotis. (446)
 455 Ac sic coenobio succedunt prospere plura,
 Summorum meritis intercedentibus almis
 Pontificum, quorum constat sub honore dicatum.
 Sed ne plus iusto fragiles extollere mentes
 Suaderet talis successus prosperitatis, (447)
 460 Utque probaretur felix nostri dominatrix,
 Vere iudicii salubris censura superni
 Perplures horum mundo subtraxerat isto,
 Quorum coenobium fuerat solamine fultum.
 Ergo rege pio iam defuncto Hludowico, (448)
 465 Qui regum primus nostros tradebat in usus
 Regali prius obsequio loca debita multa,
 Necnon cyrographis eius sub nomine scriptis
 Iura monasterii firmaverat omnia nostri,
 Eius post annos discessus denique paucos (449)
 470 Liudgardis regina, sui dignissima regni
 Consors, tantorum quae nobis causa bonorum

438 mentis l 446 Gandeshheimensi l 448 pia hl: correni
 452 Quem hl 453 Post hac h, Post hic l: correni 455 prospere
 sic hl, prospera ed. Pertz 459 Suadent tales l 460 probantur l
 462 subtraxerit l 464 ludowico h 465 regem l 467 cyr- scripti:
 chy- h, chir- l 469 discessus l

436 cf. prim. 303.
 Liudgardam (cf. v. 305 sqq.).

439 cf. Sap. 1 § 1, prim. 459.
 462 cf. prim. 472

440 per

e mundo discessit (pro dolor) isto
 estrarum magno rerum detrimento.
 i consimilis successit causa doloris, (480)
 sa bonis Gerberg quia dedita curis,
 aedictorum suffulta iuvamine regum
 reginae germano foedere iunctae
 um donis ornavit saepe coruscis,
 et quaestum nostris superaddidit amplum, (485)
 n bis denos binos quoque praefuit annos,
 rice rectricis perfuncta prioris,
 o fragilis mortali pondere carnis,
 flatum reddebat ab aethre receptum;
 ique sui dimisit ovile sorori (490)
 ae procurandum sancteque tuendum.
 praefatarum mores sectando sororum
 ui vitam bene praemeditando gerendam,
 similis magnae forma probitatis,
 t aequalis provectu nobilitatis. (495)
 t illius, stabilem corrumpere cuius
 nullarum potuit mutatio rerum,
 is obsequio domini fieret studiosa,
 t exemplis illam, monitis quoque crebris,
 semper circumspiciens sapienter, (500)
 sum caute sibimet servaret ovile,
 factorum iuxta meritum variorum,
 e subiectas monitis mulceret amicis,
 iam verbis iuste terreret acerbis,
 n divini ritum cultus violari (505)
 affectus cordis permetteret eius.
 domna sui studio laudabilis Oda,
 laris splendens radiis mirae bonitatis,
 cta deo fuerat, celebris quoque mundo,
 maternae solito pietatis amore (510)
 optivis studuit conquirere natis,
 l nonnarum deposcere sciverat usum;
 que ducis clari devotio grandis,

t in mundo l, Exiit e mundo h 482 Deposita hpl
 l 489 Qui hl provecta hl: corr. Pertz; profectu
 ient l 494 sapientem hl: corr. Pertz 496 mentem l
 superintendens l 507 Oddonis l: Ottonis h

10 foedere iunctae i. e. sororis. 481 cf. prim. 114.
 30. 495 cf. Alcv. c. 1, 671 (P. C. tom. I p. 184) et bene
 et servaret ovile. 497 sq. cf. prim. 421 sq. 504 cf.
 36 cf. prim. 304.

Concordando suae votis carae genitricis,
 Auxilio regum, quibus exhibuit famulatum, (515)
 510 Ipsum virgineum coetum Christi famularum
 Fovit clementer, necnon provexit amanter.
 Nec propriae vitae compelli quivit amore,
 Ut vel eas damno laedendo tangeret ullo,
 Vel minus impleret, quae mater digna iuberet. (520)
 515 Ac sic concessae sibimet per tempora vitae
 Omni ferventis studuit conamine mentis
 Coenobio patronorum praebere suorum
 Ipsius auxilii semper tutamina certi;
 Nec vice terribilis metui petiit senioris, (525)
 520 Sed bene mansueti genitoris ad instar amari:
 Unde loco non inmerito permansit in illo
 Hactenus insignis laus illius pietatis.
 Nos quoque permotae tantae dulcedine famae,
 Necdum maternis quae tunc prorupimus alvia, (530)
 525 Sed fuimus vere longo post tempore natae,
 Haut minus illius constanter amore flagramus,
 Quam quae praesentem contemplabantur eundem
 Atque suae donis ditabantur pietatis.
 Hic igitur talis praeclarae vir pietatis, (535)
 530 Qui pius urbicolis tribuit bona talia nostris,
 Morte sui matrem nostri domnamque potentem
 Praeveniendo prior, vetiti pro crimine pomi,
 Quod protoplastes degustavere parentes,
 Exuitur membris limoso stamine textis (540)
 535 (Pro dolor) atque seris clausit sua lumina mortis.
 Coetu nostrarum circumvallante sororum
 Pernimio domni fletu lectum morituri.
 Cuius ad exequias summo nisu celebrandas
 Undique nostrates confluxerunt lacrimantes, (545)
 540 Atque sui loetum cari senioris amarum

508 vocis *hl* 510 coetum *l*: castum *hp*, castrum *hl* 511 provixit *l*
 515 commissa *l* 519 potuit *h* 524 tunc prorupimus *scripsi* (*l* & *e*
 tuncprupimus; erupimus *Leibniz*: cf. num. 18, 16 et *Iob* 38, 8): nunquam
 rumpimus *h*, nunquam rumpimus *l* 526 Hanc *h* flagrari *h* 527 quae
scripsi (cf. *p. VI*²): qui *h*, quo *l* 530 prius *hp* 531 dominamque *l*
 532 poni *l* 533 protoplastes *l* 535 lumina *h* 537 domini *l*

508 cf. *prim.* 370. 512 cf. *Gall. I* 1 § 3; nescio quo haec spectent.
 523 cf. *gest.* 598. 529 sqq. *Otto dux Saxonum dec. 30. nov. 912* (cf.
Waitz, Heinrich I, ² *p.* 195 sq.) 532 cf. *Sedul. I* 70 pereuntem hominem
 vetiti dulcedine pomi (varia lectio apud *Arntzenium*, *Arceabum*, *Huenerum*
 nulla; sed vetiti pro crimine pomi etiam *gesta Berengarii III* 182, *P. C.*
tom. IV p. 390). 538 cf. *Pel.* 355.

Omnes inmodicis pariter flevere lamentis.
 Sed luctum procerum, vulgi pariterque lamentum,
 Vicit nonnarum miseranda querela suarum;
 Quae, pro defectu mentis solito muliebris (550)
 Vivere spernentes citiusque mori cupientes,
 In lacrimando modum voluerunt ponere nullum.
 Hinc patris eiusdem cari domnique benigni
 Corpus per triduum conservabant inhumatum,
 Ceu sese lacrimis sperarent posse refusis (555)
 Extincti flatum citius revocare reductum.
 Tandem concilium sapiens satis advenientum
 Decernens, vanae spei debere reniti,
 Ocius in tumultu non absque dolore parato,
 Sed luctu nimio circumstantum madefacto, (560)
 Membra ducis tanti digne servanda locari
 Fecit in ecclesiae medio, quam struxerat ipse.
 Illic nostrarum studio certante sororum
 Continuis precibus dilectus spiritus eius
 Semper celsithroni commendatur pietati, (565)
 Quo det ei requiem clemens sine fine perennem.
 Scilicet ante dies octo, totidem quoque noctes,
 Quam ducis occasus miserabilis accidit huius,
 Ipsius nato, regi quandoque futuro,
 Nascitur Henrico famosus filius Oddo, (570)
 Qui fuit electus regis pietate perennis
 Primus Saxonum rex post patrem strenuorum,
 Augustus Romanorum pariterque potentum.
 Mensibus hinc senis cursu volitante peractis,
 Dum decus hoc tanti clarum generis fuit ortum, (575)
 In quo laeta procul dubio promissa repleta
 Christi baptistae creduntur primitus esse,
 Istius exiguae quae mox in vertice Musae
 Aedae namque suae memini fore dicta parenti,
 Oda nimis felix, nostri spes et dominatrix, (580)
 Cum decies denos septem quoque vixerat annos,
 Vitam fine bono consummans transit ad astra,
 Expectans spe felici tempus redeundi

544 meritis *hl* 547 dominique *hl: correxi* 551 consilium *hl:*
rexi 552 variae *hl* 554 circumstantium *hl: corr. Harenberg*
) Quod et *hpl* 569 hortanti *hl* 573 Aedae *hl* 575 Quum *hl*
) consumens *hl: corr. Pertz*

561 *sqq.* Otto I. natus 23. nov. 912 (*cf. Koepke-Duemmler, Kaiser Otto*
Grosse, p. 6³). 568 *sqq.* *cf. Koepke-Duemmler p. 7¹.* 573 *cf.*
m. 24.

Flatus atque resurgendi de pulvere pleni
 Corporis in tumulto, quod nunc sub tegmine duro
 580 Iuxta natarum requiescit busta suarum.

Nec Christina, suis quae sola remansit alumnis,
 Iam tunc instantis grandis dulcedo doloris,
 Plus quam bis ternos post matrem vixerat annos,
 Sed reddens animam, factore vocante, beatam,
 585 Iungitur in lucis patria pacisque perennis
 Eius germanis, quarum pollebat honoris
 Heres et sanctae sectatrix inclita vitae.
 Quas matri cunctas in caelo consociatas,
 Alme pater, tecum praesta gaudere per aevum. 590
 Illius et regni mercede perenniter uti,
 Quod retro cuncta tuis servasti saecula caris,
 Quo, te cum nato necnon cum flamine sacro
 Solum rectorem caelestibus imperitantem
 Dulces laetitiae laudantes voce iocundae

.

589 per eum *hl* 590 Illius et regni *scripsi*: Illius boni *hl* (Illius-
 que boni *Leibniz*); *cf. Matth. 25, 34*: venite, benedicti patris mei, posside-
 paratum vobis regnum a constitutione mundi *post c. 594 versum perierit*
statui; Quo te . . . Dulci (*hoc fort. recte*) laetitiae laudemus voce iocundae
Leibniz

592 *sqq. cf. Bas. 260 sqq.*

INDEX NOMINUM.

- Abdrahemen rex Saracenorum** *Pel.* 74.
Abel *Mar.* 378. 411.
Abiathar sacerdos Iudaeorum *Mar.* 378. 411.
Abigea sodalis Mariae *Mar.* 498.
Abrahae patriarchae *gest.* 192.
Abraham eremita *Abr. passim. Pafn. inscr.* Habrahae p. 147, 2.
Achar avus Mariae *Mar.* 81 *app.*
Adam (gen.) *Mar.* 214. *Adae asc.* 18.
Adelhardus episcopus Regiensis *gest.* 582. *Adhelhardus* *gest.* 516.
Adiva soror Edithae *gest.* 112.
Adonay Emmanuel *Sap.* 9, 4.
Adrianus imperator *Sap. passim.*
Aeda uxor Billungi *prim.* 24. 25. 573.
Aedelheitha v. Aethelheitha.
Aedit v. Eadit.
Aedwardus rex Anglorum *gest.* 77.
Aegyptus *Mar.* 697. 701. 826. 839.
Aethelheitha vidua Hlotharii, uxor Ottonis Magni *gest.* 474. 492. *Aedelheitha* *gest.* 638.
Aethiops *Dulc.* 4, 3.
Afrodisius 'dux' urbis Sonites *Mar.* 840.
Agapes (sic semper medio aevo) virgo martyr *Dulc. passim; cf. p.* 127, 2. 131, 21.
Agnes *Agn.* 19. 25. 267; *Agnetis* *Agn. inscr.* 328. *Gall.* 5, 2; *Agnetem* *Agn.* 358. *Agnem* *Agn.* 346. *Agnem* *Agn.* 136. 443.
Alexandria urbs *Gall.* II 3, 1. 4, 1.
Alpes *gest.* 623.
Anastasius I. papa *prim.* 162.
Andronicus princeps (p. 136, 8) *Cal. passim; -chus p.* 135, 8: *at cf. p.* 136, 8. 20. 189, 22.
Angli *gest.* 75.
Anna mater Mariae *Mar.* 80. 148. 160. 176. 180. 244. 265. 313.
Anna prophetissa *Mar.* 679.
Antiochus iudex *Sap. passim.*
Antonius eremita *Pafn.* 9—11.
Apollo *Gall.* 9, 1; *inde edepol fieri putavit* *Hr.*
Arnulfus rex *prim.* 452.
Arnulfus dux Baioariae *gest.* 157.
Artemia filia Gallicani *Gall.* 2, 5. 5, 4.
Aspasius iudex *Agn.* 357.
Athenae urbs *Dion.* 18.
Attica filia Gallicani *Gall.* 2, 5. 5, 4.
Augustus *Mar.* 545. 660 *sec. edd.; sed* *Hr. illum Octavianum dicit* *gest. prol.* 1, 30, (caesar) *augustus autem ei imperatoris notio est (cf. ind. verb.).*
Aurora *Mar.* 359. *prim.* 33. 386.
Avernus *Theoph.* 160.
Bachica munera *Gong.* 218.
Baduliki locus *gest.* 181 *adn.*
Baioarii *gest.* 374.
Basilius *Bas.* 17. 170. 239.
Beringarius II. rex Italiae *gest.* 484. 565. 624. 686. 698. 722. 1491.
Bernrad Saxo nobilis *prim.* 320 (*cf. app.*). 337. 355.
Bethlem *Mar.* 546. 681. *Bethleis in oris* *Mar.* 644. 694.
Bethsaida *Gong.* 316.
Billungi cuiusdam principis almi *prim.* 23.
Bradan rex Scytharum *Gall.* 9, 2.
Brandan *Gall.* 12, 8.
Brun dux Saxoniae *prim.* 362.
Brun frater Ottonis Magni *gest.* 53.
Burgundia regna *Gong.* 21.
Caesariensis rectoris *Bas.* 19.
Calimachus *Cal. passim; Chalimachus* *Cal.* 9, 2.
Camena *Mar.* 9. 19. *Gong.* 77. *Agn.* 26.
Carpus presbyter Cretensis *Dion.* 46. 80. 86. 87.
Ceres *gest.* 554. 575.

- Cherubin *asc.* 40.
 Chionia *virgo martyr Dulc. passim.*
 Christianus *Gall.* 9, 2. *Cal.* 9, 17. -i
Gall. II 9, 1; vir Christianissimus
Gall. II 5, 2. *Cal.* 2, 4; Christiana
 religio *Sap.* 1, 5. superstitio *Dulc.*
 1, 3. caedes *Sap.* 1, 4.
 Christicolae *Pel.* 75. 245. *Theoph.* 222.
Bas. 83. 91. *Dion.* 50. 157. *Agn.* 136.
Gall. 10, 1. 12, 9. II 1, 2. 8, 1. *Dulc.*
 7, 1. 14, 1. *Sap.* 2, 2.
 Christina *abbatissa Gandeshemensis*
prim. 485. 581.
 Christus r. Iesus.
 Clemens I *papa Dion.* 107.
 Conradus *dux Lothariani regni gest.*
 447. 687. 697.
 Constans *imperator Gall.* II 5, 2.
 Constantia *filia Constantini Gall.*
passim.
 Constantinus *imperator Gall. (passim).*
 Constantius *imperator Gall.* II 5, 2.
 Corduba *urbs Pel.* 15. 69.
 Cretensis *preshiter Dion.* 46.

 Damaris *uxor Dionysii Dion.* 33 *app.*
 David *Mar.* 12. 81. 835. *asc.* 98. 127.
Theoph. 248. *gest.* 139. 252. 254. 295.
 Diana *Sap.* 5, 4. 32.
 Diocletianus *imperator Dulc. passim;*
p. 181, 5 *pro Adriano.*
 Dionysius *Areopagita Dion.* 6. 25. 120.
 Domitianus *rex Dion.* 156.
 Drusiana *uxor Andronici Cal. passim.*
 Dulcitius *praeses (p. 127, 3. 181, 7)*
Dulc. passim (mi senior Dulciti
 7, 1).

 Eadit *etc.: cf. prooem. p. VI¹.*
 Effrem *eremita Abr. passim.*
 Elena *mater Constantini Magni*
Gall. 12, 11.
 Emmanuel] Adonay E. *Sap.* 9, 4.
 Erebus *Theoph.* 170. 314.
 Evurhardus *dux Francorum gest.* 176
 (comes). 206 (praeses). 246.

 Fides *virgo martyr Sap. passim;*
 mysterium tui nominis *p.* 193, 30.
 Fortunatus *procurator (p. 138, 28)*
Andronici Cal. passim.
 Franci *Gong.* 20 (regni eoi). 217. 339.
 366. *gest.* 3 (Francorum regnum *ad*
Saxones translatum). *prim.* 13 (Fran-
 corum magni regis Hludowici II.).
 22 (*Oda edita Francorum clara de*
stirpe potentum). 307 (clarus Fran-
 corum rex Hludowicus III.).
 Gabrihel *archangelus Mar.* 520.
 Galilaei *asc.* 122.
 Galli *Dion.* 132. 144. 163.
 Gallia *Dion.* 133.
 Gallicanus *princeps militiae (p. 109, 10*
dux (p. 111, 26. 116, 31) Gall. passim.
 Gallicia *regio Pel.* 93.
 Gallicii *Pel.* 107. 111.
 Ganda *fluvius prim.* 104.
 Gandeshemensis *locus prim.* 103. ec-
 clesia *prim.* 446. coenobium I *pr.* 6
prim. prol. 2. grex *gest. prol.* 1, 1;
 Hrotsvit G. *gest. pr.* 1. Clamor
 Validus G. II *pr.* 3.
 Gerberg I. *abbatissa Gandeshemensis*
prim. 318. 351. 405. 450. 475.
 Gerberg II. *abbatissa Gandeshemensis*
 I *pr.* 7. *Mar.* 2. *Bus.* 1. *gest. pr.* 1.
 Gislberhtus *dux Lothariani regni*
gest. 209 (comes). 287.
 Gongolfus *Gong. passim (Gingulfus s:*
dux 101. 103. 139. 223 etc. duculus
 334. 440. *regius proconsul 53. con-*
sul 369. princeps 424. senior 25).
 Graecus] a -o in Latinum *asc. inscr.*
app.
 Hathumoda *abbatissa Gandeshemensis*
prim. 109. 241. 315.
 Hebraeus] *pleps Hebraeu Mar.* 32.
 quendam Hebraeum *Theoph.* 11.
 Helias *propheta Mar.* 396.
 Henricus I. *rex gest.* 7. 27. 69. 124.
prim. 70. 564.
 Henricus *dux Baioariae gest.* 44. 121.
 174. 215. 336. 634. 675. 738.
 Herifordensem *sedem (i. e. abbatiam;*
prim. 115; *cf. Koepke II p. 129¹.*
 Herimannus *dux Sueviae gest.* 43.
 Herodes *rex Mar.* 638. 692. 802.
 Herodes *Agrippa gest.* 512.
 Hilarianus *Ostiensis Gall.* 13, 7.
 Hirena *virgo martyr Dulc. passim.*
 Hispania *Pel.* 170.
 Hispanii (sic) *coloni Pel.* 14.
 Hlotharius *gest.* 467 (rex Italianus:
 481 (Hlutario).
 Hludowicus II. *prim.* 13 (Francorum
 magni regis -i). 119.
 Hludowicus III. *prim.* 307. (clarus
 Francorum rex). 368. 443. 644.
 Hrotsvit r. *p. VI¹; Clamor Validus*
Gandeshemensis II pr. 2.
 Hugo *rex Italiae gest.* 486.

frater domini *Mar. inscr.*
Herimanni ducis, uxor Liud-
st. 455.

r. 49. 577. 698. 708. 712. 792.
asc. 124. Gong. 297. Dion. 84.
 4; Iesus Christus *Gall. II*
 1. 9, 2. *Cal. 4, 1*; Christus
isc. 107; Christus *passim*
ibi de veteri testamento agi-
ng. 287 et Theoph. 245).

us I. papa prim. 163.
pater Mariae Mar. 53. 64.
192. 227. 270.

l. 61.
baptista prim. 35. 56.
apostolus asc. 90. Cal. pas-
h. 1. 10.

episcopus asc. inscr. (cf.

et Paulus primicerii (p.
112, 22. 113, 27; palatini
28). Gall. passim.

ter Iesu Mar. 440 et passim.
1 terra Mar. 51. -lis rector
Mar. 107. tribus -lis Mar.

2. 3, 6. gest. 469. (-ae regnum)

aptivae Sap. 5, 1. -cus rex
7. -cum regnum gest. 607.

l. 50. 433. 450.

lar. 560. 641. asc. 42. 50.
populus Gong. 314. -cum
1 Theoph. 249. -co more
12.

lia Arnulfi ducis, uxor Hen-
ris gest. 158.

apostata (p. 109, 7) imperator
passim.

pro I. Gall. 9, 1. simula-
Iovis Gall. II 7, 1.

virgo martyr Sap. passim.

agua Mar. 276. cf. asc. inscr.
is filia Liudulfi uxor Hludo-
I. prim. 448. 470. Liudgard
05 app.

a filia Ottonis Magni gest.
casu factum est, ut Hrots-
sis formis uteretur in puellis
inibus.

dux Saxoniae prim. prol. 5.
l. 117. 132. 189. 212. 280. 309;
dignitate cf. prim. 18 adn.

Liudulfus filius Ottonis Magni, dux
Sueviae gest. 122. 419. 427. 450. 609.
668. 735. 1160.

Loth gest. 193.

Maria mater Iesu Mar. passim. asc. 76.
Theoph. 272. 436. Abr. 2, 2.

Maria neptis Abrahae eremita Abr.
passim.

Mars Gong. 84. Pel. 13. 25. 79. 90. gest.
614 adn.

Mathilda uxor Henrici I. gest. 22.

Matuta nitescit Abr. 7, 15.

Memphitidis in oris Dion. 7 app.

Musa gest. 1484. prim. 572.

Ninivita Theoph. 245.

Oceanus Pel. 106. gest. 135.

Octavianus v. Augustus.

Oda uxor Liudolfi prim. 21. 68. 85
229. 282. 298. 333. 376. 409. 501. 574.

Oddo dux Saxoniae gest. 6. prim.
prol. 6. v. 69. 367 (dux factus populi
dono regis Hludowici). 507 app.

Oddo I. imperator gest. passim. prim.
71. 564; cf. p. IX²³. X³⁰. gest. 379 app.

Oddo II. imperator gest. prol. 2, 1. v. 1503.

Olympus i. e. caelum Mar. 226. Gong.
335.

Ostensis urbs Gall. 12, 7 app.

Padus fluvius gest. 655.

Pafnutius eremita Pafn. passim (pater
Pafnuti p. 173, 2. 29).

Papia urbs gest. 630. 645. 688.

Paris urbis Dion. 142.

Paulus apostolus Dion. 23. 29. 34. 103.
126. prim. 164.

Paulus primicerius v. Iohannes et
Paulus.

Paulus discipulus Antonii Pafn. 11.

Pelagius martyr Pel. passim. I epil.;
inclite Pelagi v. 1.

Petrus apostolus Theoph. 258. Dion.
103. 107. 129. gest. 512. prim. 164.

Pharao rex Mar. 856.

Pharisaei Mar. 405.

Philosophia II ep. 9 add.

Phoebus Mar. 360. 364. Theoph. 424.
prim. 210.

Pippinus rex Francorum Gong. 19. 48.

Proterius Caesariensis Bas. 21.

Rautianus comes Gall. II 4, 1.

Rebecca sodalis Mariae Mar. 498.

- Renus *fluvius gest.* 289.
 Rikkardis *magistra Hrotsvithae I pr.* 7.
 Roma *urbs Mar.* 660. 669. *Dion.* 102.
 106. *Agn.* 27. *Sap. inscr.* 1, 3. *gest.* 42.
 591. *prim.* 121.
 Romani *Gall.* 12, 2. 3. *prim.* 567; cives
 Agn. 317. *urbicolae Gall.* 10, 1. -nus
 orbis Gall. 12, 8. *Sap.* 1, 4. *gest.*
 prol. 1, 6. -num *regnum gest.* 594.
 imperium prim. 75. -na *lex Mar.*
 661. *pax Gall.* 1, 9. 9, 3.
 Rothulfus *rex Burgundiae gest.* 471.
 Ruben *scriba templi Mar.* 89. 102. 204.

 Sabaeo *ture Pel.* 66.
 Salem *i. e. Ierusalem Mar.* 637 *app.*
 Salome *obstetrix Mar.* 590. 591. 602. 610.
 Salomo *rex Mar.* 415. *Gong.* 315. *gest.*
 prol. 2, 20; in libro regis Salomonis
 (i. e. proverbii) gest. 302; nostrum
 Salomonem (*sc. Oltonem II.*) *gest.*
 prol. 2, 31.
 Sapientia *mater Fidei Spei Karitatis*
 Sap. passim; sapientia *nominis*
 p. 184, 4.
 Saraceni *Pel.* 24 *app.*; fuitne Sarra-
 cenorum?
 Satanus *Theoph.* 146. 169. *Bas.* 139;
 huius *Satanae (i. e. imperatoris)*
 Sap. 3, 5.
 Saulus *rex gest.* 253. 296.
 Saxones *gest.* 4. 669. *prim. prol.* 4.
 v. 5. 9. 16. 73. 566.
 Scythae *Gall. inscr.* 1, 1.
 Scephiphona *sodalis Mariae Mar.* 498.
 Seres *Mar.* 501 *app.*
 Sergius II. *papa prim.* 126. 156; *cf.*
 Koepke II p. 129².
 Sicilia *Theoph.* 2 *app.*
 Simeon *senex Mar.* 676. 678.
 Simphronius *Agn.* 43 (*comes*). 177
 (*praeses*).
 Sisinnius *praeses (sub Domitiano)*
 Dion. 160.
 Sisinnius *comes (sub Diocetiano)*
 Dulc. inscr. 9, 1. 14, 3.
 Sodomitis *vitiis Pel.* 205.
 Sonite *urbs Aegypti Mar.* 525 *app.*
 Spes *virgo martyr Sap. passim.*
 Suevi *gest.* 453.
 Susanna *sodalis Mariae Mar.* 42.
 Syon *mons Ioh.* 28.

 Tartara *Pel.* 164. *Dulc.* 14, 1; *cf.*
 Theoph. 360 *app.*
 Tartarei *ministri Theoph.* 100. *Bas.*
 71. 100. -o *de carcere Theoph.* 314.
 -is *poenis Theoph.* 353.
 Terrentianus *praeses Gall.* II 6, 1.
 9, 2.
 Terrentius II *pr.* 2; *sic in catalogo*
 Aniciensi saec. XI. et Cremifanensi
 a. 1040 (cf. Manitius, mus. Rhen.
 XLVII suppl. p. 10 sq.) et in Rad-
 berti epitaphio Arsenii p. 24. 33 (ed.
 Duemmler).
 Thais *meretrix poenitens Pafn. pas-*
 sim; *roc. Thais p.* 169, 72. 27. 172. 6. 14.
 175, 5. 179, 5.
 Theophilus *vicedomnus Theoph.* .
 60. 133; *vicedom r.* 17 *app.*
 Tul *Gong.* 494 (*locus*). 525 (*terra*).

 Udo *praeses gest.* 283.
 Ungarii *prim.* 363 *adn.*

 Verax *Ioh.* 31 *app.*
 Vesta *Agn.* 156. 193.
 Vulcanus *Sap.* 5, 24.

 Wicberhtus *praesul Hildeshemensis*
 prim. 392 *app.*; *sic Gislberhtus.*
 Wilhelmus *archipraesul Moguntia-*
 sis gest. pr. 11.
 Willa *uxor Beringarii gest.* 103.

 Zabel *sodalis Mariae Mar.* 403.
 Zelemi *obstetrix Mar.* 590. 591. 592.

INDEX VERBORUM.

Indices feci non plenos quidem omnium locorum, sed tamen satis amplos, nec nisi vulgatissima exclusi aut contraxi. Hoc autem officium, quod ii certe, quibus Scaligeri de lexicis conficiendis dictum probatur, iucundum vix putabunt, detrectare mihi non licuit, ut tandem in crisi et interpretatione de singulis locis certius iudicare liceret quam adhuc fieri id solet non sine damno gravissimo.

Nomina deminutiva, pronomina, praepositiones et earum adverbia, coniunctiones, interiectiones indici grammatico reservantur.

abbatissa *Pasn.* 6, 1 (ductrix virginum). 2. 7, 1 (illustris). 16 (venerabilis); *Gandeshemenses*: Hathumoda *prim.* 241. Gerberga I. *prim.* 405. 475. Gerberga II. I *pr.* 7. *gest.* *pr.* 1 (illustris); *Herifordensis*: *prim.* 113 (veneranda).
abducere] nec amore vitae abduci potero, quin *Gall.* 1, 3.
abesse *Abr.* 3, 13. *Pasn.* 8, 1. magistro *Dion.* 168; visibus cordis *Pasn.* 12, 3; quod absit *Gall.* 2, 4; absens *Dion.* 42. *Pasn.* 12, 1. *gest.* 346. 438. 1165. 1184.
abicere (*amantem*) *Cal.* 7, 1. virum sanctum (*sc. officio*) *Theoph.* 137; virtutem *Theoph.* 77. corporis onus *Abr.* 2, 3 *app.* quae acquisisti peccando *Abr.* 7, 14. haedinae pellis austeritatem *Pasn.* 7, 3; abiectus a consortio deum timentium *Cal.* 9, 22.
abiectio mei II *pr.* 9; abiectionem pati *Dulc.* 5, 1.
abiectus forma nullaue decorus *Mar.* 467.
abire *Mar.* 95. *Theoph.* 55. *Gall.* 3, 2. 4, 5. II 5, 7. *Abr.* 7, 15. *Pasn.* 13, 1. *Sap.* 5, 35. 9, 2 (in pace). 3. *prim.* 355; in gentes cunctas *asc.* 25; noc-

turnis sub horis *gest.* 529; dies abiit, nox incumbit *Sap.* 3, 24.
ablactando Mariam *Mar.* 282.
abluere morbos *Gong.* 298. 318; abluitur vetulis baptismate culpis *Gong.* 35. abluto viro Christi baptismatis unda *Theoph.* 113.
abnuere hoc illi *Gall.* 1, 8.
abominatio facinorum *Abr.* 7, 10.
abrenuntiare tuae filiae *Gall.* 12, 10.
amasionibus *Pasn.* 5, 1. 2.
abrogare (carnium esus) *Abr.* 3, 17. haut abrogavit subire *Abr.* 9, 2.
abrumperel de panniculis a veste Philosophiae abruptis II *ep.* 9. abruptisti nostri orationem *Gall.* II 5, 4.
abscedere *gest.* 712.
abscessus (*i. e. mors*) *gest.* 401.
abscidere caput *Pel.* 387. *Sap.* 5, 15. 26. gemellas pectoris particulas *Sap.* 5, 9; pignora a corporibus sacris *prim.* 172.
abscondens se in secretis antris *gest.* 552.
absens v. abesse.
absentia *Gall.* 7, 2. *Pasn.* 8, 1.
absolvere vinclis *Pel.* 202. *gest.* 526; a vinculis mortis *Cal.* 9, 22; absolvi corporeis vinculis *Sap.* 9, 8.

- abstergas foris macula» lacrimis
Gong. 330.
- abstinentiae mihi quondam usitatae
Abr. 6, 2.
- abstinere II *pr.* 9. se a legalis thoro
viri *Cal.* 8, 2. abstinentia coniugii
Gall. 12, 10.
- abstrahere (*puellam*) *Sap.* 5, 24. (*puerum*)
gremio nutriciae *gest.* 58. vestes
Dulc. 7, 2; capellam dentibus luporum
Pasn. 7, 2. cartam praedoni
Theoph. 374; testes de carcere *Dion.*
190. me his immunditiis *Pasn.* 12, 4.
- absumi *Sap.* 5, 26. morte *Abr.* 6, 2.
- abundanter *Cal.* 9, 29.
- abundare] tua nobis abundet gratia
Gall. 5, 4. dei gratiam, quam in
nobis gaudemus abundare *Cal.* 9, 25.
- abusivè II *pr.* 4.
- abuti (*corpore Drusianae*) *Cal.* 7, 2.
- abyssus desperationis *Abr.* 7, 2.
- accedere *Gall.* 11, 1. *Dulc.* 4, 2. *Abr.*
1, 1. 8, 12. 13. *Pasn.* 4, 1. patrandi
causa facinoris *Cal.* 9, 11. nullius
alius rei causa *Abr.* 5, 2. acced(it)e
et *Abr.* 6, 2. *Pasn.* 11, 1. *Sap.* 5, 4.
14. accedamus *Cal.* 5, 2. *Abr.* 1, 6.
propius *Gall.* 12, 10. *Dulc.* 3, 1. ad
cunas *Mar.* 322. in secretiora loca
Cal. 1, 1. ad tumultum Drusianae
Cal. 8, 1; si tamen sanae mentis
examen accesserit *gest.* *pr.* 2; ac-
cessisse tantam sibi prosperitatem
Theoph. 143 (*cf. prim.* 440). quic-
quid dedecoris accedit *Dulc.* 14, 2;
Abr. 8, 2 (familiarem meum Effrem
accedam) *legendum videtur* adeam.
- accelerare *Gong.* 308. *Pasn.* 4, 1. *Sap.*
2, 2.
- accensus lucernas *prim.* 204. o lumine
prim. 177; his super accensus *Mar.*
293 *adn.*
- acceptabilis causa *Pasn.* 10, 2; deo
compunctio *Pasn.* 9, 1. munus
Abr. 7, 14. poenitentia *Pasn.* 12, 4.
- acceptus] accepta deo compunctio
Theoph. 251.
- accessus facilis ad nos *Abr.* 7, 1. nec
ultra huc datur liber a. *Dulc.* 6, 1.
- accidere] quid insperatae iocunditatis
accidit? *Pasn.* 10, 1. ducis occasus
miserabilis accidit huius *prim.* 163;
idem, quod accidit uni, non deest
alteri *Pasn.* 1, 10 (accidentia *philos.*)
- accingimini *Gall.* II 1, 2; Alpibus
accinctas oras *gest.* 322.
- accipere claves stelligerae aulae
Theoph. 200. corpus Christi *Dion.*
179. donum dei II *ep.* 4. statum
caelitus *Theoph.* 20. gratiam *Cal.*
9, 25. inducias *Gall.* II 5, 7. in-
genium II *pr.* 7. leges *Gall.* II 1, 1.
mercedem *Theoph.* 173. *Gall.* 1, 4.
munus *Abr.* 5, 2 (*cf. Cal.* 6, 2). ol-
vides *Gall.* 9, 2. praemium *Gall.*
4, 2. scripta senioria *prim.* 11.
vestes *Joh.* 12. victum per fust-
atram *Pasn.* 7, 6; accipe nunc Gal-
los tibi me tradente docende-
Dion. 123; aegre *Cal.* 1, 1. gratis-
ter *gest.* 1112.
- accitis scribis *Mar.* 342. -am *Gong.* 29.
- accommodari nostro auditui II *pr.* 4.
- accumbere in gremio genitricis *Mar.*
173. (ad mensam) *Gong.* 212.
- acer] acriora monita *Pasn.* 10, 1.
-res poenae *Sap.* 5, 22.
- acerbitas castigationis *Abr.* 9, 2. pe-
ccaminum *Abr.* 7, 11.
- acerbum responsum *Agn.* 104.
- acies hostium *Gall.* 12, 2.
- acquirere sibi sumptus *prim.* 130; cri-
minibus *Abr.* 7, 14. male *Pasn.* 2, 11.
peccando *Abr.* 7, 14.
- acriter caput moventes *acc.* 41. cri-
tus *gest.* 419; acrius torqueri *Dulc.*
12, 2. *Sap.* 5, 2.
- actione te sequi *Pasn.* 5, 2.
- actitare] quid deinde profugi aut
tribuni *Gall.* 12, 2.
- actus et studium, mores, vitae quo-
que cultum *prim.* 412.
- acumen recti zeli *gest.* 1004.
- acutis scopulis ripae *Pol.* 102.
- addere maerorem tristi *Mar.* 10.
non addo momentum morali
Pasn. 2, 9; addita caelicolis *Agn.* 1.
torturis virginibus *Mar.* 42. *Ber.* 12.
- addictum pretium *Gong.* 114.
- adducere Beringarium *gest.* 204. filio
(ad obsequium sui dominae) *Gall.*
4, 2. secum multam legionem *gest.*
204. adductus *Theoph.* 124; pecuni-
am *Abr.* 4, 2; delectamenta fragili
menti *Theoph.* 11. detrimentum
rei publicae *Sap.* 1, 2. praecipuum
honorem, inhonestatem *Dulc.* 1, 1.
- adeo amatrix mei II *pr.* 4; a. sub-
data. a. coinquinata *Dulc.* 4, 1.
a. illusum, a. exprobratum *Dulc.*
9, 1; plene II *pr.* 4; a., ut *Sap.* 1.

- (homocidalis causa; plerumque in tantum, ut).
- adeps] vas plenum oleo et adipe *Sap.* 5, 24.
- adeptio familiaritatis *Gall.* 1, 3.
- ademe *Mar.* 731. 831. *Bas.* 226. *Pafn.* 6, 2. assunt illustres Gallicani natae *Gall.* 5, 1 (cf. 7, 2. II 5, 1). huc ades *Gall.* 2, 1. *Sap.* 3, 2. suam praecepit a. puellam *Mar.* 152. (cf. *Theoph.* 121). adesto mihi in hora meae dissolutionis *Pafn.* 13, 1; Christo, qui praesens famulis semper adest propriis *Gong.* 278 (cf. *Mar.* 17). divinum a. auxilium *Gall.* 2, 4. quam efficax his aderit superna miseratio *Gall.* 9, 4. nec aderant, qui adiuverant, dii *Gall.* 12, 4. caelestem pietatem sensit a. *prim.* 249; tempus a. sibi Christum pariendi *Mar.* 343; interitum a. reorum *Dion.* 28. ubi adest vera dilectio *Pafn.* 10, 4. tibi confusio aderit *Sap.* 5, 23; affore *Gong.* 334. 314.
- adhibere agenti paginae opem suae rectitudinis I *pr.* 2. frequentationes hortamentorum *Gall.* 6, 1.
- adhuc I *pr.* 4. *Mar.* 117. *Gall.* II 5, 6. *Abr.* 3, 13; meae a. vacare confabulationi *Abr.* 1, 1 (opp. praestolari); adhuc maiora a te expeto *Abr.* 5, 2 (cf. *Georges II*⁴); forsan adhuc (i. e. ad hoc, v. ind. gramm.: praep.) illum mundo deus abtulit isto, illustris domnae post haec ut plenius Odae mens intenta deo posset tractare superna *prim.* 224.
- adimere] defectum dextrae ademptae *Mar.* 611.
- adipisci] tali consilio consensu plebis adepto *Mar.* 430 app.; hac tanti pompa splendoris adepta *Theoph.* 18.
- adiro] adite et hanc rebellem . . crudis nervis caedite *Sap.* 5, 19 (cf. accedere; vitavit ingratum sonum accedite et . . caedite); fines occiduae partis *Dion.* 141. gentem eandem *gest.* 120. nostrates *Sap.* 3, 7. *gest.* 130. Romam *Mar.* 68. sedem patriae *gest.* 691. speluncam *Mar.* 371; dominus imperator adit nos solito tristior *Gall.* 2, 1. illos (sc. iuvenes) primum adibo *Pafn.* 2, 1. te primum adeo *Abr.* 3, 1. 8, 2 add. non invitus pridem, sed gratis adirem illos (sc. daemones) *Bas.* 203; adire puellam (de amatore) *Agn.* 31. *Dulc.* inscr. *Cal.* 2, 3. *Abr.* 6, 2. *Pafn.* 1, 24. ipsam sub amatoris specie adibo *Abr.* 3, 14. 4, 5. *Pafn.* inscr. 1, 28. 10, 2.
- aditum iam fieri patulum *Gong.* 220; a. introeundi invenire *Abr.* 7, 1. evadendi nancisci *Sap.* 5, 24. aptum sibi met providere *gest.* 602. nullum relinquere *Pafn.* 7, 6.
- adiunctus turmis caelesti sede receptis *Pel.* 311 add.
- adiutoris superni II *pr.* 2.
- adiuvare] qui adiuverant, dii *Gall.* 12, 4. nisi me adjuvat tua industria. in quo possum adiuvere? *Cal.* 6, 1; oratione assidua *Sap.* 5, 14. precibus *Abr.* 3, 19. *Sap.* 4, 1. adleta v. athleta.
- admereri] o utinam admernissem illam imitari patiundo *Sap.* 5, 18.
- administrare effectum sceleris *Cal.* 9, 4. tua largitate -ante *Abr.* 6, 4.
- admirabilis continentia *Abr.* 7, 2.
- admirari satis *Pafn.* 4, 2; vestrae laudandae humilitatis magnitudinem satis a. nequeo II *ep.* 2. honestatem habitus *Sap.* 3, 2; -ando deficimus *Cal.* 9, 4. super insolita signi novitate stupendi -ando pavet *Agn.* 324; a. (vehementer), quis . . *Gall.* 2, 1. *Cal.* 3, 1. *Pafn.* 6, 2. cur . . *Gall.* 11, 1. *Cal.* 9, 2. admiranda diaboli invidia *Cal.* 9, 29.
- admiratione dignus II *ep.* 2.
- admisceri contubernio meretricum *Abr.* inscr.
- admodum I *pr.* 7. *Gall.* 3, 2. *Dulc.* 13, 2. *gest.* *pr.* 4.
- admonere crebro (a. c. i.) *Dion.* 28. admoneatur tantum *Gall.* 5, 7. talibus ac tantis figuris admonitus *Theoph.* 271. admonitis oculis *Gong.* 177 app.
- admonitionibus maternis *Sap.* inscr.
- admove pedem *Gall.* II 2, 1. -bo, quod horrescis *Dulc.* 12, 2.
- adolabantur creatori *Gall.* II 5, 2 (viscentur adolere et adulari).
- adoptiva filia (Maria Abrahae) *Abr.* 2, 1. 3, 2 app. 7, 2. (Thais Pafnutii) *Pafn.* 12, 1. eius -vis natis (monialibus Odae) *prim.* 308.

adorare Christum *Theoph.* 293. *Gall.* II 5, 3.
 adulari versipelli astutia *Sap.* 5, 22.
 adulationem proferre *Cal.* 2, 4.
 advena *Pasn.* 2, 2 (*opp.* indigena).
 mulier *Sap.* 1, 3. 2, 1.
 advenire (*plerumque compositum pro simplici verbo Hrotsvit ponere solet*)
Mar. 440. 636. *asc.* 86. *Theoph.* 255.
Dion. 250. *Agn.* 270. *Gall.* 12, 3.
Abr. 4, 1. *Pasn.* 10, 1. *Sap.* 3, 7.
gest. 351. 582. 697. *prim.* 551. a., ut
 . . *Abr.* 6, 5. *Pasn.* 2, 6. rapido impetu
Abr. 3, 3. monachico habitu
Abr. 3, 4. oportune *Gall.* 7, 1.
 gratanter *Pasn.* 7, 1. advena (*sc.*
sum), nunc advenio *Pasn.* 2, 2;
 advenit libertati nox apta recenti
gest. 544; mortem, ut adveniret,
 (optando) invitavit *Cal.* 5, 2. 9, 2.
 adventus *Gall.* 7, 1. *Pasn.* 4, 1. 7, 1.
 10, 1. tantillarum muliercularum
Sap. 1, 3.
 adversus querimoniae *Abr.* 3, 1; -sa
 fragilis valitudine carnis *Theoph.*
 432. quicquid -si *Dulc.* 12, 2; -sis
 turmis *gest.* 257.
 advocentur Iohannes et Paulus *Gall.*
 5, 7. II 4, 1. *Cal.* 4, 1. *Sap.* 1, 6.
 advolvi plantis Christi *Theoph.* 339.
 aedes secreta *Mar.* 518. interior of-
 ficinae *Dulc.* 2, 3. latebrae aedis
 obscenae, turpis *Agn.* 188. 245. de-
 testabilis *Agn.* 239.
 aedificare ecclesiam *prim.* 184.
 aeger] variis aegri morbis *Dion.* 249.
 aegrum cor *gest.* 743.
 aegre *Gong.* 321. accipere *Cal.* 1, 1.
 ferre *Cal.* 9, 2. *Pasn.* 10, 4. pati
Pasn. 7, 7. aegerrime *gest.* pr. 6.
 aegritudo animarum, corporum
Pasn. 7, 5.
 aegroti nati *Agn.* 143.
 aeneum vas *Sap.* 5, 24.
 aequalis angelis dei *Abr.* 2, 3. primis
 dominis *Gong.* 66. sororibus pro-
 vectu nobilitatis *prim.* 499; -i forma
Mar. 224. -es meritis laudes
Gong. 333. partes *Sap.* 3, 19 (duo
 -a 3, 18). -em amoris vicem *Abr.*
 6, 2.
 aequaliter *Cal.* 2, 2.
 aequare] hominem -ari astrorum ra-
 diis *Abr.* 2, 4.
 aequae *Dulc.* 1, 4. *Sap.* 3, 9. *gest.* 1479;
 a. ut *Pasn.* *inacr.* 7, 5.

aequiperare odis dignis opus dei
Gong. 224. auctricem virginitatis
 aequivoco nomine *Abr.* 2, 1.
 aequitatem sui servare, ipsius -ati,
 lance *Pasn.* 3, 4.
 aequivocus] auctricem virginitatis
 -o aequiperare nomine *Abr.* 2, 1.
 -um natum *prim.* 77.
 aequoreis flammis *Gong.* 410.
 aequus suis partibus numerus *Sap.*
 3, 16. -a satis meritis praemia
gest. 16. -a permagni gaudia doni
Mar. 179. -a gloriola *Pel.* 23.
 -am amoris vicem *Pasn.* 3, 1; -us
 Christus *gest.* 743. iudex *Theoph.*
 340. *Bas.* 249. *Cal.* 9, 33. *gest.* 27
 (-issimus). -o iudicio secreti iu-
 dicis *Pel.* 181. -a lance *Theoph.*
 173. *Cal.* 9, 6. virtus iusti iudicis
 -a dei *Gong.* 418? -um est ut *Duk.*
 11, 2. *Cal.* 2, 1. *Abr.* 9, 2. plus
 aequo *Theoph.* 139.
 aer] aeris spissitudo *Pasn.* 1, 13; in
 aera suspendatur *Sap.* 5, 22. vocem
 per aera spargit *Gong.* 233; ani-
 mam laeti per aera tollunt *Agn.*
 416. pertransies aera, supergra-
 dieris aethera *Abr.* 2, 3; emisit
 ventis aeribusque vagis *Gong.*
 158 *adn.*
 aerarii claustris *gest.* 495.
 aereos sulcos *prim.* 264 *app.*
 aestimare] quoquomodo factum sit.
 -andum relinquo *gest.* pr. 11. -ari
 inferiorem *Cal.* 9, 32; a. c. i. (i. e.
existimare) *Dulc.* 4, 2. *Pasn.* 3, 4.
 aestimatio] in -one aeternae vitae
 flocci facio, quicquid habetur sub
 sole *Gall.* II 3, 1; iuxta quorun-
 dam -onem I pr. 3.
 aestivi caloris *Mar.* 754.
 aestuare avaritiae calore *Pasn.* 3, 12.
 desiderio *Cal.* 9, 3; in facinus *Gong.*
 358. in mortem iusti *Gong.* 44.
 aestu nimio furentes (flammae) *Agn.*
 365. -um amoris compescere *Cal.*
 9, 11.
 aetas *Sap.* 3, 9. 22; -atis anni *Agn.* 4.
Sap. 3, 8; cuius est -tis? *Abr.* 1, 4.
 tantae *Mar.* 406. a. meriti par-
 terque minoris *gest.* 113; -ate minor
 I pr. 7. a. prior, meritis quoque
 maior *gest.* 37. tenellus *Mar.* 61.
Agn. 179. *Sap.* 5, 34; imbecillis
Abr. 2, 7. juvenilis *Pel.* 14. 22.
 matura I pr. 5. mediocris *prim.*

- 297 *app.* puerilis *Mar.* 290. tenella *Abr.* 2, 8. ulterior *Mar.* 477.
- aeternaliter *Dulc.* 12, 1. *Cal.* 5, 2. *Sap.* 9, 6. 8.
- aeternitatis bravium *Sap.* 5, 13. gaudium *Gall.* 13, 7. *Pasn.* 13, 4. rex *Gall.* II 9, 2.
- aeternus] beatitudo *Pasn.* 11, 3. benedictio *Pasn.* 7, 1. bona *Sap.* 5, 14 (*ibidem* aeterna percipere). decus *Agn.* 426. gaudium *Gall.* 13, 3. II 7, 1. iustitia *Gong.* 412. laus *Mar.* 892. lux fidei *Dion.* 114. pater *Dulc.* 11, 1. poenae *Theoph.* 128. *Bas.* 137. *Gall.* 2, 4. retributio *Gall.* 13, 6. rex *Mar.* 279. *Theoph.* 208. *Gall.* 13, 1. *Dulc.* 14, 3. *Sap.* 4, 3. supplicium *Cal.* 9, 29. tenebrae *Bas.* 50. virgo *Mar.* 529. vita *Agn.* 459. *Gall.* II 3, 1. *Sap.* 9, 7.
- aether] ut Phoebus radios spargebat ab aethere primos *prim.* 210; ad patrem summum super aethra locatum *asc.* 67 (*cf.* *Mar.* 875). ascendit super aethera *asc.* 114. (*cf.* *v.* 126 sq. 130). rediens penetraverat aethra *prim.* 65. aurivagis revolans secatur aethera pennis *Mar.* 147; flatum ab aethre receptum *prim.* 483. caelitus acceptum direxit ad aethera flatum *Theoph.* 30. pertransies aera, supergraderis aethera *Abr.* 2, 5. congauident animae super a. sanctae *Dion.* 262 (*cf.* *Agn.* 40. 418. *Dulc.* 11, 4. *Pasn.* 13, 1); altithrono grates spargens super a. dulces *gest.* 693. tales spargens super a. voces *Bas.* 153. (*cf.* *Theoph.* 297. *Bas.* 260. *Agn.* 229. 308).
- aetheream aulam *Theoph.* 435. plagam *Gong.* 226. -um aeterni regis thalamum *Dulc.* 14, 3.
- aevum tranquillum *gest.* 163; immortale *Sap.* 9, 9; in a. *Mar.* 278. 309. *asc.* 144. *Agn.* 98. 242 (longum). *Sap.* 5, 27. *gest.* 1; per a. *Pel.* 70 (longum). *Theoph.* 159. 320 (omne). *Bas.* 92. 116. *Dion.* 96. 259. 266 (omne). *Agn.* 448. *Pasn.* 8, 3. *prim.* 589.
- affabilis amice *Abr.* 4, 1. omnibus mulier *Pasn.* 2, 5.
- affari colloquiis amicis *Agn.* 447. dictis amaris *Mar.* 90. paucis *Sap.* 3, 5. verbis amicis *Mar.* 522. v. istis *prim.* 433.
- affatim *Abr.* 6, 6. *gest.* *pr.* 3.
- affatu blando *prim.* 52; *cf.* *prim.* 130 *app.*
- affectat iuris pompas inferioris *Theoph.* 81.
- affectus *Pel.* 237. *Abr.* 1, 2. 2, 8; carnalis *Agn.* 37 (*cf.* *Sap.* 9, 7). castus *Agn.* 103. fraternus II *ep.* 3. illicitus *Abr.* 3, 4. maternus *Pasn.* 7, 16. *Sap.* 5, 27. mitis *prim.* 130 *app.* nimius *Abr.* 1, 3. paternus *Sap.* 5, 16. patrius *gest.* 441. pius *Bas.* 26. *gest.* 682. tantus *Theoph.* 44. tener *Agn.* 11. diversis affectibus (fatigor) II *ep.* 6; cordis *Theoph.* 27 (tener). *Agn.* 46 (nimius). 104 (secretus). *Cal.* 7, 1. *gest.* 424 (magnus). 1182. *prim.* 500 (torpens); mentis *Theoph.* 221. meae intentionis I *pr.* 5.
- afferre capellam semivivam *Pasn.* 7, 3. sonipedem, pileum *Abr.* 4, 5. unum solidum secum *Abr.* 4, 6; quae vobis minimum afferunt delectationis *Pasn.* 1, 21. num mihi aliquid affers gaudii? *Abr.* 9, 1. quantum eius amor nobis attulerit temeritatis *Sap.* 4, 4.
- afficere] intolerabilis dolor me -cit *Abr.* 3, 2; commendatum funus iniuria *Cal.* 9, 32. contraluctantem omnibus malis *Sap.* 5, 31; -ci nullo dolore *Sap.* 5, 7. iniuriis *Pasn.* 1, 2. nullo maerore cordis *Sap.* 5, 13. suppliciis *Dion.* 165. tormentis *Sap.* 3, 23. tristitia *Gall.* 2, 1.
- affliguntur in carcere *Dulc.* 10, 1.
- affluenter *Sap.* 4, 3 *app.*
- affore v. adesse.
- agere (*persaepe in enuntiatis interrogativis*) *Theoph.* 391. 454. *Agn.* 407. *Gall.* II 4, 1. *Dulc.* 3, 1. 4, 4. 14, 1. *Cal.* 9, 7. *Pasn.* 3, 6. 4, 3. 6, 1. 7, 2. *Sap.* 9, 3. quid agit (musica)? *Pasn.* 1, 9. contraria nostris monitis *Abr.* 3, 5. nihil dignum deo *Pasn.* 12, 2. nobile Abrahae factum, quod miserans egit, cum Loth ex hoste redemit *gest.* 193. neglegenter in divinis *Abr.* 3, 12. devote *Abr.* 8, 1. recte *Abr.* 3, 9; quid actum sit *Dulc.* 6, 2. quid actum est de Thaide? *Pasn.* 8, 2 (*cf.* 3, 11). quid mihi erit agendum? *Gall.* 2, 5. *Cal.* 4, 1. *Abr.* 1, 2. 9, 2. *Pasn.* 3, 9. *Sap.* 5, 12. 23. quid

- sibi sectandum vel quid restaret agendum *Agn.* 333. in cunctis cautus agendis *prim.* 11; angelicam in terris conversationem *Abr.* 7, 2. deo grates *Dion.* 215. poenitentiam *Abr.* 7, 3. *Pasn.* 6, 1. solitarium vitam *Abr. inscr.*; trium cursus dierum *Theoph.* 377. diem istum cum laetitia *Cal.* 9, 31. annos multum feliciter actos *gest.* 21; quid cum herili filia agat *Gall.* 3, 1. quid mecum velis sermonibus agere *Cal.* 8, 1; quid mea in te agat dilectio *Cal.* 8, 4; me vereor flammis caelo consumier actis *Theoph.* 182. caelitus acta (vindicta) *Gong.* 469. mandatis secretius actis *gest.* 441.
- agitare hostes rebelles *Pel.* 111. corpus inter grandisonas -ari martyris undas *Pel.* 323; ista, quae vos agitat, fatuitas *Dulc.* 1, 3. ubi agitur (sc. filius inerguminus)? *Gall.* II 8, 1.
- aggere (terrae) *prim.* 369.
- aggredi blandis alloquiis *Gong.* 104. blanda alloquutione *Sap.* 3, 3.
- agmen] velut agmine facto *Agn.* 120. *gest.* 431. cum non paucis ex agmine lectis *gest.* 487. gregis agmina magni *Mar.* 57. a. tenerum Christo pastore regendum *Pel.* 42.
- agna] quis lupus meam agnam raperet *Abr.* 3, 14.
- agnitio Marine *Abr.* 5, 3. veritatis *Gall.* 5, 6.
- agnosciane me senem? *Abr.* 7, 2 (cf. 3, 17. 4, 5. 6, 3. 7, 6); absolute *Dulc.* 13, 3. causam *Cal.* 5, 2. enarithmum *Cal.* 2, 2. exitum rei I *epil.* quae interrogabam *Sap.* 3, 10. terminum *Sap.* 3, 10. veritatem *Sap.* 3, 7. vultum eorum *Gall.* 12, 7; a. c. i. *Mar.* 35. II *ep.* 8. *Pasn.* 1, 31. interrog. *obl.* II *ep.* 12. *Abr.* 3, 16.
- agnus] timidi agni *Mar.* 148. anniculus *Mar.* 203; boni pastoris, qui portare suos humeris non distulit agnos in propriis *Mar.* 40; (i. e. Christus) *Pel.* 312. *Ioh.* 11. 12 (peremptus). 19. 28. nive candidior *Agn.* 445. paschalis *gest.* 324. purpureus *Mar.* 43. *Gong.* 482. tonantis *Gong.* 721 *add.* agnum sequi *Agn.* 7 *adn.* *Sap.* 9, 2 *app.*
- ais] angelicis suadens ait ista ceteris: . . . *asc.* 102 (cf. *Theoph.* 27. *Agn.* 139. *prim.* 331). 'dic' ait 'auxili possim quid ferre . . .' *Theoph.* 112. . . ac vobis ipsam pacem dimisso perennem.' haec ait, et citius ascendit *asc.* 113.
- ala] expansis alis *prim.* 303 (*de columba*); Cereris contexta sub alis *gest.* 575.
- alacri mente *Gall.* 5, 4.
- alapas malignas *asc.* 42. colaphis, alapis quoque, caedi *Theoph.* 27.
- albatu] (urbs) fudit albatos domino baptismo natos *Pel.* 28.
- albus] cunei *Gong.* 497. digiti *Mar.* 262. equus *Ioh.* 31. manus *Gong.* 225. vestis *asc.* 130. *Theoph.* 101.
- alere] ad hoc vos materno lacte affluenter alui *Sap.* 4, 1.
- alias (adv.) *Gong.* 325. 371. *Gall.* 22 *Sap.* 5, 26.
- alienatus mente *Dulc.* 4, 2.
- alienus amor *Abr.* 4, 4. lana *Cal.* 9, 2. perditio *Cal.* 9, 12. profectus II *ep.* 1. *Cal.* 9, 30; cf. aligeni.
- aligenorum telis *gest.* 102 *app.*; quod conici, alienorum confirmatur exemplo *Abr.* 4, 4 alienos amatores sequi, i. e. alios.
- alioquin *Sap.* 3, 11. 5, 12.
- aliquando *prim.* 161.
- aliquantisper (i. e. paulisper) *Abr.* 3, 17. *gest.* *pr.* 7.
- aliquis v. ind. gramm.: pronomen.
- aliquot dies *Cal.* 9, 27.
- aliquoties *Dulc.* 14, 1. *Sap.* 3, 2.
- aliter *Dion.* 91. *Abr.* 4, 6.
- alius a. g. I *pr.* 7. 8. *Theoph.* 14. 15. *Bas.* 24; (i. e. alter) *Mar.* 101. II *pr.* 2.
- alleluia deo resonantes *Dion.* 22.
- allisi martyris *Pel.* 291.
- alloquiis blandis *Gong.* 201. paratis talibus a. *Gong.* 136 (i. e. 'tactu susurris', v. 139).
- alloquutione blanda *Sap.* 3, 2. -onis tuae dulcedine *Gall.* 2, 4.
- almificus consul *Gong.* 202. princeps *Gong.* 48. a. pinusque rex *prim.* 10; -a vita (a. *Gongolli*) *Gong.* 422.
- almitas tua *Sap.* 1, 2; cf. almitia.
- almities generis *Gong.* 22; vestri almities *gest.* *pr.* 2 *app.*

- almus] Dionysius *Dion.* 6. dominatrix *Mar.* 3. domini gentis Francorum *gest.* 452. dux *gest.* 455. ecclesia *gest.* 53. flamen *asc.* 28. 71. dei genitrix *Theoph.* 368. laus *Theoph.* 446 *app.* Maria *Mar.* 550. 564. 778. merita *prim.* 456 (*quo loco egregie commendatur Bartschii coniectura Gong.* 503). mysterium sacri baptismatis *Theoph.* 335. parentes *Agn.* 28. pater *Bas.* 209. 219 (*s. Basilus; sed Mar.* 304 *et prim.* 589 *de deo*). pneuma *Mar.* 223. potestas *Agn.* 29. preculae *Mar.* 177. princeps *prim.* 23. salus *Gong.* 301. signum (*i. e. miraculum*) *Mar.* 737. signum sanctae crucis *Theoph.* 95. spiritus *prim.* 258. vir virtutibus a. *Bas.* 17.
- altare *Mar.* 87. 208. *Abr.* 7, 14.
- alte] flammivomis a. surgentibus undis *Pel.* 400 *app.*; altius polum Phoebo ascendente serenum *Mar.* 360.
- alter *Pafn.* 1, 10. in regno *Pel.* 267. altera (*i. e. alia*) mulier *gest.* 82.
- altercandi tempus *Sap.* 3, 24.
- alternando *Sap.* 5, 6.
- alternis certantibus loquelis *Dion.* 27.
- altithronus *Mar.* 42. 256. 427. 475. 525. *Gong.* 138. 236. *Theoph.* 285. 428. 448. *Bas.* 252. *Dion.* 69. 209. *Agn.* 225. *gest. prol.* 2, 3. r. 693.
- altitudo] ab -ine caeli *Abr.* 7, 4.
- altus] Alpes *gest.* 623. caelum *Mar.* 794. *asc.* 101. 125. Oceanus *Pel.* 106. polus *Mar.* 455. solium *asc.* 132. somnus *gest.* 528. urbem famosis moenibus altam *Mar.* 826. ab alto (*i. e. caelo*) *Mar.* 140. 275. in altum *Mar.* 803. *Theoph.* 49. *Agn.* 272. *Abr.* 3, 5. nec surgens alta petivit (palma) *Mar.* 780. (*cf. r.* 764).
- alumna *Hrotsvit Gerbergae, Mar.* 11. Maria *Abrahamae, Abr.* 3, 11. -nae moniales *Odae, prim.* 420. *Christinae, prim.* 581; *Gallia Dionysii, Dion.* 134; *Agnes Christi, Agn.* 264.
- alumnus] circumquaque suos subito mittebat alumnos (*i. e. milites*) *gest.* 567; carus (*dei*) *Dion.* 177. caelestis regis *Pel.* 277. pacis *Pel.* 196; vel extremis auctorum alumnis *II pr.* 7.
- alvus castus *Mar.* 524. sacer *Mar.* 581. virgineus *Mar.* 217. 219; maternis alvis *prim.* 524 (*cf. p. VI²*).
- amabilis omnibus mulier *Pafn.* 2, 5. amabiliter honorare *Gall.* 1, 7 *adn.*
- amandus] anima *Theoph.* 312. consors tua *prim.* 158. domina *gest.* 413. ephebus *Pel.* 251. forma *Pel.* 232. frater *gest.* 654. gremium *Mar.* 711. 771. *gest.* 58. natus *gest.* 115. 616. pastor *Bas.* 255. pater *Abr.* 7, 15. patria *gest.* 207. 335. Pelagius *Pel.* 233. rectrix *prim.* 450. salvator mundi *Bas.* 139. sanctus *Pel.* 357. stirps *gest.* 423. venia *Gong.* 377. *Bas.* 3. 218.
- amanter provexit *prim.* 511.
- amare (*liberos*) *gest.* 428. 446. genitoris ad instar -ari *prim.* 520. ipsum ceu dulcem venerantur -ando parentem *Theoph.* 28. honorabiliter *Gall.* 1, 7 *adn.* affectu populi tanto -ari *Theoph.* 44; deum *Agn.* 323. 376. 388. Christum (*sponsum*) *Agn.* 104 (affectu secreto cordis). *prim.* 360; (*puellas*) *Agn.* 47. *Gall.* 1, 7. 13, 4. *Cal.* 2, 2. 3, 3. *Abr.* 6, 2. illicite *II pr.* 4. *Cal.* 9, 2. 22. plus iusto *Cal. inscr.* formosos facie iuvenes ardenter -are *Pel.* 206.
- amaritudo interni doloris *Cal.* 9, 15. internae maestitudinis *Abr.* 6, 1. intestini maeroris *Pafn.* 3, 7; quantum dulcedine tuae alloquutionis -inem dulcorasti maesti patris *Gall.* 2, 6; diabolica *Cal.* 9, 29.
- amarus] animus *Mar.* 610. *Theoph.* 236. *Bas.* 132. *Agn.* 402. *gest.* 536. coluber (*i. e. diabolus*) *Gong.* 353. dicta *Mar.* 90. *Gong.* 541. dolus *Gong.* 357 (serpentis). *gest.* 480. excidium mortis *Pel.* 48. exilium *Mar.* 683. fel cordis *gest.* 490. fructus *Cal.* 9, 29. gustus *Theoph.* 451. imperium *gest.* 710. lacrimae *Mar.* 161. *Theoph.* 199. *Bas.* 110. *Agn.* 332. laquei errorum *Dion.* 154. loetum *prim.* 540. maculae *Mar.* 400. minae *Bas.* 129. mors *Mar.* 116. *Agn.* 339. odia *asc.* 34. opprobria *Mar.* 169. *Bas.* 202. peccatum *Bas.* 214. planctus *gest.* 411. poena *Mar.* 663. *Theoph.* 360. *app. gest.* 333. probra *Agn.* 147. querulae *Theoph.* 193. supplicium mortis *Dion.* 2. tristitia *Bas.* 42. *gest.* 646. verba *Mar.* 102.
- amasiones *Pafn.* 4, 5. 5, 1. lascivi *Pafn.* 3, 9.

amator tuus *Pasn.* 3, 1. -ores *Abr.* 4, 3. 4. nequam *Pasn.* 4, 1. -orum greges *Pasn.* 1, 25. sub -oris specie *Abr. inscr.* 3, 16. 4, 5. *Pasn. inscr.* 1, 28. 10, 3; (*deus*) a. gentis *Mar.* 107. pietatis *Mar.* 314. (*Christus*) a. virginitatis *Gall.* 5, 2. nobilior *Agn.* 65. prior *Agn.* 152. supernus *Pasn.* 5, 2.

amatrix] adeo a. mei II *pr.* 8.

ambigere] non ambigo *Gall.* 12, 8. a. c. i. II *ep.* 6. quin . . *Cal.* 9, 4. *Abr.* 3, 10.

ambiguitatis nodus *Cal.* 9, 7.

ambigua res *Abr.* 4, 2.

ambire *inf.* *Cal.* 9, 23; a. c. i. *Cal.* 9, 31.

ambo *Gall.* II 9, 1. *Cal.* 9, 4. *prim.* 102. 171. imperia *gest.* 1501; -orum coaeterno flamine sacro *Agn.* 375. sancto -orum paraclyto *Dulc.* 11, 1.

ambulatione (te) sequerer *Pasn.* 5, 2.

ambusta ab igne vestimenta, corpora *Dulc.* 11, 5.

amen *Mar.* 311. 322. *Pel.* 312. *Theoph.* 447. *Bas.* 264. *gest.* 1517; *subscr.* *Agn.* *Gall.* I. *Cal.* *Abr.* *Sap.*; *Dulc.* 4, 1. *dicat Amen.*

amens (*prae amore*) II *pr.* 5. *Cal.* 3, 5. 4, 1. 9, 3. *Pasn.* 1, 26. iuvenis *Agn.* 60. 122.

amicam caram *prim.* 338. dignam *gest.* 71. vultu praepulchram *Mar.* 79.

amicitia *Henrici et Aethelheithae, gest.* 736. (formosos iuvenes) -ae propriae coniungere *Pel.* 207 *adn.* -am tecum inire (*i. e. cum imperatore*) *Sap.* 3, 4 (*cf.* -a nostra perfrui *Sap.* 3, 3).

amictu splendidi *Dulc.* 13, 3. sui cultus omnes regalis amictus *gest.* 1490.

amicus *Mar.* 850. *Agn.* 51. *Cal.* 1, 1. affabilis *Abr.* 4, 1. fidelis *Abr.* 3, 16. pravus *Theoph.* 130; *Christi asc.* 19. 24. *Gong.* 205. *Pel.* 190. 289. (*diaboli*) *Bas.* 70; meus quem diligo (*Christus*) *Agn.* 84 (*cf.* r. 12. 69, *Pasn.* 3, 10 *et amica*); perversus fraudis *Bas.* 46. devotus legis *Mar.* 114; pudicitiae virginalis *Gall.* 13, 3; *adi.*: colloquia *Gong.* 201. *Agn.* 303. 447. dicta *Mar.* 142. gremium *Mar.* 862. monita *gest.* 105. *prim.* 419. 497. quies *Gong.* 221. suadela *Agn.* 146. *gest.* 644. verba *Mar.* 343. 372. 522.

asc. 108. *Theoph.* 124. 234. *Dion.* 24. 52. 118.

amisso carae genitricis amore *gest.* 742.

amne iacere *Pel.* 230.

amoena folia *Gong.* 182. forma *Agn.* 12.

amor parentum in liberos, *Theoph.* 227. 236. *Bas.* 25. *Agn.* 435. *gest.* 403 (*cf. prim.* 425. 504). 462. 742. patris a. verus *Liudolfus Ottonis*) *gest.* 609. pro tua tuique filiarum salute paterno sollicitor -ore (*Adrianus ad Sapientiam*) *Sap.* 3, 4; *Liudolfi in Ottonem, gest.* 619; *Henrici in Ottonem, gest.* 348; *Henrici et Aethelheithae, gest.* 681 (*fraternus*). 737: *Clementis papae in Dionysium, Dion.* 110; *monialium in Ottonem Illustrem, prim.* 526. populi in *Liudolfum, gest.* 123. 426. 451. in *Liudgardam, gest.* 437; *viri et feminae legis aut illicitus, Mar.* 82. 373. *Theoph.* 230. *Gall.* 2, 5. *Dulc.* 2, 2. *gest.* 108. 156. 209. 447. 470. 642. 1166. *prim.* 300 (*Bas. Agn. Cal. Abr. Pasn. passim*); *virorum, Pel.* 22. 262; castitatis *Cal.* 9, 2. frigoreae lymphae *Gong.* 97. terrestris pompae *Theoph.* 143 (*cf. r.* 171). (*con-*) servandae virginitatis *Agn.* 127. *Gall.* 12, 10. vitae *Gall.* 1, 3. *Cal.* 9, 16. *prim.* 512; in deum (*praecipue in Christum sponsum*), *Mar.* 148. *Pel.* 63. 205. *Dulc.* 1, 8. *Pasn.* 1, 21. *Sap.* 4, 4. 5, 1. *prim.* 148. 259 (*Agn. Gall. passim*). in inimicos, *asc.* 23: *Christi (Mariae) in homines, Mar.* 62. *Theoph.* 223. 234.

amoveatur (*Agapes*) *Dulc.* 1, 2. amovete pessulum *Pasn.* 8, 1.

amplecti propriis ulnis (*tuendi causa*) *Theoph.* 224. caput morientis filiae *Sap.* 5, 15. collum (*filii*) *Agn.* 23. foederatos *Gall.* 9, 3; ollas et sartagine pro virginibus *Dulc. inscr.* 4, 3; bonum cordetenus *Sap.* 5, 11. quae iubet *Abr.* 7, 13. 8, 2. praecceptum male suasum *Bas.* 64. hoc optamus, hoc amplectimur *Dulc.* 1, 8.

amplexari] qua sinceritate dilectionis te visceratenus -atus fui *Cal.* 7, 1. donec -aris amplexibus filii virginis *Abr.* 2, 5.

amplexu serpentis circumflexa *Cal.* 9, 1; ut irruam in tuos -us *Gall.*

- 12, 10 (*Constantinus ad Gallicanum*); -u virginis uti *Agn.* 260 (*cf. Dulc.* 4, 2). vel optatis -ibus me saturabo *Dulc.* 3, 2 (*cf. inscr.*). crebris senile collum -ibus mulcebo *Abr.* 6, 2; nunc in caelis illi (*i. e. Christo*) coniungor amoris -u dulci *Agn.* 452 (*cf. Gall.* 13, 1. *Abr.* 2, 5).
- amplius]** tanto a. *II ep.* 9.
- amplus]** gremium fornacis *Pel.* 386. terrae *gest.* 415. imperium *gest. prol.* 2, 17. pretium sanguinis *asc.* 11. *Theoph.* 337. quaestus *prim.* 479. regnum *gest.* 463. spatium decursi temporis *Dion.* 111; amplior dei gratia *Cal.* 9, 32. honor *Gall.* 12, 9.
- ancilla nefanda** *Theoph.* 263.
- angelicus]** caterva *Mar.* 902. *asc.* 102. 143. *Dion.* 176. coetus *Mar.* 215. 582. *asc.* 94. *Gong.* 476. *Dion.* 237. *Agn.* 84. 413. conversatio *Abr.* 7, 3. gladius *gest.* 270. hymni *asc.* 88. *Gong.* 479. *Pel.* 301. laudes *Mar.* 28. militia *Gong.* 256. minister (*i. e. angelus*) *Mar.* 367. *Dion.* 70. phalanges *Abr.* 9, 5. turma *Mar.* 198. verbum *Mar.* 33. 148. *asc.* 121. vestis *Agn.* 247. virginitas *Agn.* 4.
- angelus** *Mar.* 140. 163. 196. 207. 226. 244. 512. 520 (*summus, i. e. archangelus*). 794. 803. *Agn.* 225. 302. *Gall.* II 5, 5. *Abr.* 2, 5. *Pafn.* 12, 4. *Sap.* 9, 5. *Ioh.* 8. 16.
- angoris iaculo** *Gong.* 372.
- anguinae calliditatis** (*de diabolo*) *Theoph.* 122.
- anguis]** -em proturbandum *Cal.* 9, 7. baratrum -ibus impletum *Dion.* 75.
- angustia carceralis custodiae** *Sap.* 4, 1; a. cordis *Mar.* 740. quantis tunc -is urgebatur constantia tui pectoris! maximis *Gall.* 12, 5. compatiētes orbatī patris -is *Gall.* II 9, 1.
- angustum praesepe** *Mar.* 586. -a cellula *Pafn. inscr.* 7, 5. 10, 3. in -o pectoris antro *Gong.* 373 *app.*
- anhelus]** quo tenditis tam -i? *Dulc.* 13, 1. -i tortores *Sap.* 5, 21.
- anima]** corpus et a. *Pafn.* 1, 5. 17. -ae imperium pati cogit corpus *Abr.* 9, 3. iube materiale corpus Fortunati in viventem -am iterum reformari *Cal.* 9, 26. -a numquam moritura *Bas.* 27. *Agn.* 162. -a caelitus indita *Pafn.* 13, 3. -am, quam (caelitus) inspirasti *Pafn.* 13, 2. *Sap.* 7, 2. meae pars -ae *Abr.* 2, 1. 7, 2. virginem, quam prae parentibus, prae vita, prae -a a me scis amari *Gall.* 13, 4; pro propriis -am ponens ovibus pie caram (*Christus*) *asc.* 12 (*cf. Mar.* 63. *asc.* 63. *Theoph.* 312. *Cal.* 9, 24). rogamus solvi retinacula -arum *Dulc.* 11, 4. -am expirare *Gong.* 481. -am pro te de corpore pulsam *Agn.* 389. -as pro te de lutea habitatione eliminatas *Gall.* II 7, 2. -ae egressae sunt corpora *Dulc.* 11, 5; sponsus castarum -arum *Agn.* 24. -a beata *Pel.* 364. *prim.* 584. benedicta (*Mariae*) *asc.* 86. niveo candore corusca *Agn.* 414. sanguine lota *Pel.* 68. sancta *Dion.* 262. *cf. Theoph.* 425. *Gall.* II 9, 2. *Cal.* 5, 2. 3. 8, 1. *Pafn.* 13, 1. *Sap.* 9, 1; languescens *Bas.* 205. misella *Theoph.* 372. peritura *Theoph.* 192. vitiata *Theoph.* 204. -arum aegritudo *Pafn.* 7, 5 (*cf.* 7, 16). -a idolis polluatur *Dulc.* 12, 3. -am revocet, quae erravit *Abr.* 3, 18. -ae interitus *Cal.* 9, 18. -as perdere tantas *Dion.* 153. *Pafn.* 3, 5.
- animalis viventis** *Agn.* 172. universae -lis species *Pafn.* 12, 6. capax disciplinae (*homo*) *II ep.* 7 *adn.* irrationale *Cal.* 9, 8 (*serpens*).
- animari spe retributionis** *Gall.* 1, 4. huius spe promissi *Sap.* 9, 8. facundissimis disertissimorum sententiis *gest. pr.* 7.
- animus amarus** (*s. v.*). caelo intentus *Abr.* 1, 4. iocundus *Agn.* 385. lascivians *Pafn.* 10, 3. paratus *prim.* 255. purus *asc.* 37. serenus *Mar.* 246. *gest.* 438. miserans *Pel.* 208. suspensis -is *Gall.* 7, 1 (*cf. Agn.* 341); *Mar.* 166. 390. *Pel.* 100. *Dion.* 68. *Gall.* 3, 2. *Dulc.* 12, 3. *Cal.* 2, 5. 9, 3. *Sap.* 3, 5. *gest.* 377. 514. 1185. *prim.* 323. haec didici, et discens -o mandavi sedula fixo *Mar.* 402. quo ab huiusmodi intentione Gallicani revocet -um *Gall.* 2, 5 (*cf. Cal.* 2, 1). -um ad cedendum compellere *Sap.* 3, 23 (*opp.* corpus); *i. e. intellectus*: alioquin non capit meus -us *Sap.* 3, 11. penetrans -o rerum secreta profundo *gest. prol.* 2, 26.

anniculum agnum *Mar.* 203.

annuere novi gaudia signi *Gong.*
256. si quando deus annuerit
posse II *ep.* 3 (*cf. Pafn.* 3, 12). si
tua annuerit pietas *Gall.* 1, 7.
a. c. i. Dulc. 1, 1.

annullare] ne in me donum dei
-aretur II *ep.* 9.

annus] descripsisse diem dignum du-
cebat et -um (*tenebrarum*) *Dion.*
12; digestis bis denis -is *Mar.* 85.
167. 280. 404. *Theoph.* 61. *Abr. inscr.*
gest. 20. 1516. *prim.* 294. 316. 469. 480.
575. 583. cuius primatus sexto, ni
fallor, in -o *prim.* 361 (*cf. v.* 372);
quot -os aetatis volverunt? *Sap.*
3, 8 (*cf. Agn.* 42). -is primis *Theoph.*
8. *Agn.* 136. 178. 283. *prim.* 14. pueri-
libus *Pel.* 147.

antea *Abr.* 3, 7.

antiquitus] hoc Romanis (meretrici-
bus, deo) a. fuit in more *Gall.*
12, 2. *Abr.* 4, 4. *Pafn.* 12, 6.

antiquus] calliditas *Gong.* 435 (*dia-*
boli). hostis *Agn.* 198. inimicus
gest. 166. 203. 729. serpens *Cal.* 9, 29.
Abr. 3, 4. libri I *epil.* templum
prim. 292. triumphus *gest.* 140 (*cf.*
Ekkeh. Walth. v. 12). venia *Gong.*
454; altithroni prolem mundo satis
-iorem *Mar.* 525.

antistes (*i. e. episcopus*) *Bas.* 224.
(*i. e. metropolitanus*) *Theoph.* 53
(*summus*). 394.

antrum carcereum *Dion.* 169. *gest.*
531. nigrum *Pel.* 225. *Bas.* 194. *Agn.*
210 (*lupanaris*). obscurum *Bas.* 208.
secretum *gest.* 552. sordidulum *Agn.*
224. tristificum *Dion.* 174. *Agn.* 258.
292; a. pectoris I *pr.* 8 *app.*

anxiare] anxio gemo doleo super
gravi impietate mea *Cal.* 9, 14.

anxie diuque gravem sustinui do-
lorem *Cal.* 2, 1.

anxietas cordis *Gall.* 2, 1. II 9, 2.

anxius] dum variis animo foret -a
curis *gest.* 514.

aperi fenestram *Pafn.* 12, 1. vitae
libri mortisque tenentur aperti
Ioh. 33. oculis apertis *Theoph.* 375.
ut os ad vovendum aperui *Gall.*
12, 6. aperto sepulchro *Cal.* 9, 1.
interrog. obl. Abr. 7, 2.

apicem augustalis dignitatis *Gall.* II
5, 3.

apocrypha I *pr.* 3.

apostata Iulianus *Gall. inscr.*

apostolicus] ius *prim.* 178. rector
prim. 154 (*papa*). sedes *Dion.* 104.
gest. 1497 (*Roma*). vir *Dion.* 134
(*Dionysius*).

apostolus (Iohannes) *Cal. inscr.* 2, 4.
9, 22 (*Christi -e*). (*Paulus*) *Pafn.*
1, 20. limina -orum (*Petri et Pauli*)
Gall. 10, 1. -orum tecta *Gall.* 12, 1.

apparatus] pomposo admodum -u
egrediebaris *Gall.* 12, 2. absque
armorum -u *Dulc.* 14, 3.

apparere] cui mox -ens iuvenis prae-
lucidus infit *Mar.* 621 (*cf. r.* 163).
asc. 15. *Dion.* 177. *Gall.* 12, 7. *Cal.*
8, 2. 9, 13; ut talis -eat corpore
Dulc. 4, 3 (*cf. Abr.* 9, 4). quin su-
perna gratia in te -eat *Cal.* 9, 16.

appellabo ipsam pro hac re *Gall.* 1, 4.

appetere] non leve -it praemium, sed
summum *Gall.* 1, 8. nec spineta
pede horruit -ere *Gong.* 174.

applicare se paliuris *Gong.* 171. sui
in (*cf. add.*) propriis domini *Gong.*
202. se mensa apposita *Gong.* 216.

apponere] si unius rotatus mansurni
-neretur *Abr.* 1, 4. peiora prioribus
Abr. 3, 6. tanto difficiliora *Pafn.*
1, 13; carniū esum vinique haus-
tum *Abr.* 3, 17. mensam *Theoph.*
452. medicinas *Agn.* 121. ignibus
appositis *Mar.* 206. *Pel.* 383. loetali
poena ocus -a *Gong.* 422. urbibus
-is *Mar.* 819 (*daran, d. h. am*
Meere, legend); *inf.* I *pr.* 8. *Theoph.*
120. 177. *Dion.* 62. *gest. pr.* 6; ser-
pentinis lenociniis cor a. *Sap.* 3, 1.

apprehensa manu *Cal.* 9, 27.

apprime] philosophicis a. studiis
enutriti II *ep.* 3.

aptare nomen *Mar.* 269. unumquem-
que praemiis suppliciisve *Cal.* 9, 11.

aptatio] nominis sui fulgens a. magni
Mar. 634 (*in circumcissione*).

apte *Dion.* 104. *Agn.* 228. II *pr.* 1.
Pafn. 7, 13. *prim.* 100. 131. 223.

aptus divisioni maior terminus *Sap.*
3, 19. tuae familiaritati *Gall.* 5, 1.
tantis genitoribus *gest.* 122 (*i. e.*
dignus). honoribus *Agn.* 48. divinis
laudibus *prim.* 95 (*coenobium*). 223
(*locus*). libertati nox -a recenti
gest. 544 (*zur Befreiung*). variis
morbis medicinae *Agn.* 121. ob-

- sequiis regalibus *gest.* 501 (personae). 677 (opera). obsequio domini locus *prim.* 107. palmas ornamentis magis -as *gest.* 185. in hac hora precibus satis -a *prim.* 41. querelae locus *Abr.* 6, 4. servandis reliquiis locus *Sap.* 9, 1. sceptris Henricum regem satis -um *prim.* 70. ad officium sibimet satis -um *Theoph.* 16. solvendis sigillis agnus *Ioh.* 11. haud -um tanto luctum dixere triumpho *gest.* 299; locus viatori ad pernoctandum -us *Abr.* 5, 1. triclinium ad inhabitandum nobis -um *Abr.* 7, 1. quia non arbitror pretium piaculi -um esse ad opus beneficii *Pafn.* 3, 10; *inf.* *Theoph.* 51; ut . . *Theoph.* 34; aditus *gest.* 606. carmen *prim.* 3. castellum *gest.* 626. obsequia *gest.* 353. cognovit amicitiae signis satis -is *gest.* 736. sociis comitantibus -is *gest.* 109.
- aqua] sonitus inundantis -ae *Sap.* 5, 25. confusae -arum gurgites *Pafn.* 12, 6.
- ara *Dion.* 20, 26. *Ioh.* 14. *prim.* 251. sacra *Theoph.* 388. *Ioh.* 21. *gest.* 359. *prim.* 34.
- arbiter supernus *Cal.* 9, 6 (deus); egregius *Gong.* 424 *adn.*
- arbitrari a. c. i. II ep. 3; *Gall.* 10, 1. *Pafn.* 3, 11 (recte -aris).
- arbitrium] tuo -o pendet *Gall.* 9, 3. librans -um fidei *Pel.* 76 (das *Religionsedict aufrecht erhalten*; cf. v. 50 sq.); libero utuntur -o *Gall.* II 1, 1. suo uti -o *Abr.* 2, 7.
- arbor fortissima (palma) *Mar.* 777. -or, flecte tuos ramos *Mar.* 775. -oribus succisis *prim.* 228; malae -ori amaros fructos facienti *Cal.* 9, 29.
- arboreae spissitudinis *gest.* pr. 5. -as umbras *prim.* 222.
- archipraesulis Wilhelmi *gest.* pr. 11.
- arcum extende *Dulc.* 14, 2.
- ardenter talem corde colens iuvenem *Gong.* 50. formosos facie iuvenes a. amare *Pel.* 206.
- ardere] claras a. lucernas videre *prim.* 195. -entibus rogis *Sap.* 5, 11. -entis radios solis *Mar.* 349 (ubi de luce agitur). in madidis audax -ebat arenis *Gong.* 409 (sich ver-
- brennen); *inf.* *Gong.* 175. *Pel.* 83. *gest.* 1165. a. c. i. p. *Gall.* 13, 7. -entis toto conamine mentis *prim.* 137; propriam dominam *Gong.* 356. formam regalis stirpis (pueri) amandam *Pel.* 232. quam -es *Cal.* 2, 4. in eius amore *Abr.* 5, 3.
- ardescere (amore) *Bas.* 38. in dei amore *Pafn.* 1, 21. *inf.* *Pel.* 357.
- ardor nimius (fornacis) *Sap.* 6, 1. expers -oris tanti penitusque caloris *Pel.* 405 (unversehrt); carnalis amoris *Agn.* 361.
- arduus] metrica modulatio difficilis et -a I pr. 8.
- area nostri Gandeshemensis coenobii I pr. 6 (i. e. bibliotheca; imago gallinarum grana colligentium).
- arenas pelagi numero comprehendere certo *Mar.* 878. in madidis -is *Gong.* 409.
- arenosa loca *Gong.* 188.
- argenti probati *Gong.* 111.
- arguere] monui hortando potius quam -endo *Gall.* 1, 3. nos infidelitatis alicuius *Pafn.* 4, 4. -i temeritatis *gest.* pr. 8. ne reus maiestatis esse -aris *Sap.* 1, 2.
- argumentose te confundere *Sap.* 5, 34.
- arguto palato *Gong.* 143.
- arista] inter maturas Cereris crescentis aristas *gest.* 554; (spiritualiter) seges domini praebens innumeras maturae messis aristas *Dion.* 122.
- arithmetica *Pafn.* 1, 7. -a disputatione *Sap.* 3, 8.
- arma] -orum variis signis *Pel.* 116. variis -orum instrumentis *Gall.* 9, 1. discedere ab -is *Gall.* 9, 2. absque -orum apparatu *Dulc.* 14, 3. absque -is ignium *Sap.* 5, 35. -is vicissim eiciendo *Pafn.* 1, 26; fraudis miserum circumdedit -is *Gong.* 443.
- armati milites *Gall.* 12, 7. -is laceratis *Pel.* 110.
- armigero perverso *Gong.* 462.
- armonia dulcis siderum *Sap.* 9, 5.
- armonice coniuncti soni *Pafn.* 1, 6.
- armonicus] secundum -am modulationem *Pafn.* 1, 4. 6.
- aromatibus condire corpora *Sap.* *inscr.* corpuscula *Sap.* 8, 1. fragrantiam paradisiaci -atis *Sap.* 5, 23.

arridere suo munere fronte pio
Gong. 60 (*i. e. gaudere*).

arripere baculum tractis digitis
Gong. 244. illius arrepta secreta

fraude sinistra *Bas.* 238; iter *Gall.* 2, 5. semitam veritatis *Cal.* 9, 17;

a daemonio arreptus *Gall. inscr.*

ars] aliquantulam (miram) scientiam
artium II *ep.* 3. *Sap.* 3, 22. per
dynamin artes scire, per energiam
omnino nescire II *ep.* 7; artem
discebat, quae docet astrorum
motus, solis quoque cursum *Dion.*
7. 17. belli doctissimus artis *gest.*
50. digitos operum satis arte pro-
batos *Mar.* 351; ingenii arte pro-
fundi *gest.* 699.

artare] licet rupes -arent testis cor-
pus praedulce cadentis *Pel.* 288.

artifex (*simulachrorum*) *Agn.* 169.
Dulc. 1, 7; artificis mundi dei
Gong. 284 (*cf. Sap.* 3, 22).

artus lactantes *Mar.* 723. nostros
Mar. 816. plebis *gest.* 545. redivi-
vos *Pasn.* 13, 4.

artus] catenae *Pel.* 124. coenobii
claustra *Bas.* 32. iuncturae *Gong.*
179. iussa *gest.* 404. aurium mea-
tus *Pasn.* 1, 15. vincla *Pel.* 161.
gest. 526. vincla mortis *asc.* 17;
artioris frenos observantiae *Abr.*
3, 17. artissima lex *Abr.* 9, 3.

arundineus v. harundineus.

arvum] draco de caelo cecidit pro-
iectus in -a *Ioh.* 27. patriis de-
pulsus ab -is *gest.* 603.

arx] ubi sublimem regni possederat
arcem *gest.* 713. residere in arce
(superba) *gest. prol.* 2, 24. r. 99; ab
arce (*i. e. a caelo*) *Dion.* 252. *Theoph.*
449 (parentis).

ascendere] altius polum Phoebō -ente
serenum *Mar.* 360 *app.*; spiritus
aetheream plaudens -it ad aulam
Theoph. 435; (*de Christo*) astrigeram
ad aulam *asc.* 21. praecelsos caelos
asc. 78. super aeth(e)ra *asc.* 114.
130. ad patrem *asc.* 66; equos *Gall.*
8, 1. ascenso equo *Dulc.* 13, 4.

ascensus graduum *Mar.* 289. 309. 412.
-um comprehendere *Dulc.* 14, 1.

ascitur natis ecclesiae nitidis *Gong.*
38.

asinum vivit *Abr.* 2, 6.

ascribi militiae *prim.* 14; gaudiis
tantae felicitatis *Abr.* 2, 6.

aspectu terribilis *Cal.* 9, 12. nec -um
subtraho *Pasn.* 3, 2. -u primo *Pel.*
231. *gest.* 118.

asperī itineris *Abr.* 8, 1.

asperitas itineris *Abr.* 7, 15.

aspicite *Pasn.* 4, 3 (*seht her*); io-
cunditatem mirae claritatis *Pasn.*
11, 2. iuvenem *prim.* 43. me *Dulc.*
6, 2. innumerabilis exercitus le-
giones *Gall.* 9, 1. comminus mina-
cem imperatoris vultum *Sap.* 2, 1:
a. c. i. Mar. 549 (non corporea, sed
mentis ocellis). 755. *Ioh.* 15; *acc. c.*
partic. Agn. 22. *Gall.* 2, 1. *Ioh.*
28; aspiciens humilem miserando
meam mentem *Mar.* 316.

assare] in craticulam substratis igni-
bus assanda ponatur *Sap.* 5, 10.

assecla] Drusiana tui (*Iohannis ep.*)
a. Cal. 5, 1.

assensum praebere *Gall.* 1, 8 (*cf. 4, 1*).
13, 2. *Dulc.* 11, 1. *Pasn.* 3, 7.

assentio *Gall.* 9, 4.

asserere] ut -is *Gall.* 13, 5. *Cal.* 5, 2.
9, 28; *a. c. i. Dulc.* 13, 2. *Cal.* 8, 1.
quare duodenarius (numerus) su-
perflus esse -itur *Sap.* 3, 12.

assidue *Agn.* 220.

assiduitas (soni) *Pasn.* 1, 15.

assiduus] oratione -a *Sap.* 5, 14. pre-
cibus -is *Pasn.* 1, 28.

assignare] suique filias digneris tibi
-are sponsas *Gall.* 5, 3. -are (dis-
bolo) subtractos de grege Christi
Bas. 59.

assimilari illi in praemio *Sap.* 5, 14.
Salomoni *gest. prol.* 2, 19; imbe-
cillioribus *Abr.* 3, 18 *app.*; quam
his vellem abusive -ari, qui . . II
pr. 6.

associare] (*Christus*) dignetur nos
pro corporali discidio quandoque
-atum ire in aeterno gaudio *Gall.*
13, 3. me ipsum Hilario indi-
viduum sodalem ardeo -atum in
Gall. 13, 7.

assuetus] mens -a lasciviae *Pasn.*
7, 10. calliditatis -ae laqueos con-
tos captare paratos *Theoph.* 106;
est assuetus (*consueverat*) iter qui-
drupedum sequier *Gong.* 70.

assumere iuvenem gradu militiae
primo *Pel.* 216; assumptus caelos
qui transcendit super altos *asc.* 12.

assurgat necnon corpusque resumat
gest. 416.

- astare** montis oliviferi praecelso vertice *asc.* 21; (*de angelis*) *Mar.* 511. 521. *asc.* 120. *Gong.* 476 (comminus). *Theoph.* 207 (*de Maria*). *Agn.* 302. 414. *Gall.* 12, 7 (a dextra laevaue). *Pafn.* 11, 2 (quasi custodiendo). quove modo solio praesens a. tremendo eius praesumo? *Theoph.* 218 (*de Maria*); (*de hominibus*) *Mar.* 235 (comminus). 292. astans populus *Theoph.* 427 (-ntes -li *Mar.* 294). plebs *Mar.* 413. -ntes *Theoph.* 133 387. *Agn.* 298. 341. *prim.* 224; hinc illam citius sisti conspectibus eius iussit, et astantem . . *Agn.* 145 (*cf. Mar.* 153).
- astrectim]** dextra compressit martyris ora a., laeva complectens colla sacrata *Pel.* 269 (*ἀπὸ κοίτης*).
- astriger]** aula *Mar.* 512. 521. *asc.* 21. 89. *Gong.* 3. *Dion.* 138. *Agn.* 5. 419.
- axis** *Mar.* 126 *adn.* Olympus *Mar.* 226.
- astrologus** Dionysius *Dion.* 6. reges -i *Mar.* 635.
- astronomica** (*sic*) *Pafn.* 1, 7 *app.*
- astrum]** -orum motus *Dion.* 8. radiis *Abr.* 2, 4. -is contiguus *Mar.* 764. cunctis famulantibus -is *asc.* 118; ad -a pergere *Mar.* 208. transire *prim.* 317. 576. vegeturque per -a serena *Gong.* 483.
- astu** flammato *Pel.* 99.
- astutia]** versipelli -a adularis *Sap.* 5, 22 *adn.*
- astutus]** -a fraude *Theoph.* 104.
- ater]** fovea mortis *Mar.* 858. *Bas.* 158. nox *prim.* 218. tenebrae carceris *Dion.* 166. (*lupanaris*) *Agn.* 223. t. errorum *Theoph.* 2. t. loeti *Mar.* 119.
- athleta]** adletis Christi *Dion.* 201.
- atomum** *Cal.* 2, 2 (*term. philos.; cf. adn.*).
- atrio** purpureo *Gong.* 206.
- atrociter** verberetur *Sap.* 5, 34.
- attactu** vestri favoris atque petitionis harundineo more inclinata II *ep.* 11.
- attende** mei in te dilectionem *Abr.* 7, 7.
- attestari** (*a. c. i.*) I *epil.*
- attinere]** spero, quod attineat postmodum (ad me tua pulchritudo) *Cal.* 3, 2.
- attingere** pedibus atrioli limina *Gong.* 170. aetatis primos flores juvenilis *Pel.* 148. eo meritis *Abr.* 2, 4. summam a. saltim laudis particulam, virgo, tuae minimam (*sc. carmine*) *Mar.* 21 *app.*
- attollere** maerentem consolationibus *Cal.* 9, 17.
- attonitis** ocellis *Mar.* 253 (*cf. Gong.* 177 *add.*). oculis *Gong.* 540. *Theoph.* 324. vultibus *asc.* 123.
- attrahere]** attraxit virum magna vi sursum *Bas.* 237. nolite vestem meam -hendo scindere *Pafn.* 4, 4; ipsam ad mei amorem *Cal.* 2, 3. fideles in errorem *Abr.* 3, 9.
- attrectant** me continuis flagellis *Bas.* 200.
- attribuere]** illi centenos -ens solidos *Gong.* 134.
- auctor]** grates prosperitatis -ori *Gall.* 12, 8. sospitatis -ori *Cal.* 9, 21. mutationis -ori *Pafn.* 7, 4; qui a. exitit perditioni alienae *Cal.* 9, 22; sceleris (*rex Saracenorum*) *Pel.* 78. -ores tanti piaculi *gest.* 199. 234; ab antiquis libris sub certis -orum nominibus conscriptis I *epil.* quae aliquot -ores, quos ipsa prior a sapientissimis didicit, me admodum pie erudivit I *pr.* 7. ut vel extremis me praesumam conferre -orum alumni II *pr.* 7.
- auctoritas]** quanto minus ulla fulcitur -ate (omne latus) *gest. pr.* 8 (*cf. I pr.* 9); quid tua de his -as decreverit *Abr.* 7, 14. propositio tua -ate condigna *Gall.* 12, 9 (*cf. 5, 6*).
- auctrix** commissi criminis *Gong.* 559; virginitatis (*Maria*) *Abr.* 2, 1 *adn.*
- audacia** *Gall.* II 5, 6. contumax *Sap.* 5, 8. talis *Mar.* 607.
- audacter** *Mar.* 291. 606. *Pel.* 254. *Agn.* 194. *gest.* 618. 629.
- audax]** Gongolfi clericus a. *Gong.* 355.
- audenter** *gest.* 387.
- audere** *inf. Mar.* 318. *asc.* 58. *Bas.* 40. *Cal.* 9, 20. *gest. prol.* 2, 14. v. 381; qui me ad audendum aliquid huic simile provocarent II *ep.* 4 (*cf. Cal.* 2, 3. 9, 22). eo magis ad audendum incitor *Abr.* 3, 17. haec et ad audendum suadebat opus metendum *gest. prol.* 1, 17 (*constructio ex praecedentium exemplorum usu explicatur*); *cf. praesumere.*

audire] tinnulus sonitus vocis a longe audiemus *Dulc.* 3, 1 (*cf. Sap.* 5, 25). sonum *Pafn.* 1, 15, 16; iustorum laudem *Gall.* II 5, 4 (*cf. Cal.* 9, 31). miseriam meae perditionis *Abr.* 9, 14. modum visionis *Abr.* 3, 2. verba *Mar.* 303; talibus auditis *Mar.* 303. his pater auditis *Bas.* 110 (*cf. Agn.* 111). quo pater audito *Agn.* 126, 270; visu audita probare *prim.* 302. quod prius audierat *prim.* 322; vellem plenius audire *Gall.* II 5, 2; audiendo confundor *Gall.* 12, 4. iocundor *Abr.* 9, 3 (*cf. Sap.* 9, 8). delector *Pafn.* 10, 4. id ipsum nunc patior audiendo *Abr.* 3, 13; hanc hominis maledicentem non audiit auris *Mar.* 328; a. c. i. *Dulc.* 9, 1 *Abr.* 4, 4, 5, 3. *Sap.* 5, 18 (*debat participium poni*). *gest.* 267; quod . . . *Mar.* 442. quia . . . *prim.* 229; audivit ab illo: . . . *Mar.* 332 (*kriegte von ihm zu hören*); quisquis prae dulces non vult a. parentes *Bas.* 134.

auditus surdis donatur *Dion.* 247. quae nec nostro -ui permittuntur accommodari II *pr.* 4. quae nec -u umquam affatim valui colligere *gest. pr.* 3 *adm.*; -um praebemus libenter *Sap.* 3, 2. -u non delectabimini *Pafn.* 1, 32. laetificor *Abr.* 3, 10. contremisco *Abr.* 3, 4. horrescimus *Pafn.* 1, 25.

auferre] ablato capitis velamine *Abr.* 7, 2; quem criminosi intentum vitii mors invenit et inventum abstulit *Cal.* 9, 30. forsan adhuc illum mundo deus abstulit isto *prim.* 306.

augere] quo regalem patris hinc -eret honorem *gest.* 1141; properata diecula tristis venerat, ingentem nobis -endo dolorem *gest.* 306 (*häuwend*). summos dignitatis gradus in dies tibi -ere non desistimus *Sap.* 1, 1; credentis populi numerus magis auctus *Dion.* 150. aucto numero *prim.* 307. numerus superfluus, cuius partes -endo crescunt *Sap.* 3, 15. numerus perfectus, qui suis aequus partibus nec auget nec minuit *Sap.* 3, 14.

augere] per te regnum cupiens a. nostrum *gest.* 1150 (*transire?*

cf. gest. 41 cui Christus talem iam nunc augensit honorem).

augusta Elena *Gall.* 12, 11.

augustalis dignitas *Gall.* II 5, 2. excellentia *Gall.* 1, 2. *gest. pr.* 6 *app.* honor *gest. prol.* 1, 2. 24. v. 1204.

augustus] urbs -a *Pal.* 13 *adm.*; i. e. *imperator*: *Mar.* 342. 300 (*cf. gest. pr.* 3 *et ind. nom. Augustus*). *Gall.* 1, 2. 3, 1. 2 II 5, 2. *Sap.* 5, 12. *gest. prol.* 2, 2 (*cf. prim.* 71). v. 1204 (*cf. prim.* 147). 1402. 1404. *plur.*: *Gall.* 13, 4. II 5, 1. *gest. prol.* 1, 4. v. 1212.

aula (regia) *Pal.* 25. 217. 222. 224. *gest. prol.* 2, 15. v. 78. 405 (regni). 404 (coelestis); luciflua regis caelestis in -a *Agn.* 449 (*cf. Dion.* 102. *Gall.* 5, 4). poli *Gong.* 400. aetherea *Theoph.* 425. astrigera (a. v.). sidera *Gong.* 34. *Pal.* 229. *Dion.* 172. stelligera *Pal.* 202. *Theoph.* 300. *gest.* 20.

aura vacua *Gong.* 345. 362. *Bas.* 30 (*cf. Abr.* 3, 14); despectus nimis meriti tueantur ab -a *gest. prol.* 2, 20; tollitur ex -a *Gong.* 402. vitali -a veci *Dion.* 211. *Abr.* 1, 4. vitales -as carpit *Cal.* 9, 10 (*atque vorat*). vitae calidas scopus dum carperet -as *gest.* 20. an frueretur adhuc calida vitaliter -a *Mar.* 117.

aureum simulachrum Iovis *Gall.* II 7, 1. -a (porta) *Mar.* 307.

auris *Pal.* 240. *Agn.* 52. *Pafn.* 1, 15 (artos aurium meatus). *gest.* 405 (latebris auris); his regales monitis pulsantibus aures *gest.* 305 (*cf. Pal.* 240. *prim.* 212); (res dolenda) pulsu linguarum tenues conflatur ad aures sancti *Gongolf.* *Gong.* 367. auribus intentis *Bas.* 149. 223. haut surda aures, quod insisti, obaudivit *Cal.* 9, 1 (*cf. Mar.* 320).

aurivagus pennis *Mar.* 147. fungi dono -o (v. donum) *Gong.* 302.

aurora v. ind. nom.

aurum] splendidius puro radiaverat -o *Pal.* 401; conducti -i *Pal.* 137. pretii -um *Pal.* 141; quadringentarum -i librarum *Pafn.* 4, 2. pondus oblatis -i *Agn.* 50; thalamum lucentem gemmis variis aurique metallis *Agn.* 99 (*cf. Pafn.* 4, 2. *gest.* 497). -i vestiumque *Abr.* 7, 14. -o fulgentes vestes *prim.* 303.

austeritas] abiecta haedinae pellis -ate *Pafn.* 7, 2.

austerus] impatiens -ioris vitae *Pafn.* 7, 10 *app.*

autem *v. ind. metr.: particulae.*

autumare *a. c. i. Pafn.* 1, 15.

auxilium (*dei*) I *pr.* 8. *Bas.* 142. *Agn.* 232. *Gall.* 13, 5. *gest.* 290 (-i solamina tanti; *cf. prim.* 246. 301). 542. divinum *Gong.* 76. *Gall.* 2, 4. supernum *gest.* 263; (*angelorum*) *Gall.* 12, 7; (*Mariae*) *Theoph.* 209. 436; (*diaboli vel magi*) *Theoph.* 86 (*nefandum*). 112. *Bas.* 69; (*hominum*) *Gall.* 12, 7. *Cal.* 2, 5. *gest.* 604. *prim.* 123. 144. 509. 518.

avare] martyr is egregiae iugulum perfodit *a. Agn.* 406.

avaritiae calore aestuare *Pafn.* 3, 12.

avarus] rex *Pel.* 135. serpens *Bas.* 146. dextra *gest.* 496; salutis -i *Gong.* 325.

avere] ave, Constantia *Gall.* 5, 4 (*cf. Abr.* 4, 1). avete *Pafn.* 2, 2.

averso in litore Reni *gest.* 289.

avide efflagitare *Gong.* 322.

avitos ritus *Sap.* 1, 5.

avus] germen sanctorum quam produxisset avorum *gest.* 94. si ius fregisset avorum *gest.* 718.

axis astriger *Mar.* 126. 140. in axe inter sidera numquam casura *Abr.* 2, 2.

bachari dementius *Dulc.* 1, 4 *app.* bachanti corde *Theoph.* 187. *Bas.* 53. -ntes flammae *Dulc.* 11, 3. *Sap.* 5, 35.

baculus *Gong.* 207. 243.

baptisma *Theoph.* 287. 335. *Bas.* 91. *Gall. inscr.* -atis fons *Gall.* II 9, 1. unda *Pel.* 334. *Theoph.* 6. 113. *Agn.* 33; -ate imbutus *Gall.* 12, 9. lotus *Dion.* 202. *Agn.* 135. *Cal.* 2, 3. mundari *Gall.* II 8, 2. tingui *Dion.* 36. *Agn.* 166.

baptista Christi Iohannes *prim.* 29. 35. 571.

baptizari *Gall. inscr.* 9, 4.

baratrum *Gong.* 531. horrendum *Dion.* 74. imum *Agn.* 163. profundum *Dion.* 79. 98.

barba *Pel.* 275.

barbaricae gentis *Pel.* 32 (*Saracenum*). -o ritu *Pel.* 38. complexu *Pel.* 244.

beate] vivite b. sub Romana pace *Gall.* 9, 3.

beatificare] augustalis apicem dignitatis ornabant et beatificabant insignibus suae probitatis et sanctitatis *Gall.* II 5, 3.

beare] Christi pietate beatus *Gong.* 237 (*gesegnet*).

beatitudo aeterna *Pafn.* 7, 1. 11, 3. interminabilis *Pafn.* 12, 5; tali me non dignor -ine *Pafn.* 11, 2.

beatus (*de sanctis*) *Mar.* 186. *Gong.* 431. 495. *Theoph.* 258 (Petrum Christo testante beatum). 321. *Bas.* 170. *Dion.* 25. 34. *Agn.* 255. *Cal.* 9, 7. *prim.* 29. 125 (papa Sergius); de stirpe -a Oswaldi regis *gest.* 95 *app.*; anima *Pel.* 364. *prim.* 584; virginitas *Agn.* 36. ortus (*Mariae*) *Mar.* 23.

bellantes hostes *Pel.* 279.

bellica virtus *Pel.* 21.

belliger fortis *gest.* 50.

bellum *Mar.* 799. *Gall. inscr.* (*cf.* 4, 2. *gest.* 146. *prim.* 343). 1, 1. *gest.* 50. 162. 170 (*cf. v.* 317). 171. 245. 285. 288. 308. 384. 572. 625 *add.* 1175. 1489 (*invicti -i*). *prim.* 358; post bella (*vitalae*) *Gong.* 16.

belvae bene laetae *Mar.* 741.

bene (*adiectivo plerumque in quinta thesi praemittitur*): bene cautus *gest.* 74. concordēs *Dion.* 193. credula *Mar.* 594. doctus *Bas.* 205. felix *Mar.* 312. 573. (*firmus*) *prim.* 60 (*cf. Mar.* 689. *Dion.* 231. *gest.* 5. 520. 584). fortis *gest.* 49. gnarus *prim.* 257. laetae *Mar.* 741. larga *Mar.* 617. *Bas.* 217. mansueti *prim.* 520. moratis II *ep.* 1. nota *gest.* 84. victrix *gest.* 307. et bovis mites bene | commansere leones *Mar.* 749 (?). bene sustinuit patienter *Mar.* 509; *verborum exempla adscribo ex carminibus historicis: gest.* 93. 168. 331. 429. 670. 1164. *prim.* 28. 145. 247. 375. 487. o factum bene *Cal.* 9, 12. vacua spe non bene lusus *Gong.* 187 (*unangenehm enttäuscht*). si (*i. e. non*) praesumo dicere. et bene (*sc. praesumas*) *Gall.* 1, 6. res melius verti *gest.* 538. benedicere] quod sumus et quod gustamus vel quicquid agamus, dextera factoris benedicat cuncta regentis *Theoph.* 455; Oddonem ad fasces augustalis provexit honoris exemploque sui digne fecit benedici *gest.* 1505 (*cf. prim.* 74. 77); te

- cordetenus benedico *Dion.* 214 (cf. *Agn.* 377). benedicta sit unica progenies divinitatis *Cal.* 9, 18 (cf. *Gong.* 15. *Agn.* 343 app. *Pasn.* 8, 3). mundi dominus condignis est benedictus odis (verbis amicis r. 343 *adn.*) ex ipso iusto Simeone vestusto *Mar.* 677. cf. benedictus.
- benedictio] per quam mundo venit b. *Mar.* 184. *Theoph.* 410. beatitudinem aeternae -onis infundat tibi gratia omniparentis *Pasn.* 7, 1.
- benedictus tui adventus (sc. sit) *Pasn.* 7, 1; anima (*Mariae*) *asc.* 86. digiti (*Mariae*) *Mar.* 519. mater Christi *Mar.* 529. praesul domini *prim.* 392. rex *gest.* 340 (cf. v. 211 iustum regem, domini -um).
- beneficium] tua -a minime desidero *Sap.* 5, 17. opus -i *Pasn.* 3, 10 (*Almosen*).
- benignitas] divinae dulcedinem -atis *Abr.* 7, 11. (Christi) circa nos -atis patientia *Pasn.* 3, 5. -as divinae miserationis *Pasn.* 10, 5; -atis atque dilectionis plenitudo II *ep.* 2 (cf. I *pr.* 1. *Pasn.* 1, 20. *Sap.* 8, 1).
- benignus] dominum propria pietate -um *Theoph.* 398. Christus (solita pietate) b. *Bas.* 258. *Dion.* 84. *gest.* 432. 542. (Christi) -am clementiam *Cal.* 9, 19; vir *Theoph.* 41. domnus *prim.* 547. matrona *prim.* 66. magistra I *pr.* 7. cunctis -us *Theoph.* 20; auxilium *Bas.* 142. factum *Theoph.* 152. gratiola *gest.* 208. mandatellae *gest.* 525. 650. mens *Agn.* 35. *gest.* 174. 634. monita *Dion.* 53. pietas *gest.* 363. 441. *prim.* 445. preces *prim.* 122. studium *gest.* 679 *add.* verba *Bas.* 178. voluntas *Agn.* 87.
- benivolentia] tui in me -am laudo *Gall.* 1, 3 (*Constantinus ad Gallicanos*).
- bestia crudelis *Cal.* 9, 8 (*de serpente*).
- bibulus sacrorum fonte librorum *Dion.* 124. tuam mentem de rivulis magicae fraudis -am satis esse *Agn.* 282.
- biduum] mox, post b. *prim.* 194.
- biennium] post b. *Abr.* *inscr.* ante hoc b. *Abr.* 4, 1. per b. *Abr.* 6, 4.
- bilis] evolvens bilem invidiae veterem *Gong.* 434. corde gerens veterem serpentis bilem *Pel.* 98. bile tanto pestiferi veneni *gest.* 321.
- bis v. *ind. gramm.*: numeri.
- blande *Mar.* 564. 761 (haut b.). *Dion.* 53. *Agn.* 225. 416. 447. *Sap.* 3, 3 (b. et quiete).
- blandiloquis linguis *Pel.* 388.
- blandimenta *Agn.* 151. *Gall.* 12, 10 (nec minis nec -is, cf. II 5. 6). *Dulc.* 2, 2 (cf. *Cal.* 2, 5). *Sap.* 3, 2.
- blandiri *Pasn.* 10, 3. *Sap.* 3, 7. macrentem parentem tali voce *Pel.* 158. adductum verbis nimium amicis *Theoph.* 124. peccantes tolerando *Cal.* 9, 19; male blandientis dulcedinem delectationis *Pasn.* 7, 12 app. (cf. *gest.* 220. 341); pass.: precibus *Gong.* 341. hymnis *Gong.* 47.
- blanditiae amentium II *pr.* 5. fragilis amoris *Bas.* 103; angustiae calliditatis *Theoph.* 122. simulatae *Bas.* 113.
- blandus iustis *gest.* 14. suis ministris *gest.* 308. cunctis *gest.* 430. -um se praebuit illi *prim.* 130; affectus *prim.* 52. alloquia *Gong.* 106. alloquutio *Sap.* 3, 2. delectamenta *Theoph.* 72. loquelae *Pel.* 173. ora *Theoph.* 291. preces *Pel.* 158. *Theoph.* 355. suadellae *Theoph.* 58. *Dion.* 140. *prim.* 93. vultus *Theoph.* 273. male blandis monitis *Theoph.* 72. verbis *Bas.* 112. *gest.* 216.
- blasphemare *Theoph.* 230. Christum scriptis male pictis *Theoph.* 278. ducem tacitis susurris *Gong.* 120. diis auro fabricatis *Pel.* 57.
- blasphemus *Pel.* 257. *Dulc.* 11, 2. 12, 3: -am respuant rationem *Pel.* 259.
- bonitas (*dei vel hominum*) *asc.* 8. *Gong.* 132. 340. *Theoph.* 41. *gest.* 68. nimium clara *gest.* 34. cuncta *gest.* 159. cunctigena *Mar.* 347. immensa *Agn.* 322. mira *Dion.* 40. *Agn.* 5. *prim.* 502. perfecta *gest.* 69. pia *prim.* 78. 273. [448 app.]. summa *gest.* 119. 421. tantae -atis honore *Pel.* 392 (cf. *gest.* 9 et *Theoph.* 211). tota *Pel.* 146; gentes frenis moderat bonitatis *gest.* 141. Liudgardis pie reginae bonitate precante *prim.* 448 app.
- bonum] ditabo omnibus -is *Sap.* 5, 11. tantorum quae nobis causa -orum extitit *prim.* 471 (cf. v. 130); aeternis -is *Sap.* 5, 14 (cf. *Mar.* 257. *Theoph.* 327); ipsum summum bonum, nec quo nihil fit boni, faciat tuum

velle in bono consummari *Abr.* 3, 19. -um cordetenus amplector *Sap.* 5, 31. -a velle *prim.* 419.
bonus] consilium *Gall.* 4, 4 (*cf. Gong.* 548. *Pel.* 373). curae *prim.* 475. dominus *Theoph.* 402 (*i. e. deus*). fama *prim.* 24. finis *prim.* 576 (*i. e. mors*). fortuna *Gall.* 3, 2. Iesus *Abr.* 4, 4 (*o bone Iesu!*). mater *Sap.* 5, 29. merces *Dion.* 181 (optima). pastor *Bas.* 230. *Abr.* 7, 15. stabularius *Abr.* 5, 1. 6, 6 (*bone stabularie*). voluntas *Gall.* 13, 3; fidem Christi meliorem (*sc. pagana*) *Agn.* 201. optima cunctarum mulierum *gest.* 92; melius est *Sap.* 3, 3. melius (*est*), ut . . *Dulc.* 12, 3. *Pafn.* 2, 3; in melius mutari *Gall.* 13, 2. *Pafn.* 3, 12. transmutari *Cal.* 9, 16. in melius statum studuit convertere rerum *gest.* 724.
bovibus mites bene commansere leones *Mar.* 749.
brachiis bene firmis *Dion.* 231.
bravium ferventis amoris *Pel.* 305; perpetuum *Gong.* 486. aeternae vitae *Sap.* 9, 7. aeternitatis *Sap.* 5, 13; duplicatum *Agn.* 426 (*corporis et mentis, i. e. animae; cf. v. 424 sq. et Dion.* 261).
breviare] viam subito longam per me -abo *Mar.* 822.
brevi] virgula *Mar.* 462. (habitaculum) *Pafn.* 7, 9; tempus *Sap.* 5, 5.
bustum (*i. e. sepulchrum*) *asc.* 141. *Gong.* 499. 538. *Pel.* 360. *Theoph.* 319. *Agn.* 433. *Cal.* 9, 13. *prim.* 580.
byssus] purpura cum -o *Mar.* 501.
caccabus *Dulc.* 4, 2. 3.
cacumen montis *Dulc.* 13, 3.
cadaver *Cal.* 9, 1. *Sap.* 5, 20. 8, 1 (*meorum -era filiarum*).
cadaverosus] nec facies (*Drusianae mortuae*) -a *Cal.* 7, 1.
cadere] (*dracones*) subito proni ceciderunt mansuefacti *Mar.* 714 (*cf. v. 832*). cecidit nubecula parva, quae volitans aura ante fuit vacua *Gong.* 247. in terram cecidit membrum tremefacta solutis *Bas.* 150. de summo (*i. e. ex aere*) cecidit scriptura dolosa ante pedes pastoris *Bas.* 254. draco de caelo cecidit proiectus in arva *Ioh.* 27. licet ingentes obstantes undique rupes

artarent testis corpus praedulce cadentis *Pel.* 288 (*i. e. funda proiecti*); unde cecidi et in quam perditionis foveam corruui *Abr.* 6, 3 (*cf. Bas.* 158). humanum est peccare, diabolicum est in peccatis durare, nec iure reprehenditur, qui subito cadit, sed qui citius surgere negligit *Abr.* 7, 6; Christi pro lege cadebat *Pel.* 332; inter sidera numquam casura *Abr.* 2, 2 (*cum stella polari, quae numquam occidit 2, 3*); sub huius diffinitionis specie (*cf. app.*) non unus cadit numerus, sed plures *Sap.* 3, 10.
caduca pompa mundi *Bas.* 29.
caecatus] male c. bachanti corde *Bas.* 53. -o corde *Theoph.* 82 *adn.*
caecus *Dion.* 29. 246; caeco corde *Agn.* 113. *Pafn.* 1, 26.
caedere] colaphis, alapis quoque, caedi *Theoph.* 305. hanc rebellem crudis nervis caedite *Sap.* 5, 19; *de Gong.* 73 *cf. app.*
caedes] martyrii fratris de -e peracti *Mar.* 396. Christianae -is sorde *Sap.* 1, 4. -ibus innumeris peractis *Dion.* 203. tantorum maerens de -e virorum *gest.* 294 (*Evurhardi gladiis percussi et Gislberhti undis mersi*); quos capitis -es monstraverat esse fideles *Pel.* 343 (*i. e. abscisio*).
caelebs vita *Agn.* 38. *Gall. inscr.* *Abr.* 1, 6.
caelestis] amor *Mar.* 848. doctrina (*Christi*) *asc.* 57. civis *Mar.* 174 *app.* gaudia *Pafn.* 13, 3. gratia *Mar.* 897. *Cal.* 9, 13. iuvamen *Gall.* 12, 6. lux *Mar.* 572 (*Tageshelle*). *Pel.* 309. *Theoph.* 217 (*cf. Agn.* 415 -is luce nitoris). militia *Gall.* 12, 7. musica *Pafn.* 1, 10. 11 (*Sphärenmusik*). nuntius *Mar.* 173. panis *Dion.* 173 (*ubi -em debebat frangere panem*). parens *asc.* 100. *Theoph.* 149. pater *Theoph.* 299. patria *Theoph.* 142. *Pafn.* 1, 27. pietas *Theoph.* 431. *Bas.* 12. *prim.* 227. 248. rex *Mar.* 655. 667. *Pel.* 277. *Dion.* 113. *Agn.* 207. 449. *Gall.* 5, 5. *Abr.* 7, 2. *gest.* 149. salus *Theoph.* 289. sedes *Pel.* 311. spera *Pafn.* 1, 11. sponsus *Bas.* 115. *Agn.* 5. 419. *Abr.* 2, 8. *Sap.* 4, 3. *prim.* 322. 359. vox *Mar.* 461; (*Christus*) -es et mortales supereminet omnes *Agn.* 72 (*i. e. ange-*

los et homines). rectorem -ibus imperitantem *prim.* 593.
caelicolae (i. e. angeli) *Bas.* 117. *Agn.* 6. 40. *Ioh.* 13. *gest.* 365; catervae *asc.* 85. cives *Mar.* 520 (?).
caelitus *Mar.* 273. 311. 368. *asc.* 149. *Gong.* 76. 386. 469. *Pel.* 413. *Theoph.* 30. *Agn.* 439. *Gall.* 12, 7. *Pafn.* 10, 5. 13, 3. *Sap.* 7, 2. *prim.* 216. 246.
caelum (*plur.* caeli: r. *ind. gramm.*) altum *asc.* 125. (prae)celsum *asc.* 46. 78. immensum *Mar.* 751. profundum *Mar.* 764. *Agn.* 315. secretum *Mar.* 398. 473. stelligerum *Mar.* 517. *Pel.* 300; in -um tollunt praeconia laudum *Agn.* 342. oculos ad -um levare *Abr.* 7, 9. uberibus castis (*Mariae*) de -o iure repletis *Mar.* 599; de cardine -i *Mar.* 178 (cf. r. 794). *Agn.* 441. de -o rogam raptim descendere magnum (vidit) *Dion.* 71. quam subito receptus est -o *Cal.* 8, 3. draco de -o cecidit proiectus in arva *Ioh.* 27. -is patefactis *Dion.* 67 (cf. *Ioh.* 1). claustris -i patefactis *asc.* 117. penetralia -i *prim.* 36; caeli deus *Gall.* 9, 2. factor *Mar.* 674. rector *Dion.* 89. rex *Mar.* 126. 271. *gest.* 132. rex de -is *gest.* 223. mea de -o solus sapientia (cf. *app.*) vera *asc.* 137. iudicis veri -i super astra locati *Pel.* 302. exaltare super -os, fortis deus, altos *asc.* 101. unum dominum habemus in -is *Gall.* 5, 5; caeli (-orum) aula *Mar.* 521. palatium *Sap.* 5, 26. sceptrum *Agn.* 320. solium *Dion.* 85; qui -um pingis sideribus variis *Gong.* 2. iubilant cui sidera -i *prim.* 424. unde laudet illum -i concentus *Pafn.* 12, 6; -orum catervae *Mar.* 902. -i cives *Ioh.* 20. velut lapsa ab altitudine -i dimersa es in profundum inferni (ut *Lucifer*) *Abr.* 7, 4. caelorum pax vera *Mar.* 750 *adu.* (cf. r. 580); caeli (-orum) dominatrix (*Maria*) *Mar.* 13. *Theoph.* 179. 334; de animis beatorum: -i calles carpere sidereas *Gong.* 480. in -is anima satis regnante beata *Pel.* 364 (cf. *Dion.* 96). transmittens -o, quam subtraxit male mundo *Agn.* 402. cf. *Agn.* 451. *Gall.* II 9, 2. *Pafn.* 11, 2. *Sap.* 5, 26. 7, 2. *prim.* 588; animum -o intentum *Abr.* 1, 4. facul-

tates -o praenittamus *Gall.* II 5, 1 (i. e. *elemosynis nos ante mortem deo commendamus*). spiritum praemisit -o *Sap.* *inscr.* quando tu sororculam pari condicione extinctam -o praemisero et ego subsequar postrema *Sap.* 5, 27.
caesar augustus *Mar.* 541 (cf. *ind. nom.* Augustus). *gest.* *pr.* 3 (de *Ottone I.*); caesaris imperio tunc haec urgente superbo *Pel.* 224 (*Saracenorum Hr. vulgo 'regem' dicit*). caesarianus] pollens imperii regnator -i Oddo *gest.* *prol.* 1, 1.
caespes] qui tecum fatuos placantur caespite divos *Pel.* 248.
calamus] pingamus coepta nos fragili -o *Gong.* 338. famosum tuum -o signare triumphum *Pel.* 9. quae fragili modulos -o cantaverat istos *Bas.* 11.
calcare lupanaris limina *Agn.* 220. calciamenta tibi detraham *Abr.* 7, 1.
calere r. callere.
calidas vitae dum carperet auras *gest.* 69. an frueretur adhuc -a vitaliter aura *Mar.* 117.
callere] calleo namque tuam senio decrescere vitam *Pel.* 153 (i. e. *scio*). crimina tunc hostis scalpsit nudare feralis, quae caluit proprio structa fuisse dolo *Gong.* 362 (i. e. *sciebat*: cf. *ind. metr.*).
calliditas] antiqui mala -as inimici *gest.* 166. -atis anguinae blanditis *Theoph.* 122. antiquae fraudibus *Gong.* 435. assuetae laqueos *Theoph.* 103 (cf. *Bas.* 77).
callidus] generis humani -us hostis *Mar.* 221; -a ludicra regis *Pel.* 27.
callis] recti tramitem -is improvise incurreret *gest.* *pr.* 3. his hominum monstris ad nos pergendi -es secluserat omnes *gest.* 225. per pelagi -es pergere vasti *Mar.* 414. caeli -es carpere sidereas *Gong.* 480. -em gradiens pietatis *prim.* 4.
callum] depone c. pectoris *Sap.* 5, 1.
calor aestivus *Mar.* 733. nimius *Mar.* 816; de igne: damnum ferretne -oris *Pel.* 403. expers ardoris tanti penitusque -oris *Pel.* 403 (cf. *Agn.* 25. sola sed immunis stabat pia virgo -oris *Agn.* 369; inhaerens seruo cordisque -ore secreto *Gong.* 359. illicito amore flagrabas, avaritiae -re

- aestuabas *Pafn.* 3, 12; iube materiale corpus Fortunati reducto -ore in viventem animam iterum reformari *Cal.* 9, 26.
- calumniari] temere -aris statum dei omnipotentis *Dulc.* 1, 3; quod ab hac vili puellula tam diu -ari pateris *Sap.* 5, 18 (*dich schmähen lässt*). adeo illusum, adeo exprobratum, adeo calumniatum *Dulc.* 9, 1 (*ins Gerede gebracht*).
- camelus] e pilis curvi -i *prim.* 45.
- camena v. *ind. nom.*
- campus] florigerum percurrerat -um *Mar.* 254.
- candelas manibus retinentes *Theoph.* 101.
- candentes scintillae *Cal.* 9, 13.
- candidus] nive candidior agnus *Agn.* 445.
- candor] lucens animae -or *Theoph.* 425. animam niveo -ore coruscam *Agn.* 414. Aurorae primo -ore micante *prim.* 386. ipsius faciem niveo -ore micantem *Mar.* 348. cuius praeclaro facies -ore serena *gest.* 87. cuius -ori nimio pulchrae faciei *prim.* 46. fonticulus vitreo -ore serenus *Gong.* 93. solaris splendor, lunae renitens quoque -or *Agn.* 79. vestes -oris opimi *Ioh.* 5. vestes nitido -ore micantes *Ioh.* 15.
- canere laudem Christi pietati *Bas.* 224. laudem (agno) *Ioh.* 13. laudes domino *Dion.* 206. 228. conlaudans regem cecinit sic Anna perennem *Mar.* 313; quae laudando cecinit tua facta stupenda *asc.* 150. ut temptem laude te merita canere, digne pro meritis quam totus non canit orbis *Mar.* 26 sq. (*cf. v.* 40). laudem cuius (*sc. Oswaldi*) canit orbis *gest.* 96. hactenus Ottonis gesta, licet tenui Musa, cecini modulando *gest.* 1484; quem cunctorum cecinerunt carmina vatam *Mar.* 890. festi, in quo caelicolae pacem mundo cecinere *gest.* 265; subtristi voce canebat *Mar.* 125 (*sequitur oratio*).
- canities] ne tua -es vinclis intercidat artis *Pel.* 161. canitiem senum membris meditando tenellis *Gong.* 45 *adn.*
- canorus] voce -a *Mar.* 628. melodiis -is *Agn.* 100.
- cantamen] agno c. modulando perenniter, amen *Pel.* 312. laudum c. maneatque perenniter, amen *Bas.* 264.
- cantare carmen sonorum *Agn.* 7; -ans in citharis *asc.* 99. organa carmen dulce mihi -ant *Agn.* 101. quae fragili modulos calamo -averat istos *Bas.* 11.
- canticum] nova virgineum modulantem -a coetum *Ioh.* 29. te illis agnum (inter) virgines sequentibus et novum -um modulantibus *Sap.* 9, 8 *adn.* -um virginitatis dicere *Sap.* 9, 8.
- canus] ne maerore meos ducas in Tartara -os *Pel.* 164 *adn.* retro principii primordia -a sereni *Theoph.* 232. -i retro tempora mundi *Agn.* 73.
- capax] quia sum animal c. disciplinae II *ep.* 7 *adn.*
- capedo] coeptae scrupulum disputationis -ine mentis vix penetrare quimus *Pafn.* 1, 8.
- capellam semivivam dentibus luporum nuper abstractam *Pafn.* 7, 3 (*non agnam, quia de meretrice agitur*).
- capellanus diaboli (*Iulianus est, non clericus, ut ipse ait*) *Gall.* II 5, 4.
- caperent iustum regem *gest.* 211. Beringarium ipsius ingenii captum sic arte profundi *gest.* 699. ad castellum Baduliki capiendum *gest.* 181. Papiam cepit *gest.* 630 sq. spoliis rerum captis variarum *gest.* 390; capite blasphemias has et in ignem proicite vivas *Dulc.* 11, 3 (*cf.* 12, 5). dum ter mille suas retinerent denique captas virgas personae *Mar.* 456. draco candidulam secus me columbam reperiens cepit *Abr.* 3, 8; nec Tartareis poenis umquam capieris *Theoph.* 353 (*cf. Bas.* 137). hostis sub diri vinclis captos retineri *Bas.* 141. qui captum veteris retraxit ab ore leonis *Bas.* 259. animas sese iam perdere tantas, quas prius errorum laqueis capiebat amaris *Dion.* 154; captus sum illarum specie *Dulc.* 2, 1. monitis *Theoph.* 92. *Bas.* 96. iussis regis non iusta iubentis *gest.* 507. quae Gallicos retinet fiducia captos, nescio *Pel.* 107. spe inani *Theoph.* 238. spei vacuae solamine *gest.* 225.

- mente c. *Dulc. inscr.* (p. 129, 27 mente alienatus); utque fugam caperet, monitis suasit studiosis *gest.* 519. pando medicamina sani optima consilii mox capienda tibi *Gong.* 548. ne finem caperet subducta posteritate inclita regalis prosapies generis *Gong.* 345; hanc (sc. nubem) capiens oculis *Gong.* 197. ut capit (auditu) latebras illapsa per artas verbum *Gong.* 369 *app.* virtutem capitis nec mente perennem *Mar.* 724. alioquin non capit meus animus *Sap.* 3, 11. difficile captu *Pasn.* 1, 8.
- capillus] verticis illaesos cunctos redde -os *Pel.* 395 (cf. r. 318 et *Dulc.* 11, 5). -os eruit *Abr.* 3, 5. bene densati crevere -i *Agn.* 216. barbula parva nigris sociata (*bestehend aus? zusammen mit?*) colore -is *prim.* 47.
- capitalis] poena *Pel.* 333. sententia *Gall.* II 7, 1. iudicium *gest.* 334.
- capitolium *Gall.* 7, 2.
- captare] calliditatis assuetae laqueos omnes c. paratos *Theoph.* 106. consilium *Gall.* 2, 5. culmen sedis pontificalis *Theoph.* 35. fugam *Gall.* 12, 5. sublimem honorem *gest.* 648. oscillum *Pel.* 246. patriae c. quietem *gest.* 1170.
- captiva r. captivus.
- captivare] quis latro meam filiam -ret *Abr.* 3, 14.
- captivus] duxit -um fratrem regis studiosum *gest.* 183 (*spiritualiter Theoph.* 75 donec -um Christi duxit sibi servum, sc. *diabolus*). quid agant -ae sub hoc noctis tempore? *Dulc.* 3, 1. iube illas Italicas nobis repraesentari -as *Sap.* 5, 1; *de poenitentibus inclusis*: extraxitque loco -i membra nigello *Bas.* 225. tuae pietati hanc -am committo *Pasn.* 7, 16. mei -am visitabo *Pasn.* 11, 3.
- captor] vaffer deceptor hominum captorque reorum *Gong.* 433.
- captuosus] donec te -is circumveniam insidiis *Cal.* 3, 5.
- caput] acriter c. moventes *asc.* 49. exagitat c. indomitum impatienter in illum *Gong.* 565. Christus, qui proprios patitur non perdere sanctos praeclari modicum capitis vel forte capillum *Pel.* 318. sceptrum capitis diademaque pulchrum *gest.* 1479. c. exacto subiungere ferro *Pel.* 59. 204 (succidere). abscisum *Pel.* 387 (cf. *Sap.* 5, 13. 26). cf. 334. 345 (corpus, quod truncum misere capitis iacet absque decore). 339. *Dion.* 231. capite truncetur *Sap.* 5, 12. capitis poena *Mar.* 631. *Pel.* 67. martyrii damno capitum peragendi *Dion.* 205 (*de Dionysio eiusque sociis*). capitis caedes (i. e. *abscisio*) *Pel.* 343; si insanum c. diutius vivere sustines *Dulc.* 14, 1 *adn.*; c. Christo signat velamine sacro *Agn.* 10. c. regali unguento delibutum *Dulc.* 1, 6. affer et pileum, quo coronam velem capitis *Abr.* 4, 3 (cf. 7, 2 ablato capitis velamine); ipsum felicitis summum c. urbis *Pel.* 204 (*de rege Saracenum*). qui c. ecclesiae (i. e. *papa*, toto dominaris in orbe *prim.* 142. stabilis summum c. orbis *gest.* 4 (*Roma*). c. pontificatus *gest.* 12 (*Hauptstadt*).
- carceralis custodia *Sap.* 4, 1. squalor *Dulc.* 1, 8.
- carcer *Pel.* 191 (cf. *Dion.* 185). *Duk.* 2, 1. 10, 1. *Dion.* 190; Tartareoque suos traxit de -ere iustos *Theoph.* 316; exemptus corruptibilis de -ere carnis *Theoph.* 434.
- carcereis in antris *Dion.* 189. *gest.* 31. clausam -is (at cf. *add.*) claustris servare cubilis *gest.* 309.
- cardo] de cardine caeli veni *Mar.* 17 lapsas celeri (cf. *adn.* et *celer*) de cardine caeli *Agn.* 441. supero de cardine lapsus *Gong.* 321. stellato cardine lapsus *asc.* 119; reges astrologi solis de cardine lecti *Mar.* 63 (*wo die Sonne im Zenith steht*).
- carere] vita sensuque carentia cuncto *Agn.* 175. omne latus tanto magis caret defensione *gest.* *pr.* 1.
- carina subducta *Pel.* 349.
- carmen] condignum c. modulandi perenniter *Mar.* 332 (cf. *asc.* 104. *Pel.* 407). sparsit adusque polum voces cum -ine laudum *Bas.* 2: (cf. *prim.* 402). c. cantare sonorum *Agn.* 7 (cf. r. 101); -inibus studium Davidis *Mar.* 335. fuerat quod -ine dictum olim percerte modulantis tale prophetae *Mar.* 335. -ina va-

tum *Mar.* 645. 890; ipsius *Hrotsvithae carmina*: I *pr.* 8. *Mar.* 12. *Bas.* 2. *Agn.* 26 (-ine non culto pangit quam nostra Camena). *gest. prol.* 1, 7 (exiguum munus ne spernas -inis huius). *prim.* 3 (apto -ine). carnalis] affectus *Agn.* 37. amor *Agn.* 229. 361. *prim.* 300. consortium *Gall.* 5, 3. delectatio *Cal.* 9, 5; propinqui *Sap.* 9, 7. carnaliter] non te, virgo, permoveat signi novitas c. almi *Mar.* 737. carnifices *Agn.* 366. caro] carniū esus *Abr.* 3, 17; fragilis *Mar.* 719. *Pel.* 398. *Theoph.* 302. 432. *Agn.* 205. *prim.* 482. corruptibilis de carcere carnis *Theoph.* 434. mentis carni semper renitentis *Agn.* 425. luxu carnis maculatus *Pel.* 73. 239. carnis spurcitas *Agn.* 205. 382; veri sese pastoris haberi dignum terrestri carne parentem *Mar.* 59. carnem virgineo sub tempore sumeret alvo *Mar.* 219. carnis veram formam *Mar.* 884. *Theoph.* 450 (*cf. v.* 225). fragilis nostrae velamina carnis *Theoph.* 302. carpere] ut, quantum libeat, de te mater mea -at *Mar.* 776 (*Christus ad palmam*); ecce vitales auras -it (*sc. resuscitatus Calimachus*) *Cal.* 9, 10. vitae calidas sospes dum -eret auras *gest.* 69. laetitiam c. magnam *Gong.* 271. caeli calles c. sidereas *Gong.* 490. carta (*diabolo data*) *Theoph.* 126 (*proprii detrimenti*). 369 (*nefanda*). 379. 421 (*maledicta*). *Bas.* 94. 246; (*magi ad diabolum epistula*) *Bas.* 62. hic (*papa*) ubi perlegit cartas regis sibi missas *prim.* 127. carus] alumnae *prim.* 420. -nus *Dion.* 177. amica *prim.* 338. -ci (*Christi*) *asc.* 19. coniunx (*f.*) *Dion.* 33. *gest.* 1166. discipuli *asc.* 15. 36. *Pafn.* 7, 16. dominus *Gong.* 72. 228. *gest.* 589. domna *gest.* 517. filius *asc.* 134. *gest.* 1147. genitrix *Mar.* 736. 771. *gest.* 742. *prim.* 508. germanus *gest.* 191. 678. magister *Theoph.* 265. *Dion.* 168. natus *gest.* 668. nutrix *gest.* 58. pater *prim.* 547. pignora *prim.* 434. proles *Theoph.* 336. *Bas.* 128. pusiolae *Sap.* 4, 1. relicta *prim.* 287. senior *prim.* 540. servo miserae tibi -o *Bas.* 136. socius

Mar. 109. sponsus *Agn.* 102. ut pater in mundum me promisit sibi -um *asc.* 23. care meus *Dion.* 179. tuis -is (*sc. dei*) *prim.* 591. -o florigerum percurrerat obviam campum (*Anna marito*) *Mar.* 254. complexus -ae licito quo posset habere (*David Bathsebae*) *Theoph.* 253. libaverat oscula -o affectus causa (*puero*) *Pel.* 236; animae pretio sibi -ae *Mar.* 63 (*cf. asc.* 12. 63). cum laetitiam miraretur sibi -am (*i. e. gratam*) *Bas.* 216. -a palmae sub umbra *Mar.* 754. patria *Gong.* 465 *app. Pel.* 169. casside gemmato *Pel.* 118. caste] puellarem c. servare pudorem *prim.* 330. quem c. semper amavit *prim.* 360. apte et c. tremendae nomen maiestatis invocare *Pafn.* 7, 13. castigare] (*peccantes*) iusta severitate -ando *Cal.* 9, 19. castigationis acerbitate *Abr.* 9, 3. castimonia laudabilis sacrarum virginum II *pr.* 3. castitatis professio *Cal.* 4, 1. amor *Cal.* 9, 2. inspirator *Gall.* 5, 2. -atem elegit *Pafn.* 10, 3. ut auctricem virginitatis imiteris et -ate *Abr.* 2, 1. castra reginae (*Aethelheithae*) *gest.* 660. castus] affectus *Agn.* 103. alvus (*Mariae*) *Mar.* 524. animae *Agn.* 24. corpus *Agn.* 360. 381. fragmenta *Cal.* 9, 11. gaudia partus *Theoph.* 181. -issima regis aeterni genitrix *Theoph.* 207 (*cf. v.* 235). Maria *Mar.* 606 (*cf. asc.* 82. *Theoph.* 301). mater Christi *Theoph.* 288. mens *Mar.* 374. *Bas.* 116. mores *Gong.* 352. obsequia virginitatis *asc.* 92. puellae *prim.* 97. ubera *Mar.* 599. viduae *Theoph.* 23. vir *Cal.* 9, 17. virgo *Mar.* 581. virguncula *Mar.* 382. *asc.* 77. vita *gest.* 408; -um sapit *Pafn.* 7, 4. casus] -u *Pel.* 137. *Pafn.* 1, 19. auxilii solamina tanti iam miserante deo subito -u sibi missa *gest.* 291. quos sine coniugibus fecit consistere -us *Mar.* 436; si quid mihi utriusque -u fortunae ingeritur *Abr.* 3, 1. quid conferret -us legali domino *Mar.* 113. -ibus his pluresolvebat Corduba soles *Pel.* 69 (*in solchem Unglück*); plangebant cuncti -um

(i. e. mortem) tanti patroni *Gong.* 491. -uque suo cito sensit nil contra dominum quemcumque valere superbum, et . . . decidit in bello, victus virtute superna *prim.* 355. catenae *Pel.* 113 (cf. *Bas.* 245). *Dulc.* 1, 8. artae *Pel.* 124. caterva (cf. comitari) *Theoph.* 317. *Dion.* 35. *Agn.* 235. 271. *prim.* 384; temptare suas Marte -as *Pel.* 90 (cf. *gest.* 195. 621); -ae angelicae *Mar.* 902. *asc.* 103. 143. *Dion.* 176. caelicolae *asc.* 85. candidulae *Ioh.* 18. virgineae *Agn.* 427. catholicus] non c. *Bas.* 144 (sacra negans rectae fidei, nomen quoque Christi). plures inveniuntur -i *II pr.* 1; popellus *Dion.* 39. *gest.* 55. cauma] pro vi -atis *Sap.* 5, 11. causa *Theoph.* 110 (cf. *prim.* 129 *app.*). *Dion.* 26. *Agn.* 277. *Cal.* 5, 2. 8, 3. *Pafn.* 10, 2. *gest.* 444. divinae -ae quid pertinet ad me? *Mar.* 150 (*icarum Gott es thut*). quam ob -am? *Gall.* 4, 4. hac -a *prim.* 236. sine -a *Theoph.* 252. -is non ullis *gest.* 705. regalis formae praeclara decore atque suae -is personae *gest.* 476 *add.* pro vitae -is instabilis variis *Gong.* 500 (*aus mannigfaltigen Anlässen, wie sie die Wechselfülle des Lebens mit sich bringen*). libri, e -is rerum quem scripsimus harum *prim.* 82 (*aus Veranlassung; cf. ind. gramm.: praepos. causa*); rerum quae geruntur -as *Cal.* 9, 6. huius -a mali non parva dolendi *gest.* 172. morbi *Agn.* 126. necis *Agn.* 269; haec mei in dictando intentio, haec sola mei sudoris est -a *II ep.* 10. -a sed est operis tantum devotio mentis *gest. prol.* 1, 16; dolendi *Agn.* 314. doloris *Pel.* 195. *Theoph.* 190. *Agn.* 117. *Pafn.* 1, 27. *prim.* 474. laetitiae *gest.* 1186. maeroris *Pafn.* 1, 22. terroris *Mar.* 236. tristitiae *Dion.* 52. *Sap.* 6, 1 (cf. *Gall.* 2, 1); interitusque sui -am tetro dedit hosti *Bas.* 98 (i. e. *cartam*). esto sororibus exemplum correctionis et -a liberationis *Dulc.* 1, 5. ut, quibus -a fuit perditionis, fiat exemplum conversionis *Abr.* 9, 4. regina, tantorum quae nobis -a bonorum extitit *prim.* 471; i. e. *res ('chose')*: -a confusus ab ipsa

Mar. 170. tantae praeconia -ae *Mar.* 227 (cf. *r.* 409). detegeret dubio -ae secreta remoto *Pel.* 174 (cf. *r.* 333). se quia credebat -is totam perituris *Gong.* 161. humanae pro consuetudine -ae non mirum. si *gest.* 410 (*wie Menschen sind*); cum *genit. epexeget.*: haec postquam iactat -amque doli memorabat *Pel.* 114; quem sceleris -a reppulit e patria *Gong.* 444 *adn.* -am commissi narravit namque piaculi *Bas.* 167. si non fortunae restaret -a sinistrae *gest.* 726 (*Hinderungsgrund*). causari] his verbis invenem c. fertur amentem *Agn.* 60 (cf. *r.* 273. *prim.* 338). qui se -atur *Mar.* 102. cur -aris? *Dulc.* 13, 2; non mitem Carpi -ando dolorem *Dion.* 86. caute *Gong.* 157. *Pel.* 55. *gest.* 543. 544 (cautus). *prim.* 406. 495; de ridendo (cf. *cautus*) *gest.* 569. *prim.* 315. cautus] legatos bene -os *gest.* 74. in cunctis -us agendis *prim.* 11; -um ocellum *Gong.* 63. -is pupillis *Pel.* 326. cavere *inf.* *Dulc.* 12, 1. *Sap.* 5, 14; pro seditione cavenda *prim.* 394. caverna] extraxitque solo (*baculum*, parva remanente -a *Gong.* 241. cedere] *Gall.* 11 5, 6. *Dulc.* 12, 2. *Cal.* 3, 5 *app.* *Abr.* 1, 6 (cf. *Sap.* 3, 11). *Pafn.* 10, 3. *Sap.* 1, 6 (cf. 3, 3). 5, 2. 6, 17; fidei cessit bene victus *Dion.* 28. hortamentis *Sap.* 5, 16. inani- onibus *Sap.* 5, 2. mandatis *gest.* 650. monitionibus, institutionibus *Abr.* 2, 1. monitis *gest.* 1494. poenis *Dion.* 192. promissionibus *Pafn.* 2, 4. suadelis *gest.* 341. cede, cede meae suasioni. hanc cedam facinus suadenti *Dulc.* 12, 1. sperandi me ultra vestro amoris cedendi *Pafn.* 4, 3 (cf. *ind. gramm.: gerundium*); eius nec cessit telis exercitus ullis *gest.* 150. ipseus telum numquam scit cedere victum *Gong.* 73 *app.* (cf. *Pel.* 126; *aliter Theoph.* 53 cessit coactus. 79 victus); mori ut scissis cessit nox furva tenebris *gest.* 550; deinde Sisinnio comiti iussu (imperatoris) perpuniente virgines cessit *Dulc.* *inscr.* (cf. *app.*). celare *Cal.* 4, 1. *Sap.* 6, 1. amorem *Agn.* 116. non celanda *Sap.* 1, 1

- celebrare excubias proli *Agn.* 438. exequias *Pel.* 355 *adn.* festum *prim.* 194. 382. 395. natalem regis perennis *gest.* 352. obsequium domini *prim.* 106. sollemnia missae *Bas.* 165. *Dion.* 172. hac ita laetitia (*freudige Veranlassung*) dignis rebus -ata *gest.* 696; (*Christus*) iudicium veniet -are futurum *Theoph.* 336; quo vir apostolicus digna -eris alumna (*sc. Gallia*) *Dion.* 134. quilibus laudum praeconiis te (*sc. Christum*) talem -em, ignoro *Cal.* 9, 19. quo eodem dictationis genere, quo . . recitabantur, laudabilis sacrarum castimonia virginum -aretur *II pr.* 3.
- celebris (*sic. masc. Theoph.* 76; *saepe celeberrimus*) cunctis *gest.* 133. ecclesiae *prim.* 165 (? *at cf. adn.*). mundo *Agn.* 19. 32. *prim.* 503. orbi *Theoph.* 153. plebi *Agn.* 132. popello *Mar.* 420. inter nostrates -is profecerat omnes *prim.* 87; quorum permansit -is confessio talis: . . *Dion.* 226. dies *prim.* 385. laus *Dion.* 185. locus *prim.* 105.
- celer] utque celer morulis haec impleret sine cunctis *gest.* 1171 (*adi. pro adv.*); -ri cursu *Agn.* 41. *gest.* 645. iudicii -ri discrimine recti *gest. prol.* 2, 29. lapsas -ri de cardine caeli *Agn.* 441 (*sc. lapsu? at cf. v.* 418 -res super aetheris ignes). pietas *Theoph.* 191. 213. *Agn.* 338. venia *gest. prol.* 2, 9.
- celeritas] quanta -ate *Abr.* 8, 1. celerius (*adv.*) *Pasn.* 7, 14. cella propria (*Basilii*) *Bas.* 226. celsithronus *Mar.* 614. *Pel.* 374. *prim.* 559. pater *Agn.* 319. celsitonantis iram *Dulc.* 1, 6. celsus] aula (*regia*) *gest.* 494. caeli *asc.* 46. dextera dei *Gong.* 408 (*cf. v.* 471). polus *Gong.* 534. cementariis bene gnaris *prim.* 257. cena] ut tibi praeparatur cena *Abr.* 5, 1. a -a surgendi *Abr.* 6, 6. cenandi hora *Sap.* 3, 24. censere *a. c. i.* *Abr.* 7, 13; Eadit regali nato censetur congrue digna *gest.* 120. censura] vestri solummodo -ae obnoxia *gest. pr.* 10. vere iudicii salubris -a superni perplures horum mundo subtraxerat isto *prim.* 461.
- census patrii (*i. e. patrimonii*) *Gong.* 57. dextra, -us est quae pie larga *Gong.* 151; *i. e. tributum*: -um signavit (*victis*) *Gong.* 88. -um (*caesari*) profiteri *Mar.* 545. professus -um principi Romani orbis finetenus solvendum *Gall.* 12, 8. indictum plene solvat sibi -um *Pel.* 140 (*cf. Gall.* 9, 3). oblatas laudum -us, quem postrema gregis solvit tibi Gandeshemensis *gest. prol.* 1, 8. centenae mercedis *Sap.* 9, 7. centuriones duodecim fortissimi *Sap.* 5, 6. tribuni et -ones *Gall.* 7, 2. cera atque pice *Sap.* 5, 24. cernere dracones *Mar.* 709. praenitidam formam *Pel.* 213. lumina *prim.* 221. eminus hoc (*cf. Mar.* 125) cautis -entes pupillis *Pel.* 326. secretum *Mar.* 559. secretum libri *Ioh.* 7. nonne meam faciem Cherubin non -ere talem possunt, in regno qualis nitet ergo paterno? *asc.* 40. quis oculis possim misere prolis divinae vultum *Theoph.* 216; *a. c. i.* *Mar.* 122. 846. *Pel.* 366. *Theoph.* 120 *add.* 226; *acc. c. partic. asc.* 127. *Dion.* 31. *prim.* 254.
- certamen] quo impigre dimicans (*cum Scythis*) sudore non frangar -inis *Gall.* 1, 4; duplici -ine victrix corporis et mentis carni semper renitentis *Agn.* 424; post dura -ina (*mundi*) *Dion.* 260. *Agn.* 458. inito -ine *Pasn.* 1, 26. ne frangor in dubio -ine (*mortis*) *Pasn.* 7, 15. futuri tolerantiam -inis *Sap.* 5, 14. tui -inis consummationem *Sap.* 5, 29. certare constanter *Dion.* 184. viriliter *Pasn.* 7, 15. -antes studio perversae mentis iniquo, quis prior intraret *Agn.* 236. studio -ante *Theoph.* 341. *prim.* 557. alternis -antibus loquelis *Dion.* 27; *c. inf. gest.* 633. *prim.* 431.
- certe] irascaris. nullo modo. certe *Gall.* 1, 6. certe et ego *Gall.* II 5, 3. *Abr.* 3, 13; *ceterum cf. ind. metr.*
- certus] auxilium *prim.* 518. consilium *prim.* 140. [exemplum veniae *Bas.* 7. auctorum nomina *I epil.* numerus *Mar.* 879. pietatis portus *Bas.* 191. praesidium *Gong.* 498. *gest.* 522. quies *Mar.* 819 (*nach 'unstäter Fahrt'*). solamen *gest.* 515. tempus *Mar.* 145; si tua -a tuo maneat

mihi gratia servo *Mar.* 193; -us
veniae amandae *Bas.* 218; (mens)
-a mori (*des Todesurteils*) *Gong.* 421.
cervix] rigida necnon -ice superba
incedens *Gong.* 181. flecte -icem
diis *Dulc.* 1, 5; detege duram -icem
et sustine percussoris ensem *Sap.*
7, 1. -icibus reflexis *Dion.* 224 (*de*
Dionysio eiusque sociis; cf. r. 201).
cessare] sperans opprobrium *Ruben*
-asse vetustum *Mar.* 204. unde
paene opera -avit dictandi II *ep.* 4.
magistrorum -ante diligentia II
ep. 8; c. *inf.* *Mar.* 903. *Theoph.* 145.
II *pr.* 8; si non cess[av]eris *Cal.*
3, 5 *app.*
ceteri] prae -is mulieribus *Abr.* 5, 3.
ceu v. *ind. gramm.*
chirographum v. cyrographum.
christum domini (i. e. unctum regem)
gest. 233.
cibavit (me) dulci pastu *Agn.* 96 (*spir.*).
cibus] gustare -um paratum *Mar.*
195. cultorum delectamenta -orum
Theoph. 200.
ciere] voce ciens (*a. c. i.*, i. e. iubens)
Gong. 477.
cilicio induta *Abr.* 9, 3.
cingere] cinctus virtute paterna *asc.*
66. lux orta plagam cinxerat aethe-
ream *Gong.* 226. errorum tenebras,
quis tunc occiduae partes fuerant
male cinctae *Ihon.* 116. meum gem-
mis collum cinxit pretiosis *Agn.* 92
(*spiritualiter*). silvula cincta colli-
bus umbrosis, quibus et nos cingi-
mur ipsis *prim.* 186 sq.
cinis, suis confrigescendo favillis *Agn.*
396. sacros cineres *Gong.* 496. *Pel.*
316 (*de corporibus non combustis*).
circuire] omnes. Oceanus gentes quas
circuit altus *Pel.* 106. montem cir-
cu[m]jeo *Dulc.* 14, 1 *app.*
circuitione verborum (longa) *Abr.*
2, 2. 3, 2.
circulum zodiacum *Abr.* 2, 5.
circumcisio pueri Christi *Mar.* 633.
circumdare] pullos plumigeris volu-
cres -dare pennis *Mar.* 124. lota
purpureo -dare tegmine membra
Pel. 221. en mulier pulchre fulget
-data sole *Ioh.* 23. ut tua (*Mariae*)
vita magis praefulgeat inclyta.
castis saepius obsequiis -data vir-
ginitatis *asc.* 93 (i. e. *Iohannis*
virginis). angelicus coetus ipsum

dulcisonis laudans -dedit hymnis
asc. 95; undiquesecus -damur (*ab*
hostibus) *Gall.* 9, 1. cum solus esset
ab adversis -datus undique turmis
gest. 257. reginam, quae fuit in-
sidiis regis -data tantis *gest.* 201.
(*diabolus*) fraudis miserum -dedit
armis *Gong.* 443.
circumdiffusis custodum turmis *gest.*
510. arboribus *Gong.* 204.
circumducere] orbem nocturnae -du-
xere tenebrae *Dion.* 3.
circumfert lubricos atque vagos oc-
ulos *Gong.* 242.
circumflectere] duo cadavera am-
plexu serpentis -flexa *Cal.* 9, 1.
circumfluere] fluvii, urbem qui vasta
propius -it unda *Pel.* 240 *add.*
reges, Oceanus refluus quos iam
-it undis *gest.* 135.
circumfodiendo secare telluris molem
prim. 272^a.
circumire v. circuire.
circumlinere] verba rhetoricae -lita
melle loquelae *Pel.* 201.
circumpositos culmos *gest.* 574.
circumquaque suos mittebat alum-
nos *gest.* 567.
circumsaeptus obsequio nubis rut-
lantis *asc.* 115.
circumspiciens sese sapienter *prim.*
494.
circumstare *Agn.* 367. *prim.* 534. le-
sum) genitum *Mar.* 592.
circumvallare] coetu nostrarum -ante
horum pernicio domni fletu lec-
tum morituri *prim.* 536.
circumvenire] quis (te) blanditiis -it
simulatis? *Bas.* 112. insidiis -iendo
dolosus insontem virum *Theoph.* 21
(cf. *Cal.* 3, 5. *Abr.* 3, 4). Gallicanum
laeta promissione -iam *Gall.* 24
cithara (*David*) cantans in -is *asc.*
99. commovit -am divina laude
repletam *asc.* 128.
cito *Mar.* 297. 623. 649. 671. 837 *etc.* *Gall.*
8, 1. *Dulc.* 13, 1. *Cal.* 6, 2. *Pasn.* 6, 1.
Sap. 5, 5. *prim.* 17. 311. 335; citius
dicto *Mar.* 72. 250. 787. *Gong.* 132.
Agn. 306. *Cal.* 9, 2. *prim.* 213; (= cito)
Mar. 165. 370. 511. 643. 830. *asc.* 2.
72. 113 *etc.* *Pasn.* 3, 12. 4, 2. *gest.*
227. 407. 725. *prim.* 254. 242. 343. 394.
citus (*adi. pro adr.*) *Mar.* 202. *Gong.*
308. *Bas.* 95 *add.* *Agn.* 258. *Gall.* 6, 1.
cursu -o gradientem *Ihon.* 24. 4

- cur tam -us (vester reditus)? *Gall.* II 2, 1. non -um tibi praestabo exitum, sed differam *Dulc.* 12, 2. civilis] bellum *gest.* 170. 317. discordia *Cal.* 4, 1. pax *Sap.* 1, 4. *gest.* 18.
- civis] quaedam impudens femina moratur in hac patria. res -ibus periculosa *Pasn.* 1, 23. Romani -es *Agn.* 317. ne quis praefatae -is urbis *Pel.* 56 (*cf. v.* 29. 49). quis -es tanti contigit esse viri *Gong.* 522 (*Landsleute*); caelestem -em *Mar.* 174 *app.* (*cf. Mar.* 580. *Pasn.* 1, 27. *Ioh.* 20).
- civitas] quidam eiusdem -atis indigena I *epil.* urbiculae huius -atis *Pasn.* 2, 1. -ates villasque peragrans *Abr.* 3, 16.
- clamare *Mar.* 610. 710. clara voce *Ioh.* 14. deum verum -ans dixit fore Christum *Agn.* 337. sese miserum -ans *Agn.* 272. consensus plebis -abat (*cf. app.*) concorditer omnis, hunc fore aptum *Theoph.* 32.
- clamor] caelum pulsans -ore profundum *Agn.* 315; ego Clamor Validus Gandeshemensis II *pr.* 3 (*cf. p. VI*¹).
- clancula dicta *Gong.* 142. cordium *Abr.* 3, 18.
- clangor] bellorum saevo -ore tacente *gest.* 162. in tubae -ore sacratae *asc.* 131.
- clare pollentis luce nitoris *prim.* 223. visu c. audita probare *prim.* 202. c. resonare *prim.* 402.
- clarescere] illic Christus virtutes fecit -ere signis *Dion.* 245. ut plane toto -at in orbe eius maiestas *Agn.* 293. hoc signo iam -ente stupendo *Agn.* 399. hinc tua progenies culmine pollentis tanto -et honoris *prim.* 62.
- claritas] iocunditatem mirae -atis aspiciebam *Pasn.* 11, 2; ingenuitatis *Dulc.* 1, 1. *Sap.* 3, 6.
- clarus] bonitas *gest.* 34. caput (*martyris*) *Pel.* 399. coniux (*regina*) *gest.* 22. 690 (*cf. v.* 121). corona *Agn.* 91 (*sponsae*). *Ioh.* 4 (*seniorum*). ornatus varii -os cultus *Agn.* 94. decus tanti generis (*Otto imp.*) *prim.* 569. partibus occiduis fulsit -um decus orbis urbs augusta *Pel.* 12. diadema regis Christi *Mar.* 279. dux *prim.* 507. filius *prim.* *prol.* 5. gens Saxonum *gest.* 4. lucernae *prim.* 195. nomen (*Aethelheithae*) *gest.* 473. ocelli *Mar.* 755. *gest. prol.* 2, 7. ortus tui primordia -a beati *Mar.* 23. progenies *prim.* 68. regalis proles -issima stirpis *Mar.* 1. propago *prim.* 58. -is radiis mirae bonitatis *prim.* 502 (*cf. Mar.* 210). regina -issima *gest.* 564. regnum *Pel.* 26. rex *prim.* 307. signa *Gong.* 82. stirps (*i. e. genus*) *Agn.* 28. 191. *Sap.* 3, 6. *prim.* 22. templum *prim.* 396. tanti titulus triumphi *gest.* 314. triumphus *gest.* 614. vox *Theoph.* 390. *Dion.* 193. *Pasn.* 1, 17. *Ioh.* 14; Iesus divino numine -us *Mar.* 821. summorum fama -us meritorum praesul *Dion.* 101 (*cf. Agn.* 25); inter virgineas fulgeret -a catervas *Agn.* 427. -um rutilante corona *Agn.* 420.
- claudere] aulam noctis pro tempore clausam *Gong.* 229. diu clausae reserantur vocibus aures *Gong.* 515. hospitiumque vagis numquam claudebat egenis *Theoph.* 25. quam continuis claudar sine (fine) tenebris *Theoph.* 168 (*cf. Agn.* 163). corpus, quod fuit in baratro clausum sub marmore magno *Theoph.* 319. mando sub obscenae latebris te claudier aedis *Agn.* 188. solvere clausi signacula libri *Ioh.* 29. domnam clausam carceri (*cf. add.*) claustris servare cubilis *gest.* 509 (*cf. Pel.* 197). non claudens oculos somno suadente gravatos *prim.* 205.
- claustrum] -is caeli patefactis *asc.* 117. animam intra -a tui suscipe regni *Agn.* 390. Erebi -a resolvens *Theoph.* 314. aerarii -is eius reseratis *gest.* 495. clausam carceri (*cf. add.*) -is cubilis *gest.* 509; coenobii -is in artis *Bas.* 32. intra -a monasterii *prim.* 410; *Kloster*: instituet -um *prim.* 59. -i faciendi *prim.* 91.
- clavis] stelligerae -es acceperat aulae (*Petrus*) *Theoph.* 260.
- clavus] manus (*Christi*) -is ligno fixere cruentis *asc.* 44.
- clemens deus vel Christus: *Mar.* 129. 209. *Bas.* 262. *Agn.* 389 (*pro adr.*). *Abr.* 9, 6. *prim.* 306. 560. mi -ntissime rector *Dion.* 210; *Maria*: *Theoph.* 192; sancte dei, -ns nobis succurre misellis *Bas.* 173. mansuetus -ns *gest.* 431 (*Liudulfus*); (dei) benignam clementiam et -ntem

patientiam *Cal.* 9, 19. susceptis donis -nti pectore nostris *prim.* 147.
 clementer de deo: *Mar.* 17, 315. *Theoph.* 154. *Agn.* 459. *Pasn.* 10, 5. Ottonis devotio virgineum coetum fovit c. necnon provexit amanter *prim.* 511; clementius (i. e. -nter) *asc.* 54. *Pel.* 7. *Theoph.* 291 (*quamquam ibi comparativus aptus est*). *gest.* 62. 1517 (*cf. v. 709, ubi hoc loco eadem explicatio commendatur*). poenas evadere vel saltem c. exuri mitiori igne *Pasn.* 12, 5 (*cf. adn.*).
 clementia dei: *Mar.* 215. *Cal.* 9, 19. 22; imperator Iulianus misit vobis pro sui -a aureum simulachrum Iovis *Gall.* II 7, 1. prona favente -a Gerbergae I *pr.* 7.
 clericatum in ecclesia obtinui *Gall.* II 5, 4.
 clericus] infelix Gongolfi -us audax *Gong.* 355. 425. placetne tibi -us? diaboli capellanus *Gall.* II 5, 4 (*cf. clericatus*).
 clerus (*opp.* plebs) *Theoph.* 19. 33. 132 (-i primates).
 clima] per -ata mundi *Gong.* 303 *app.*
 coaeternus] veram et -am patri sapientiam *Gall.* 5, 3. vero et aeterno patri eiusque -o filio sanctoque amborum paraclyto *Dulc.* 11, 1. amborum -o cum flamine sacro *Agn.* 375.
 coaevus] connutritae sociaeque -ae *Mar.* 487. tui -i *Abr.* 6, 2.
 coapostolicus eius *prim.* 163.
 coaptare] homo non solum ab eisdem elementis, sed etiam ex magis contrariis partibus -atur *Pasn.* 1, 4.
 coartari nimium *Gall.* 2, 4 (hinc, quia, si . . . , si autem . . .). in conflictu praelii *Gall. inscr.* pro diutina absentia tui *Pasn.* 8, 1. nimis verendo *Pasn.* 5, 1. acrioribus poenis *Sap.* 5, 21.
 coenobium I *pr.* 6. *Pel.* 350 (Christo sacratum). 372 (-i princeps rectorque popelli). *Bas.* 32 (-i claustris in artis). *Pasn.* 6, 1. *gest.* 244 (-i quieti). *prim. prol.* 3 (felicia Gandeshemensis -i). r. 3 (illustris G. -i). 9 (divinis laudibus aptum). 138 (domini sub honore sacrandum). 150. 174. 179. 186. 237 (-i nostri; *cf. r.* 314. 373). 291. 390. 449. 455. 463.

478. 517 (patronorum suorum. sc. *Oddonis ducis*).
 coepisse c. *inf.* I *pr.* 2. *Mar.* 235. 272. 571. 710 *etc. gest. pr.* 9. r. 352. 351. *prim.* 102. 204. 401. quando per Italiam -erunt pergere Romam *gest.* 57. fuerat iam coepta secundo coenobii sub honore dei constructio nostri *prim.* 236 (*primum in Brunshansen*). coeptus] disputatio *Pasn.* 1, 2. monasterium *prim.* 275. opus *prim. prol.* 6. r. 83. 247. templum *prim.* 259. via *gest.* 557; *cf. incipere*.
 coerceatur rubore *Sap.* 5, 2.
 coeremicola c. coheremicola.
 coetus angelicus (s. r.). virgineus *Iul.* 29; nostri collectio -us *prim.* 402. -u nostrarum circumvallante sororum *prim.* 536. virgineum -um Christi famularum *prim.* 510.
 cogere] imperio praedones -ite vestro saevos, ut *asc.* 31. his querulis profusis antistes summus cessit postremo coactus *Theoph.* 33 (*cf. gest.* 224). iactanter subiectorum cuneos populorum ipsius obsequiis -ens succumbere duris *Theoph.* 141 (*cf. Dion.* 79. *Abr.* 9, 2. *gest.* 204). donec ipsius mitem -o pietatem, ut tibi parcendo dimittat tanta piacula *Theoph.* 342. ad haec me non -itis *Gall.* II 5, 2. nullatenus -i possem, ut *Abr.* 6, 6. -e illas deos venerari *Sap.* 3, 2. quo (aromate) nolens -eris fateri *Sap.* 5, 22. -it (genitorem) blandia, quod iussit, velle loquelis *Pel.* 174 (*cf. Gall.* 13, 2. *Abr.* 1, 2). his rex mollitas dictis, hac voce coactus *Pel.* 21. nec minis nec blandimentis -incedere *Gall.* II 5, 6 (*cf. Agn.* 167. 168. *Cal.* 9, 19. *Abr.* 7, 16). nunc -or tibi detegere *Gall.* 12, 10 (*jetzt 'muss' ich dir offenbaren*). -itur ante seum factori reddere flatum *prim.* 20; imperio regis -ente nefando *Pel.* 197 (*cf. Dion.* 191. *prim.* 242). iuramento -ente peracto *gest.* 1492. quoniam numquam caro sors -it abeare magistro *Dion.* 168. instantis caum -ente doloris *Theoph.* 120 (*cf. Agn.* 277). materni vis fortis me -it amoris fervere *Theoph.* 227. inconstantia pectoris -it nos decedere ab armis *Gall.* 9, 2. fragilitas mei -it me terreri *Pasn.* 7, 12.

- hoc amor castitatis coegit *Cal.* 9, 2 (*sc. ut mortem invitaret*). magno terrore coacta *prim.* 51 (*überwältigt*). huiusmodi specie dictationis -ente II *pr.* 4. -or nomine (*Mariam Christo desponsare*) *Abr.* 1, 5; fornacem -unt fervere minacem *Pel.* 384.
- cogitare] quae -avi, opere implebo *Pafn.* 3, 12.
- cogitatio] instilla -onibus earum tui amoris dulcedinem *Gall.* 5, 3. eius -oni caelibis securitatem vitae instillemus *Abr.* 1, 6. qui tuae -oni instillavit velle *Pafn.* 1, 28; *cf. Gall.* 13, 3 *app.*
- cogitatus] cunctorum solus qui cognoscit -us *gest.* 229.
- cognitori discretissimo secretorum *Cal.* 9, 33.
- cognitus] constant quia -a cunctis (*sc. haec*) *Mar.* 540. ut eius (*cubilis*) penetral nulli praeter me nisi deo est -um *Pafn.* 3, 4.
- cognoscere] Pelagii faciem cognoverunt rutilantem *Pel.* 337. detestando deum sese -ere Christum *Theoph.* 262 (*de Petro*). qui clancula cordium -it *Abr.* 3, 18. cunctorum solus qui -it cogitatus *gest.* 229. quod de subiecto dicitur, non nisi de subiecto aliquo -itur *Cal.* 2, 2. bellum, quod nec -ere debet (*mulier*) *gest.* 245. illum (*sc. Christum*) -o necnon -or ab illo *Agn.* 202. cuius tam celerem -ebat pietatem (*i. e. experta erat?*) *Agn.* 338; *a. c. i. Mar.* 833. *Bas.* 148. *Dion.* 34. 163. *Pafn.* 1, 14. *gest.* 1148; *acc. c. partic. Mar.* 339. *Agn.* 178; quod *Agn.* 241; *interrog. obl. Mar.* 428. *gest.* 736. *prim.* 54.
- coheremicola *Pafn.* 10, 1.
- coheremita *Abr.* 1, 1.
- coinquinare] facies, manus ac vestimenta adeo sordidata, adeo -ata *Dulc.* 4, 3. faciam te ad lupanar duci tuumque corpus turpiter -ari *Dulc.* 12, 3.
- coinquinatio] ne immensa eius serenitas pulchritudinis alicuius obfuscetur sorde -onis *Abr.* 1, 3.
- coire] illic et plebem iussit c. fidelem *Bas.* 228. pulvereae favilla coeunte *Pafn.* 13, 4.
- colaphis, alapis quoque, caedi *Theoph.* 305.
- colere deum: *Mar.* 387. *Agn.* 195. 251. 323. 376. Christum sponsum *Bas.* 116 (casta mente). *Agn.* 89. 453. sanctos *Pel.* 5 (mente). *prim.* 57. deos *Mar.* 829 (perverso more). *Pel.* 58. simulachra *Dion.* 38. *Agn.* 149; ardentem talem corde -ens iuvenem *Gong.* 50. (*Carpus Dionysium*) condigne summoque -ebat amore *Dion.* 110. (*Otto filiam Liudgardam*) gratiola parili -uit, provexit, amavit *gest.* 446. si -itis vestros puris animis inimicos *asc.* 37; te quia corde -o (*rex impudicus Pelagium*) *Pel.* 265. quo affectu cordis te -ui *Cal.* 7, 1. (*leno Mariam*) tenello amore colit *Abr.* 4, 3. illam (*Thaida*) -endo *Pafn.* 1, 25. quicumque me amore -it *Pafn.* 3, 1; funus summa -erem praenobile pompa *Mar.* 120; alii -unt legendo (*Terentium*) II *pr.* 3. proprii vilitatem laboris in hoc (*opusculo*) dramatica vinctam serie colo II *pr.* 9.
- collaudare deum vel Christum: *Mar.* 313. 321. 303. *Gong.* 299. *Bas.* 258. *Sap.* 9, 5.
- collectim venisse *Mar.* 449. comitatur *Gall.* 7, 2. praemittere gazas *gest.* 1173. pergit coetus *prim.* 387.
- collectio nostri coetus *prim.* 403.
- collega lignorum *paradisiacorum palma Mar.* 783.
- collegium] sacrarum virginum nobile -um *Pafn.* 6, 1. excisus a -o iustorum et abiectus a consortio deum timentium *Cal.* 9, 29. sequestrari aliorum a -o *Cal.* 1, 1.
- collidere] nobilis ut testis fluvii collisus harenis membratim creperet *Pel.* 280.
- colligere] undique collectis catervis *Agn.* 235. -as legiones *gest.* 180. -us ex urbe popellus *Pel.* 366. -is turmis *Pel.* 115. viros -os *Mar.* 437. gregis Gandeshemensis, quem dulcis patrum collegit cura tuorum *gest. prol.* 1, 10; mammonam male collectam *Pafn.* 3, 10. spoliis rerum captis variarum, quas sibi communes collegerunt prius hostes *gest.* 391. collēgit innumeras summo conamine gazas (*sorori condonandas, v. 111*), ast ubi collecti visum

- fuerat satis ipsi *gest.* 107 sq.; corpora martyrio consummata mater collegit *Sap. inscr.* numerositatem meorum scelerum intra conscientiam quasi in fasciculum collegi *Pasn.* 12, 3. ex sententiis scripturarum, quas intra aream nostri Gandeshemensis collegeram coenobii I *pr.* 6. gesta caesaris augusti, quae nec auditu umquam affatim valui colligere *gest. pr.* 3. (V II I) simul copulatae (*partes*) VIII colligunt *Sap.* 3, 14. ad colligendum (*aliquid guttarum effluentium*) residens *Pasn.* 1, 19.
- colliminare] disiuncta compagine (*corporis et animae*) rursus colliminata *Cal.* 9, 9.
- collis] -ibus umbrosis *prim.* 187.
- collisio ollarum, caccaborum et sartaginum *Dulc.* 4, 2.
- collocat angusto praesepe membra tenella *Mar.* 586. socios populato rure nefandos *Pel.* 35. inter candidulas oves -anda *Pasn.* 13, 4.
- colloqui secretius *Pasn.* 3, 3.
- colloquium *Mar.* 488. *Cal.* 1, 1. *prim.* 354. -is amicis *Gong.* 201. *Agn.* 303. 447. nobile -um virginis et paranymphe *Mar.* 528. uti -is eius (*sponsae*) manifestis *prim.* 328. hoc ubi -o sensit narrante paterno *gest.* 608. male dulcia -a (*amantium*) II *pr.* 4. lupanaris, in quo lascivi iuvenes -o scelerosarum gaudent mulierum *Agn.* 212 (*cf. p. XI³⁸*). aliter ad -um Mariae non potes pervenire *Abr.* 4, 6. nec -um denego *Pasn.* 3, 2.
- collum] caput (*abscisum*) -o locantes *Pel.* 336. iurat per gladium, per candidulum quoque -um *prim.* 349 *adn.*; ne gens ante superba sua -a daret domino *Gong.* 438 (*cf. Pel.* 88. *gest.* 142. 613 *app.*). tuum te flectere -um sub sacris Vestae plantis faciam venerandae *Agn.* 182. sobria barbarico complexu subdere -a *Pel.* 244. inviti nostris summittant -a catenis *Pel.* 113 (*cf. Bas.* 245). diis falsis *Dion.* 198. (*hostibus; abs.*) *Gall.* 9, 1. praecisis -is *Dion.* 227; amplectendo -um pietate paterna *Agn.* 335. complectens -a *Pel.* 237 (*cf. r.* 269). ipsius et -o sese suspendit amando *Mar.* 255. crebris senile -um amplexibus mulcebo *Abr.* 6, 2; -um gemmatis ornare metallis *Pel.* 222. meum gemmis -um cinxit pretiosis *Agn.* 92. *Num. plur. passim homoeoteleuti causa more podarum, sing. de pluribus numquam praeter gest.* 613: at ibi quoque homoeoteleuton pluralem flagitat.
- colonos patrios (*Landsleute*) *Gong.* 305. urbs, quam Hispanii tenere -i *Pel.* 14. 25. paganos iustis intermiscendo -is *Pel.* 39; Tartarei -i (*daemones*) *Theoph.* 100.
- colore vario *Mar.* 651. in fornacem igneum -orem prae nimio ardore exprimentem *Sap.* 6, 1. nigris -ore capillis *prim.* 47; cur contremiscimutato -ore? *Pasn.* 3, 5.
- coluber cupidus versutus amarus (*i. e. diabolus*) *Gong.* 353 *app.*
- columba *Mar.* 454. 472 (*splendens*). *Abr.* 3, 8 (*candidula; cf. prim.* 200. 10. *prim.* 266).
- comam vel vestes obfuscare *Sap.* 5, 24. corpus et omne -is tegitur ceu tegmine vestis *Agn.* 219; locellum (*nom.*) tectum multiplicis germinis -is *Gong.* 92.
- combenedicta angusto summo *gest.* 1482.
- comburere] cartam -ebat maledictam *Theoph.* 421; ebulliens fervor ministros combussit *Sap.* 5, 25 (*cf. 6, 2*).
- comedere nobiscum *Sap.* 1, 5.
- comere r. comptus.
- comes] prolis -ites *Mar.* 758. ne -is ingratis condampner iure pigelli *Mar.* 41 (*i. e. una cum*); *Gras.* Evrhardus *gest.* 176. Gislbertus *gest.* 209 (*cf. r.* 279). Rautianus *Gall.* II 4, 1. Simphronius *Agn.* 43. Sissinnius *Dulc. inscr.* 9, 1. *cf. Pel.* 14. 129. *gest.* 506. 559.
- comitari] quem coetus angelici -atur *Dion.* 237 *adn.* non parva victor -ante caterva *Theoph.* 317 (*cf. caterva*). sociis -antibus aptis *gest.* 109 (*cf. r.* 651. 662). collectim -antur *Gall.* 7, 2. ut te -ante non exirem *Abr.* 6, 6 *adn.* tuum iter -ari *Gall.* 8, 1. ipse (*Christus*) nobiscum -etur *Sap.* 5, 1. multis -atus amicis *Agn.* 51. -ata proprii foetus pasciolis tribus *Sap.* 1, 3; eos divina -abatur gratia *Gall.* II 5, 3. vita -ante

- gest.* 1176 *adn.* -ante salute *prim.* 345.
- comitatus] cum nobili filiarum -u *Sap.* 2, 1. gentis Saxonum mox suscepit -um *prim.* 16 (*cf.* dominatus).
- commandere] quo (*tempore*) servi domini -nserunt venerandi *Dion.* 112. bovis mites bene -nsere leones *Mar.* 749.
- commendatum funus (*procuratori*) *Cal.* 9, 32. corpus tunc gremio terrae -atum fuit apte *prim.* 293; -a me, virgo, tuo, sanctissima, nato *Theoph.* 330 (*cf.* *Dion.* 256. *Gall.* 9, 4. II 5, 7. *prim.* 90 (se totam); animam Christo -emus prece *Cal.* 8, 1. -a iturum Christo spiritum *Sap.* 7, 2 (*cf.* *prim.* 559). Agnes virginibus sacris eius -at amoris pignus *Agn.* 22.
- commentum tanti sceleris *gest.* 231. fraudis -um cunctis per saecula dolendum *gest.* 730.
- commereri] umquam tantilli nil quia -ui *Gong.* 276.
- comminus aspicere *Sap.* 2, 1. astare *Mar.* 235. *Gong.* 476. stare *Mar.* 550.
- commiscere (?) tecum verba *Cal.* 3, 3 *app.*
- commisum i. e. peccatum: *Dion.* 92. *Gall.* *inscr.* *Abr.* 7, 11. *Pasn.* 8, 2. *gest.* 369. errorum *Agn.* 164. piaci *gest.* 327. reatus *Pel.* 183. *Sap.* 1, 2.
- committere (*sc. praelium*) *Gall.* 12, 3; quid in te commisimus? *Dulc.* 13, 2. crimen *Gong.* 559. facinus *Theoph.* 239. 275. piaculum *Bas.* 167; palmam fundo (*aquae*) *Gong.* 405; commisitque suae carae moriendo relictas totius instantis pondus curamque laboris *prim.* 287. hoc ipsumque tibi regnum -o regendum *gest.* 1154. solam committens servandam cuidam comiti *gest.* 505. flosculos uteri mei tibi, terra, servandos -o *Sap.* 9, 1. inclita condigno -ens membra sepulchro *Mar.* 121. sibi commissos pascere porcos *prim.* 192. *spiritualiter*: commisso gregi *Theoph.* 21. Gerbergae tenerum commisit ovile regendum *prim.* 318 (*cf.* *v.* 495). tuae pietati, venerabilis abbatissa, hanc captivam -o *Pasn.* 7, 16; se totamque suam domino -ere vitam *prim.* 26 (*cf.* *v.* 352). me daemoniis et diis supplex commisi *Gall.* 12, 2. tuo interventui me -o *Abr.* 2, 8.
- commode pauso in craticula ceu in tranquilla navicula *Sap.* 5, 10.
- commodum] ne ex meo -o vobis ingeratur molestia *Sap.* 9, 2. non sua sollicitans, patris sed -a tractans *gest.* 610. (maxima) coenobio permisit (*app.*) -a nostro *prim.* 314.
- commodus] omnia coenobii perfecit moenia nostri -a mansuris illic per saecula puellis *prim.* 374; tune -um ducis (*c. inf.*) *Abr.* 1, 1. quod tibi videtur -um, nobis est sequendum *Cal.* 1, 1 (*cf.* *Sap.* 8, 1).
- commonere] quae -eo *Pel.* 152.
- commorari tecum *Gall.* 4, 4. (in palatio) *Gall.* 12, 11. secus vos *Pasn.* 2, 5. in coenobio *Pasn.* 6, 1.
- commovit citharam *asc.* 128. -ere non parvam seditionem *Agn.* 345; commota parum *prim.* 39. nulla commotior ira *Pel.* 250 (*cf.* *Agn.* 206).
- commori] tu morieris serpentis vulnere et ego -ior prae timore *Cal.* 7, 2.
- communicata invicem compassione *Cal.* 2, 1. tenuem scientiae guttulam vobiscum -are studui *Pasn.* 1, 19.
- communis cunctorum hostis *Bas.* 242 (*diabolus*). -es hostes *gest.* 391 (*Avares*); -i multas vita iunxere puellas *prim.* 108 (*cf.* *v.* 101). voti -is placito visum fuit illis *gest.* 537. omnes in -e homines *Pasn.* 1, 16.
- communiter omnes *gest.* 1185. cunctae *prim.* 423.
- compagine corporis et animae *Pasn.* 1, 17. -ine disiuncta rursus conliminata *Cal.* 9, 9 (*de resuscitatione*).
- compar] praeferri -ribus *Cal.* 9, 31 (*gleichstehenden*). mei -ris *Effrem.* *Abr.* 2, 1.
- comparare] (*deus*), qui ab artifice pretio -atur *Dulc.* 1, 7; iste -atur malae arbori *Cal.* 9, 29.
- comparatio] in sui -one perfectiores ambit vilescere *Cal.* 9, 31. ut (spera et planetae) -onem mereantur cordarum *Pasn.* 1, 15.
- comparere] angelus -uit Annae *Mar.* 244; illa illaesa -uit *Sap.* 5, 25. subitoque non -uit *Abr.* 3, 8. *Pasn.* 4, 5 (*cf.* *Thes. ling. lat.* II col. 261).
- compassio] ut communicata invicem -one patiamur. o utinam voluis

setis meam -onem compatiendo mecum partiri *Cal.* 2, 1 (*quia passio vox sacra est?*); pro -one orbitatis *Abr.* 1, 3. pia -o *Pasn.* 10, 4.

compati] si te hortante deliquit, te -iente poenas luit *Gall.* II 8, 2. este -ientes orbatu patris angustiis *Gall.* II 9, 1. *cf.* compassio.

compellere] cum sordidulum compulsa subintrat in antrum *Agn.* 224. sua compulsus mente superba *Agn.* 244. nullis suppliciis umquam potero -i, quin *Gall.* 2, 3 (*cf. Dulc.* 1, 2). regis compulsus amore perennis *prim.* 148. nec propriae vitae -i quivit amore, ut *prim.* 512; quod ius consanguinitatis -it te ad mei amorem? *Cal.* 3, 2. animum ad cedendum -ere *Sap.* 3, 23. et ego ultra ad sacrificandum te non -o *Sap.* 5, 32; *c. inf.* *Gall.* II 2, 1. 6, 1. *Sap.* 5, 7.

compensare] cui nunc in regno non -abatur ulla, quae posset meritis illam superare supremis *gest.* 23.

comperire] quorundam relatu -i (*a. c. i.*) *Pasn.* 2, 5 (*cf. Agn.* 135). bonitate viri comperta *Theoph.* 41 (*cf. gest.* 101). quo rex comperto *Pel.* 46. 97. *gest.* 189. 363. 615 (*cf. Agn.* 139. *gest.* 624. 1142); *i. e. experiri*: inter frigoreas ardens sed comperit undas, quid posset nostri dextera celsa dei *Gong.* 407. si complere meum tardabis denique votum, -ies caram citius prolem morturam *Bas.* 128 (*cf. Mar.* 249).

compescere] visio quae fluctus animi -uit eius *Dion.* 68. nec illiciti aestum amoris -ere poteram *Cal.* 9, 11; *cf. gest.* 710 *app.*

competit (*i. e. decet*) *Abr.* 8, 3. -enti in loco pausando *gest.* *pr.* 6.

complacere] semper iure mihi qui multum -uisti *asc.* 135.

complacet] nec sibi -uit sociis interfore tantis *Mar.* 468.

complecti] sub ditione sua -ens universa *Agn.* 321; (laeva) -ens colla (sacrata) *Pel.* 237. 269; corde viros licito -ere stultos *Pel.* 247. ipsum (*Liudulfum*) spe mentis tota complexus amantis *gest.* 426. te miti -or pectore, fli *prim.* 157 *sq.*; nunc supplex veneror laudo -or adoro Christum *Theoph.* 298. mea mens

solum -i disceret illum *Agn.* 20; nunc laetae -ens lubrica vitae *Gong.* 337. -ens animo praecepta parato *prim.* 235.

complere] -esti viscera matris *Mar.* 871; accipe mis iam venerabile corpus, cuius mysterium tibi mor -ebo secretum *Dion.* 180. hoc (*mysterium missae*) ubi -evit *Theoph.* 423. oratione -eta *Sap.* 9, 2. postquam bis septem totos -everat annos *Mar.* 404. Karitas immiatum pariter parem mansuorum -evit numerum *Sap.* 3, 9. sidera cuncta illis iniunctum -ent per tempora cursum *Agn.* 82. sic possum tandem -ere furorem *Agn.* 142. -evi omnia, quae vates de me dixere priores *asc.* 64 (*cf. Mar.* 671 *app.*); quae cogitavi, opere -ebo *Pasn.* 3, 12. iussum *Mar.* 250. *Pasn.* 7, 2. *gest.* 711. praecepta *Gong.* 101. eius propositum secretum *Bas.* 64. velle precantur *Theoph.* 42 (*cf. Bas.* 31. 84). meum votum *Bas.* 127; in servi *gest.* 679. officium sibi iunctum *Dion.* 41. mobilis officium -ent nec corporis ullum (*simulachra*) *Agn.* 171; quae citius dicto -entur denique cuncta *Mar.* 77 (*cf. gest.* 674). his -etis *Mar.* 80 (*cf. gest.* 685). haec ita percerte constat -eta fuisse *gest.* 341. votis ut -crent studiosis omnem coenobii structuram perficiendi *prim.* 230.

complexibus uti *Bas.* 90 *adn.* sobria barbarico -u subdere colla *Pel.* 24.

componere] nihil ex similibus -i videtur *Pasn.* 1, 6 *adn.*; -it membra quieti *Dion.* 66 (*cf. prim.* 191). laesum corpus in stratum -am *Abr.* 6, 6; mentes sed motas praestat componere vestras *Gong.* 133; compositus (*i. e. ornatus*) castis moribus et studiis *Gong.* 232. e busto signis -o variis *Gong.* 330. lectus haut vilibus stramentis -us *Abr.* 7, 1. tanti -us ducis famulatus *gest.* 657. omni praenitida compositus corpore forma *Pel.* 144; in dictionibus (*s. v.*) -endis I *pr.* 2 (*cf. I pr.* 6. 9. II *ep.* 5). composito (*in wohlgeordneter Darstellung*) modulis texere dactylicis *Gong.* 73 (bene) -a ratione *Theoph.* 392. *Agn.* 288. (male) -is verbis *gest. prol.* 2, 23. *r.* 24.

- comportare] plura de patris -ans munera gazis *Agn.* 53; mecum stabilem -es mentis amorem *Pel.* 262; -ans dextra sceptrum regale tenella *gest. prol.* 2, 18 (*cum patre*).
 compre(he)ndere virgam *Mar.* 471. puram lympham *Mar.* 766. dextram homulli *Bas.* 233. nec ascensum -ere nec reditum queo repetere *Dulc.* 14, 1. locum optatae quietis *gest. pr.* 5; pelagi qui solus arenas rite potes numero per te -ere certo *Mar.* 879. cum mulieres dixeris, omnes -is *Cal.* 2, 2. si quid falsitatis dictando -i I *epil.* omnes humanae nequeunt -ere linguae (infantis praeclaram famam) *Mar.* 326; exemplum veniae -ere certum *Bas.* 7.
 comprimere] dextrā compressit martyris ora, astrictim laevā complectens colla sacrata *Pel.* 268.
 comprobavi (*das hab ich erprobt*) *Gall.* 12, 7; non satis acceptabile munus deo esse -atur *Abr.* 7, 14.
 comptus bis senum nitida stellarum corona *Ioh.* 24. pleno decore *Agn.* 442 (*cf. gest.* 622). diademate *Pel.* 63. toga regali *Pel.* 226; carmine -o *Gong.* 13 *adn.*
 compunctio *Theoph.* 350 (tis tristis -o cordis). *Abr.* 3, 5. 6, 5 (levi -one permovebar: *eine flüchtige Anwandlung von Reue*). 8, 2. 9, 3. *Pafn.* 3, 7 (vimen -onis; *cf. app.*). 8. 9, 1. 12, 2. 3.
 compungi *Abr.* 9, 3. -nctus summo maerore *Theoph.* 157. recti -nctus acumine zeli *gest.* 1491. -ncti rugitu cordis *Pafn.* 7, 14.
 computari intra contubernium virginum *Dulc.* 12, 3. inter surgentes *Cal.* 9, 32.
 conamine summo *Theoph.* 202. *gest.* 107. 194. *prim.* 390. toto *Mar.* 66. 439. *Pel.* 385; cordis *Agn.* 110. *gest.* 261. 676. mentis *prim.* 137. 277. 516. communi similis c. voti *prim.* 101.
 conari c. *inf.* *Gall.* 1, 2. *Cal.* 9, 31; *vorhaben*: *Gall.* 5, 3. *Pafn.* 3, 10.
 concaptivus] loris procedunt vincti comites duodeni cum -o victi rectore popelli *Pel.* 130.
 concedere votis *Gall.* 13, 2. *prim.* 170. monitis *prim.* 99. quae voles, ut -ssurum efflagita *Abr.* 5, 2. (*escam sibi datam*) citius -ssit egenis *Mar.* 370. suam pie gratiolam -ssit habendam illi *gest.* 370. gratia caelestis per quem -ditur omnis *Mar.* 897. -ssae sibimet per tempora vitae *prim.* 515. conversis laetam -dere vitam *Theoph.* 151. cui placuit stirpem vobis -dere talem *Mar.* 189. qui mihi non merito -dis gaudia tanta *Mar.* 258. cur continuo non sum -ssa sepulchro *Bas.* 157; a. c. i. *Theoph.* 55; concedo (*sc. me inferiorem esse*) II *pr.* 6.
 concentus caeli *Pafn.* 12, 6.
 concilium] multam turbam accitam flendo undique -o *Gong.* 396 (*sc. ad iudicandam adulteram*). sapiens satis advenientum *prim.* 551 *app.*; scelerosum *Theoph.* 108 (*daemonum*). crudele (*cf. app.*) tenebricolarum *Bas.* 73.
 concinere] talibus auditis congaudens -it omnis plebs Hebraea deo laudes *Mar.* 262. laudum carminula -uere deo *Gong.* 260.
 concipere] per angelicum verbum de sancto digne flamine -ere *Mar.* 34. natam *Mar.* 181. gaudia prolis *Mar.* 261; quicumque suae saltim praepaucula famae verbula -eret latebris propensius auris *gest.* 436.
 concite] gressum ad domum sancti Petri c. tetendit *Gall.* 11, 1.
 conclamantes condignis laudibus *Agn.* 83. crebris simul odibus *Theoph.* 418.
 concludere] dum sol usque suum -sit vespere cursum *Mar.* 232; quam Pafnutius per quinquennium in angusta (-issima 10, 3) cellula -sit *Pafn. inscr. (eum)* carceris in tenebras iussit -dier atras *Dion.* 166. (*homullum*) sponte suo nigro -sit in antro *Bas.* 194. inque lupanaris nigrum -dier antrum (*eam iussit*) *Agn.* 210; quique vales proprio mundum concludere palmo *Mar.* 873 (*cf. app. et Odonis Cluniacensis occup. V* 332 qui caelos palmo concludit et arva pugillo).
 concordari] maior mundus ex III contrariis elementis, sed ad votum creatoris secundum armonicam moderationem concordantibus perficitur *Pafn.* 1, 4 (*cf. p.* 163, 21. 23);

- ut meum -ari credat velle *Gall.* 2, 5. mecum in orationibus -ando *Pafn.* 10, 5. te mihi in hoc -ari *Abr.* 3, 17. studio simili -ans illi *prim.* 370. pontificum votis male -ando malignis *Agn.* 359. Oddonis devotio grandis -ando suae votis carae genitricis *prim.* 508. quod divinae voluntati non nescio -ari *Abr.* 1, 1.
- concordia] perpes -a pacis (*caelestis*) *Agn.* 86. civilis -am pacis *Sap.* 1, 4; inter quas (*feras*) ergo fuerat -a tanta, ut *Mar.* 747.
- concorditer *Theoph.* 32. *gest. prol.* 2, 17 (*i. e. una*).
- concors] bene -rdes *Dion.* 193. -rdi pace *gest.* 30. omnis devotio plebis *Theoph.* 26 *add.*
- concremare] Ag. et Chion. -ari iussit *Dulc. inscr.*
- concrepare] laudes plebs -at omnis *Mar.* 474.
- concretus] fudit in insontem -um quippe furorem *gest.* 491 (*angesammelt*).
- concupiscentia oculorum *Gall.* 13, 4.
- concurrere *Mar.* 408. 437. *Pel.* 115. *Dion.* 144. *Agn.* 209.
- concutit errantem digna formidine mentem (*sc. deus*) *Theoph.* 156. severitas tuae correptionis -ssit penetral pavidis cordis. o utinam esses visceratenus -ssa timore *Pafn.* 3, 6 sq. (*cf. Abr.* 7, 7).
- condampanare v. condemnare.
- condecere] despectio temporalium -et animum caelo intentum *Abr.* 1, 4.
- condecet, ut *Theoph.* 276; *a. c. i. Mar.* 727. *Bas.* 57 *app.*
- condemnare] ne comes ingratis condampner iure pigellis *Mar.* 41. auctores tanti -avitque piachi, suspendens quosdam *etc. gest.* 199.
- condere coenobium *prim.* 138; dum fuerat sanctae genitricis -ita ventre *Mar.* 305. glebae sub cumulo -untur fragmina sacra *Pel.* 361. illic exanimis sancte -ita testis fragmina *Gong.* 551. illic *Gongolfi* -ebant membra beati *Gong.* 495; a propria creatura ad sui imaginem -ita *Pafn.* 1, 1; bene -ita iura sacrae fidei *Pel.* 21 *add.* prudenter legum -ens decreta sacram *gest. prol.* 2, 25.
- condescensio] qui me indignam miseratione non terrore cogis. sed miti -one (*cf. app.*) ad poenitentiam hortaris *Abr.* 7, 16.
- condicti auri *Pel.* 137 (*de pretio redemptionis constituto*).
- condicio] hac -one *Pel.* 55. ista sub -one *gest.* 704; quod ius consanguinitatis quaeve legalis -o institutionis *Cal.* 3, 2. pari -one extinctam *Sap.* 5, 27.
- condigne *Theoph.* 266. *Dion.* 11°. *Agn.* 133. *gest.* 156. 662. *prim.* 377.
- condignus] carmen *Mar.* 322. coniuges *Mar.* 421. famulatus *gest.* 525. gratiae II *ep.* 2. honor *gest.* 747. lamenta *Theoph.* 246. 442. laus *Agn.* 20. 83. munera *prim.* 435. oda *Mar.* 677. puella *Gong.* 343. sepulchrum *Mar.* 121; pastor ecclesiae tali -us honore *Theoph.* 41. responsio vestra auctoritate -a *Gall.* 5, 6 (*cf.* 12, 9). in loco meis meritis -o *Pafn.* 12, 4; -a rependo *gest.* 1153; *c. inf. asc.* 83. *Agn.* 154.
- condire] corpora aromatibus -ita *Sap. inscr.* (*cf.* 8, 1); loquela (*Mariae*) nectare gratiolae fuerat -ita supernae *Mar.* 342.
- condiscipulus] ipsius -os pariter quoque binos, quos numquam carosors cogit abesse magistro *Dion.* 167 (*beides seine Schüler*).
- conditor primus eius (*operis*) *prim.* 240.
- condolere dolenti *Cal.* 9, 15; -uit sacrae subtristi mente puellae *Agn.* 351 (*hatte 'Mit-leid' mit ihr*). -uit miserans fratri *gest.* 369; quo ipse qui solus mecum tuae -uit perditioni, congaudent inventioni *Abr.* 8, 3; (*deus*) -uit, facti mentum periisse benigni. quo *Theoph.* 152 (*cf. Bas.* 139).
- condonans illi (*sorori nubenti*) gazanimum pretiosas *gest.* 111. substantiolam pariter pretiosam ipsi *Bas.* 131 (*filiae eiusque marito*).
- conduceret servum improbum mercede *Cal.* 9, 4.
- confabulatio *Gall.* 4, 4. *Abr.* 1, 1. *Pafn.* 3, 3.
- conferre] spem partus homini nullam -e fidei *Mar.* 84. quid -et casus legali domino *Mar.* 112. manibus virgas dextris -e novellas *Mar.* 17

- (*mitbringen*). talis poenam confert audacia dignam *Mar.* 607. aurem regali ludens contulit ori *Pel.* 240. ut vel extremis me praesumam -e auctorum alumni II *pr.* 7. nec sermonem vobis confero *Pasn.* 4, 4. in regalem se contulit urbem *gest.* 351. si cunctis civibus excidium mortis -et amarum *Pel.* 49. tibi (*palmae*) gloriam iam confero tantam, ut *Mar.* 797 (*cf. gest.* 133). quo sic maiorem prorsus -et honorem Oddoni *gest.* 114. castis fragmentis alicuius iniuriam -e dehonestatis *Cal.* 9, 11. medelam *Theoph.* 359 (*spiritualiter*). pro cunctis donis mihi collatae pietatis *Dion.* 216. qui sibi dignatur talem -e salutem *Mar.* 629. quae pie solamen misero iam contulit *Theoph.* 447 (*cf. Sap.* 9, 2). perspicax ingenium divinitus mihi collatum esse agnosco II *ep.* 8.
- confessio] vis frangitur obiurgationis, ubi humilitas intervenit -onis I *pr.* 9. quorum permansit celebris -o talis: . . *Dion.* 226. templa apostolorum supplici -one esse intranda *Gall.* 10, 1. pro tui -one nominis *Sap.* 5, 28.
- confestim *Theoph.* 15.
- conficere] ego tantilla ex lutea materia confecta *Abr.* 2, 4; aliquem tamen -ere textum ex sententiis scripturarum I *pr.* 6. quod vestra confectum si ignoratis ex iussione *gest. pr.* 2; senio iam confecti *Abr.* 6, 2.
- confidere] plus iusto -dens corde superbo *Gong.* 403 (*zu siegesgewiss*). vestrae fidei -dens *Pasn.* 2, 4. solo supernae gratiae auxilio, non propriis viribus -sa I *pr.* 8. daemoniacis -dentem suadelis *Theoph.* 96. iustitia sat -dens simulata *Mar.* 613. in quo -sa *Agn.* 130 (*cf. Cal.* 8, 1). a. c. i. *Dion.* 137.
- configere] quo sic oscillum saltim -eret unum *Pel.* 270.
- confirmare] promisit, ac firmis hoc -averat orsis *gest.* 222. si sacramento -atis mihi facto (a. c. i. *pass.*) *prim.* 173.
- confiteri] ut cordis consensu -earis hoc quod . . negasti, (a. c. i.) *Theoph.* 276. patris commissum et marty-
- rum -endo meritum *Gall. inscr.* ad negationem -endi nominis *Dulc.* 1, 2. utcumque res se habeat, -ere *Cal.* 9, 10.
- conflare] (res diffamata) pulsu linguarum tenues -atur ad aures sancti Gongolfi *Gong.* 367.
- conflictus] in -u praelii *Gall. inscr.* -um duarum solvere *gest. prol.* 2, 28. -us quorundam non moderatus *gest.* 173. -u progrediente *gest.* 179.
- confluere] te ad amandum -unt *Abr.* 6, 2. ubi convivarum -it conventus *Abr.* 6, 4. greges amatorum ad illam -unt *Pasn.* 1, 25. undique permultae mox -xere catervae *prim.* 384 (*cf. v.* 539).
- conformans ligula talia verba sua *Gong.* 542. (simulachra) artificum cura -ata metallo *Agn.* 169; vestem eius mensurae -atam satis apte *Agn.* 228.
- confortante suam daemone duritiam *Gong.* 404. fidum pastorem quo -aret in hostem (*plebs orando*) *Bas.* 253. proprios pie -ando ministros *Agn.* 197. -are, filia: percussor invadit nos *Sap.* 5, 28.
- confovere] Tul terra, quae molli gremio -et ossa sacra *Gong.* 526.
- confrigescere] cinis, suis -endo favillis *Agn.* 396.
- confringere] confracto vase *Sap.* 5, 25. plebeculam dominatricis iussis artis *gest.* 404. antiqui fraudes hostis -eret omnes *Agn.* 198. commentum tanti sceleris virtute potentis dextrae confregit *gest.* 232.
- confugere] ad certum pietatis -e portum *Bas.* 191.
- confundere] voce -sa *Dion.* 82. -sae aquarum gurgites *Pasn.* 12, 6. in unitate personae diversitatem naturarum -ndens *Sap.* 9, 4; rem publicam *Sap.* 1, 1. pacificum regnum *gest.* 731; callida sed testis -dit ludicra regis *Pel.* 271 (*zu Schanden machen*). hoc me vehementer -dit, hoc praecipue contristavit *Dulc.* 7, 1. sophistica *Pasn.* 1, 20. vultum tyranni -ndamus *Sap.* 4, 5. te argumentose -ndere *Sap.* 5, 34. *pass.*: causa -sus ab ipsa *Mar.* 170. victus -ndēris *Sap.* 5, 21. quis te poscens desertus fuerat vel -sus remeabat? *Theoph.*

- 365 (*cf. gest. 581*). numquam longum quis -ndetur in aevum *Agn. 242 (cf. Gall. 12, 8)*. -ndor audiendo *Gall. 12, 4*. nimium -ndor, corde-tenus contristor *etc. Cal. 9, 14 (cf. Sap. 5, 13)*. proprii conscientia reatus -ndor *Abr. 7, 9*. -ndor diutius tecum verba [com]miscere *Cal. 3, 3*.
- confusioni subiacere II *pr. 5*. -onem a deo mereri *Pasn. 1, 20*. tibi -o aderit *Sap. 5, 22*; totius nostri generis -o turpis (*filia*) *Bas. 135 (cf. Agn. 192)*.
- congaudere *Mar. 262. Bas. 4*. dum -ent (*gleichzeitig?*) animae super aethera sanctae *Dion. 263*. suis pullis *Mar. 131*. -e iam nunc servo miserae tibi caro *Bas. 136*. victrici legioni *gest. 307 (non condoleo, sed)* -eo huiusmodi dolori *Cal. 9, 15*. qui solus tuae condoluit perditioni, -eat inventioni *Abr. 8, 3*. piis studiis gaudens -eo vestris *prim. 159 (cf. gaudere)*.
- congerere] quid de -stis actum ire meditaris? *Pasn. 3, 11*; cur pretiosarum varietatem divitiarum iuxta rogum -ris? *Pasn. 4, 2*; dum contendunt, convicia -runt *Pasn. 1, 26*.
- conglomerare] infelicis amorem languoris et negati taedium -ans sceleris *Cal. 9, 3*.
- conglutinare] si teneram mentem . . eius servili iam -asset amor *Bas. 45*.
- congratulari] nec alieno profectui invidentibus, sed pie -antibus II *ep. 1*; -or tuae almitati *Sap. 1, 2 (ich bin dir dafür dankbar)*. -or tibi, Christe, qui . . *Sap. 5, 15*. -antes laudemus, laudantes glorificemus dei filium *Abr. 9, 6*.
- congregari] haec fera -itur sanctis *Ioh. 30*. -iamur viriliter *Gall. 9, 1*.
- congregari] convenite, -amini *Gall. 7, 2*. -atis in suo nomine *Abr. 1, 1*.
- congressio] si est utilis nostri -o cum tantis *Gall. 9, 1*. invalescente -one *Gall. 12, 4*.
- congrue *Pel. 303. Dion. 21. 209. Agn. 15. 417. gest. prol. 1, 26*; c. magna *usc. 129*. digna *gest. 120*.
- congruere] haec gloria nemini magis -it quam . . *Pasn. 11, 2*.
- congruus] -a satis responsio vestra-que auctoritate condigna *Gall. 5, 6*.
- imperialis iussio et -a satis ultio *Sap. 5, 22*. habitaculum tuis facinoribus deflendis satis -um *Pasn. 7, 9*. -us sceptris gerendis *gest. 2*. conservare, suae fuerant quae -a vitae *prim. 407 (de monialibus)*.
- conicere] quantum meae incitiae obstiterit difficultatis, ipsa c. potestis *gest. pr. 4*.
- coniecto, quid significet *Cal. 9, 1*: a. c. i. *Dion. 15*.
- coniugalis amor Drusianae *Cal. 9, 11*.
- coniugii primo tempore *Mar. 125*. corpus eius (i. e. suum) -o subdere nullo *Mar. 385*. foedere legali -i soliti *Gong. 344*. indignum -o tanto *Bas. 39*. tali -o Satanæ cum fraude peracto *Bas. 134*. abstinens -i *Gall. 12, 10*.
- coniungere] (cella) ecclesiae lateri -ncta *Bas. 227*; pressi excellentesque soni armonice -ncti *Pasn. 14*. unaquaque (musica) ratione proportionis alteri ita -ngitur, ut idem, quod accidit uni, non deest alteri *Pasn. 1, 10*. cuius (*numeri*) partes -nctae (*summiert*) *Sap. 3, 11*: virginis ut mentem illius turpi -ngere posset amor *Agn. 34*. quo pacto sibi reginam -ngeret istam *gest. 600*. ubi Liudolfo fuerat Oda foedere legali coniuncta *prim. 2*. spiritualiter: in caelis illi -ngor amoris amplexu dulci *Agn. 64*. Christi virgo sponsi caelestis amor se mox -nxit *prim. 260*; (*formosus iuvenes*) amicitiae propriae -ngere *Pel. 207 (cf. p. XI²⁰ et r. 213)*; cum vinculum Christi amoris in unum nos societate -ngat religionis *Gall. 13, 4*. -nctarum sororum (i. e. monialium) *prim. 411*. non enim dis separabimur, sed ocus in caelo -ngemur *Sap. 5, 26*.
- coniunx (sic) *Bas. 160. gest. 1491. coniux Mar. 104. Bas. 144. cf. Dulc. 7, 1. prim. 21 app.)*] masc.: -gis condignis *Mar. 422*. -nx miser eius *Bas. 144*. -nx illius scelerosus *Bas. 160*. -gis expertem matrem *Mar. 597*; fem.: *Mar. 104. 422. Gong. 43. Dulc. 6, 2. Cal. 2, 2. Sap. 1, 1. gest. 1491. 1493. prim. 21. 122. cara Dion. 33. gest. 1168. clara (de reginis) gest. 22. 690. dilecta prim. 229. electa prim. 100. insignis prim. 117*.

conl-, conm- v. coll-, comm-.

connutritae (*cum Maria*) sociaequae
coevae *Mar.* 487.

comp- v. comp-.

conquassare] pro cuius facie decet
-ari simulachra *Mar.* 839.

conqueri perditionem (*Mariae*) *Abr.*
3, 14.

conquiniscant idolis *Dulc.* 1, 6. -e tu-
rificando magnae Dianae *Sap.* 5, 17.

conquirere] (*rex filio uxorem*) non in
proprio voluit c. regno *gest.* 73;
(*Oda*) eius adoptivis studuit c.
natis, quicquid nonnarum depo-
scere sciverat usum *prim.* 505;
veniae munus *Theoph.* 241. pie-
tatem a Christo *Theoph.* 272.

conr- v. corr-

consanguinitas] quod ius -atis *Cal.* 3, 2.

conscondere ascensum graduum *Mar.*
412; imperii sedem *prim.* 79.

conscientia proprii reatus *Abr.* 7, 9;
intra mei -am *Pasn.* 12, 3.

consciis] mens -a fraudis *Gong.* 419.
nox -a fraudis *Gong.* 459. ipsa
(*cellula*) mei sceleris est -a *Abr.*
8, 1; -i reatus formido *Pasn.* 3, 7.

conscribere] ab antiquis libris sub
certis auctorum nominibus -ptis
I epil.

consecrare] unicus altithroni -et ap-
positae nobis pie fercula mensae
Theoph. 452. ut filias meas Christo
-arem *Sap.* 3, 7. sese Christo -ave-
rat velamine sacro *prim.* 321.

consensus] cuius (*Domitiani* sc.) prae-
cepto nefando praeses -um prae-
bens *Dion.* 161 (*cf. gest.* 224); tuo
-u, tuo permissu *Gall.* 2, 3. -u
suae dilectae coniugis *Odae prim.*
229 (*cf. v.* 313 *app.*); cordis -u con-
fitearis *Theoph.* 276; tali consilio
-u plebis adepto *Mar.* 430 *app.*
-us plebis clamabat concorditer
omnis, hunc fore aptum *Theoph.* 32.

consentire] *Sap.* 5, 11. in oratione
Pasn. 11, 1. in hoc *Sap.* 3, 23. nec
dicitur reatus, nisi quod -ntit ani-
mus *Dulc.* 12, 3. huius, qui pra-
vum voluit, magis quam eius, qui
-nsit *Cal.* 9, 5. non -nsit tanti com-
missa piaculi agnus paschalis *gest.*
327; socio iniquo *Gong.* 457 (*adul-
tero maritum interfecturo*). tuae
vanitati *Cal.* 2, 4. vobis peccando
Pasn. 4, 4; iussis *Dion.* 183. moni-

tis *Bas.* 54. petitioni *Pasn.* 10, 5.
precibus *Pel.* 175. *prim.* 100; a. c. i.
Gall. 2, 4. *Pasn.* 10, 3.

consequens *Sap.* 1, 6; c. est *Gall.* 1, 8.
10, 1. II 5, 7. *Abr.* 9, 4; c. est ut
Pasn. 7, 5.

consequentia rerum *Gall.* 4, 3.

consequier veniam *Gong.* 554.

conserere] consertis palmulis ince-
damus *Sap.* 4, 5 (*Hrotsvit imaginem
sequi videtur, qualem enarravit
C. F. Meyer, die Kapelle der un-
schuldigen Kindlein, Gedichte p.*
153); sermonem tecum *Abr.* 7, 9.

conservare] haec perfectorum sunt
-anda virorum sudori *gest.* 246 *app.*;
cura cui -andae fuit indita dom-
nae *gest.* 560. corpus per triduum
-abant inhumatum *prim.* 548. -an-
dae pro virginitatis amore *Agn.*
137 (*cf. v.* 8). summo -ans studio
legalia iura (*rex*) *gest.* 15. -are,
suae fuerant quae congrua vitae
prim. 407 (*de monialibus*).

considerando proprii enormitatem
sceleris *Abr.* 7, 12.

considerare] consedit medius *Bas.* 76
(*sass*).

consignare] -atae Christo velamine
sacro *Bas.* 31; locum oblitum lucis
-atumque tenebris *Pel.* 194.

consilium *Cal.* 2, 1. *Pasn.* 2, 3. bonum
mihique quam maxime placitum
Gall. 4, 4. optima -i medicamina
sani *Pel.* 373. hoc -um perversa
mente repertum *gest.* 214 (*cf. v.* 330).
tali -o consensu plebis adepto *Mar.*
430 *app.*; captare *Gall.* 2, 5. dare
ut *gest.* 210. flagitare *prim.* 146 *app.*
a te -i solamen quaerere certi
prim. 140. -um penitus spernendo
paternum *Bas.* 124. praebete as-
sensum meis -is *Dulc.* 11, 1; -o
prudens *Pel.* 146. -oque dei ger-
men tibi credito summi *Mar.* 144
adn.; *cf. concilium (prim.* 551 *app.*).

consimilis causa doloris *prim.* 474.
nec sibi -em portaret terra po-
tentem, quem sic cunctarum ful-
ciret copia rerum *Mar.* 75.

consistere ex hoc et hoc *Pasn.* 13, 3.
ex duabus naturis *Sap.* 9, 4. cuius
dispositione -unt et moderantur
universa *Gall.* 5, 3. coniugalis
amor Drusianae meam haut pati-
tur mentem -ere, nisi . . *Cal.* 9, 21;

- cum sub tectis templi -eret omnis *Mar.* 410; i. e. *esse* (cf. *constare*): *Mar.* 306. 436. *Dion.* 10. *gest.* 595.
- consociari] eius (*Vestae*) sacricolis et -are puellis *Agn.* 157. quas matri cunctas in caelo -atas *prim.* 588.
- consolari] quae illam colloqui sci- rent solamine dulci -ari, ne . . . *Mar.* 489. me -ari ne tardes *Cal.* 9, 21 (sc. *Itrusianam resuscitando*). iste Iohannem -atur lacrimantem *Ioh.* 10; de deo: mei tristitiam tam pie dignatus es -ari *Pasn.* 11, 3. (*Christus Dionysio in luce nova apparens*) carum -abatur alum- num *Dion.* 177. deum, eius cul- tores qui -abatur omnes *Agn.* 252. de angelis: qui iustam -ari (*pass.*) dedit Annam per me *Mar.* 176 (cf. v. 372). de Maria: illos prae- cipue tenero sed mentis amore diligo, -or, propriis amplector et ulnis *Theoph.* 224.
- consolationibus maerentem attollere *Cal.* 9, 17.
- consolator] testis cunctorum -orque laborum (*deus*) *Mar.* 615.
- consonare] Mariam, 'stella maris' lin- gua quod -at latina *Mar.* 276.
- consors (?) omnis devotio plebis *Theoph.* 26 add.; angelicae -rtem turmae *Mar.* 198. de uxore: amanda *prim.* 158. regni *gest.* 80 (inclita). 665 (dignissima; cf. *prim.* 471). *prim.* 308.
- consortium] cum sua caelestes pri- mum -a cives olim terrigenas promittebant habituros *Mar.* 212. abiectus a -o deum timentium *Cal.* 9, 29; de coniugio (*semper propter metrum plur.*) *Mar.* 383. *Bas.* 48. 105. 130. *Agn.* 50. *gest.* 457. 689; exe- crantes carnale -um *Gall.* 5, 3. fuge lascivorum -a amasionum *Pasn.* 3, 9.
- conspicere] cur Gallicanus tam diu nostris se subtrahat -ibus *Gall.* 11, 1 (cf. *Gall.* II 5, 5. *Dulc.* 1, 4); illam sisti -ibus eius iussit *Agn.* 144 (cf. *Sap.* 2, 1); Gabriel -ibus eius (*Mariae*) astitit *Mar.* 520.
- conspicere] (patronum) attonitis ocel- lis *Mar.* 253. (aram) *Dion.* 23; a. c. i. *Dion.* 74. acc. c. *partic.* *Agn.* 444. *Abr.* 6, 1. *Sap.* 3, 1. observans caute, si . . . cum multis silvam pernox conspexerat (?) ipsam *prim.* 217.
- conspicuum] amica *Gong.* 219. forma -ae vultus natae regnum *Mar.* 417. tertio -ae fulgere lucernae *prim.* 379. lympna *Gong.* 262. nubem -um *Gong.* 194. extraxitque solo (*lacu- lum*), parva remanente caverna, post haec -um ut fieret titulum *Gong.* 246 app.
- constans animo *Mar.* 790. fragmina -ntis testis *Pel.* 409; -nti voce *Bas.* 162. corde *Agn.* 16. fide *Sap.* 5, 8. pectore *Mar.* 134. 638.
- constanter *Mar.* 377. 461. *Theoph.* 1. *Dion.* 184. *Agn.* 11. *Sap.* 5, 1. *prim.* 526.
- constantia tui pectoris *Gall.* 12, 1. quae fiducia, quae -a mentis mihi post haec, cum (*ico blida* . . . ?) *Abr.* 6, 1. una eademque fidei -a *Sap.* 5, 33.
- constare] unum, quod -abat. revo- vis *Cal.* 9, 9. in quo -at caelestis (musica)? *Pasn.* 1, 11. (synphonia diapente) -at ex quinque (*south- bus*) *Pasn.* 1, 14. octonarius nu- merus, qui duabus -at olympiadi- bus *Sap.* 3, 12 (*synon.* perficitur. impletur); i. e. *esse* (*metri causa*): *Mar.* 540. 812. *asc.* 106. *Pel.* 326. *Bas.* 50. *Dion.* 123. 125 app. (*numquam sic participium ponitur*). *Agn.* 4. *gest.* 59. 449. 521. 1144. -ant plantata *Mar.* 784. -at dicatum *prim.* 65. subeunda -ant *gest.* 1485; cum regnum iuge -at *Mar.* 417. ipsius et dulci -et laus (cf. app.) alma parenti *Theoph.* 446.
- constat (a. c. i.) *Mar.* 306. II ep. 1. *gest.* prol. 1, 29. r. 541. *prim.* 5; i. e. conrenit: non c. votum se (i. e. cum) reddere tantum *Mar.* 426. hinc nos laetitiam c. nunc carpere mag- nam, quod *Gong.* 271.
- consternatus mente *Abr.* 3, 4.
- consternuntur tremefacti in terram *Mar.* 805.
- constituens alium rectoris nomine dignum *Theoph.* 56 (= *gest.* 1081. regnum imperio subdi nostro quod -isti *gest.* 1155.
- constringendum fore vinclis *gest.* 21.
- constructio coenobii *prim.* 2. 134 22.
- construere aram *Dion.* 20 (culte). 2. aulam *Pel.* 223 (bene). -cta loca castella marinis *gest.* 1490. cellu- lam *Pasn.* 7, 6. coenobium *prim.*

- prol.* 4. v. 4. 94. ecclesiae moenia
prim. 234. rogum (-os) *Dulc.* 11, 3.
Pafn. 4, 2. templum *Mar.* 414.
 thalamum mihimet -xit in aevum
 (*Christus*) *Agn.* 98.
- consuescere v. consuevisse.
- consuetudo *adv.* *Agn.* 138 (*cf.* -o more).
- consuetudo mala, pessima *Gall.* 12, 2.
 gemenda, reprehensibilis *Pafn.*
 10, 2. 3; ipsius vitam mores -inem
Gall. 4, 4; fragilis pro -ine carnis
Mar. 719. humanae pro -ine cau-
 sae *gest.* 410. fragilis pro -ine
 mentis *gest.* 745.
- consuetus] -o more *Agn.* 437. *gest.* 380.
 per -am pietatem *Bas.* 230. *gest.* 460.
- consuevisse *inf.* *Mar.* 96. 828. *Pafn.*
 10, 2. *prim.* 25.
- consul (*Gongolfus*) tantus *Gong.* 266.
 almidicus *Gong.* 368.
- consulere] alicui sapientium affec-
 tum meae intentionis -endo enu-
 cleare I *pr.* 5. te primum adeo, te
 solum -o *Abr.* 3, 1. cede meis horta-
 mentis paterno affectu tibi -entis.
 quid hortaris, quid -is? *Sap.* 5, 16.
- consumere] corpora iustorum -ens
 sancta virorum *Pel.* 82 (*i. e. necans*).
 mortem nostram non dedignatus
 es gustare tuaque resurrectione
 -ere *Sap.* 9, 6; flammis caelo -ier ac-
 tis *Theoph.* 188. morte *Cal.* 9, 4. 27.
Sap. 5, 5.
- consummare martirium *Dion.* 233.
 corpora -ata martyrio *Sap. inscr.*
 (*deus*) faciat tuum velle in bono
 -ari *Abr.* 3, 19. vitam fine bono
 -ans *prim.* 576 *app.*
- consummationem tui certaminis ex-
 pectantem *Sap.* 5, 29.
- contegere] mons -gitur cum nube
 sereno *asc.* 96. sacra cura paren-
 tum funus venerabile in gremio
 terrae toto -xit honore *Agn.* 432.
 Cereris -cta sub alis *gest.* 575; si-
 mulata vultus hilaritate internae
 amaritudinem maestitudinis -go
Abr. 6, 1.
- contemnere creatorem *Sap.* 5, 5. na-
 tum (*Mariae*) *Theoph.* 230; (*prae-*
fecti) *Agn.* 131. 160. nostrae con-
 iuges fastidiendo nos -nunt adeo
Sap. 1, 5. a tantilla etiam -nor
 homullula *Sap.* 5, 34; carnales amo-
 res *Agn.* 239. (blandimenta) *Dulc.*
 2, 2. bustum *Agn.* 435 (*i. e. negle-*
- gere*). decreta imperatoris *Dulc.*
 11, 2. frivola animo *Sap.* 3, 5. lu-
 xus carnis *Agn.* 2. saeculum *Pafn.*
 3, 9; contempta maiorum lege se-
 quenda *prim.* 413. nec summa veri
 contempta sponte fefelli *gest. prol.*
 1, 21.
- contemplandi tui faciem *Pafn.* 3, 2.
 quam quae praesentem -abantur
 eundem *prim.* 527; (*deum*) -ari sine
 fine *Agn.* 387.
- contemptor omnipotentis *Agn.* 62.
- contemptus] pro -u nati *Agn.* 143.
 quia -um simulachra paterentur
Agn. 348. praeceptum omni -u
 dignum *Sap.* 5, 4.
- contendere] diu tecum non -o *Sap.*
 5, 31. dum caeco corde, quis illam
 adeat, -unt *Pafn.* 1, 26.
- contentum te fore spero *gest. prol.*
 2, 23 (*absolute*).
- contestari (*a. c. i.*) *Mar.* 853. *gest.* 717.
- contexere] ceu foret e pilis curvi
 -ta cameli *prim.* 45. corpus -tum
 venis fictile languidolis *Gong.* 478.
 liber secundus dramatica serie
 -tus *Agn. subscr.*
- conticuisti patienter *Mar.* 880.
- contiguus] cellulam meis mansiun-
 culis -am *Abr.* 2, 7. ramos astris
 -os *Mar.* 764.
- continentia admirabilis *Abr.* 7, 3.
- continere se subiecto iumento *Mar.*
 553 (*opp. decidere*).
- contingentes nationes *gest.* 381; -ere
 altithroni nomen pollutis labellis
Theoph. 284 (*cf. Mar.* 21 *app.*); quid
 contigit? *Dulc.* 6, 2. incompara-
 bilis luctus mihi contigit *Abr.* 3, 2.
 quid contigit tibi, filia? gravis
 miseria *Abr.* 7, 3. quid novi gaudii
 mihi contigit? *Pafn.* 10, 1. quid
 contigit nobis? *Sap.* 5, 25 (*cf.* 6, 2);
 contigit (die quadam) (*a. c. i.*) *Mar.*
 86. 703. quis cives tanti contigit
 esse viri *Gong.* 522 (*denen es ver-*
gönnt war).
- continuata tristitia *Bas.* 159.
- continuo (*i. e. statim*) *Mar.* 331. 472.
 608. 774. *asc.* 55. *Theoph.* 117. *Bas.*
 157. *Dion.* 255. *Agn.* 216. 309. 420.
gest. 76. 566. 690; semel 'sine inter-
 missione' *Mar.* 56.
- continuus] tribus -is diebus ac noc-
 tibus *Sap.* 5, 35; exercitatio ieiu-
 niorum *Abr. inscr.* (*cf.* 9, 3). fla-

- gella *Bas.* 200. lamenta *Theoph.* 162. *gest.* 535. preces *prim.* 558. querelae *Theoph.* 332. sollicitudo *Abr.* 1, 3. studium famulandi *gest.* *prol.* 1, 11 *adn.* tenebrae *Mar.* 569. *Theoph.* 168.
- contractus v. contrahere.
- contradicere] nec verbo iam -xerat ullo *Mar.* 510 (*cf. Theoph.* 123); cognoscunt nec -cere possunt *Agn.* 241; suis (*Theophili*) iussis *Theoph.* 119. meis votis *Cal.* 7, 1. ipsius imperio *gest.* 705.
- contrahere] parvo praesepi -ctus procubuisti *Mar.* 876 (*zusammen-geschmiegt*); quod huius vilitas dictationis multo inferior, multo -ctior penitusque dissimilis eius (*i. e. Terentii*) sit sententiis *Il pr.* 6.
- contraluctari *absolute Gong.* 128. *Agn.* 186. *Gall.* 13, 1. 2. *Abr.* 8, 2. *Pasn.* 1, 2. 6, 1. 7, 10. *Sap.* 1, 2. 5, 31; nostris decretis *Dulc.* 1, 8. tuae iussioni *Sap.* 5, 10.
- contrarietas] nihil nostra de parte infidelitatis, nihil tibi obviabit -atis *Pasn.* 2, 4.
- contrarius] se nostris -a monitis egisse *Abr.* 3, 5. ex III -is elementis *etc. Pasn.* 1, 4. 5. aegritudo animarum aeque ut corporum -is curanda est medelis *Pasn.* 7, 5. hic numerus (*pariter impar*) superiori (*pariter pari*) est -us, quia . . *Sap.* 3, 19; e -o *Sap.* 3, 15.
- contremiscere membris resolutis *Theoph.* 380. mutato colore *Pasn.* 3, 5; auditu *Abr.* 3, 4; pavore *Abr.* 3, 13.
- contristare] hoc me vehementer confudit (*cf. Sap.* 5, 13), hoc praecipue -avit *Dulc.* 7, 1. ne -es matrem bonam, sed sperne praesens utile *Sap.* 5, 29; -ari *asc.* 77. *Agn.* 125. *Gall.* 2, 1. *Cal.* 5, 1. 9, 15 (*salubriter*). *Abr.* 3, 2. *Pasn.* 1, 1. 22. 27. *Sap.* 6, 1. super gravi impietate *Cal.* 9, 14. super angustia *Sap.* 4, 1.
- contritum cor *Theoph.* 198. *Pasn.* 12, 4.
- contubernium virginum *Dulc.* 12, 3. meretricum *Abr. inscr.*
- contumax audacia *Sap.* 5, 8; cum hac -ace *Sap.* 5, 3. istae -aces *Dulc.* 1, 8.
- conturbare suum (*i. e. eius*) secretum *prim.* 40; -ari saecularium more *Abr.* 3, 2. visceratenus *Abr.* 3, 6. tristitia amara *Dion.* 47. si levi sollicitudine *Pasn.* 10, 4. -ata per timui *Gall.* 2, 1.
- convalescere ex tristitia hac *Cal.* 5, 1.
- convenienter concordantia *Pasn.* 1, 5.
- convenientia] musica dicitur -a non solum vocum, sed etiam aliarum dissimilium rerum *Pasn.* 1, 17.
- convenire *asc.* 97. *Dion.* 171. 239. *Agn.* 120. *Gall.* 7, 2 (*cf. Pasn.* 4, 1). *Sap.* 8, 1. eius ad implendum -erunt famulatum *prim.* 430; signum propriis -iens meritis *Gong.* 332. signum illi particulae (*i. e. natibus*) -iens proprie *Gong.* 374. lapides structurae -ientes *prim.* 238.
- convenit *Gall.* 2, 4. *Abr.* 2, 7; ut *Abr.* 7, 17. *Pasn.* 7, 12.
- conventus] ubi convivarum confuit c. *Abr.* 6, 4.
- conversari hic (*in lupanari*) *Abr.* 6, 4. intra claustra monasterii *prim.* 42.
- conversatio angelica *Abr.* 7, 3. laudabilis *Mar. inscr.* regularis *Abr.* 7, 1. strictior *Abr.* 3, 18; ini secundo -onem, quam deseruisti *Abr.* 7, 12. expone mihi historiam tuae -oni modumque compunctionis *Pasn.* 12, 2.
- conversio Gallicani *Gall. inscr.* Thaidis meretricis *Pasn. inscr.* (*cf. 10, 4*); lapsus et -o *Theophili Theoph. inscr.* Mariae *Abr. inscr.*; super peccatoris -one *Abr.* 9, 1. ut quibus causa fuit perditionis, sal exemplum -onis *Abr.* 9, 4.
- convertere] -rsus (*sich umwendend*) *Mar.* 722. *prim.* 42. Mariam blande -rsus ad almam *Mar.* 364. ad matrem *asc.* 75. in quem -ri omnes mirantur ocellis *Pol.* 29; non modicam -rsus in iram *Pol.* 276 (*cf. Agn.* 127. *gest.* 366); meretricem *Pasn. inscr.*, saepius *prim.* *Theoph.* 151. 182 (*retro*). 235. 402 *enl. Bus.* 14. 89. 188. *Dion.* 54. 131. *Gall. inscr.* forte facilius -etur (*Hirens*, si sororum praesentia non terribitur *Dulc.* 10, 1; in melius statum -ere rerum *gest.* 724. nunc ad opus coeptum devote perficiendum est -endus stilus noster studiosus *prim.* 84. vice -rsa *Agn.* 407. *gest.* 112.
- convesci] discipuli videre (*Christum*) -entem *Theoph.* 372.
- convicium] tendiculaeque maltorum non devitare -i *gest. pr.* 1; -

Agn. 214. 284. *Gall.* II 5, 6 *add.*
Dulc. 11, 3. *Cal.* 9, 12. *Pasn.* 1, 26.
Sap. 5, 7. 31. *gest. pr.* 10.
conviva lascivientium *Abr.* 7, 8. -arum
conventus *Abr.* 6, 4.
convivio nostro intersit *Abr.* 5, 2.
convolare ad baptismum *Gall. inscr.*
tibi ad obsequendum *Gall.* 7, 1.
cooperari] me hortante Christoque
-ante *Pasn.* 7, 4.
cooperatio] ex patris voluntate et
spiritus sancti -one *Sap.* 9, 6.
copia cunctarum rerum *Mar.* 76. sua-
vis lactis *Agn.* 97. multa petrarum
prim. 273; quo mihi daretur -a te-
cum fandi tuique faciem contem-
plandi *Pasn.* 3, 2.
copulare] ut se sponte sui nati -aret
amori *Agn.* 148; nuptiali lege pri-
mis in palatio -ari *Dulc.* 1, 1. su-
perno amatori *Pasn.* 5, 2; (*denarii*
numeri partes) simul -atae VIII
colligunt *Sap.* 3, 14.
cor] cuius c. contristatur *Pasn.* 1, 1.
si unum c. unaque nobis anima
iubetur esse *Abr.* 1, 2; c. rore suae
tangere gratiolae *Mar.* 38. meum
pervertere purum c. *Agn.* 64. no-
lite serpentinis huius Satanae
lenociniis c. apponere *Sap.* 3, 5;
cordis amor *Agn.* 8. angustia *Mar.*
740. anxietas *Gall.* 2, 1. II 9, 2. af-
fectus (s. v.). bonitas *asc.* 62. com-
punctio *Theoph.* 350. conamen *Agn.*
110. *gest.* 361 (maerentis). 676. con-
sensus *Theoph.* 276. cruciatus *Bas.*
40. *gest.* 400. dolor *Mar.* 143 *app.*
duritia *Dulc.* 11, 2. fel *gest.* 490.
feritas *Agn.* 275 *app.* fides *Theoph.*
328. furor *Dion.* 61. humilitas *Pasn.*
12, 4 (contriti). ab imo *Theoph.* 381.
ira *Dion.* 54. languor *gest.* 197 *app.*
(dolentis). latebrae *gest.* 743 (aegri).
maeror *Sap.* 5, 13. oculi *Theoph.*
158. penetral *Pasn.* 3, 6 (pavidi).
rugitus *Pasn.* 7, 14 (compuncti).
secretum *asc.* 68 (fidelis). *Agn.* 381.
studium *gest.* 346 (dolentis). taedia
Bas. 109. tractamine *gest.* 637. vana
gest. 230 (mortalis). visus *Pasn.*
12, 3. inspector mentis, testis quo-
que cordis *Mar.* 721; corde ba-
chanti *Theoph.* 187. *Bas.* 53. caecato
Theoph. 82. *Bas.* 184. *Agn.* 234. caeco
Agn. 113. *Pasn.* 1, 26. constanti

Agn. 16. contrito *Theoph.* 198. cru-
deli *Agn.* 344. laeto *Bas.* 100. ma-
ligno *Mar.* 561. *Agn.* 139. mutato
Mar. 849. perverso *Theoph.* 215.
pio *Bas.* 256. prudenti *Bas.* 169.
ridenti *Agn.* 256. vulpino *Mar.* 666.
cf. Pel. 247. 265. *Bas.* 38. *gest.* 223.
561. 616. 723. *prim.* 91. 181; poenalem
proicit de c. timorem *gest.* 349.
dictis credens ex c. iubentis *prim.*
256. quod tenetur in c. *Abr.* 6, 1.
et quis post haec locus pestiferae
delectationi in meo c. potest re-
linqui? *Pasn.* 3, 7. clam subtristem
servans in c. dolorem *gest.* 310.
maerens sub c. secreto *gest.* 189
(*cf. v.* 337. 343). c. tenuis *Mar.* 533.
Dion. 214. II *ep.* 6. *Cal.* 3, 3. *Sap.*
5, 31; quo plebis mollescere corda
rebellis ad veniam possent *Dion.*
148. fecisti saxea c. paganorum
mollescere non domitorum *Mar.*
885. talibus et verbis terrebat c.
paventis *Theoph.* 211. qui clan-
cula cordium cognoscit *Abr.* 3, 18.
magni cordibus in populi *Gong.* 442.
cordae *Pasn.* 1, 11. 12. 15. dactylicis
psallere -is *Mar.* 531.
corium] vestimenta virgineis cor-
poribus inhaerent velut -a *Dulc.*
8, 1 (*wie die Haut*).
corona] affer pileum, quo -am velem
capitis *Abr.* 4, 5 (*i. e. tonsuram*);
spiritualiter: clara *Agn.* 91. *Ioh.* 4.
nitida *Agn.* 6. *Ioh.* 24 (stellarum).
perpetua *Dion.* 218. clarum ruti-
lans *Agn.* 420. scimus Abel dup-
lam merito sumpsisse -am, unam
martyrii atque magis nitidam pro
virginitate secundam *Mar.* 394 (*cf.*
Dulc. 14, 3. *Sap.* 5, 29). necessitas
(parit) -am *Dulc.* 12, 3; incorrup-
tam vitae -am (*i. e. Mariam*) *asc.* 81.
coronatus spinis *Theoph.* 308; -ari
martyrio *Pel. inscr.* *Gall. inscr.* II
3, 1. ut vestra virginitate -er *Sap.*
4, 4 (*mater ad filias*).
corporalia elementa *Pasn.* 1, 5; nos
pro -i discidio quandoque associa-
tum ire in aeterno gaudio *Gall.*
13, 3.
corporeus] forma *Mar.* 308. 872. mem-
bra *Mar.* 770. sensus *Agn.* 162.
velamen *asc.* 1. vincula *Sap.* 9, 8;
aspexit non -is, sed mentis ocellis
Mar. 549.

- corpus et anima *Pasn.* 1, 5. 17. -oris et mentis *Agn.* 425. *cf.* *Gong.* 477. *Pel.* 82. *Theoph.* 203. *Bas.* 29. *Agn.* 389. *Dulc.* 4, 3. 11, 5. *Cal.* 5, 2. *Abr.* 2, 5. *Pasn.* 7, 5. 16. 12, 1. *Sap.* 3, 23. 5, 8. 23. 28. *prim.* 579. a lepra pariter -oris et ab errore eripiens gentilitatis *Gall.* 5, 2; -ore toto *Mar.* 627. 859. *Agn.* 67. 208 (*cf.* r. 219). *Dulc.* 6, 2; candidulum *Pel.* 217. nobile *Mar.* 384. *gest.* 360. tenerum *Agn.* 276. *Abr.* 9, 3; mobilis officium complent nec -oris ullum (*simulachra*) *Agn.* 171. quo lassum -us in stratum componam *Abr.* 6, 6 (*cf.* *prim.* 191). diversa -oris necessaria supplere *Pasn.* 7, 12; sternuntur sacro procerum -ora busto *Gong.* 499 (*i. e.* *proceres*). prostrato -ore *Theoph.* 85; castum *Agn.* 360. 381. mansit quia virgo nec -us maculis unquam violavit amaris *Mar.* 400. custos -oris eius *Agn.* 226. servata -oris integritate *Gall.* 5, 5 (*cf.* *Abr.* 2, 4). faciam te ad lupanar duci -usque tuum turpiter coinquinari *etc.* *Dulc.* 12, 3; quarum -ora martyrio consummata *Sap. inscr.* examine *Gong.* 490. *Cal.* 9, 12. extinctum *Theoph.* 437. *Dulc.* 11, 4. materiale *Cal.* 9, 26 (*de terra factum*). rigidum *Agn.* 296. truncatum *Dion.* 229; praenobile *gest.* 417. sacrum *prim.* 389. venerabile *Dion.* 240. *prim.* 292 (*Liudolfi*); *cf.* *Dion.* 227. 235. *Dulc.* 11, 5. *Cal.* 6, 1. 7, 1. 9, 1. 13. *Pasn.* 13, 1. 3. *prim.* 166. 172. 548; (*Christi*) -us sacratum generasse *asc.* 83. ex me dignatus sumpsit sub tempore -us, quod dedit morti *Theoph.* 233. proprium -usque resumpsit *Theoph.* 318 (*de resurrectione*). accipe mis iam venerabile -us (*i. e.* *eucharistiam*) *Dion.* 179; credimus Heliam caelum petiisse secretum -ore cum vero *Mar.* 399.
- correctio pia vitiis debetur I *pr.* 2. corregnare] conregnante sua Matilda coniuge clara *gest.* 22.
- correctionis tuae severitas *Pasn.* 3, 6. corrigere errata I *pr.* 1. quid corrigendum inesset (*in mea dictatuncula*) II *ep.* 4; his miserum monitis correxit homullum *Bas.* 193.
- corripere] correptus signi nimio terrore stupendi *Agn.* 24. incredibili metu *Gall.* 12, 1. populus tanto -us rite flagello *Pel.* 142 (*cf.* *gest.* 710 *app.*).
- corroborata vestris sententiis II *ep.* 1.
- corruui pavore concussa *Abr.* 7, 7; unde cecidi et in quam perditionis foveam -i *Abr.* 6, 1. postquam lapsa in peccatis -i *Abr.* 7, 1.
- corrumpere] meae dextrae plasma, quod pulchrum feci, quod -ptum reparavi *Dion.* 94. ne posset veteris -mpi fraudibus hostis *Agn.* 233. -mpi visitatione hominum *Pasn.* 7, 8. (*Henricus cedit ducibus*) ipsum qui verbis -perunt simulatis *gest.* 342. stabilem -mpere cuius mentem nullarum potuit mutatio rerum, quo minus *prim.* 490; ubi ipsa infelix se -ptam sensit *Abr.* 3, 5. quod -pta toro sis male si proprio *Gong.* 392 *adm.* -ptum vitiis Sodomitis *Pel.* 203. decus insignis -mpere virginitatis *Agn.* 18. -pta virginitate *Abr.* *inscr.*; donec assurgat non -ptumque resumat corpus *gest.* 416. -mpere dictis marmora *Pel.* 64 (*i. e.* *blasphemare*).
- corruptela *Gong.* 421 (*i. e.* *adulterium*); victrix hostis -am suadentis *Agn.* 39. Christi pietas a -a propriam protexit alumnam *Agn.* 264.
- corruptibilis carnis *Theoph.* 434.
- corruptionem integritatis *Dulc.* 1, 1.
- coruscus] altithronum miro splendore -um *Dion.* 69. Indittam vultus splendore -am *gest.* 138. Liudgardam summa bonitate -am *gest.* 421; animam niveo candore -am *Agn.* 414. dona *prim.* 431. 434. nomen puellae caelitus indicis monstrare -is *Mar.* 273. laureolam caelesti luce -am *Pel.* 300 (*cf.* *Theoph.* 217). radiis fulgere -is *Mar.* 571. signis (*Wunder*) fulgere -is *Pel.* 363 (*cf.* *Dion.* 264). flammis sacri templum sine sorde -um (*Maria*) *Theoph.* 180. thalamum sponsarum more -um *Agn.* 187.
- corvino milite saeptus *Bas.* 76 (*i. e.* *daemonibus*).
- coxam sacratam (*i. e.* *sacri*) *Gong.* 463.
- creare mundum ex nihilo *Sap.* 3, 2. dextrae, qua cuncta -ata -as *gest.* 232 (*cf.* *Mar.* 392). protoplas-

de terra rite -ato *Gong.* 7; David de stirpe -ata *Mar.* 81. magna de stirpe -ata *Bas.* 104 (*cf.* *Agn.* 191). creator II *ep.* 7. *Gall.* 12, 6. II 5, 3. *Pafn.* 1, 3. 4. 16. mundi *Agn.* 373. universitatis *Sap.* 5, 5.

creatura] (iniuria,) quam (factor) a propria patitur -a ad sui imaginem condita *Pafn.* 1, 1. ipsi debet famulari omnis -a *Gall.* 13, 5. superna pietas maior est omni -a *Abr.* 7, 10.

creber] amplexus *Abr.* 6, 2. flagella *Theoph.* 306. hymni *Theoph.* 225. crebro validae luctamine pugnae *Pel.* 48. maculae *gest. prol.* 2, 8 (*textus*). monita *gest.* 1496. *prim.* 406. 493. odae *Theoph.* 418. prece *asc.* 105. crebro tractamine cordis *gest.* 637.

crebro *Mar.* 372. *Pel.* 279. 335. *Theoph.* 321. *Dion.* 58. 149. 165. 264. *Agn.* 112. 315. *prim.* 25. 57. urbis, in qua c. Gallorum procures concurrunt saepius omnes *Dion.* 144; crebrius (*i. e.* crebro) *Gong.* 311. *Dion.* 248. *Abr.* 2, 7. *Sap.* 5, 15. *gest.* 593.

credere] gläubig sein: *asc.* 27 (*cf.* *prim.* 242 *app.*). *Pel.* 331. *Theoph.* 328 (haec ita -entem cordisque fide retinentem). 345 (*cf.* *Dion.* 150). *Gall.* 5, 7. in Christum *Sap.* 9, 6. Christo *Cal.* 9, 28 (*cf.* *Agn.* 243). signo *Dion.* 32. auditis verbis *Mar.* 603. dictis -ens ex corde iubentis *prim.* 256; *an-vertrauen*: se quia -ebat causis totam perituris *Gong.* 561. ipsi me toto cordis conamine -o *Agn.* 110. -ere nec paucis sese praesumeret ipsis, qui . . . *gest.* 260. germinis tanti sese non -it honori, sed transit meritis almitiem generis *Gong.* 31. virgo quod haec -i deberet nobilis illi *Mar.* 453 (*cf.* *v.* 483). -iti talentum ingenioli I *pr.* 8. purpura operanda Mariae -itur *Mar.* 503. hoc nostris voluisti -ere terris indicium gloriolae *Gong.* 293. tibi -o potestatem ditionis eandem, quam Christum Petro scimus -idissee magistro *Dion.* 128 *sq.* funus extinctum limphis -unt retinendum *Pel.* 298 (*cf.* *v.* 315. 400). flammis -enda meretrix *Gong.* 543; *a. c. i.* (*interdum de fide*): *Mar.* 174. 198. 398 (*cf.* scimus *v.* 394). 601. 668.

Gong. 141 *app.* *Bas.* 215. *Agn.* 64. 131. 317. *Gall.* 2, 5. *Cal.* 3, 4. 5, 2. *Abr.* 9, 1. *Pafn.* 3, 4. 8. *gest.* 139. *prim.* 49. 160. *omisso inf.* *Mar.* 144 (*cf.* *Bas.* 87). quis auderet -ere quisve praesumeret sperare, ut hunc tui miseratio ad veniam dignaretur reparare? *Cal.* 9, 20. quod -i maius vel quod posset fore maius quam quod? *Mar.* 299. quarum sic -untur nomina dicta *Mar.* 497. rarius in templo quae -untur fore dicta *Mar.* 542 (*i. e.* quae rarius dicuntur). quanto muliebris sensus tardior esse -itur II *ep.* 9. in quo laeta procul dubio promissa repleta Christi baptistae -untur primitus esse *prim.* 571; e vobisque virum caute nunc -ite gnarum *Gong.* 157 *adn.* non decet haec meritis sat -ere nostris *Gong.* 275 (*zuschreiben*).

credibile *Dulc.* 2, 1. *Sap.* 3, 6.

credulitas] stabilitas vestrae fidei spem mihi excitat de -ate Galliani *Gall.* 5, 7.

credulus] signi bene -a tanti *Mar.* 594. meritis sancti iam -os fieri *Gong.* 200; *de Pel.* 412 *cf.* *app.* et *add.*

cremare] omne igne volo -ari *Pafn.* 4, 3.

crepere (*i. e.* crepare) membratim *v.* *Pel.* 282 *adn.*

crepitantes flammarum crines *Agn.* 370.

crepundia] inter ipsa -a *Sap.* 4, 2.

crescere] bene densati -vere capilli *Agn.* 216. inter maturas Cereris -scentis aristas *gest.* 554; inter Saxones -vit laudabilis omnes *prim.* 9; Gongolfi fama -scente beati *Gong.* 431. in soles quia multo magis vis -vit amoris illius magni cordibus in populi *Gong.* 441. lux fidei -scens per climata mundi *Theoph.* 1 (*cf.* *Dion.* 121). per spatiumque trium morbo -scente dierum *Theoph.* 433. ubi credentis populi numerus magis auctus dies -visset in omnes *Dion.* 151. quo -scant celebris tibi iam praeconia laudis *Dion.* 185. superfluous dicitur (numerus), cuius partes augendo -scunt *Sap.* 3, 15 (*cf.* *adn.*). pugna -scente sinistra *gest.* 266.

crimen] non est -en praesumptionis iniquae, sed error ignorantiae I *pr.* 3; *Gong.* 361 sq. *Theoph.* 407. *Agn.* 189. *Abr.* 7, 14. *Pasn.* 7, 5; commissum *Gong.* 559. loetale *Theoph.* 362. supremum *Theoph.* 366. tantum *asc.* 55. varium *Theoph.* 243; purgaret -inis imposita de magni (*cf.* r. 393) se cito culpa *Mar.* 662. veteris -ina sordis *asc.* 29 (*i. e.* *peccatum originale*). pro sceleris tanti -ine terribili *Gong.* 376. proprii pro -ine voti *Theoph.* 164. emundavit maculas -inum *Abr.* *inscr.* culpae sine -ine *gest.* 508; vetiti pro -ine pomi *prim.* 532 *adn.* criminosis vitiis *Cal.* 9, 20.

crinis] solutis -ibus *Dulc.* 6, 2; inter flammarum -es ludens crepitantes *Agn.* 370.

crisma] Christicolam sacrato -ate tinctum *Pel.* 245. -atis unguento scripto sibi fronteque signo ascitur natis ecclesiae nitidis *Gong.* 37.

cruciare] dextraque continuo temptatrix debilitata ingenti -atur dolore *Mar.* 609 nostri blasphemus urget cultus -andos subdere mox morti *Pel.* 257. per aevum poenis inferni permansuris -ari *Bas.* 93. egressi serpentes illos -antes *Dion.* 78. aeternis -andus poenis subiacebo *Gall.* 2, 4. -andus sine alicuius intermixtione refrigerii *Cal.* 9, 29; magnum maerorem Ioseph durumque dolorem, frustra cordetenus quo iam fuerat -atus *Mar.* 533. sese condignis -antes lamentis *Theoph.* 246. animo -atur amaro *Agn.* 402; errat *Bendixen II p.* 43⁵².

cruciatus] novis -ibus incumbendum *Sap.* 5, 23; nec audet nudare novum cordis -um *Bas.* 40. tristitiam necnon nimium cordis -um *gest.* 400.

crudelis] concilium -e tenebricolarum *Bas.* 73 *app.* o mulier mala, -is cui non muliebris cordis inest feritas *Agn.* 274 *app.* -i corde *Agn.* 344. -is bestia (*Cal.* 9, 8 (*serpens*)).

crudelitas] capite illam sine miseratione, et trahentes cum -ate, ducite ad lupanar sine honore *Dulc.* 12, 5. formida perpetis -atem gehennae *Pasn.* 7, 12.

crudus] portavit -um criminis iudicium *Gong.* 418 (*cf.* r. 416 exiit

tincti pellicula brachii). -is nervis caedite *Sap.* 5, 19.

cruentus] clavi *asc.* 44. poenae *Agn.* 347. supplicia *Dion.* 163. tela *gest.* 390. turba *gest.* 264. vincula *gest.* 144. voluntas *Agn.* 275; quam nobiliter mundum cum morte -um viciis *Pel.* 10.

crux Christi *asc.* 12. *Theoph.* 257. 312. *Dion.* 2. -cis in ligno *asc.* 33; -cem ferens in humeris (*angelus*) *Gall.* 12, 7; non signatum sanctae signo -cis almo *Theoph.* 95.

cubile] ducite me cum lucernis ad -e *Dulc.* 5, 1. tecum pariter terdam ad -e *Abr.* 6, 6. -e bene stratum et delectabile ad inhabitandum *Pasn.* 3, 3. carceri (*cf.* *add.*) claustris cubilis *gest.* 509.

culmen] hunc fore aptum, ut -en sedis captaret pontificalis *Theoph.* 35. sedis apostolicae -en rex: satis apte *Dion.* 108. omine felicitenuit -ina regni *gest.* 19. restituens illi sublatis -ina regni *gest.* 703. hinc tua progenies -ine polentis tanto clarescet honoris *prim.* 62.

culmus] circumpositos disiungere -as hasta *gest.* 578.

culpa] sine -a *asc.* 39; purgaret criminis imposita de magni se cito -a *Mar.* 662. -ae sine sordibus Adae *asc.* 18. mea -a, meum facinus *Gall.* II 8, 2. -ae sine crimine *gest.* 508. magis Ottoni -ae meritum reputari *gest.* 719. cumque modum -ae denudaret sibi tantae *Bas.* 176. pro modulo -ae *gest.* 31. nostris pie parcere -is *Dion.* 21. -as deflere (*cf.* *Gong.* 554. *Bas.* 109) gemellas *Theoph.* 255. reus ingentis -ae *Bas.* 163. ocius abluitur vetulis baptismate -is, quas protoplastes obtinere patres *Gong.* 2. omnes -as in me fortasse patras *Theoph.* 220.

culpae] nec (se) fore -andum, si *gest.* 718.

culte constructam aram *Dion.* 2.

cultores Christi *Dion.* 159. dei *Agn.* 252. deorum *Dulc.* 9, 1.

cultrix] gentem Christi -icem *Pel.* 2.

cultura deorum *Gall.* II 5, 4. 7. *Dulc.* 1, 6. 12, 4. *Sap.* 3, 2. 4. 23.

cultus (*adi.*)] satis -am urbem *Pel.* 14. -orum delectamenta ciborum *Theoph.* 200. carmine non -o *Agn.* 26. pro -ioris facundia sermonis II *pr.* 1.

cultus] absentes scriptis, praesentes dictis ad verae -um fidei ducendo sequendum *Dion.* 43. divini sciolus -us *Dion.* 125 (*cf. prim.* 499). -ibus ecclesiam dignis ornare novellam *prim.* 371. cunctis ad -um rite paratis festi *prim.* 391. erga coenobii -um pie sollicitari *prim.* 442. teneram puellam saevis ad -um poenis urgere deorum *Agn.* 141. quis te minis vel quis tandem suadelis ad simulachrorum reris me cogere -um *Agn.* 168. nostri blasphemos urget -us cruciandos subdere mox morti *Pel.* 257 (*unser Brauch verlangt, Lästterer zu töten*); ornatus varii claros -us *Agn.* 94. meretricio -u ornatam *Abr.* 6, 1 *app.* sui -us omnes regalis amictus *gest.* 1480 *app.* ornatam pulchre -u vestis pretiosae *prim.* 335. hunc libellum parvo ullius decoris -u ornatum I *pr.* 1.

cumulare] meritas -ans sibi poenas *Pel.* 86.

cumulus] glebae sub -o conduntur fragmina sacra *Pel.* 361; hic -us redundat in sedecim *Sap.* 3, 15 (*die Summe der Zahlen 6 4 3 2 1*).

cuna] dum vagit -a *Gong.* 40. continuo -is subtracta *Mar.* 331. ad regales -as (*Christi*) *Mar.* 623.

cunabula] in -is *Sap.* 4, 3. a -is *Gall.* II 5, 1.

cunctigenae bonitatis *Mar.* 347. -ae venerunt undique lectae ferae *Mar.* 730 *app.*

cunctus] bonitas *gest.* 159. dolor *gest.* 1183. fraus *Bas.* 74. mundus *Theoph.* 410. plebecula *gest.* 402. plebs *Bas.* 21. populus *Mar.* 408. sensus *Agn.* 175; cuncti *i. e. omnes (adi.): Mar.* 76. 128. 146. 181. 182 (*cf. v.* 266). 257. 293 *etc.*; (*subst.*): I *pr.* 6. *Mar.* 36. 129. 298. 309. 340. 346. 434. 439. 443 *etc.* -a (*subst.*): *Mar.* 670 *app.* *Agn.* 322 (*das All*; *cf. v.* 393. *Mar.* 30. *Gong.* 4).

cuneus] conveniunt illic veterum -i vatum *asc.* 97. lucentique stola -is coniungitur albis per vulnus loeti, quos tenet aula poli *Gong.* 487.

cum sint ferrati opposito -i *Gong.* 74. subiectorum -os populorum *Theoph.* 140 (*cf. gest.* 652).

cupere *inf. Mar.* 666. *Bas.* 67. *Agn.* 2. 155. 408. 453. *Gall.* II 5, 6. *Dulc. inscr. Pafn.* 1, 14. *Sap.* 3, 6. *dic. Am. gest.* 639. *prim.* 202. 545; *a. c. i. (act.) Dion.* 88. (*pass.*) *Mar.* 648. *Bas.* 114. *Sap.* 1, 1. *cf. gest.* 1150 (*s. v. augescere*); cleri votis eadem -ientis *Theoph.* 33. errantem damnumque sui -ientem *Theoph.* 107 (*cf. v.* 114. 354 *inf., v.* 124 *gestit*). qui numquam -it interitum mortemque reorum *Theoph.* 150 (*cf. Dion.* 88).

cupidus] coluber -us versutus amarus *Gong.* 353.

cura] hoc fuerat sua maxima -a, ut *Mar.* 56. -arum securus variarum *Theoph.* 66 (*cf. Dulc.* 1, 2). saeculi (*cf. Abr.* 1, 3 mundi) -is citius de corde repulsis *Theoph.* 194. -am tibi fingere noli *Bas.* 185. ideo non deest mihi -a *Abr.* 1, 4. nec est, quae me mordeat, -a *Sap.* 7, 1. variis anxia -is *gest.* 514; *Fürsorge*: iniunctae vacuum -ae *Theoph.* 55 (*Amt*). (simulachra) artificum -a conformata metallo *Agn.* 169. sacra -a parentum *Agn.* 430 (*cf. Theoph.* 7. *gest.* 56). huiusmodi -a si est vituperanda *Abr.* 1, 3 (*cf. supra*). gregis Gandeshemensis, quem dulcis patrum collegit -a tuorum *gest. prol.* 1, 10. -a cuius processit origo omnis structurae *prim.* 281; virginis -am retinere *Mar.* 536. summi pontificis (*i. e. dei*) -amque teneret ovilis *Theoph.* 36 (*cf. prim.* 316 gregis -am gesserat). servandi -a sepulchri Fortunato nostro relinquatur procuratori *Cal.* 5, 3. licet imperii tenebris sollicitandi -a *gest. prol.* 2, 33. (*Brunonem archiep.*) dignum catholici -am gestare popelli *gest.* 55. -a cui conservandae fuit indita domnae *gest.* 560. -am regni suscepit (*Liudolfus patris iussu*) *gest.* 672. totius instantis (*cf. app.*) pondus -amque laboris *prim.* 289; bona *prim.* 475. tam magna *prim.* 166. -a non pigritanti *prim.* 3 *app.* (*cf. v.* 410 *vigilanti*). summa *Mar.* 765. curare] non -at patriae gaudia perpetuae *Gong.* 558. aegritudo animarum aequae ut corporum con-

trariis -anda est medelis *Pasn.* 7, 5;
inde non -o *Cal.* 2, 3. id -o, ne *Abr.*
1, 3. *inf.* *Mar.* 344. *Bas.* 30 *II ep.* 9.
curiose (*sc. rogo*) *Gall.* 12, 1.
curiositate frangar *Gall.* 3, 1. ne
diutius frangamur pondere -atis
Pasn. 1, 22. qui -atem sectatur
Pasn. 1, 22.
curiosus] non tamen extimplo, quam-
vis -us *Gong.* 169.
currere *Mar.* 291. *Gong.* 537. *Bas.* 170.
Gall. 4, 5 (*cf. Cal.* 4, 1). *II* 8, 2.
atrio purpureo *Gong.* 206 (*sich er-
gehn, cf. v.* 384). quanta gravissimi
itineris -ebam spatia *Pasn.* 3, 2.
cursim quidam remeabat *Gong.* 165.
venere *Bas.* 71. *Agn.* 235.
cursu celeri *gest.* 645. cito *Dion.* 236.
rapido *Mar.* 240. *Agn.* 266. *gest.* 573;
dum sol usque suum conclusit
vespere -um *Mar.* 232. astrorum
motus, solis quoque -um *Dion.* 8.
sidera cuncta illis iniunctum (*a
deo*) complent per tempora -um
Agn. 82. quater denis -u (*temporis*)
ducente peractis diebus *Mar.* 672.
trium -ūs dierum *Theoph.* 377.
lustra duo celeri -u revoluta *Agn.*
41. post paucorum dierum -us
gest. 1188. mensibus hinc senis
-u volitante peractis *prim.* 568;
(erranti) -um vitae reddit reno-
vatum *Agn.* 329 (*cf. app.*). felici -u
peracto *Pasn.* 12, 5.
curvi cameli *prim.* 45.
custodia] carceralis angustia -ae *Sap.*
4, 1. ponite illas in -am in in-
teriolem officinae aedem *Dulc.* 2, 3.
in -am iuxta palatium ponantur
Sap. 3, 24.
custodire] quin inviolatum -iam sa-
cramentum propositi *Gall.* 2, 3.
quasi custodiendo astare (*prope
lectulum*) *Pasn.* 11, 2.
custos semper fidus *Mar.* 511 (*i. e.
angelus; cf. v.* 175). -os indubius
fuerat qui corporis eius *Agn.* 226.
ecclesiae -odes (*imperatores*) *gest.*
1516; (*Aethelheithae captivae*) *gest.*
510. 528. 547. 558.
cutis] saltem laedi -e summa *Pel.* 397
(*pelliculam v.* 394). sed ne tenuis
quidem -is summotenus disrumpe-
batur *Sap.* 6, 1.
cyrographis eius sub nomine scriptis
prim. 467.

dactylicis modulis *I pr. s adn.* cor-
dis *Mar.* 531.
daemon *Bas.* 236. saevus *Theoph.* 12.
111. -onis spurci famelli *Pel.* 115.
fervebat -onis ira *Pel.* 97. nunc
-onum sumus praeda *Abr.* 3, 7.
daemoniacus, vel magis ipse dia-
bolus *Dulc.* 5, 1.
daemonicis suadelis *Theoph.* 11.
daemonio plenus *Gall.* *II* 8, 1 (*cf.
inscr.*). me -is et diis supplex com-
misi *Gall.* 12, 2 (*cf. deus*). nec um-
quam sacrificabimus -is *Dulc.* 11, 1.
damnantur capitali poenae *Pel.* 113
app. poenis amaris *gest.* 333. Chri-
sti cultores morti -averat omnes
Dion. 159; in Tartara -aberis *Dulc.*
14, 3. tanto iustus *Pasn.* 3, 6. -an-
dus] -is (*Iudaeis*) *asc.* 51. clericus
Gong. 425. lupa *Gong.* 460. merito
-a baratro *Gong.* 531. -us -arum
princeps legionum *Bas.* 75. ministri
(*diaboli*) *Theoph.* 104. ve mihi -o
proprii pro crimine voti *Theoph.*
164 (*cf. Bas.* 99). scelerosi *Dion.* 15.
o fili mortis merito -e perennis
(*adi. pro adv.*) *Agn.* 61.
damnum] nunc pro meritis patior
-um grave tantis *Mar.* 620 (*manu
debilitata*). (*Mariae*) per cuius
partum patior nimium grave -um
Theoph. 116 (*loquitur diabolus*).
haut leve -um patiar in publica
re *Gall.* 2, 4. hi quid fecerunt,
-um qui tale tulerunt? *gest.* 273
(*cf. v.* 267 loetali vulnere laesos).
vix germani (*captivati; cf. Pel.* 125)
-um patiens grave cari *gest.* 191
(*cf. v.* 517); qui -a diis fecerunt
taliam stultis *Mar.* 845 (*simulachris
conquassatis*). si non subito -i
quid contigit *Gong.* 401 (*manu in
aquam immissa; cf. v.* 403). non
absque suo fore -o. si *Pel.* 46 (*sed
propria notione Pasn.* 1, 25 non
absque sui -o hanc ditando). -um
ferretne caloris *Pel.* 403 (*i. e. nam
caput rim caloris ferret*). quo prius
illatum nollet iam reddere (*er-
setzen*) -um *gest.* 217. qui regnans
illi -um non fecerat ullum *gest.*
493. corde super populi -is maerens
miserandi *gest.* 723 (*per Beringarii
imperium amarum illatis*). ut eas
(*moniales sc.*) -o laedendo tangeret
ullo *prim.* 513; *Verlust*: aetatis

praesens -um iuvenilis *Pel.* 255. fragilis tolerans patienter honoris -um *Theoph.* 63. martyrii -o capitum peragendi *Dion.* 205. dum regni deflevit -a paterni *gest.* 489; *de morte aeterna*: errantem -unque sui cupientem *Theoph.* 107. scribebat proprium ridenti pectore -um *Bas.* 97. qualiter utrumque evadere possis -um *Gall.* 2, 5 (*mundanium et spirituale*).

dapes] mensas -ibus oneratas *Gong.* 211 *adn.* has faciendo -es gustantibus esse salubres *Theoph.* 453 (*de cena monialium*).

dare partem (*substantiae*) viduis etc. *Mar.* 68. munera domino sacrificando *Mar.* 92. escam *Mar.* 369. misero cartam *Bas.* 62. interitus sui causam (*i. e. cartam*) tetro hosti *Bas.* 98. mammonam amicis *Pafn.* 3, 10. obsides *Gall.* 9, 3. vela *Pel.* 327 (*sc. vento*); nobis solamen *gest.* 1517 (*cf. Mar.* 625). consilium, ut *gest.* 210. mihi osculum *Abr.* 6, 2 (*cf. Theoph.* 389). caeco lumina *Dion.* 29 (*i. e. visum*). decem dierum inducias *Gall.* II 5, 7. finem conviciis (*puniendo*) *Dulc.* 11, 3. licentiam a cena surgendi *Abr.* 6, 6. poenitentiam *Pafn. inscr.* (*i. e. imposita*). (Conrado) veneranda suae consortia natae *gest.* 689. si occasio non daretur negotiando aliud lucrari I *pr.* 8. certa quies data nobis *Mar.* 819. nec ultra huc detur liber accessus *Dulc.* 6, 1. datum poenitentiae spatiolum *Abr.* 7, 10. quo mihi daretur copia tecum fandi *Pafn.* 3, 1. quis sua pro meritis dantur mox praemia cunctis *Ioh.* 35. exoptans veniae dari munus sibi dulce *gest.* 347. grates atque tibi dentur *gest.* 1147. *de deo*: ex illa sobolem dominus mihi nec dedit ullam *Mar.* 168 (*cf. gest.* 25). qui sceptrum regni dedit ipsi *gest.* 253 (*sc. Davidi*). dedit optatum miserans ex hoste triumphum *gest.* 278. meam stabilem vobis do pacem *asc.* 111. sancta dans illi *Dion.* 178 (*i. e. eucharistiam Dionysio, de Christo*). quocumque ipse dabit posse II *pr.* 8 (*cf. gest.* 249 *app.*). deus det proventum *Gall.* 6, 1. qui scientiam dedit

Pafn. 1, 21. Christus ipsi (*i. e. Brunoni*) dona dedit tantae praeclara sophiae *gest.* 63. da tolerantiam Fidei *Sap.* 5, 13. conversis vitam dare velle futuram *Theoph.* 400. ut dare perpetuam mihimet dignere coronam *Dion.* 218. dans pacificam requiem ossibus *Sap.* 9, 1 (*cf. prim.* 560). caelitus dati patroni *Pel.* 413. Christicolis datum Christi baptismum sacratum *Bas.* 91. dante deo *Theoph.* 363. *aliter asc.* 11 sanguinis et pretium proprii gratis dedit amplum *et Theoph.* 234 corpus, quod dedit humanae morti nationis amore (*cf. gest.* 329). *a. c. i. Mar.* 176. *Cal.* 9, 21. *Pafn.* 13, 3. *Sap.* 3, 22. *gest.* 1146; rectorem populi dare morti *Pel.* 142. seclusus patria et datus exilio *Gong.* 428. non dederat propriis ipsum quia tunc inimicis praedam *gest.* 312. iniustum pro iusto mox fore dandum *gest.* 304 *adn.* quidam iudicio dantur capitali *gest.* 334; totum se perditioni sponte dedit *Theoph.* 126 *app.* (*cf. Pafn.* 10, 2). me quia per literas hosti dederam male scriptas *Bas.* 183 (*cf. v.* 204). voluptati se penitus dedit *Pafn.* 4, 5 (*cf. 7, 4*). locum peteret (*i. e. occasionem*), quo se morti dare posset *Pel.* 185. se dedit precibus devoto pectore fuis *Mar.* 460. molli dederat sua membra quieti *Theoph.* 206 (*cf. Abr.* 3, 10). per membra ebrietate data *Gong.* 222 *adn.* da manum, ut te educam *Pafn.* 12, 4. dare colla (*s. v. collum*). operam dare componendis II *ep.* 5. praeceptis implendis *Dulc.* 13, 3. *inf. Dion.* 183; haec ubi dicta dedit *Mar.* 802. *asc.* 75. *Agn.* 177. *cf. Pel.* 346. responsa *Mar.* 722. *Agn.* 194. verba *Mar.* 614 (*cf. v.* 94). quis vocem, ut resurgerem, dedit *Cal.* 9, 27. voces in altum eiulando dedit *Abr.* 3, 5. de rostro haec dedit egregio *Gong.* 266. quod dedit signum merito damnanda baratro invita propriis conveniens meritis *Gong.* 531 (*sonitum v.* 575). *aliter* haut obscura tuae fidei qui signa dedisti *gest.* 1149. decidentia frustra mei lacerati corporis dant flagrantiam paradisiaci aromatis *Sap.* 5, 23.

dator] acceptum in -orem retor-
queam ingenium II *pr.* 7. Christo
victori mortis vitaeque -ori *Agn.*
310.

deae magnae Vestae *Agn.* 156. sacrae
deae *Sap.* 5, 4 (sc. 'magnae Dianae').

deambulare] tres candidulos viros
cum illa -asse (*inter ignes*) *Sap.* 6, 2.

debere] nec cuiquam credi sanctam
-ere puellam quam sibi *Mar.* 483

(*cf.* v. 453). Bethleis nasci quod

Christus in oris iuxta cunctorum

-eret carmina vatam *Mar.* 645.

metropolitano pontifici, cuius iu-

dicio statui pastor sapienti -uit

ecclesiae tali condignus honore

Theoph. 40. cui (*Christo sc.*) -ebo

fidem soli servare perennem *Agn.*

109 *app.* (*de tempore futuro cf.*

Pasn. 7, 6, 12. quia iure piis con-

cedere -eo votis *prim.* 170. sperans

(se) teneram merito -ere puellam

saevis ad cultum poenis urgere

deorum et sic posse suum tandem

complere furorem *Agn.* 140. ipsi

(*deo*) -et famulari omnis creatura

Gall. 12, 5 (*cf. prim.* 437). imperator

Iulianus misit vobis aureum simu-

lachrum Iovis, cui tura gratis im-

ponere -etis (*Gall.* II 7, 1 (*freiwillig*

opfern sollt). ubi sunt lascivae,

quae torqueri -ent, puellae? *Dulc.*

10, 1. non -es illi invidere *Cal.*

9, 22. quod post non uti donis

-eret honoris condignis (*Liudulfus,*

patre iterum marito) *gest.* 746. dum

sibi commissos -ebant pascere por-

cos *prim.* 192. vanae spei -ere

reniti (*pass.*) *prim.* 352; (*deo*), cui

-eo, quicquid feliciter vixi *Gall.*

13, 5. continuum tibi -et studium

famulandi (*græc. Gaudeshemensis*)

gest. prol. 1, 11 *adn.* magnas (sc.

gratias) tibi pro hilari susceptione

-eo *Abr.* 5, 2 *app.*; errores fatenti

facilis venia vitiisque -etur pia

correctio I *pr.* 2. cui -etur devotio

nostrae servitutis *Gall.* 5, 5. nec

nostrae nec deorum fortitudini

titulus -etur triumpho *Gall.* 10, 1;

cf. *debitus*.

debilitata dextra *Mar.* 608. variis
aegri morbis -i *Dion.* 242.

debitus ordo rerum harum *prim.* 1;

regali prius obsequio loca -a multa

prim. 466.

debriare] *fieri potest, ut huius formae*

(*cf. Ducange; Peiper. Jb. j. kl.*

Philol. a. 1873 p. 341) *restigium*

lateat p. 156. 6 app.; hebriati *M*;

sed ibi aut inebriati correxerim,

quod palaeographica ratione com-

mendatur (hebriati), aut agnoverim

orthographiae negligentiam: debrius

(*s. r.*) *certe metri necessitate ex-*

cusatur.

debrius] de rivis praefatae d. arti-

Dion. 17.

deceptio] plenum diabolica -one *Cal.*

3, 3. propria stultitia huiusque

Fortunati fraudolenta -o *Cal.* 9, 11.

deceptor] vasser -or hominum cap-

torque reorum *Gong.* 433.

decere] ipsum -et laus -t iubilatio

Gall. 13, 5. tanti excellentiam

nominis -et stemma virginitatis

Abr. 1, 5; *cf.* *decet*.

decernere] quid tua de his auctoritas

decreverit *Abr.* 7, 14. hoc, ut *gest.*

704. *inf. Gall.* II 2, 1. *Abr.* 1, 4. *a. c. i.*

Mar. 404. *Dion.* 21. *Gall.* 4, 4. *Abr.*

8, 2. *prim.* 109. 352; ut fore iudicio

plebis -itur omnis optima *gest.* 71.

decet (*affirmatio respondentis*) *Gall.*

7, 2. II 1, 1. *Dulc.* 14, 2; ut im-

perialem -ebat neptem, scientia

provector I *pr.* 7. alieno profectu:

ut -et vere sapientes, pie con-

gratulantibus II *ep.* 1; -et tui per-

sonam praecavere *Sup.* 1, 6 (*a. c. i.*

etiam Mar. 359. 337); hoc -et tui

sanctitatem (*cf. Pasn.* 10, 4), ut

Cal. 8, 1. 9, 22. -et ut II *ep.* 11.

Gall. 1, 7. 8. 13, 4. II 5, 1. *Dulc.* 4, 1.

11, 2. *Cal.* 5, 3. 8, 1. *Pasn.* 7, 10. *Sap.*

5, 19; *cf.* *decere*.

decidere] cur -is, cur in terra iaces

immobilis? *Abr.* 7, 7. -it in lectum

Agn. 115 (*cf. Strecker. neue Jahrb.*

III p. 634). -it in bello *prim.* 24

(*at cf. app.*). -entia frustra mei

lacerati corporis *Sap.* 5, 23. quo

male compositis verbis mox -at

omnis rusticitas *gest. prol.* 2, 35.

decipere *de diabolo eiusque minutis*:

Bas. 33. *Abr.* 8, 2. qui me decepit

me seduxit *Cal.* 9, 22 (*cf. Abr.* 7, 3).

fraude *Theoph.* 69. 34. verbis male

blandis *Bas.* 112. quae dementia

quae insania te decepit, ut prae-

sumeres...? *Cal.* 9, 11; decipi *Bas.*

148. carnali delectatione *Cal.* 9, 1.

- serpentis fraude dolosi *gest.* 752.
 vacua spe *Sap.* 5, 17. *gest.* 280. malis
 suadelis *gest.* 744. cum is amens
 mea deceptus est specie *Cal.* 4, 1.
 declarare] qui sibi mysterium -avit
 populorum *Mar.* 556 (*cf.* *Dion.* 14);
 a. c. i. *Mar.* 597.
 decoquere] calor nimius nostros male
 -it artus *Mar.* 816.
 decor] (corpus) truncum misere ca-
 pitis iacet absque -ore *Pel.* 345.
 Christi dissimilem cunctis -orem
Agn. 21 (*cf.* v. 71 omni -ore reful-
 gens). pater ut natum prodire sui
 redivivum perfectum specie vidit
 plenumque -ore *Agn.* 331. (virgines
 sacras) ornatas pulchre pleno
 comptasque -ore *Agn.* 442 (*cf.* *gest.*
 6:2 regalis pompae vario comptus-
 que -ore). regalis formae praeclara
 -ore *gest.* 475. maiorem -orem regni
gest. 586 (*cf.* v. 727); hunc libellum
 parvo ullius decoris cultu ornatum
 I *pr.* 1 (an decōris?).
 decorus] membra *Gong.* 71. perfecte
 -ae (puellulae) *Dulc.* 2, 1. puer
Pel. 211. sponsi *Agn.* 20; simulachra
Mar. 846. stella *Mar.* 685. templum
prim. 393; sermo *gest. prol.* 1, 34.
 vox *Mar.* 196. *Agn.* 457; abiectus
 forma nullaue -us *Mar.* 467. for-
 mae splendore *Pel.* 145. forma
 nimiumque -us *prim.* 10. bonitatis
 honore *Theoph.* 311. mira bonitate
Dion. 40. fidei nitore *Agn.* 31. loci
 pro fertilitate -i *Dion.* 143 (*gen.*
subi.).
 decrepita senectute *Abr.* 5, 3.
 decrescere] calleo tuam senio d. vi-
 tam *Pel.* 153.
 decretum *Pel.* 50 (prius statutum).
 77 (satis iniustum). 313. *Dion.* 158
 (mala). *Dulc.* 1, 8. 11, 2. *gest. prol.*
 2, 25 (legum condens -a sacrarum).
 v. 1160.
 decurrentis illuvie sanguinis *Pafn.*
 1, 26; post spatium decursi tem-
 poris amplum *Dion.* 111.
 decursus] annorum post -us aliquo-
 rum *prim.* 294.
 decus illius formae speciosae *Agn.* 45.
 -us talis qui fastidivit honoris
Theoph. 54 (*cf.* v. 118. praepollentis
prim. 429. regalis *prim.* 440). imperii
 -us Octaviani *gest. prol.* 1, 30 (*cf. prol.*
 2, 17). amborum imperiorum *gest.*
 1501. sceptri -us imperiale secundi
gest. prol. 1, 35. iuris imperialis
prim. 31; virginitatis *Agn.* 18. *Gall.*
 13, 1; de hominibus caris et claris:
 patriae *Pel.* 340. tu -us atque
 dolor matris *Bas.* 134. gentis omne
 -us *Gong.* 342 (*cf.* *Pel.* 167. *Agn.* 278;
 sed *prim.* 12 sui generis solus spes
 et -us omnis, ceterum *cf. prim.* 569).
 virgineum -us *Mar.* 522 (*adi. pro*
gen.; *cf.* v. 187). (Christus) sponsus
 castarum necnon -us animarum
Agn. 24; signasti nobis proprii -us
 laboris *gest.* 1151. huius magnifici
 -oris promissio grandis *prim.* 67.
 aeterni bravio -oris duplicato *Agn.*
 426. tibi, Christe, -us perpes, vic-
 toria, virtus *Mar.* 894 (*cf.* *Bas.* 263.
Dion. 266); *cf.* decor.
 dedecus] quicquid -oris accedit *Dulc.*
 14, 3. -us quid faceret *Pel.* 99
 (*post. astu distinctio melius abest*).
 -us omne tuis sis et confusio tur-
 pis *Agn.* 192 (*cf.* v. 278).
 dedere semet morti *Dion.* 207. -am
 illud tuis usibus *Cal.* 6, 2 (*sc. cor-*
pus Drusianae); nec ad momen-
 tum quidem me subtraho, sed tuo
 affectui totum -o *Abr.* 1, 2. Chri-
 stianae religioni se -ere *Sap.* 1, 5.
 abbatissa bonis -ita curis *prim.* 475.
 pestiferis mens vitiis male -ita
 totis *Gong.* 555.
 dedicat hoc templum domini sub
 honore decorum *prim.* 393.
 dedignatur *Gall.* 1, 8 (*sc. me generum*).
 cur -ando nos fastidit *Pafn.* 4, 4
 (*cf.* 4, 5). spernens ceu stercora
 dona, pondus et oblatis -ans pro-
 tinus auri *Agn.* 58; *inf. Mar.* 195
 (non -ere; *cf. gest. prol.* 1, 31. *Sap.*
 9, 6). *Cal.* 9, 31. *Abr.* 7, 8. *Sap.* 1, 5.
 a. c. i. *Dion.* 153.
 deducens secum pueros *Mar.* 242 (*cf.*
gest. 1175). vasti per devia secum
 -cens heremi Iesum *Mar.* 698. ad
 sua mox prolem secum -xit heri-
 lem *gest.* 187. augusti iussu Romam
 -citur *Mar.* 660. caelitus angelicis
 -ctus suaviter hymnis *Pel.* 301 (*cf.*
asc. 88); liquidam semper -cere vi-
 tam *Gong.* 351. tranquillum aevum
gest. 163 (*cf.* v. 1513); in quas so-
 boles affectu cordis populus -citur
 omnis *gest.* 424. hic ubi praeclaros
 senior -xit ocellos *Gong.* 95. radice

- tna deduc extimplo secreto (*cf. app.*) undas fonticuli *Mar.* 763.
- desse] non desunt, qui utentur inventa (*mammona*) *Pafn.* 3, 10. nec post haec ibi caelestis lux defuit omni tempore *Mar.* 573. nutu domini defuit altithroni (*lympham manibus lavandis petita*) *Gong.* 236. casu condicti parvum quid defuit auri *Pel.* 137 (*cf. r.* 141); ideo non deest mihi cura *Abr.* 1, 4. ubi adest vera dilectio, non deest pia compassio *Pafn.* 10, 4. licet non defuisset velle, possibilitas tamen omnino defuit posse *Cal.* 9, 12 (*cf. app.*). si ulla promerendae spes veniae inesset, studium poenitendi minime deesset *Abr.* 7, 10.
- defectus] -um dextrae subitum ademptae *Mar.* 611. fontis -um subitum *Gong.* 198. pacis *Sap.* 1, 4. pro -u mentis solito muliebris *prim.* 544 (*Masslosigkeit*).
- defendere] perdere non placuit, sed nec -ere quivit *Agn.* 354 (*Agnem a seditione mota*). ecclesiam promptus -ere incursu de Ungariorum *prim.* 362. (*coenobium*) rectoris apostolici solum ditioni tradimus ad -endum pariterque regendum *prim.* 153; ipsius (*Christi*) dextra me -ente superna *Agn.* 203.
- defensio] tanto ad perfecti -onem opusculi permultorum iuvamine egeo. quanto . . . I *pr.* 5. omne latus tanto magis caret -one, quanto minus ulla fuleitur auctoritate *gest. pr.* 8; patriae *Gall.* 1, 1. 2, 2.
- deferre regi avaro (*gazas, sc. se redempturum*) *Pel.* 135. vile munus *Abr.* 5, 2; detulit ad regem Beringarium timidus rem *gest.* 565. quas defererebas pro Christiana religione *Sap.* 3, 2.
- deficere (*i. e. fatigari*) *Sap.* 5, 8. *gest.* 563. quoadusque evulsis visceribus et nudatis ossibus -iat et membra tim crepat *Sap.* 5, 22. admirando -imus *Cal.* 9, 6.
- definitio] sub huius diffinitionis specie non unus cadit numerus, sed plures *Sap.* 3, 10.
- deffere commissa *Pafn.* 8, 2. culpam *Gong.* 551. *Bas.* 189. culpas gemellas *Theoph.* 255. facinora *Pafn.* 7, 9. mala *Gong.* 427. peccatum amarum *Bas.* 214. piacula *Theoph.* 17. reatum *Theoph.* 441. *Dion.* 72. 74. sordes inornes *Bas.* 195. hoc quoque -evit nimis persaepe lamentis. quod male blanditis horum cessit suadelis *gest.* 340. -evitque piis sese peccasse lamentis *Theoph.* 136. -evit se vigiliarum sudores evacuasse *Abr.* 3, 5. *absolute Theoph.* 376 precibus crebro -ens, nisi forte versus perit; defectum dextrae *Mar.* 611. interitum (nati) lacrimis amarum *Agn.* 332. iniuriam factoris *Pafn.* 1, 27. tui perditionem *Pafn.* 3, 5. nimium miserabile factum *gest.* 190 (*sc. captivum Henricum; sic de Aethelheitha r.* 516). regni damna paterni *gest.* 489. quod miseri non essent precipitati *Dion.* 81; haec ubi continuis -evit verba querelis *Theoph.* 332 (*heruntergeweint hatte*).
- defuncto patre *gest.* 32. 72. 435. Hlothario *gest.* 481. rege pio iam -o Hludowico *prim.* 464. quo nam -o *Theoph.* 31. *gest.* 122. defungetur extrema *Cal.* 9, 21 (*cf. app., et r. r. extremus*).
- degere] inde locis gentem -ere remotis *Pel.* 92. ubi -et (*Maria*)? in meis mansiunculis *Abr.* 1, 4 *app.* teretem -entes saepe per orbem *Gong.* 295 *forma ambigua; sic in rhythmo de Aquilegia 14, 2 (P. C. tom. I p. 424)* ibi colubres et ranas degent in lacunulis, et in ecas captiri *r. 24* istius exilii, in quo pro primi lacrimando crimine plati degemus (*cf. Ennod. p. 281, 18 H.*).
- degustare] vetiti pro crimine pomi, quod protoplastes -avere parentes *prim.* 533.
- dehonestare] licet satis multis a vobis -atus sim (conviciis) *Gall.* II 3, 1 (*loquitur Iulianus*). vin adhuc solis conviciorum obiectione imperatorem dehonestare? *Sap.* 5, 7. caput regali unguento delibutum non -abo, pedibus simulachrorum submitiendo *Dulc.* 1, 6. pomposi facetae urbanitatis exponenda eloquentiis praesumpserim -are inculti vilitate sermonis *gest. pr.* 4.
- dehonestas] ut castis praesumere fragmentis alicuius iniuriam co-

- ferre -atis *Cal.* 9, 11. cultura deorum non adducit -atem, sed praecipuum honorem *Dulc.* 1, 6 (at cf. *app.*).
- deinceps] qui (*numerus*) potest in duo aequalia dividi, eiusque pars in duo aequalia, partisque pars in duo aequalia, ac d. per ordinem, donec . . . *Sap.* 3, 18.
- deinde I *pr.* 7. *Gall.* 12, 9. *Dulc. inscr.* *Sap.* 6, 1; *vitatur in carminibus*.
- deitas] in -ate parem *Agn.* 74. summa *Agn.* 393. trina *gest.* 25.
- delabi] dilapsus sidere angelus *Mar.* 802 (cf. v. 512. 794).
- delectabilis] cubile -e ad inhabitandum *Pafn.* 3, 3.
- delectamentum] blanda potestatis -a prioris *Theoph.* 72. omnia cultorum -a ciborum *Theoph.* 200.
- delectari dulcedine sermonis II *pr.* 2. auditu *Pafn.* 1, 22. audiendo *Pafn.* 10, 4. (*deus*) nullius iusti magis -atur perseverantia quam impii poenitentia *Abr.* 9, 5. -or ex vestra ratione magis quam nectareae dulcedinis gustamine *Sap.* 4, 4. nec -atur in illis, crimine quos magno maculat lasciva libido *Mar.* 392. dominum in loeto -ari numquam scelerosi *Theoph.* 399 (cf. *Cal.* 9, 13. 24). ut alieno -arentur in amore *Abr.* 4, 4 *app.* (*de meretricibus*). nimium -or in eius agnitione *Abr.* 5, 3; *inf.* I *pr.* 1. *Mar.* 758.
- delectatio] quae vobis minimum afferunt -onis *Pafn.* 1, 21; male blandiens *Pafn.* 7, 12. carnalis *Cal.* 9, 5. iniqua *Cal.* 9, 15. *Abr.* 9, 3. periculosa *Pafn.* 3, 7. pestifera *Pafn.* 3, 7.
- delere gentem fidelem *Pel.* 117. -evit lacrimis tantae maculas cito sordis *Theoph.* 256. virginis ut primae gustum -eret amarum *Theoph.* 451 *app.*
- delibutus] caput regali unguento -um *Dulc.* 1, 6.
- delicate] ad hoc vos materno lacte affluenter alui, ad hoc d. nutriti *Sap.* 4, 3.
- delicato iuveni *Cal.* 4, 1. sonipedem -um *Abr.* 4, 5. illam mulierem pulcherrimam, omnium esse -issimam *Pafn.* 2, 5 (et de eadem 7, 7 -ae teneritudo mentis. 7, 16 corpus -um).
- deliciae in horto *Mar.* 809 (*Ps.-Matth.* c. 21 in loco deliciarum). inclita -is (*urbs*), rebus quoque splendida cunctis *Pel.* 16. -isque cibo nutritum pascere parvo *Pel.* 192. lilia ceu inter -as florum rutilat (cf. *app.*) variorum *Agn.* 429. perniciosas gentilium -as abstinendo divito II *pr.* 9 (*de comoediis Terentianis*). nostri -as (*nom.*?) *Thais Pafn.* 4, 5 *app.*
- deliciosus] gentis ad Anglorum terram sat -am *gest.* 75.
- delictum] orate pro persecutorum -is *Gall.* II 9, 1. grave *Cal.* 9, 14. *Pafn.* 7, 7. tam immane *Pafn.* 3, 8. enormitatem -i tui *Pafn.* 3, 9. -i sorde veterni *Dion.* 37 (cf. *Cal.* 9, 23). de -i maculis (cf. v. 204) veterni *Agn.* 34.
- deligere] hanc sibi prae cunctis unam delegit amandam *Agn.* 47.
- delinquere (*i. e. peccare*) *Theoph.* 238. *Gall.* II 8, 2. *Cal.* 9, 5. 16 (at cf. *app.*) *prim.* 357 (plus iusto). 418. cui soli deliqui *Pafn.* 7, 14.
- deliquium (?)] poenitetque deliqui *Cal.* 9, 16 *coni. Magnin.*
- demandare] quid de nato -arent sibi Christo *Mar.* 688 (*ihm sagen liessen*); ut *gest.* 76. a. c. i. *Mar.* 449 (*i. e. praecipere*).
- demens] mentis virtutem d. abiecerat omnem *Theoph.* 77. quod mendaci d. sermone negasti *Theoph.* 277.
- dementer] fervere in supra dictae d. amore puellae *Bas.* 36. ista dementius bachatur *Dulc.* 1, 4 *app.*
- dementia] detestabilem illicite amantium -am II *pr.* 4 (cf. *Cal.* 3, 5. 9, 11); nonne haec summa insania et magna est -a, ut rerum principem dixisti insipientem? *Sap.* 5, 5.
- demere] sitim limphis tristem dempsere novellis *Mar.* 790. ceu tibi sit penitus veniae spes dempta petendae *Bas.* 186.
- demergere] cum velut lapsa ab altitudine caeli dimersa es in profundum inferni *Abr.* 7, 4.
- deminutio] plenum absque diminutione filiarum numerum *Sap.* 5, 27.
- demittere] cur dimisso vultu terram inspicias? *Abr.* 7, 8.

demonstrando viam per deserti loca rectam *Mar.* 742. -ando locum, quem lux perfuderat, ipsum *prim.* 201. quo carnis veram -ares pie formam *Mar.* 884. ut per se mundo -aret redimendo gaudia perpetuae quondam male perdita vitae *asc.* 5; quoadusque caelitus -etur, utrumne . . *Pasn.* 10, 5; haec ewangelici -ant cuncta libelli *Mar.* 538. haec modici -at pagina libri plenius, quem . . *prim.* 81; a. c. i. *Mar.* 641.

demulcere] his mentem regis -endo suadelis *gest.* 305.

denum] tertia d. nocte *Abr.* 3. 10. ita d. praevaleris *Sup.* 5, 3.

denarius (numerus) *Sup.* 3, 12. 14.

denegat sibi omnia cultorum delectamenta ciborum, scilicet et requiem somni saepissime dulcem *Theoph.* 199. nec aspectum subtraho nec colloquium -o *Pasn.* 3, 2. pergendi pariterque manendi libertatem male -at omnem *gest.* 504. nec tamen auxilii solamen denegat illi (*Odae riduatae deus*) *prim.* 301; non -o me artes scire *II ep.* 7; praesentia despicio, memet ipsam -o *Abr.* 2, 6.

denique r. ind. metr.

denominatio *Sup.* 3. 19. 20 (*Multiplikator; cf. adn.*).

dens] stridet dentibus *Gall.* II 8, 1 (*de inergumino*). capellam semivivam dentibus luporum nuper abstractam *Pasn.* 7, 3.

densitate nivali *gest.* pr. 5.

denudare] (puellae) publice -entur *Dulc.* 7, 1. cumque modum culpae -avit sibi tantae *Ius.* 17.

denuntiare] concedo, ipsis tamen -o me in hoc iure reprehendi non posse *II pr.* 6.

deorsum *Dion.* 74.

deosculari] abscisum morientis filiae caput amplectendo impressisque labris crebrius -ando *Sup.* 5, 15.

depellere] susceperet regnum depulso fratre regendum *gest.* 219. qui quondam patriis fuerat depulsus ab arvis *gest.* 603; virtute mea varios depellite morbos *asc.* 30. veteris depulsa fraude draconis *Theoph.* 114.

deponere] ut regi natum me -as tibi carum *Pel.* 159 (*sc. ut obidm*). -sito tegmine religionis *Abr.* 4. 3. -sitisque suis ornamentis pretiosis simplicis et tenuis fruitur vamine vestis *gest.* 354 (*sc. Henricus fratrem aditurus*). nec tamen -timplo auro fulgentes potuit -ere vestes *prim.* 325. sol -sito radii splendore sereni *Dion.* 4. corpore -nere contextum venis fictile languidolis *Gong.* 477 (*imago vestis est*). -sito fragilis mortali pondere carnis *prim.* 482. pro nobis animam -nens in cruce caram *asc.* 12. quo veteris -ant crimina cordis *asc.* 2. callum pectoris *Sup.* 5, 17. perniciosam desperationem *Abr.* 7. 11. exue maerorem, cordis -ne dolorum *Mar.* 143. dubium cordis *Gong.* 17. duritiam cordis *Dulc.* 11, 2. nimiam cordis iram *Dion.* 54. omne maroris pondus cunctique doloris ex animo -nentes *gest.* 112 (*quae surpius obrersatur imago*). mollitiem iam -nens muliebre et sumens vires prudenti corde viriles *Ius.* 15. taedium *Sup.* 5, 26. timorem *Abr.* 7, 7. tristitiam *gest.* 305.

deposcere] quicquid nonnarum -er-sciverat usum *prim.* 106; tui -entem solitam pietatem *Theoph.* 12; ordo nunc rerum -it debitus harum ut . . *prim.* 1; ipsius auxilio -entes sua vota sese persolvere posse *prim.* 123.

deprehendere] ut te venientem -pexi, tristitiam -ndi *Gall.* 2. 1. a. c. i. *Gall.* II 5, 4. *Dulc.* 1, 3. *Abr.* 3, 13.

deprimere] sub gravi onere peccati depressos *Cal.* 9, 23.

deprivare] illum mox proprio -arent male regno *gest.* 213.

depromere] et cum pacificis -mpetalia verbis *Mar.* 245. -mpetit talia verba *Theoph.* 349 (*homocotekati causa*). coepit -mere verbis fontis defectum, quem didicit, subito *Gong.* 197. nulla piis potis est -mere verbis lingua laureola qua bene servata fulget pro virginitate *Pel.* 303 (*pro oratione aliqua*).

deridere] me male Iudaei -ebant scelerosi *asc.* 50 (*Christus loquitur*).

derisus] factus es in -um Christicolis
Dulc. 7, 1.

derogare erranti I *pr.* 1 (*opp.* errata corrigere).

descendere de subiecto iumento *Mar.* 566. de monte profundo *Dion.* 232 (*cf.* v. 236). *absolute*, *sc.* *ex aere* (*de columba*) *prim.* 268; ab arce parentis *Theoph.* 449. astrigero ab alto *Mar.* 140. de caelo *Dion.* 71 (*cf.* *Agn.* 440); ut nona Phoebus -it in hora *Mar.* 364; a strictioris rigore conversationis *Abr.* 3, 18. qui (*capilli*) ductu longo lapsi de vertice summo -endo pedum plantas tetigere tenellas *Agn.* 218.

descripsisse diem dignum ducebat et annum *Dion.* 12. cum urgueret undique subiectos describi iussio lectos caesaris augusti censumque sibi profiteri *Mar.* 544.

deserere] meum sanctum migrans non -ro templum *asc.* 80. quis -rtus fuerat vel confusus remeabat *Theoph.* 365. victus cito -re praedam *Bas.* 241 (*ad diabolum*). quare me despexisti? quare -ruisti? *Abr.* 7, 5. illum (*sc. regem*) qui reliquis non -ruere relapsis *gest.* 261; patriam *Gong.* 465. *Gall.* II 2, 1. 3, 1. ini secundo conversationem, quam -ruisti *Abr.* 7, 12. ecce tua -rta cellula *Abr.* 8, 1. avitos ritus -rere et Christiani religioni se dedere *Sap.* 1, 5.

desertum (*i. e. eremum*) vastum *Mar.* 791. per -i loca *Mar.* 742. in -o *Mar.* 810.

deservire deo *prim.* 102. vanitati *Abr.* 3, 6. 15. 7, 17 (*de meretricibus*).

desiderabilem heremi habitationem *Abr.* 7, 8.

desiderare] ubi Bernradus vidit, quam -avit *prim.* 337 (*sc. sponsam*; *inf.* *audiendum esse vix crediderim*); accipies, quod -as, praemium *Gall.* 4, 2 (*sc. coniugium Constantiae*). secretum nostrae confabulationis -at solitudinem loci secretioris *Pasn.* 3, 3. cellula, quam -asti (*ad includendam Thaidem*), est perfecta *Pasn.* 7, 8. tua beneficia minime -o *Sap.* 5, 17 (*cf.* 5, 19 *adn.*). hac moti fama -ata *gest.* 1181 (*sc. Liudulfum rediturum*). suadet illi (*sc. Constantiae*) velle, quae -as

Gall. 3, 1. impleatur, quod -o. quid -as? *Sap.* 9, 3. enucleo. hoc -o *Pasn.* 10, 2. *inf.* *Gall.* 2, 2. *Abr.* 5, 2 (*ut Pasn.* 7, 7 *locus corruptus*; *cf. app.*). *a. c. i.* *Gall.* 4, 5.

desiderio aestuabat *Cal.* 9, 3.

designare] detestabilem illicite amantium dementiam dictando mente tractavi et stili officio -avi II *pr.* 4 *adn.*; ut gregis ipse sui bene pasceret agmina magni (*Ioachim*), -ans veri sese pastoris haberi dignum parentem *Mar.* 58. (*tres magi*) trino caelestem venerantur munere regem, hunc hominemque deum -antes morituum *Mar.* 656. -ari quid forte stupendi (*tenebris*) *Dion.* 13. serenitas faciei mansuetudinem forte -at eius animi *Gall.* 3, 2; angelus -at regis servos in fronte perennis *Ioh.* 17. qua -ata prae cunctis scilicet una *Mar.* 434 (*sc. tribu Iuda*). (loca,) quae splendor lucis -avit rutilantis *prim.* 235. -ati (*per visionem*, v. 254) saxi *prim.* 261; deo, si quid videtur recte compositum meaeque neglegentiae -ando universale vitiorum I *pr.* 9. titulum triumphi non sibi, sed Christi -avit pietati *gest.* 315. hoc apostolici iuris coenobium nostri -amus ditioni *prim.* 179.

desinere] fons desinerat (*sic*) prorsus et hinc aberat *Gong.* 178; *inf.* *Mar.* 197. *Pasn.* 1, 13. 7, 10. 12. *Sap.* 3, 2. desistere] me desistendo *Bas.* 86 (*at cf. app.*); non d. (*inf.*) *Dion.* 170. *Agn.* 84. *Sap.* 1, 1. 4, 2.

desolatos pupillos *asc.* 70. reginam domino -am fore caro *gest.* 589.

despectio temporalium *Abr.* 1, 4.

despectus gravem facti nuperrime sortem *Theoph.* 73 (*Absetzung*; *cf.* v. 89). pro -u sibi facto *gest.* 716 (*de Beringario post exilium reverso*). -us nimia meriti tueantur ab aura (*mea verba*) *gest. prol.* 2, 38.

desperare noli *Abr.* 7, 9; *a. c. i.* *Mar.* 104. *Bas.* 180. *Gall.* 2, 4. *Abr.* 3, 6 (*subi. om.*). 4, 1. 7, 11. 9, 6; quod . . *Mar.* 769; *cf.* desperatus.

desperatio] quaesivi a vobis consolationem, sed incutitis mihi -onem *Cal.* 2, 4. depone perniciosam -onem *Abr.* 7, 11. -onis fovea *Abr.* 3, 6. abyssus, profundum *Abr.* 7, 9.

desperati necnon scelerosi *Theoph.* 440; *Mar.* 317 -ae donasti gaudia natae *ambiguum utrum desperata nata dicatur, quam Anna sibi fore desperaverat, an ipsa propter sterilitatem suam desperans.*

despicere deum *Theoph.* 240. te quia -exit (*deus*), sobolis cum dona negavit *Mar.* 93 (*cf.* r. 158). cur se -iceret *Mar.* 154 (*sc.* *Annam ancilla*). me -ectum tantisque malis saturatum hortaris regredi subdi primoque (*i. e.* *priori*) pudori *Mar.* 171. qui nunc -ectum spernunt *Theoph.* 121 (*cf.* *despectus*). quare me -existi, quare deseruisti? *Abr.* 7, 5. praesentia -icio, memet ipsam denego *Abr.* 2, 6.

desponsare (*saepius disp- cod.*) illam Christo *Abr.* 1, 5 (*cf.* 7, 2). ut ipse suo primogenito dignam iam -aret amicam *gest.* 71 (*cf.* *Mar.* 350); *sc.* *sibi*: -are volens sponsam Christi *Agn.* 52. ille (*sc.* *Christus*) talia me -avit amoris pignore *Agn.* 90. qui Constantiam -avit *Gall. inscr.* (*cf.* 1, 7 et *Mar.* 79). cum -ata sibi met praegnantem Maria *Mar.* 547. haec fuit illustri -ata viro *prim.* 320.

destinare] quasi exilio sint -ati *Gall.* II 7, 2 (*i. e.* *in exilium missi*).

destitutam utriusque parentis solamine *Abr.* 1, 3.

destruere] (*Christus*) mortem -xit *Theoph.* 315. nunc in componendis sola desudando, nunc male composita -endo I *pr.* 6.

desudare r. destruere.

detegere] qui -ctum corpus honorifice texit *Cal.* 9, 13. -ge duram cervicem et sustine percussoris ensem *Sap.* 7, 1; quo patenter -geret dubio causae secreta remoto (*deus*) *Pel.* 376. praecognitorem futurorum supplicavi, ut mihi -geret solutionem somnii *Abr.* 3, 9. nunc cogor tibi -gere, quod ad tempus studebam velare *Gall.* 12, 10. materiam tuae perturbationis -ge *Pafn.* 4, 4. ne erubescas (dicere), sed penitus -ge *Pafn.* 7, 11. optato qui sublimatus honore. -git, invidiae quicquid sub pectore tristi gessit, dum regni deflevit damna paterni *gest.*

483. quanto se virtus Christi plangit orbi *Agn.* 400.

detergere] omneque (cum) lavacro corpus d. puro *Pel.* 22.

deterior patribus (*Abdrahemem*) *Pel.* 73. -ora imitatis *Gall.* II 5, 1. nihil gravius, nihil -us (*sc.* *rei publicae*) *Sap.* 1, 4. sceleris primo iuge -oris *gest.* 24.

detestabilem aedem (*i. e.* *Inpanar*) *Agn.* 259, ubi *cf.* *app.*

detestari] cuius mox mentem -atur patientem (*diabolus*) *Theoph.* 4; (*cf.* *Bas.* 34). bonum cordetenu amplector et malum omnino -or *Sap.* 5, 31. -ando deum sese cognoscere Christum *Theoph.* 22 (*Matth.* 26, 74 tunc coepit -ari et iurare, quia non novisset hominem).

detinere] assunt. quorum -ebar absentia, ne pergerem *Gall.* 7, 2.

detrahere] sede, ut tibi -am calciamenta, ne tu ipse fatigeris discalciando *Abr.* 7, 1.

detrectavi pessum dare (*composita*) I *pr.* 4.

detrimentum] aliquid rei publicae adducere -um *Sap.* 1, 1. non sine nostrarum magno rerum -o (*mor-tua est regina*) *prim.* 473. totam se perditioni sponte dedit, propriam cartam scribens -i *Theoph.* 12. nulla puellaris patior -a pudoris *Agn.* 105.

detrudere] ne (*deus*) nosmet foream mortis -at in atram *Mar.* 34.

deus passim; *adnoto memorabilior:* *de deo Iudaeorum et Christianorum:* almus *Dion.* 15. fortis *asc.* 101. ignotus *Dion.* 22. magnus *Bas.* 1. omnipotens *Dulc.* 1, 3. potens *Mar.* 387. unus *Gall.* II 7, 2. verus *Mar.* 853. 903. *Dion.* 64. 195. *Agn.* 251. 37. *Gall.* 10, 1. *Pafn.* 3, 4. caeli *Gall.* 9, 2; *de Christo specialiter:* *Theoph.* 262. 333. -us aeternus de patre (*cf.* *Gall.* 5, 2) -o generatus *Theoph.* 231. magnus *asc.* 130. verus *Gall.* 5, 2. -um verum -orum *Mar.* 34. hunc hominemque -um designantes morituum *Mar.* 636. -um verum necnon hominem fore pleum *Theoph.* 303. perfectum -um hominemque verum *Sap.* 9, 1; *David*

- propheta -i *Theoph.* 248. sancte -i *Bas.* 173. iam plena -o *Mar.* 290 (*de parva Maria*). mi -e, mi factor, mi clementissime rector *Dion.* 210. laudes -o suo pangebatur *Sap.* 6, 2. -um glorificare *Agn.* 291. negare *Theoph.* 159. si recte et secundum -um sapias I *pr.* 9. me nihil dignum -o egisse *Pafn.* 12, 2; *de diis gentilium* (*in Pel. Sarcenorum*): -o Iovi *Gall.* II 6, 1 (*cf. dea*). plur. (*cf. ind. gramm.*): *Mar.* 854. *Gall.* 10, 1. 12, 1. 4. *Dulc.* 1, 5. 11, 1. 13, 2. *Sap.* 3, 2. -orum cultura (*s. v.*). cultus *Agn.* 141. nostris diis (*cf. Mar.* 852. *Pel.* 254. *Agn.* 149. *Dulc.* 1, 1) -orumque cultoribus *Dulc.* 9, 1. simulachra -(or)um *Mar.* 831. *Dion.* 19. *Agn.* 149. diis auro fabricatis *Pel.* 57. nostrorum numen -orum *Agn.* 184. numina -orum *Gall.* 7, 2. dii propitii *Gall.* 4, 1. dominos (*cf. add.*) principumque -os *Dulc.* 1, 7. pro deum atque hominum fidem *Cal.* 3, 5. imperatoris -orumque rebelles *Gall.* II 7, 2 (*cf. Dulc.* 13, 2). me daemoniis et diis supplex commisi *Gall.* 12, 2 (*loquitur Gallicanus interim conversus*). falsi *Mar.* 828. 831. *Dion.* 198. stulti *Mar.* 845. *Dion.* 19.
- devastare] orbis perplures -antes regiones *gest.* 392.
- devehere] tollens ramum divexit in altum *Mar.* 803.
- devenire] usque tertia iam solito -erat hora diei *Mar.* 361. ne ad tanta -irem flagitia *Abr.* 6, 5. regnum, quod olim per manus regis -it Hugonis *gest.* 486 *app.*
- devertere] divertens ora negata *Pel.* 241.
- devincere] (*Christus*) mortem -cit moriens *asc.* 145. -ctis alienorum bene telis *gest.* 168 *app.* qua mox -ctus (*i. e. constrictus*) iusta ratione *Bas.* 163. non sponte, minis -ctus amaribus *Bas.* 129. nec suppliciiis superari nec blandimentis potuit -ncier ullis *Agn.* 151. forti -ctus amore *gest.* 348 (*cf. v.* 1166); ipsius faciem niveo candore micantem tradunt ardentis radios praecellere solis necnon humanum penitus -ncere visum *Mar.* 350.
- devitare] perniciosas gentilium delicias abstinendo divito II *pr.* 9. tendiculas multorum convicii *gest.* *pr.* 8 *app.*
- devius] (*heremi*) per -a *Mar.* 97. 658. 697. 716. *gest.* *pr.* 5 (*de saltu*).
- devoravit columbam (*draco*) *Abr.* 3, 8.
- devote *Agn.* 378. *Abr.* 8, 1. *prim.* 83.
- devotio (*in deum eiusque servos et in principes*) concors -o plebis *Theoph.* 26 *add.* *cf.* II *pr.* 9. *prim.* 143. grandis *prim.* 507. humilis *Gall.* 9, 4. meae supplex humilis -o mentis *prim. prol.* 1 (*cf. gest. prol.* 1, 16. 25). sedula I *pr.* 8. summa *Gall.* 5, 4. cui debetur -o nostrae servitutis *Gall.* 5, 5. cui uni -o orationum debet offerri *Pafn.* 7, 14.
- devotus homullus *Gong.* 537. -o legis amico *Mar.* 114. cura patrum *Theoph.* 7. grates *Dion.* 215. mente *Mar.* 855. *Pel.* 4. 374. 380. *Theoph.* 210. 367. *Sap.* 8, 1. *gest.* 671 (*cf. v.* 451). pectore *Mar.* 460. *Bas.* 252.
- devovere] (*Agnes*) se totam Christo -it mente benigna *Agn.* 35 (*cf. v.* 36 servata virginitate etc.). (*Drusiana*) totam se -it deo, in tantum ut nec ad thorum Andronici iam dudum potuit revocari *Cal.* 2, 4. servandam deo virginitatem -i *Gall.* 2, 3; ex quibus Henrico quaedam pars mente benigna -it ius vernulitatis, pars Evurhardo studium famulandi *gest.* 175.
- dexter] a dextra laevaue *Gall.* 12, 7 (*cf. Dulc.* 13, 4). a -a (*v. infra*) cuius (*Agnetis*) nive candidior stetit agnus *Agn.* 445; dext(e)ra (*manus*) *Mar.* 605. 608 (*cf. Gall.* 9, 2). *Bas.* 233. tenella *gest. prol.* 2, 18 (*pueri*). avara *gest.* 496. census pie larga *Gong.* 151. -a levata iurat *prim.* 348. anhelii tortores levatis -is (*sic de plebe oranti Mar.* 438) librant ictum *Sap.* 5, 21; excelsi *Gall.* 13, 2 *adn.* factoris *Theoph.* 455 (*cf. v.* 445 plasma suae -ae). iudicis veri *Pel.* 303. regis *Ioh.* 6. potens *gest.* 232. sacra potentis *gest.* 136 (*cf. Mar.* 864). superna *gest.* 313 (*cf. Agn.* 203). at nunc in -a victor requiesce paterna *asc.* 138.
- diabolicus] humanum est peccare, -um est in peccatis durare *Abr.* 7, 6 *adn.* me precibus adiuvare, ne impediatur -a fraude *Abr.* 3, 19;

Fortunatus -ae amaritudinis felle plenissimus *Cal.* 9, 29. plenum -a deceptione *Cal.* 3, 3. insidiis -is sine te refragari nequeo *Cal.* 4, 1. diabolus *Gall.* II 5, 4. *Dulc.* 4, 3. 5, 1. *Cal.* 9, 29. 33. *Abr.* 2, 9. *Sap.* 5, 13; in criminibus propter metri necessitatem (zabulum numquam *Hr. dixit*) semper serpens antiquus, draco. deceptor hominum *sim.*

diadema] princeps comptus -ate *Pel.* 65. qui ecclesias frequentabant et excusso -ate prostrati Iesum Christum adorabant *Gall.* II 5, 3. sceptrum capitis -aque pulchrum *gest.* 1479; (*Maria est*) praeclarum sidus, quod fulget in aevum regis (in) aeterni claro -ate Christi *Mar.* 279.

dialecticus] si tamen -os sequimur, nec illa (*sc. corpus et animam*) contraria esse fitemur. et quis potest negare? qui -e scit disputare: quia . . . *Pasn.* 1, 5.

diapason] diapason symphonia *Pasn.* 1, 14.

diapente symphonia *Pasn.* 1, 14.

diateseron symphonia *Pasn.* 1, 14.

dicare] non sibi (*Iosepho*), sed Christo fuerat quia virgo -ata *Mar.* 493. ad templum sub honore -atum virginis *Theoph.* 195. summorum pontificum, quorum constat sub honore -atum (*coenobium*) *prim.* 457.

dicere] si praesumo d. *Gall.* 1, 6 (*cf. Pasn.* 7, 11). *cf. Gall.* 1, 7. 12, 1 (*digestim*; *cf. gest.* pr. 4). II 2, 1. 5, 1 (*cf. Pasn.* 1, 17). *Abr.* 4, 2. *Pasn.* 2, 3 (*bis*). *Sap.* 6, 1. quam bene dicis *Gall.* 2, 4; ubi? qua dictu miserabile *Abr.* 4, 2 (*cf. Pel.* 38). *gest.* 502. terruisti nos dictu *Pasn.* 1, 1; *interrog. obl.* *Mar.* 159. *asc.* 122. *Sap.* 3, 20; cur advenis, quid quaeris? non est dicendum *Pasn.* 2, 3; dic nobis de ea (*sc. musica*) superficetenus *Pasn.* 1, 8 (*sed aliter Mar.* 800 *Christus ad palmam*: ut post haec summi dicaris palma triumphi; et quisquis bello famoso vicerit ullo, de te vincenti dicetur protinus illi: ad palmam magni venisti namque triumphi); *acc. pron.* *Mar.* 542 (*pass.*; *cf. Cal.* 1, 17. 684. *Gall.* 4, 1. II 7, 2. *Abr.* 7, 7. quid dicturus ero nimium pecca-

tor in illo tempore iudicii *Theoph.* 172. quid dicam, ignoro: ipsa, quam toleratis, me urget passio *Gall.* 9, 2. hoc miror certe. nimium te d. velle. cum videas *Mar.* 74; (*i. e. poscere*). perparum *Pasn.* 1, 4. orsa *gest.* 269. promissa Aedae *prim.* 573. talia verba *Mar.* 33; (*cf. r.* 413. *asc.* 94. 121: d. taliter *r. infra*). praesaga voce futura *Mar.* 515 (*cf. r.* 835. *asc.* 67). de se falsas res fore dictas *Bas.* 161. quis volet ergo tuae pietatis munera magnae merita d. laude *Mar.* 45; (*cf. r.* 325. *gest.* 40). laudem domino *Agn.* 257 (*cf. Sap.* 9, 8). donec per scripto vitae regalis honore, ordine digesto necnon sermone decore dicatur sceptri decus imperiale secundi *gest.* 1, 34 (*cf. r.* 245. 250); quarum sic creduntur nomina dicta *Mar.* 497. hicce Theophilus fuerat de nomine dictus *Theoph.* (*cf. p. VI*¹). qui fuit Aspasius dictus *Agn.* 357; signum sibi met dictum de parvo puero praeseptibus inveniundo *Mar.* 631. dic primam usyam *Cal.* 2, 2. vale ultimum filiae *Sap.* 5, 13 (*cf. valedicere*). dicat amen p. 199. mulierem. cum mulierem dixeris, omnes comprehendis *Cal.* 2, 2 (*cf. Pasn.* 1, 6. 7. *Sap.* 3, 20). nec dicitur reatus, nisi quod consentit animus *Dulc.* 12, 1 (*cf. Mar.* 247. 792. *Abr.* 2, 3. *Pasn.* 1, 2. 12, 5. *Sap.* 3, 12. 13. 16. 4, 1. quod de subiecto dicitur, non nisi de subiecto aliquo cognoscitur *Cal.* 2, 2; tres esse dicuntur (*sc. musici*; *Pasn.* 1, 10 (*cf. prim.* 433 et s. r. credere, ferre, tradere). si. . . ut dicitur (*cf. 7, 1 et add.*), speculum mentis est facies *Gall.* 3, 7; oratio recta sequitur *Mar.* 166. 196. 58. (taliter; *cf. supra*). 512. 594 (*cf. Agn.* 337). 735 (*sic*). 774 (ipsi, *sc. palmae*; *cf. r.* 386. 461. 650. *asc.* 104). 792 (*ad palmam*; *cf. asc.* 133). *asc.* 58. 73. 16. *Pasn.* 7, 14 (*cf. Sap.* 5, 32). sententia Christi dicentis: . . . *Gall.* II 1, 2. *cf. Cal.* 9, 13. *Pasn.* 1, 2. 11, 2 (*bis*; p. 178. 28 intra me). *gest.* 303. ipseque 'te subito' dixit 'num erige, palma' *Mar.* 742 (*cf. r.* 51. 174 *gest.* 271). ipsi (*palmæ*; *r. supra*) dicebat: 'arbor. flecte tuos ramos . . .

- dixerat, atque . . *Mar.* 777 (*cf. v.* 147. 274. 555. 777. 859. *prim.* 65. 348); desine meum te dicere servum *Mar.* 197 (*cf. v.* 193). rerum principem dixisti insipientem *Sap.* 5, 5 (*cf. p.* 190, 3). reus maiestatis dicetur (*praes., v. ind. gramm.: coniug.*) herilis *Mar.* 664; hocque tibi dico, quod . . *Mar.* 180 (*cf. v.* 296. 452). a. c. i. *Mar.* 405. 558. 603. 639. *asc.* 60. *Agn.* 138. *Abr.* 3, 15. *Pafn.* 1, 16. *gest. prol.* 1, 23. *v.* 299. 595; his dictis *Mar.* 564. 740. 825. *Theoph.* 375. 421. *Bas.* 251 (*cf. Agn.* 454 et s. v. dictum). *Cal.* 9, 13. *Pafn.* 11, 2; citius dicto (*v. cito*).
- dictare] talia -ando ore satis gravo: . . *Gong.* 390 (*i. e. dicendo*). Christicolis edicta necis -are ferocis *Dion.* 157. cui nomen clarum -avit summa parentum nobilitas, illam digne vocitans Aethelheitam *gest.* 473. si gens ipsa dolum mox non -aret amarum *gest.* 480; 'dichten' (*cf. Wattenbach, Schriftwesen* 2 p. 457 sqq.) *Gong.* 77. I *epil.* II *pr.* 3. 4. *ep.* 10. ut bellum -et, quod nec cognoscere debet *gest.* 245.
- dictatio] eodem -onis genere II *pr.* 3. huiusmodi specie -onis cogente II *pr.* 4; quod huius vilitas -onis penitus dissimilis eius, quem proponebam imitari, sit sententiis II *pr.* 6 *app.* (*de ipso opusculo*).
- dictio] non solum in dinoscendis syllabarum naturis, verum etiam in -onibus componendis I *pr.* 2 (*Proeodie und Phraseologie*).
- dictum *Mar.* 90 (-is amaris). 142 (amicis). 802 (haec ubi -a dedit; *cf. asc.* 75. *Pel.* 346. *Agn.* 177). *Gong.* 503 (munere, spe, -is rogicans). *Pel.* 64. 218 (his -is subst.; *cf. Mar.* 761. *Agn.* 206 et dicere *extr.*) 264. *Dion.* 42 (absentes scriptis, praesentes -is hortari). *gest.* 708 (sollicitis). *prim.* 256.
- dies (c.)] splendorem -ei cur nata recepi? *Bas.* 156. -e facta *Theoph.* 131. -e sacra feliciter orta, quae trahit a domino nomen *Theoph.* 283 *adn.* iam vergente -e *Dion.* 45; -es abiit, nox incumbit *Sap.* 3, 24. nocte -eque *prim.* 176. 244. 279. tribus continuis -ebus ac noctibus *Sap.* 5, 35 (*cf. Mar.* 150 *add. prim.* 561). -em et annum *Dion.* 12. statutis -ebus et horis *Pafn.* 7, 6. sexta (tertia) hora -ei *Mar.* 231. 361; -e (? *cf. app.*) fungebarris extrema *Cal.* 9, 21; nuptiarum *Gall.* 4, 4. sanctus paschae *gest.* 325. pacem portans *gest.* 368 (*i. e. natale domini; cf. Mar.* 580). celebris *prim.* 385 (*coenobii sacrandi; cf. v.* 377). *cf. Mar.* 265. *Cal.* 9, 33. *gest.* 280; in -es *Dulc.* 12, 2. *Sap.* 1, 1. -es in omnes *Dion.* 151. -es omnes finetenus *asc.* 73. omni -e *Mar.* 368. *Abr.* 4, 3. -e quadam *Mar.* 703. *prim.* 251; ante aliquot -es *Cal.* 9, 27. paucorum post intervalla -erum *Theoph.* 57 (*cf. v.* 247. *Abr.* 3, 11). trium cursus -erum *Theoph.* 377 (*cf. gest.* 1187). -ei spatium *Mar.* 824. post spatium quadraginta -erum *Bas.* 214 (*cf. Mar.* 243. *asc.* 14. *Theoph.* 197). post -es octo *Mar.* 267 (*cf. v.* 672. 823. *Bas.* 196. *Gall.* II 5, 7. *Pafn.* 12, 5). quater denis peractis virginei partus -ebus *Mar.* 673 (*i. e. post partum*). XV^a peractae poenitentiae -e *Pafn. inscr.* (*cf. Sap. inscr.*).
- diffamare scelus *Gong.* 380 (*cf. v.* 365 dum fuerat vulgo res -ata dolenda Francorum gentis omnibus indigenis).
- differre] non citum tibi praestabo exitum, sed differam et nova in dies supplicia multiplicabo *Dulc.* 12, 2; *inf. Mar.* 60. *Gong.* 393 (*donec . .*). *Sap.* 9, 8.
- difficile (*adv.*) poteris aliquid peragere *Pafn.* 2, 3.
- difficilis] cur diffiditis? quia rem -em petis *Cal.* 2, 3. -is prolixitatem viae *Pafn.* 2, 6. quicquid ipsi agendum proposui, quamvis -e, quamvis grave, haut abrogavit subire *Abr.* 9, 2 (*cf. Gong.* 124). quamvis metrica modulatio femineae fragilitati -is videatur et ardua I *pr.* 8. -e captu *Pafn.* 1, 8 (*cf. 1, 13 tanto -iora*). quod huiusmodi nodus quaestionis tam -is ad solvendum esset insciis *Pafn.* 1, 18. quaedam inoportunitas -is ad sufferendum meae fragilitati *Pafn.* 7, 11. non est -e immutabili eius substantiae, res, ut libet, mutare *Pafn.* 3, 12.

difficultas] quanta celeritate asperi-
-atem itineris transcurrimus *Abr.*
8, 1. -as cuiuscumque laboris tole-
rabilius fertur, si *Gall.* 1, 4 (*cf. Pafn.*
7, 7); tantum -atis subire *Pafn.*
1, 18 (*de discentibus; cf. gest. pr. 4*).
diffidere] noli -ere, noli desperare
Abr. 7, 9. non poteris. cur -itis?
Cal. 2, 3. non -o quin *Abr.* 1, 6.
a. c. i. Dulc. 2, 2. *Cal.* 6, 2. *Sap.* 5, 35.
diffinitio v. definitio.
diffusus (*Gong.* 204)] v. circumdiffusus.
digerere] tempore -sto *Mar.* 446. -stis
bis denis annis *Mar.* 85. ordine
-sto (*i. e. digestim*) *Mar.* 630. *gest.*
prol. 1, 33. his ita -stis *Mar.* 659
adn. gest. 160. 316.
digestim] quando quantilibet numeri
d. disponuntur *Sap.* 3, 20 (*cf. p. 186*
adn.); quater denis cursu ducente
peractis d. rite diebus *Mar.* 673;
tectis haut vario d. picta colore
Mar. 651 (*Farbenzusammenstellung*).
dicam d. *Gall.* 12, 1. d. sufficien-
terque picta *gest. pr. 4*.
digitus] in quorum mensura mem-
brorum sicut in articulis -orum
Pafn. 1, 17. (baculum terrae tem-
pore sepultum) tractis arripuit -is
Gong. 244. -os (*Mariae*) operum
satis arte probatos *Mar.* 351 (*v. 362*
albos, *v. 519* -is benedictis). ut
fixum -i esset opus proprii (*sc.*
divini homo) *Gong.* 10.
dignanter *Mar.* 5, asc. 3. *Pel.* 375. *Agn.* 390.
dignari] tali me non -or beatitudine
Pafn. 11, 2; *inf.* (*de deo et homini-*
bus reverendis) *Mar.* 8. 17. 194. 272.
524. 629. *Gong.* 11. *Theoph.* 135. 414.
Agn. 326. *Gall.* 2, 5. 5, 3. 6, 1. *Cal.*
8, 2. 9, 20. *Pafn.* 7, 1. 11, 3. 12, 1.
Sap. 5, 3. *gest. prol.* 2, 6. 33. *r.* 49.
1496; (*Thais*) non -atur (*begnügt*
sich nicht) cum paucis ad interitum
tendere, sed prompta est omnes
secum ad interitum trahere *Pafn.*
1, 24; *per participium* (*cf. dignanter*)
ex me -atus sumpsit sub tempore
corpus *Theoph.* 233. sepulchralem
-ans suscepit honorem *Theoph.* 313.
digne *Mar.* 27 (pro meritis; *cf. dig-*
nus). 34. 55. 72. 347. 427. 869. 899. *Pel.*
410. *Agn.* 376. *gest.* 72. 133. 240. 395.
433. 443. 462. 474. 479. 545. 1163. 1505.
prim. 15. 106. 555. -ius iustiusque
Pafn. 1, 21.

dignitas] cum sis minor aetate, fit
maior -ate. ostende, quaeso, quo
pacto. flecte cervicem diis et esto
sororibus exemplum correctionis
et causa liberationis *Dulc.* 1, 3.
augustalis apicem -atis *Gall.* II
5, 3. decet tuam -atem, imperator
egregie *Gall.* 1, 8 (*cf. II* 5, 7). prae-
cipuae inter palatinos -atis *Gall.*
1, 5. summos -atis gradus *Sap.* 1, 1.
dignoscere (*dinoscere cod.*)] in -endis
syllabarum naturis I *pr.* 2. singu-
larum (*symphoniarum*) vocabula
-ere *Pafn.* 1, 14. pergit illam per-
quirere, et cum deficeret nec iam
-ere posset, quo regina suum tu-
lerit clarissima gressum . . *gest.* 51.
dignus] cultus *prim.* 371. facta *gest.*
476. famulatus *prim.* 312. formido
Theoph. 156. honor *Pel.* 411. *Theoph.*
15. *gest.* 442. 702. merces *Theoph.*
175. munus *Mar.* 231. *prim.* 121.
obsequium *Dion.* 170. poena *Mar.*
607. *Bas.* 13 (*cf. Abr.* 1, 12. *Pafn.*
inocr., et infra d. pro . .). prae-
mium *Gall.* 1, 5. sumptus hospitii.
gest. 1180. quis laudare modis po-
tis est per saecula -is, quia *Mar.*
330. hac ita laetitia -is rebus
celebrata *gest.* 696; me nihil -um
deo egisse *Pafn.* 12, 2. mei opus-
culum vestra admiratione -um
duxistis II *ep.* 3 (-um ducere *inf.*
Dion. 12. *Cal.* 9, 22. *gest.* 54). multa
reprehensione -a I *pr.* 2. praecep-
tum omni contemptu -um *Sap.* 5, 4.
quem dominus solum fecit for-
-um *Mar.* 484 (*cf. r.* 433. *Cal.* 9, 31).
dedignatur subici -ioribus et sa-
perbe conatur praeferrī compa-
ribus *Cal.* 9, 31. imperii sedes
Romani -us suscepit *prim.* 71.
alumna (*Gallia s. Dionysii*) *Dion.*
134. amica *gest.* 71 (*cf. r.* 120 *Ead.*:
regali nato censetur congrue -a).
sui consors -issima regni *gest.* 40.
prim. 470. dux *prim.* 212. -issimus
heros *Gong.* 371. pontifex *Dion.* 114.
praesul *Bas.* 256. senior *Mar.* 4.
vir *Gong.* 331. Christi -issima virgo
prim. 270; -ae inveniamini amplex-
bus regis aeterni *Gall.* 13, 1. *scilicet*:
honore ducem summo -um *prim.*
124. misericordia *Cal.* 9, 14. utra-
que morte *Cal.* 9, 32 (*cf. Dion c.*
neutra vita, *Cal.* 9, 32 *resurre-*

- tionem). munere talis honoris *gest.* 449. rectoris nomine *Theoph.* 56 (= *gest.* 1498); locum (*cf. Pel.* 320) servando corpore -um *Dion.* 235 (*cf. prim.* 184). mundus eis (*imperatoribus Christianis*) non erat -us habendis *Gall.* II 5, 5; vindictae -us sum tantae *gest.* 272; -am pro te poenitentiam *Abr.* 7, 5 *adn.*; -am ad proprii partum nati *Mar.* 306; *inf. Mar.* 88. *Theoph.* 241. *Agn.* 446. *Pasn.* 11, 3. *gest.* 458. 595; qui... *Mar.* 59. *Pel.* 320. *Ioh.* 8; ut *Sap.* 5, 10.
- digrediens (*aufbrechend*) *Mar.* 716 *add.* -ssus ab illa (*sc. a Maria*) *Mar.* 588.
- dilectio] in (dei) fide et -one perseverare *Gall.* 5, 5 (*cf. Pasn.* 12, 5); prudentis dulcis -o matris *prim.* 417 (*liebevolle Fürsorge*). ego te propriae prolis vice excolo atque extollo omni -one *Sap.* 5, 17. magnificae circa mei vilitatem (*cf. app.*) benignitatis atque -onis plenitudinem II *ep.* 2. mei in te -onem *Abr.* 7, 7 (*Abraham in Mariam*). ubi adest vera -o, non deest pia compassio *Pasn.* 10, 4 (*cf. 10, 5* unde tuam -onem efflagito, ut...); -o mittentis herae (*Constantiae*) reconciliatur nos tuae familiaritati *Gall.* 7, 1. quid mea in te agat -o *Cal.* 3, 4. quo affectu cordis te colui, qua sinceritate -onis te visceratenus amplexatus fui *Cal.* 7, 1.
- dilectus] mater *gest.* 440. filius *gest.* 464 (*cf. v.* 1156). coniunx (*f.*) *prim.* 229. -i socius et ipse fit -us *Gall.* 7, 1 (*Gallicanus ad primicerios Constantiae*). o Karitas -a, o soror unica *Sap.* 5, 26. fratres (*spirituales*) *Theoph.* 401. meos -os vosmet amicos *asc.* 24 (*Christus ad discipulos*). -us meus Effrem *Abr.* 7, 5. o -a dei (*Maria*) *Theoph.* 282. -e dei *Pasn.* 7, 1 (*abbatissa ad Pasmidium*). Oda, quae sat -a deo fuerat, celebris quoque mundo *prim.* 503; -us dei filius *Abr.* 9, 6 (*cf. Mar.* 893. *Agn.* 374). (*Christus*) sui -am animam pro omnibus posuit *Cal.* 9, 24. continuis precibus -us spiritus eius (*Ottonis ducis*) semper celsithroni commendatur pietati *prim.* 558. veniae -o munere plenae *gest.* 371.
- diligenter] exequias d. celebremus *Cal.* 5, 3. qui d. inspexere *Sap.* 6, 2.
- diligentia] libellum non parva -a illaboratum I *pr.* 1; magistrorum cessante -a II *ep.* 8 (*seit ich keinen Unterricht mehr habe; similiter Abbo P. C. tom. IV p. 72°*). ut non minoris -a sollicitudinis eum (*sc. meum libellum*) emendando investigetis II *ep.* 11. Maria, quam summa -a nutrivit, summa solertia instruxi *Abr.* 3, 3.
- diligere] meus, quem -igo, amicus *Agn.* 88 (*i. e. Christus; at iuveni, quem -igo Bas.* 108). illos praecipue (*cf. v.* 222) tenero sed mentis amore -igo, consolor, propriis amplector et ulnis *Theoph.* 224 (*Maria Christianos; Bas.* 25 *pater filiam, gest.* 123 *populus Liudulfum*). quanto perfectae fidei -exit amore Henricum regina fidelis *gest.* 737 (*cf. v.* 682); tuae, quam prae omnibus -exi, filiae *Gall.* 12, 10 (*cf. Cal.* 3, 1 *et Abraham ad Mariam* 7, 13). quicumque me -igunt *Abr.* 6, 2 (*verba meretricis*).
- dimensiones (*Abstände*), quae numerantur inter planetas sive inter cordas *Pasn.* 1, 12.
- dimergere *v.* demergere.
- dimetiri] tantae dimenso viae spatio *Gong.* 166.
- dimicans impigre *Gall.* 1, 4.
- dimidiam partem (*numeri X*) *Sap.* 3, 14.
- diminutio *v.* deminutio.
- dimittere] meum sanctum migrans non desero templum nec incorruptam vitae -tto coronam *asc.* 81. (*Eadit*) puerum acriter orbatum -ttebat Liudulfum *gest.* 419. (*Gerberg abbatisa*) orbatum sui -sit ovile sorori Christinae procurandum *prim.* 484; -ttite, nolite vestem meam attrahendo scindere *Pasn.* 4, 4. ducem populo -ttete dulcem *Pel.* 139. debeone illam -ttete impunitam? *Sap.* 5, 3. illis -ttete crimina tanta *asc.* 55 (*Theoph.* 243 tanta piacula). ut homo homini -ttat, si ipse a deo -tti ambiat *Cal.* 9, 23; ut Papiam peteret urbem, quam cum tristitia -sit amara *gest.* 646; rabie -ssa rite priore *Mar.* 728 (*fahren lassen*); -tto vobis

- pacem perennem *asc.* 112 (relinquo *Ioh. ev. 14, 27*). ornatus nec particulam -serat ullam (*Beringarius Aethelheithae*) *gest.* 499. *cf.* demittere.
- dinoscere *r.* dignoscere.
- directo tramite *prim.* 264.
- dirigere] (*meos*) incultos -ige stichos *Mar.* 5 (*i. e. rege, corrige; aliter Micon P. C. tom. III p. 365 v. 29*). hic Christi carus gressum -exit amicus *Gong.* 205. (*stella maris*) numquam occidit, sed navigantibus recti semitam itineris -igit *Abr.* 2, 3; *i. e. mittere*: Sisinnium comitem -igam ad ultionem exercendam *Dulc.* 9, 1 (*cf.* 13, 4; pro inquisitu *Abr.* 4, 1. trans mare *gest.* 110); caelitus acceptum -exit ad aethera flatum *Theoph.* 30 (*i. e. mortuus est*). vocem *Agn.* 229.
- dirus] hostis *Bas.* 141 (*i. e. diabolus*); per saevitiam -ae mentis male duram *Dion.* 97. -i victor loeti *asc.* 114. o res -a omnibusque saeculis inaudita *Gall.* 12, 3.
- discalciare] tibi detraham calciamenta, ne tu ipse fatigeris -endo *Abr.* 7, 1 *app.*
- discedere *Theoph.* 344. *Agn.* 355. *Gall.* II 5, 7. *Cal.* 3, 3. *Pasn.* 13, 1. ab illis *Agn.* 454. -de ab hoc, crudelis bestia *Cal.* 9, 8 (*ad serpentem; cf. Mar.* 743 nec nocturnis -sserat ulla sub horis, *sc. ferarum*). -dens a me citius fugiendo recede *Agn.* 63. silvis ab illis *Mar.* 241. de templo *Mar.* 169. de patria *gest.* 201. ab armis *Gall.* 9, 2 (*die Waffen niederlegen*). (populus Iudaeorum) mox a domino -det corde maligno *Mar.* 561. mundo ab isto *gest.* 469 (*cf. prim.* 472 e m. isto, *asc.* 84 de m., *gest.* 396 praesentis vitae ab oris); postquam nox scissis -ssit victa tenebris *Gong.* 225 *adn.*
- discere] aliquot auctores, quos ipsa prior a sapientissimis didicit, me admodum pie erudit I *pr.* 7. artem, quae docet astrorum motus *Dion.* 7. quod in cunabulis didicimus, nullatenus oblivisci quibimus *Sap.* 4, 3. haec didici certe legis ratione docente et discens animo mandavi sedula fixo (? *cf. add.*) *Mar.* 401. *inf. Mar.* 373. *Theoph.* 255. 441. *Dion.* 92. *Agn.* 70; *i. e. cognoscere*: causam terroris recentis *Mar.* 335. fontis defectum subitum *Gong.* 198. famam *Gong.* 291. bonitatem (*Aethelheithae*) *gest.* 640. expertus didici *Gall.* 12, 8 *app.* (*sc. rem et ita habere*). quod . . *prim.* 29. 33 (*fama prodente sinistra, cf. app.*). discernere omnia iudicio iusto *Pal.* 390.
- discessus] eius post annos -us paucos *prim.* 469 (*i. e. mortis*).
- discidium] (*Christus*) dignetur nos pro corporali -o quandoque associatum ire in aeterno gaudio *Gall.* 13, 3 (*Constantia ad sponsum sibi abrenuntiantem*). finis instat peccandi tempusque nostri -i *Pasn.* 4, 4 (*Thais ad amatores*).
- discindere] ex quo -ssae (*cf. app.*) noctis periere tenebrae *Mar.* 24; aeternae radio lucis opimo errorum tenebras veterum -ndere nigras *Dion.* 115.
- disciplina] animal capax -ae II *ep.* 7 *adn.* habenis -ae stringi *Pasn.* 7, 10. -a una de philosophiae quadrivio p. 163, 29 (*cf. p. 164, 2*).
- discipula] quo laudem dominae studium supportet alumnae doctricaeque pia carmina -ae *Mar.* 12.
- discipulus] ipsum -um facias tibi rite futurum *Bas.* 61 (*magnus ad diabolum*). -us Petri Clemens *Dion.* 107 (*cf. v. 223 et condiscipulus*). Paulo meo -o *Pasn.* 11, 1 (*verba Antonii; cf. 7, 16. 10, 5*); praecipue de discipulis Christi: *asc.* 15. 36. 108. *Theoph.* 321. *Cal.* 9, 27 (*semel sing. Gall.* II 1, 2 *ex Vulg.*).
- disconvenit] multum d., ut *Cal.* 5, 2. *Abr.* 2, 2 (*cf. Boethius ed. Friedl. p. 381, 5. 389, 11*).
- discordia] post haec ultra fuerat -a nulla inter eos *gest.* 276 (*sc. Ottonem et Henricum*). incepit prior stabilem -a sumere finem *Mar.* 21 (*inter angelos et homines*). civilis *Cal.* 4, 1. exoritur nostris subito -a fortis *gest.* 162. gravior *gest.* 171.
- discretio] recta prorsus laudabilique -one uteris, si artioris frenos observantiae aliquantisper laxabis quo errantem Christo lucraris *Abr.* 3, 17.

- discretus] quae a se omni substantia naturaque -a sunt *Pafn.* 1, 6; aequo iudici secretorumque -issimo cognitori *Cal.* 9, 33. in -issimo eius (i. e. dei) examine *Abr.* 3, 18.
- discrimen] eventus post facta docet persaepe rerum -ina *Cal.* 9, 6 (sc. *cur Calimachus resuscitandus sit, Fortunatus non item*); iudicii celeri -ine (*Entscheidung*) recti *gest. prol.* 2, 29; -ina tanta audacter subiit *gest.* 617 (cf. *app. et adn.*). absque suae -ine vitae *gest.* 265. dum pugnae sensit -ina tantae *gest.* 292. tempore iudicii multo -ine laedi *Theoph.* 373.
- discutere] viscera -tiebantur timore *Abr.* 3, 13; in nostri praesentia, an velit cedere, -tiatur *Sap.* 1, 6 (cf. *Dulc.* 1, 4); te ipsam -tiendo *Pafn.* 3, 9. -tere sui crimina *Pafn.* 7, 5. hinc tempus non est hoc -tiendi *prim.* 344 (*deine Absicht, die Verlobung aufzuheben*).
- disertus] facundissimis -issimorum (cf. *app.*) sententiis *gest. pr.* 7.
- disiungere circumpositos culmos *gest.* 578. -nctaque compagine rursus conliminata *Cal.* 9, 9.
- dispensare mammonam egenis *Pafn.* 3, 10.
- disperdere vana mortalis cordis *gest.* 230 *app.* suas gazas -ens innumerosas *gest.* 186.
- displicere] si vobis non -et prolixitas *Sap.* 8, 2. -et (sc. *mihi*) omne quod feci *Cal.* 9, 16.
- disponere numeros digestim *Sap.* 3, 20 (cf. *adn. p.* 186). ordine -sito cernuntur lumina plura *prim.* 221. prudenter possessa -nis *Gall.* 13, 6. res familiares iuxta meum velle -sui *Pafn.* 5, 1 (*Thais sua concremarit*); libellum, quem tali intentione -sui II *ep.* 11 (*anlegen*); omnia qui certe potis es -nere recte *Mar.* 127 (cf. v. 865. *Cal.* 9, 33). felici -nendo pie genti *gest.* 26 (*sorgen für*; cf. *prim.* 78). his bene -sitis iussu regis sapientis *gest.* 201 (cf. v. 1164). *inf.* I *pr.* 3. *Mar.* 217. *Dion.* 102.
- dispositio] cuius -one consistunt et moderantur universa *Gall.* 5, 3.
- disputat de sonis (sc. *musica*) *Pafn.* 1, 9.
- disputatio aritmetica *Sap.* 3, 8. philosophica *Pafn.* 1, 18 (cf. 1, 8. 13).
- disrupta nubecula *Gong.* 249. expergiscere et iussu Christi retinacula mortis -mpe *Cal.* 9, 27. putabam eundem draconem meis vestigiis -ptum (cf. *app.*) volutasse *Abr.* 3, 10. -mpor prae furore *Sap.* 5, 18. nec tenuis quidem cutis summotenus -mpebatur *Sap.* 6, 1; nostrum -mpere pactum *prim.* 340 (*die Verlobung aufheben*).
- disserere] haec ubi -nit *Agn.* 134. dissertissimorum *cod. p.* 201, 29.
- dissidere] nec me in ullo umquam illis d. *Sap.* 5, 33.
- dissimilium rerum convenientia *Pafn.* 1, 17. quamvis -es his servarentur honores, binis regnanti subiectis scilicet uni *gest.* 31. cunctis (*dat.*) -em meritis (*abl.*) *Mar.* 36 (*de Maria*). Christi -em cunctis decorum *Agn.* 21. -is prioribus (*augustis Iulianus*) *Gall.* II 5, 2. 3.
- dissimulare] cur -as loqui? *Sap.* 6, 2.
- dissipant vilitatem suae familiaris rei *Pafn.* 1, 25.
- dissociare] qui diversa duo socians ex hoc et hoc hominem fingis eademque -ans unum quod constabat resolvit *Cal.* 9, 9.
- dissolutio] in hora meae -onis *Pafn.* 13, 1.
- dissolvere] vinclis -lvuntur resolutis *Pel.* 131; meam linguam *Mar.* 37. patrios mores *Pel.* 40 (*abfallen von*).
- dissonantia observationis *Sap.* 1, 4.
- dissonus] -a elementa convenienter concordantia etc. *Pafn.* 1, 6. nova praeteritis non -a signis *Gong.* 285.
- distantia] et quae -a inter tres (*musicas*)? *Pafn.* 1, 10.
- distracto tegmine *Agn.* 215. *Cal.* 9, 12.
- districtio] quanta supernus arbiter -one cunctorum facta examinat *Cal.* 9, 6 (cf. discretus; sed discretio *aliter ponitur*).
- ditare] de reliquo proprios servos -ari volo *Gall.* 13, 6. non absque sui damno hanc -ando *Pafn.* 1, 25. obtemperantem mei votis -abo omnibus bonis *Sap.* 5, 31. quae suae (i. e. eius, sc. *Ottonis ducis*) donis -abantur pietatis *prim.* 528; quam, pater alme, tuo -asti flamine sacro *Mar.* 304 (cf. *Gong.* 53).

ditescere (*transitive*) suas nonnas omnibus his rebus *prim.* 303 (*cf.* v. 436).
 ditio] sub -one sua complectens universa *Agn.* 321; sub -one sui magistri (*i. e. diaboli*) *Theoph.* 91 (*cf.* v. 135. 169. 370. *Bas.* 204); tibi (*sc. Dionysio*) credo potestatem -onis eandem, quam Christum Petro sci-
 mus credidisse magistro *Dion.* 128. hoc (*coenobium*) rectoris apostolici solum -oni tradimus *prim.* 154 (*cf.* v. 179); tuae -oni summa devotione nos subicimus *Gall.* 5, 4 (*puellae ad Constantiam*). restituens Ber-
 ringarii regnum -oni *gest.* 484 (*cf.* v. 684). imperii sedem conscendere eandem atque pari similis splendore frui -onis *prim.* 80.
 diu *Gong.* 515. *Gall.* 12, 1 (*cf. Sap.* 3, 23). *Cal.* 2, 1. *Pasn.* 3, 10. *Sap.* 5, 26. 31. tam d. *Gall.* 11, 1. *Sap.* 5, 18. diutius *Dulc.* 14, 2. *Cal.* 3, 3. *Pasn.* 1, 22.
 diutina absentia tui *Pasn.* 8, 1. -um laborem *Pasn.* 10, 4.
 divehere v. devehere.
 divellere] quicquid . . , -i penitusque cupio labefactari *Sap.* 1, 1.
 diversitas naturarum (*in Christo*) *Sap.* 9, 4 (*bis; opp.* unitatem personae). aliarum gazarum *Pasn.* 4, 3.
 diversus] res -as duas, primule vindictam, post vero veniam *Gong.* 374. pro -orum qualitate merito-
 rum *Theoph.* 176. -is affectibus (*fatigor*), gaudio videlicet et metu in -um trahor II *ep.* 6. -a duo socians (*sc. corpus et animam*) *Cal.* 9, 9 (*cf. Pasn.* 13, 3). -a corporis necessaria *Pasn.* 7, 12. supplicia *Sap.* *inscr.*
 divertere v. devertere.
 dividi in duo aequalia *Sap.* 3, 18 (*de numeris*). -dit et tanto pauperibus studio (*de censu suo*) *Gong.* 58. -sae divino numine flammae *Agn.* 363. nec diversitate naturarum unitatem personae -dens *Sap.* 9, 4.
 divinitas] quem retro tempora -as edidit omniparentis et in tempore virginitas genuit matris *Sap.* 9, 4. -atis unica progenies *Cal.* 9, 18. impassibilitate *Sap.* 9, 6. maiestas *Pasn.* 3, 6. impollutae nomen *Pasn.* 7, 13. voluntas *Abr.* 7, 17.

divinitus II *ep.* 8.
 divinus] auxilium *Gall.* 2, 4. benignitas *Abr.* 7, 11. causa *Mar.* 119 (*cf. causa*). clementia *Cal.* 9, 2. cultus *Dion.* 125. *prim.* 499. fames *asc.* 123 (*i. e. oratio*). famulatus *prim.* 116. flamen *Dion.* 117. grati(ol)a *Gong.* 282. *Gall.* 5, 6. II 5, 1. *Abr.* 7, 10. iudicium *Mar.* 445. *Cal.* 9, 6. laudatio I *pr.* 2. laus *asc.* 12. *Agn.* 417. *Abr.* 3, 11. *prim.* 402. laudes *Abr.* 1, 1. 3, 12 *add. prim.* 232. lex *Abr.* 2, 7. miseratio *Pasn.* 10, 5. -o more *Theoph.* 133. -o numine *Mar.* 621. *Dion.* 32. *Agn.* 363. -o nutu *Mar.* 661. *gest.* 5. *prim.* 74. obsequia *Theoph.* 7. odae *Mar.* 286 *adn. asc.* 149 (*metri causas; ceteroquin laus, laudes*). ordo *Mar.* 601 (*Fügung*). Os *Gong.* 1. pietas (*Christi*) *Cal.* 9, 19. potestas *gest.* 276. proles *Mar.* 376. *Theoph.* 144 (*addito genitivo caelestis regis Theoph.* 667. *mis, i. e. Mariae, Theoph.* 217). promissio *Cal.* 9, 17. signa *Mar.* 688. substantia *Cal.* 9, 26. ultio *Dion.* 82. *Gall.* II 8, 2. verbum *Dion.* 119. 145. visitatio *Abr.* 9, 1. voluntas *Abr.* 1, 1. 7, 11. vox *Cal.* 9, 5. *Pasn.* 11, 2.
 divisione (*arithm.*) solvi *Sap.* 3, 13. -oni aptus *Sap.* 3, 19. -onem faci-
 ciendo *Sap.* 3, 20.
 divitiarum pretiosarum *Pasn.* 4, 2. -is effluere *Pasn.* 4, 3.
 divulgando suam laetitiam *Gong.* 34. -ans tantae gaudia gloriolae *Gong.* 536.
 divus] -os stultos *Pel.* 24. fatuos *Pel.* 248.
 docere] lex ut Romana -eret *Mar.* 661. haec didici legis ratione -ente *Mar.* 401. lex nostrae religionis -et, ut . . *Cal.* 9, 23; eventus post facta -et persaepe rerum discrimina *Cal.* 9, 6; artem, quae -et astrorum motus, solis quoque cursum *Dion.* 8. nec scribenda prius scripti -vere libelli *gest. prol.* 1, 15; *de fide*: illas (*gentes*) perpetuae vitae mandata -ete *asc.* 26 (*spiritus sanctus*) vos verum -et intus *asc.* 2. studio florente -endum *Theoph.* 11. astantes ewangelicis praesul -et orsis *Theoph.* 287. accipe Gallos -endos *Dion.* 132. -nit plebem

- studiose convenientem *Dion.* 171. licet abbatissa gregem caute servaret crebris monitisque -eret conservare, quae *prim.* 406.
- docte] quia rerum, quae geruntur, causas d. internoscere nequimus *Cal.* 9, 6. d. purpureis instando filis *Mar.* 363.
- doctor Paulus opimus *Dion.* 23; scelerum (-eris) *Bas.* 33. *Dion.* 155 (*diabolus*). cf. doctrix.
- doctrina] ut mea caelestis fieret -a fidelis *asc.* 57 (*Glauben fände*). -aeque tui signetur Gallia sorti *Dion.* 133. (*Drusiana*) sancti Iohannis apostoli -am secuta *Cal.* 2, 4. quam -a tua instruit egregia *Mar.* 6.
- doctrix] quo laudem dominae studium supportet alumnae -icque piae carmina discipulae *Mar.* 12. plebs -ix fidei *asc.* 117 (*i. e. apostoli*).
- doctus] haec linquentes -is tractanda (*cf. add.*) poetis *Gong.* 337. David rex psallere -us *asc.* 98. animae medicus languescentis bene -us *Bas.* 205. manu -ā perfecit parva puella . . *Mar.* 352 *app.* belli -issimus artis *gest.* 50 (*cf. versus de bella quae fuit acta Fontaneto 7, 2 P. C. tom. II p. 138 in quo fortes ceciderunt praelio -issimi*).
- documentum] servabo sacrae fidei -a *Theoph.* 356.
- dogma] fidei -ate trinae *Gong.* 39. nefandi -atis errorem *Pel.* 23 (*de Saracenis*). sanxit mox legem vulgato -ate (*Erläss*) talem, ut *Pel.* 51.
- dolenda res *Gong.* 365 (*adulterium ducissae*). huius mali -i *gest.* 172 (*belli civilis*). fraudis commentum cunctis per saecula -um *gest.* 730.
- dolere *Mar.* 106. 108. 110. 614. *Agn.* 314. anxio gemo -eo super gravi impietate mea *Cal.* 9, 14. qui super occisum -uit regem pie Saulum *gest.* 296. mihi potissimum esset -endum *Gall.* 2, 4 (*cf. Dulc.* 14, 3). -enti condoleres *Cal.* 9, 15. mente -enti *Mar.* 684. cordis -entis *gest.* 197 *app.*; cf. dolendus et dolet.
- dolet nimium, quod *Dulc.* 9, 1. hoc d. vehementius, quod *Pasn.* 7, 13.
- dolor] non -or est matri (*i. e. puerperae*) nec est maculatio proli *Mar.* 600. quantum pro Christo tuleris patiendo -oris *Dion.* 139. verbera non compellunt me tacere, quia nullo afficior -ore *Sap.* 5, 7 (*cf. 5, 21*). omne quod paras ad -orem, mihi vertitur in quietem *Sap.* 5, 10. (*carcer*) maxima miseris fertur fore causa -oris *Pel.* 195 (*cum elocutione cf. Agn.* 117. *Pasn.* 1, 27); exue maerorem, cordis deponere -orem *Mar.* 143 *app.* mentisque -ore tabescit *Theoph.* 79. talem ferret sub corde -orem *gest.* 343. nec tangaris mei passione materni affectus -ore *Sap.* 5, 27. congaudeo huiusmodi -ori *Cal.* 9, 15. in tumulto non absque -ore parato *prim.* 553. -oris amaritudo *Cal.* 9, 15 (*interni; cf. gest.* 740). nimietate *Abr.* 3, 6. pondus *gest.* 1183. vulnus *Mar.* 112. *adiectiva*: consimilis *prim.* 474 (*aus gleicher Veranlassung*). durus *Mar.* 533 (*syn. magnus maeror*). gravis *Agn.* 117. *Cal.* 2, 1. ingens *Mar.* 609. *gest.* 396. 649 (*cf. Cal.* 4, 1. *Abr.* 3, 1). instans *Theoph.* 190. *prim.* 582. internus (*v. supra*). intolerabilis *Abr.* 3, 2. non mitis *Dion.* 86. nimius *Agn.* 114. subtristis *gest.* 310. summus *gest.* 338. pro -or *v. ind. gramm.: (interiect.)* tu decus atque -or matris temet parientis *Bas.* 134.
- dolosus] serpentis fraude -i *gest.* 752. insidiis -is *Theoph.* 251. scriptura -a *Bas.* 254 (*carta diabolo data*).
- dolus] haec postquam iactat causamque -i (*i. e. dolum*) memorabat *Pel.* 114. -o cunctis relecto *Pel.* 101; pater -i, sceleris doctorque maligni *Dion.* 155 (*diabolus*). veteris -us hostis *gest.* 318. -o serpentis amaro *Gong.* 357 (*cf. gest.* 480).
- domare] subiectos frenis rite -ando suis *Gong.* 22 (*cf. Pel.* 29). saxea corda paganorum non -itorum *Mar.* 886 (*cf. indomitus*).
- domina] quo laudem -ae studium supportet alumnae *Mar.* 11 (*cf. Gall.* 4, 5). (*respondet*) -ae lasciva famella *Mar.* 156. cf. domina.
- dominari] nocti (*cf. app.*) terrestris Christo -ante timoris *Mar.* 699. astrigera regnans -aris in aula *Gong.* 3 (*cf. Sap.* 9, 9); qui caput ecclesiae (*papa*) toto -aris in orbe *prim.* 142. sancto Christi populo

-ari *Theoph.* 51 (*de episcopo*; cf. v. 80). regem olim -antem *gest.* 226 *adn.* subiecti regni digne -ari *gest.* 443; (*tu senex es*;) ast ego sed validis -abor quippe lacertis *Pel.* 156 (*puer ad patrem*); in meo corde, ubi solum intestini maeroris amaritudo consocique reatus nova -atur formido *Pafn.* 3, 7.

dominator] rex pie, sidereae -or nobilis aulae *Pel.* 389.

dominatrix alma *Mar.* 3 (*Hr. ad abbatissam*). -icis iussis artis *gest.* 404 (*de Editha*; *opp.* maternae pietatis amore). -icis mandando iure potentis *prim.* 421 (*de Oda*; cf. v. 460. 574); -ix inclita caeli (*Maria*) *Mar.* 13 (cf. *adn.* et *Theoph.* 179. 208. 333).

dominatus] (*rex*;) cuius dono Liudulfus suscepit primum propriae gentis -um *prim.* 310 (cf. comitatus).

dominium] cuius nunc subdor -o abbatissae I *pr.* 7. sub huiusmodi personae -o militantium *gest. pr.* 1.

dominus, i. e. deus, passim (*Mar.* 92. 106. 168. 201. 205. 284. 344. 407. 425. 443 etc.); *adscribo memorabilia*: unum -um habemus in caelis *Gall.* 5, 5. -us bonus *Theoph.* 402. summus *Mar.* 200. *Theoph.* 384. -us Iesus Christus *Gall.* II 7, 1. 9, 2. *Cal.* 9, 21. -us mundi *Mar.* 677. orbis *Agn.* 80. polorum *Theoph.* 417. unus universitatis *Sap.* 9, 9. -i christo *gest.* 233. plebem herilem *Theoph.* 249. praesul *Bas.* 177 (*vir* v. 185). seges *Dion.* 121. servi *Dion.* 112. die sacra, quae trahit a -o nomen venerabile summo *Theoph.* 394 *adn.*; quam ut servus veneretur ut -us. non suadeo tibi venerari servos, sed -os principumque deos *Dulc.* 1, 7 (cf. *app.* et *add.*). -i natae complexibus uti *Bas.* 90; *de hominibus reverendis*: heu heu, -e *Cal.* 5, 1 (*ad Iohannem ap.*). surge, -e mi, surge *Abr.* 6, 6 (*meretrix ad hospitem*). pater et -us meus Antonius *Pafn.* 11, 2. legalis (i. e. maritus) *Mar.* 114. 249. (*Gong.* 360. carus *gest.* 389. regalem puerum -um Liudulfum *gest.* 427 (cf. v. 438). -us imperator *Gall.* 2, 1. -e (mi) *Gall.* 2, 1 (*bis*). 6. *Sap.*

3, 2. 5, 23. proprii -i nato *gest.* 144 (cf. v. 235). Francorum gentis -o. praenobilis almos *gest.* 432 (i. e. comites). terrenorum -orum *prim.* 153. 180 (*opp. papa*). -is succumbere duris *Pel.* 157 (*Saracenis*); hinc gravior -is discordia nascitur ipsis *gest.* 178 (*ex discordia ratorum*). pars plebis, quae retro rebellis menteque perversa proprii -is inimica . . *gest.* 433. cf. domina. domnus.

domna (*asterisco* * metri necessitas indicatur; ceterum cf. domina) ut servo propriae iungam consortii -ae *Bas.* 48*; o mea -a (*Maria* *Theoph.* 237* (*piissima* v. 358*. sanctae -aeque v. 436); -a (*Constantia* *Gall.* 5, 4. 7, 1 *app.*; (*Oda*) *prim.* 6* (cf. *app.*, ut semper fere in *prim.*). 298 (*illustris*). 333. 376. 409* (*venerabilis*). 501* (*sui studio laudabilis* 531 (*potentem*); (*Eadit*) *gest.* 91* (*egregiae*). 99. 109. 413 (*amandae* 597; (*Aetheltheitha*) *gest.* 505* (*propria*). 517* (*suae carae*). 520*. 574*. 583* (*suam*); (*Gerberg* [II] *Bas.* 1*. *gest. pr.* 1; has ipsas (*sc. moniales*) vocitando suas saepissime -as *prim.* 427* *adn.* (cf. v. 436*); -a *Maria* *Abr.* 6, 4 (*stabularius ad meretricem*); Italici Papiam regni -am *gest.* 630*.

domnus (cf. dominus et domna) -um florigeri loci *Gong.* 100* *app.* si Iulianus sit tuus -us *Gall.* II 7, 1 *app.* cum quisque (*ratorum*) cui peteret solamina -i *gest.* 177*. coetu nostrarum circumvallante sororum pernicio -i fletu lectum moritur *prim.* 537 *app.* (cf. v. 547).

domus domini inclita *prim.* 296 (*conobium*). sancti Petri *Gall.* 11, 1 sicque locus scelerum -us efficitur precularum *Agn.* 253. in -o cuiusdam lenonis *Abr.* 4, 3. -us patr. *prim.* 200. extra tecta -us *prim.* 203 (cf. v. 188 parvula villa). in -i sepelire *Gall.* II 7, 2 (cf. *inscr.* maesta -um petiit *Mar.* 149. quicquid habere -i sibimet suavit pretiosi *Pel.* 136. particulamque (*substantiae*) suae -ui servaverat omnia *Mar.* 70. en (*coniunx*) solutis criminibus egreditur omnisque -us lacrimis prosequitur *Dulc.* 6, 2.

donare] amborum vobis -abo pignora gratis *prim.* 171. omnibus aeternae bravium vitae debere -ari *Sap.* 9, 7 (*cf.* 5, 30). visus (usus) caecis -atur *Dion.* 248; donis illam -are coruscis *prim.* 431. (*Oddonem*) muneribus variis Romanus -at orbis *gest. prol.* 1, 6. proprios servos libertate -atos *Gall.* 13, 6. cito maioris -atus munere iuris *prim.* 17. -at miseram veniae miseratus honore *Gong.* 429. iam desperatae -asti gaudia natae *Mar.* 317. clementes cunctos pietatis munere vivos congaudere suis -asti sedulo pullis *Mar.* 131. qui me vitali praestans aura pie vesci ingenii -asti luce profundi *Dion.* 212. ut -er beatitudine interminabili *Pafn.* 12, 5. a quo clarum rutilante corona -atur, sui signo -anda triumphi *Agn.* 421 sq.

donec *v. ind. metr.: particulae.*

donum *Agn.* 55. 57. *prim.* 147. aurum pro -is si dederim minimis *Gong.* 152 (*Kaufobject*). quis fungi -o contigit aurivago *Gong.* 306 (*die durch die Luft an einen andern Platz versetzte Quelle*). rarissima -a *Gong.* 267. -is illam donare coruscis *prim.* 431 (*cf. v.* 478); ne in me -um dei annullaretur *II ep.* 9. gratuitum dei -um (*i. e. spiritus sanctus*; *cf. Mar.* 39 *adm. et II ep.* 6) non pensat humanum meritum *Pafn.* 12, 5. caelestis -um pietatis *Theoph.* 431 (*cf. Dion.* 187. 216. *gest. eos de rege, 528 de duce*). ex cuius (*sc. Satanae*) largis -is *Theoph.* 147. -o regis Hludowici *prim.* 363 (*cf. v.* 309. 443. 454; prophetiae -um *Theoph.* 257. insuperabilis sapientiae -a *Sap.* 3, 1 (*cf. gest.* 63). haec -a salutis *Pel.* 393 (*cf. Gong.* 297 *app.*). non parvi -a lucelli *Bas.* 43. e subitis tanti laetatus honoris -is *Theoph.* 139 (*cf. gest.* 746). sobolis cum -a negavit (*tibi deus*) *Mar.* 93 (*cf. v.* 179).

dormire] nostrae coniuges dedignantur nobiscum comedere, quanto minus -ire *Sap.* 1, 5.

dorsi mei extrema particula *Gong.* 571 (*i. e. nates; euphemismus*).

dotare] (*me*) ceu sponsam clara -ando corona *Agn.* 91 (*de Christo*).

draco mirae magnitudinis nimique foetoris *Abr.* 3, 8 (*cf.* 3, 10). multi terribiles -ones *Mar.* 707 (*v.* 713 frendentes); *de diabolo*: perversus *Theoph.* 124. vetus *Theoph.* 414. *Bas.* 69. *Dion.* 152. *Ioh.* 32 (*cf. v.* 26. 27. 30). *dramatica serie contextus liber secundus Agn. subscr. (cf. II pr.* 9). dubitare] non -o (*absolute*) *Pafn.* 12, 1. *Sap.* 8, 1; quin *Gall.* 5, 6. *Cal.* 5, 2. 9, 16. *Abr.* 9, 1. *Pafn.* 1, 27. 3, 9; *a. c. i. Theoph.* 304. *Dion.* 13. *II pr.* 6. *Dulc.* 14, 3. *Pafn.* 10, 5. *Sap.* 5, 30. *gest. pr.* 7. *v.* 407. quis laudabilis -et corpus fore testis? *Pel.* 344.

dubius] ignorat omnino -us, quid . . . *Agn.* 352 (*cf. Gong.* 378); male si nostras aures simulata vetustas non rebus fictis luserat et -is *Gong.* 68. (*deum*) iudicio -ae pronum fore causae *Pel.* 383. te poscens spe non -aque requirens *Theoph.* 364. ne frangor in -o certamine *Pafn.* 7, 15. ignoravi -a esse (*i. e. apocrypha*), in quibus disposui laborare *I pr.* 3; -um deponere cordis et meritis sancti iam credulos fieri *Gong.* 199. quo (*deus*) detegeret -o causae secreta remoto *Pel.* 376. procul -o *Theoph.* 88. *Abr.* 9, 1. *prim.* 346. 570. nec -um quin *Pafn.* 7, 12.

ducatus] nec augustalis proceritatem excellentiae sine -u appono subire *gest. pr.* 6 (*cf. p.* 201, 17 nullo duce). tuo -u semitam arripiens veritatis *Cal.* 9, 17.

ducere] turmas -cendo praeibat *Gong.* 83; secum (gregem) cum magistris *Mar.* 98. obstetrices (*mitbringen*) *Mar.* 589. (*Theophilum*) trans urbem *Theoph.* 97 (*cf. Bas.* 72). (*servum, sc. in ecclesiam*) *Bas.* 234; -cite me cum lucernis ad cubile *Dulc.* 5, 1. -ci tecta sub ipsius thalami regalia *gest.* 596 (*cf. Agn.* 108). ad lupanar *Dulc.* 12, 3 (*cf.* 12, 5). ad mortem *Sap.* 5, 1. -xit captivum fratrem regis *gest.* 183 (*cf. Theoph.* 75). per devia -cti (*magi*) *Mar.* 658; agnos vitae ad gaudia laetae *Mar.* 61. absentes scriptis, praesentes dictis ad verae cultum fidei sequendum *Dion.* 43. animam in aulam astringeram *Agn.* 419 (*de angelis*). quo

-xit spiritus almus *prim.* 258. -centem sonum sequerentur *Pasn.* 1, 16. -cente via *Gong.* 89. quae haec causa, quae te huc -xit de tuis latibulis? *Pasn.* 10, 2; ne maerore meos -cas in Tartara canos *Pel.* 164. ad summum non -xit opus studiosum *prim.* 283 (i. e. non consummavit). ramos magno de germine -ctos *Mar.* 763. in quam nimio affectu -cor *Abr.* 1, 3. ex aegri latebris -cens suspiria cordis *gest.* 743 (cf. *Agn.* 112 longa). effusis noctem precibus -cendo sequentem *Mar.* 151. quater denis cursu -cente peractis diebus *Mar.* 672; mei opusculum vestra admiratione dignum -xistis *II ep.* 3. -cere dignum *inf.* *Dion.* 12. *Cal.* 9, 22. *gest.* 54. commodum *inf.* *Abr.* 1, 1. non leve *Dion.* 93; a. c. i. *gest.* 1186. ductor barbaricae gentis *Pel.* 32. ductrix virginum abbatissa *Pasn.* 6, 1. ductu longo lapsi de vertice summo (*capilli*) *Agn.* 217. dulcamen suavis odoris sentire *Agn.* 231. dulcedo] (*palma*) sanctis constet -o perennis *Mar.* 812. (*delectari*) nectareae -inis gustamine *Sap.* 4, 4. male blandientis (cf. *app.*) -inemi delectationis luas molestia nimii foetoris *Pasn.* 7, 12. quid sentio novae -inis, quid odoror stupendae suavitatis? *Sap.* 5, 23. tristem mellifluae refovens -ine linguae *Theoph.* 274. tuae alloquutionis *Gall.* 2, 6. ipsius certe -o fluxit ab ore *Agn.* 95. his verbis tota -ine mixtis *prim.* 133. dum -ine sermonis (*Terentiani*) delectantur *II pr.* 2. tantae -ine famae *gest.* 598. *prim.* 523. mentis *Mar.* 336. *Gong.* 105. *gest.* 430. 1143. tui amoris *Gall.* 5, 3 (*in oratione*). divinae benignitatis *Abr.* 7, 11. tuae miserationis *Pasn.* 11, 3. talis munera -inis *Gong.* 510. (*Christina*) iam tunc instantis grandis -o doloris *prim.* 582 (i. e. solacium). dulcis] gurgēs (*aquae*) *Mar.* 786. lactices *Gong.* 289. pastus *Agn.* 96; amor *Theoph.* 336. *Agn.* 66. *gest.* 106. 426. 437. 1166. amplexus *Agn.* 260. 452. armonia siderum *Sap.* 9, 5. carmen *Agn.* 101. male -ia collo-

quia (*amantium*) *II pr.* 4. consortia puellae *Agn.* 50. cura *gest.* *prol.* 1, 10. dilectio *prim.* 417. gratia *Mar.* 188. 789. *gest.* 693. hymni *Pel.* 379. gratiolae munuscula *gest.* 64. veniae munus *gest.* 347. 363 *app.* murmur *Mar.* 123 (*Gerwitscher*). oscula *Abr.* 6, 2. pietas *Theoph.* 183. 405. *Dion.* 95. quies *Abr.* 6, 4. somni requies *Theoph.* 201. sermo *Theoph.* 323. solamen *Mar.* 64. *prim.* 66. sonus *Pasn.* 1, 16. verb(ul)a *Pel.* 230. *Agn.* 287. vita *Agn.* 284. vox *gest.* 102 (cf. *Agn.* 208 et *prim.* 594 *app.*); parens *Theoph.* 7 (m.). 446 (f.). genitor *Bas.* 107. genitrix *Theoph.* 166. proles *Bas.* 124 (f.). *Sap.* 7, 2 (f.) *gest.* 121 (m.). 420 (feminei sexus). soboles *Bas.* 130 (f.). *gest.* 393 (c.). filius *Pel.* 161. filiulae *Sap.* 4, 1. amicus *Gong.* 167. nepos *Theoph.* 9 (*Patenkind*). dux *Pel.* 139. dulcisonis vocibus *Gong.* 299. hymnis *asc.* 95. odis *Gong.* 329. dulcorare] quantum dulcedine tuae alloquutionis amaritudinem -atu maesti patris *Gall.* 2, 6. dulus] tibi me parere ut -um (cf. *app.*) summo exiguum dominus *Gong.* 126; cf. *Walahfridi c.* 54, 1 (*P. C. tom. II p. 401*), *gesta Apolloni v.* 65 (*P. C. tom. II p. 486*; *Schepa. N. A. tom. IX p. 182*). dumtaxat] omnium sapientium, eorum d., qui *I pr.* 1. duodenarius numerus *Sap.* 3, 12 15. duplex] -ici certamine victrix *Agn.* 424 (*virgo et martyr*). -icis bravium honoris *Dion.* 261 (*corporis et animae*). duplicare] ducis est pretium (*Löwgeld*) iussu regis -atum *Pel.* 12 aeterni bravio decoris -ato *Agn.* 426 (cf. *duplex*). duplus] haec (*symphonia diapaesa*) fit in -o *Pasn.* 1, 14. omnesque (*numeri*), qui ab his in -o fusi *Sap.* 3, 18 (cf. 3, 19). scimus *Abe.* -am merito sumptuosa coronam *Mar.* 394 (cf. *duplex*). durare in coepto (cf. *app.*) maligne *Bas.* 123. in peccatis *Abr.* 7, 6. dure] probris d. cogebat amaris *Agn.* 147.

duriter punire *Pel.* 211.

duritiam mentis bene firmam *gest.* 5;
deponite -am cordis *Dulc.* 11, 2
(*cf. Gong.* 404 confortante suam
daemone -am; corde *v.* 403).

durus] urbis -os colonos *Pel.* 25 *add.*
dominis succumbere -is *Pel.* 157.
inclite papa, tuis ne sis -us pere-
grinis *prim.* 134; certamina (*spiri-*
tualiter) *Dion.* 260. *Agn.* 458. cervix
Sap. 7, 1. dolor *Mar.* 532. exilium
gest. 1169. flagra *Dion.* 164. iacula
lapidum *Bas.* 201. luctamen belli
gest. 1499. caelibis vitae *Agn.* 38.
nodi *Pel.* 219 (*i. e. vincula*). norma
Mar. 353. obsequia *Theoph.* 141.
poenae *Dion.* 192. per saevitiam
dirae mentis male -am *Dion.* 97.
-um tegmen (*corporis mortui*) *prim.*
579. verba *Dion.* 62. via *Dion.* 234.
vincla *gest.* 540.

dux] nullo duce *gest. pr.* 5; Afrodizio
urbis (*Sotines*) duci valde potenti
Mar. 841. qui dux plebis fuerat
simulachra colentis, praesul catho-
lico praeponitur popello *Dion.* 38.
Gallicanus *Gall.* 2, 2. 8, 1. 9, 3.
Gongolfus *Gong.* 231. 273. 340 (*illu-*
stris). 347 (*venerandus*). (*Gallicio-*
rum) *Pel.* 133. 139 (*dulcis*); *de duci-*
bis Theotonicis (*cf. prim.* 18 *prin-*
cipibus fit par, ducibus sed nec
fuit impar cum adn.): Liudulfus
fundator coenobii Gandeshemensis
prim. 4. 128 (*venerandus*). 132. 156.
181 (*verendus? cf. app.*). 212 (*dig-*
nus). 227. 280. duces Saxonum iure
potentes Liudulfus magnus, clarus
quoque filius eius Oddo *prim. prol.*
4 (*cf. v.* 288 *adn.*). Brun *prim.* 362.
Oddo (*Illustris*) *gest.* 6 (*magnus*
et *venerandus*). *prim.* 69 (*inclitus*).
368. 507 (*clarus*). 555 (*tantus*). 562.
Henricus (*Baioariae*) *gest.* 49 (*bene*
fortis). 153. 375 (*potens*). 382 (*tan-*
tus; cf. v. 657). 675. Liudulfus (*Sue-*
viae) *gest.* 1160 (*venerandus*). Con-
radus (*regni Lothariani*) *gest.* 448
(*egregius strenuusque, nimium*
quoque fortis). 688 (*sapiens*). 697.
Arnulfus (*Baioariae, socer Henrici*)
gest. 157 (*egregius*). Herimannus
(*Sueviae, socer Liudulfi*) *gest.* 455.
dynamis] per -in artes scire, per
energiam (*cf. app.*) omnino nescire
II *ep.* 7.

ebriare (?) *v.* debriare.

ebrietas] per membra -ate data *Gong.*
222 *adn.*

ebulliens fervor (*olei etc.*) *Sap.* 5, 25
(*ebuliens ed. princeps non typo-*
thetae, sed editoris culpa: cf. Celtis
epigr. II 33, 4 p. 29 Hartfelder
ebulit et liquidis effluit altus
aquis).

ecclesia] aliquam -ae imminere per-
secutionem *Abr.* 3, 9. clericatum
in -a obtinui *Gall.* II 5, 4. ascitur
natis -ae nitidis *Gong.* 38 (*i. e.*
baptizatur). post pastorem Petrum
Paulumque magistrum -ae *prim.*
165. -ae primatum regendae *prim.*
126. caput -ae (*papa*) *prim.* 142.
-ae custodes (*imperatores*) *gest.* 1516.
adiectiva: alma gest. 53. *sacrata*
Theoph. 269 (*cf. v.* 40). *Bas.* 227. *gest.*
45. 145. *sancta Bas.* 18. *prim.* 362.
veneranda gest. 51; *templum Chri-*
stianum: laetus ad -am mecum
cras pergito sanctam Bas. 164. in-
trat in -am *Theoph.* 385. *Bas.* 234.
-as frequentabant *Gall.* II 5, 3. *de*
coenobio Gandeshemensi prim. 184.
234 *add.* 446. 556. *parva prim.* 103.
novella prim. 295. 371.

eclipsis solis *Dion.* 10.

econtra *v. ind. gramm.: praepos.*

eculeus] suspensa in -o *Sap.* 5, 34.

edepol] nolit hoc Apollo. edepol
faciendum *Gall.* 9, 1 (*etymon esse*
voluit Hr.).

edere] quem retro tempora divinitas
edidit omniparentis et in tempore
virginitas genuit matris *Sap.* 9, 4;
editus puer regali germine nuper
Mar. 596. -a magnorum summo
de germine regum *gest.* 86 *adn.*

edicere] plene verbis e. posse, quan-
ta . . *gest.* 238.

edictum] Christicolis -a necis dictare
ferocis *Dion.* 157.

ediscere] quo fidem, quam expugna-
tis, plenius -erem *Sap.* 3, 7. pa-
triam, genus nomenque tuum ex
te plenius cupio -ere *Sap.* 3, 6.

edisserere] dicam digestim. hoc in-
terim parvi pendo, quo -as, quod
magis exopto *Gall.* 12, 1. -e sum-
motenus aliquantulum de sym-
phoniis *Pafn.* 1, 13.

edocere] promissis -cta supernis
prim. 28.

edomat gentes feroces (*Henricus dux*)
gest. 44.

educere] da manum, ut te -cam
Pasn. 12, 4.

effectus] ideo ambo morte sunt consumpti, ne -um administrarent sceleri *Cal.* 9, 4. (tuis) votis -u conabar respondere operis *Gall.* 1, 2 (*cf. Pasn.* 3, 8 bis).

efferre] quod spera tam dulcem efferat sonum *Pasn.* 1, 16; elata funera sequi *Sap.* 8, 2; (*Christum*) efferimus crebris conclamantes simul odis *Theoph.* 419.

efficacia posse *Pasn.* 1, 28 *adn.*

efficaciter] qui imbecillioribus assimilari non respuit, quo -ius animam revocet, quae erravit *Abr.* 3, 18.

efficax] quam -aces, quam exaudibiles exerior esse tui preces *Sap.* 5, 21. quam -ax his aderit superna miseratio *Gall.* 9, 4.

efficere] (*deus Mariam*) -ecit cunctis dissimilem meritis *Mar.* 36. quo te mihi -icerem obtemperantem *Sap.* 3, 23; locus scelerum domus -icitur preclarum *Agn.* 253. num adeo infelix -ectus es, ut...? *Cal.* 9, 12. iam patrona (*cf. app.*) -ecta te parientis *Sap.* 7, 2.

efflagitant testem pro quibus (*iceshalb*) egregium *Gong.* 512. quae voles, ut concessurum -a *Abr.* 5, 2; qui pro spe vitae -ant avide, ut... *Gong.* 322. unde tui dilectionem -o, ut *Pasn.* 10, 5. hoc indesinenter exoro, hoc -o, ut *Sap.* 4, 2.

effluentia] mitiga -am verborum *Sap.* 2, 2.

effluere] tenuem guttulam de plenisciolorum pateris -entem *Pasn.* 1, 19; quae divitiis -ere (? *at cf. add.*) semper laboravit *Pasn.* 4, 5.

effundens lacrimas *Mar.* 161. -sis precibus *Mar.* 151. petram iussisti latices -ndere dulces *Gong.* 289. quos pius -sa salvavit sanguinis unda *Bas.* 140.

effusio] larga -one lacrimarum *Abr.* *inscr.*

egenus] (*Maria escam sibi datam*) citius concessit -is *Mar.* 370. *Christum* miseros inter -os *Gong.* 59. hospitiumque vagis numquam claudebat -is *Theoph.* 25. -is dis-

pensare (*mammonam*) *Pasn.* 3, 1. lascivi iuvenes rationis -i *Agn.* 211 (*Radbodi hirundo* v. 41, *P. C.* tom IV p. 173, *lectorem monet*: tu ratione viges, ego sum rationiegena; *cf. rar. lect. in Sulpiciae satira* v. 15).

egere] sollicitans omnes clementer-entes *Theoph.* 154 (*cf. egenus*; *homoeoteleuti causa hic praefertur participium*); ad perfecti defensionem opusculi permultorum icvamine -eo I *pr.* 5 (*cf. 9 -enti paginae*).

egredi absolute (*sc. antro, templo, domo etc.*) *Bas.* 212. *Dion.* 29. *Agn.* 29. *Gall.* 8, 1. *Dulc.* 4, 4 (*cf. app.*). 5. 1. 6, 2. *prim.* 256 (*cf. v. 251*); -ssi serpentes (*baratro*) *Dion.* 73. ex qua (*virga*) continuo splendens -sa columba *Mar.* 472; (*sc. ad bellum*, *Gall.* 12, 3. *gest.* 459. equo Verax -ssus in albo *Ioh.* 31; animae -sae sunt corpora *Dulc.* 11, 5.

egregius] arbiter *Gong.* 424. domna *gest.* 81. dux *gest.* 157. 449. imperator *Gall.* 1, 8 (*cf. ind. gramm.*; *non est adverbium*). martyr *Gong.* 14. *Dion.* *inscr.* *Agn.* 406 (*f.*). natus *Mar.* 381. pater *gest.* 439. populus *Gong.* 520 (?). puell(ul)a *Mar.* 73. *Dulc.* 2, 1. pueri *Gong.* 234 (*i. e. famuli*). reginae satis -ae *gest.* 63. stirps *gest.* 116. testis *Gong.* 50 (*i. e. martyr*). tribus Iudae *Mar.* 433; caput *Pel.* 330. rostrum *Gong.* 266. *Pel.* 242 (*de sanctis*); doctrina tua (*Unterweisung*) *Mar.* 6. mores *Gong.* 28. *prim.* 3. facta *Gong.* 125.

eicere] corpus Drusianae foras est eiectum *Cal.* 9, 1; armis vicinam eiciendo *Pasn.* 1, 26; spiritum pro tui confessione nominis eiectum (*cf. app.*) de habitaculo corporis *Sap.* 5, 28.

eiulare] voces in altum -ando dedit *Abr.* 3, 5.

elaborare] nil officit, quod -astis *Pasn.* 1, 18 (*sc. discendo*). -at pro viribus, ut... *Abr.* 9, 4; *cf. illaborare*.

elambere] tenuem scientiae guttulam, quam de plenisciolorum pateris effluentem -i *Pasn.* 1, 19.

electus] coniugis -ae *prim.* 102. omnes -i *Mar.* 191; (*Christus*) se dedit -un patri moriens holocaustum *gest.* 22.

- elementa IIII contraria *Pafn.* 1, 4. 5. 6 (dissona). ex -orum materia *Sap.* 9, 5.
- elicere] nec ab aliquo digestim sufficienterque dicta elicere quivi *gest. pr.* 4.
- eligere] quem pius elegit deus, regem *gest.* 693. qui fuit electus regis pietate perennis primus Saxonum rex post patrem strenuorum *etc. prim.* 563 (cf. electus). stulta mundi elegit deus, ut confunderet sophistica *Pafn.* 1, 20; eligiturque sui consors dignissima regni *gest.* 663 (cf. *prim.* 307); sectam Christicolarum *Gall.* 12, 9. religionem *Gall.* 12, 10. caelibem vitam *Gall. inscr.* castitatem *Pafn.* 10, 2. vitam repudio mortemque eligo sponte *Cal.* 9, 28. habitationem *Abr.* 4, 3. locum sepulturae *Sap.* 8, 2 (cf. *Pel.* 339. *Gong.* 493). eligitur ipsa dies templo condigne sanctificando, in cuius noctis medio . . *prim.* 376; *inf. Theoph.* 169. *Dion.* 95 (disiunctive). *Agn.* 17. *Abr.* 3, 6.
- eliminare] animas pro te de lutea habitatione -atas *Gall.* II 7, 2; ut iniquae sordes delectationis -entur acerbitate castigationis *Abr.* 9, 3.
- elongare medelam miserationis *Cal.* 9, 14.
- eloquentia] pomposis facetae urbanitatis exponenda -is (cf. *app.*) *gest. pr.* 8.
- emendare] ut non minoris diligentia sollicitudinis eum (*sc. meum libellum*) -ando investigetis quam proprii seriem laboris II *ep.* 11.
- emere] (*Christus*) empturus reos animae pretio sibi carae *Mar.* 63 (cf. *Theoph.* 338. *Cal.* 9, 24). quam hant segniter emi vitae pretio *Gall.* 13, 2 (cf. *mercari*). se regnum pretio contestans emere magno *gest.* 717.
- emerge de abyssu desperationis *Abr.* 7, 9; si quid experior -rgere, quod tuo potentatui videtur contraluctari *Sap.* 1, 2. quo resectis vitiorum spinis -rgere possit vimen (cf. *app.*) compunctionis *Pafn.* 3, 7.
- emetiri] tandem -nsa arboreae medietate spissitudinis *gest. pr.* 5. nequimus sensu -tiri scrupulum tuae rationis *Pafn.* 1, 18.
- emicare] ipsamque columbam absque laesione -uisse *Abr.* 3, 10 (*disrupto dracone*).
- eminens] -ntiores Italiae principes *Sap.* 3, 6.
- eminentia sui probitatis *gest. pr.* 1.
- eminus hoc cautis cernentes pupillis *Pel.* 326.
- emioleus (*ἡμιόλιος*)] in ratione -i sive sesquialteri *Pafn.* 1, 14.
- emissio] in -one nunc gravis nunc clarae vocis *Pafn.* 1, 17.
- emittere] (*diabolus*) laeto Tartareos -sit corde ministros, ut *Bas.* 100. sacri gratiolam vobis sed flaminis alman -ttam citius *asc.* 72; -ssis ventis aeribusque vagis *Gong.* 158 *adn.*; ceu foret -ssus scelerum vindex aliquorum *Dion.* 72 (*de rogo in visione viso*).
- empticius *Dulc.* 1, 7 (cf. *Georges s. v.*).
- emundare locum *etc. prim.* 271. maculas criminum *Abr. inscr.*
- enarithmus] si velis nos -um agnoscere, dic primam usyam *Cal.* 2, 2 (cf. *p.* 135, 31 *sqq. adn.*).
- enecetur vi vaporis *Sap.* 5, 10.
- energia] per dynamin artes scire, per -an (cf. *app.*) omnino nescire II *ep.* 7 *adn.*
- enitēre, ut . . *Abr.* 2, 1.
- enormitas tanti sonitus *Pafn.* 1, 15; peccatorum *Abr.* 7, 9. proprii sceleris *Abr.* 7, 12. tui delicti *Pafn.* 3, 9.
- ense immisso *Agn.* 405. sustine percussoris -em *Sap.* 7, 1.
- enucleare (*i. e. explicare*)] sed nec alicui sapientium affectum meae intentionis consulendo praesumpsi -are I *pr.* 5. vestrae fidei confidens secretum -o *Pafn.* 2, 4. -a nobis causam (cf. *Cal.* 5, 2) tui maeroris *Pafn.* 1, 22. -o. hoc desidero *Pafn.* 10, 2; *or. obl.* II *ep.* 4. *Cal.* 2, 1.
- enucleate] expone -ius *Cal.* 9, 31. *Pafn.* 7, 3 *add.* *Sap.* 3, 11.
- enumerare] cum, quot in unaquaque parte sint, -amus, denominationem facimus *Sap.* 3, 20 (*synon. dicimus*).
- enutrire] philosophiae adprime studiis enutriti II *ep.* 3.
- ēous] Aurora spargente plagam lucem per -am *Mar.* 339. sidus -um *Gong.* 219. Francorum populus -us *Gong.* 339 (cf. *v.* 120). regni -i (*Francorum ἀπὸ κοινού*) *Gong.* 19.

ephebus] molliter -um dicens mulcebat amandum *Pel.* 251 (*de rege impudico*).

epistola eiusdem II *ep. inscr.*

epitritos] proportionem -am sive sesquitertiam *Pasn.* 1, 14.

epogdous] rationem epothoi numeri sive sesquioctavi *Pasn.* 1, 12.

epulemur et laetemur *Abr.* 6, 5.

equo albo *Ioh.* 31. ascendamus -os *Gall.* 8, 1 (*cf. Dulc.* 13, 4). -o te superponam *Abr.* 7, 15.

era, eremita r. hera, heremita.

ergo r. *ind. metr.: particulae.*

erigere] quis me apprehensa manu erexit? *Cal.* 9, 27. cur decidis, cur in terra iaces immobilis? erigere *Abr.* 7, 7. truncatum corpus erigitur subito *Dion.* 230. erige te, palma *Mar.* 782; turgenti fastu non tamen erigitur *Gong.* 54. lapsum erigere, maerentem consolationibus attollere *Cal.* 9, 17.

eripere] Saracenorum gens -uit regni sortem sibi (*sc. urbis colonis*) vi clari *Pel.* 26 *app.*; David regem toties de fraude fidelem -iens Sauli *gest.* 253. me a lepra pariter corporis et ab errore -iens gentilitatis *Gall.* 5, 2.

erogare] (*Iohannes et Paulus*) libere vagant, thesauros Constantiae -ant *Gall.* II 4, 1. eius gazas pauperibus -are decrevi *Abr.* 1, 4 (*cf. 7, 14*).

errare] nunc per devia -aret, nunc recti tramitem callis improvise incurreret *gest. pr.* 5; -as, socie: est lota baptismate *Cal.* 2, 3 (*du hast die Rechnung ohne den Wirt gemacht, denn...*). erras, Adriane, si reris... *Sap.* 5, 8; qui -anti non delectantur derogare, sed magis -ata corrigere, fateor namque me haut mediocriter -asse non solum in dinoscendis syllabarum naturis, verum etiam in dictionibus componendis *etc.* I *pr.* 1 *sq.*; quo efficacius animam revocet quae -avit *Abr.* 3, 19; sic *praecipue participium* -antem ovem *Bas.* 230 (*spir.*). super -antis lapsus gaudento *Theoph.* 87 (*cf. r.* 107. *Bas.* 72. 145. *Abr.* 3, 17). -antem necnon perversa volentem *Agn.* 324 (*cf. r.* 327). -antem mentem *Theoph.* 156.

errata corrigere I *pr.* 1.

error ignorantiae I *pr.* 3 (*op. p. crimen praesumptionis iniquae*). -or- fatenti facilis venia vitiisque daretur pia correctio I *pr.* 2; nefandi dogmatis *Pel.* 23. gentilitatis *Gall.* 5, 2. fideles attrahere in -orem *Abr.* 3, 9. -orum laquei *Ihon.* 154. tenebrae *Theoph.* 2. *Dion.* 115 (*vet. rerum*). vincla suorum *Agn.* 22. multis -orum pro commissis variorum *Agn.* 164.

erubescere *absolute* II *pr.* 5. *Dulc.* 14, 3; *inf.* *Cal.* 3, 4. *Pasn.* 7, 11. *Sap.* 6, 3.

erudire] quae aliquot auctores, quos ipsa prior a sapientissimis didicit me admodum pie -ivit I *pr.* 7.

eruit et proprios summo de vertice pilos *Bas.* 151. capillos *Abr.* 3, 2.

erumpentes lacrimas viriliter stringe *Abr.* 6, 1. pro fonte sanguinis unda -mpit (*cf. app. et prim.* 526 *app.* lactis *Sap.* 5, 9 (*pectore vulnerato*).

escis terrenis vescier *Mar.* 174 (*cf. r.* 368 *sq.*).

esse r. futurus *et ind. gramm.*

esus] si carnum -us vinique haustus apponetur *Abr.* 3, 17.

et, etenim, r. *ind. gramm.*

etiam] quid possem facere nisi fugam captare? non. etiam *Gall.* 12, 1 (*'nein.' 'ja, doch.'*); ceterum *cf. ind. gramm.*

evacuare] (*diabolus*) fraudibus omnis generis temptavit famam -are bonae (*s. Gongolfi*) *Gong.* 436; sudores vigiliarum *etc.* *Abr.* 3, 5 (*cf. 7, 1. 11*).

evadere latenter *Abr.* 3, 3. te ignorante *Abr.* 3, 7. restat ut nos decedamus. alias non -demus *Gall.* 9, 2 (*cf. 12, 5*). impunitum *Gall.* II 8, 2 (*et sic Sap.* 5, 12 ne -dat providendum). -dendi aditus *Sap.* 5, 24. occasio *Sap.* 3, 24; de vincis *gest.* 540; poenas *Pasn.* 12, 3. quicquid irrogabis adversi, -dam iuramine Christi *Dulc.* 12, 2. custodex fraudes fugiens -serat omnes *gest.* 547. qualiter utrumque -dere possedamnum *Gall.* 2, 5.

evaginato gladio *Sap.* 5, 23.

evanescere] citius dicto -uit (*serpens* *Cal.* 9, 8.

evangelici libelli *Mar.* 535 (*i. e. ipsa evangelia*). -a promissio *Pasn.* 11, 1. -is orsis *Theoph.* 337.

- evellere] si qua forte fila vel etiam floccos de panniculis a veste Philosophiae abruptis e. quivi II *ep.* 9. evulsis visceribus et nudatis ossibus *Sap.* 5, 22. Pelagium nodis e. duris *Pel.* 219.
- evenire] non, ut speras, -erit *Sap.* 5, 22.
- eventus post facta docet persaepe rerum discrimina *Cal.* 9, 6. quicquid unicuique nostrum utriusque -n fortunae ingeratur *Cal.* 2, 1. quare -um tuae perditionis mihi non indicasti? *Abr.* 7, 5.
- evidens magnumque (signum fatuitatis vestrae) *Dulc.* 1, 3. visio *Abr.* 3, 8 (*nicht misszuverstehn*).
- evigilans *Abr.* 3, 11. e somno gravido *Gong.* 232.
- evolvens bilem invidiae veterem *Gong.* 434 (*de diabolo*). insidias ante repertas *Bas.* 78.
- evomit tumidas ipso disrupta locello (*nubecula*) undas praescripti fonticuli *Gong.* 249.
- ewangelicus v. evangelicus.
- exacerbare] saturatus conviciis tui sororum nimiumque -atus sum prolixa ratione earum *Sap.* 5, 31.
- exaestuarere] quiddam agendum mihi -at mente *Abr.* 1, 2. -o mente, gestiens etc. *Abr.* 1, 5. *inf.* *Dulc.* 2, 2.
- exagitat caput indomitum impatienter in illum *Gong.* 565.
- exaltate deum modulato carmine nostrum *asc.* 104. tanto gloriosius -abor *Dulc.* 12, 2. -are super caelos, fortis deus, altos *asc.* 101.
- examen] quorumcumque sapientium -en (*Kritik*) subire II *ep.* 5 (*dramatis editis*). ad -en Dulcitii praesidis (*Verhör durch . .*) sub carcerali squalore servantur *Dulc.* 1, 8. iusto praedictos comites -ine (*Gerecht*) perdens *gest.* 279. nec in discretissimo eius (qui clancula cordium cognoscit) -ine reus praevaricationis habetur, qui . . *Abr.* 3, 18. si tamen sanae mentis -en accesserit *gest. pr.* 9.
- examinare] quanta supernus arbiter distractione cunctorum facta -at quamque aequa lance singulorum merita pensat *Cal.* 9, 6. solus omnia subtiliter -ans, omnia recte disponens *Cal.* 9, 33.
- exanimis iacet (*mortuus*) *Pel.* 339. testis (*i. e. martyr*) *Gong.* 551. corpus -e *Gong.* 490. *Cal.* 9, 12; -es facti sat pavitant *Mar.* 719.
- exaudibilis] quam efficaces, quam -es experior esse tui preces *Sap.* 5, 21.
- exaudire] vos a deo -itum iri clementer *Pafn.* 10, 5.
- exausti v. exhaustire.
- excedere] hic pollens quantae fuerat bonitatis honore, -it vilis huius carminuli textum *gest.* 12. hoc tamen agnosco fragiles -ere vires, ut temptem . . *Mar.* 25 (*cf. v.* 539).
- excellens] pressi -ntesque soni *Pafn.* 1, 6 (*cf. sonus*).
- excellenter] cum philosophicis adprime studiis enutriti et scientia longe -ntius sitis perfecti II *ep.* 3.
- excellencia tanti nominis *Abr.* 1, 5. augustalis *Gall.* 1, 2. *gest. pr.* 6 *app.*
- excelsus] haec mutatio dextrae -i *Gall.* 13, 2 *adn.*
- excidere] Fortunatus comparatur malae arbori, unde -sus a collegio iustorum et abiectus a consortio deum timentium *Cal.* 9, 29.
- excidium] si cunctis civibus -um mortis conferret amarum *Pel.* 49.
- excipere] excepta passione s. Pelagii I *epil.* partem (*ein Drittel*) sessionis, quae ad filias pertinet, -io, partemque mihi reservo: de reliquo . . *Gall.* 13, 6. cur unam -is? *Dulc.* 10, 1; (*Christus*) ulnis exceptus tremulis iusti Symeonis *Mar.* 676. libens -io gladium *Sap.* 5, 28.
- excitari a somno *Dulc.* 8, 1. hunc, quem mors abstulit, ad vitam -are (*i. e. resuscitare*) *Cal.* 9, 20; stabilitas vestrae fidei spem mihi -at de credulitate Gallicani *Gall.* 5, 7. quid si dixero et dicendo aliquod impedimentum -avero? non a nobis *Pafn.* 2, 3.
- exclamans (*prae stupore*) signi dixit bene credula tanti: . . *Mar.* 594. -at subito (*prae amore*) magna de stirpe creata, optans . . . *Bas.* 104.
- excolere] ego te propriae prolis vice -o atque extollo omni dilectione *Sap.* 5, 17. excultam magna, funus venerabile, pompa *Agn.* 431.

excubiae] parentes -as proli celebra-
bant *Agn.* 438.
excusso diademate prostrati Iesum
Christum adorabant *Gall.* II 5, 3.
execrans talem constanter honorem
Theoph. 45. -antes carnale con-
sortium *Gall.* 5, 3. cur habitaculum
-aris? *Pafn.* 7, 10 (*i. e. reprehendis*).
execratio] prae tristitia atque -one
(*cf. app.*) illiciti amoris mortuam
Cal. inscr.
exedere] corpus adhuc integrum
manet, ut reor, quia non languore
exesum, sed levi, ut experiebare,
febre est solutum *Cal.* 6, 1.
exemplum earum moriendo sequi
Dulc. 12, 1. multorum ad auden-
dum provocor (*cf. prim.* 493) -o *Cal.*
2, 3. -oque suo praemonstravit
facienda *prim.* 416 (*cf. asc.* 56). *prae-*
cipue -o (*nach dem Vorbild*) Pauli
Dion. 126 (*cf. Dulc.* 12, 1. *gest. prol.*
2, 23 *adn. v.* 1505. *prim.* 69). libellum,
quem prius -o constat scriptum
fore nullo *gest. prol.* 1, 29 (*mixta*
oratio; cf. prol. 1, 14 sed non -um
quisquam mihi praebuit horum);
-umque suis in se praenobile cunc-
tis praeponit sociis iam cuncti-
genae probitatis *Mar.* 346. -um
nobis tribuere salutis sperandae
multi *Theoph.* 242. veniae *Bas.* 7.
-um cunctis imitandae fit pietatis
Dion. 100. esto sororibus -um
correctionis et causa liberationis
Dulc. 1, 5. ut, quibus causa fuit
perditionis, fiat -um conversionis
Abr. 9, 4.
exequi] quae tibi sunt commoda,
-imur mente devota *Sap.* 8, 1.
exequias celebrare *Pel.* 355 *adn.* fu-
neris magni fit pompa parata,
ornant -ae corpus et exanime
Gong. 490 *add.*
exercere] ego quondam stultus talia
-ui et clericatum in ecclesia op-
tinui *Gall.* II 5, 4. caput exacto
succidere ferro et sententiolam sic
-ere supremam *Pel.* 295. ultionem
Dulc. 9, 1. signorum mox -ere per
illum Christus virtutes dignabatur
pie plures *Dion.* 146. tertia (mu-
sica), quae instrumentis -etur
Pafn. 1, 10.
exercitatione continua ieiuniorum,

vigiliarum atque orationum *Abr.*
inscr. 9, 2.
exercitium] cum pro tui strenuitate
id tibimet -i (*sc. bellum Scytharum*)
ad defensionem non ignores pa-
triae servari *Gall.* 1, 1 *app.*
exercitus eius *gest.* 150. quadrupli-
catus *Gall.* 13, 3 (*auf die vierfache*
Stärke gebracht). innumerabilis
-us legiones *Gall.* 9, 1.
exaurire] cumque pio satis exauri:
puero foret ipsi *Theoph.* 14 *adn.*
(*ex rivis sapientiae*).
exhibere] regum, quibus -uit famu-
latum *prim.* 509.
ex(h)ortari] -ans moneo vos, ut *prim.*
434. hoc quoque suadelis -abatur
amicis, ut *gest.* 644. legalem nos
raro sui seniore -abatur blandis
nimium suadelis, ut *prim.* 93; -as
illam (*i. e. sororem*), regi parere
fidei *gest.* 103. -ans patris imperio
populum dare colla *gest.* 612.
exigere] hoc -it huiusmodi dispa-
tatio *Pafn.* 1, 13. si res -it, com-
patiemur *Cal.* 2, 1. (*restrae*) pa-
rentelae claritas... -it (*a. c. i.*) *Duk.*
1, 1; exacto ferro *Pel.* 52. 294.
exiguitas] ut sanctitas tua digna-
retur invisere -atem habitationis
meae *Pafn.* 7, 1.
exiguus] dulus *Gong.* 128 *app.* -i pec-
toris obscurum mis antrum *Pel.* 6;
cell(ul)a *Abr.* 2, 7. *Pafn.* 8, 2. fe-
nestra *Pafn.* 7, 6. gutta *Gong.* 128.
libellus *gest. prol.* 2, 14. Musa (*i. e.*
carmen) *prim.* 572. munus *gest.*
prol. 1, 7. terra *Gong.* 268 (*das an-*
gekaufte kleine Stück Land).
exilire] ut per fenestram ad patria-
dum facinus -ivit *Abr.* 3, 4; et
omnes praecordiorum venae in-
trinsecus exiliant gaudendo *Pafn.*
10, 4.
exilis] nos -ea, nulla virtute potentes
Theoph. 415. qui me licet -es feci
persolvere grates *Mar.* 301.
exilium amarum *Mar.* 631. durum
gest. 1169; -o dare *Gong.* 431. desti-
nare *Gall.* II 7, 2. in -um mittere
Gall. inscr. gest. 1493. ab -o redire
gest. 207.
eximere] exemptus corruptibilis de
carcere carnis *Theoph.* 434. -i pro-
priae pretio gazae numero *Pel.* 12.

- eximii martyris *Gong.* 464. meritis
-is *gest.* 12.
- exin *prim.* 403.
- exire] ut te comitante non exirem
Abr. 6, 6 *adn.* regi non obuius
exit *gest.* 625. hominem exies *Pafn.*
12, 5.
- existere] extiti *etc.* v. extare.
- exitus rei I *epil.* *Dulc.* 13, 4. *Sap.* 6, 2.
praelii *Gall.* 12, 1. pugnae *Gall.*
7, 2; non citum tibi praestabo
-um, sed differam *Dulc.* 12, 2 *adn.*
- exoptare] licet, experiare. -o *Gall.*
4, 3 (*cf.* 12, 1. 10); hanc pietatem
-o, hanc lenitatem desidero *Sap.*
5, 19; hoc -o, ut *Sap.* 4, 4; *inf.*
Mar. 31. *gest.* 526; a. c. i. *Abr.* 1, 2.
Sap. 1, 1. *gest.* 124. quo edisseras,
quod magis -o (*sc. te edisserere*)
Gall. 12, 1.
- exorare (*inständig beten, bitten*)] -an-
tes crebris hymnisque vacantes
Theoph. 225. pro dampnandis -aret
scelerosis *Dion.* 55; quem ceu (*i. e.*
utpote) pontificem -ans dux *prim.*
133. reliquos -at saepe sacerdos
pontifices templi pretii non mu-
nere parci, quo... *Mar.* 378. suppli-
citer fontem devota mente peren-
nem -o tuae pietatis, ut *Theoph.*
368 (*cf.* *Gall.* 5, 3). hoc indesinenter
-o, ut *Sap.* 4, 2. -ans, ut *prim.* 290;
te *inf.* *Sap.* 5, 30. -ans coepit rogi-
tare (*a. c. i.*) *Mar.* 485.
- exordium] retro exordium natus a
deo patre, ex matre natus in tem-
pore *Gall.* 5, 2.
- exoritur nostris subito discordia for-
tis *gest.* 169.
- exosus factum *Mar.* 90 (*erhost über*
das Geschehene).
- expansis alis *prim.* 262. palmis *Gong.*
259 (ad sidera). *Theoph.* 310 (in
cruce).
- expavere *Gall.* 2, 1. II 8, 2. *Cal.* 8, 2
app.; -eo tui benignam clemen-
tiam et clementem patientiam,
qui... *Cal.* 9, 19.
- expectare] milites pro foribus -antes
Dulc. 4, 4. donec *Sap.* 4, 5. 9, 3.
quid tua de his auctoritas decre-
verit, -o *Abr.* 7, 14. -ans spe felici
tempus redeundi flatus in tumulto
prim. 377. grave delictum haut
leve poenitudinis -at remedium
Cal. 9, 14. matrem bonam tui cer-
taminis consummationem -antem
Sap. 5, 29.
- expedire] hoc illi -it vel maxime
Abr. 9, 2.
- expedit] non -it (*a. c. i.*) *Gall.* 13, 4.
expeditione prudenter peracta *Gall.*
2, 3.
- expeditus] quo -i tuum iter possi-
mus comitari *Gall.* 8, 1.
- expellere] patria expulsus *Gall.* II
4, 1. expulsus propria pergeret
e patria *Gong.* 426; ortus cumque
nigras noctis sol expulit umbras
Bas. 232.
- expergiisci (*de orthogr. cf. app.*) *Cal.*
9, 27 (*in resuscitatione*). *Abr.* 3, 9.
- experimento (?) didici *Gall.* 12, 8 *app.*
- experiri, *erproben*: licet, -riare *Gall.*
4, 3 (*cf.* 12, 6. *Cal.* 2, 5). -rtus
didici *Gall.* 12, 8 *app.* -rietur.
-riatur! *Sap.* 5, 36 (*das wird sich*
zeigen. mag es doch!). si nostris
suaviter hortamentis provocetur,
ad cedendum facilis -riatur *Abr.*
1, 6. abstractis vestibibus publice
denudentur, quo versa vice, quid
nostra possint ludibria, -riantur
Dulc. 7, 1 (*cf.* *Sap.* 4, 4). te mihi
in hoc concordari re (*cf.* *Cal.* 8, 3)
-rior *Abr.* 3, 17 (*huc rettuli propter*
ablativum). quam exaudibiles -rior
esse tui preces *Sap.* 5, 21; *hören*
= *com-periri*: (*Drusianae corpus*)
levi, ut -riebare, febre est solutum.
o me felicem, si numquam -rirer!
Cal. 6, 1 (*Celtis coniectura falsa*;
cf. *Abr.* 3, 16). si quando -riemini,
auditu non delectabimini *Pafn.*
1, 22. ut modum exitumque -rirer
praelii *Gall.* 12, 1 (causam tristitiae
Sap. 6, 1). nil officit, quod elabo-
rastis, cum ante ignorata -rti estis
(*i. e. didicistis*) *Pafn.* 1, 18. quo ab
illa, quid actum sit, -riar *Dulc.*
6, 2 (*cf.* *Gall.* 3, 1. 12, 9. *Pafn.* 2, 1).
nostrates quidam tunc -rientes
reginam domino desolatam fore
caro *gest.* 588 (*cf.* *Abr.* 5, 2. *Sap.* 1, 2).
- expers aeternae retributionis *Gall.*
13, 6; editus puer coniugis -rtem
(*i. e. virginem*) bene declarat fore
matrem *Mar.* 597. Odae mens -rs
carnalis totius prorsus amoris *prim.*
300. (*caput abecisum inter flammis*)
-rs ardoris penitus tantique calor
Pel. 405 (*cf.* *Agn.* 397).

expetere] si aliud -as *Gall.* 1, 5. nihil aliud a te -o nisi ut . . *Abr.* 7, 16. adhuc maiora a te -o *Abr.* 5, 2. summa implendae intentio servitutis summam -it recompensationem mercedis *Gall.* 1, 4.

expiare] me sordidulam ullatenus posse -ari . . nullum tam immane est delictum, quod nequeat -ari poenitentiae lacrimis *Pasn.* 3, 8.

expirare] his dictis (*sc. ad me*), -avi *Cal.* 9, 13. -ans animam martyr bene lotam agni sanguine *Gong.* 481.

explere] quoadusque divinas -eas laudes *Abr.* 1, 1.

explicabilis] id non obviam nec cuiquam -e fore potest *Cal.* 9, 6.

explicit liber primus, incipit secundus *Agn. subscr.*

expoliare] qui nos ad -andum urgebat *Dulc.* 8, 1 (*cf.* 7, 1 puellae abstractis vestibus publice denudentur).

exponere] -no *Gall.* 12, 1. ut tibi nunc -sui *Abr.* 3, 15. -ne *Pasn.* 1, 3. -nam citius *Pasn.* 4, 2. -ne enucleatius *Cal.* 9, 31. *Pasn.* 7, 3 *add.* *Sap.* 3, 11. cur non auditur? multifariam -nunt *Pasn.* 1, 15; -sui causam, pro qua construxerat aram *Dion.* 26. ergo non nostris potis est -nier orsis (*cf. gest.* 1506) nobile colloquium virginis et paranymphei *Mar.* 527. -ne exitum rei *Sap.* 6, 2. -ne mihi historiam tuae conversationis modumque compunctionis. hoc possum -nere, quod . . *Pasn.* 12, 2. nec innocentium laudem adeo plene iuxta meum posse -nerem *II pr.* 5. cum, quot in unaquaque parte sint, enumeramus, quantitatem -nimus *Sap.* 3, 20. cuius seriem martirii quidam mihi -sui *I epil.* -ne vocabula singularum *Sap.* 3, 8. pomposis facetae urbanitatis -nenda eloquentiis *gest.* *pr.* 8 (*i. e. quae . . sunt*). -ne, quae vidisti *Pasn.* 11, 1. -ne quid patiaris *Abr.* 3, 2.

exprimere] facies adeo coinquinata, ut nigredo quae inhaesit, similitudinem Aethiopis exprimit *Dulc.* 4, 3 *add.* in fornacem igneum colorem prae nimio ardore exprimementem *Sap.* 6, 1; pro fidei rectae

satis expressa ratione *Theoph.* 111: *cf. add. ad Pasn.* 7, 3 (*p.* 174, 1). exprobrare] quod praesidem Dulcietium audio adeo illusum, ademptum, adeo calumniatum *Dulc.* 9, 1.

expugnare] quo fidem, quam -atis plenius ediscerem *Sap.* 3, 7.

expurgare] hunc libellum omnium sapientium benignitati offero -andum *I pr.* 1; cuius nos penitus -are nequimus facti *II pr.* 1.

exs- v. ex-

extare i. esse (*cf.* constare) *Mar.* 114: *formas ambiguas extiti etc. hic potius rettulerim, cum existendi verbum certo exemplo careat: Mar.* 53. *Gong.* 85. *Cal.* 9, 12. 22 (*bis*). *Abr.* 5, 3. 7, 6. 9, 4. *gest.* 430. *prim.* 251. 472.

extemplo v. extimplo.

extendere] manus, cum quibus caelos -ndi celso asc. 46 (*Christus loquitur*); strenue -nde arcum, iac-sagittam *Dulc.* 14, 2. nisibus -nt cunctis hasta *gest.* 579.

exterminare] ne crediti talentum ingenio sub obscuro torpore pectoris (antro) rubigine negligentiae -aretur *I pr.* 8.

extimplo *Mar.* 785. *Gong.* 101. 162. *Theoph.* 109. 430. *Dion.* 161. *Agn.* 22. 249. *gest.* 1144. *prim.* 334.

extinguere] ignibus -nctis *Agn.* 23: i. e. necare: semper vivum Christum *Mar.* 695. *Gongolfum Gong.* 461. regem *Pel.* 27. -nctum subito flatu vixisse resumpto *Agn.* 22 (*cf. prim.* 550). tui sororculam per condicione -nctam *Sap.* 5, 27. -nctae prolis cadaver *Sap.* 5, 20. -nctae corpus *Theoph.* 437. *Dulc.* 11. 4. funus *Pel.* 298. 314. 353: qui tui (*gen. obi.*) in me (*abl.*) amorem surripiendo conatur -nguere *Gall.* 5, 2.

extollere] vos inter primos in palatio -ere *Gall.* *II* 5, 6. et ego te propriae prolis vice excolo atque -o omni dilectione *Sap.* 5, 17. quo praepollentis decus -ebat honori *prim.* 429. ne plus iusto fragiles -ere mentes suaderet talis successus prosperitatis *prim.* 434: (*capt.*) rapidis -unt flammis *Pel.* 4: (*nehmen es aus dem Ofen*).

extorquere] omne quod iniuste a vobis -rsi *Pasn.* 4, 3 (*meretrix loquitur*).

extrahere] (baculum) tractis arripuit digitis -xitque solo *Gong.* 245. -xitque loco captivi membra nigello *Bas.* 226.
extraneus] ignoto -oque viro *Gong.* 148.
extremus] litoris -a in ora *Pel.* 324; -um domino flatum reddit moriendo *Agn.* 411. quae gravi cum tristitia defungebaris (vel die fungebaris) -a *Cal.* 9, 21 (cf. *Verg. Aen. VI* 457 extinctam ferroque extrema secutam); vel -is auctorum alumnis *II pr.* 7. in aliquod saltem -ae utilitatis instrumentum *I pr.* 8.
exuere] vestibus -tam, toto quoque corpore nudam *Agn.* 208. -itur (cf. *app.*) tincti pellicula brachii *Gong.* 416. estne homine -ta *Cal.* 5, 1. -itur membris limoso stamine textis *prim.* 334; -e maerorem, cordis deponere dolorem *Mar.* 143. ut mox illapsus (in piscinam *Bethsaidae*) -eret dedecus *Gong.* 320.
exultare] nunc est gaudendum, nunc in domino -andum *Sap.* 5, 13. nunc quidem gaudeo, sed tunc tandem perfecte -ans gaudebo *Sap.* 5, 27. non confundor, non contristor, sed valedico tibi -ando *Sap.* 5, 13.
exuperare] non fuerat populus, laedere qui posset vel exsuperare valeret ipsum (*Oddonem*) *gest.* 148.
exurere] poenas evadere vel saltem clementius -ri mitiori igne *Pasn.* 12, 5; hoc me vehementer -rit, quod *Cal.* 5, 2; cf. *app. ad Gong.* 416.
exurgere] exurgens perge *Mar.* 246.
exuviae] funeris -as extincti sat generosas limpharum gremio credunt *Pel.* 314.
fabricare] diis auro -atis *Pel.* 57.
facere, fieri (cf. factum)] Activum: qui semper fecit sapienter (cf. *v.* 1152) *gest.* 701. iuxta morem faciendo priorem *Bas.* 212. hoc non raro faciens *Mar.* 71 (cf. *v.* 700. *II pr.* 9. *Gall.* *II* 5, 7. *Dulc.* 13, 4. *Cal.* 9, 16. *Abr.* 3, 13. *Pasn.* 5, 2. 12, 3. *gest.* 273. 527). quod non fecit, faciendos nos fore dixit *asc.* 60 (*faciendum a nobis*). scelerum faceret quid quisque suorum *Bas.* 79. quid fecisti? quid possem fa-

cere nisi fugam captare? *Gall.* 12, 5. et faceret citius, si non . . *gest.* 725. faciam, quae hortaris *Sap.* 5, 3 (cf. 9, 8). velle meum qui fecistis necnon faciat *asc.* 110; domino faciens holocaustum *Mar.* 443. faciam illi exiguum ab introitu cellulam *Abr.* 2, 7. sub terra foveam facerent fodiendo secretam *gest.* 539. malae arbori amaros fructus facienti *Cal.* 9, 29; clementer populo fecisti mira popello *Mar.* 315. qui nostri causa fecisti tanta stupenda *Mar.* 869. qui solus semper fecit miranda potenter *gest.* 251. meae dextrae plasma, quod pulchrum feci, quod corruptum reparavi *Dion.* 94. eius, qui scibile fecit *Pasn.* 1, 21. qui solo fecisti saecula verbo *Mar.* 889 (per proprium natum *Gong.* 5. per quem sibi saecula fecit *Agn.* 75). (*deus*) factus a nullo *Pasn.* 13, 3; hos qui damna (cf. *gest.* 493) diis fecerunt talia stultis *Mar.* 845. quae (*deus*) fecit regi Pharaoni *Mar.* 856. quam tibi iniuriam fecimus? *Dulc.* 13, 2. ultra non parco, sed vim iustam faciendo . . *Agn.* 187. plus iusto non iustam vim faciendo *gest.* 212. iniustam vim reginae faciens *gest.* 492. si moram feceris *Dulc.* 11, 2 (cf. *Abr.* 4, 2. in veniendo *Pasn.* 5, 1). (*Christus natus*) pacem caelicolis fecit cum civibus orbis *Mar.* 580. Aedit discessit genti faciens tristitiam *gest.* 399. velut agmine facto *Agn.* 120. *gest.* 631; fac votum deo caeli, te Christianum fieri *Gall.* 9, 2 (cf. 12, 6. *prim.* 329). sermonem vobis tantum faciemus ab illis *Mar.* 541. cuius mentionem in praesenti fecimus *Pasn.* 1, 8 (cf. *Sap.* 1, 5). quando, divisionem faciendo, quota pars sit numeri, dicimus, denominationem facimus *Sap.* 3, 20; si te despexit, sterilem faciens, deus *Mar.* 158. (*te*) faciam pollutarum sociam meretricum *Agn.* 190. ipsum discipulum facias tibi rite futurum *Bas.* 61. ipsum ducem faciendo potentem *gest.* 375. facite vos tributarios imperatoris *Gall.* 9, 3. responsum (*den Wortlaut ihrer Antwort*) flocci facerem *Gall.* 4, 3 (cf.

II 3, 1). non flocci faciamus inducias *Gall.* II 5, 7; fac, ut . . *Gall.* 4, 5. *Cal.* 9, 7. *Abr.* 5, 2. *Sap.* 5, 3. 9. 24. faciam, ut . . *Abr.* 7, 1. a. c. i. (saepe inf. pass.) *Mar.* 22. 428. 436 (quos sine coniugibus fecit consistere casus). 484. 820. 824. 885. 901. asc. 146. 149 etc. II pr. 4 (hoc tamen facit non raro verecundari). *Gall.* 2, 5. *Dulc.* 11, 2. 12, 3. *Cal.* 9, 21. *Abr.* 3, 19. *Pasn.* 13, 2. 3. *Sap.* 3, 10. 5, 24. 9, 8. *gest.* 57. 241. 301. 443. 450. 1158. 1497. 1505. *prim.* 79. 446. 556.

Passivum: quid fieri iubeat *Mar.* 444 (cf. v. 382. 491. *Dulc.* 1, 1. *gest.* 748). si potis est fieri *Mar.* 759 (cf. *Abr.* 2, 4. *Pasn.* 1, 2. *gest.* 326). fiat fiat (i. e. amen) *Gall.* 13, 2. *Sap.* 5, 26. quod debet fieri paterno more *Gall.* 2, 4 (i. e. quod debeo facere p. m.). et quid fiet? *Dulc.* 2, 2 (ad milites dissuadentes; cf. *Cal.* 6, 1. *Abr.* 3, 16). et quid fiet, si . . ? *Abr.* 3, 17. sine quo nihil fit boni *Abr.* 3, 19. solet fieri *Abr.* 9, 3. hoc fiat absque mora *Sap.* 6, 3. quoquomodo factum sit *gest.* pr. 11. quo facto *prim.* 273. o bene factum *Gall.* II 4, 1 (cf. *Cal.* 9, 12). et quid mavultis? submittere colla. nolit hoc Apollo. edepol faciendum *Gall.* 9, 1. sibi quae fuerant facienda *Mar.* 446. quae sunt facienda asc. 56. cf. *Gong.* 123. *Gall.* II 5, 7. *gest.* 674. nec umquam me subtrahi faciendis *Gall.* 1, 2 (cf. *prim.* 416). per se quid fieri praesignaret cito magni *Mar.* 297; per quam facta sunt omnia *Gall.* 5, 3. ordine divino fieri sed talia credo *Mar.* 601. signo divino numine facto *Dion.* 32 (divino nutu *Mar.* 668. divinae gratia visitationis *Abr.* 9, 1. pietate superna *Mar.* 175). fiat, precor, tuis meritis, ut *Abr.* 7, 17. in templo vestri munimine facto *prim.* 173 (cf. r. 91 monitum claustrum faciendi). ut fiat de me iuxta domini velle *prim.* 353; tonus fit ex duobus sonis *Pasn.* 1, 12. haec (*symphonia diapason*) fit in duplo *Pasn.* 1, 14. omnes (*numeri*), qui ab his in duplo fiunt *Sap.* 3, 16. 19; pro despectu sibi facto *gest.* 716 app. eius ut ex meritis fierent haec dona

salutis *Pel.* 293. civilis per me fiet discordia *Cal.* 4, 1. fugam propriae partis male factam *gest.* 258. ut res facta probat *Gong.* 11. sacramento facto *prim.* 172. hoc (*festum*) facta fuit (i. e. factus est) clari sacratio templi *prim.* 302. his signis factis *Dion.* 209. vox facta est, dicens: . . *Cal.* 9, 12. facta die *Theoph.* 131; non respuisti fieri homo *Sap.* 9, 6 (cf. *Theoph.* 201). te Christianum fieri *Gall.* 9, 2. praesul factus *Dion.* 40. dux -us populi *prim.* 342. regina -a *prim.* 312. factus sum lascivientium convivae *Abr.* 7, 8. custodemque tui factum pietate superna (r. *supra*) *Mar.* 175. ut, quibus causa fuit perditionis, fiat exemplum conversionis *Abr.* 9, 4. principibus fit par, ducibus sed nec fuit impar *prim.* 18 adn. cum sis minor aetate. fito maior dignitate *Dulc.* 1, 3 (*zeige, dass du klüger bist*). exnimes facti *Mar.* 120. cinis expertus omnis factus fuit (i. e. factus est) calor *Agn.* 397. nec expertus aeternae retributionis *Gall.* 13, 6. leprosus est factus *Gall.* II 2, 1. salva fieret *Abr.* 3, 2. latus secreto pectore factus *Bas.* 211. nimium laeti tanto solamine -i *Agn.* 455. maestus -us *Agn.* 32. hoc, quod ventre tuo procedet, vere fiet idem populus mirabile cunctis *Mar.* 146. quatinus tibi fiat morigera *Gall.* 4, 5. haec inter natas hominum fiet sacra cunctas *Mar.* 182. his habitu similem fieri *prim.* 110 (cf. r. 488). quominus obsequio domini fieret studiosa *prim.* 492. quo condigna fias (inf.) *Agn.* 158. ne fiam in ruinam delicatus inveni *Cal.* 4, 1. factus es in derisum Christicolis *Dulc.* 7, 1. ne ultra vobis ludibrio fiam *Gall.* II 5, 7. fit notum fama prodente sinistra (a. c. i.) *Agn.* 118 (cf. *prim.* 211); pro passivo alius verbum enuntiatis finalibus: ne virgo pudori coniuge pro vetulo fieret subiecta tenella *Mar.* 400 (i. e. subvertetur). quo pax ecclesiae fieret stabilita sacratae *gest.* 145 (cf. *Gong.* 489 add. *Pel.* 225; asc. 57 ut mea caelestis fieret doctrina fidelis, i. e.

- probaretur; activum prim. v. 232 silvestremque locum fecit mundatum divinis laudibus aptum).*
- facetus]* pomposis -ae urbanitatis eloquentiis *gest. pr. 8.*
- facies]* tollunt mirantes ad superos -es *Gong. 258. (scintilla) resiliens mihi in -em ferebatur Cal. 9, 13. stans sub -e (erae) Mar. 142. tui -em contemplandi Pafn. 3, 2. absentis -em meruisse parentis gest. 1163. ipsius et -em turbam praecedere totam (iussit) gest. 1174. mirantur tum -em iuvenis tum dulcia verba fantis Pel. 230. moribus et -e gest. 422. in -e summa nec non in corpore toto Agn. 67. -es, manus ac vestimenta Dulc. 4, 3 (cf. *inacr.*). nec -es cadaverosa nec membra sunt tabida Cal. 7, 1. pectus pulsavit, -em manu laceravit, vestes scidit, capillos eruit Abr. 3, 5. si, ut dicitur (cf. *add.*), speculum mentis est -es, serenitas -ei mansuetudinem forte designat eius animi Gall. 3, 2. ut praefigetur in -e, quod tenetur in mente Abr. 6, 1; *adiectiva*: flammea (*angeli apparentis*) Cal. 9, 13. nimium pulchra *prim. 46. (nimium) regalis gest. 413. 640 (addito genitivo, sed v. 345 et 663 adi. pro gen.).* praeclaro candore serena *gest. 87 (cf. Mar. 348).* rutilans *Pel. 337. Theoph. 426 (cf. v. 424. Sap. 3, 6).* sancta (*Christi*) *Mar. 838 (cf. asc. 40); -e formosus Pel. 206. nitidus Gong. 330. pulchrā Agn. 31.**
- facile (adv.) Abr. 8, 1. -ius Dulc. 10, 1. Sap. 3, 3.*
- facilis mutatio Christi Gong. 413. ad cedendum -is experietur Abr. 1, 6. accessus Abr. 7, 1. tanto venia erit -ior gest. pr. 9 (cf. I pr. 2).*
- facinus suadenti Dulc. 12, 1. ad audendum horribile -us Cal. 9, 22. commisi cunctis -us vitiis peius Theoph. 239. optavit citius iam fieri -us Gong. 452 (cf. gest. 320). patrandi occasionem -oris Cal. 9, 4 (cf. 9, 11. Abr. 3, 4). qui peccavi -usque peregi gest. 271. ferre meum -us quia non patitur grave mundus Theoph. 189. tuis -oribus deflendis Pafn. 7, 9; quatinus superhabundet divina gratia, ubi super-*
- habundavit -orum abominatio Abr. 7, 10. mea culpa, meum -us Gall. II 8, 2.*
- factor]* -ores templi *prim. 278; de deo: Mar. 188. 731. 898. Pafn. 1, 1 (cf. 1, 27). Sap. 3, 22. prim. 283 (cf. v. 584). 483. dextera -oris cuncta regentis Theoph. 455. mi dee, mi -or Dion. 210. -orem proprium lactans sub tempore natum (Maria) Agn. 77; caelorum Mar. 674. mundi Mar. 301. Pafn. 3, 11. orbis Mar. 583. 715. summae, mediae rationis et imae Dion. 1 adn.*
- factum (cf. facere)] exosus -um Mar. 90 (über das Geschehne erbost). cuius nos penitus expurgare nequimus -i II pr. 1. narrabant -um comiti gest. 559. (deus) cunctorum -a examinat Cal. 9, 6 (cf. Theoph. 174. Pafn. 3, 4. prim. 496). eventus post -a docet etc. Cal. 9, 6 (hinterdrein, et sic gest. v. 320 post -um | facinus superaddere peius: cf. Ekkeh. Walth. v. 139, Zs. f. d. A., Anz. XXVII p. 26). -is quod rite replevit gest. 68 (cf. prim. 145. 350. 369). moribus et -is prim. 88; *adi.:* benignum *Theoph. 152. dignum gest. 477. miserabile gest. 190. miserandum gest. 516. nobile gest. 192. pium Theoph. 397 (dei; cf. Bas. 6). prim. 27 adn. placidum Mar. 66. studiosum prim. 182. stupendum (i. e. miraculum) asc. 150. Theoph. 394. tantum Mar. 296. post tristia -a piaculi Theoph. 403.**
- factura]* improbe fur, regis -am redde perennis *Bas. 240 (i. e. servum conversum).*
- facultas]* iuxta mei -atem ingenioli II pr. 3. -ates caelo praemittamus *Gall. II 5, 7 (cf. p. 268^b l. 1).* si -as desit posse, numquam tamen deerit velle *Abr. 7, 17.*
- facunde]* dulcia resono profundens verba palato dixit f., bene composita ratione *Agn. 288.*
- facundia]* pro cultioris -a sermonis II pr. 1.
- facundissimis disertissimorum sententiis gest. pr. 7 (Darstellungen).*
- fallacibus praesagiis Dulc. 12, 5.*
- fallere]* qui simulat, -it *Cal. 2, 4. quisquis laudator eius formae extitit, nihil fefellit Abr. 5, 3 (cf.*

Pasn. 2, 5); non ex meo fefelli, sed -entes incaute imitata fui I *epil.* si quid fefelli *gest. pr.* 10. nec sponte fefelli *gest. prol.* 1, 21; cur -eris, cur te vacua spe illudis? *Cal.* 3, 5. ni -or, quinque puellas *Mar.* 496 (cf. v. 231 et *gest.* 20 *adn.*).

falsitas] quod videtur -as, forsitan probabitur esse veritas I *pr.* 4. si quid in utroque (*opusculo*) -atis dictando comprehendendi I *epil.*

falsus] deos -os *Mar.* 828 (cf. v. 831. *Dion.* 198). quae membrorum -am portant solummodo formam, mobilis officium complent nec corporis ullum *Agn.* 170; de se -as iuravit res fore dictas *Bas.* 161. non -a loquentis *Gong.* 563. -a sequens, non vera retexens *gest. prol.* 1, 19.

fama, quae nulla stringitur mora *Pasn.* 6, 2. cuius (*Mariae*) cum stabilem volitaret -a per orbem *Mar.* 377. *Gongolfi* -a crescente beati *Gong.* 431. gestorum *gest.* 134. hac -a templi passim resonante sacrandi *prim.* 383. suae saltim praepaucula -ae verbula *gest.* 435. summorum -a clarus meritorum *Dion.* 101. -a cunctis bene notus *gest.* 84. hac moti -a *gest.* 1181; *adi.*: bona *Gong.* 436. *prim.* 24. iocunda *prim.* 211 (pro-dente, et sic saepius). laetissima *Gong.* 534. laudatrix vitae almi-ficae *Gong.* 432. praeclara *Mar.* 328. proditrix signi *Gong.* 304 *adn.* tantae dulcedine -ae *gest.* 598. *prim.* 523. sinistra *Gong.* 391. *Agn.* 118. *prim.* 339.

famen] dicens divino -ine *asc.* 133. iube solummodo levi -ine, quid . . *Pasn.* 7, 2.

fames] solve -em *Gong.* 212.

familiaris] mis -es socii *Gall.* 12, 6. -ibus meis II *ep.* 4 (cf. *Abr.* 8, 3. *gest. pr.* 11 -issimus vester, sc. *Wilhelmus Gerbergae*); (curiositatem) nequimus superare, quia -is est fragilitati nostrae *Pasn.* 1, 22; vilitatem suae -is rei *Pasn.* 1, 25. res -es iuxta velle meum disposui *Pasn.* 5, 1.

familiaritas] nostrae adeptionem -atis *Gall.* 1, 5 (*imp. ad ducem*).

illustres Gallicani natae tuae -ati, era Constantia, satis aptae *Gall.* 5, 1. dilectio mittentis erae (*gen. obi.*) reconciliatur nos -ati tuae *Gall.* 7, 1 (*primicerii ad ducem*).

famose *Mar.* 799.

famosus] gloriosissimi et -issimi imperatores *Gall.* II 5, 2. rex *gest. prol.* 2, 20. v. 67. 115. 638. 734. 1461. duculus *Gong.* 440. nascitur Henrico -us filius Oddo *prim.* 564. invenis *Gong.* 23. puella *Mar.* 35 (cf. v. 679). gens Baioariorum *gest.* 374. germen *Mar.* 418. moenia (urbis) *Mar.* 548. 826. nomen *Pel.* 15. *gest.* 47. templum *Mar.* 448. triumphus *Pel.* 9. urbs *Mar.* 637. *Pel.* 284. 348 (cunctis gentibus). *Agn.* 7.

famula] Gerbergae Hrotsvit, quod -a herae *gest. pr.* 1. Christi -arum *prim.* 510 (*i. e. sanctimonialium*). tuae -ae *Mar.* 17 (*Hr. ad Mariam*).

famulamen] (*Aethelheitha*) nec personam causa -inis ullam subiectam sibi carcereis possedit in antris *gest.* 530. vacare sui sancti -ine sponsi *prim.* 98 (*de monialibus*). sol deposito radii splendore sereni exequias domini celebrat -ine tristi *Dion.* 5.

famulari] in templo -antibus *Mar.* 6. deo *Agn.* 84. *Gall.* 12, 3. *prim.* 24. domino *prim.* 404. cuius imperio -antia sydera cuncta *Agn.* 61 (*sed ad asc.* 118 pergentem sursum cunctis -antibus astris cf. v. 115 obsequio nubis circumsaepus). divinae voluntati *Abr.* 7, 17. Vestae *Agn.* 158. sacris novellis *Pel.* 45. studio -ante *Mar.* 19. -andi *gest. prol.* 1, 11. v. 176. imperatores, quorum -abamur imperio *Gall.* II 5, 2 (cf. *gest.* 399). omnes illi -antes, qui nunc despectum spernunt, venarier ipsum *Theoph.* 120 *add.*

famulatus] vacare studio Christi -is *Theoph.* 65. tali divinum meditati sunt -um nisu Liudulfus coarctus insignis et eius *prim.* 116 (*de consilio coenobii condendi*). muneribus nostri -us te venerari *prim.* 12 (*ad papam*). regum, quibus exhibuit -um (*Otto dux*) *prim.* 38 ut sublimandam heram tanti compositus ducis ornaret -us *gest.* 67. (illi) condignum praebere -um *gest.*

523. suae dignum sanctae matri
-um praebens (*regina*) *prim.* 312.
nepotes eius (*aviae*) ad implendum
convenerunt -um *prim.* 430.
famulus] impetraque tuo veniam -o
sceleroso *Theoph.* 331 (*ad Mariam*).
fantasma v. phantasma.
fari qui iussit asellum *Mar.* 31 *adn.*
dulcia verbum fantis *Pel.* 230 *app.*
(*cf. Pafn.* 3, 2); dictis haec fatur
amicis: . . . *Mar.* 142. talia fando: . .
Mar. 806. fatus et egregio dicebat
talia rostro *Pel.* 242. ideo talia
fabar *Abr.* 6, 5 (*sc. qualia modo*
fata sum). quia plus iusto deli-
quit inania fando *prim.* 357. contra
sic denique fatus 'Dic' ait 'au-
xilii . . . ' *Theoph.* 111. animo contra
sic fatur amaro: . . . *Theoph.* 236;
a. c. i. Mar. 640 (fantes).
fas] hanc cui legali f. sit cum foe-
dere iungi *Mar.* 429. nec vobis
credo f. esse negare petita *prim.*
160. numquam fuit f. heremicolae
(*gen.?*) conturbari saecularium
more *Abr.* 3, 2. sed nec hoc fra-
gilis f. esse reor mulieris ut bel-
lum dictet, quod nec cognoscere
debet *gest.* 243.
fascis] (*Oddo filium*) nutricis ab
ubere regem ad -es augustalis
provexit honoris *gest.* 1504. tanti
sub -e pericli *Agn.* 231.
fastidire] me velut horribile mon-
strum -it *Dulc.* 6, 2. Iohannes et
Paulus te -iunt *Gall.* II 4, 1 (*mi-*
hites ad imperatorem). cur dedig-
nando nos -is? *Pafn.* 4, 4 (*ama-*
tores ad Thaidem). nostrae con-
iuges -iendo nos contempnunt
adeo, ut . . . *Sap.* 1, 5. lenocinia
tua (*cf. Sap.* 3, 5) parvi pendo tui-
que lasciviam -io, sed te ipsum
penitus sperno *Cal.* 3, 3; honores
Gong. 53 (*cf. Theoph.* 54). prae-
sentia *Sap.* 5, 14; *c. inf. Gong.* 411.
560. *gest. prol.* 2, 28.
fastigium] (deorum) pietas me pro-
vexit ad -um regni *Gall.* II 5, 4
(*Iulianus loquitur*).
fastus] turgenti -u non tamen eri-
gitur *Gong.* 54. tanto -u se iactat
in aula (*rex*) *Pel.* 85. dum tumuit
-u licito iactantius isto *Pel.* 91.
fateri] -eor *Gall.* 1, 5 (*sc. se ita rem*
habere, ut tu dicis; cf. Abr. 3, 12).
-eor, iturus sacella intravi *Gall.*
12, 1 (*cf. Abr.* 7, 10. *Sap.* 1, 5. 5, 25);
errores I *pr.* 2. commissa *gest.* 369.
studium nostri tibi rite precando
-eri *prim.* 141 (*ad papam*); quid
mea in te agat dilectio, forte
erubescis -eri *Cal.* 3, 4; *a. c. i. I*
pr. 2. *Bas.* 47. 92. *Dion.* 193 (clara
voce). *Agn.* 89. II *ep.* 7. *Gall.* II
8, 1. *Abr.* 7, 13. *Pafn.* 1, 5. *Sap.* 5, 23
(cogeris -eri).
fatigare] ut hunc stultum aritmetica
-em disputatione *Sap.* 3, 8 (*cf. Pafn.*
1, 19). ne -a me longa verborum
circuitione *Abr.* 3, 2. hac contu-
mace, quae te insolenti -at prae-
sumptione *Sap.* 5, 3; ne -a te *Gall.*
II 5, 6 (*gieb dir keine Mühe*). ne
-emini inutilia suadendo *Gall.* II
3, 1. ne tu ipse -eris discalciando
Abr. 7, 1. nimia lassitudine -amur
Dulc. 14, 2. erras, si reris me -ari
suppliciis, non ego quidem, sed
infirmi tortores deficiunt et sudore
ob lassitudinem fluunt *Sap.* 5, 8.
cuius causa continua sollicitudine
-or *Abr.* 1, 3. nulla super his ultra
sollicitudine fatigar (*sic*) *Abr.* 7, 14.
diversis affectibus (fatigor), gau-
dio videlicet et metu in diversum
trahor II *ep.* 6 *app.* anxietate
cordis -or *Gall.* 2, 1.
fatiscere] en dextrae languescent,
vires -ent *Gall.* 9, 2. corpus -it
per supplicia, et mens tumet su-
perbia *Sap.* 5, 8.
fatuitas] quid sibi vult ista, quae
vos agitat, -as? quod signum -atis
in nobis deprehendis? *Dulc.* 1, 3.
fatum] quippe vetar -is *Cal.* 2, 5 *adn.*
fatuos divos (*Saracenorum*) *Pel.* 248.
faunus v. *add. ad ind. nom.*
fautor totius bonae voluntatis (*Chri-*
stus) *Gall.* 13, 3. quosdam sapien-
tes huius libri -ores II *ep. inscr.*
faux] trahe de tetrīs saevi nos -cibus
hostis *Bas.* 174.
favere] dii propitii -ete *Gall.* 4, 1.
Christo -ente et me laborante *Gall.*
13, 5 (*cf. gest.* 44 *app. et ind. metr.*).
superna -ente gratia *Pafn.* 12, 5.
prona -ente clementia regiae in-
dolis Gerbergae I *pr.* 7.
favilla] (congesta) igni tradere et
in -am redigere *Pafn.* 3, 11. cinis,
suis confrigescendo -is *Agn.* 396.

pulverea -a coeunte et vivaci flatu
redivivos artus iterum intrante
Pafn. 13, 4 (*de resurrectione*).
favoris vestri attactu *II ep.* 11.
febris] in -em incidit *Cal.* 9, 2. cor-
pus levi -e solutum *Cal.* 6, 1. dum
vix aetatis -es tetigit mediocris
prim. 297 *app.* (*wie sie sich in*
den mittleren Jahren einzustellen
pflügen).
fel] coronatus spinis et felle potatus
Theoph. 308. f. triste lacu dulce
satis fieri *Gong.* 290 *app.*; tali suf-
fusus (*sc. a diabolo*) subito cum
felle misellus *Gong.* 447. diaboli-
cae amaritudinis felle plenissimus
Cal. 9, 29. felleque plus iusto cor-
dis succensus amaro *gest.* 490. haut
ira fervens odii nec felle tabes-
cens *gest.* 741.
felicitas] nostri prosperitas tui est
-as *Sap.* 1, 1 (*imperator ad prae-*
sidem). gaudiis tantae -atis *Abr.*
2, 6 (*de vita aeterna*).
feliciter *Mar.* 77. *Theoph.* 383. *Gall.*
13, 1. *Pafn.* 7, 15. *Sap.* 1, 1. 5, 1.
gest. 21. 46. 1514.
felix] infelix non -icis tu nata pa-
rentis *Bas.* 133. genitrix tali faetu
bene felix *Mar.* 312 (*cf. app. et*
r. 324. 573; *Agn.* 279 genitoris quon-
dam -icis talis de germine prolis).
o te tali opinione -icem, *Gall.*
10, 1. o me -icem, si saltem nos-
cere possem, utrum . . an . . *Mar.*
115 *adn.*; Oda nimis -ix *prim.* 574.
-ix nostri dominatrix *prim.* 460.
(Christi virgo -ix Hathumoda *prim.*
315. martyr *Agn.* 424. -ici cursu
(*Erdenlauf*) peracto *Pafn.* 12, 5
(*cf.* 13, 2 fac -ici reditu ad te
reverti animam). expectans spe
-ici tempus redeundi flatus *prim.*
577. omine -ici *gest.* 19. *prim.* 209.
-ix aetatula sexta (*mundi*) *Mar.* 46.
Henrico et Mathildae trina deitas
dederat tres natos, iam tunc (*opp.*
post Henrici mortem *r.* 27) -ici
disponendo pie genti *etc. gest.* 26.
ipsum -icis summum caput urbis
(*regem*) *Pel.* 204 (*quia cives Chri-*
stiani erant). -icis primordia Gan-
deshemensis coenobii *prim. prol.* 2.
femina] haec -a. cuius mentionem
feci *Sap.* 1, 3 (*p.* 181, 30 advena
mulier). impudens *Pafn.* 1, 23

(*Thais*). turpia lascivarum in-
cesta -arum (*Terentianarum*) *II*
pr. 3.
femineus] sexus *Bas.* 23. *Sap.* 1, 1. 3, 1.
gest. 420. 445. 1487. fragilitas *I pr.* 4.
II pr. 5. Camena *Mar.* 19.
fenestra cellulae *Abr.* 2, 7. 3, 6 (*per*
-am exilivit). 12 (*manu -am pal-*
savi). *Pafn.* 7, 6 (*exigua -a*). 12, 1
(-am aperi).
fera (*apocalyptica*) *Ioh.* 30. cuncti-
genae -ae *Mar.* 731 *app.*
feralis hostis (*diabolus*) *Gong.* 341.
ferculum] (*deus*) consecret apposit-
nobis pie -a mensae *Theoph.* 63
(*oratio monialium*).
ferino more *Dion.* 136. *Agn.* 276.
ferire] ictus lictoris suscepit:
-ientis *Dion.* 225. ut (*deus*) mallet
miserari quam -ire *Pafn.* 12, 6.
feritas crudelis *Agn.* 275 *app.* lupina
Agn. 356. magna *Pel.* 125. tanta
Pel. 89. parilis *Gong.* 449; urbs
novae Martis -ate superba *Pel.* 11.
ferox] hostes *gest.* 572. gentes *gest.* 4
(*Heiden*; *sing. de hostibus Christia-*
nis r. 618). praedo *Theoph.* 374 (*dia-*
bolus); edicta necis -ocis *Dion.* 157.
ferrati cunei *Gong.* 74.
ferre crucem in humeris *Gall.* 12, 1.
palmas manibus *Ioh.* 19. sceptrum
gest. 1479. signum fidei *Agn.* 64.
Romani urbicolae insignia laudum
ferentes ex more *Gall.* 10, 1 (*sc.*
laureas victoribus). hic sibi (*s. e.*
ei) de Christi (*cf. app.*) fertur mox
laurea rara et manibus bravii pal-
mula perpetui *Gong.* 443. en tibi
versiculos, Gerberg, fero, domna
novellos *Bas.* 1. mihi qui scri-
benda ferebant *gest. prol.* 1, 2.
quaecumque secreta ferebant *gest.*
100 (*de nuntiis*; *cf. Mar.* 179.
auxilium viro fideli *Theoph.* 11.
opem dolori *Abr.* 3, 1. solamina
fratri *gest.* 197 (*cf. prim.* 244 cae-
litus auxilii petiit solamina ferri).
munus veniae scelerosus fertur ab
arce *Dion.* 223. gratias deo *Cal.*
9, 33. laudem (dei) pietati *Pafn.*
12, 4. incensum *Ioh.* 22. diis libe-
mina *Dulc.* 11, 1. *Sap.* 5, 4 (*cf. Mar.*
202). sacrificia *Dulc.* 1, 1. munera
(deo) *Mar.* 313; quo regina suum
tulerit gressum *gest.* 364 (*i. e. quo*

- fugerit*); nec (*terra*) mis terroris potis est vim ferre potentis *asc.* 48 *app.* ferre meum facinus quia non patitur grave mundus *Theoph.* 189. vim paternae monitionis ferre nequivi *Abr.* 7, 7. hoc vix pontifices crudeli corde ferentes *Agn.* 344. quod illa aegre ferens *Cal.* 9, 2. eius teneritudinem aegre ferre diutinum laborem *Pafn.* 10, 4. quod ipse pati respuit, nos ferre suasit *asc.* 59. laborem *Bas.* 197 (*spiritualiter de temptatione daemonum*). difficultas cuicumque laboris tolerabilius fertur, si haut incerta accipiendae spe mercedis relevatur *Gall.* 1, 4 (*cf. Ekkeh. Walth.* 157, *Abaelardi hist. cal. p. 3 Cousin; prima elocutionis origo ad Ciceronem redit: epist. ad fam. XV* 20, 2. *de fin. III* 13, 42. *Tusc. III* 23, 55). quantum pro Christo tuleris patiando doloris *Dion.* 138. quamvis talem ferret sub corde dolorem *gest.* 343. omne maeroris pondus cunctique doloris, quod prius absentis causa tulerant senioris *gest.* 1184. damnum qui tale tulerunt *gest.* 273 (*sed Pel.* 408 *de capite flammis immisso damnum ferretne calor; cf. damnum*); praeceps ferebatur in foveam desperationis *Abr.* 3, 6. (*scintilla*) resiliens mihi in faciem ferebatur *Cal.* 9, 13. stella maris, circa quam fertur mundus et rotatur polus *Abr.* 2, 3 *app.*; ferunt (*a. c. i.*) *Gong.* 27. *Pafn.* 2, 5. addito subiecto (*cf. Heinze ad Lucr. III* 42 *p. 56*) quidam *Pafn.* 1, 15. illi, qui . . *Sap.* 6, 2. ut fert multorum sententia *prim.* 185. fertur (*n. c. i.*) *Mar.* 185. 614. 735. *Pel.* 195. *Theoph.* 162. *Dion.* 45. *gest.* 321. *prim.* 338.
- ferrea* imponens tegmina membris *Pel.* 119.
- ferrum* stringite *Gall.* II 7, 2. exacto -o *Pel.* 59. 294 (*de supplicio*). -o iugulos forari *Pel.* 258 *app.* hostili -o quo (*sc. rege*) iam superato *Pel.* 30.
- fertilitas*] loci pro -ate decori *Dion.* 143.
- fervere*] fornacem cogunt -ere minacem *Pel.* 394. sartago plena pice et cera ardentibus rogis superponatur, et in -entem liquorem haec rebellis mittatur *Sap.* 5, 11 (*bis*); sanguinis siti *Gong.* 445. haut ira -ens, odii nec felle tabescens *gest.* 741. -ebat daemonis ira *Pel.* 97. (*Gerberg*) sese Christo clam consecraverat ipsa caelesti -ens sponso velamine sacro *prim.* 322 *app.*; ferbui] *cf. fervere*.
- fervescere* nimio zelo *Theoph.* 228. in amore (incesto) *Bas.* 35. 102 (*cf. v. 119*). (*infans lacte*) pulsus, gravido ferbuit ingenio *Gong.* 44. plus licito succensâ ferbuit ira *Dion.* 48. fervor ebulliens (*cerae et picis*) *Sap.* 5, 25.
- festinare* c. *inf.* *Mar.* 842. *Theoph.* 38. *Dion.* 33. *Agn.* 385.
- festinus*] quendam petiit -us Hebraeum *Theoph.* 83. ipse quidem gentem -us adivit eandem *gest.* 620 (*cf. v. 691. Dion.* 141).
- festum*] instantis -i cunctis venerandi *gest.* 364 (*de natali domini*); sanctorum venerabile -um cunctorum *prim.* 193 (*cf. v. 214. 380. 392. 395*).
- festus*] sub tempore -o (*Iudaeorum*) *Mar.* 86.
- fetus*] genitrix tali faetu (*cf. app.*) bene felix *Mar.* 312. cum proprii -us pusiolis tribus *Sap.* 1, 3.
- ficilis*] corpus contextum venis -e languidolis *Gong.* 478.
- fictus* v. *ingere*.
- fidelis*] homo *Mar.* 84. vir *prim.* 99 (*utrumque de marito*). amicus *Abr.* 3, 16. *gest.* 1148 v. *infra*; *de fide religionis*: gens *Pel.* 117. grex *Theoph.* 268. 413. plebs *Bas.* 228. *gest.* 36. 170. populus *Pel.* 23. turba *Pel.* 354. 406. *Bas.* 251. *Dion.* 239. urbs *Pel.* 62. -i ablutoque viro Christi baptismatis unda *Theoph.* 112. si post haec perstare cupis sine fraude -is *Theoph.* 354. *cf. Pel.* 343. *Theoph.* 84. 283. 396. *Abr.* 3, 9. *Sap.* 9, 6. (*Christi*) testis (*i. e. martyr*) *Pel.* 297. 319. Iohannes (*apostolus*) *asc.* 90. pax vobis, fratres semper mihi rite -es *asc.* 109 (*Christus ad discipulos*); rex *Pel.* 79 (*Christianorum*). *de David gest.* 139. 252. *de Henrico vel Ottone gest.* 215 *app.* (*Liudolfus*) cunctis blandus dulcedine mentis, mansuetus,

clemens, humilis nimiumque -is *gest.* 431. grates tibi dentur, karissime fili, quem constare penitus cognosco -em *gest.* 1148; cordis -is *asc.* 68 (r. 62 ceu pastor verus cordis bonitate -is, *de Christo, ambiguum*). mente -i (*clausula versus*) *Mar.* 697. 744 (*cf.* v. 752). *Theoph.* 397. *Agn.* 438. 452. *gest.* 636. (semper, multum) pietate -i *Mar.* 47. *asc.* 64. *gest.* 301. voce -i *Mar.* 861; ut mea caelestis fieret doctrina -is *asc.* 57 (*i. e. fidem acciperet*).

fides] nostrum disrumpere pactum et -ei foedus servandum solvere prorsus *prim.* 341 (*die Verlobung aufheben*). haut obscura tuae -ei signa (*cf. infra*) dedisti *gest.* 1149. quanto perfectae -ei dilexit amore Henricum regis fratrem regina fidelis quod suae -ei studio se subdidit omni *gest.* 737 sqq. quem colit eous mente -e populus *Gong.* 120 *adn.* (*rusticus ad Gongolfum*). vestrae -ei confidens secretum enucleo. nihil nostra de parte infidelitatis tibi obviabit *Pasn.* 2, 4. pro deum atque hominum -em *Cal.* 3, 5; *de religione*: -ei constantia *Sap.* 5, 33. cultus *Dion.* 43. meritum *Agn.* 446. mysterium *Gall.* 6, 1 (*cf.* p. 191, 30). nitor *Agn.* 31. ratio *Theoph.* 261. sacra *Gong.* 41. *Bas.* 147. *Dion.* 50. sacramentum *Mar.* 563. sermo *Dion.* 221. signum *Agn.* 66. 153. stabilitas *Gall.* 5, 7. plebs doctrix -ei *asc.* 117 (*i. e. apostoli*); qui fuit incredulus, -ei cessit bene victus *Dion.* 28; quo -em, quam expugnatis, plenius edicerem *Sap.* 3, 7. sectari *Agn.* 201. servare (*nec terreri supplicii*) *Dion.* 184. *Agn.* 109; stabiles -e *Dulc.* 2, 2. a domino impetrare -e credentes omnia posse *prim.* 242. haec ita credentem cordisque -e retinentem *Theoph.* 328. mente -e v. *supra.* -e salva gaudens obdormit in illo *Agn.* 412. in -e perseverare *Sap.* 4, 2. 5, 1. in (Christi: *cf.* *Agn.* 201) -e et dilectione *Gall.* 5, 5 (*cf.* II 9, 1 sanctae trinitatis). solidatum iri *Sap.* 5, 30; *adi.*: constans *Sap.* 5, 26. firma *gest.* 643. melior Christi *Agn.* 201 (*sc. quam paganorum*).

perennis *Agn.* 109. pura *Pel.* 5. recta *Bas.* 147 *app.* sacra *Mar.* 49. *Pel.* 23. *Theoph.* 336. trina *Gong.* 39. vera *Dion.* 43.

fiducia] quae -a, quae constantia mentis mihi post haec. cum . . ? *Abr.* 6, 1 (*wo bleibt . . ?*). quae Gallicos retinet -a captos, nescio. ut . . *Pel.* 107. et unde tibi tanta -a, ut . . ? *Pasn.* 7, 13 (*cf. gest. prol.* 2, 12).

fiducialiter] vestris corroborata sententiis -ius praesumo . . II ep. 1.

fidus] custos semper -us *Mar.* 11 (*coniunge astans sibi*). pastor *Bas.* 253. -issima gens *Pel.* 126 (*utpote Christiana*). numquam permansistis mihi -i *Bas.* 53 (*queritur diabolus*).

figere gressum sursum *Mar.* 302 (*i. e. ascendere*; aliter *gest. pr.* 3 illic gradum -gens, *i. e. pausans*). haec discens animo mandavi sedulo fixa *Mar.* 403 *add.* (*cf. Gall.* 1, 3 memoriae -xum teneo). proxi vestigiis -gentes oscula prolis *Mar.* 653. manus (Christi) clavis ligno -xere cruentis (*dat. ut cruci-figere*; *asc.* 44. sursum -xis ocellis *asc.* 124. baculum tractis nervis in terram -xit *Gong.* 208. lictores funeris evias limpharum gremio credunt in saxaque -gunt *Pel.* 313. -ge in deo spem mentis *Abr.* 7, 9: *cf.* fixus).

figmentum] Terentii figmenta II *pr.* 2.

figura] talibus ac tantis aliis multisque -is admonitus *Theoph.* 27 (*exemplo Ninivitarum, David, Patri filia* *Gall.* 1, 8. 2, 5. 6. *Sap.* 2, 1. 3. 4. 5. 7. 8. 5, 13. 15. 27. 28. 7, 1. 8. 1. 9. 1. *gest.* 471. *prim.* 23. herilis *Gall.* 1, 7. 3, 1; *spiritualiter Abraham ad Mariam* (*cf.* p. 147, 25) o adoptiva -a *Abr.* 2, 1. 7, 2 (*optiva* 3, 3 *app.* *Pasn.* 12, 1 *Pasn.* *ad Theod.* *cf.* *Abr.* 3, 12. 14. 7, 2. 9. 13 (2, 1 *Effrem ad puellam, fort. propter astem, multum disconvenit, -a; 6 illa* 2, 8 pater *Effrem*).

filius dei *Abr.* 9, 6. *gest. prol.* 2, 1 (*cf. asc.* 134 tu meus es carus percontus unus). virginis *Abr.* 2, 1. 7, 1 (*cf. virgo*). suumque diabolo -um relinquamus *Cal.* 9, 13 (*sc. Forte*

- natum*). o -i mortis *Agn.* 61; *Pel.* 163 (dulcissime fili). *Agn.* 44. 125. *gest.* 6. 464. 1147 (karissime fili). *prim. prol.* 3 (clarus -us Oddo *Liudolfi*). v. 309. 564; *spiritualiter* fili Calimache *Cal.* 9, 18 *Iohannes ap.*, et fili *prim.* 157 *Sergius papa ad Liudulfum*.
- filum minimum (*acc.*) pannorum *Mar.* 626. -a vel etiam floccos de panniculis a veste Philosophiae abruptis evellere *II ep.* 9. purpureos digitis -os (*cf. v.* 363) operans benedictis *Mar.* 519.
- ingere] deus, qui, diversa duo socians, ex hoc et hoc hominem -ngis *Cal.* 9, 9. curam tibi -ngere noli *Bas.* 185. somnum -nxit *Gong.* 231. si nostras aures simulata vetustas non rebus -ctis luserat et dubiis *Gong.* 68. non -cta loquentem *Mar.* 602. ne quis -ctis auderet dicere verbis (*de Christo*): 'ecce, quod ipse pati respuit, nos ferre suasit' *asc.* 58.
- finire] verborum tua nunc est -ienda *Sap.* 5, 22. -ita oratione sacra *Sap. inscr.* his ita -itis *Mar.* 122. 323. 463 *post orationem, sed gest.* 1511 his ita -itis et summam replicatis, i. e. in extremo opere.
- finis instat peccandi tempusque nostri discidium *Pasn.* 4, 4. ne -em caperet subducta posteritate inclita regalis prosapias generis (*Gong.* 345. sed nec sic veteris -em sumpsit dolus hostis *gest.* 318 (*cf. Mar.* 211). tradamus illas bachantibus flammis, quo -em demus conviciis *Iulc.* 11, 3. (*deus*) morte me praeveniando -em stultitiae dignabatur dare tantae *Agn.* 326 (*reflexire* -em stultitiae pergas ut reddere tantae *Bas.* 121). ultra non tendo, -em sed provide pono (*sc. curmini*) *gest.* 1509. sine -e *Theoph.* 164. *Dion.* 94. *Agn.* 196. 387. 423. 453. *prim.* 560. sine -e perennis *gest.* 405. -e tenuis (*ad finem vel mundi vel vitae*) *Mar.* 225. 384. *asc.* 74. 74. *Gong.* 427. 581. *Pel.* 412. *Sap.* 5, 30. *prim.* 97. 175. (*Christus*) principium cunctarum, -is quoque rerum *gest.* 247 *app.*; lectis de -ibus orbis *Mar.* 615. occiduae -es partis *Iustinus* adivit *Dion.* 141. patriae *gest.* 1168. 1177; dum vix aetatis -es tetigit mediocris *prim.* 297 *app.* pro nece martyrii laudando -e peracti *Pel.* 304. vitam -e bono consummans *prim.* 576 *app.* (*cf. Theoph.* 441. *gest.* 125). finetenus v. *supra*.
- firmare] quem victrici populum dextra superasti, tecum facias -are tenendum foedus, cum iuramento structum metuendo *gest.* 1158. caelorum pax quia vera quo regit immensum -avit foedere caelum illarum mentes mutato more fideles *Mar.* 751 *app.* quae (*praedia tradita*) rex Arnulfus post haec per scriptum regali iure statutum -at *prim.* 454. iura monasterii *prim.* 468; omnes esse locum -abant (i. e. *affirmabant*) sanctificandum *prim.* 225.
- firmus] muris bene -is *gest.* 520. 584. in tutis -isque locellis *gest.* 627. brachiis bene -is *Dion.* 231. duritiam mentis bene -am *gest.* 3. fides *gest.* 643. iuramentum *gest.* 1163. -is hoc confirmaverat oris *gest.* 222. responsis dicunt bene -is (*a. c. i.*) *Mar.* 609 (*i. e. iurant*). spes *Agn.* 243. studio bene (*firmiter*) *prim.* 60 *app.*
- fixus] ut -um digiti esset opus proprii *Gong.* 10 (*i. e. absolutum*); *cf. figere*.
- flagellabatur puellula *Sap.* 6, 1.
- flagitare] (*Hebraei*) auxilium -at lacrimando nefandum *Theoph.* 86. tu, consilium cuius (*cf. app.*) merito -amus *prim.* 146.
- flagitium] ne ad tanta devenirem -a *Abr.* 6, 5 (*i. e. ad quaestum meretricium*).
- flagrantia (*sic; cf. app.*) odor istius -ae praetendit -am mihi quondam usitatae abstinentiae *Abr.* 6, 3. -am paradisiaci aromatis *Sap.* 5, 23.
- flagrare] quando illicito amore -abas, avaritiae calore aestuabas *Pasn.* 3, 12. nos quoque (*post eius mortem natae*) haut minus illius (*Oddonis*) constanter amore -amus *prim.* 126. tanto servandae virginitatis -ant amore, ut *Gall.* 12, 10.
- flagris mactatum duris *Dion.* 164. scindant -is eius membra *Sap.* 5, 6.

- si -a parvipendis, acrioribus poenis coartaberis *Sap.* 5, 21.
- flamen alium *asc.* 29. divinum *Dion.* 117. sacrum *Mar.* 304. 896. *asc.* 71. *Theoph.* 180. *Dion.* 194. *Agn.* 319. 375. *prim.* 592. sanctum *Mar.* 34. *Theoph.* 301.
- fla(m)ma *Sap.* 6, 2. pluralis *Pel.* 394. *Agn.* 363. *Sap.* 5, 36. inter -arum crines crepitantes *Agn.* 370. -is caelo actis *Theoph.* 188. rapidis *Pel.* 402. bachantibus *Dulc.* 11, 3 (*cf. Sap.* 5, 35). uritur -is acriter aequoreis *Gong.* 410 (*verbrüht sich im siedenden Wasser*); -is (*gehennae*) credenda meretrix *Gong.* 543.
- flammato astu *Pel.* 99.
- flammea facie (*angeli*) *Cal.* 9, 13.
- flammivomus] ludens inter -os vapores vagabat *Sap.* 6, 2. -is alte (*cf. app.*) surgentibus undis *Pel.* 400.
- flatus (*Lebensodem*)] caelitus acceptum direxit ad aethera -um *Theoph.* 30 (*cf. prim.* 493; *Agn.* 411. *prim.* 285). ceu sese lacrimis sperarent posse refusis extincti -um citius revocare reductum *prim.* 530. vivaci -u redivivos artus iterum intrante *Pasn.* 13, 4 (*cf. Agn.* 305. *prim.* 578).
- flavicomantis vestis *prim.* 44 (*aus Kamelshaaren*).
- flebilibus sonis *Abr.* 3, 14 (*i. e. lamentis*).
- flectere] arbor, -e tuos summo de vertice ramos *Mar.* 775. tuum citius te -ere collum sub sacris Vestae plantis faciam venerandae *Agn.* 182. -e cervicem diis *Dulc.* 1, 5. nullatenus ad deorum culturam potest flecti, nec terrore umquam potest frangi *Dulc.* 12, 4. non -imur tuis suadelis *Sap.* 3, 7.
- flere *Mar.* 105. 177. 560. *Theoph.* 439. *Dion.* 77; proprium reatum *Dion.* 59 (*cf. Pel.* 193). reginam magno luctu *gest.* 402. loetum senioris *prim.* 541. post obitum domnae flendum cunctis Eadithae *gest.* 597. flendo concilio *Gong.* 396 (*ad iudicandam ducissam adulteram*).
- fletu pernimio *prim.* 537.
- floccus] fila et -os de panniculis a veste Philosophiae abruptis evel-
lere II *ep.* 9; (non) -i facere *Gall.* 4, 3. II 3, 1. 5, 7.
- florere] decore sui (*i. e. Oddonis*) -ente per omnia regni *gest.* 777; -ente primis sub annis *Agn.* 179. 201. studio -ente *Theoph.* 11 *adn.*
- floriger] campus *Mar.* 254. locellus *Gong.* 100. 203. atriolum *Gong.* 17.
- florum variorum *Agn.* 429. Oddo (II) Oddonis (I) flos augusti splendor venerandi *gest. prol.* 2, 2 (*ut ruly flos virgae Iesse*). Camenam (*discipulae*) fulcire tui flore magisteri *Mar.* 10. insignis iuvenilis stema-
floris *Agn.* 44 (*cf. Pel.* 169. *prim.* 57 *app.*).
- fluctivagos greges (*piscium*) *Pel.* 12 *adn.*
- fluctus] visio quae -us animi com-
pescuit eius *Dion.* 63.
- fluentis septenis sophiae *Pel.* 11.
- fluere] omnibus -unt lacrimae (*cf. Cal.* 5, 1. *Pasn.* 3, 5) prae gaudio *Gall.* 12, 11. ipsius dulcedo -nt ab ore *Agn.* 95. sudore ob lassitudinem -unt *Sap.* 5, 8.
- fluitare] undas fonticuli -antes gurgite dulci *Mar.* 706. (*populum*) gentilem laetitia -antem *Mar.* 51.
- fluvii harenis *Pel.* 290.
- focus (*Feuer*)] cumque -us gremio fureret fornacis in amplo *Pel.* 24.
- fodere] sub terra foveam facerent -iendo secretam *gest.* 330 (*cf. prim.* 372 b).
- foedare] sanguis stillans de valvae barbam -avit *Pel.* 273.
- foederatos (*opp. publicos inimicos*) *Gall.* 9, 3.
- foedo sordidoque in tugurio *Pasn.* 7, 12. -is putredine membris *Pel.* 265. quanto extitit -ior (*in quanto meretricio*), tanto apparent nitidior (*in poenitentia*) *Abr.* 9, 4.
- foedus] tecum facias firmare tenendum -us (*Italos*) *gest.* 1159 (*Otto ad Liudolfum*). summo cum -ere pacis *gest.* 1164. gratiolae -er nostrae *Pel.* 108 (*rex de subiectis*). restaurato rursus -ere primo *Pel.* 129. caelorum pax quia vera quae regit immensum firmavit -ere caelum illarum (*sc. ferarum*) mentes mutato more fideles *Mar.* 751; -ere legali (*cf. Mar.* 82. 331. 429. *gest.* 64 *prim.* 86) coniugii soliti *Gong.* 34.
- fidei -us (*die Verlobung*) servandum solvere prorsus *prim.* 341. animus

- (*Ottonis et Henrici*) fraterno -ere iunctis *gest.* 377 (*germano de sororibus prim.* 477).
- foetoris nimietate *Pasn.* 7, 12. (nimii) molestia *Pasn.* 7, 12. 12, 3 (*cf. Abr.* 3, 8 *de dracone*).
- fomes mali et incentor *Cal.* 9, 12. sceleris *Agn.* 62 *app.* ne ullus -es vobis relinquatur sperandi *Pasn.* 4, 3.
- fons recens *Mar.* 788. novellus *Gong.* 379. utribus in nostris quia nec est guttula -ntis *Mar.* 767. tincti -nte baptismatis *Gall.* II 9, 1 (*at Bas.* 58 -ntis baptisate lotos); toto lacrimarum -nte *Abr.* 3, 5 (*cf. Ierem.* 9, 1). sanguinis *Sap.* 5, 9; -ntem perennem, alma dei genitrix, exoro tuae pietatis *Theoph.* 367. sacrorum bibulus -nte librorum *Dion.* 124.
- forari (*deponens*) iugulos *Pel.* 258.
- foras eiectionem (corpus) *Cal.* 9, 1 (*e sepulchro*); *cf.* fores.
- fore *v. ind. gramm.* esse.
- fores] pro -ibus (*vor der Thür*) *Dulc.* 3, 2. 4, 1. 4. ante foras *Abr.* 3, 8 (*at cf. app.*).
- forma] (*simulachra*) artificum cura conformata metallo membrorum falsam portant solummodo -am, mobilis officium complent nec corporis ullum *Agn.* 170. prima -a renovata *Agn.* 311 (*de resuscitato*); corporea (*Christi*) *Mar.* 308. 872. carnis veram sumpsit de virgine -am *Theoph.* 450 (*cf. Mar.* 884). hac veniet iudex -a, qua pergit ad aethra *asc.* 126. patris et nati, numen quoque pneumatis almi aequali -a pollens sub nomine trino *Mar.* 224. sine materia -a *Cal.* 9, 26. *Pasn.* 13, 3 (*i. e.* -a sine materia *Sap.* 9, 6); -a conspicuae vultus *Mar.* 417. -ae splendore decorus *Pel.* 145 (*cf. Mar.* 467. *prim.* 10). *cf. Pel.* 328. *Abr.* 5, 3. *Pasn.* 1, 24. *adi.*: amanda *Pel.* 232. amoena *Agn.* 13. praenitida *Pel.* 144. 213. praepulchra *Agn.* 78. regalis *gest.* 88 (*at v.* 475 *adi. pro genit.*, *i. e. reginae*). illius -ae decus speciosae *Agn.* 45; illis fit similis magnae -a probitatis, quis fuit aequalis propectu nobilitatis *prim.* 488.
- formare] omne, quod ex elementorum -atur materia *Sap.* 9, 5; verbula labris *Mar.* 139. verba (lingua) *Mar.* 757. *Gong.* 106. 577.
- formidare] ne trepidetis, ne -etis *Gall.* 9, 3; minas *Sap.* 5, 26. aliorum iudicia *gest. pr.* 10. crudelitatem gehennae *Pasn.* 7, 12; quod (*coni.*) *gest. prol.* 1, 18. *inf. Abr.* 8, 1. *Sap.* 2, 1. *a. c. i. Theoph.* 372.
- formido nulla *Mar.* 882 (*cf. v.* 807). nimia *Theoph.* 427. conscii reatus nova -o *Pasn.* 3, 7 (*entspringend aus*...). digna *Theoph.* 156. gehennae *Pasn.* 12, 3.
- formosos facie iuvenes *Pel.* 206.
- fornax] cumque focus gremio fureret -acis in amplo *Pel.* 386. iube -acem succendi *Sap.* 5, 25. -acem cogunt fervere minacem *Pel.* 384. proiecisti illam in -acem igneum colorem prae nimio ardore exprimentem *Sap.* 6, 1.
- fornix] Corduba locum servat sub -ice tetrum *Pel.* 193 *adn.* (*de carcere*).
- forsan I *pr.* 4 (*ind. fut.*) *Gall.* 6, 1 (*si f., coni. praes.*). *gest.* 151 (*ni f., coni. imperf.*). *prim.* 296 (*ind. perf.*).
- forsitan (*ind. fut.*) *Gall.* 3, 1. *Sap.* 5, 24.
- fortasse *cf. ind. metr.*: '*particulae*'.
- forte] si quid f. probetur recte compositum I *pr.* 9. si..., serenitas faciei mansuetudinem f. designat eius animi *Gall.* 3, 2 (*cf. Cal.* 9, 5). f. facilius convertetur, si... *Dulc.* 10, 1; *cf. ind. metr.*: '*particulae*'.
- fortis] deus *asc.* 101. rex caeli -is, cui subiacet astriger axis *Mar.* 126. -issime princeps *Pel.* 210. egregio strenuoque duci, nimium quoque -i *gest.* 448. gens Saxonum *gest.* 669. legio *gest.* 571. manus *gest.* 612. o -issimi centuriones *Sap.* 5, 6. martyr -issime Christi *Pel.* 1. -is testis *Dion.* 188; arbor -issima *Mar.* 777. ceu murus iaculis obstans -issimus hostis *gest.* 52. tam -ia bella *gest.* 288. discordia *gest.* 169. luctamen *gest.* 285. mandamen *Bas.* 239. vox *asc.* 132. remedium *Pasn.* 7, 7. amor *Agn.* 124. *gest.* 348. materni vis -is amoris *Theoph.* 227. vox *Mar.* 274.
- fortiter (*de bello corporali vel spiritali*) *asc.* 10. *Agn.* 27. 263. *Gall.* 9, 1. *gest.* 51. ministri instantes variis f. (*i. e. sedulo*) officiis *Gong.* 210.

fortitudo] sed nec nostrae nec deorum -ini titulus debetur triumpho *Gall.* 10, 1. vincite infantilis teneritudinem aetatae maturi sensus -ine *Sap.* 4, 1. ipsi soli (deo) honor, virtus, -o et victoria *Cal.* 9, 33.
 fortuna] in summa -a (degere) *Mar.* 78. augustus revertitur vultu admodum sereno. bona -a *Gall.* 3, 2. si non -ae restaret causa sinistrae *gest.* 726. utriusque eventu -ae *Cal.* 2, 1 (casu *Abr.* 3, 1). sperandae -a victoriae illudit nos *Gall.* 9, 2.
 fortunata genitrix *Mar.* 281 (i. e. tali faetu bene felix r. 312). se -um credens et honoribus aptum; si . . . *Agn.* 48. -a Maria, laetare, quia . . . *Abr.* 6, 2. -a satis nostrae res publica gentis *gest.* 164.
 forum] iuvenes in -o *Pasn.* 2, 1.
 fovea] sub terra -am facerent fodiendo secretam *gest.* 539 (cf. r. 543); desperationis *Abr.* 3, 6. perditionis *Abr.* 6, 3. mortis atra *Mar.* 838. *Bas.* 158.
 fovere] nunc ollas molli -et gremio *Dulc.* 4, 3. corpus in molli gremio terrae suae materiae pacifice -eatur *Pasn.* 13, 3 (cf. *Sap.* 9, 1). ut et corpus delicatum mediocriter -eas necessariis et animam sufficienter reficias saluberrimis monitis. ne solliciteris pro ea, quia eam materno affectu -ebo *Pasn.* 7, 16 (cf. 7, 3. *gest.* 403). virgineum coetum Christi famularum (*Otto dux*) -it clementer necnon provexit amanter *prim.* 511. regis pietate -ente perennis *gest. prol.* 1, 2.
 fragilis] -em vilis sexum mulieris *Bas.* 10. quanto sexus -ior scientiaque minor *gest. pr.* 9. mulier *gest.* 243. pueri *Mar.* 850. vires *Mar.* 25. 539. mundus *gest.* 63. honor *Theoph.* 62. ipsorum -i iuri *gest.* 227 (opp. divina omnipotentia r. 228 sqq.). caro (s. r., ubi addatur *Agn.* 2). amor *Bas.* 103. mens *Theoph.* 71. *gest.* 743 (plur. *Bas.* 173. *gest.* 319. *prim.* 454). calamus (*Gong.* 338. *Bas.* 11).
 fragilitatis nostrae (i. e. humanae) particeps (*Christus*) *Cal.* 9, 12. suum (cf. app.) nostrae -atis *Pasn.* 1, 2 (cf. 1, 22). mea *Pasn.* 7, 11. 12. feminea I *pr.* 4 (opp. virile robur). II *pr.* 5. sexus feminei *Sap.* 3, 3.

fragrantia r. flagrantia.
 fragmen] -ina sacra *Pel.* 351. testis (i. e. martyris) *Gong.* 332. *Pel.* 49. fragmentis castis *Cal.* 9, 11 (i. e. corpori *Drusianae*).
 frangere caelestem panem *Dion.* 17. nobilis ut testis fluvii collis. harenis membratim creperet raptim fractusque periret *Pel.* 82. inito certamine ora naresque pignis frangendo *Pasn.* 1, 26. -ngitur adversa fragilis valitudine carae *Theoph.* 432. Hathumoda -ageba: nimio sese (corpus *Theoph.* 301. persaepe labore *prim.* 343. (*Christus*) victor magno fregit luctamine tela (*diaboli*) *asc.* 9. si 129 fregisset avorum *gest.* 718; frang. in dubio certamine *Pasn.* 7, 11. sudore certaminis *Gall.* 1, 4. terrore *Dulc.* 12, 4. curiositate *Gall.* 3, 1. pondere curiositatis *Pasn.* 1, 22. conviciis *Agn.* 284. vis frangitur obiurgationis I *pr.* 9 app. frater *Mar.* inscr. r. 396. *gest.* 72. r. 196. 198. 219. 369. 634 (amandus). *prim.* 367. regis *gest.* 153 (venerandus; cf. r. 676). 173. 183 (generosus; cf. r. 351. 215. 324. 738; spiritualiter: f. *Dionysius* *Dion.* 120 (loquitur *Clemens papa*, f. et coheremita *Abr.* 1, 1. *Pasn.* 10, 1. f. *Effrem* *Abr.* 3, 1. f. *met* *Antonius* *Pasn.* 9, 1 (cf. 10, 11). : noster *Theoph.* 419 (*episcopus de Theophilo converso*). fratres mit: rite fideles *asc.* 109 (*Christus ad discipulos*). dilecti *Theoph.* 62 (*episcopus ad plebem*). intende: *Cal.* 2, 4 (*amici ad Calimachum*, fraternus] affectus II *ep.* 2. amor *gest.* 691 (*Henrici et Aethelheithae*, animis -o foedere iunctis *gest.* 57. fraudare] nec timet (*David*) insidii circumveniendi dolosis inconst: vita -are virum sine causa *Theoph.* 252. sed nec ferventis bratio -at: amoris *Pel.* 303. (*Otto Johannes XII.*) sedis apostolicae -ari 119 *privari*) fecit honore *gest.* 187.
 fraudolenta deceptio *Cal.* 9, 11.
 fraus (persaepe de diabolo. cf. r. 1. *Theoph.* 414. *Bas.* 134. *Dion.* 12. *Agn.* 199. 233. 340. *Abr.* 2, 1. 3. 6. *gest.* 203. 752). *Mar.* 646. *Gong.* 432. *Pel.* 138. *Theoph.* 69. *Bas.* 66; plur *Gong.* 433 (omnigenae). *Agn.* 194. 22.

- gest.* 241. 265 (tantas). 547 (omnes); *adi.*: astuta *Theoph.* 104. cuncta *Bas.* 74. diabolica (i. e. ipsius diaboli) *Abr.* 3, 19. magica *Theoph.* 84. *Agn.* 282. mala *gest.* 203. maligna *Gong.* 439. occulta *gest.* 137. saeva *Dion.* 152. secreta *Bas.* 238. *gest.* 167. vulpina *Sap.* 5, 22. -dis commentum cunctis per saecula dolendum *gest.* 730. -dis miserum circumdedit armis (*diabolus*) *Gong.* 443. David regem toties de -de fidelem eripiens Sauli *gest.* 252. sine -de (cf. *Agn.* 152) fidelis *Theoph.* 354. frenare] pressis -at sua verba labris *Gong.* 129. frendentes dracones *Mar.* 713. -entes more ferino *Dion.* 136. -ens velut ira leonis *Bas.* 81. -ens cordisque dolore tabescens *Dion.* 61. frendescens (ut?) leo *Agn.* 127. more ferino *Agn.* 276. frenum] subiectos -is rite domando suis *Gong.* 22. (*bonus rex*) cives iustis domuit quot tempora -is *Pel.* 29 (cf. *gest.* 141 -is bonitatis). si artioris -os (cf. *app.*) observantiae aliquantisper laxabis *Abr.* 3, 17. frequens successus triumphi *Gall.* 2, 2. bellorum structura variorum *gest.* 171. frequentare] ecclesias -abant *Gall.* II 5, 3. (*simulator Mariam*) simulata visitatione -abat *Abr.* 3, 4. (*deum*) merito cives caelestes laude -ant *Mar.* 287. frequentationes hortamentorum adhibemus *Gall.* 6, 1. frequentius (i. e. -nter) II *pr.* 2. *Gall.* 13, 4. frigorea lympa *Gong.* 97. unda *Gong.* 407. terra *gest.* 360 (*im Winter*). frigus] hiemis saevum -us furientis *gest.* 358. frivola (*dummes Zeug, das!*) *Gall.* II 5, 4. (*Thais*) -a, quae sectabatur, odiendo refugit et castum sapit *Pafn.* 7, 4. animo contempnimus -a *Sap.* 3, 5. frons (*saepius cum adiectivo pro facie*) *masc.* traditur *Gong.* 60 -nte pio (*nam ita verba coniungenda*). *Pel.* 236 summisso. *prim.* 42 de terra levato; sic correxi rugoso *Sap.* 5, 4 *propter homoeoteleuton*, nec iam dubito, quin item *Mar.* 774 et *Gong.* 265 sereno scribendum sit cum *homoeoteleuto puro*; -ntis regalis sertum *gest.* 498. pelliculam *Pel.* 394. angelus designat regis servos in -nte perennis *Ioh.* 17; in -nte (i. e. initio) precis *Agn.* 372. fructibus hanc palmam maturis esse repletam *Mar.* 756 (v. 759 istius palmae de -u vesci. 779 -u cumque suo penitus fuerat spoliata). malae arbori amaros -us facienti *Cal.* 9, 29; si ventris -um mihi praestares pius ullum *Mar.* 136. frueretur adhuc calida vitaliter aura *Mar.* 117. simplicis et tenuis -itur velamine vestis *gest.* 355. pari similis splendore -i ditionis *prim.* 80 (i. e. imperio). frustra *Dulc.* 8, 1 (f. sudamus, in vanum laboramus). 12, 4. *Sap.* 3, 7. nec f. *Abr.* 4, 3. cur loqueris f., simulans (a. c. i.)? *Gong.* 367. un-nötig: *Mar.* 492. 533 (sudaverat). frustrari] utque labor talis non -aretur (*pass.*) amoris *gest.* 619. frustum] decidentia -a mei lacerati corporis *Sap.* 5, 23. fugam caperet *gest.* 519. captare *Gall.* 12, 5. maturemus *Dulc.* 5, 1. -am propriae partis male factam *gest.* 258. fugare] Egypti tenebras propria quo luce vetustas mox illustraret per se penitusque -aret *Mar.* 702. fugere (*in bello*) *gest.* 267. (*e carcere*) *gest.* 547. -iamus. milites, quo -itis? *Dulc.* 5, 1 (*sich aus dem Staube machen*). discedens a me citius -iendo recede *Agn.* 63. protinus ad vestrum -istis (*ehe man sich dessen versieht*) *Christum Bas.* 85; (*Christe*,) Herodem nulla formidine regem, sed sola -isti pro pietate *Mar.* 883. -e lascivorum consortia amasionum *Pafn.* 3, 9. ingredi formido. et merito, -iendus est quippe locus, in quo hostem sequitur triumphus *Abr.* 8, 2. fulcite me interim precibus assiduus, ne superer insidiis antiqui serpentis *Pafn.* 1, 28 (cf. *Sap.* 5, 30); quanto minus ulla proprii vigoris -iebar sufficientia I *pr.* 5 (cf. *gest. pr.* 8). hanc sordidolam tempta purgare Camenam ac -ire tui flore magisterii *Mar.* 10. quem sic cunctarum -iret copia rerum *Mar.*

76. fultus tantae bonitatis honore
Pel. 392. fultos semper cunctis ad
vota secundis *gest.* 1515; fultus
Christi munimine *gest.* 725 (*cf. Agn.*
379 *app.*). regis pietate perennis
prim. 72. caelestis solamine regis
gest. 149 (*at prim.* 463 *deus* per-
plures horum mundo subtraxerat
isto, quorum coenobium fuerat
solamine fultum). auxilii virtute
superni *gest.* 263.
fulgere] lux nova tristifico subito
-ebat in antro *Dion.* 174. tertio
conspicuae fulsere lucernae *prim.*
379. en mulier pulchre -et cir-
cumdata sole *Ioh.* 23. (*Maria*) est
praeclarum sidus, quod -et in
aevum regis (in) aeterni claro
diademate Christi *Mar.* 278; parti-
bus occiduis fulsit clarum decus
orbis *Pel.* 12. quo (*sc. merito facti*
benigni) quondam stabili fulsit
celeberrimus orbi istec *Theoph.*
153. inter virgineas -eret clara
catervas, lilia cen inter delicias
florum rutilat variorum *Agn.* 427.
inter quos (*fratres*) primus fulsit
cen lucifer ortus Oddo *gest.* 23.
(*spelunca*) radiis coepit -ere corus-
cis *Mar.* 571. (*Eadit*) perfectae
radiis -ens bonitatis *gest.* 89. nitida
corona *Agn.* 6. coronis illibatae
virginitatis *Sap.* 5, 29. gemmis
virginitatis *asc.* 91. laureola *Pel.*
310 (bene servata pro virginitate).
meritis celebres fulsere supremis
prim. 165. ossa fulgent variis mira-
culorum titulis *Gall.* II 9, 2. signis
coruscis *Pel.* 363. triumphis *gest.*
140. cunctis secundis *gest.* 728; sa-
pientia nominis -et in ore *Sap.*
3, 6; auro -entes vestes *prim.* 325.
radiis -entibus *Agn.* 80 (*de sole*
et luna). purpurā -ens *Mar.* 502.
nominis sui -ens aptatio magni
Mar. 634 (*de Iesu*).
fulgor] vultus splendore coruscant
ac -ore magis cunctae nitidam
bonitatis *gest.* 159.
furno altaris *Mar.* 208.
funda machinali iactum *Pel.* 278 (*cf.*
r. 285).
fundare] in qua (*valle*) -andum fuerat
praenobile templum *prim.* 220.
fundere] -dit in insontem concretum
furorem *gest.* 491; lacrimas *Gong.*

550. *Cal.* 5, 2. *gest.* 224. sanguine:
qui mundum -eo redimis morita-
rum *Mar.* 895 (*cf. Theoph.* 120). diem
paschae sanctum maculare -eo
cum sanguine iusti *gest.* 224. his
verbis summisso murmure -ei
Mar. 815 (*Bas.* 172 turbato pectore).
preces *Mar.* 444. 460 (devoto pec-
tore). *Agn.* 292. preculas *Mar.* 72.
Pel. 302 (studioso murmure). alti-
throno tales grates *Dion.* 202; geni-
trix in mundi lucem -dit ut hanc
sobolem *Gong.* 24 (*cf. Pel.* 20 -dit
albato Christo baptismo nato,
de urbe Christiana: huc referendus
locus); accumbunt pariter Franci
per moenia -si *Gong.* 217. quinis
in porticibus Salomonis -si pisci-
nae obice Bethsaidae *Gong.* 314.
fundus] cumque locum peteret -um-
que sitire probaret *Gong.* 143 *add.*
-o (*aquae*) nudatam committit
palmam *Gong.* 405.
fungi] Theophilum movit ab officio,
multos quo -ngitur annos *Theoph.*
61. iudicis officio -nctum feritate
lupina *Agn.* 336. (*Christus*) -nctus
imperio paterno ipsi (*palmas*) dice-
bat *Mar.* 773. forti mandamine
Bas. 229; prudentis -nctus valitu-
dine mentis *gest.* 203. quis -ngi
dono (*s.r.*) contigit aurivago *Gong.*
206. hunc -nctum cernens lumine
(*qui caecus fuerat*) *Dion.* 31. die
-ngebaris (?) extrema *Cal.* 9, 2
app.
funus *Leichnam*: *Cal.* 5, 1. 9, 12. 22.
extinctum *Pel.* 296. 314. 352. elata
-era sequi *Sap.* 8, 2. -eris interea
magni fit pompa parata *Gong.* 49
add. praenobile *Mar.* 120. vene-
rabile *Agn.* 431; *Tod*: orbatu mi-
sere pro -ere nati *Agn.* 20. quo
rebellis mater -eribus natarum
acrius torqueatur *Sap.* 5, 1.
fur] improbe f., furto raptam cito
desere praedam *Bas.* 240 (*ad de-*
bolum).
furentes caecato corde *Agn.* 22.
cumque focus gremio -eret for-
nacis in amplo *Pel.* 202. (*flamma*)
aestu nimio -entes *Agn.* 202; *fran-*
furio: -ientis nati *Gall.* II 9, 1.
furorem quo -iebat *Agn.* 142. rabie
-ienti *Agn.* 122. hiemis saevum
frigus -ientis *gest.* 224.

furibundus rex Herodes *Mar.* 692.

furor] fudit in insontem concretum -orem *gest.* 491. haec ubi nimio -ore latravit *Agn.* 134. maiore -ore repletus *Dion.* 80. tanto maioris rabiem spirando -oris *Agn.* 401. ut severitatem sentiat tui -oris *Sap.* 5, 19. dirumpor prae -ore *Sap.* 5, 18. cordis -ore tabescens *Dion.* 61. suum complere -orem, quo furiebat *Agn.* 142. mitigato -ore *Sap.* 3, 4; oblita rabie naturalique -ore *Mar.* 745 (*de draconibus*). furtim] clam cunctis et quasi f. I *pr.* 6.

furtivo vulnere laesus *Gong.* 472 (*hinterlistig beigebracht*).

furtum] improbe fur, -o raptam cito desere praedam *Bas.* 241 (*ad diabolum*).

furva nox *gest.* 550.

futurus (*cf. ind. gramm. esse*)] iam nunc praesaga dicebat voce -a *Mar.* 515. praecognitorem -orum *Abr.* 3, 9; saeculis quandoque -is *prim.* 30. 61. regi (quandoque) -o *gest.* 70. *prim.* 563. nunc ad bellum citius properare -um (*bevorstehend*) cogor *prim.* 342. sacrata festi mox nocte -i *prim.* 214. nocte -a *Theoph.* 88 (*i. e. proxima*). regnum *Theoph.* 323. iudicium *Theoph.* 326. *Bas.* 247. vita *Theoph.* 400; ipsum discipulum facias tibi rite -um *Bas.* 61 (*dass er es in Zukunft ist*).

ganea *Gong.* 449 (maligna). 472. 530.

gaudeo *Gall.* 1, 3. 12, 10. gaudens pariet etc. *Mar.* 187. 242. 443. 576. 772. 850. 862. *asc.* 139. *Bas.* 63. 69. *Agn.* 412. *Abr.* 9, 1. *gest.* 394. 648. 660. gaudentes domino laudesque canentes *Dion.* 206. gaudens gaudebit *Bas.* 15 (*cf. Esai.* 61, 10 gaudens gaudebo in domino). piis studiis gaudens congaudeo vestris *prim.* 159. gaudendo (*pro partic.*) *Theoph.* 87. 130. ut omnes praecordiorum venae intrinsecus exiliant gaudento *Pafn.* 10, 4. immolat domino gavisus pectore laeto *Mar.* 205. quem gavisus plebs suscepit *gest.* 692 (*cf. Pel.* 413 *add.*). gaudenti pectore *gest.* 583. gavisus mente *Mar.* 252; fit res gaudendi (*resuscitatus*), fuerat cui causa dolendi

(*mortuus*) *Agn.* 314. hinc mihi quam maxime gaudendum, tibi vero dolendum, quia . . damna-beris, ego autem . . *Dulc.* 14, 3. nunc est gaudendum, nunc in domino exultandum *Sap.* 5, 13. nunc nunc, filia, gratulandum, nunc in Christo est gaudendum *Sap.* 7, 1. corde-tenus II *ep.* 6. affectu cordis interioris *gest.* 1182; criminibus *Agn.* 189. colloquio scelerosarum mulierum *Agn.* 212 (*cf. p. XI²²*). de conversione (*Thaidis*) *Pafn.* 10, 4. inimicorum de morte suorum *gest.* 293. super errantis lapsus *Theoph.* 87. damnando nimium gaudens super illo *Bas.* 99. mox super insolita signi novitate stupendi admirando pavet, laeto sed pectore gaudet *Agn.* 334. phalanges angelicae gaudentes dominum laudant super peccatoris conversione *Abr.* 9, 5. qui dedit in tantis temet gaudere secundis *gest.* 1146; *inf.* (*etwas gern thun*) *Mar.* 222. 391. 469. *Bas.* 189; *a. c. i.* *Theoph.* 64. II *ep.* 6. *Cal.* 9, 25. *gest.* 728. si enim alicui placet mea devotio, gaudebo II *pr.* 9. euge, mater illustris, gaude. nunc quidem gaudeo, sed tunc tandem perfecte exultans gaudebo, quando *Sap.* 5, 27; (*libri fautoribus*) Hrotsvit praesens valere et perpes gaudere II *ep.* 1. animae gaudent in caelo *Gall.* II 9, 2. quas, alme pater, tecum praesta gaudere per aevum *prim.* 589 (*aliter Agn.* 448 *sancta parentibus apparens gaude*te mecum gratulando per aevum, quia . .); ferae orantes puerum, circa praeclaram gaudentes (*sich tummelnd*) atque Mariam *Mar.* 733. gaudimonio praecordiali laetor *Abr.* 9, 5.

gaudium] diversis affectibus (fatigor), -o videlicet et metu in diversum trahor II *ep.* 6. num mihi aliquid affers -i? ac magni *Abr.* 9, 1. prae -o lacrimando *Sap.* 5, 13 (*cf. Gall.* 12, 11). quid insperatae iocunditatis accidit? quid novi -i mihi contigit? num hic est etc. *Pafn.* 10, 1. gaudia permagni doni *Mar.* 179 (*v.* 258 tanta, *v.* 261 prolis, *v.* 317 natae; *Theoph.* 181 casta par-tus, *de Maria*). novi signi *Gong.*

- 255; quatenus merear interesse illarum -is *Sap.* 5, 30. aeternum *Gall.* 13, 3. II 7, 1. caeleste *Pafn.* 18, 3. interminabile *Sap.* 5, 29. aeternitatis *Gall.* 13, 7. *Pafn.* 13, 4. tantae felicitatis *Abr.* 2, 6. tantae gloriolae *Gong.* 536. vitae laetae *Mar.* 61 (perpetuae *asc.* 6).
- gazae (semper plur.) *Pel.* 132. 134. *Agn.* 53. *Abr.* 1, 4. aurum cum gemmis, varii generis quoque -is *gest.* 497. quadringentarum auri librarum cum aliarum diversitate -arum *Pafn.* 4, 3. propriae *gest.* 1173. *prim.* 94. innumer(os)ae *gest.* 107. 186. nimium pretiosae *gest.* 111.
- gehennae perpetis crudelitatem *Pafn.* 7, 12. supplicium *Pafn.* 3, 6. sit incola -ae *Cal.* 9, 30 (de homine damnando). formido *Pafn.* 12, 3.
- gelida limpha fonticuli *Gong.* 400.
- gemenda consuetudo *Pafn.* 10, 2.
- gemere] (Henrici regis) mortem gemit omnis populus *gest.* 126. (diabolus) super iustorum gloria semper -it *Cal.* 9, 29. nimium confundor, cordetenus contristor, anxio, -o, doleo super gravi impietate mea *Cal.* 9, 14.
- geminis uberibus matris *Gong.* 42. prolis -ae *gest.* 1167 *adn.*
- gemitus] numquam ex te -us prorupit *Abr.* 6, 4.
- gemma (semper plur.)] auri -arumque *Pafn.* 4, 5 (cf. *gest.* 497). pondus oblatis auri, splendorem quoque -arum rutilum variarum *Agn.* 59; sed spiritualiter thalamum lucentem -is variis auriisque metallis *Agn.* 99 (r. 92 meum -is collum cinxit pretiosis). (perfectae) virginitatis *asc.* 91. *Bas.* 25.
- gemmao casside *Pel.* 118. -is metallis *Pel.* 222. *prim.* 336.
- gener] -eri dono regis Hludowici *prim.* 443 (de Oda). quasi -er augustorum *Gall.* 13, 4 (Gallicanus abrenuntians Constantiae).
- generare] deus aeternus de patre deo -atus *Theoph.* 231.
- generositas] pro insigni regalis stemmate -atis *gest.* pr. 1 (de Gerberga).
- generosus] frater regis *gest.* 183. 336. Arnulfi nata *gest.* 157. Aeda *prim.* 24; exuviae (martyris) *Pel.* 314.
- genitor] omniparens verbi -or mundi-que creator *Agn.* 373. unice nate dei summo similis -ori *Mar.* 15 (cf. r. 891); venerandus *Pel.* 172. dulcissime *Bas.* 107. -oris quondam felicia talis de germine prolis, sed nunc orbatu misere pro funere nati *Agn.* 278. sanctus *gest.* prol. 2, 21 (David Salomonis). bene mansueti -oris ad instar amar. *prim.* 520. cf. *Bas.* 126. (Eadū Ottoni) peperit Lindulfum tanto -oribus aptum *gest.* 122.
- genitrix *Mar.* 54. cara *gest.* 742. *prim.* 508. clarissima (Eadūthae) *gest.* 11. tali faetu bene felix *Mar.* 112. fortunata *Mar.* 282. mei gloriosa *Gall.* 12, 11 (Constantinus loquens). sancta *Mar.* 305 (Anna). *prim.* 35 (Oda). veneranda (Sapientia) *Sap.* inscr. vera *gest.* prol. 2, 30 (de iudicio Salomonis); Maria Christi *Mar.* inscr. (dei). 570. *Theoph.* 173. *Gall.* 5, 2. *Abr.* 2, 2 (dei). 5. alma dei *Theoph.* 363. cara *Mar.* 736. 771. casta *Theoph.* 233. castissima reginae prolis *Theoph.* 166. bene felix *Mar.* 573. puellaris *Theoph.* 112. 112. sancta *Mar.* 718. *Theoph.* 333. sanctissima *Theoph.* 233 *app.* 411 (dei: (rex Saracenorum) polluit veterem purae fidei -icem barbarico ritu (i. e. urbem, r. 36, quae fudit Arabatos domino baptismo nato. *Pel.* 37.
- genitus] omnia per -um saecula regens proprium *Gong.* 296.
- gens humana *Dion.* 90; de Theotonicis in univrsam: *gest.* 26 (felix 164 (nostrae respublica -ntis). 16 (tota). 399 (ipsius imperio famulans). 490. 609 (spes -ntis). plures -ntes passim habitantes *gest.* prol. 1, 5 (die Völker der Erde; cf. r. 1 Romanus orbis: non excipiuntur gentes Theotonicae). r. 141. 434 (-ntibus in cunctis patris imperio religatis); Saxonum *gest.* 4 (clarus 669 (fortis). *prim.* 16. 310. Francorum (im engern Sinne) *gest.* 433 (pae nobilis). Baioariorum *gest.* 374 (famosa). Italiae *gest.* 615 (ferox. 6715 (infelix). Anglorum *gest.* 7. (Ungariorum) *gest.* 309 (cunctis retro rebellis). Scitharum *Gall.* 1:

- (*Israhelis*) *Mar.* 74. 107; *fidelis* (*de Hispanis Christianis*) *Pel.* 117 (*v.* 307 *subacta*). *barbarica* (*Saracenorum*) *Pel.* 32. *pagana* *Mar.* 829. *gentes* (*Heiden*) *Dion.* 119. 135. *cunctae asc.* 35. 36.
- gentilis*] *populus Mar.* 562. *nationes gest.* 144. *libri II pr.* 1; *subst. sing. Bas.* 65. *Dion.* 49. *Cal.* 9, 17 (*a -i in Christianum*). *plur. II pr.* 2. 9.
- gentilitatis errore Gall.* 5, 2.
- genus humanum Mar.* 221. *asc.* 10. *Theoph.* 68. 444. *Christicolarum Theoph.* 222 (*omne*). *Sap.* 2, 2 (*invisum*); *ne -us omne tuum male confundas generosum Bas.* 122 (*cf. v.* 135. *prim.* 12. 569 *tanti -eris*). *inclita regalis prosapies -eris Gong.* 346. *regalem -ere Gong.* 350. *patriam -us nomenque tuum Sap.* 3, 6. *altera -eris mulier satis inferioris gest.* 82 (*opp. regina; cf. adn.*); *eodem dictationis -ere II pr.* 3. *varii -eris gazis gest.* 497.
- geometrica* (*sic, i. e. geometria*)] *arithmetica g. musica astronomica Pafn.* 1, 7.
- gerere*] *baculum, -ssit quem denique Gong.* 207 *add.* *sceptra Gong.* 19 (*regni eoi Francorum*). 501 (*qui sceptra -rit, i. e. rex*). *Pel.* 28 (*regalia*). *gest.* 8 (*suscepit regia primus iusto pro populo moderamine sceptra -renda*). 38. *palnam martyrii sumpsit sine fine -rendam Agn.* 423. *vultum obscurum, serenum Pafn.* 1, 1. *mentem mitem gest.* 409. *corde -rens veterem serpentis bilem Pel.* 98. *detegit, invidiae quicquid sub pectore tristi -ssit gest.* 489. *quod supplex humilis -ssit (i. e. obtulit) devotio mentis gest. prol.* 1, 25; *unicuique, prout -ssit, sive supplicium sive praemium servari Pafn.* 3, 4. *nec quicquam membrum -ssit puerile tenellis Mar.* 333. *qua intentione unaquaeque res -ratur Abr.* 3, 18. *rerum, quae -runtur, causas Cal.* 9, 6. (*seriem*) *Dulc.* 8, 1 (*cf. app. et add.*). *quod votis -rimus, factis bene perficiamus prim.* 145. *obsequiis operam -ssit regalibus aptam gest.* 677. *solamen vitae -rendae Agn.* 174 (*cf. prim.* 487); *cf. gestum.*
- germana Dulc.* 1, 4. *Sap.* 5, 29. *gest.* 112. *prim.* 586 (*eius -is*).
- germanus*] *-o foedere iunctae prim.* 477 (*i. e. sororis*); *subst. carus gest.* 191. 678.
- germen*] *ramos magno de -ine ductos Mar.* 763. *pictum vernanti flore locellum, tectum multiplicis -inis atque comis Gong.* 92; *sterilis sine -ine ventris Mar.* 111 (*cf. v.* 144 *adn.* *consilioque dei -en tibi credito summi*). *genitoris quondam felicitas talis de -ine prolis, sed nunc orbatu misere pro funere nati Agn.* 279; *natae nobilium famoso -ine regum Mar.* 418. *ortum de -ine regum Gong.* 27 (*v.* 31 *-inis tanti honori; cf. gest.* 86 *summo*). *regali Mar.* 596. *regali David de -ine magni Mar.* 52 (*cf. Pel.* 71 *regis*). *regalis nati de -ine stirpis gest.* 29. *-en sanctorum quam producebat avorum gest.* 94. *-ine de Iuda quidam surrexerat Mar.* 50 (*cf. v.* 435, *i. e. tribu*); *cui fuerat natus praeclari -inis unus Pel.* 143 (*i. e. indolis? cf. seqq.*).
- gestare*] *fratre suo regni sceptrum -ante paterni gest.* 79. *catholici curam popelli gest.* 55.
- gestire inf. Gong.* 562. *Pel.* 142. *Theoph.* 93. *Gall.* 1, 7. 9, 4. *Abr.* 1, 5 (*at cf. app.*). *Sap.* 3, 4; *a. c. i. Theoph.* 124. *Pafn.* 6, 1. 7, 3.
- gestum*] *-a (semper plur.) caesaris augusti gest. pr.* 3 (*cf. pr.* 6 *regalium multiplicitatem -orum. prol.* 1, 12 *-orum tuorum insignia. prol.* 1, 18. *v.* 134. 1484).
- gignere*] *eisdem parentibus genitae Sap.* 5, 33; *erzeugen*: *procere se(se) genuisse nepotes Mar.* 478 (*er habe schon erwachsene Enkel*). *unicus altithroni genitus retro tempora mundi Theoph.* 448. *hunc sine matre pater cani retro tempora mundi in deitate parem genuit Agn.* 75. *dux inclitus Oddo sceptris Henricum regem genuit satis aptum prim.* 70; *gebären*: *prolem Mar.* 575 (*cf. Theoph.* 340). (*Christi*) *corpus sacratum asc.* 83. *genitus sacra de virgine Agn.* 23. *de te -um regem Theoph.* 417. *-um sacro castae de virginis alvo Mar.* 581. *quem retro tempora divinitas edidit omni-*

parentis et in tempore virginitas genuit matris *Sap.* 9, 4 *adn.*
 gladius] iurat per -um, per candidulum quoque collum *prim.* 349. ictibus angelici populum -i perituum *gest.* 270. percussor invadit nos evaginato -o. libens excipio -um *Sap.* 5, 28. -o perimi *Dion.* 202 (-is). *Gall.* II 4, 1. *Sap.* 6, 3. percussus -is periit *gest.* 286. mox Christi testem -o secure fidelem (*i. e. decollaverunt*) *Pel.* 297.
 glebae sub cumulo conduntur fragmina sacra *Pel.* 361.
 gliscere] mens -it ad praemia *Sap.* 4, 1. meae supplex humilis devotio mentis -it pandere *prim. prol.* 2.
 glomeratis turbis *Theoph.* 47 *app.*
 gloria] (diaboli invidia) super iustorum -a semper gemit *Cal.* 9, 29 (*icenn Menschen fromm sind*); haec -a (*quam in visione vidi*) nemini magis congruit. Thaidi servanda est haec -a *Pasn.* 11, 2. donec in resurrectione maiori reviridescant -a *Sap.* 9, 1 (*sc. flosculi uteri mei*; *cf.* 9, 8); gloria (*dei*) tristifico prae-fulget in antro *Agn.* 292. tanto et superni adiutoris -a sublimior et triumphantium victoria probatur gloriosior II *pr.* 5. in *doxologiis* cui sit laus, -a, virtus *Mar.* 577. o laudanda tuae virtutis -a, Christe *Mar.* 863 (*cf. r.* 892. *asc.* 102. *Agn.* 86 sublimis. *Dulc.* 14, 3. *Abr.* 9, 6. *Sap.* 7, 2); tu decus omne meum, tu -a magna parentum *Pel.* 167. subiecti prae-fulgens -a regni (*regina*) *gest.* 414.
 gloriari] qui regnat et -atur in unitate trinitatis *Gall.* 13, 7 (*cf. Pasn.* 13, 4). quia nomen meum in his debet -ari *Cal.* 8, 2 (*dep. pass.*). (*imperatores*) -abantur se servos esse Christi *Gall.* II 5, 2.
 glorificare deum *Agn.* 291. dei filium *Abr.* 9, 6. membra signorum titulis crebro -ata coruscis *Dion.* 264. ut vestra virginitate coroner, ut vestro martirio -er *Sap.* 4, 4 (*mater ad filias*).
 gloriose] tanto -ius exaltabor *Dulc.* 12, 2.
 gloriosus] cum augusta Elena mei genitrice -a (*Gall.* 12, 11. -issimi et famosissimi imperatores *Gall.*

II 5, 2. -i testes Christi *Gall.* II 9, 1: tanto et superni adiutoris gloria sublimior et triumphantium victoria probatur -ior II *pr.* 5.
 gnarus] ut volvat -us subtili sorte senatus causam terribilis et meritum sceleris *Gong.* 397. cementariis bene -is *prim.* 257; -a sum te argumentose confundere *Sap.* 5, 2. gradatim perveniebat ad officium (*ricedomni*) *Theoph.* 15.
 gradi] descendente cursuque cito -ientem *Dion.* 236. posset ut aereos directo tramite sulcos (*i. e. volantem columbam*) -endo sequi *prim.* 265; callem -iens pietatis *prim.* 265.
 gradum illic figens *gest. pr.* 5: ascensum -uum audacter currit (*de Stufen hinan*) *Mar.* 289 (*cf. r.* 37. 412). de -u praecipitemus *Dulc.* 6, 1. (iuvenem talem) -u militiae assumere primae *Pel.* 216. primum inter principes -um *Gall.* 2, 2. summos dignitatis -us in dies tibi augere non desistimus *Sap.* 1, 1.
 grandaevus] te -ae spem vitae (*i. e. senectutis*) *Pel.* 171.
 grandis benignitas et mira pietas *Sap.* 8, 1. devotio *prim.* 507. dulcedo *prim.* 582. honor *Abr.* 2, 4. promissio *prim.* 67.
 grandisonas undas *Pel.* 323.
 gratanter advenis *Pasn.* 7, 1. hinc ego g., quae fecisti sapienter, accipiens *gest.* 1152.
 grates prosperitatis auctori *Gall.* 12, 4 (*sospitatis Cal.* 9, 21. mutationis *Pasn.* 7, 4). vestrae humanitati pro solamine *Sap.* 9, 2: (*deo praecipue*) grates agere cunctis membris *Dion.* 215. fundere tales *Dion.* 209. impendere *Gall.* 11, 1. persolvere multiplices *Theoph.* 18 (*Satanae*; perennes *Agn.* 379). reddere *Mar.* 344. 475. 629. *gest.* 201. 71 (*laetato pectore dulces Mar.* 779 *cf. r.* 188. licet exiles *Mar.* 301. tales *Mar.* 236. cordis ab imo *Theoph.* 381). resonare tonantes *Theoph.* 429 (*suaves Agn.* 230). solve *Agn.* 309. spargere super aethera dulces *gest.* 633; grates atque tibi dentur, dulcissime fili quia . . *gest.* 1147.
 gratia dei (*regis perennis. omni- parentis sim.*) *Mar.* 209. *Agn.* 24

II ep. 6 (cf. Abr. 2, 6 et add.). 7. Cal. 9, 25. 32 (amplior in Cal. et Drus. quam in Fort.). Abr. 2, 7. Pafn. 7, 1. 12, 5. gest. 35. 54. 580. divinae clementiae Cal. 9, 22 (visitationis Abr. 9, 1). suae pietatis Cal. 9, 24. caelestis Mar. 896. Cal. 9, 13. divina Gall. 5, 6. II 5, 3. Abr. 7, 10. superna I pr. 8. Cal. 9, 16. Pafn. 12, 5. largitorem in me operantis -ae II ep. 3. quia ad hoc implendum a deo accipiet -am Cal. 9, 25. in his tantam habundanter virtutum gratiam sentire Cal. 9, 28; si tua certa tuo maneat mihi -a servo Mar. 193 (Ioachim ad angelum). quo possis uti eius (sc. Dianae) -a Sap. 5, 4; si Iulianus sit tuus dominus, habeto pacem cum illo et utere eius -a Gall. II 7, 1 (cf. Gall. 5, 4. 12, 9 ter. II 5, 7 nostrae dignitatis); gratias regi aeternitatis Gall. II 9, 2 (cf. Cal. 9, 24). ferre deo Cal. 9, 33. condignarum recompensatione (cf. Abr. 7, 16) -arum II ep. 2. gratis] salvari (gesund werden durch ein Wunder) g., nulla mercede salutis Pel. 369. recepistin g. (sc. milites)? ego illos g., qui me periculis, qui se inimicis? proposui promerendae gratiae pretium Gall. 12, 9. amborum vobis donabo pignora g. prim. 171; non invitus, sed g. Bas. 203. crucis in ligno mortem g. patiendo asc. 53 (cf. v. 11). g. ut Ottoni venit se subdere regi gest. 700. culpas affectu mentis tibi mox indulgeo g. (gern) Theoph. 221. simulachrum Iovis, cui tura g. imponere debetis Gall. II 7, 1 (cf. debere); (deus) non solum peccantes patitur (cf. p. 170, 12), sed etiam poenitentibus praemia g. (obendrein: quamquam dictio praedestinatio) largitur Pafn. 12, 6; nonne semper satisfacimus tuis votis? et tu iniquo odio nos g. (zum Dank) insectaris? Pafn. 4, 4; illi profecit, cui g. (i. e. frustra: 'umsonst') obesse cupivit Agn. 408. gratuitum dei donum II ep. 6. Pafn. 12, 5. gratulamur tuae benignitati Pafn. 1, 20 (at cf. congratulari); gaudete

mecum -ando per aevum Agn. 448. nunc, nunc, filia, -andum, nunc in Christo est gaudendum Sap. 7, 1. fraterno affectu II ep. 3. susceptis patronorum corporibus prim. 388. gratus] quae haec causa tam acceptabilis, tam -a nobis, quae...? Pafn. 10, 2. quod dignissimum omnique videbatur senatui -issimum, praemium Gall. 1, 5 (cf. Gong. 16). solamina -a Dion. 251. (Christus) sancti meritis -a dedit miseris (die Heilung) Gong. 330. quo -a sibi (i. e. deo) pangam Mar. 40 (ein Lied, das ihm wohlgefällig sei); semper erat mitis necnon -issima cunctis Mar. 340 (freundlich zu allen). gravari] non claudens oculos somno suadente -atos prim. 205. non parvo terrore -ata gest. 577. gravedo] tantarum prohibente -ine rerum gest. 1508. gravidus] talem dum -am sensisset puellam Mar. 534; -o (i. e. gravi; cf. ind. gramm.: declin.) ingenio Gong. 44. morbo gest. 467. ore Gong. 390. somno Gong. 232. gravis] quicquid mihi per verbum sancis faciendum, quamvis difficile sit satis atque -e, attamen est aequum tibi me parere Gong. 124 (cf. Abr. 9, 2). nihil -ius, nihil deterius (videri potest: cf. adn., sc. quam dissonantia observationis) Sap. 1, 4; -i corporis onere abiecta Abr. 2, 5 app. sub -i onere peccati depressos Cal. 9, 23. post exilii pondus nimium -e duri gest. 1169. infelici -iora iuga genti infert gest. 715. tellurisque -em fodiendo scindere molem prim. 272^b; damnum Mar. 620. Theoph. 116 (nimium). gest. 191. 517. delictum Cal. 9, 14. Pafn. 7, 7. perniciosam desperationem, quam omnibus commissis non nescimus esse -iorem Abr. 7, 11. -ior discordia gest. 178 (i. e. satis gravis d. dominorum ex vassorum 'conflictu non moderato', v. 173, nata). dolor Agn. 117. Cal. 2, 1. facinus Theoph. 189. impietas Cal. 9, 14. iter Pafn. 3, 2. miseria Abr. 7, 3. naufragium (spir.) Abr. 3, 16. peccatum Abr. 7, 10. Pafn. 3, 8. perditio Abr. 3, 6. pudor Mar. 101. rubor II pr. 4. sors despectus facti

Theoph. 73. timor *gest.* 561. *prim.* 54. tristitia *Gall.* 2, 1. *Cal.* 9, 21. vitia *Theoph.* 292; nunc -is, nunc clarae vocis *Pasn.* 1, 17; -i vultu modestus *Cal.* 9, 27.

gravitas] nunc lascivientis more pueri iocis instandum, ne agnoscar prae -ate *Abr.* 6, 3 (*eremita loquitur*). graviter] dilectae matris mortem g. patientem *gest.* 440. se mox g. moriturum *gest.* 262.

gremium] e matris -o *Gong.* 29 (*seit sie ihn auf dem Schosse hielt*). amandum *Mar.* 711. 771. *gest.* 58. amicum *Mar.* 862. molle *Mar.* 706. *Gong.* 526. *Dulc.* 4, 3 (*errat Piltz*); quo defuncto -o terraeque locato *Theoph.* 31 (*cf. Agn.* 432. *Pasn.* 13, 3 molle. *gest.* 415 amplum. *prim.* 293). lympharum -o credunt (*corpus martyris*) *Pel.* 315. cumque focus -o fureret fornacis in amplo *Pel.* 386.

gressus plantis redditur invalidis *Gong.* 516. solidus -us podagris (donatur) *Dion.* 247. descendit recto -u de monte profundo *Dion.* 232 (*sc. Dionysius decollatus*); -um dirigere *Gong.* 205. ferre *gest.* 564. figere sursum *Mar.* 302. inferre moenibus urbis *Dion.* 142. maturare *Cal.* 8, 3. temperare *Abr.* 2, 5. tendere *Gall.* 11, 1. vertere *Gong.* 182; cum post -us requievit *Dion.* 241.

grex] ut -gis ipse sui bene pasceret agmina magni *Mar.* 57 (*cf. v.* 96. 164. 233; *plur. v.* 203. 241); subtractos de -ge Christi *Bas.* 59 (*cf. Theoph.* 21 commissio; fidelis *Theoph.* 268. 413); postrema -gis Gandeshemensis etc. *gest. prol.* 1, 9 (*cf. prim.* 316. 405 recentem: *praececessit narratio monasterii consecrati*). -ges amatorum *Pasn.* 1, 25. fluctivagos -ges variis laqueis capientes *Pel.* 323 *adn.*

gubernaculum] (*deus*) cuncta -is regit immensae bonitatis *Agn.* 322 *app.* cuius -is maior mundus obtemperanter subditur *Pasn.* 1, 2.

gubernare] rei publicae, quam -as *Dulc.* 1, 3 (*ad imperatorem*).

gurgites confusae aquarum *Pasn.* 12, 6 *adn.* undas fonticuli fluitantes -ite dulci *Mar.* 786. lactis dum -ite vixit *Gong.* 43 (*sc. infans*).

gustamine nectareae dulcedine *Sap.* 4, 4.

gustare cibum paratum *Mar.* 125. has dapes -antibus esse salubres. quod sumus et quod -amus vel quicquid agamus *Theoph.* 433 *sq.* quid sentis? quid stupendae novitatis -ando haurio? ecce odor istius flagrantiae praetendit mihi flagrantiam mihi quondam unitatae abstinentiae *Abr.* 6, 2. -ando tantum fonticuli modicum *Gong.* 310. -antes Bachicā munera laetitia *Gong.* 218. (*ferae*) oblita rabie pacificae modici -abant pascua foris *Mar.* 746; praedulcis -assent ipsius oris verba rhetoricae circumlita melle loquelae *Pel.* 200. mellitam loquelam *Pel.* 214; (*reginae*) praedulcem -averunt pietatem *gest.* 350. mortem nostram (*wie wir ihn leiden*) non dedignatus es -are *Sap.* 9, 1 (*ad Christum*).

gustu primo veteri sanitate recepta *Gong.* 327 (*durch den ersten Trunk aus der Wunderquelle*). virginis ut -um primae deleteret amarum (*Christus Ercae peccatum*) *Theoph.* 451. dum mortis -um ebiberet rapidum *Gong.* 474.

gutta] tangere vel -am fonticuli minimam *Gong.* 326.

guttur tenerum (*virginis martyris*) *Agn.* 405.

gyrus] undique silvestris per -as vallis *prim.* 219.

habenis disciplinae stringi *Pasn.* 7, 14 habere] unum dominum -emus in caelis *Gall.* 5, 5. ecce -es quadruplicatum exercitum, Christo favente et me laborante *Gall.* 13, 1 qualem (*stirpem*) numquam tenere prophetae, omnes electi post haec nec (*cf. add.*) sunt -ituri *Mar.* 12. desiderat te sponsam -itum ire *Gall.* 2, 2 (*cf. Agn.* 49 si tam praepulchrae meruisset -ere puellae dulcia per propriae temporis consortia vitae. *Theoph.* 253 compleras carae licito quo posset -ere). postquam mundus eis non dignus erat -endis, recepti sunt inter angelos *Gall.* II 5, 5. (*Maria*) nec primarum similem nec fertur -ere sequentes *Mar.* 183 *adn.*; unum solidum, quoniam -eo *Abr.* 4, 6. gentem Saxorum nomen habentem a saxo per de-

- ritiam mentis *gest.* 4. ad imperatorem -eo secretum *Dulc.* 6, 1. spem veniae -endae *Theoph.* 295. suam pie gratiolam concessit -endam *gest.* 370. cum sua caelestes primum consortia cives olim terribenas promittebant -ituros *Mar.* 213. si Iulianus sit tuus dominus, -eto pacem cum illo et utere eius gratia *Gall.* II 7, 1. nec spem mansuris gestit -ere bonis *Gong.* 562. vindicta suam nescit -ere moram *Gong.* 468. si scirem, non ius maioris -erem *Mar.* 118. denarius -et dimidiam partem V etc. *Sap.* 3, 14 (*ist durch 2 teilbar: Quotient 5*); ut -et praeceptio legis *Mar.* 206. cum res sese ita habeat I *pr.* 5 (*cf. Cal.* 9, 10. *Abr.* 3, 15. *gest. prol.* 1, 22); non nego me sordidam non iniuria foedo sordidoque -itum ire (*at cf. app.*) in tugurio *Pasn.* 7, 13; designans veri sese pastoris -eri (*i. e. esse*) dignum terrestri carne parentem *Mar.* 58. quicquid -etur sub sole *Gall.* II 3, 1. marmoreum in proximo sepulchrum -etur *Cal.* 5, 3. nec in discretissimo (dei) examine reus praevaricationis -etur, qui . . . *Abr.* 3, 18. istis sic -itis *gest.* 125 *adn.*
- habitu] uniuscuiusque pulchritudinem obstupesco, sed et honestatem -us satis admirari nequeo *Sap.* 3, 2. militaris *Abr.* 4, 5. monachus *Abr.* 3, 4 (*cf. 3, 16. prim.* 110); summae bonitatis *gest.* 119.
- haedinae pellis austeritate *Pasn.* 7, 3 (*opp. ovini velleris mollitie*).
- haerere] supra quod (*baratrum*) miseri plantis lapsantibus illi -rebant in litore summo *Dion.* 77; (*virgo*) -reat affectu tenero constanter in illo (*sc. sponso caelesti*) *Agn.* 11.
- halitus] reducto -u disiunctaque compagine rursus conliminata resurgat *Cal.* 9, 9.
- harundineo more inclinata II *ep.* 11.
- hasta nisibus extenta cunctis *gest.* 579.
- haurire] quid sentio, quid stupendae novitatis gustando -rio? *Abr.* 6, 3. -rit oculis lumina clara suis *Gong.* 514 *app.* ut vocem iubentis dominae -simus *Gall.* 7, 1.
- haustus] si carni esus vinique -us apponetur *Abr.* 3, 17.
- hebes] o insensati et -etes totiusque rationis incapaces *Dulc.* 13, 2.
- hebriare v. debriare.
- hera (era)] quod famula -ae *gest. pr.* 1. Constantia *Gall.* 5, 1 (*cf. 6, 1. 7, 1. imperialis 5, 4*). sublimandam regni splendoribus -am *gest.* 656.
- herbida rura *Gong.* 241.
- heremicola *Abr. inscr.* 3, 2. *Pasn.* 1, 8.
- heremita *Pasn. inscr.* in sorte -arum *Abr.* 3, 7.
- heremum] -i per devia vasti *Mar.* 698. 716. habitationem *Abr.* 7, 8. in -i latibulis *Abr.* 6, 1 (*opp. domus lenonis*).
- heres] unica feminei sexus proles fuit illi nec alius substantiolae mansit sibi magnae -es *Bas.* 25. honoris *prim.* 587 (*f.*).
- herilis maiestatis reus *Mar.* 664; filia *Gall.* 1, 7. 3, 1. proles *gest.* 187. proceres regni -es *Mar.* 686 (*praedivitis urbis Pel.* 102). iuvenem coram prospexit -em (*sc. angelum*) *Mar.* 555; David, plebem domini rexit -em *Theoph.* 249 (*cf. ind. gramm.: adi. pro gen.*).
- habitationem elegit in domo cuiusdam lenonis *Abr.* 4, 3. exiguitatem -onis meae *Pasn.* 7, 1 (*loquitur abbatissa*). quaedam inopportunitas inest huic -oni *Pasn.* 7, 11 (*de cellula*). desiderabilem heremi -onem *Abr.* 7, 8. taedet me vitae

heroico ligatam strophio seriem (*i. e. metro hexametri dactylici*) II *pr.* 9.
 heros Ioachim *Mar.* 64. venerandus (*Ioseph*) *Mar.* 763. dignissimus (*Gongolfus*) *Gong.* 371.
 hiare] horrendum baratrum conspexit
 -are deorsum *Dion.* 74.
 hiemis saevum frigus furientis *gest.* 358.
 hilari vultu *Theoph.* 135. susceptione *Abr.* 5, 2 (*loquitur hospes*).
 hilaritate vultus simulata *Abr.* 6, 1.
 hirsutis vepribus et tribulis *Gong.* 172.
 historia nativitatis laudabilisque conversationis intactae dei genitricis *Mar. inscr.* expone mihi -am tuae conversationis modumque compunctionis *Pasn.* 12, 2.
 hodie] quod factururus eris. hodie perfice *Gall.* II 5, 7 (*cf. add.*).
 holocaustum domino faciens *Mar.* 443. (*Christus*) dedit electum patri moriens -um *gest.* 329.
 homo] quis est minor mundus? -o. -o? porro. qui -o? omnis *Pasn.* 1, 3 (*cf. p.* 163, 2 *sqq.*). (*deus*) cuius simplex esse -inem, qui non est id quod est, ex hoc et hoc fecit consistere *Pasn.* 13, 3. his -inum monstris *gest.* 334 (*de Ungariis*). grandis est honoris, -inem aequari astrorum radiis *Abr.* 2, 4. pro deum atque -inum fidem *Cal.* 3, 5. ut -o -ini dimittat *Cal.* 9, 23. hanc -inis maledicentem non audit auris *Mar.* 334. omnes in commune -ines *Pasn.* 1, 16. inter natas -inum *Mar.* 182. vidit prona pedes -inis propius sibi stantis *prim.* 38. (*Annam*) memorant sterilem non tempore parvo spem partus -ini (*i. e. marito?*) nullam conferre fidei *Mar.* 34. quinque milia -inum *Sap.* 6, 2. (*deus*) in aetatibus -inum mirum dedit inveniri posse scientiam artium *Sap.* 3, 22 (*in den Zahlen ihres Alters*). corrumpi -inum visitatione *Pasn.* 7, 8. (*deus*) -inum non delectatur in perditione *Cal.* 9, 24; qui ex hoc et hoc -inem fingis *Cal.* 9, 9 *adn.* quae -inem ad tui imaginem plasmasti *Cal.* 9, 26. estne -ine exuta (*i. e. mortua*)? *Cal.* 5, 1. post quindecim dies -inem exies *Pasn.* 12, 5 (*cf. Duemmleri gloss. ad Liud-*

prandum s. r. homo). huic solvendae -inis *Pasn.* 13, 3. resurgat. perfecta, ut fuit, -o *Pasn.* 13, 4. plenus, ut fuit, -o *Cal.* 9, 9. novum membris -inem reparet redivivum *Agn.* 297; deum verum necnon -inem plenum *Theoph.* 303 (*cf. Mar.* 656. *Gall.* 5, 2. *Sap.* 9, 6. 7).
 honestatem habitus *Sap.* 3, 2 (*opq. pulchritudinem*).
 honor] decus talis praestabo patenter -oris (*cf. r.* 54. dona *r.* 134. munus *r.* 94. *gest.* 449). praesul ut ipse non contradicere iussis apponat cernens omnes illi famulantes venerarier ipsum *Theoph.* 113. (*Otto Iohannem XII.*) sedis apostolicae fraudari fecit -ore *gest.* 1497. eius germanis, quarum pollebat -oris heres *prim.* 536 (*de abbatissa*). quamvis dissimiles his servarentur -ores, binis regnanti subiectis scilicet uni *gest.* 31. se fortunatum credens et -oribus aptum, si tam praepulchrae meruisset habere puellae consortia *Agn.* 45; germen et tanti sese non credit -or. sed transit meritis almitiem generis *Gong.* 31. donat miseram veniae miseratus -ore *Gong.* 42. decus patriae tumuli sine sordet -ore *Pel.* 340. spreto penitus patriae caelestis -ore *Theoph.* 142. (*deus*) suis militibus tantum praestitit -oris, ut non solum animae gaudent in caelo, sed etiam mortui in tumulis ossa variis fulgent miraculorum titulis *Gall.* II 9, 1 (*cf. Pel.* 392). angelicae (purae) pro virginitatis -ore *Agn.* 4. 41. pro diei tantae pacem portantis -ore (*Otto fratri ignorit*) *gest.* 36. pastor verus bonitatis -ore decorus *Theoph.* 311 (*cf. gest.* 9; paulo alter *Pel.* 392). perscripto vitae regali -ore *gest. prol.* 1, 32. templum sub -ore dicatum virginis *Theoph.* 19 (*cf. Mar.* 407. *Dion.* 22. *prim.* 33. 134. 237. 278. 393. 457. -ori *prim.* 150). in doxologiis ipsi summa salus. perpes victoria, virtus, laus. -or. imperium, semper decus omne per aevum *sim. Dion.* 266. *Agn.* 25. *Dulc.* 14, 3. *Cal.* 9, 21. 33. *Abr.* 9, 6. ducite (*eam*) ad lupanar sine -ore *Dulc.* 12, 5; adiectura: amplior *Gall.*

12, 9 (*in exercitu*). augustalis *gest.* *prol.* 1, 3. 24. v. 1504. condignus *gest.* 746. dignus *Pel.* 411 (*Ehrerbietung*). *Theoph.* 15. *gest.* 442. 702. duplicis bravium -oris *Dion.* 261 (*sc. corporis et animae*). fragilis (*quia mundanus*) *Theoph.* 62. grandis *Abr.* 2, 4. insignis *prim.* 20 (*Stellung*). vere magnus *prim.* 426 (*Ehrerbietung*). maior *gest.* 114 (*Auszeichnung*). ornatus maioris -oris *gest.* 1481. miro rutilabat -ore *gest.* 88 (*sc. Oddo cum Lucifero comparatus*). optatus *gest.* 487. culmine pollentis tanto clarescet -oris *prim.* 62 (*Stellung*). praepollens *prim.* 429. praecipuus *Dulc.* 1, 6 (*opp. inhonestas*). regalis (patris) *gest.* 1141. *prim.* 440. sepulchralis *Theoph.* 313. sublimis *gest.* 648. summus *Agn.* 133. *gest.* 110. 459. 662. *prim.* 15. 128. supremus *Theoph.* 438. *Dion.* 242. talis *Theoph.* 40. 45. 54. 118. *gest.* 41. 449. tantus *Theoph.* 138. totus *Agn.* 432. *gest.* 585. umbratilis *Theoph.* 94 *app.* honorabiliter] decet, ut herilem filiam h. ames et amabiliter honores *Gall.* 1, 7 *adn.* honorare v. honorabiliter. honorifice introducantur *Gall.* 5, 2. nobiscum habites intra palatium *Gall.* 13, 4. texit detectum corpus *Cal.* 9, 13. tumultetur *Cal.* 5, 3. sepelivit *Sap. inscr.* exequias celebramus *Sap.* 8, 1. hora (*i. e. ora*) v. ora. hora] tandem plenae spatium post unius -ae *Pel.* 401. media (*i. e. dimidia*) *Ioh.* 20. statutis diebus et -is *Pasn.* 7, 6. in hac -a precibus satis apta *prim.* 41 (*cf. Mar.* 162. *prim.* 208). tertia, nona *Mar.* 361. 364. nocturnis sub -is *Mar.* 742. *Theoph.* 205. *Agn.* 436. *gest.* 529. *prim.* 191; instat -a cenandi *Sap.* 3, 24 (*vocationis nostrae* 4, 5). in -a meae dissolutionis *Pasn.* 13, 1 (*cf. Gong.* 475 *supremis in -is*). horrere] nec -et (*Henricus nudipes templum intrans*) hiemis saevum frigus furientis *gest.* 358; inventum sceleris cunctis -endum saeculis *gest.* 205. haec miranda praenitet pulchritudine et -enda sordet turpitudine *Pasn.* 1, 23. -endum barbarum *Dion.* 74.

horresco auditu *Pasn.* 1, 25. supplicia non metuis, admovebo quod -is *Dulc.* 12, 2. cur contremiscis mutato colore? tui praesumptionem -o *Pasn.* 3, 5. *inf. Pasn.* 7, 10. horribilis] monstrum *Dulc.* 6, 2. serpens *Cal.* 7, 2. facinus *Cal.* 9, 22. nigredo *Dulc. inscr.* voces *Bas.* 210. legiones variis armorum instrumentis -es *Gall.* 9, 1. hortamentum] num praevalet -um? *Sap.* 1, 5. nos adhibemus frequentationes -orum *Gall.* 6, 1. lascivientem animum nunc suavibus -is blandiendo mulcebam, nunc acrioribus monitis minitando terrebam *Pasn.* 10, 3. si nostris suaviter -is provocetur *Abr.* 1, 6. cede meis -is paterno affectu tibi consulentis *Sap.* 5, 16. (h)ortari] monui -ando potius quam arguendo, morem ut geres *Gall.* 1, 3. me -ante Christoque cooperante *Pasn.* 7, 4 (*te Gall.* II 8, 2). puellulas *Sap.* 5, 3. quid -aris? *Sap.* 5, 16 (*cf. 5, 3*). qui me indignam non terrore cogis, sed miti condescensione ad poenitentiam -aris *Abr.* 7, 16. maternis admonitionibus ad tolerandas passionem -ante *Sap. inscr.*; *inf. Mar.* 172. *asc.* 99 *sq. (cf. add.)*. *Sap.* 1, 5. 5, 5. 14. hortatus] meo -u, meo iussu *Gall.* II 8, 2. -u moneo paterno, ut . . *Pel.* 260. hortus] deliciae magno in -o *Mar.* 809. hospes (*Gast*)] *ABR.* salve, bone stabularie. *STAB.* quis loquitur? *ABR.* hospes. *STAB.* salve *Abr.* 5, 1 *app. (Dionysius)* quondam pergens (*wandernd*) -es iam vergente die fertur petiisse Carpum *Dion.* 45. hospitium vagis numquam claudibat egenis *Theoph.* 25. sumptus -i dignos *gest.* 1180. hostili ferro *Pel.* 30. parte *gest.* 242. hostis] nullum -em dei servorum impunitum evasisse *Gall.* II 8, 2. Herodes pessimus -is *Mar.* 659 (*per-versus v. 683; cf. Sedul. hymn.* 2, 29 -is Herodes impie); in bello, plerumque plur.: *Pel.* 36. 111 (*rebelles*). 279 (*bellantes*). *Gall.* 9, 1. 12, 3. 8. *gest.* 391 (*communes, de Avaribus*). 572 (*feroces*). sed etiam sing. col-

lecturus gest. 52. 193. 278; *de diabolo Bas.* 163. 253. *Agn.* 39. *Abr.* 8, 2. *Pasn.* 1, 28. *Sap.* 2, 2. humani generis *Mar.* 221. *asc.* 10. *Theoph.* 444. communis cunctorum *Bas.* 242. antiquus *Agn.* 198. callidus *Mar.* 221. dirus *Bas.* 141. feralis *Gong.* 361. saevus *Bas.* 174. teter *Bas.* 98. vetus *Theoph.* 444. *Agn.* 233. *gest.* 318. hostium r. ostium.
 humanitas] non respuisti fieri homo passibilis -ate, salva divinitatis impassibilitate *Sap.* 9, 6; grates vestrae -ati pro solamine *Sap.* 9, 2. humanum est peccare, diabolicum in peccatis durare *Abr.* 7, 6; -ae pro consuetudine causae *gest.* 410. -is sudavit causis, aequalem primis se faciens dominis *Gong.* 65 (cf. causa). gens *Dion.* 90. genus *Mar.* 221. *asc.* 10. *Theoph.* 68. 444. ingenium *Cal.* 9, 6. linguae *Mar.* 326. membra *Mar.* 725. meritum *Pasn.* 12, 5. musica *Pasn.* 1, 10. 17. natio *Theoph.* 234. natura *asc.* 142. praesumptio *Gall.* 9, 4. visus *Mar.* 350. humerus] crucem ferens in -is *Gall.* 12, 7. qui portare suos -is non distulit agnos *Mar.* 60.
 humiliare] tanto celerius (*reniam*) mereberis, quanto perfectius -aberis *Pasn.* 7, 14.
 humilis] extiterat cunctis blandus dulcedine mentis, mansuetus, clemens, -is nimiumque fidelis *gest.* 431 (cf. *Mar.* 336); devotio *Gall.* 9, 4. mens *Mar.* 318. *Gong.* 105. *gest.* prol. 1, 25. *prim. prol.* 1. pectus *Gong.* 55. vox *Mar.* 654.
 humilitas] vestrae laudandae -atis magnitudinem *II ep.* 2 (*Herablasung*); quia (*deus*) non sprevit -atem cordis contriti *Pasn.* 12, 4. confessionis *I pr.* 9.
 humus] surrexit ab -o *Agn.* 306. (*daemoniacus*) ante sepulchra Iohannis et Pauli -i provolvitur *Gall.* *II* 8, 1.
 hymnus (*semper plur.*)] congrue divinae laudis resonantibus -is *Agn.* 417. vacant -is *Dulc.* 3, 1; angelici *asc.* 88. *Gong.* 479. *Pel.* 301. crebri *Theoph.* 225. dulces *Pel.* 379. dulcioni *asc.* 95. inter sacros noctis venerabilis -os *gest.* 356. sacris illic resonantibus (cf. r. 389. *Agn.* 417) -is *prim.* 176. suaves *Pel.* 354.

iacere] prostrata sacram solito -u: secus aram *prim.* 34 (cf. r. 21). locum, in quo non parvo -uit terrore gravata *gest.* 377 (sc. *Aethelheitha inter aristas*; turbam tempus pro limine iactam *Gong.* 305 ada; cf. *Mar.* 230); *de mortuis*: amne *Pel.* 330. -et exanimis *Pel.* 339. capitis -et absque decore *Pel.* 34 (sc. *decollatus*). iuxta (sepulchrum Drusianae) -ent duo cadavera *Cal.* 9, 1 (cf. 8, 2); (*virgula Ioseph*) -e: in templo nec sollicitatur ab ullo *Mar.* 463.

iacere] trans muros proici iactum funda machinali *Pel.* 276 (cf. r. 281). sagittam *Dulc.* 14, 2: sputa -it nam plenus est daemonio *Gall.* *II* 8, 1. reddidit econtra dominam (*gen.*) lasciva famella obprobriis iactum servili murmure verborum *Mar.* 157 app. (cf. iactare). *Gong.* 505 r. 8. r. iacere.

iacanter *Theoph.* 140 (r. 135 mentis superba). dum tumultu fastu licitius isto *Pel.* 91.

iacantia] nec enim tantae sum -ae ut . . praesumam *II pr.* 1.

iacitare] haec postquam -at *Pel.* 111 (cf. r. 263). tanto fastu se -at in aula *Pel.* 85. tunc patet, ille lacris sese si -at ab illis rusticus ambobus *Gong.* 163 (*Grund hat sich zu brüsten*). quae -ando texit se *Gong.* 415 (se ἀγὼ ζωῶν). hinc se felicem -at Tul terra per orbem *Gong.* 525. a. c. i. *Pel.* 22. *Bas.* 175. *II ep.* 10. *Gall.* *II* 1. 1. *Dulc.* 9, 1. *gest.* 237.

iaculare (*act.*)] crimina (*diabolus*) impatiens morae vacuas -abat in auras *Gong.* 363 (r. 361 scalpae: nudare, r. 364 divulgando).

iaculum] ceu murus -is obstans fortissimus hostis *gest.* 52. impetunt -is lapidum saepissime durus *Bas.* 201; terroris *Mar.* 228. angoris *Gong.* 372. tangitur interni -i secreto doloris *gest.* 740.

iam r. *ind. gramm.*

iamdudum *Cal.* 2, 4.

ianua nulla patebat *gest.* 328 (*de captivis*).

ibi *Gall.* *II* 4, 1 (i. e. *Alexandrius*)

ibidem (i. e. ibi) *Gall.* 13, 7. *II* 3:

- ictus] anhelī tortores levatis dextris librant -um *Sap.* 5, 21 (*puella 'crudis nervis' caeditur*). -us lictoris susceperunt ferientis *Dion.* 225. sub -u percussoris *Sap.* 5, 13. -ibus angelici populum gladii perituum *gest.* 270. intulit tantum pronis obtutibus -um *Pel.* 273 (*schlägt den Kalifen so heftig ins Gesicht*). ideo *Gall.* II 5, 3. *Abr.* 1, 4. *Sap.* 5, 32. idolatriae superstitionem *Gall.* II 5, 5 (*opp.* religionem).
 idolis servientes *Gall.* 5, 6. sacrificare *Gall.* II 2, 1. conquiniscant *Dulc.* 1, 6. quam anima -is poluatur *Dulc.* 12, 3.
 idoneus] Hrotsvit nesciola nullaue probitate -a II *ep.* 1.
 ieiunando sacris precibusque vacando *prim.* 250. trium cursus agit dierum *Theoph.* 377.
 ieiunium] nosque -is et obsecrationibus (*brünstige Gebete*) deo interim commendemus *Gall.* II 5, 7. continua exercitatione -orum, vigiliarum atque orationum *Abr. inscr.* (*cf.* 3, 5. 7, 4. 9, 3).
 igitur v. *ind. gramm.*
 igneus] in fornacem -um colorem prae nimio ardore exprimentem *Sap.* 6, 1.
 ignis *Pafn.* 3, 11. 4, 3. istius meritum sancti fac -e probari *Pel.* 391 (*cf.* v. 399); -ibus appositis *Mar.* 206. *Pel.* 385. *praecipue de martyriis: Agn.* 358. 362. *Dulc.* 11, 3. 4. 5. *Sap.* 5, 24. *plur.* *Agn.* 395. *Sap.* 5, 10. 24. absque armis -ium *Sap.* 5, 35 *adn.* (*intellegitur fornax*); qui iudex orbem veniet renovare per -em *Theoph.* 279. mittatur in aeterni -em supplicii *Cal.* 9, 29 *adn.* o utinam mererer poenas evadere vel saltim clementius exuri mitiori -e *Pafn.* 12, 5; celeres super aetheris -es *Agn.* 418; si quos -is Christi succensit amoris *Pel.* 63 *app.* -i conspiciam proprio iungebat amicam *Gong.* 349. ipsa (*Thais*) nostratium est -is *Pafn.* 2, 5. -is ut ipsius (*puer*) fieret sibi sedulo iunctus *Pel.* 235.
 ignorantia] non est crimen praesumptionis iniquae, sed error -ae I *pr.* 3. hic, carnali deceptus delectatione, deliquit -a, iste autem sola malitia *Cal.* 9, 5.
 ignorare] -abam *Dulc.* 13, 3 (*ich wusste nichts davon*). ut te -ante evaderet *Abr.* 3, 7 (*ohne dass du es merktest*). licet causam -arem (*tuae tristitiae*) *Gall.* 2, 1. misterium nominis -o *Abr.* 2, 2. cum ante -ata experti estis (*i. e. didicistis*) *Pafn.* 1, 18; quod, quid patiebaris, -asti *Dulc.* 7, 1. hem -o, quid agam *Dulc.* 14, 1 (*ich weiss nicht, was das ist; at cf. add.*). -o, utrumne deo acceptabilis sit eius compunctio *Pafn.* 9, 1. ubi moratur? -atur *Abr.* 3, 15. quid mihi, quid agendum sit, -o *Cal.* 4, 1 (*cf. Agn.* 352 -at dubius, super illa quid sibi sectandum vel quid restaret agendum). quid dicam -o *Gall.* 9, 2 (*cf. Dulc.* 14, 1 *add.*). qualibus laudum praeconiis te talem celebrem, -o *Cal.* 9, 19. quid faceret, tamen -at *gest.* 537; non (*si: cf. ind. gramm. negationes*) a. c. i. I *pr.* 3. *Gall.* 1, 1. *gest. pr.* 2.
 ignotus quidam *Pafn.* 2, 1 (*cf.* 3, 1). duo -i iuvenes *Dulc.* 13, 3; deum alium actenus -um *Dion.* 16 (*cf.* v. 22. 24). si aliquis nescius -i per latitudinem saltus esset iturus *gest. pr.* 5. audacter satis -as pertransiit horas (*i. e. oras*) *gest.* 629.
 illicit *asc.* 94 *app.*; illicit *lectio corrupta Gong.* 354 *pro* illicit (*cf. app.*).
 ilico *gest.* 349.
 illabi] ut mox illapsus (*in piscinam*) exueret dedecus *Gong.* 320.
 illaborare] libellum non parva diligentia inlaboratum I *pr.* 1 (*elaborare absolute Hr. ponit; at cf. ind. gramm.: assimilatio*).
 illaesus Christi permansit amicus *Pel.* 289 (*dum funda proicitur*); frontis pelliculam facito non tangere flammam, verticis -os omnes quoque redde capillos *Pel.* 395. ecce -a inter ferventem liquorem ludens nato *Sap.* 5, 11 (*cf.* 5, 25. 6, 2 *app.*).
 illaqueare] ut iam bis senos una cum principe captos -at comites, artis stringitque catenis *Pel.* 124. ex ipsis (*laqueis*) ipsi primum sunt -ati *gest.* 236.
 illibata corporis integritate *Abr.* 2, 4. coronis -ae virginitatis *Sap.* 5, 29.
 illic v. *ind. gramm.*

illicere] coluber cupidus (*diabolus*) ingenium nuptae -it indocile *Gong.* 354 *app.* omnes lenociniis suae forniae -ere *Pasn.* 1, 24. quanto blanditiae amentium ad -iendum promptiores II *pr.* 5.

illicite amare II *pr.* 4. *Cal.* 9, 2. 22.

illicitus amor *Theoph.* 250. *Cal. inscr.* 9, 11. *Pasn.* 3, 12. per -um cuiusdam simulatoris affectum *Abr.* 3, 4; vel locus -i foret ullius peragendi *prim.* 415.

illita purpureo fuerant quia sanguine membra *Pel.* 329.

illo *prim.* 129 *app.*

illudere] cur me -ditis (*doctum dicentes*), qui plane sum nescius, non philosophus *Pasn.* 1, 19. -disne me (*falsa sc. promissione*)? si (*i. e. non*) -do *Gall.* 4, 2. sperandae fortuna victoriae -dit nos *Gall.* 9, 2 *app.* cur falleris, cur te vacua spe -dis? *Cal.* 3, 5. quod Dulcitiu[m] praesidem audio adeo -sum, adeo exprobratum, adeo calumniatum *Dulc.* 9, 1 (*cf. inscr.* 7, 1. 14, 2); audacter diis toties -dere nostris *Pel.* 254 (*cf. Dulc.* 9, 1).

illustrare] Egypti tenebras propria quo luce vetustas mox -aret, per se penitusque fugaret *Mar.* 702; quo vilitas meae inscientiae intermixtione nobilioris materiae illustraretur II *ep.* 9.

illustratio] sine -one supernae pietatis *Gall.* 5, 6.

illustris (*sic etiam masc.*)] regina *prim.* 451. princeps *gest.* 456. dux *Gong.* 340. regis socrus *prim.* 432 (*domna Oda r.* 294). abbatisa *Pasn.* 7, 1. *gest. pr.* 1 (*cf. Mar.* 2 Gerbirg -is moribus et studiis). ipsius (*Christi*) -is sanctaeque parentis *Theoph.* 404. mater *Sap.* 5, 27. matrona *Sap.* 3, 3. 8, 1. vir satis -is *Theoph.* 3. *Bas.* 20 (*cf. prim.* 319 -i cuidam nimiumque potenti viro). Gallicani natae *Gall.* 5, 1; -is constructio Gandeshemensis coenobii nostri *prim.* 2.

illuvie decurrentis sanguinis *Pasn.* 1, 26.

imago] venerabilem magnae Dianae -inem *Sap.* 5, 4. vox senioris nostri. sed -o diaboli *Dulc.* 5, 1 (*sein Aus-*

sehn). hominem ad tui -inem pia-
masti *Cal.* 9, 26 (*cf. Pasn.* 1, 11).

imbecillem aetatem *Abr.* 2, 1. qz. a strictioris rigore conversationis ad tempus descendendo -ioribus assimilari non respuit *Abr.* 3, 14. imberbem *Gong.* 47 (*noch er ihm der Bart wuchs*).

imbuere] baptismate -tus *Gall.* 12, 1. eisdem sacramentis -tae *Sap.* 5, 12.

imitari (*i. e. sequi*)] ut auctricem virginitatis, quam aequivoco a-
quiperas nomine, -eris et castitate *Abr.* 2, 1. nitere constanti fide -ar. sorores ad caeli palatium praecedentes *Sap.* 5, 26. non ex meo sefell, sed fallentes incaute -ata fui I *epil.* sibi naturales -ans bene m-
res *gest.* 479. caveas pertinaciam -ari sororis . . illam -ari patiendo *Sap.* 5, 16. -amini exemplum magistri et orate pro persecutorum delictis *Gall.* II 9, 1. non opto eos in hoc sequi. deteriora -ari. *Gall.* II 5, 2. reliquisti omnem religionem et -atus es idolatrie superstitionem *Gall.* II 5, 2. non recusavi illum (*Terentium*) -ar. dictando, dum alii colunt legendo II *pr.* 3 (*cf.* 6). exemplum cunctis -andae fit pietatis *Dion.* 132.

immaculatus] (*Christus*) solus in-
cens, solus -us, solus sine vetera-
sorde delicti *Cal.* 9, 23.

immanis] nullum (tam) grave pec-
catum, nullum tam -e est: delix-
tum, quod . . *Pasn.* 3, 2.

immatura pupilla (*septennis*) *Abr.* 1, 1. immemor aetatis, iam plena deo puerilis *Mar.* 290 (*cf. r.* 477). veniae *Gong.* 454. potestatis non -or. qz rerum trinam iure regis machinam *Gong.* 291 *add.*

immensum caelum *Mar.* 731; -ae bon-
tatis *Agn.* 322. caelestis pietas -a parentis *Theoph.* 149. -a eius ser-
nitas pulchritudinis (*spir.*) *Abr.* 1, 1.

immerito (*i. e. sine causa*)] non :
Mar. 750. *Gong.* 49. *gest.* 6-10. *prim.* 521. et non i. *gest.* 402. nec :
Gall. 7, 1. *Cal.* 9, 14.

imminere] verebar aliquam ecclesiae
-ere persecutionem *Abr.* 3, 2. sup-
plicium tibi -et gehennae *Pasn.* 3, 6. -entium minis poenae *Sap.* 4, 1.

imminutus numerus definitur *Sap.* 3, 13 (cf. *totam scenam*).
 immitis reprobis, blandus quoque iustis *gest.* 14 (cf. *Pel.* 149).
 immittere] ense -sso tenerum guttur penetrando *Agn.* 405.
 immo v. ind. gramm. (affirm.) et ind. metr. (particulae).
 immobilis] cur decidis, cur in terra iaces -is? *Abr.* 7, 7.
 immodicus] caterva *gest.* 195. lamenta *prim.* 541. sit risus causa omnibus -i *Gong.* 580 add.
 immolat domino (agnum) *Mar.* 205.
 immortalis] per interminabilia -is aevi saecula *Sap.* 9, 9.
 immunditiae] noli me sordidulam his -is abstrahere *Pasn.* 12, 4.
 immunis stabat pia virgo caloribus *Agn.* 369. a peccato *Abr.* 7, 6.
 immutabili (dei) substantiae *Pasn.* 3, 12.
 immutando decretum prius statutum *Pel.* 50. nostrorum acerbitas peccaminum divinae dulcedinem benignitatis non valet -are *Abr.* 7, 11.
 impar] principibus fit par, ducibus sed nec fuit impar *prim.* 18 adn.
 impares numeri (ungerade Z.) *Sap.* 3, 19. numerus pariter impar definitur *Sap.* 3, 19 (cf. *totam scenam*).
 impariter par numerus definitur *Sap.* 3, 21 (cf. *totam scenam*).
 impassibilis maiestas (dei) *Pasn.* 1, 2.
 impassibilitas] non respuisti fieri homo passibilis humanitate, salva divinitatis -ate *Sap.* 9, 6.
 impatiens] mens assueta lasciviae haut raro -ns est austerioris vitae *Pasn.* 7, 10. morae *Mar.* 251. *Gong.* 363. *Sap.* 1, 2. *prim.* 333.
 impatienter] exagitat caput indomitum i. in illum *Gong.* 565 app.
 impedimentum] quid, si dixerō et dicendo aliquid mihi -um excitaverō? *Pasn.* 2, 3.
 impedire] nullatenus (perficere potui). quo pacto -iebaris? *Cal.* 9, 12. ne -iar diabolica fraude *Abr.* 3, 13.
 impendere] amoris, quo semet vinculis pro vita patris -it *Pel.* 307. nomine pro Christi se mox -ere morti *Dion.* 104. -ens animam domino bene morte piam *Pel.* 157. grates altithrono *Gall.* 11, 1 (cf.

Abr. 7, 16). grandis benignitas et mira pietas, quam mihi -itis meique mortuis *Sap.* 8, 1. ne repellas te amantem, sed -e amoris vicem *Cal.* 3, 3.
 imperare] at nunc Iohannem tecum remanere fidelem -o asc. 91.
 imperator Adrianus *Sap.* 1, 1 (cf. *inscr.*). 2, 1 (bis). 3, 1. 9. 5, 1. 4 (bis). 7; Diocletianus *Dulc.* 6, 1. 8, 1. 11, 2. *Sap. inscr. app.*; Constantinus *Gall. inscr.* 1, 8 (-or egregie). 2, 1 (dominus -or). 9, 3. 12, 2 (sacratissime -or); gloriosissimi et famosissimi -ores Constantinus Constans et Constantius, quorum famulabamur imperio *Gall.* II 5, 2; Iulianus *Gall.* II 7, 1, 2. 8, 2 (impiissimi -oris I.); patere ut nunc militem -ori, cuius invamine vici (i. e. deo) *Gall.* 13, 3 adn.
 imperialis] neptis I *pr.* 7 (*Nichte des Kaisers*). hera *Gall.* 5, 4 (*Tochter des K.*); potestas *Agn.* 179. ius *prim.* 31. 76. decus *gest. prol.* 1, 35. nomen *gest. prol.* 2, 36. -is iussio et congrua satis ultio *Sap.* 5, 22 (*quae imperatorem decet*).
 imperitare] rectorem caelestibus -antem *prim.* 593 (*deum 'regem angelorum'*: *P. C. tom. IV p. 324 n. XII*).
 imperium] -o praedones cogite vestro saevos, obsessum linquant ut pectoris antrum asc. 31. -o regis cogente nefando *Pel.* 197 (cf. r. 224 caesaris -o tunc haec urgente superbo). praesulis -o parere *Theoph.* 46; caesianum *gest. prol.* 1, 1. pollens in vertice rerum *gest. prol.* 2, 4. amplum *gest. prol.* 2, 17. amarum *gest.* 710. longe metuendum *gest.* 706. regni *gest.* 28 (cf. *prol.* 1, 1 pollens -i regnator caesariani). -i decus Octaviani *gest. prol.* 1, 30 (cf. r. 101 amborum decus -orum et *prim.* 73 sqq.). sedem Romani *prim.* 75. 79. sortem tanti *Pel.* 34. tui status *Sap.* 1, 1. illius -o iurique *gest.* 127. incommodum satis nostro probatur esse -o *Gall.* II 1, 1 (*nescio tamen, an imperator suum significet personam, ut saepius apud Liudprandum, c. g. antapod. I c. 11 p. 9*). licet -i tenearis sollicitandi cura *gest.* 2, 32; -o (regio etc.) contradicere *gest.* 706. dare

colla *gest.* 142. 613 *app.* (*de rege Saracenorum Pel.* 83). famulari *Gall.* II 5, 2. *gest.* 399. 434. subdi *gest.* 1155. subactus *gest.* 127. succumbere *Pel.* 104. gentis, quae nimis -o regis regitur sapientis *gest.* 165; *de deo vel Christo*: -o populos Christi subiungere multos *Dion.* 127. cuius et -o mors succumbebat amara *Agn.* 339 (*cf.* r. 81 cuius et -o famulantia sidera cuncta). numine cuncta tenens -oque regens *Gong.* 4 *app.* (*cf.* *Mar.* 30). quod eius -o, cuius gubernaculis maior mundus obtemperanter subditur, solus minor contraluctetur *Pasn.* 1, 2. (*Christus*) functus -o praeclare paterno *Mar.* 773 (v. 781 '*Bejehl*'). ipsi summa salus, perpes victoria, virtus, laus, honor, -um, semper decus omne per aevum *Dion.* 266; artissimae legis observatione corpus tenerum animae cogit pati imperium *Abr.* 9, 3.

impetrare veniam famulo *Theoph.* 331. omnia posse (a domino) *Dion.* 137. *Pasn.* 11, 1. *prim.* 242.

impetu rapido adveniens (draco) *Abr.* 3, 8.

impexis paliuris *Gong.* 171 (*cf.* *Verg. georg. III* 356).

impietas] super gravi -ate mea *Cal.* 9, 14.

impiger ad templum properat *Theoph.* 195.

impigre dimicans *Gall.* 1, 4. cunctis praetendere calliditatis assuetae laqueos *Theoph.* 105.

impii poenitentia *Abr.* 9, 5 (*opp.* iusti perseverantia). in -orum perditione *Cal.* 9, 13. -issimi imperatoris Iuliani *Gall.* II 8, 2; -as manus in sanctos martires misit *Gall.* II 8, 2.

implere pelvem limpha *Gong.* 262. urbem non paucis hostibus *Pel.* 36. anguibus -etum baratrum *Dion.* 75. et tu, Christe, animas interim -e splendoribus, dans pacificam requiem ossibus *Sap.* 9, 1. perversis vacuas -ens latratibus auras *Bas.* 243; duodenarius numerus, qui tribus olympiadibus -etur *Sap.* 3, 12. postquam Christus temporis -evit spatium sacri venerandum, quod

cum terrigenis mansit dignanter homullis *asc.* 2. tunc est -etur. fuerat quod carmine dictum prophetae *Mar.* 335 (*cf.* r. 47. *gest.* 361). evangelica promissio in nobis -eta *Pasn.* 11, 1; eius ad -endum famulatum *prim.* 430 (*cf.* *Gall.* 1, 4 -ae servitutis). mea iussa sequendi *Mar.* 811 (*cf.* *gest.* 532). officium *Sap.* 5, 14. praecepta *Dulc.* 13. virgula Ioseph -ebit merito -num memorabile sola *Mar.* 44. ad hoc -endum *Cal.* 9, 23 (*cf.* *gest.* 1171. *prim.* 514). si forte venia mea petitio et -eatur quod dedero *Sap.* 9, 3.

implicari] te iterum -itam esse singularibus negotiis *Pasn.* 5, 1.

impollutus] ut pollutis labiis praesumas proferre nomen -ae divinitatis *Pasn.* 7, 1.

imponere] ferrea lascivis -nens tegmina membris *Pel.* 115. corpus -situm tumulo *Dion.* 242. tur (simulachro Iovis) *Gall.* II 7, 1; id quidem oneris -suistis. ut gesta caesaris augusti metrica percurrerem ratione *gest. pr.* 3. quantum pondus solvendi census nobis vel -nere *Gall.* 9, 3. purgaret criminas -sita de magni se cito culpa *Mar.* 662. qui multigenis -nis nomina stellis *Mar.* 877 (*cf.* *gest.* 47).

importunitas r. inoportunitas

impotens] o iudicem -ntem, qui defidit, se absque armis ignium octuennem infantem superare posse *Sap.* 5, 35.

imprimere] (abscisum filiae caput -essis labris crebrius deosculand: *Sap.* 5, 15. -ime mihi. mater. oculum *Sap.* 7, 2.

improbum servum *Cal.* 9, 4. -e fer. regis facturam redde perennis *Bas.* 240.

improvisae *Cal.* 4, 1 (*cf.* *app.* 1. *gest. pr.* 3.

improvisus] -a morte *Agn.* 26. *Cal.* 9, 27. ex -o *Cal.* 4, 1 *app.* (?). *gest.* 132. 233.

impudens femina *Pasn.* 1, 33.

impugnans gentem cunctis rebellet *gest.* 349.

impune (*adr.*) se i. nostris diis -dere *Dulc.* 9, 1.

am illam dimittere *Sap.* 5, 2.
m hostem dei servorum -um
me *Gall.* II 8, 2.

inferior.

lis] (*numerus*) qui inter -es
perantias mediū tempera-
um limitis sortitus est *Sap.*
dn. (*numerus perfectus medius*
superfluum et imminutum).

sabilis deus *Cal.* 9, 9.

pe *Theoph.* 238. -ia fando
357.

is] o res dira omnibusque
s -a *Gall.* 12, 2. -am struxer-
poenam, funda Pelagium ia-
s martirizandum trans moe-
el. 284.

auribus (*sponsae sponsus*) re-
dentes suspendit -es *Agn.* 93.
imb-

] o insensati et hebetes to-
re rationis -aces *Dulc.* 13, 2.

] non ex meo fefelli, sed
tes i. imitata fui I *epil.* (cf.
orol. 1, 19).

tendens laqueos *Bas.* 71 (*de*
o).

] tuum est, ut praecedas
am ovem, et ego, paribus
vestigia, subsequor prae-
tem. haut ita, sed ego pedi-
lam, te autem equo super-
a *Abr.* 7, 15. consertis pal-
-damus *Sap.* 4, 5.

] qui fomes mali et -or (cf.
extitit *Cal.* 9, 12. ipse sibi
or moriendi *Agn.* 290.

n (*Brandopfer*) *Mar.* 88. 91.
28. 22.

] in ipsa -one (*sc. opusculi*;
h. anfang) I *pr.* 3.

n v. incipere.

] haut -a spe *Gall.* 1, 4.

o] turpia lascivarum -a fe-
um (*Terentianarum*) II *pr.* 3
laudabilis sacrarum casti-
virginum).

] virginis (*coenobio destinatae*)
m facerent in amore -o pro-
rvescere servi *Bas.* 102.

n febrem *Cal.* 9, 2.

vitam sperare *Pasn.* 12, 4.

] mori *Pasn.* 13, 2; explicit
primus, -it secundus *Agn.*
; *perf.*: incepit quando felix
ila sexta *Mar.* 46. incepit

percontari *Agn.* 128. iam tunc
clementia paulatim gratia patris
incoepit radiis mundo lucescere
claris *Mar.* 210; inceptum (?) si
tamen incepto (*vel in coepto*; cf.
app.) temptas durare maligno *Bas.*
123. post hec incepto (*immo in*
coepto) ne succumbam male victa
gest. 1510 *app.*

incircumscriptus deus *Cal.* 9, 9.

incitare] eo magis ad audendum -or
Abr. 3, 17.

inclementer (?) ista -ius (*immo de-*
mentius) bachatur *Dulc.* 1, 4 *app.*

inclinata harundineo more II *ep.* 11.

inclitus] coniux (*f.*) *Mar.* 103. con-
sors (*f.*) regni *gest.* 80. dominatrix
caeli *Mar.* 13 *adn.* dux *prim.* 89.
papa *prim.* 134. Pelagi (*voc.*) *Pel.* 1.
regina *gest.* 525. sectatrix sanctae
vitae *prim.* 387. soboles (*f.*) *Sap.*
5, 29 (*mater ad filiam martyrizan-*
dam); consortia regalis stirpis
Mar. 383. domus domini *prim.* 286.
membra (*martyris defuncti*) *Mar.* 121.
nobilitas *Agn.* 29. vita (*Mariae*)
asc. 92. urbs -a deliciis, rebus
quoque splendida cunctis *Pel.* 16.

includere] cur illam non -dis (*ut*
'reclusam')? *Pasn.* 7, 8. hunc quia
virgineo portasti ventre puella
-sum *Mar.* 30. corpus, quod nunc
-dit tumulus *gest.* 417.

incognitus] eius infamia nulli est
-a *Pasn.* 1, 24. heremicolis est -a
(*musica*) *Pasn.* 1, 8.

incola] urbis famosae praenobilis -a
(*f.*) *Romae* *Agn.* 27. absque con-
silio -arum *Pasn.* 2, 3 (*der Ein-*
heimischen; *opp.* si non es nostras).
sit -a gehennae *Cal.* 9, 30.

incommodus] quam breve, quam
obscurum et quam -um tenellae
mulieri ad inhabitandum (*habita-*
culum) *Pasn.* 7, 9. quid inoportu-
nius quidve poterit esse -ius, quam
quod . . . *Pasn.* 7, 12. -um satis
nostro probatur esse imperio, quod
.. *Gall.* II 1, 1.

incomparabilis luctus mihi contigit,
intolerabilis dolor me afficit *Abr.*
8, 2. o nefas -e *Cal.* 9, 4.

incomprehensibilis deus *Cal.* 9, 9.

inconstantia pectoris cogit nos dis-
cedere ab armis *Gall.* 9, 2.

incorrupta et virgo *Abr.* 2, 5. vitae corona (*Maria*) *asc.* 81. corpus quandoque -um resuscitetur *Cal.* 5, 2.

incredibili metu correptus *Gall.* 12, 8. Gallicanus? ipse. -e *Gall.* 11, 1. incredulus] qui fuit -us, fidei cessit bene victus *Dion.* 28. plebem -am *Agn.* 368.

incultus] rus *Gong.* 173 *app.*; turba (*aegrorum*) *Gong.* 311; (ingenium) magistrorum cessante diligentia -um et propriae pigritia inertiae torpet neglectum *II ep.* 8. sermo *Gong.* 81. *gest. pr.* 8. stichi *Mar.* 5.

incumbere] talibus incubuit, lactis dum gurgite vixit *Gong.* 43. novis cruciatibus -endum *Sap.* 5, 23; dies abiit, nox -it *Sap.* 3, 24.

incurrere] recti tramitem callis improvisae -eret *gest. pr.* 5. qui velint -ere iram celsitonantis *Dulc.* 1, 6. donec in insecabilem -at unitatem (*sc. decisio: cf. app.*) *Sap.* 3, 18.

incursu de saevorum satis Ungariorum *prim.* 363.

incurvata stetit nec surgens alta petivit (*palma*) *Mar.* 780.

incurvus] -am virgam *Mar.* 441.

incutitis mihi desperationem *Cal.* 2, 4.

inde *r. ind. gramm.*

indere] anima caelitus -ita *Pasn.* 13, 3: (*custos*.) cura cui conservandae fuit -ita dominae *gest.* 560.

indesinenter *Sap.* 4, 2.

index] haec, quam -ice proditis? *Pasn.* 2, 6 (*mit dem Zeigefinger*).

indicare] quare eventum tuae perditionis mihi non -asti? *Abr.* 7, 5.

indicare] ni prius indictum plene solvat sibi censum *Pel.* 140.

indicium] istius tenerae nomen dignare puellae caelitus -is per te monstrare coruscis *Mar.* 273. hoc nunc et nostris voluisti credere terris -um magnae nobile gloriae (*die Wunderquelle*) *Gong.* 294. nec mora, cum palmam retulit, portavit erudum criminis -um (*Gong.* 415 (*die verbrühte Hand; cf. r. 582*).

indigena] sive sis huius patriae (*cf. I epil.*) -a sive advena *Pasn.* 2, 2. Francorum gentis omnibus -is (*Gong.* 368.

indigere] cuius (*Gallicani*) ope sapissime -emus ad defensionem patriae *Gall.* 2, 2. omnibus his rebus. noster quibus -et unus *prim.* 24.

indignatus *a. c. i. Mar.* 559.

indignatio] quid mea in te agi: dilectio. nihil aliud nisi -onem *Cal.* 3, 4. moveberis -one *Gall.* 1, 4 (*cf. Sap.* 3, 4).

indignus] -am famellam *Mar.* 28. licet -am, spero te posse misellam consequi veniam *Gong.* 551. me -am miseratione *Abr.* 7, 16. illius -am coniugio ganeam *Gong.* 130 (*cf. Bas.* 39).

individuus] me Hilariano -um solem ardeo associatum iri *Gall.* 131.

indivisibilis unitas *Sap.* 3, 21 (*cf. 3, 15: omnes impures numeri indivisibiles*).

indocilis] (*diabolus*) ingenium nuptiae illicit -e *Gong.* 354 *app.* (*cf. Abr.* 3, 4).

indoles] regiae -is Gerbergae *I pr.* 2. talis *Mar.* 325.

indomite vaga *Pasn.* 7, 10.

indomitus] Saraceni *Pel.* 24. domus *Gong.* 466 (*cf. r. 565 app. exagita: caput -um impatienter in illum*). indubius] angelus, custos -us (*adh. pro adr.*) fuerat qui corporis eius *Agn.* 226.

inducere] (*in saltum*) solo praemonstrantium nutu -ctus ... usque dum vel alio superveniente -certur vel praecedentis vestigia subsequeretur *gest. pr.* 5. -xitque suam dominam intra suae muros urbis *gest.* 583. in gaudium aeternitatis -cenda *Pasn.* 13, 4.

induciae (*Bedenkzeit*)] triduanas -ae illis ad tractandum praestentur *Sap.* 3, 24 (*cf. 5, 2*). decem diem dabo -as, quo tandem ... acceptas non flocci faciamus -as *Gall.* 113.

induere] omnes -ti vestes candoris opimi *Ioh.* 5; saepius *abl.* -itur vestitu pretioso *prim.* 226. lae (*veste*) -ta *Agn.* 229 (*cf. asc. 12 Dulc.* 6, 2. vestis velamine farcomantis *prim.* 44). cilicio *Abr.* 91. translate -eret fragilis nostrae velamina carnis *Theoph.* 302. quotusque abiecta haedinae pellis austeritate ovini velleris -atur mollitiae *Pasn.* 7, 3. nox -it rediens -ta tenebris *gest.* 551.

indulgentia] utrumne benignitas divinae miserationis adhuc -am molita est poenitentis lacrimis *Pasn.* 10, 5 *app.*

indulgere] meae negligentia designando universale vitiorum, nec tamen vituperando, sed -endo I *pr.* 9. omnes culpas in me patratas affectu mentis tibi mox -eo gratis *Theoph.* 221.

industria] pereo, nisi me adiuvet tua -a *Cal.* 6, 1.

inebriare v. debriare.

inerguminus] leprosus seu -us *Gall.* II 2, 1.

inertia] qui mei -am longe praecesserunt in scientia sublimiori II *pr.* 6. propriae pigritia -ae II *ep.* 8.

inesse] sensit tempus i., quo .. *Gong.* 460; quid corrigendum inesset (*in mea dictatiuncula*) II *ep.* 4. ubi nihil utilitatis i. deprehendi (*in religione Christiana*) *Gall.* II 5, 4. si ulla promerendae spes veniae inesset *Abr.* 7, 10; crudelis cui non muliebris cordis inest feritas *Agn.* 275 *app.* mihi i. aliquantulam scientiam artium II *ep.* 3. quod signum fatuitatis nobis i. deprehendis? *Dulc.* 1, 3. quaedam inopportunitas inest huic habitationi *Pasn.* 7, 11.

infamia (Thaidis) *Pasn.* 1, 24.

infans lacteolis fuerat dum parvula membris *Mar.* 303 (*cf. v.* 328). octuennis *Sap.* 5, 35 (*notione non iam propria*). Herodes -ntes occidi omnes, qui tunc Bethleis fuerant, praecepit, in oris *Mar.* 693. -ntum more *Mar.* 292; totius -ntis (*immo instantis*) pondus curamque laboris *prim.* 289 *app.* (*Accii locum, quem Nonius bis testatur, p.* 56, 12 *et p.* 416, 12, male affert *Barack*: priusquam infans facinus oculi vescuntur tui, i. e. *infandum*).

infantia] quia tenellae -am virgunculae absque armorum apparatu nequivisti superare *Dulc.* 14, 3. frustra parcebam, frustra miserebar huius -ae *Dulc.* 12, 4 (*cf.* 10, 1. *Sap.* 5, 3. 18).

infantis] aetatula *Sap.* 4, 1. simplicitas *Agn.* 180 (*de puella tredecim annorum*). pectus *Abr.* 2, 6.

infelix] quiesce, -ix, verbositas tua nunc est finienda *Sap.* 5, 22. tibi-que (*post mortem impp. Christianorum*) -ix res publica relinquebatur regenda. cur -ix iuxta id temporis? ex qualitate rectoris. reliquisti omnem religionem *etc.* *Gall.* II 5, 5. mox -ici graviora iuga genti infert *gest.* 715. o -ix pertinacia, o contumax audacia *Sap.* 5, 8. -icis (*unselig*) langworem amoris *Cal.* 9, 3 (*cf.* 9, 11); *de peccatoribus propter ipsa peccata infelici-bus*: *Gong.* 355. 358. 543. 559. *Theoph.* 92. 286. *Bas.* 37. 96. 133 (-ix non felix tu nata parentis). 158. *Agn.* 268. *Gall.* II 8, 2. *Dulc.* 4, 1. 14, 3. *Cal.* 9, 12 (num triplici infortunio adeo -ix effectus es, ut ..?). 29. 32. *Abr.* 3, 5. 6, 3 (vae mihi -ici: *cf.* 7, 6. *Pasn.* 3, 5). *Pasn.* 3, 6.

inferior] multum disconvenit, filia, ut, quae cum dei genitrice Maria per mysterium nominis praemines in axe inter sidera numquam casura, -or meritis in terrae volutes infimis *Abr.* 2, 2. quia se his -orem aestimari non sustinuit *Cal.* 9, 32; (*non regina,*) altera sed generis mulier satis -oris *gest.* 82 *adn.* quique prius plebi sprexit princeps (i. e. *praesul*) dominari, affectat iuris pompas nunc -oris (i. e. *vicedominium*) *Theoph.* 81. quod huius vilitas dictationis multo -or, multo contractior penitusque dissimilis (*Terentii*) sit sententiis II *pr.* 6; infima terrae v. *supra*; imo baratro *Agn.* 163. -o de pectore *gest.* 311. cordis ab -o *Theoph.* 381. factor summae, mediae rationis et -ae *Dion.* 1 *adn.*

infernus princeps *Bas.* 56. poenis *Bas.* 93. -a petens, Erebi claustra resolvens *Theoph.* 314 (*de Christi descensu ad inferos*).

inferre] postquam naturam iam de busto redivivam humanam solio Christus patris intulit alto *asc.* 142. se salvandum castello protinus apto intulit *gest.* 627. quem magus secum duxit trans urbem intulit inque locum multo fantasmate plenum *Theoph.* 99. moenibus Paris gressum mox intulit urbis *Dion.* 142; prius illatum damnum

gest. 217. intulit tantum pronis obtutibus ictum *Pel.* 273 (*Ohrseige*). mox infelici graviora iuga genti infert *gest.* 716. ut mortem regi vellent inferre fidei *gest.* 323. hactenus infantiae parcebam, ultra non parcam, sed meritam ultionem inferam *Sap.* 5, 18. infer, infer, quicquid crudele, quicquid exco-gites loetale *Sap.* 5, 21. veneratio-nem inferre metallis *Sap.* 5, 5 (*cf. p.* 189, 29 fer sacrae deae libamina). inficere] donec facies et vestimenta horribili nigredine inficiebantur *Dulc. inscr.* orbis Romanus, qui undiquesecus Christianae caedis sorde est infectus *Sap.* 1, 4. gra-vido infectus morbo *gest.* 462. vitiis multis *Theoph.* 50. infidelitas] vestrae fidei confidens secretum enucleo. nihil nostra de parte -atis, nihil tibi obviabit contrarietatis *Pasn.* 2, 4. num ali-cuius -atis nos arguis? *Pasn.* 4, 4 (*amatores ad Thaidem*). infigi scopolis ripae quod (*martyris corpus*) iussit acutis *Pel.* 292. infinitus] per -a saeculorum saecula *Cal.* 9, 33 (*cf. Abr.* 9, 6. *Pasn.* 13, 4). infirmus languidolis membris *Mar.* 375. -i tortores deficiunt et sudore ob lassitudinem fluunt *Sap.* 5, 8. infit] cui mox apparens iuvenis prae-lucidus i. : . . *Mar.* 621 (*cf. Theoph.* 281. *Dion.* 86). inflammare] sicut scintilla silicis pe-lagus nequit -are *Abr.* 7, 11. inflectere] arbor fortissima ante pe-des Mariae -ctitur *Mar.* 778. ad culturam deorum me -xi (*a reli-gione Christiana*) *Gall.* II 5, 4. donec indocile iuvenilis ingenium pectoris ad sui amorem -xit, adeo, ut . . *Abr.* 3, 4. infortunatus] vae mihi -o, improvise mortua est Drusiana *Cal.* 4, 1. infortunium] num triplici -o adeo infelix effectus es, ut . . ? *Cal.* 9, 12. infremuit super hoc veteris fraus saeva draconis *Dion.* 152. infundere] beatitudinem aeternae benedictionis -at tibi gratia omni-parentis *Pasn.* 7, 1. ingemuit. crebro ducens suspiria longa, quod . . *Agn.* 112. infelix, erubescere. Sisinni, erubescere, teque

turpiter victum -isce. quia . . *Isak* 14, 3. -uit tam triste nefas dignis-simus heros *Gong.* 371. ingenium] quia divini subtilitas iu-dicii longe praeterit humani sa-gacitatem -i *Cal.* 9, 6. perspicax -um divinitus mihi collatum esse agnosco II *ep.* 8 (*cf. adm. ad p.* 108, 11). acceptum in datorem re-torqueam -um II *pr.* 7. arbitrans mihi inesse aliquantulam scien-tiam artium, quarum subtilitas longe praeterit mei muliebri -um II *ep.* 3. ecce nanciscimur in pec-tore infantili senilis maturitatem -i *Abr.* 2, 6. (*diabolus*) ingenium nuptae illicit indocile *Gong.* 34 *app.* (*cf. Abr.* 3, 4). (*Aethelredus vidua*) -o fuerat praelucida tanto, ut posset regnum digne rexiae relictum *gest.* 478. florentem pri-mis te nam cognosco sub annis -o parvam necnon aetate tenellam hinc infantili parcendo simplici-tati etc. *Agn.* 179. ipsius -i cap-tum sic arte profundi *gest.* 609 (*cf. Dion.* 212). *cf. Theoph.* 12 *app.* ingens] -ntes rupes *Pel.* 297; culpa *Bas.* 163. dolor *Mar.* 609. *gest.* 34 649. cordis languor dolentis *gest.* 197 *app.* regis pietas perennis *gest.* 1512. ingenuitas] parentelae claritas -atis *Dulc.* 1, 1 (*cf. Gall.* 5, 6. *Sap.* 3, 6). ingenuus] ipsius -um mentisque ri-garet agellum *Theoph.* 12 *app.* ingerere] ne ex meo commodo vobis -atur molestia *Sap.* 9, 2. quicquid unicuique nostrum utriusque even-tu fortunae -atur *Cal.* 2, 1 (*cf. Abr.* 3, 1). ingratis pigellis, quos piget alti-throno psallere pro modulo *Mar.* 41; his -a (*dafür nicht dankbar*, *Gong.* 437. -us donis tantae pie-tatis *gest.* 605. caelesti non -us pietati *prim.* 227; ut tandem vete-ris sint -i pietatis *Pel.* 109. ingredi *absol.*: *Mar.* 591. 605. *Agn.* 24 *Dulc.* 4, 1. *Abr.* 8, 1. *Pasn.* 7, 11. in cellulam interiorum *Abr.* 8, 1. inter medias hostium acies *Gall.* 12, 8; turpis latebras aedis *Agn.* 245. habitaculum *Pasn.* 7, 9. *trans-late* magnificarum prolixitates rerum *gest.* *pr.* 6.

inhabitabilis (*cf. app.*)] nec dubium, quin ocus (*locus*) fiat -is prae nimietate foetoris *Pafn.* 7, 12.

inhabitare] cubile delectabile ad -andum *Pafn.* 3, 3. quam incommodum tenellae mulieri ad -andum *Pafn.* 7, 9 (*de habitaculo*). triclinium ad -andum nobis aptum *Abr.* 7, 1.

inhaerere] nigredo quae -sit *Dulc.* 4, 3 (*sc. eius corpori*). vestimenta virgineis corporibus -rent velut coria *Dulc.* 8, 1; -rentes eius lateri *Gall.* 6, 1 (*cf. II* 5, 1). -rens servo cordisque calore secreto legalem dominum respuit ob famulum *Gong.* 359. te amantem tuoque amore cordetenus -rentem *Cal.* 3, 3. ut reliquum vitae -rendo insistas dei obsequio. spontanea mente -ream *Abr.* 7, 16. 17. sacris -rentes paginis *II pr.* 2 (*nec desciscentes ad Terentium*).

inhiare] cumque diu vacuis -aret lucellis *Theoph.* 144.

inhonestas] cultura deorum non adducit -atem (*cf. app.*), sed praecipuum honorem. et quae -as turpior, quae turpitudine maior quam ut servus veneretur ut dominus? *Dulc.* 1, 6. 7.

inhumatus] corpus per triduum conservabant inhumatum *prim.* 548.

inimicus] nec vereor, prohibere meum post haec -um, quamvis (?) . . . *Mar.* 319 (*Anna loquitur*); vis -a *gest.* 375 (*cf. Ekkeh. Walth. v.* 55). pars plebis propriis dominis -a *gest.* 483; -i (*i. e. hostes*) *Pel.* 100 (*tantis*). 126. *Gall.* 9, 3 (*publicos*). 12, 9. *gest.* 293. 312. 394; usque tuos ponam cunctos -os sanctorum per saecula pedum tibi rite scabellum *asc.* 139. ex ipsis domini pravis -is *prim.* 364. si colitis vestros puris animis -os *asc.* 37. antiqui mala calliditas -i *gest.* 166 (*cf. v.* 203. 729).

iniquitas] in me sit -as tua *Abr.* 7, 12. pro hac -ate *Gall.* *II* 5, 5 (*quod a Christiana religione descivisti*). si deus -ates observabit *Pafn.* 12, 2 *adn.*

iniquus] magus *Theoph.* 145. princeps (*diabolus*) *Theoph.* 102. socius (*adulter*) *Gong.* 437; delectatio *Cal.* 9, 15.

Abr. 9, 3 (*de libidine*). iugum perversi regis *Pel.* 127. odium *Pafn.* 4, 4. praesumptio *I pr.* 3. studium perversae mentis *Agn.* 236.

inire tecum amicitiam *Sap.* 3, 4 (*sc. cum imperatore*); certamen *Pafn.* 1, 26. luctamen cum saevo serpente *Bas.* 220 (*cf. Agn.* 38 caelibis vitae durum luctamen inire). periculum *Gall.* 1, 4; ini secundo conversationem, quam deseruisti *Abr.* 7, 12.

iniungere] -nctum tibi officium imple *Sap.* 5, 14 (*cf. 5, 35*). -nctae vacuum curae (*Amt*) *Theoph.* 55. (*sidera*) illis -nctum complent per tempora cursum *Agn.* 82.

iniuria factoris *Pafn.* 1, 1. 2. 27. 3, 11; mei -am vindicate *Sap.* 5, 6 (*loquitur imp.*). quam tibi -am fecimus? *Dulc.* 13, 2 (*militis ad praesidem*). o -a, quod a tantilla etiam contempnor homullula *Sap.* 5, 24; *de stupro*: melius est, ut corpus quibuscumque -is maculetur, quam anima idolis polluat *Dulc.* 12, 3. ut castis praesumeres fragmentis alicuius -am conferre dehonestatis *Cal.* 9, 11 (*cf. 7, 1*). (*Fortunatus*) commendatum funus afficiebat -a *Cal.* 9, 32 (*prostituens Calimacho*); non -a (*sc. id factum est, quod dicis*). *Pafn.* 7, 13. nec -a *Gall.* 1, 4. *Cal.* 9, 4. *Abr.* 3, 5. *Pafn.* 1, 21. *Sap.* 1, 1. 5, 6.

iniuste] omne quod i. a vobis extorsi *Pafn.* 4, 3 (*meretrix ad amatores*).

iniustitia] nec scientia scibilis deum offendit, sed -a scientis *Pafn.* 1, 20.

iniustus] iudex *Agn.* 401. rex Domitianus *Dion.* 156. iustum de tristitia liberandum necnon -um pro iusto mox fore dandum *gest.* 304 *adn.*; cogitatio *Gall.* 13, 3 *app.* decretum *Pel.* 77. intentio *Gall.* 5, 3. odium *Cal.* 9, 32. -a satis ratio, in hac re verecundae virginis responsum quaerere *Gall.* 4, 3. vis *gest.* 492.

inl-, inm- v. ill-, imm-.

inniti] quod ipsam in duorum intervallo dierum divinae -entem laudi solito non sensi *Abr.* 3, 11.

innocens] (*Christus*) solus -ns, solus immaculatus, solus sine veteri

sorde delicti *Cal.* 9, 23 (*cf.* 9, 24).
 -ntium laudem *II pr.* 5 (*i. e. sanctorum*).
 innocuo sanguine *Pel.* 81.
 innumerabilis exercitus legiones *Gall.* 9, 1.
 innumerosas gazas *gest.* 186.
 innumerus (*semper plur.*) aristae *Dion.* 132. caedes *Dion.* 203. gazae *gest.* 107. ministri *Gong.* 209. vota *Gong.* 506.
 innuptus] nec decet -am talem remanere puellam *Mar.* 389.
 inoportunitas] sed quaedam -as inest huic habitationi. quae haec importunitas? quid inoportunius quidve poterit esse incommodius, quam quod . . . *Pafn.* 7, 11, 12.
 inoportunus *v.* inoportunitas.
 inormes sordes *Bas.* 195.
 inp- *v.* imp-.
 inquam] haec nam versiculis proles quam scriptito regis, haec, inquam, fama cunctis fuerat bene nota *gest.* 84; inquit orationi rectae semel inseritur *Mar.* 158 *app.* (reddidit econtra dominae lasciva famella obprobriis iactum servili murmure verbum: 'si te despexit, sterilem faciens deus', inquit, 'dic, rogo, etc.). saepius praemittitur: *Mar.* 722 (haec responsa dedit timidis, conversus et inquit: . . .). *Theoph.* 334 (verbis respondens i. amicis). *Agn.* 177. *prim.* 53 (affectu blando trepidam refovendo i.). *prim.* 157 (sic orsus i.). semel subicitur *Agn.* 159 (. . . famulari.) haec inquit praeses, contra sed sic ait Agnes: . . .).
 inquietudo] a solita -ine saecularium sequestrata *Pafn.* 7, 5.
 inquirere] circumfert oculos, -rens baculum terrae tempore sepultum, et nactum tractis arripuit digitis *Gong.* 243. si aetatem -ris parvularum *Sap.* 3, 9. -rit, scelerum faceret quid quisque suorum *Bas.* 79. -rens, talem posset si ferre laborem *Bas.* 197.
 inquisitus] quem ante hoc biennium pro -u direxi Mariae *Abr.* 4, 1.
 inr- *v.* irr-.
 insania] quae dementia, quae -a te decepit, ut praesumeres . . . ? *Cal.* 9, 11. nonne haec summa -a et

magna est dementia, ut rerum principem dixisti insipientem *Sap.* 5, 1.
 insanire] ista -it. mea germana non -it, sed tui stultitiam iuste reprehendit. ista dementius (*cf. app.*) bachatur *Dulc.* 1, 3, 4 (*cf. Pafn.* 4, 1 *Sap.* 5, 5).
 insanum caput (*die Hete*) *Dulc.* 14: *adn.* stridet dentibus, sputa iacit, torquet -a lumina, nam plenus est daemonio *Gall.* II 8, 1.
 inscientia] quo vilitas meae -ae intermixtione nobilioris materiae illustraretur *II ep.* 9. in aliis meae -ae opusculis *II pr.* 9.
 inscitia] quantum meae -ae obstiterit difficultatis *gest pr.* 4.
 inscius] huiusmodi nodus quaestionis tam difficilis ad solvendum -is *Pafn.* 1, 18. speluncam, quae male praesentis penitus fuit -a lucis *Mar.* 568 *adn.*
 insecabilis] donec (*bei der Division*) in -em incurrat unitatem *Sap.* 3, 14.
 insectari] quos publicos -abamur inimicos *Gall.* 9, 3. resurgentes in iusto -abatur odio *Cal.* 9, 12 (*cf. Pafn.* 4, 4).
 insensatus] ab his -is monstriisque profanis *Agn.* 173 (*de simulacris deorum*). o -i et hebetes totiusque rationis incapaces *Dulc.* 13, 2. o -e et amens, cur falleris, cur te vacua spe illudis? *Cal.* 3, 1.
 inserere] si qua forte fila vel etiam floccos de panniculis a veste Philosophiae abruptis evellere quivi, praefato opusculo inserere curavi *II ep.* 9.
 insidiae] *Mar.* 666 (vulpino corde paratis). *Gong.* 453 (nefandas). *gest.* 137 (e tantis -is occulta fraude paratis; *cf. r.* 601). 233 (christo domini reparatas). 242 (hostili parte paratas); praecipue de diabolo: *Theoph.* 74 (laqueos harum -arum). 251 (dolosus). *Bas.* 78 (-as evolvens ante repertas). 236 (amaris). *Cal.* 4, 1 (diabolicis; ipse amator dixerat 3, 5 non desistam, donec te captuosis circumveniam -is). *Abr.* 3, 4. *Pafn.* 1, 28.
 insigne (*semper plur.*) -ia laudum (laureas) ferentes *Gall.* 10, 1. augustalis apicem dignitatis orabant -ibus suae probitatis et sancti-

- tatis *Gall.* II 5, 3. forsan gestorum plures scripsere tuorum et sunt scripturi post haec -ia multi *gest. prot.* 1, 13. (*Thais*) tanta auri gemmarumque -ia perdidit (*cremando*) *Pafn.* 4, 5.
- insignis] coniunx (*f.*) *prim.* 117. filius -is iuvenilis stemmate floris *Agn.* 44; honor *prim.* 20 (*sic verba coniunxerim*). pietas *prim.* 522. pro -i regalis stemmate generositatis *gest. pr.* 1. virginitas *Agn.* 18.
- insilire] in ferventem liquorem haec rebellis mittatur. sponte -io *Sap.* 5, 11.
- insipiens, -ntia] tui stultitiam irrideo, tui -ntiam subsanno. imperatoris? ipsius. o nefas! quid enim stultius, quid -ntius...? rerum principem dixisti -ntem *Sap.* 5, 4, 5.
- insistere] piis -ens sedula factis *prim.* 27. tuis obnixae manibus pedibusque semper -ens obsequiis *Gall.* 1, 2. ut reliquum vitae inhaerendo -as dei obsequio. spontanea mente inhaeream, pro viribus -am *Abr.* 7, 16, 17.
- insolenti praesumptione *Sap.* 5, 3.
- insolitus] res *Cal.* 9, 18. signum *Mar.* 734 (*cf. Gong.* 264. *Agn.* 333). more -o *Mar.* 424 *adn.*; (praemium) vobis ante -um *Gall.* 1, 8. haec virtus Christo non est -a, ut... *Sap.* 5, 24 (*cf. Dulc.* 11, 4 *adn.*). par victoria spiritalibus in sorte heremitarum nequitias antea fuit -a *Abr.* 3, 7.
- insomnem noctem transducere *Gong.* 223. servare *prim.* 204.
- insons] obses *Pel.* 212. vir *Theoph.* 252; *subst.*: *gest.* 275 (*plur.*). 331. 491.
- inspector mentis, testis quoque cordis *Mar.* 721 *adn.*
- insperatus] quid -ae iocunditatis accidit? quid novi gaudii mihi contigit? *Pafn.* 10, 1.
- inspicere] qui diligenter -exere *Sap.* 6, 2. cur dimisso vultu terram -icis? *Abr.* 7, 8. numerositatem meorum scelerum pertractando mente semper -exi, quo... formido gehennae non abesset visibus cordis *Pafn.* 12, 3.
- inspirare] animam, quam -asti *Pafn.* 13, 2 (*caelitus Sap.* 7, 2). ubi cre-
- dentis numerus populi magis auctus -ante dies Christo crevisset in omnes *Dion.* 151.
- inspiratio] quin divinae -one gratiae ad credendum estis praeventae *Gall.* 5, 6.
- inspirator] amator virginitatis et -or castitatis *Gall.* 5, 2.
- instabilis] pro vitae causis -is variis *Gong.* 500.
- instar *v. ind. gramm.*: *praepos.*
- instare] -at finis peccandi *Pafn.* 4, 4. finis Henrici (*i. e. mors*) *gest.* 125. hora cenandi *Sap.* 3, 24 (*vocationis nostrae* 4, 5). se retineri, tempore ne patrias -ante rediret ad oras *gest.* 667. -ans festum *gest.* 364. vita *gest.* 1514. dolor *Theoph.* 190 (*cf. prim.* 582). labor *prim.* 289 *app.*; docte purpureis -ando filis *Mar.* 363. dulcibus hymnis, precibus quoque sacris *Pel.* 379 (*cf. Gall.* 1, 8 -ate mecum precibus: '*Bitten*'). iocis *Abr.* 6, 3. messi *Dion.* 123. variis officiis *Gong.* 210 operi *prim.* 279. construendis rogis *Dulc.* 11, 3.
- instillare] -a cogitationibus earum tui amoris dulcedinem *Gall.* 5, 3 (*cf. Abr.* 1, 6. *Pafn.* 1, 28). fidem vestris sensibus *Sap.* 4, 2. menti (*sororis*) Oddonis dulcem amorem *gest.* 105.
- instituere] istaec meretricio more vitam -it seseque totam lasciviae dedit *Pafn.* 7, 4. virginibus sacris tua clara propago -et claustrum *prim.* 59. hanc reverenter ad -endam tradebant abbatissae cuidam venerandae *prim.* 112.
- institutio] quod ius consanguinitatis quaeve legalis condicio -onis compellit te ad mei amorem? *Cal.* 3, 2 (*i. e. nec meus consanguineus es nec maritus*); cede meis paternis monitionibus meique comparis Effrem saluberrimis -onibus *Abr.* 2, 1.
- instruere] Maria, mis optiva filia, quam per bis bina lustra summa diligentia nutriti, summa solertia -xi *Abr.* 8, 3 (*cf. prim.* 420). faciam illi cellulam, per cuius fenestram psalterium ceterasque divinae legis paginas illam crebrius visitando instruam *Abr.* 2, 7. quam doctrina tua -it egregia *Mar.* 6

(*cf.* I *pr.* 7). armorum variis -ctum signis *Pel.* 116.
 instrumentum] tertia (musica), quae -is exercetur *Pasn.* 1, 10 (*cf.* 1, 11). legiones variis armorum -is horribiles *Gall.* 9, 1. quo (*crediti talentum ingenioli*) in aliquod saltem extremae utilitatis transformaretur -um I *pr.* 8.
 insuperabilis sapientiae dona *Sap.* 3, 1.
 insuper (*semper initio versus*) *Mar.* 169. 882. *asc.* 73. *Pel.* 85. *Bas.* 202. *Agn.* 42. 98. *gest.* 136. 258. 386.
 intactus] si vere cupias -a manere virgo *Agn.* 155; *de Maria*: -ae dei genitricis *Mar. inscr.* virginis -ae *Mar.* 336. *Theoph.* 196.
 integer] corpus adhuc -grum manet, quia non languore exesum, sed levi febre est solutum *Cal.* 6, 1.
 integritas] illibata corporis -ate *Abr.* 2, 4 (*cf.* *Gall.* 5, 5). ad corruptionem -atis *Dulc.* 1, 2 (*i. e. ad nubendum*).
 intellegere] nec in solo nec in omni, ideo atomum quod amas per hoc nequit -gi *Cal.* 2, 2. ideo causam penitus non -go *Cal.* 8, 3. quisquis eius lamenta -git, quisquis compunctionem sentit *Abr.* 9, 3; *a. c. i.* *Cal.* 8, 3. quod (= *a. c. i.*) *Cal.* 9, 32. *interrog. obl.* *Abr.* 2, 2. 3, 18.
 intemperantia] qui inter inaequales -as mediis temperamentum limitis sortitus est *Sap.* 3, 16 (*numerus perfectus medius inter superfluum et imminutum*).
 intendere] -e, frater: ea ipsa, quam ardes, totam se devovit deo *Cal.* 2, 4. expone. -ite. ac promptamente *Pasn.* 1, 3. -e, domine, mei timorem, -e, quem patior, dolorem *Cal.* 4, 1. -ite cuncti, quam pie peccantes dominus tolerat bonus omnes *Theoph.* 401. -amus, quid illo egrediente agant milites *Dulc.* 4, 4; -ens patriae aedem festinus adire *gest.* 691; *cf.* intentus.
 intentio] nec alicui sapientium affectum meae -onis consulendo praesumpsi enucleare I *pr.* 5. haec mea in dictando -o, haec sola mei sudoris est causa II *ep.* 10. *cf.* *Gall.* 2, 5. 12, 10 (*ut saepius propositum dicitur*; *cf.* 8. r. revocare). *Abr.* 3, 18.

summae implendae -o servitutis *Gall.* 1, 4 (*Anstrengung*). nugacitatis *Pasn.* 1, 28 (*de meretrice*). talis II *ep.* 11. iniusta *Gall.* 5, 1. nequam *Cal.* 2, 1. 9, 27.
 intentus] vox *Gong.* 224. auribus -is *Bas.* 149 (= r. 223). precatio *Gall.* 9, 4; mens -a deo *prim.* 299. animum caelo -um *Abr.* 1, 4. quem criminosis -um vitiis mors abtulit *Cal.* 9, 20.
 intercedere] summorum meritis -entibus almis pontificum *prim.* 434.
 intercessio sancta (Dionysii) *Dion.* 221.
 intercidere] ne tua canities vinculis -at artis *Pel.* 161.
 interea (*semper versus et capitis initium, praeter Gong.* 459) *Mar.* 231. 301. *Gong.* 219. *Theoph.* 79. *Agn.* 224. 420. *gest.* 288. *prim.* 228. 313. 327.
 interesse congregatis in suo nomine *Abr.* 1, 1. sociis interfore tantis *Mar.* 468. nostro convivio *Abr.* 5, 2. illarum gaudiis (*caelestibus*) *Sap.* 5, 20.
 interficite rebelles, interfectos clam in domo sepelite *Gall.* II 7, 2 (*cf.* *Dulc.* 11, 2).
 interim (*vorläufig*) *Gall.* 2, 1. 4, 3. 7, 2. 12, 1. II 5, 7. *Cal.* 1, 1. 6, 2. *Abr.* 8, 8. 19. *Pasn.* 1, 20. 6, 1. *Sap.* 9, 1.
 interior] solvere vectes -ores (*arbilis*) *Gong.* 223. in -orem officinae aedem *Dulc.* 2, 3 *adm.* in cellam -orem *Abr.* 8, 2; affectu cordis gaudebant -oris *gest.* 1182.
 interire] ne similibus -eas poenis *Sap.* 5, 16. invalescente congressione plurimi ex nostris -iere *Gall.* 12, 4.
 interitus] redivivum, -um cuius deflevit *Agn.* 232. plebis *gest.* 74: *spir. de morte aeterna*: *Bas.* 70. 71. *Pasn.* 1, 24. 10, 2. animae *Cal.* 9, 11. qui numquam cupit -um mortemque reorum *Theoph.* 150 (*cf.* *Dion.* 97).
 interminabilis] beatitudo *Pasn.* 12, 1. gaudium *Sap.* 5, 29. per -ia immortalis aevi saecula *Sap.* 9, 1.
 intermiscere] paganos iustis -endo colonis *Pel.* 39. quo et animi caelitus indita caelestibus gaudiis -eatur *Pasn.* 13, 1.
 intermissio] sine -one *Dulc.* 11, 1.
 intermixtio] quo vilitas meae inscientiae -one nobilioris maternae

- illustraretur II *ep.* 9. cruciandus sine alicuius -one refrigerii *Cal.* 9, 29.
- internicies (*cf. app.*) hanc rebellem usque ad -em crudis nervis caedite *Sap.* 5, 19.
- internoscere] rerum, quae geruntur, causas docte -ere nequimus *Cal.* 9, 6.
- internus] dolor *Cal.* 9, 15. *gest.* 740. maestitudo *Abr.* 6, 1.
- interpretari] Maria -atur (*bedeutet*) 'maris stella' *Abr.* 2, 3.
- interrogare] quae -abam *Sap.* 3, 10.
- interrumpis dicenda. non -mpo *Gall.* 1, 7 (*cf. Cal.* 1, 1).
- intervallum] in duorum -o dierum *Abr.* 3, 11 (*plur. metri causa Theoph.* 57 paucorum. 247 trium).
- intervenire] vis frangitur obiurgationis, ubi humilitas -it confessionis I *pr.* 9.
- interventus] tuo -ui me committo *Abr.* 2, 8 (*Fürbitte; cf. Pafn.* 9, 1).
- intestini maeroris amaritudo *Pafn.* 3, 7.
- intolerabilis] incomparabilis luctus mihi contigit, -is dolor me afficit *Abr.* 3, 2.
- intonuit vox divina, dicens: . . . *Pafn.* 11, 2 (*cf. asc.* 132). antistes -at his verbis (*bricht aus in . . .*) *Theoph.* 395.
- intorquens oculos subdola sanguineos *Gong.* 564.
- intrare absolute: *Mar.* 830. *Agn.* 237. *Dulc. inscr.* 3, 2 (*bis*). *Abr.* 5, 1. *Pafn.* 6, 1; -at in ecclesiam *Theoph.* 385. *Bas.* 234; gentes rebelles *Dion.* 135. Alpibus accinctas oras *gest.* 623. urbem *Gall.* 11, 1. *Sap.* 1, 3 (portas Romae *Dion.* 106). castella *Gall.* II 2, 1. palatium *Sap.* 2, 1. deorum templa, apostolorum tecta, sacella *Gall.* 12, 1. 2 (*cf. 10, 1. gest.* 357). speluncam *Mar.* 567 (pueri regalia tecta tenelli *Mar.* 650). aethereum aeterni regis thalamum *Dulc.* 14, 3; quod tanti enormitas sonitus artos aurium nequeat -are meatus *Pafn.* 1, 15 (*at Gong.* 114 *cum praepos.* ast ubi tinnitum dando promissio laeta aures personae -at in exiguae). vivaci flatu redivivos artus iterum -ante *Pafn.* 13, 4.
- intrinsecus] ut omnes praecordiorum venae i. exilient gaudento *Pafn.* 10, 4.
- intro] tu istaec i., Thais, quam quaero? *Pafn.* 3, 1.
- introducere] his -ctis *Gong.* 235 (*sc. militibus in 'triclinium', i. e. cubile, domini*). -cantur honorifice *Gall.* 5, 2 *app.* (-cuntur h. *didascaliam praeavit Magnin*). hostiarii, introduce me in palatium *Dulc.* 6, 1.
- introgressi (urbem) *Mar.* 827.
- introire] ne quis -eundi inveniat aditum *Abr.* 7, 1. in palatium *Gall.* 12, 11. aulam caelestis regis *Gall.* 5, 5.
- introitus] in -u nostro *Gall.* 10, 1 (*loquitur dux victor*); faciam illi exiguum ab -u cellulam *Abr.* 2, 7 (? *cf. Pafn.* 7, 6 nullus -us, nullus relinquatur aditus).
- intueri] quam pavitantem laetius -itus *Mar.* 735. -ere venerabilem magnae Dianae imaginem et fer sacrae deae libamina *Sap.* 5, 4.
- inundare] sonitum -antis (*überlaufend*) aquae *Sap.* 5, 25.
- inutilem Christianae novitatem superstitionis *Dulc.* 1, 3. ne fatigimini, -ia suadendo *Gall.* II 3, 1.
- invadere] percussor -it nos evaginato gladio *Sap.* 5, 28. horribilis serpens -it nos *Cal.* 7, 2. qui sunt hi, qui nos -unt? *Dulc.* 13, 1 (*auf uns zukommen*).
- invalescete congressione *Gall.* 12, 4.
- invalidam turbam *Gong.* 213. gressus plantis redditur -is *Gong.* 516.
- invenire] tandem magum quaerens -nerat unum *Bas.* 41 (*cf. Pafn.* 2, 1). custodes illam (*fugitivam*) non -nientes *gest.* 558 (*cf. v.* 580). introeundi aditum *Abr.* 7, 1. decipiendi occasionem *Abr.* 8, 2. mitem Christi pietatem *Theoph.* 247. de parvo puero praesepibus -niendo *Mar.* 632. non desunt, qui utentur -nta (*mammona*) *Pafn.* 3, 10 (*cf. gest.* 496); -ni solam prae cunctis te quia castam *asc.* 82. -nit positam supra sua pectora cartam *Theoph.* 379. -nit laetum, quem credebatur fore maestum *Bas.* 215. quem criminosis intentum vitiis mors -nit et -ntum abstulit *Cal.* 9, 20. (*Christus in mundum veniens*) omnes sub

- gravi onere peccati depressos -nit. sed licet nullum iustum, nullum misericordia -niret dignum *Cal.* 9, 23. 24. quo dignae -niamini amplexibus regis aeterni *Gall.* 13, 1. qui rei placiti sunt -nti scelerosi *gest.* 332; plures -niuntur catholici, qui . . II *pr.* 1. (*deus*) in aetatibus hominum miram dedit -niri posse scientiam artium *Sap.* 3, 22; cf. inventum.
- inventio] quo ipse, qui solus mecum tuae condoluit perditioni, congaudeat -oni *Abr.* 8, 3.
- inventor sceleris, cunctae quoque fraudis (*diabolus*) *Bas.* 74.
- inventrix virginitatis (*Maria*) *Theoph.* 290.
- inventum] (*diabolus*) protulit -um sceleris cunctis horrendum saeculis meritoque stupendum *gest.* 204.
- investigando rogare de tribus *Pasn.* 1, 8 (cf. 1, 13). decet ut non minoris diligentia sollicitudinis eum emendando -etis (*sc. meum libellum*) quam proprii seriem laboris II *ep.* 11 (*durchforschen*). dum locus -ari posset magis aptus *prim.* 107. veritatem *Abr.* 4, 2. subtili primum inquisitione reor -andum, an . . *Gall.* 1, 8.
- invictus] Christe, triumphator diaboli -issime *Sap.* 5, 13. -i duro luctamine belli obtinuit . . *gest.* 1489 (*worin er nicht besiegt wurde*).
- invidere] qui superbit, -et, et qui -et, superbit *Cal.* 9, 31. alieno profectui II *ep.* 1. non debes illi -ere gratiam divinae clementiae *Cal.* 9, 22 (cf. 9, 25).
- invidia] propter alieni -am profectus *Cal.* 9, 30. detegit, -ae quicquid sub pectore tristi gessit *gest.* 488. evolvens bilem -ae veterem *Gong.* 434 (*de diabolo*; cf. *Cal.* 9, 29); forma invidii (*gen.*) traditur *Gong.* 434 eaque restituta *gest.* r. 488 fit leoninus: nescio an significationis discrimen agnoscendum sit, invidium 'Geifer'.
- invidus] nihil terribilius -o, nihil scelestius superbo . . mens -a *Cal.* 9, 31.
- invigilare templo *Theoph.* 226.
- inviolatum pectus vulnerasti, sed me non laesisti *Sap.* 5, 9; quin -um
- custodiam sacramentum propositi *Gall.* 2, 2. decus virginitatis -um servate *Gall.* 13, 1. ut -um serves misterium tui nominis *Sap.* 5, 11. invisere exiguitatem habitationis meae *Pasn.* 7, 1.
- invisibilis deus nobis apparet visibilis *Cal.* 8, 2.
- invisum genus Christicolarum *Sap.* 2, 2.
- invitare] qui me -asti ad virgineum tui genitricis thalamum *Gall.* 5, 2. blande et quiete ad culturam deorum te -o *Sap.* 3, 1. ipsa mortem, ut adveniret, optando -avit *Cal.* 5, 2 (cf. 9, 2).
- invitus] donec -us trahitur *Theoph.* 47. donec -i nostris summittant colla catenis *Pel.* 113. quod dedit signum -a propriis conveniens meritis *Gong.* 532. quod non -us, sed gratis adirem illos *Bas.* 202.
- invocare omniparentem, quo . . *Sap.* 5, 20. omnipatrem *Mar.* 133 (testem, quod . .). *Gall.* 2, 5 (quo . .). ipsum, cui soli deliqui *Pasn.* 7, 14. locus, in quo apte et caste possim tremendae nomen maiestatis -are *Pasn.* 7, 13 (cf. *Cal.* 9, 7).
- iocularia verba *Abr.* 7, 2.
- iocundari] -or audiendo *Abr.* 9, 5 (cf. *Sap.* 9, 8).
- iocunditas] unde mihi -as tantae laetitiae, ut *Pasn.* 12, 1 (cf. 10, 1). ubi -atem mirae claritatis aspicebam *Pasn.* 11, 2.
- iocundus (*sic semper per -ō- ab etymo ioci*)] ad te nunc animis festino venire -is *Agn.* 383 (cf. *Agn.* 20 app.). fama *prim.* 211. laetitia *prim.* 594. serenitas angelorum *Sap.* 9, 5. sonus *Pasn.* 1, 16. nos ut vestrum complevi velle -um *Bas.* 84 (*ita ut vobis iocundum est*).
- iocus] nunc lascivientis more pueri -is instandum *Abr.* 6, 3.
- ipse, ipsissimus v. ind. *gramm.*: pronomina.
- ira] fervebat daemonis -a *Pel.* 2 (cf. *Dion.* 48. *gest.* 741). qui velint incurrere -am celsitonantis *Duk.* 1, 6. ut nimiam cordis deponeret -am *Dion.* 54 (cf. *Pel.* 250. *gest.* 304): iusta *gest.* 722. non modica *Dion.* 200 (*de leone ut Bas.* 91; cf. *Pel.* 254 rapida *Agn.* 137. saeva *Agn.* 202.

- irascēris. nullo modo *Gall.* 1, 6. adhuc non repperi occasionem -endi *Cal.* 3, 4. loquere parcius, ne -ar. -ere, nil sollicitor *Sap.* 5, 17.
- ire] quo se magus ire iubebat *Bas.* 68 (cf. *gest.* 651). si placet, tecum pergemus. malo ire solus *Pafn.* 2, 6. ite citi ad Gallicanum, et . . *Gall.* 6, 1. eamus cito *Cal.* 6, 2. quicumque viam cupit ire salutis dicat *Amen.* si aliquis nescius ignoti per latitudinem saltus esset iturus *gest. pr.* 5. ad palatium ibo, et . . *Dulc.* 5, 1. ibo et . . *Pafn.* 3, 12. 11, 3. eam et . . *Gall.* 2, 6 (*de formis futuri v. ind. gramm.*). ad bellum *Gall. inscr.* cur iturus deorum templa et revertens intrares apostolorum tecta *Gall.* 12, 1. 2. tribuni cum suis legionibus advenere meque euntem undiquesecus saepserunt *Gall.* 12, 3. qui maerens venit, de me laetior ivit *Mar.* 619. commenda iturum Christo spiritum *Sap.* 7, 2. irrationale animal *Cal.* 9, 8 (*de serpente*).
- irremediabiliter peccat *Abr.* 7, 11.
- irridere] quid murmuras subsannando? quem -es fronte rugoso? tui stultitiam -eo, tui insipientiam subsanno *Sap.* 5, 4.
- irrigare] fonticulum, qui clarus vitreis et suave sonantibus undis prolambens arva -at ista tua *Gong.* 110.
- irrogare] quicquid -abis adversi *Dulc.* 12, 2.
- irruere] accede propius, ut -am in tuos amplexus *Gall.* 12, 10.
- is, iste, istec *v. ind. gramm.*
- iter optatum *gest.* 1172 (*de reditu*). itineris recti semitam *Abr.* 2, 3. asperitas *Abr.* 7, 15. asperi difficultatem *Abr.* 8, 1. quanta gravissimi itineris spatia *Pafn.* 3, 2. meos primicerios secum faciat iter arreptum ire *Gall.* 2, 5. quo expediti tuum iter possimus comitari *Gall.* 8, 1. est assuetus iter (*i. e. vestigia?*) quadrupedum sequier *Gong.* 70 (*de venatione*).
- iterare] nefanda sacrificia -avi *Gall.* 12, 4. his hominum monstris bellis obstans -atis *gest.* 384. his querulis -ata voce profusis *Theoph.* 52.
- iterato] tunc i. viam studuit percurrere coeptam *gest.* 557 (cf. *adn. ad v. 535 sqq.*).
- iterum *Mar.* 450. asc. 108. *Bas.* 196. *Dion.* 73. *Pafn.* 5, 1. 13, 4. *gest.* 1500.
- iubere] dicam, iussisti *Gall.* 1, 7. ut iussisti *Gall.* II 4, 1 (cf. *Mar.* 207. *Dulc.* 2, 3. *Pafn.* 6, 1). iubentis dictis *prim.* 256. monitis *Theoph.* 296. vox *Gall.* 7, 1. iubente Iuliano *Gall. inscr.* (cf. *gest. prol.* 2, 21. v. 460); quae iubes *Gall.* 1, 3 (cf. II 9, 1. *Cal.* 9, 8. *Abr.* 7, 13. 8, 2. *Pafn.* 7, 11. *Sap.* 9, 8. *prim.* 514). non iusta iubentis *gest.* 507. cui mox iudiciis divinis ista iubentur *Mar.* 445; iube, quid velis *Gall.* 2, 1 (cf. *Pafn.* 7, 2 iube solummodo levi fame, quid me velis agere. magis iussit cum fraude remissis (*dat., an abl. abs.?*), ut . . *Mar.* 646. *inf. Mar.* 165 (?). *gest.* 1173. a. c. i. *Mar.* 31. 47. 133. 444. 491. 717. 808 etc. *Bas.* 68. 206. 228. *Dion.* 162. 166. *Agn.* 145. *Cal.* 4, 1. 9, 26. *Pafn.* 6, 1. *Sap.* 2, 1. 5, 1. 35. *gest. prol.* 2, 7. v. 455. 688. *prim.* 334. praesto sunt quas iussisti (*sc. praesto esse*) *Dulc.* 11, 1. quo iussa fuit, ivit *gest.* 651 (cf. *Bas.* 68; *sed falso interpretatur Zint p. 18*). virgam comprehendere iussus *Mar.* 471 (cf. v. 536. *Theoph.* 268. *gest. pr.* 6). quae de subiecto descendit iussa iumento *Mar.* 566 (*i. e. ut ei imperatum erat; cf. Agn.* 306. *gest.* 1162). si unum cor unaque nobis anima iubetur esse *Abr.* 1, 2.
- iubilant cui sidera caeli *prim.* 424. tibi -et iocunda serenitas angelorum *Sap.* 9, 5.
- iubilatio] ipsi soli honor virtus, fortitudo ac victoria, laus et -o per infinita saeculorum saecula *Cal.* 9, 33 (cf. *Gall.* 12, 5. *Abr.* 9, 6).
- iubilum] ascendit deus in -o magnus super astra asc. 130.
- iudex iniustus *Agn.* 402. impotens *Sap.* 5, 35. -icis officium *Agn.* 356. tribunal *Sap.* 4, 4. incurvam portans sub -ice virgam *Mar.* 441 *app.* (*cum adstaret sub facie iudicis, i. e. eius, qui rem iudicaturus erat; cf. ind. gramm. praepos. sub*); *praecipue de deo vel Christo*: hac veniet -ex forma asc. 126 (cf. *Theoph.* 279).

- secretus *Pel.* 181. verus *Pel.* 302. aequus *Bas.* 249. *Cal.* 9, 33. cunctorum -icis aequi *Theoph.* 340. -ex aequissimus orbis *gest.* 228 (mitissimus *Bas.* 187).
- iudicium] *hominum*: sapiens *Theoph.* 39 (*de metropolitano sapienter iudicare solito*). rectum (*Salomonis gest. prol.* 2, 29. vestrum vestrique familiarissimi *gest. pr.* 11 (*opp. aliorum* 10). plebis omnis *gest.* 91. ultra -o non opus est alio *Gong.* 402 (*ad innocentiam tuam erincendam*). quidam -o dantur capitali *gest.* 334; *dei*: divinum *Cal.* 9, 6 (*plur. Mar.* 445). supernum *prim.* 461. iustum *Pel.* 390. rectum *Mar.* 133. -o secreti iudicis aequo *Pel.* 181. (*deum*) -o dubiae pronum fore causae *Pel.* 383; *de iudicio ultimo*: tempore -i futuri *Bas.* 247 (*cf. Theoph.* 173. 326. 373).
- iūgis] cuius regnum -e constat *Mar.* 817. oratu -i *prim.* 36.
- iūgiter] illic permansit domino i. famulando *prim.* 404.
- iugulum] martiris egregiae -um perfodit avare *Agn.* 406. ferro -osque forari (*dep.*) *Pel.* 238.
- iugum] victa gens subditur -o perversi regis iniquo *Pel.* 127. mox infelici graviora -a genti infert *gest.* 715. absque -o regum potentum *prim.* 152 (*'exempt'*).
- iumentum] quae de subiecto (*'wor- auf' sie sass'*) descendit iussa -o *Mar.* 566 (*cf. r.* 553).
- iuncturas per artas clare non posse cernere saepiculae *Gong.* 179.
- iungere] communi multas vita -nxere puellas *prim.* 108. quo bonus errantem pastor ovem turmis proprii -nxisset ovilis *Bas.* 231. -ngens praescriptis carmina carminulis *Bas.* 2. quae nulla rationis proportionem -nguntur *Pafn.* 1, 6; cum (*icann*) Christo -ngaris in caelo *Sap.* 7, 2. caelicolis *Agn.* 40 (*cf. prim.* 385). tenebricolis *Theoph.* 170. quibus in poenis -ngi debebat Averni *Theoph.* 160 (?); igni conspicuam proprio -ngebat amicam *Gong.* 349. qui sibi condigne legali -nxit amore Arnulfi natam *gest.* 156 (*cf. r.* 454. legali foedere *et Mar.* 2. 429). ut tuo -ngerer
- amori *Abbr.* 6, 5 (*ad meretricem*). reginae germano foedere -nctae *prim.* 477 (*i. e. sororis*). animus fraterno foedere -nctis *gest.* 377. (*Henricus*) est reginae fraterno -nctus amore *gest.* 681. ut servo propriae -ngam consortia domus *Bas.* 48; ignis ut ipsius fieret sibi sedulo -nctus *Pel.* 235 (*'dass sein Liebling immer um ihn sei'*; *cf. facere p.* 324^b *extr.*). praesul cum sociis -nctus *Dion.* 204 (*i. e. unus*). ut quondam timidi -nxere lupi latus agni *Mar.* 148. -ngere ardens sua lumina saeptis, ut lustraret aquae fonticulum vitreae *Gong.* 175; officium sibi -nctum *Dion.* 4 (*cf. Agn.* 131 *adn.*).
- iūnior r. iuvenis.
- iuramento cogente peracto *gest.* 102. cum -o metuendo *gest.* 1139 (*best. firmo r.* 1163).
- iurat per gladium, per candidulum quoque collum (*a. c. i.*) *prim.* 30 (*cf. Bas.* 161).
- ius] -ris decus imperialis *prim.* 31 (*cf. r.* 76. potentatus *r.* 64. pollenti *gest.* 42). regale *prim.* 453 (*magnifico Gong.* 21). ac cito maioris donatus munere -ris principibus fit par. ducibus sed nec fuit impar *prim.* 17 (*cf. app. et adn.*). omnes mei -ris milites *Gall.* 7, 2 (*cf. Dion.* 25). deinde (*Dulcitius praeses*) Sisinnio comiti -s super puniendas virgines cessit coni. *Traube Dulc. inscr.: elocutiones praecipuae ipsius Itali-* cum -ri subiungere regnum *gest.* 607 *adn.* certabantque suo -ri se subdere magno *gest.* 633. omnis illius imperio populus -rique subactus *gest.* 127 (*cf. Gong.* 87 *app.*). hoc apostolici -ris coenobium nostri designamus ditioni *prim.* 17. -ris pompas inferioris *Theoph.* 31 (*sc. vicedominatum pro episcopatu*). largitur praedia multa in -s Gerbergae *prim.* 450 (*r.* 468 -ra monasterii firmaverat omnia nostri: 'Rechtstitel'). dominatrici mandando -re potentis *prim.* 421 (*de Oda*). se quia serpentis -ri tradebat avari *Bas.* 145. si in -s Vulcani tradetur *Sap.* 5, 24 (*i. e. igni uratur*). -ra pati mortis citiusque resolvi *Agn.* 386; bellica virtus bene

- condita -ra mutavit sacrae fidei *Pel.* 21 *add.* (cf. *Agn.* 349). gentem rebellem, quae sua continuo temptaret spernere -ra *Pel.* 95 (*'Rechtsatzung'*? cf. v. 253. -s avorum *gest.* 718. legalia -ra *gest.* 15). quod -s consanguinitatis quaeve legalis condicio institutionis *Cal.* 3, 2. officium non germani solummodo cari, sed mage -s servi studio complendo benigno *gest.* 679 *add.* (vernulitatis v. 175); (*Petrus*) -s solvendi pariterque ligandi acceperat *Theoph.* 259 *app.* si scirem (*or. obl.*) non -s maioris haberem *Mar.* 118; iure *Mar.* 41. 225. 448. 599. 609. 853. *Dion.* 130. *Abr.* 3, 14. 7, 6. *gest.* 119. *prim. prol.* 4. v. 170. -re tuo pollens sub nomine trino *Agn.* 391 (*de deo*). quo pacto, quo -re? *Theoph.* 284.
- iussio caesaris augusti *Mar.* 544. imperialis *Sap.* 5, 22 (*quae decet imperatorem*; cf. 5, 2. 10 et *Dulc.* 1, 1 quod nostri -o annuerit fieri). vestra ex -one *gest. pr.* 2 (*ad Gerbergam*; cf. *pr.* 9).
- iussum (*praeter Mar.* 250 et *Pel.* 43 *semper plur.*) -is (suis etc.) contradicere *Theoph.* 119. consentire *Dion.* 183. obtemperare *Dulc.* 11, 2. parere *Mar.* 239. 777. *Gall.* II 8, 2. *Sap.* 7, 1. *gest. prol.* 2, 11; -a complere *Pafn.* 7, 2. *gest.* 711 (*sing. Mar.* 250). implere *gest.* 532. -um perversi respuit mox triste tyranni *Pel.* 43. sequi *Mar.* 625 (cf. v. 810 mea -a sequenda. *gest.* 506). sua spernendo regalia -a *gest.* 151. transgredi *Dulc.* 13, 2 (cf. *Theoph.* 358). regalia -a trementes *Pel.* 296; ut nos (*deus*) suis faciat cognoscere -is, hanc cui legali fas sit cum foedere iungi *Mar.* 428; praeciens tibi -is paternis *gest.* 1156. -is captus regis non iusta iubentis *gest.* 507. plebecula, quam (*Eadit*) plus maternae fovit pietatis amore quam dominatricis -is confringeret artis *gest.* 404. -is studiosus *gest.* 707.
- iussus (*semper abl. iussu*) augusti *Mar.* 660 *add.* meo *Gall.* II 8, 2. (*imperatoris*) *Dulc. inscr.* (cf. *app.*). Christi *Cal.* 9, 27. regis *gest.* 202. iuste *Mar.* 663. *Dulc.* 1, 4. *Cal.* 9, 24. *gest.* 426. *prim.* 498. tanto -ius *Abr.* 9, 6. *Pafn.* 3, 6. dignius -iusque *Pafn.* 1, 21.
- iustitia simulata *Mar.* 613. contra -am quicquid perfecerat umquam *gest.* 339.
- iustus] Christus *Pel.* 19. gens (*Christiana*) *Pel.* 189 (v. 39 coloni). rex *gest.* 211. senior *Mar.* 462. vir *Theoph.* 70. *Bas.* 34 (*plur. Pel.* 82). Simeon *Mar.* 676. 678. Anna *Mar.* 176. legis moderamine -us *Mar.* 760. hic in mandatis legis extiterat -us necnon digne studiosus *Mar.* 55 (cf. v. 334). nimium -us vir *Dion.* 99 (*zelotisch*); *subst. Mar.* 395. 476. in mortem -i aestuat atque pii *Gong.* 448. *generaliter* cum vix pro meritis -us salvatur opimis *Theoph.* 178 (cf. *Cal.* 9, 24. 29 *bis. Abr.* 9, 5. *gest.* 303 sq. 326), et sic *plur. Theoph.* 316. *Gall.* II 5, 4. *gest.* 14. 406; examen *gest.* 279. ira *gest.* 722. iudicium *Pel.* 390. non -a mente *Gong.* 545. -o moderamine *Bas.* 18. *gest.* 8 *app.* pax *gest.* 749. pietas -issima regis *Gong.* 51 (*wohlangebracht*). ratio *Bas.* 166. severitas *Cal.* 9, 19. vim -am faciendo *Agn.* 187 (non -am *gest.* 212). vindicta *asc.* 52; visum nobis est maxime -um (*inf.*) *prim.* 139. non -a iubentis *gest.* 507. -um (*responsum laudantis*) *Gall.* 9, 4. *Cal.* 9, 23. *Sap.* 5, 6. plus -o *gest.* 212 *adn. prim.* 357. 458.
- iuvamen] permultorum -ine egeo I *pr.* 5 (cf. *Pafn.* 7, 2). praedictorum suffulta -ine regum *prim.* 476; Christi *Dulc.* 12, 2 (cf. *Gall.* 12, 5. 6. caeleste).
- iuvare] -at memet ipsam, quod feci II *pr.* 9.
- iuvat, quod abfui *Pafn.* 8, 1.
- iuvenilis] aetas *Pel.* 148. 255. -is stemmate floris *Agn.* 44. pectus *Abr.* 3, 4 *adn.*
- iuvenis] *Pel.* 199 (*Pelagius*). *Agn.* 289. amens *Agn.* 60. 122. delicatus *Cal.* 4, 1. florens primis sub annis *Agn.* 284. formosus facie *Pel.* 206. herilis *Mar.* 555. procerae magnitudinis *Gall.* 12, 7 (*de angelo*). miro splendore micans *prim.* 43. praelucidus *Mar.* 621 (*angelus*). pulcherrimus *Cal.* 8, 2. talis *Pel.* 215. aspectu terribilis *Cal.* 9, 13 (*de angelo*). quem diligo *Bas.* 108; -es in foro

Pafn. 2, 1 (*bis*). duo ignoti *Dalc.* 13, 2 (*de angelis*). lascivi -es, rationis egeni *Agn.* 211 (*r.* 234 cuncto corde furentes); iunior frater suus Oddo *prim.* 367. non parvo cum sis iunior tu tempore nobis *Mar.* 108 (*sc. Maria sodalibus*).

karus *v.* carus.

labefactare] quicquid rempublicam confundere, quicquid tranquillum mentis reor vulnerare posse, quantocius divelli penitusque cupio -ari *Sap.* 1, 1.

labi] denos labentis temporis annos *gest.* 20. mundi labentis lustris mille peractis *Mar.* 45; lapsum ab ore peccatum *Theoph.* 206 (*das sündige Wort*). longo ductu lapsi (*wachsend*) de vertice summo (*capilli*) *Agn.* 217; caelestes lapsi de sidere cives *Mar.* 371 (*niedersteigend*; *cf.* *r.* 321. *asc.* 119. *Agn.* 412, 441); *i. e.* peccare: auxilium lapsis praestare benignum *Bas.* 143 (*cf.* *r.* 214. *Cal.* 9, 17). vario qui crimine lapsi post lapsum scelerum veniam meruere suorum *Theoph.* 243. velut lapsa ab altitudine caeli dimissa es in profundum inferni (*ut Lucifer*). postquam lapsa in peccatis corruisti *etc.* *Abr.* 7, 4, 5.

labium] ut pollutis -is praesumas proferre nomen impollutae divinitatis *Pafn.* 7, 12.

labor] ut -or talis non frustraretur amoris *gest.* 619 (*quem Lindulfus pro patre susceperat*; *cf.* *r.* 1151 proprii decus omne -oris). testis cunctorum consolatorque -orum *Mar.* 415. difficultas cuiuscumque -oris (*cf.* *Pafn.* 7, 7; pondus curaque *prim.* 209) tolerabilius fertur, si . . . *Gall.* 1, 4 (*cf.* *Bas.* 197. *Pafn.* 10, 4 -orem talem, diutinum). cum sis certe vario lassata -ore *Mar.* 7. tali corpus frangendo -ore *Theoph.* 202 (*de poenitente*; *cf.* *prim.* 243); dum proprii vilitatem -oris, in aliis meae inscientiae opusculis heroico ligatam strophio, in hoc dramatica vinctam serie colo II *pr.* 9 (*cf.* II *ep.* 11).

laborare] Christo favente et me -ante *Gall.* 13, 5. frustra sudamus, in

vanum -amus *Dalc.* 8, 1 *adm.*; *inf.* I *pr.* 2. *Pafn.* 4, 2; utroque vitio *Cal.* 9, 31.

labrum] filiae caput impressis -is crebrius deoculando *Sap.* 5, 12. talia dum mundis formaret verbulis -is *Mar.* 120.

lac] ceu nectar mellis, suavis quoque copia lactis *Agn.* 27. en pro fonte sanguinis unda erumpit lactis *Sap.* 5, 9; lac quotiens auxit (*infans*) *Gong.* 41 (*cf.* *r.* 43 lactis dum gurgite vixit). materno lacte *Sap.* 4, 2; *Gong.* 205 *lectio corrupta*.

lacerare] pectus pulsavit, faciem manu -avit, vestes scidit, capillos eruit *Abr.* 8, 3; ut pro Christi amore suppliciiis -emur *Dalc.* 1, 2 in aera suspendatur et ungulis -etur, quoadusque evulsis visceribus et nudatis ossibus deficiat et membratim crepat *Sap.* 5, 22 (*cf.* 5, 22 decidentia frusta mei -ati corporis. 24).

lacertis armatis *Pol.* 110. validis *Pol.* 154.

laccessere] quantalibet iniuriis te (*mortuam*) valim -ere *Cal.* 7, 1 ut primum distracto tegmine conviciis temptavi -ere corpus exanime *Cal.* 9, 12; corpus suppliciiis -ere *Sap.* 8, 22 *adm.*

lacrima (*semper plur., perinde de poenitentibus*) cur fluunt -as? *Cal.* 5, 1. *Pafn.* 3, 2 (*cf.* *Gall.* 12, 11). toto -arum fonte *Abr.* 8, 2 (*r.* fons). -as fundere *Cal.* 5, 2. *gest.* 206. effundere *Mar.* 161 (*cf.* *Abr.* *inacr.*). siccabant -as super eius morte refusas *Agn.* 404 (*cf.* *prim.* 309). erumpentes -as viriliter stringo *Abr.* 8, 1. cur mades -is? *Abr.* 6, 4 interitum -is cuius deflevit amaris *Agn.* 232 (*cf.* *Theoph.* 172. *Bas.* 124). omnis domus -is prosequitur (*sc. coniugem*) *Dalc.* 6, 2 (*sc. cum -is* *Theoph.* 207. *Bas.* 153). *cf.* *Theoph.* 204. 206. *Bas.* 217 (-is bene largis). *Gall.* II 9, 2. *Pafn.* 3, 2. 10, 2 *opp.*

lacrimari *Mar.* 131. *Theoph.* 22. 23. *Agn.* 270. 299. *Sap.* 5, 12. *Isa.* 2. *gest.* 245. *prim.* 220. 244.

lactare] parens virgo natum -at pie sola *Mar.* 100 (*cf.* *Agn.* 77). ipsum dulcedo fluxit ab ore, quae -avit dulci pastaque cibavit *Agn.*

96; -antes artus (*infantis*) *Mar.* 723 (*sic plerumque; cf. e. g. P. C. tom. IV p. 318 app.*).

lacus] cumque -um (*i. e. fontem*) peteret fundumque sitire probaret (*cf. add.*), qui quondam variis luxuriavit aquis *Gong.* 185. (*deus iussit*) fel triste lacu dulce satis fieri *Gong.* 290 *app. (ad declin. cf. Ierem. 37, 15. Dan. 6, 17, 24).*

laedere] puerum -dique timebant *Mar.* 720 (*sc. a draconibus; cf. v. 739 et Cal. 9, 7*); -serat et plebem bellum civile fidelem *gest.* 170 (*cf. Pel. 23*). Avaris post haec Oddonis regnum regis spatiosum non -dunt telis consueto more cruentis *gest.* 380. nemo -datur, nemo perimatur *Gall.* 9, 3. non fuerat populus, -dere qui posset vel exsuperare valeret ipsum *gest.* 148. eius non -so sanguine purpureo *Gong.* 86. (*diabolus*) sudavit fraude maligna -dere famosum, nec valuit, duculum *Gong.* 440. inviolatum pectus vulnerasti, sed me non -sisti *Sap.* 5, 9. nequeo illam -dere *Sap.* 6, 3. me non posse suppliciis -di *Sap.* 5, 23. -dere vos odiis qui temptant semper amaris *asc.* 34. corpus castum ignis non -sit *Agn.* 362 (*cf. Pel. 397*). loetali vulnere -sa *Agn.* 410 (*cf. gest. 267*). ut eas damno -dendo tangeret ullo *prim.* 513; hinc animam formido meam quia forte misellam tempore iudicii multo discrimine -di *Theoph.* 373; -sus suadelis quorundam sinistris *gest.* 714.

laesio] (*disrupto dracone*) ipsam columbam absque -one emicuisse *Abr.* 3, 10. nulla -onis repperiuntur vestigia *Dulc.* 11, 5.

laetari] tali solamine *Dion.* 188. tantae dulcedine famae *gest.* 598. his dux promissis -atus corde verendis *prim.* 181 *app. (cf. Agn. 139 corde maligno. Abr. 9, 5 praecordiali gaudimonia. Mar. 789 -ato pectore).* promissis Ioachim -atus in illis *Mar.* 192. e subitis tanti honoris donis *Theoph.* 138. ex prosperitate prolis *gest.* 143. quia *Abr.* 6, 2. epulemur et -emur *Abr.* 6, 5; *de vita aeterna*: ut, dum congau-

tae, non minus in tumultu -entur mortua membra *Dion.* 263. aeternaliter *Dulc.* 12, 1. *Cal.* 5, 2. in requie *Cal.* 5, 2.

laetificare] -asti me adveniando *Pasn.* 10, 1. -or auditu *Abr.* 3, 10. iocunder audiendo illarumque -er gloria *Sap.* 9, 8. ex receptione filiarum -ari *Sap.* 9, 8. deus -et animam in requie *Cal.* 5, 3.

laetitia] diem istum cum -a agamus *Cal.* 9, 33. -a fluitantem *Mar.* 562. cum -am miraretur sibi caram *Bas.* 216. congrue magna *asc.* 129. suprema *gest.* 1186. moderata *gest.* 309. unde mihi iocunditas tantae -ae, ut . . ? *Pasn.* 12, 1; *de vita aeterna*: -a iustis retro reparata *gest.* 406 (*cf. prim. 594 app.; sed aliter Cal. 9, 21 qui te, mea Drusiana, resurgere dedit in -a, quae gravi cum tristitia defungebaris extrema*); hac ita -a (*freudiger Anlass*) dignis rebus celebrata *gest.* 696; viscera, pridem -a (*i. e. libidine*) quae fuerant tumida *Gong.* 470.

laetius intuitus *Mar.* 735.

laetus] invenit -um, quem credebatur fore maestum *Bas.* 215. tollunt in caelum -i praeconia laudum *Agn.* 342 (*cf. gest. 366*). qui nimium -i tanto solamine facti (*cf. Bas. 211*) siccabant lacrimas *Agn.* 455; *praecipue cum verbis eundi*: errantemque satis -i duxere maligni ad . . *Bas.* 72. -us egreditur *Bas.* 211. pergito *Bas.* 164. patriam petivit *gest.* 712. belvae praecedebant bene -ae *Mar.* 741. -i redeunt *Mar.* 658. *Dion.* 250 (membris renovatis; *cf. Pel. 178*). -us tendebat *Agn.* 259. -i tollunt (*heben mit sich in die Höhe*) *Agn.* 416. venere *gest.* 297; -o corde *Bas.* 100. *gest.* 616. pectore *Mar.* 205. 263. 475. *Agn.* 334 (gaudet). vultu *Gong.* 263. *Theoph.* 349. -a nitet facies *Gong.* 115; promissio *Gong.* 113. *Gall.* 2, 6. *Pasn.* 2, 4. promissum *gest.* 1188. *prim.* 570. -o caecus visu reparato *Gong.* 513. victoris -issima testis fama *Gong.* 533. solaque nunc -ae complectens lubrica vitae non curat patriae gaudia perpetuae *Gong.* 557. *sed de vita aeterna vitae ad gaudia*

- ae *Mar.* 61 (*cf. Theoph.* 151); qui maerens venit, de me -ior ivit *Mar.* 619 (*sc. quam renerat, -ior factus? an laetus?*). inclita de mandatelis regina benignis -ior *gest.* 526 (*cf. r.* 1161 ex m. tantae pietatis; i. e. *laeta? elocutio Ekkehardo potissimum familiaris, Walth.* v. 465 laetior, v. 371. 659 tristior).
- laevus] a dextra -aque *Gall.* 12, 7. *Dulc.* 13, 4. si mens non fuisset -a *Abr.* 3, 8 *adn.*
- lambere exiguam guttam *Gong.* 189. prostratus marmor -it et libat tumulo oscula marmoreo *Gong.* 501. (*flammae*) circumstantem -entes plebem incredulam *Agn.* 367.
- lamentari enormitatem tui delicti *Pasn.* 3, 9; -abatur a. c. i. *Abr.* 3, 5 (*synonyma* lugebat, deflevit, a. c. i.).
- lāmentum (*semper plur. praeter gest.* 295 et *prim.* 542)] postquam hisce -is se punivit *Abr.* 3, 6 *app.* (*cf.* 9, 3). -is continuis *Theoph.* 162. *gest.* 535. immodicis *prim.* 541 (*cf. r.* 542 et *gest.* 295). niniis *gest.* 340. condignis *Theoph.* 246. 442. piis *Theoph.* 136.
- languere] ne moriar tristis -ens per taedia cordis *Bas.* 109 (*loquitur virgo amans*). amore virginis *Agn.* 261.
- languescere] dextrae -ent, vires fatiscunt *Gall.* 9, 2; animae medicus -entis bene doctus *Bas.* 205.
- languor] i. e. *morbis*: simulans male -orem celavit amorem *Agn.* 116 (*r.* 119 nimio -ore ligari. 124). corpus adhuc integrum manet, ut reor, quia non -ore (*Siechtum*) exesum, sed levi febre est solutum *Cal.* 6, 1; ingenti cordis -ore dolentis *gest.* 197. infelicis langworem amoris *Cal.* 9, 3. infelici -ore tabescebam *Cal.* 9, 11.
- laniare] gentes, quae prius ecclesiam -abant saepe sacratam *gest.* 45.
- lanx] satis aequa lance libratam *Theoph.* 175 (*cf. Cal.* 9, 6. *Pasn.* 3, 4 ipsius aequitatis lance).
- lapides structurae convenientes *prim.* 238 (*cf. r.* 269).
- lapsantibus plantis *Dion.* 76.
- lapsus et conversio *Theoph.* *inscr.* *Abr.* *inscr.* super errantis -us *Theoph.* 87. post -um *Theoph.* 244.
- laqueus] fluctivagosque greges rariis -is (i. e. *retibus*) capientes *Pel.* 323; tendens incautis -os (i. e. *calliditatis Bas.* 77 (*cf. Theoph.* 12 praetendere). insidiarum *Theoph.* 74. quas prius errorum -is capiebat amaris *Dion.* 154 (*cf. Mar.* 23 quique suo -os domino tenderet malignos *gest.* 235).
- large] vestris muneribus nostras l. ditescere domnas *prim.* 425: ei largus.
- largiri] -itur talis munera ducendinis *Gong.* 510. tradens illi -itur praedia multa in ius Gerbergae *prim.* 449. gratis (s. r.) praemia poenitentibus *Pasn.* 12, 6. (*deus*) -iatur tibi contra hostem triumphum *Pasn.* 1, 28.
- largitate tua administrante *Abr.* 6, 4.
- largiter et pretium nautis tribu: suprauctum *Pel.* 356 (*cf. Gong.* 112).
- largitor] laus tibi, cunctorum -or summe bonorum *Mar.* 257. -orem in me operantis gratiae II ep. 2. ingenii II ep. 9.
- largus] bene -a pauperibus *Mar.* 6: meis precibus *Gong.* 107. dextra census est quae pie -a *Gong.* 151 *app.* (*cf. Theoph.* 24); dona *Theoph.* 147. dei pietatis munera magna *Bas.* 8. quibus in necessitate -is (*an adr.?*) praestat auxilium *Gall.* 13, 5; lacrimis bene -is *Bas.* 27. -a effusione lacrimarum *Abr.* *inscr.*
- lascivia] lenocinia tua parvi peno tuique -am fastidio *Cal.* 3, 2. Tanta quae mentem a -a nunquam retraxit et se voluptati penitus dedit: *Pasn.* 4, 5 (*cf.* 7, 4. 10. 10, 3).
- lascivientis more pueri iocis instandum *Abr.* 6, 2. -ientium convivium *Abr.* 7, 8. -ientem animum (*Theodis*) *Pasn.* 10, 3.
- lascivus] amasiones *Pasn.* 3, 2. coniunx (f.) *Gong.* 303. famellus *Bas.* 119 (*de serri in erilem filium uolandam amore*). feminae II pr. 1 (*meretrices Terentianae*). iuvenis *Agn.* 211 (*meretricum amatorum socius (adulter)* *Gong.* 304: *übermütig*: famella *Mar.* 134 (*inacutus respondens*). puella *Agn.* 191 (*cf. Dulc.* 7, 1. 10, 1. *Sep.* 6, 1). per *Pel.* 252; membra (*regis impudica* *Pel.* 119. libido *Mar.* 203.

- lassare]** sedulo venando -at membra decora *Gong.* 71. cum sis certe vario -ata labore *Mar.* 7. radiis -ata caloris aestivi *Mar.* 753. -atum refici iussit *Bas.* 206.
- lassitudo]** nimia -ine fatigamur *Dulc.* 14, 2. miserere meae, quam pro te subii, -inis *Abr.* 7, 11. sudore ob -inem fluunt *Sap.* 5, 8.
- lassus]** pueri *Mar.* 233. civilis belli populus luctamine -us *gest.* 317. sat -a *Mar.* 705. nimium -us *Theoph.* 205. *Bas.* 198. *gest.* 581; corpus *Abr.* 6, 6. *prim.* 190. membra *Abr.* 3, 10.
- latebrae]** caute cunctas iam perlustrare -as, si forsitan -is regina lateret in ullis *gest.* 569 sq. (cf. *Mar.* 99). optatas solitudinis repetam -as *Pafn.* 7, 16. obscenae (turpis) aedis *Agn.* 188. 245 (*de lupanari*); quicumque suae saltem praepaucula famae verba conciperet -is propensius auris *gest.* 436 (cf. *Gong.* 369 coll. v. 367). ex aegri -is ducens suspiria cordis *gest.* 743.
- latenter** evasit *Abr.* 3, 3.
- latere]** totae volitant quoque venae, cordis secreto quae -uere loco *Gong.* 116 add.; si forsitan latebris regina -eret in ullis *gest.* 570 (in sulcis v. 574). terram illam, sub cuius lapides -uerunt aggere plures *prim.* 269; nec -uit tunc angelicum clementia coetum omnipatris *Mar.* 215. quo te exitus rei non -eret *Dulc.* 13, 4. ne nos vel in modico -eat veritas *Cal.* 9, 10. non nescio illum nihil -ere *Pafn.* 3, 4. nec (*omen*) -uisse ducem dignum potuit Liudulfum *prim.* 212; studio -enti *gest.* 538. non -et (*a. c. i.*) *Pel.* 104.
- latex]** petram iussisti -ices effundere dulces *Gong.* 289 (cf. *app. et add.*).
- latibulum]** ne ipsa se reddat -is prae pudore *Abr.* 6, 3; quam nutriti in heremi -is *Abr.* 6, 1 (cf. *Pafn.* 10, 2). o utinam reserarentur secreta meorum viscerum -a *Cal.* 9, 15.
- latitare]** inter montana, in quis tunc pascendo gregem -averat *Mar.* 164 (cf. v. 99). affuit insidiis -ans clam daemon amaris *Bas.* 236. nunc vagat in silvis, -at nunc denique sulcis *gest.* 553; plura sub hac serie reprehensione digna -are I *pr.* 2.
- latitudo]** ignoti per -inem saltus *gest. pr.* 5.
- latrare]** inculto quamvis sermone, -abo unum de claris pluribus et variis *Gong.* 81 *adm.*; quia illam audio tam temere in te -are *Sap.* 5, 18. haec ubi nimio furore -avit *Agn.* 134. talia rostro pestifero *Gong.* 566 (cf. *Pel.* 103).
- latratus]** perversis vacuas implens -ibus auras (*diabolus*) *Bas.* 243.
- latro]** quis -o meam filiam captivaret *Abr.* 3, 14.
- latus]** omne -us tanto magis caret defensione *gest. pr.* 8 (*'Flanke' dem Angriff bloss*); ut quondam timidi iunxere lupis -us agni *Mar.* 748. inhaerentes eius (meo) -eri *Gall.* 6, 1. II 5, 1; quae (*cella*) fuit ecclesiae -eri coniuncta sacratae *Bas.* 227.
- laudabilis]** testis *Pel.* 344. (*Liudulfus*) *prim.* 9. ipsa domna sui studio -is Oda *prim.* 501; castimonia II *pr.* 3. conversatio *Mar. inscr.* discretio *Abr.* 3, 17. meritum *gest.* 40. 408 (vitae castae). pietas *Agn.* 87. virginitas *Agn.* 9. vita *gest.* 534. votum *Bas.* 34. -e *Abr.* 1, 5. 5, 1. 9, 2.
- laudandus]** o -anda tuae virtutis gloria, Christe *Mar.* 863. -am mitem dulcem Christi pietatem *Theoph.* 405. martirii -o fine peracti *Pel.* 304. vestrae -ae humilitatis magnitudinem II *ep.* 2. praenitidam -is moribus *Mar.* 80.
- laudare** deum, dominum, Christum (*vel pron.*): *asc.* 95 (dulcisonis hymnis). 144. *Theoph.* 298. 412 (mente, fide, voto et ore). *Bas.* 261. *Dion.* 214. 259. *Agn.* 376 sq. *Gall.* II 7, 2. *Abr.* 9, 5. *Pafn.* 11, 3. *Sap.* 9, 8. *prim.* 594 (dulci laetitiae voce iocundae: cf. *app.*). -ans submissis factorem vocibus orbis *Mar.* 583. altithronum *Pel.* 406. largitorem gratiae (ingenii) II *ep.* 3. 9. dei filium *Abr.* 9, 6. agnum *Mar.* 43. *Ioh.* 19. (*sol et luna*) -antes radiis dominum fulgentibus orbis *Agn.* 80. -et illum caeli concentus omnisque terrae surculus *Pafn.* 12, 6 *adm.* deum in me -ari II *ep.* 6. in illa (*i. e. impii poenitentia*) tanto iustius -atur *Abr.* 9, 6. quae -ando cecinit tua facta stupenda *asc.* 150

- (*cf. Theoph. 397. Bas. 6.*) sanctum domini nomen *Agn. 343.* caelestem pietatem *Bas. 12.* factoris sapientiam *Sap. 3, 22;* te libri -antes congrue multi *gest. prol. 1, 26.* pontifices ipsi factum -ant primi *Mar. 295.* placet, tuique in me benivolentiam -o *Gall. 1, 3.* cuius pulchritudinem quam pluribus -ari audiebam *Abr. 5, 3 app.* quis -are modis potis est per saecula dignis, haec quia . . ? *Mar. 330.*
- laudatio] nostrorum confabulatio eius debet esse -o, qui . . *Abr. 1, 1 (cf. I pr. 8).*
- laudator] quisquis -or eius formae extitit *Abr. 5, 3.*
- laudatrix] fama, -ix vitae quae fuit alimificae *Gong. 432.*
- laurea rara (*brarii*) *Gong. 485.*
- laus] *praecipue* laus divina (*v. divinus; Gall. 13, 7* in dei laude pauperumque susceptione *concinntatis causa: at cf. Mar. 32).* laudem (-des) deo (Christi pietati, domino, agno *etc.*, *vel absolute*) canere *Bas. 224. Dion. 206. 228. Ioh. 13.* concinere *Mar. 263.* concrepare *Mar. 474.* dicere *Agn. 257.* ferre *Pasn. 12, 4.* sponsi -des modulancia cari *Agn. 102.* pangere *Sap. 6, 2.* psallere *Agn. 457.* referre *prim. 224.* resonare *Bas. 117. Agn. 267.* quem merito cives caelestes -de frequentant *Mar. 287.* quo trina nostri resuscitatio tibi in -dem vertatur *Cal. 9, 26.* in cuius -dem dignius iustiusque scientia retorquetur *Pasn. 1, 21;* laudis (-dum) cantamen *Bas. 264.* carmen *Bas. 257.* carminula *Gong. 260.* hymni *Agn. 417.* modulamen *Agn. 372.* praeconia *Dion. 185. Agn. 342. Cal. 9, 19 (sic de Kaditha gest. 90).* sacrificium *Dulc. 11, 1.* voces *Agn. 308;* aeterna *Mar. 892.* celebris *Dion. 185.* condigna *Agn. 20, 83.* dulcis *Pel. 83.* merita *Mar. 868 (de Maria v. 26); saepe in doxologiis* cui sit laus gloria virtus *Mar. 577 (cf. Theoph. 443. Dion. 266).* -s et iubilatio *Gall. 12, 5. Cal. 9, 33. Abr. 9, 6.* -s et honor tibi, Christe *Cal. 9, 21.* -s sit summae trinitati *Pasn. 8, 3.* -s dulcedini tuae miserationis *Pasn. 11, 2. cf. Mar. 128. 257. 311. gest. 1145;*
- multo rarius de Maria (Mar. 2. 28* quae super -des angelicas renites; *Theoph. 446 app. alma)* *vel sanctis omnibus (prim. 394), Pelagu (Pel. 8 -dum mira tuarum), Orosio (gest. 96) vel bonis hominibus* (quo -dem dominae studium supportet alumnae *Mar. 11.* insignia -dum ferentes ex more, *i. e. laureas rectoribus Gall. 10, 1.* ne audires iustorum -dem *Gall. II 5, 4.* dum alienam -dem nec patitur audire *Cal. 9, 31.* -dum census *Orosio oblatas gest. prol. 1, 8.* -s illius pietatis, *de duce, prim. 573).*
- lavacrum] omneque (cum) -o corpus detergere puro *Pel. 220.*
- lavare] baptismate lotus r. baptisma: superos animae (*martyrum*) petierunt sanguine lotae *Pel. 64.* animam bene lotam agni lucenti sanguine purpurei *Gong. 481.*
- laxare] si artioris frenos observantiae aliquantisper -abis *Abr. 3, 17.* postulat, errorum -ari vincla sanctorum *Agn. 250;* cumque piam studiis mentem -aret in illis *prim. 1: (i. e. lassaret; cf. Gong. 323. gest. prol. 2, 27).* tunc usu digitos operis -averat albos *Mar. 362 adn.*
- lectitare] qui Terrentii fragmenta frequentius -ant *II pr. 2.* seriem recentem *gest. prol. 2, 34.*
- lector] quicumque -or (*roc.*) *I pr. 1.*
- lectus] ecce triclinium . . . ecce -as haut vilibus stramentis compositus *Abr. 7, 1.* decidit (*s. r.*) in -um *Agn. 115 (cf. Mar. 149).* domini morituri *prim. 537.*
- legalis (*semper de marito vel coniugo praeter gest. 15* summo conservans studio -is iura, *de rege, et Mar. 138 -i more, de lege Moysis*) dominus *Mar. 114. 249. Gong. 308.* senior *prim. 91.* vir *Cal. 3, 5;* amor *gest. 156* (non -is amoris *Gong. 47. i. e. adulterii*). foedus *Mar. 42. 429. gest. 454. prim. 26* (coniugis soliti *Gong. 344*). institutio (*s. r.*) *Cal. 3, 2.* posteritas *Mar. 364.* peccator *Gong. 579.*
- legatus] trans mare -os sed transmisit bene cautos gentis ad Anglorum terram *gest. 74.*
- legere] haec quicumque -gat *Mar. 14.* hos modulos *Mar. 2.* haec decreta

- gest.* 1160. libris -ctis *Dion.* 9. illum imitari dictando, dum alii colunt -gendo *II pr.* 3; gregibus -ctis (i. e. collectis) *Mar.* 241. his igitur cunctis toto conamine -ctis *Mar.* 439 (cf. *gest.* 194). undique -ctos *Mar.* 344. 730 (de finibus orbis v. 618 *adm.*, solis de cardine v. 635); cum non paucis ex agmine -ctis (i. e. delectis) *gest.* 637.
- legio** (*Heerschar*) adducens multam secum -onem *gest.* 284. regalis *gest.* 639. subiectae plebis (*Boioariorum: Heerbann*) *gest.* 387. fortis *gest.* 571. victrix *gest.* 307; -ones innumera-bilis exercitus *Gall.* 9, 1. tribuni cum suis -onibus advenere *Gall.* 12, 3 (cum sua quisque: cf. *prim.* 366). collectae *gest.* 190; dampnandus dampnandarum princeps -onum *Bas.* 75 (de angelis *Vulgata*).
- lenitas**] quia -atem parvi pendit pietatis. hanc pietatem exopto, hanc -atem desidero *Sap.* 5, 19.
- leno**] in domo cuiusdam -onis habitationem elegit *Abr.* 4, 3; discede, discede, -o nefande *Cal.* 3, 3 (*Verführer*).
- lenocinia** tua parvi pendo *Cal.* 3, 3 (*Verführungskünste*). omnes -is suae formae illicere *Pasn.* 1, 24. nolite serpentinis huius satanae -is cor apponere *Sap.* 3, 5 (qui ros ad fidem renuntiandam hortatur).
- leones** magnanimes *Mar.* 729 (cf. r. 749). frendens velut ira -onis *Bas.* 61 (cf. *Dion.* 200. *Agn.* 127, de diabolo eiusque ministris; et sic *Bas.* 259 veteris ab ore -onis, ut saepius vetus draco sim.).
- lepra** corporis *Gall.* 5, 2.
- leprosus** seu inerguminus *Gall.* 11 2, 1.
- letalis**, letum r. loetalis, loetum.
- levare**] procumbentem *Agn.* 302 (i. e. prostratam in oratione; aliter *Mar.* 237 de attento). illic vela dabant citius corpusque -abant (de flumine) *Pel.* 327. puer ad dominum-que -atur *Ioh.* 26. super aethra -atus asc. 127 (de Christi ascensione, cf. r. 113); -atis dextris *Sap.* 5, 21 (cf. *prim.* 348). oculos ad caelum *Abr.* 7, 2 *adm.* oculis sursum manibusque -atis *Dion.* 208. fronte de terra -ato *prim.* 42.
- levigato** timore *Pasn.* 12, 4.
- levis**] haut -e damnum *Gall.* 2, 4. grave delictum haut -e poenitendinis expectat remedium *Cal.* 9, 14. labor *Pel.* 155. -e quiddam tibi praepono *Sap.* 5, 22. non -e praemium, sed summum *Gall.* 1, 8. nubes *Mar.* 337 *adm.* febris *Cal.* 6, 1 (*opp.* languor *diuturnus*). compunctio (s. v.) *Abr.* 6, 5. si (i. e. non) -is sollicitudo *Pasn.* 10, 4. -i fame *Pasn.* 7, 2. sed nec -is tinitum responsi recepi *Abr.* 8, 12. nec -e duco (a. c. i.) *Dion.* 22.
- levius** tolero *Dulc.* 14, 2.
- lex**] Romana *Mar.* 661. poenalis *Gong.* 375. nuptialis *Dulc.* 1, 1. sibi subtracto -gis mandamine *Mar.* 679 *opp.* nostrarum moderamine -gum *Pel.* 106 (cf. *infra*). sanxit mox -gem vulgato dogmate talem, ut . . . *Pel.* 51. se -ges debere sequi, quas accipiebant temporibus Constantini *Gall.* 11 1, 1; de religionis: sub -ge sacerdos *Mar.* 411. -gis amicus *Mar.* 114. his completis iuxta mandamina -gis *Mar.* 630. mandata *Mar.* 54. moderamen *Mar.* 700. praeceptio *Mar.* 206. praecepta *Mar.* 334. 618. ratio *Mar.* 401. -gum decreta sacrarum *gest. prol.* 2, 25. -gem morte tueri *Pel.* 44 (i. e. fidem; cf. v. 323 Christi pro -ge). psalterium ceterasque divinae -gis paginas *Abr.* 2, 7. vetusta *Mar.* 51. -x nostrae religionis *Cal.* 9, 23. artissimae -gis observatione *Abr.* 9, 3 (de regula reclusae). ne contempta maiorum -ge sequenda vivere -ge sua reprobe praesumeret ulla *prim.* 413 sq. psalmorum -ge tperorat *Mar.* 150; magi stellarum -ge periti *Mar.* 636 (*kundig des gesetzmässigen Laufs der Sterne*). quanto mirabiliori -ge deum omnia in numero et mensura et pondere posuisse quis agnoscit *Pasn.* 1, 21.
- libamen**] ferte -ina diis *Dulc.* 11, 1 (cf. *Sap.* 5, 4). domino -ine sacro hoc ferre *Mar.* 201 (*offertur incensum*).
- libare**] (deo) sacrificium laudis sine intermissione -amus *Dulc.* 11, 1 (cf. libamen); oscula (i. e. 'dare'; numquam 'sumere') *Gong.* 103 (tumulo marmoreo). *Pel.* 736. *Agn.* 122. *Gall.* 5, 4. *Dulc.* 4, 2. *Abr.* 6, 2. *Sap.* 5, 13. 14.

libens] si velis. ac -ns *Gall.* 1, 8. -ns concedo *Gall.* 13, 2. pareo iussis *Sap.* 7, 1. excipio gladium *Sap.* 5, 23; mente -nti *Bas.* 181.
libenter *Pel.* 151. *Pasn.* 10, 5. *Sap.* 3, 8. 5, 14.
liber *Dion.* 9. *gest. prol.* 1, 26. ab antiquis -bris I *epil.* modici pagina -i *prim.* 81. gentilium vanitatem -brorum II *pr.* 1 (*opp.* utilitati sacrarum scripturarum). sacrorum bibulus fonte -brorum *Dion.* 124. regis Salomonis *gest.* 303 *adn.* huius -bri fautores II *ep. inscr.* (*de dramatis*; cf. *Agn. subscr.*); vidit et in dextra regis -brum residentis, secretum cuius potis est vir cernere nullus *Ioh.* 6 (cf. v. 9. 12. 33).
liber] nec ultra huc detur -er accessus *Dulc.* 6, 1. quod Christiani -ero utuntur arbitrio *Gall.* II 1, 1.
liberare] iustum de tristitia -andum *gest.* 303. quo suum plasma mortis specie ab interitu -aret animae *Cal.* 9, 18 (cf. 9, 24).
liberatio] causā -onis *Dulc.* 1, 5.
libēre] qui cum resideret *etc.*, nunc -et et minimis mentem laxare rimandis, sed nec conflictum fastidit rite duarum solvere *gest. prol.* 2, 27 (cf. libens, libet, et *ind. gramm.: verba impersonalia*).
libere vagant *Gall.* II 4, 1. qui nos tam l. illuserunt *Dulc.* 13, 4 (i. e. *licenter*). quo (i. e. 'ut', non 'ut eo') -ius possit discutere sui crimina *Pasn.* 7, 5. eo -ius *Gall.* 13, 1. tanto -ius *Theoph.* 63.
libertas] servos -ate donatos *Gall.* 13, 6; -ati nox apta recenti *gest.* 544 (*Befreiung*).
libet] ut -et (*hoc totum responsum adsentientis*) *Gall.* 13, 4. *Cal.* 1, 1. 7, 1. *Abr.* 6, 6. *Pasn.* 2, 6. *Sap.* 9, 4; utere, ut -et, nostra servitute *Gall.* 9, 3 (cf. *Pasn.* 3, 12). ut, quantum -eat, de te mater mea carpat *Mar.* 776 (cf. *ind. gramm.: pron. indef.*); cur -et vosmet reprehendere me? *Gong.* 145 (cf. libēre).
libido lasciva *Mar.* 393.
libito minus populorum *gest.* 161. citius -o *Dulc.* 12, 5
libra] quadringentarum auri -arum *Pasn.* 4, 3.

libramen] noctis tranquillae medio -ine *Mar.* 574.
librare] mercedem dignam satis a qua lance -atam *Theoph.* 173. anhelii tortores levatis dextris -ant ictum *Sap.* 5, 21. (*Christus ascendens*) carnem super astra -avit *Theoph.* 375. -ans arbitrium fide supra memoratum *Pel.* 76.
licenter] o lascive puer, iactas v. posse l. spernere tam mitem nostri iuris pietatem *Pel.* 251.
licentia] da -am a cena surgend: *Abr.* 6, 6.
licet] non -et incensum te tangere sanctum *Mar.* 91. -et, experire *Gall.* 4, 3; ceterum cf. *ind. gramm.*
licito] hoc faceret l., nulla post vindice poena *Pel.* 54. complexu carae l. quo posset habere *Theoph.* 253 (cf. *Pel.* 247. *Bas.* 67. *Agn.* 200 *gest.* 117). illic ut sordes l. defleret inormes *Bas.* 195 (i. e. *ut ibi liceret etc.*).
licitus] -o plus (i. e. *plus quam licito*: *Gong.* 356. *Dion.* 41. *Abr.* 3, 2. *gest.* 237). iactantius *Pel.* 91.
lictor] ictus -oris ferientis *Dion.* 21. -ores (*sub Adriano*) *Sap.* 5, 12. regalia iussa trementes *Pel.* 234 (cf. r. 313; *sub rege Saracenorum*).
ligare] in quod (ras) -ata proiciatur: *Sap.* 5, 24. (*Christus*) mortis patrem -avit *Theoph.* 315 (cf. *Ioh.* 21. ius solvendi pariterque -andi *Theoph.* 259 (cf. *Dion.* 131). nimis languore -ari *Agn.* 119. dum proprii vilitatem laboris in aliis meae inscientiae opusculis heroico -atae strophio in hoc dramatica viatam serie colo II *pr.* 9 *app.*
lignorum collega meorum (i. e. *orbis*) *Mar.* 793; (*Iudaei Christi*) manus clavis -o fixere cruentis *asc.* 44 (*ut crucifigere*). crucis in -o *asc.* 53. suspendens quodam -o (*Galgen*) reprobis reparato *gest.* 22
lilia ceu pulchre roseo permixta rubore inter delicias florum rusticarum variorum *Agn.* 421 *app.*
limen (-ina) templi *Mar.* 214 *adi.* 827. *Gong.* 505. *Theoph.* 212. *Bas.* 10 235. *gest.* 357. apostolorum *Gall.* 10, 1. atrio li florigeri *Gong.* 17 lupanaris *Agn.* 220. *Pasn.* 1, 2. Erebi sub -ine *Theoph.* 173 *app.*

limes] medii temperamentum -itis
(*inter numerum superfluum et im-
minutum obtinet perfectus*) *Sap.*
3, 16; *cf. add. ad Mar.* 288.

limosus] membris -o stamine textis
prim. 534.

limpha v. lymphæ.

limum] de -o pulchrum quis (*sc.*
manibus) plasmavi protoplastum
asc. 45.

lingua] palpantes -ae domino laudes
cecinere *Dion.* 228 (*inter decollatio-
nem; aliter Mar.* 345). ipse meam
potis est dissolvere -am *Mar.* 37.
-a formavit talia verba *Mar.* 757.
talia blandiloquis palpantes ver-
bula -is *Pel.* 388. omnes humanae
nequeunt comprehendere -ae *etc.*
Mar. 326; -a vulgi (*i. e. Saxonica*)
Theoph. 17 (*cf. app.; opp. Latina*
Mar. 276).

linquere] te quia praeclaram mundi
non -o lucernam *asc.* 79. patriam
Pel. 169. 307. obsessum -ant ut
pectoris antrum (*daemones*) *asc.* 32.
mortiferum peccati -e profundum
Bas. 190; -ens promissi misero so-
lamina sani *Theoph.* 346 (*cf. prim.*
66). haec -entes doctis tractanda
(*cf. add.*) poetis *Gong.* 337. Italiae
regnum -ens merito retinendum
summae reginae *gest.* 469.

linum cum vellere Serum *Mar.* 501.

liquidus] limphae *prim.* 56. fonticuli
scatebra *Gong.* 96 (*vena v.* 160);
vita *Gong.* 351.

liquor] abluat ut morbos iste -or
varios *Gong.* 298. in (inter) fer-
ventem -orem *Sap.* 5, 11. qui pro-
toplasto sensus vitalem sufflasti
-orem *Gong.* 9.

litterae] -as perscrutatur sibi missas
Bas. 80. cartae -as nefandae *Theoph.*
369 (*cf. Bas.* 183).

litus] trans -ora Padi *gest.* 655. averso
in -ore Reni *gest.* 289. -oris extrema
in ora *Pel.* 324 (*ganz dicht beim*
Ufer); flentes in -ore summo (*i. e.*
baratri margine) *Dion.* 77.

locare] a dextra laevaue Hirenæ
se -averunt *Dulc.* 13, 4. cumque
palatinis medius foret ille -atus
Pel. 227. (*uxorem adulteram*) ultra
proprio non -at in thalamo *Gong.*
430. Pelagium mandavit in solio
regni secum -ari *Pel.* 234. extraxit-

que loco captivi membra nigello
et -at in propria cella *Bas.* 226.
sese lecto -avit *Mar.* 149. terra
-atum *Mar.* 234 *app. (de attonito).*
solo fuerat cum forte -ata *Mar.*
705. navi pia membra (*martyris*)
-abant *Pel.* 346. caput (*abscisum*)
collo -antes *Pel.* 336. ad patrem
summum super aethra -atum *asc.*
67 (*cf. Pel.* 302). ecclesiae supra
montana -atae *prim.* 104. spelun-
cam sub terra rite -atam *Mar.* 567.
ex hac spelunca, pro qua fuit
ipsa -ata *Mar.* 708. quo defuncto,
gremio terraeque -ato *Theoph.* 31.
ossa sunt hinc ecclesia translata
-anda novella *prim.* 295 *app.* mem-
bra ducis tanti digne servanda
-ari fecit in ecclesiae medio *prim.*
555. his completis iuxta votumque
-atis *gest.* 685 (*i. e. dis-positis*).

locuples] tellus *Pel.* 359. locus *Gong.*
493. urbs *Pel.* 188 (*Corduba v.* 15).

locus (*plur. loca, locis*) *Theoph.* 438
(*cf. prim.* 208 *app.*). *Abr.* 7, 12. 8, 2.
Pafn. 7, 12. 13. *gest.* 576. *prim.* 201.
225. 239 (*plur.; cf. v.* 443. 466). 266.
271. 447 (*de coenobio; cf. v.* 521). iuxta
id -i *Cal.* 8, 2. eo -i *Pafn.* 6, 1;
viatori ad pernoctandum aptus
Abr. 5, 1 (*cf.* 6, 4. *Sap.* 9, 1. *prim.*
107). celebris *prim.* 105. competens
gest. pr. 6 (*imago operis cum itinere*
comparati). meis meritis condig-
nus *Pafn.* 12, 4. decorus *Dion.* 143.
servando corpore dignus *Dion.* 235.
marina *gest.* 1490. nigellus *Bas.* 225.
multo phantasmate plenus *Theoph.*
99. secretus *Pafn.* 3, 9 (*solitudo -i*
secretioris 3, 3). segregata *gest.* 461.
silvestris *prim.* 230 (*cf. v.* 401). soli-
tarius *Pafn.* 7, 10. teter *Pel.* 193
(*carcer*). turpis *Agn.* 220 (*lupanar*);
-a coenobii *prim.* 390. per deserti
-a *Mar.* 742 (*cf. v.* 791). ad -a mar-
tyrii *Dion.* 205. hic -a praesidii
mandans tutissima certi illi (*prae-*
beri) *gest.* 522. donec -um optatae
comprehenderet quietis *gest. pr.* 5.
-us scelerum domus efficitur pre-
cularum *Agn.* 253 (*de lupanari*).
sepulturae *Sap.* 8, 2. turpitudinis
(*lupanar*) *Dulc.* 13, 2; nullus relin-
quitur -us maestitiae praesument
de domini pietate *Gall.* 2, 4. quis
post haec -us pestiferae delecta-

- tioni in meo corde potest relinqui? *Pasn.* 3, 7. (ne) -us illiciti foret ullius peragendi *prim.* 415. quod Pelagius forte -um peteret, quo se morti dare posset *Pel.* 185 (*Gelegenheit*). flammae virgineis tribuere locum pedibus (*cf. app.*) spatiosum *Agn.* 364. -um subire secundum *gest.* 747 (*de eo, cui primus debetur*).
- loetalis] crimen *Theoph.* 362. poena *Gong.* 422. vulnus *Agn.* 410. *gest.* 267.
- loetum] dominum in -o delectari numquam scelerosi *Theoph.* 399 *adn.* sui -um cari senioris amarum *prim.* 540. dirum *asc.* 114. -i sententio- lam *Pel.* 60. tenebris *Mar.* 119. vulnus *Gong.* 488.
- longe] funda Pelagium iacentes martyrizandum urbis famosae trans maxima moenia l. *Pel.* 286. quidam de patria l. pelluntur amanda *gest.* 335. l. posterga relictæ *gest.* 1167; qui mei inertiam l. praecesserunt in scientia sublimiori II *pr.* 6 (*cf. II ep.* 3). tinnulae sonitum vocis a l. audiemus *Dulc.* 3, 1 (*cf. ind. gramm.: praepos.*). -ius horribiles tantum quia sentio voces *Bas.* 210; l. excellentius II *ep.* 3. nobiliorem *gest.* 1507.
- longinquus] in -am pergens per devia terram *Mar.* 97 (*cf. prim.* 135). de -o *Gong.* 307.
- longus] via *Mar.* 822. capilli ductu -o lapsi de vertice summo *Agn.* 217. edita magnorum -o de stemmate regum *gest.* 472. colloquium -o sermone peractum *Mar.* 524. -a verborum circuitione *Abr.* 3, 2. ingemuit, crebro ducens suspiria -a *Agn.* 112. spatii per tempora -i *gest.* 344 (*cf. Mar.* 260. *Gong.* 439. *gest.* 599. *prim.* 525). aevum *Pel.* 70. *Agn.* 242.
- loquela] alternis certantibus -is *Dion.* 27. (-a) nectare gratiolae condita supernae *Mar.* 341. tam mellita *Pel.* 214. rethoricae melle -ae *Pel.* 201. blandis -is *Pel.* 174.
- loqui] quis -itur? *Abr.* 5, 1 *app.* (*cf. 7, 2. Pasn.* 3, 1. *Sap.* 6, 2). vatum more *Mar.* 514. murmurando *Sap.* 3, 5. 5, 20. parcius *Sap.* 5, 17. vulpina fraude *Sap.* 5, 22. verba -entis *Bas.* 149. 223. vocem -entem *Gong.* 301. -entem illis de regno dulci sermone futuro *Theoph.* 12: quid referam . . quidve -or? *Gong.* 506 (*cf. Sap.* 3, 1). nihil aliud *Abr.* 1, 1. haec sic -ebatur, ceu *Mar.* 768. Mariam non verbula vera locutam *Mar.* 538. hanc Salome vocem spernens non ficta -entem *Mar.* 602.
- loris vincti *Pel.* 179.
- lubricus] circumfert -os atque vagos oculos *Gong.* 242 (*bewegt sie hin und her, ohne sie irgendwo hängen zu lassen*). si vena fonticuli liquida perstrepit per -a *Gong.* 12. solaque nunc (*hienieden*) laetae complectens -a vitae *Gong.* 557.
- lucere] -entique stola cuneis coniungitur albis per vulnus loeti *Gong.* 487. agni -enti sanguine purpurei *Gong.* 482. mentis splendor, -ens animae quoque candor *Theoph.* 425. thalamum (*spir.*) -entem gemmis variis aurique metallis *Agn.* 99. meritis si -ebat bene primis *gest.* 93 (*cf. Mar.* 133). in quis ampliorem dei gratiam -ere non nescivit *Cal.* 9, 12.
- lucerna] observate pro foribus cur -is *Dulc.* 3, 2 (*cf. 5, 1*). sub noctis claras tenebris ardere -as in silva multas ipsi videre subulci *prim.* 195 (*cf. r.* 206. 379). praeclaram mundi -am (*Mariam*) *asc.* 79 *adn.*
- lucessere] iam tunc clementis parlatim gratia patris incoepit radius mundo -ere claris *Mar.* 210.
- lucessit] matuta nitescit: l. *Abr.* 7, 11.
- lucida stella maris *Mar.* 16.
- lucifer] inter quos primus fulsit -er ortus Oddo *gest.* 31.
- lucifluus] aula (*caelestis*) *Agn.* 100 regnum *Gong.* 18. in -o thalamo sui genitricis *Abr.* 2, 5.
- lucisator] o pie -or *Gong.* 1.
- lucrari] negotiando aliud -ari I *pr.* 1 *adn.* si forsan illum deus dignetur per vos -ari *Gall.* 6, 1. qui errantem Christo -eris *Abr.* 3, 11.
- lucrum] tunc patet, ille -is sese i iactat ab illis rusticus ambobus me vacuo penitus *Gong.* 163 (*ob er das Geld und die Quelle hat*).
- luctamen] crebrum *Pel.* 48. caelibus et vitae durum -en inire *Agn.* 2 (-en inire *Bas.* 220; durum belli

- gest.* 1489, *cf. gest.* 317). forte *gest.* 235. magnum *asc.* 9.
- luctus]** haut aptum tanto -um dixere triumpho *gest.* 299. exequias tanti -u celebrando patroni *Dion.* 243 (*cf. prim.* 542). magno *gest.* 401. nimio *prim.* 554. incomparabilis -us mihi contigit, intolerabilis dolor me afficit *Abr.* 3, 2.
- ludere]** -dendo seriem lectitare recentem *gest. prol.* 2, 34 (*cf. Mar.* 8). aurem regali -dens sed contulit ori, magno ridiculo, divertens colla sacrata *Pel.* 240. inter flammaram crines -dens crepitantes *Agn.* 370 (*cf. Sap.* 5, 11. 6, 2). male si nostras aures simulata vetustas non rebus fictis -serat et dubiis *Gong.* 68. vacua spe non bene -sus *Gong.* 187.
- ludibrium]** ne ultra vobis -um fiam *Gall.* II 5, 7. quid nostra possint -a *Dulc.* 7, 1.
- ludicrum]** callida sed testis confudit -a regis *Pel.* 271.
- luere]** convenit ut male blandientis dulcedinem delectationis -as molestia nimii foetoris *Pasn.* 7, 12. poenas -it *Gall.* II 8, 2.
- lues]** antiqui renovata -es inimici *gest.* 729.
- lugere]** huiusmodi ruina toto lacrimarum fonte est -enda *Abr.* 3, 5; a. c. i. (*syn.* lamentari, deflere) *Abr.* 3, 5.
- lugubre** (*sc. illud est*) *Pasn.* 1, 24.
- lumen]** accenso praeclaro -ine semper *prim.* 177 (*cf. v.* 221). haurit mox oculis -ina (*cf. app.*) clara suis *Gong.* 514; -ine caelestis raptim succensus amoris *Mar.* 848; iungere praescriptis ardens sua -ina (*i. e. oculos*) saeptis *Gong.* 175. caeco dat -ina Paulus *Dion.* 29 (*cf. v.* 31). seris clausit sua -ina mortis *prim.* 535. torquet insana -ina *Gall.* II 8, 1 *adn.*
- luna]** solaris splendor, -ae renitens quoque candor *Agn.* 79.
- lupa** (*i. e. meretrix*) dampnanda *Gong.* 460 (*cf. v.* 458. 539).
- lupanar]** faciam te ad -ar duci *Dulc.* 12, 3 (*cf.* 12, 5). inque -aris nigrum concludier antrum *Agn.* 210. utque -aris calcavit limina tristis *Agn.* 220 (*cf. Pasn.* 1, 26).
- lupina** feritate *Agn.* 356.
- lupus]** ut quondam timidi iunxere -is latus agni *Mar.* 748; quis -us meam agnam raperet *Abr.* 3, 14. capellam semivivam dentibus -orum nuper abstractam *Pasn.* 7, 3.
- lustrare** (*i. e. videre*) fontem -ando recentem *Mar.* 788 (*cf. Gong.* 160. 176). quid sibi vult collisio ollarum, caccaborum et sartaginum? -abo *Dulc.* 4, 2. hinc terras oculis rursum -ando reflexis *Dion.* 73. -antes oculis, damnum ferretne caloris *Pel.* 403.
- lustrum]** -a duo *Agn.* 41. *Sap.* 3, 11. 12 (*cf. app.*). quattuor *Mar.* 78 (bis bina *Abr.* 3, 3). mille *Mar.* 45.
- luteus]** ex -a materia confecta *Abr.* 2, 4. tu suscipe animas pro te de -a habitatione eliminatas *Gall.* II 7, 2.
- lux** caelestis (*Tageshelle*) *Mar.* 572. Aurora spargente plagam -cem per eoam *Mar.* 359. -x nova tristifico subito fulgebat in antro *Dion.* 174 (*cf. Mar.* 568 *adn.* praesentis -cis). clare pollentis -ce nitoris *prim.* 223 (*cf. v.* 198 splendentis. 201. 226. 235 splendor -cis rutilantis: *cf. Agn.* 246. *prim.* 33. -ce (*i. e. die*) sequenti *Mar.* 449 (*cf. Gong.* 321; tertia -x *Theoph.* 320); -cem genitrix paritura perennem *Mar.* 570. Aegypti tenebras propria quo -ce vetustas mox illustraret per se penitusque fugaret *Mar.* 701. quem coetus angelici comitantur -ce sereni *Dion.* 237. aeternae radio -cis opimo *Dion.* 114. laureolam caelesti -ce coruscam *Pel.* 309 (*cf. Theoph.* 217. *Agn.* 415 caelestis perfusam luce nitoris). -x fidei crescens per climata mundi *Theoph.* 1. qui me ingenii donasti -ce profundi *Dion.* 212.
- luxuriare]** fundum, qui quondam validis -avit aquis *Gong.* 186.
- luxus]** -u carnis maculatus *Pel.* 73. 239 (*de sodomia*). virgo, quae vanas mundi pompas ruituri et -us fragilis cupiens contempnere carnis etc. *Agn.* 2 (*cf. Peiperi ind. ad Cyprianum Gallum p.* 328*).
- lympham** manibus petit albis *Gong.* 235. sitim -is tristem dempnere novellis *Mar.* 790 (*cf. Gong.* 168). frigoreae -ae *Gong.* 97. praesentis

-a fonticuli gelida *Gong.* 400. liquidis -is *prim.* 38. puram *Mar.* 768. funus et extinctum -is credunt retinendum *Pel.* 298 (cf. v. 313. 322; sing. v. 319).

macerare] continua vigiliarum et ieiunii exercitatione -ata *Abr.* 9, 3. machina] rerum trinam -am *Gong.* 6. 292. *Agn.* 392.

machinali funda iactum *Pel.* 278.

mactare] filiarum, quas pro te -andas obtulisse non distuli *Sap.* 9, 8. flagris -atum duris *Dion.* 164 (i. e. caesum, non occisum).

macula] nec corpus -is unquam violavit amaris (*Helias*) *Mar.* 400. -is sine vivere cunctis *asc.* 4. abstergas fuis et -as lacrimis *Gong.* 330 (cf. *Theoph.* 204). delevit lacrimis tantae -as cito sordis *Theoph.* 236 (cf. *app.* et *gest.* prol. 2, 1). de delicti -is mundata veteris *Agn.* 34 (cf. v. 204). emundavit -as criminum *Abr.* inscr.

maculare] crimine quos magno -at lasciva libido *Mar.* 393. luxu carnis -atus *Pel.* 73. 239. gravibus vitis nimium -atus *Theoph.* 202. sputis rutili speciem vultus -ari *Theoph.* 307. qui nefandarum notitia rerum -antur *II pr.* 2. melius est, ut corpus quibuscumque iniuriis -etur quam anima idolis polluat *Dile.* 12, 3. nec timere diem paschae sanctum -are, si posset fieri, fuso cum sanguine iusti *gest.* 325.

maculatio] non dolor est matri, nec est -o proli *Mar.* 60 adn.

maefacere] illius fuis vultum lacrimis -factum *gest.* 294. tumultu nimio circumstantum -facto *prim.* 134; saepius innocuo -fecit sanguine rura *Pel.* 81 (cf. v. 275. *Papn.* 1, 26).

madere] cur -es lacrimis? *Abr.* 6, 4.

madidus] in -is arenis *Gong.* 409 (*auf dem Grunde des Wassers*).

maerere] -ens (de usu participii cf. gaudere) abiit sim. *Mar.* 93. 619. *Ihs.* 1, 7. *Agn.* 393. *gest.* 269. 334 (sic -endo *Gong.* 349). -ens sub corde secreto *gest.* 189. haut gaudens inimicorum de morte suorum, sed plus tantorum -ens de caede viro-

rum *gest.* 294. corde super populi. damnis -ens miserandi *gest.* 721 (cf. *Agn.* 113). vir -ens *Theoph.* 20 -entem parentem *Pel.* 130 (cf. v. 211. urbem *Pel.* 26. -enti pectore *gest.* 299 (cf. v. 341).

maerore summo *Theoph.* 137 (supremo v. 161). nec afficiare ullo -ore cordis *Sap.* 5, 13 (cf. *Mar.* 103 app. exue -orem, cordis deponere dolorem). addens -orem tristi semperque dolenti *Mar.* 110 (cf. v. 111. *Papn.* 1, 22 -oris in9. caelum. magnum -orem Ioseph duramque dolorem *Mar.* 322. intestini -or. amaritudo *Papn.* 3, 7. omne -or. pondus cunctique doloris *gest.* 132. praefer spem -ori *Sap.* 5, 3: *bedenke, dass der Lohn grösser ist als die Trübsal*).

maestitia] verbula non minime nuntia -ae *Gong.* 370 (quae maestitiae causam nuntiabant). 202: autem nullus relinquitur locus -ae praesumentis de domini pietate *Gall.* 2, 4.

maestitudo] internae amaritudinem -inis *Abr.* 6, 1.

maestus] amaritudinem -i patri *Gall.* 2, 4. -a domum petiit *Mar.* 10 (cf. *gest.* 387). invenit laetum, quod credebat fore -um *Bas.* 213 (cf. *Dion.* 51). ubi subtristi vultu sepiissime patri monstratur -as solus nec more serenus *gest.* 731. praesens -as turbato pectore factus *Agn.* 34 hic quoque non raro -is solamina grata, et munus veniae scelerum fertur ab arce his, qui . . . *Dion.* 21.

mage v. magis et ind. metr.

magica fraude *Theoph.* 44. *Agn.* 24.

magis] non ego, sed m. (videlicet ipse *Agn.* 290. daemoniacus v. m. ipse diabolus *Dile.* 5, 1. qui erranti non delectantur derogare. sed m. errata corrigere *I pr.* 1. uadet me m. morarum *Papn.* 7, 1: *überwiegt alle Bedenken*). quasi m. valet intenta precatio quam humana praesumptio *Gall.* 9, 4. ut tua vita m. praefulgeat incruentis saepius obsequiis circumdata virginitatis *asc.* 92. locus aptus *prim.* 107. et quid m. contrarium quam elementa? *Abr.* 1, 4. m. nitidam pro virginitate

- secundam (*coronam*) *Mar.* 397. m. atque m. *prim.* 277.
- magister] ceu numquam visum carum negat -strum *Theoph.* 263 (*de Petro*). gloriosi testes Christi, Iohannes et Paule, imitamini exemplum -stri eadem iubentis *Gall.* II 9, 1; magus prostratus sui plantis -stri (*i. e. diaboli*) *Theoph.* 109 (*cf. v.* 91. *Bas.* 49. 55); cum Petro Paulo pariterque -stro *Dion.* 103 (*cf. v.* 126. *prim.* 164 *app.*; Petro -stro *v.* 129 *sq.*: *vulgo epitheta sic discernuntur, ut fecit Notkerus in sequentia* Petre summe Christi pastor, et Paule gentium doctor). pontificem (*Dionysium*), quem fore Gallorum cognovit rite -strum *Dion.* 163 (*cf. v.* 163); pater et -ster meus Abraham *Abr.* 7, 2. -strorum cessante diligentia II *ep.* 8; ipsum (*gregem*) cum propriis secum ducendo -stris *Mar.* 98.
- magisterium] sapientissimae atque benignissimae Rikkardis magistrae aliarumque suae vicis instruyente -o I *pr.* 7. hanc sordidolam tempta camenam fulcire tui flore -i *Mar.* 10. vestri -o praemonstrante II *ep.* 12. tuo monitu, tuo -o *Cal.* 9, 17.
- magistrae Rikkardis I *pr.* 7.
- magnanimes leones *Mar.* 729.
- magnificare] quo ab omnibus -eris *Cal.* 9, 9 (*de deo*).
- magnifice] lectulum candidolis palliolis in caelo m. stratum *Pasn.* 11, 2.
- magnificentia] supernae -am pietatis *Abr.* 7, 12.
- magnificus] benignitas II *ep.* 2. decus *prim.* 67. ius *Gong.* 21. res (*pl.*) *gest. pr.* 6 (*Thaten*). triumphus *gest.* 138.
- magnitudo] draco mirae -inis *Abr.* 3, 8. iuvenis procerae -inis *Gall.* 12, 7. vestrae laudandae humilitatis -inem satis admirari nequeo II *ep.* 2.
- magnus] deus *asc.* 130. *Bas.* 8. factor mundi *Mar.* 301. maiestatis rex -e perennis *Dion.* 217. regnator -e profundi *Bas.* 56 (*magus ad diabolum*). Diana *Sap.* 5, 4. 17. 32. dea Vesta *Agn.* 156. reges *gest.* 86. 472. rex *Mar.* 415 (*Salomon*; *cf. v.* 52 *de David*). *gest.* 471 (*Rothulfus*). 593 (*Oddo*). *prim.* 13 (*Hludowicus*). dux *gest.* 6 (*Oddonis* -i ducis et venerandi; *cf. prim. prol.* 5 *de Liudulfo*). tu decus omne meum, tu gloria -a parentum *Pel.* 167. funeris interea -i fit pompa parata *Gong.* 489; affectus cordis *gest.* 425. amor *Mar.* 62. crimen *Mar.* 393. 662. tam -a cura *prim.* 166. dementia *Sap.* 5, 5. nostrarum rerum detrimentum *prim.* 473. gaudium *Abr.* 9, 1. germen *Mar.* 763 (*Baumstamm*). -as tibi pro hilari susceptione debeo, sed adhuc maiora a te expeto *Abr.* 5, 2 *app.* gratiola *gest.* 465. grex *Mar.* 57. honor *prim.* 426. deliciae hortus *Mar.* 809. iaculum terroris (*angoris*) *Mar.* 228. *Gong.* 372. suo iuri -o *gest.* 633. laetitia congrue -a *asc.* 129. luctamen *asc.* 9. luctus *gest.* 401. maeror *Mar.* 532 (*syn.* durus dolor). marmor *Theoph.* 319. nomen (*Iesu*) *Mar.* 634 (*cf. Theoph.* 285). petrae *prim.* 267. 274. pietas (*Christi*) *Mar.* 866. pompa *Agn.* 431. preces *Gong.* 341. pretium *Pel.* 352. *gest.* 717. probitas *prim.* 488. pudor *Mar.* 479. ridiculum *Pel.* 241. rogos *Dion.* 71. fidei sacramentum *Mar.* 563. saxum *prim.* 254. -a seges domini crescit per clymata mundi *Dion.* 121. evidens -umque (signum fatuitatis) *Dulc.* 1, 3. solamina *prim.* 55. stirps *Bas.* 104. studium *Mar.* 811. *Pel.* 264. substantiola *Bas.* 24. terror *prim.* 51. timor *Mar.* 710. urbs *Mar.* 826. vis *Bas.* 237. per se quid fieri -i, et vere -i, cunctis meritoque stupendi *Mar.* 297 *sq.* maior] quod -us (detrimentum) *Sap.* 1, 4 *adn.* decor regni *gest.* 586. dolor *Mar.* 112. furor *Dion.* 80 (*cf. Agn.* 401). gloria (*in resurrectione*) *Sap.* 9, 1. honor *gest.* 114. 1481. quae -or iniuria? *Pasn.* 1, 2. -oris donatus munere iuris *prim.* 17 *app.* superna pietas -or est omni creatura *Abr.* 7, 10. sanitas *Mar.* 624 (*sq. quam antea*). quae inhonestas turpior, quae turpitudine -or? *Dulc.* 1, 7. quod credi -us vel quod posset fore -us quam quod...? *Mar.* 299. -or quam sim videri timeo II *ep.* 6. cum sis minor aetate, fito -or dignitate *Dulc.* 1, 5 (*meritis gest.* 37). (*haec*) interim accipe, nec diffidas te

- multo -ora accepturum fore *Cal.* 6, 2. -or, minor mundus *Pasn.* 1, 2. 4. (*macrocosmus, microcosmus*); contempta maiorum lege sequenda *prim.* 413 (*sc. regula s. Benedicti et concilio Aquisgranensi a. 816*). maximus] stelligeræ regnator -us aulae *Pel.* 362; angustia *Gall.* 12, 5. cura *Mar.* 56. moenia urbis *Pel.* 286. solamina tristitiæ *Mar.* 141. sonus *Pasn.* 1, 15.
- magus] *Zauberer*: *Theoph.* 107 (*iniquus v. 145. maledictus r. 97*). *Bas.* 41. 55. 68; *i. e. astronomus*: *Dion.* 11 *app.*; (*tres*) magi: *Mar.* 636. 646. 684. 687. 690.
- maiestas] reus -atis herilis *Mar.* 664 (*cf. Sap.* 1, 2); *de deo vel Christo*: *Agn.* 74. 294. *Pasn.* 3, 6. impassibilis *Pasn.* 1, 2. perennis *Dion.* 217. tremendæ nomen -atis *Pasn.* 7, 13.
- male (*cf. bene*)] blandus *Bas.* 112. *gest.* 216 (*blandiens Pasn.* 7, 12 *app.* blanditus *gest.* 229). dulcis *II pr.* 4. durus *Dion.* 97. inscius *Mar.* 568 (*ganz*). sanus *Agn.* 254 (*i. e. vesanus*); *cum verbis coniunctum*: *I pr.* 6 (*cf. gest. prol.* 2, 35). *asc.* 6. 50. *Bas.* 53. 153. *Dion.* 47. *Agn.* 359. 409. *Cal. inscr.* *Pasn.* 3, 10. *gest.* 28. 180. 213. 225. 238. 504. 1510.
- maledicentem (*fluchend*) *Mar.* 338. miseris duris -ere verbis *Dion.* 62. maledictio] (*Maria*,) per quam naturæ periit -o nostræ *Theoph.* 409. maledicta repetens *Dion.* 82 (*Verwünschungen*).
- maledictus magus *Theoph.* 97; caritatem -am *Theoph.* 421.
- malefactor] hunc proditorem, hunc -orem *Cal.* 9, 22.
- malefica (*Here*)] perfode hanc -am *Dulc.* 14, 2 (*cf. Sap.* 5, 25).
- maleficium] me illusum illarum -is *Dulc.* 7, 1 (*Zauberei*).
- malignitas] pro tui severitate -atis *Dulc.* 14, 3.
- malignus] ganea *Gong.* 449; *de diabolo*: serpens *Bas.* 221 (*cf. r. 72*). subst. *Theoph.* 57. *gest.* 732; alapæ *asc.* 43. consensus *Dion.* 161. cor *Mar.* 561. *Agn.* 139. fraus *Gong.* 439 (*de diabolo*). inceptum *Bas.* 123. laquei *Mar.* 222. *gest.* 235. scelus *Dion.* 155. vota *Agn.* 359.
- malitia serpentis antiqui (*synon. invidia*) *Cal.* 9, 29. hic deliquit ignorantia, ille autem sola -a *Cal.* 9, 1. malle *inf. Pel.* 44 (*mori = Dion.* 194. *Gall.* 2, 3; non esse *Cal.* 9, 25). *II ep.* 11. *Pasn.* 1, 18. 2, 6. 12, 6; *a. c. i.* *Cal.* 1, 1; et quid mavultis? submittere colla *Gall.* 9, 1.
- malleus] crediti talentum ingenio: sedulae -o devotionis percussus *I pr.* 8.
- malum] bonum cordetenus amplector et -um omnino detestor *Sap.* 5, 11 (*deus*) pro suis meritis reddet bona vel -a cunctis *Theoph.* 377. quo sua finetenus -a defleret scelerosus *Gong.* 427 (*i. e. peccata*; *cf. Cal.* 9, 12). huius causa -i non parva dolendi *gest.* 172 (*Ungemach*, *de discordia*; *de iniuria Mar.* 171).
- malus] mulier *Agn.* 274; arbor *Cal.* 9, 29. calliditas *gest.* 166. -a consuetudo. pessima *Gall.* 12, 2. decreta *Dion.* 158. fraus *gest.* 201. -a mis praesumptio mentis *gest. prol.* 1, 20. suadelæ *gest.* 74; facinus cunctis vitiis peius *Theoph.* 239 (*cf. Abr.* 3, 6. *gest.* 320); Herodes pessimus hostis *Mar.* 659 (*consuetudo r. supra*).
- mammis virgineis *Mar.* 651.
- mammonam, quam male collectam diu servavi *Pasn.* 3, 10.
- mancipare] vos a cunabulis augustorum -atos fuisse obsequio. fuimus *Gall.* *II* 5, 1. gestiens illam Christo disponere eiusque tyrocinio -atur ire *Abr.* 1, 5.
- mancus (*Krüppel*, *de chiragro*)! ipse manus -o, pes fuit et podagro *Gong.* 62.
- mandamen] sibi (*i. e. ei*) subtracto legis -ine *Mar.* 670 *app.* rex, cuius -ine venit *gest.* 653 (*auf dessen Botschaft hin*; *cf. iubere et mandare. mandatela*). forti -ine functus *Bas.* 239 (*Beschürung*); iuxta -ina legis *Mar.* 680 (*cf. r. 670 app.*). sacra *Mar.* 857.
- mandare] dominatrici -ando iure potentis *prim.* 421; ut *Gong.* 43. *Dulc.* 7, 1. *Pasn.* 7, 6. de te meo praecepto, -o, ut *Mar.* 773; *inf. Mar.* 275. *Pel.* 211; *a. c. i. Mar.* 66. *asc.* 84. *Gong.* 395. *Pel.* 207. *Agn.* 194. *gest. prol.* 2, 20. *r. 201. Romam -atur*

- adire *Mar.* 669; *entbieten*: tunc magus ista suo -at scribendo magistro *Bas.* 55. hic loca praesidii -ans tutissima certi *gest.* 522. mandatelis secretius actis sub signo fidei firmæ -averat illi, hoc quoque suadelis exhortabatur amicis, ut celeri Papiam cursu peteret *gest.* 643. haec illi (*Liudulfo Oddo*) -at scriptis extimplo remissis *gest.* 1144; haec didici et discens animo -avi sedulo fixa *Mar.* 402 *add.* facies domnae (*mortuae*) -atur terrae, gremio servanda sub amplo *gest.* 415.
- mandatela (*cf. app.*; '*Botschaft*') de -is regina benignis laetior *gest.* 525 (*cf. v.* 1161). -is secretius actis, quae fuerant pacis necnon praedulcis amoris *gest.* 641 *adn.* his -is cessit regina benignis et quo iussa fuit (*cf. iubere*) ivit *gest.* 650.
- mandatum] in -is legis *Mar.* 54. -is pontificis summi sacris *prim.* 182. perpetuae vitae *asc.* 26.
- mane summo *Theoph.* 378.
- manere] pergendi pariterque -nendi, quo vellet, libertatem *gest.* 503. in (templo) *Mar.* 416 (*cf. v.* 573. *Pafn.* 6, 1. 12, 4. *prim.* 374). mecum *Gall.* 2, 5 (*cf.* 4, 5; *de Christo asc.* 2. 74 ipse dies vobiscum omnes finetenus -neo). nec alius substantiolae -nsit sibi magnae heres *Bas.* 24 (*i. e. constabat, erat*); quae semper sterilis -nsi sine germine ventris *Mar.* 111. -nsit quia virgo *Mar.* 399 (*cf. v.* 406. *Agn.* 155). quae celebres omni merito -nsere popello *Mar.* 420. corpus adhuc integrum -net *Cal.* 6, 1. si tua certa tuo -neat (*i. e. sit?*) mihi gratia servo *Mar.* 193. cur C. -net gravi vultu modestus? *Cal.* 9, 27. (*nubecula*) -nsuras scatebrae venas fixit aquosae *Gong.* 251. se quia credebat causis totam perituris nec spem -nsuris gestit habere bonis *Gong.* 562. tui merces mecum -net optima perpes *Dion.* 181; in *doxologiis* (*cf. constare sim.*) hinc genitore tuo -neat per saecula cuncta gloria *etc. Mar.* 891 (*cf. Bas.* 264. *gest.* 1145).
- manifestare] (*deus*) mihi -avit per eius interventum *Pafn.* 9, 1 (*hat mir eine Offenbarung zuteil werden lassen*). dignatus es servis tuis -ari *Cal.* 8, 2.
- manifestus] in quo (*Mariae thalamo*) tu -us es verus deus *etc. Gall.* 5, 2. uti colloquiis eius quaerens -is *prim.* 328. pro signo -o *Mar.* 452.
- mansio (*Thaidis*) in proximo *Pafn.* 2, 6.
- mansuefacere] his nimium iustus monitis vir -ctus *Dion.* 99. dracones -cti *Mar.* 714.
- mansuescere] feras silvae -ere cunctas *Mar.* 727.
- mansuetudinem (*milde Stimmung*) animi *Gall.* 3, 2.
- mansuetus] (*Liudulfus*) extiterat cunctis blandus dulcedine mentis, -us, clemens, humilis nimiumque fidelis *gest.* 431. bene -i genitoris ad instar *prim.* 520; orsa *Mar.* 173. vox *asc.* 76. *prim.* 252.
- mansurnus (*Jahr*) *Mar.* 682. *Abr.* 1, 4. *Pafn.* 9, 1. *Sap.* 3, 9. *prim.* 397 *app.*
- manus] apprehensa -u *Cal.* 9, 27. faciem -u laceravit *Abr.* 3, 5. -u fenestram pulsavi *Abr.* 3, 12. da -um, ut te educam *Pafn.* 12, 4. docta *Mar.* 352. fortis *gest.* 612; -ibus virgas dextris conferre novellas *asc.* 44 (*cf. Theoph.* 101. *Ioh.* 19). propriis ipsa -ibus plene saturata *Gong.* 215. cartae literas nefandae de -ibus (*diaboli*) sumere rursum *Theoph.* 371. tuis -ibus scriptam cartam *Bas.* 94. facies, -us ac vestimenta *Dulc.* 4, 3. oculis sursum -ibusque levatis *Dion.* 208. tuis obnixae -ibus pedibusque semper insistens obsequiis *Gall.* 1, 2. impias -us in sanctos martires misit *Gall.* 11 8, 2. quae in praesenti ad -us habeo *Cal.* 6, 2. regnum olim per -us regis devenit Hugonis *gest.* 486 *app.*
- mare] trans -e *gest.* 74. 110. stella -is (*Maria*) *Mar.* 14. 276. *Abr.* 2, 3 (*bis*).
- marinis locis *gest.* 1490.
- marmor] in busto clausum sub -ore magno *Theoph.* 319. prostratus -ora (*sepulchri*) lambit *Gong.* 501. -ora (*Götzenbilder*), quae princeps veneratur *Pel.* 65.
- marmoreus] tumulus *Gong.* 502. sepulchrum *Cal.* 5, 3.
- martyr (*cod. plerumque martir, martirium*) Christi *Pel.* 1 (*qui futurus*

- erat) *Pel.* 225. 268. 291. egregius *Gong.* 14. *Dion. inscr.* in sanctos -res *Gall.* II 8, 2 (cf. *inscr.* II 9, 2); -ris tuae Agnetis *Gall.* 5, 2. egregia *Agn.* 406. felix *Agn.* 424.
- martyrium *Pel.* 304 (cf. *Dion.* 205). *Dion.* 233. I *epil.* *Gall. inscr.* II 3, 1. *Sap. inscr.* 4, 4. -i corona *Mar.* 396. palma *Dion.* 105. *Agn.* 423. *Dulc.* 14, 3. *Sap.* 7, 2.
- martyrizare] funda Pelagium iacientes -andum trans moenia *Pel.* 285. Agnen pro Christo -atani *Agn.* 444.
- mater *Mar.* 35. 600. 698. 776. 862. 871. asc. 76. *Sap.* 3, 8. 5, 21. 30. 7, 2. *prim.* 91. 490. 531. 583. 586. -tris temet parientis *Bas.* 134. hunc sine -tre pater genuit . . sine patre -er pariebat eundem *Agn.* 73. 76. conjugis expertem -trem *Mar.* 597. virginitas -tris *Sap.* 9, 4; benedicta *Mar.* 529. bona *Sap.* 5, 29. casta *Theoph.* 297. digna *prim.* 514. dilecta *gest.* 440. illustris *Sap.* 5, 27. prudens *prim.* 417. rebellis *Sap.* 5, 3. sancta *Sap. inscr.* *prim.* 312. suavis *prim.* 422. non tacta *Theoph.* 416. (cunctis) veneranda *Mar.* 584. *Sap.* 5, 13. *gest.* 422. *prim.* 89. vetus (*Era*) *Theoph.* 362.
- materia] ego tantilla ex lutea -a confecta *Abr.* 2, 4. corpus in molli gremio terrae suae -ae pacifice foveatur *Pasn.* 13. 3. omne quod ex elementorum formatur -a *Sap.* 9, 5. sine -a forma *Cal.* 9, 26. *Pasn.* 13, 3 (i. e. forma sine -a *Sap.* 9, 6); unde monasterii moenia omnia -am possent traxisse petrinam *prim.* 276; huius omnem -am sicut et prioris opusculi sumsi ab antiquis libris I *epil.* quo vilitas meae inscientiae intermixtione nobilioris -ae illustraretur II *ep.* 9; -am tuae perturbationis detege *Pasn.* 4, 4.
- materiale corpus (aus Erde; cf. materia) *Cal.* 9, 26. quos tu -i sinu foveto *Sap.* 9, 1 (ad terram; 'daron sie auch genommen sind.')
- maternus] admonitiones *Sap. inscr.* affectus *Pasn.* 7, 16. *Sap.* 5, 27. alvus *prim.* 524. amor *Theoph.* 227. lac *Sap.* 4, 3. monita *Sap.* 5, 14. pietas *gest.* 403. *prim.* 425. 504.
- matrona benigna *prim.* 66 (*Oda*; cf. v. 49). illustris *Sap.* 3, 3 (*Sapientia*; cf. 8, 1).
- maturare adventum *Pasn.* 4, 1. fugam *Dulc.* 5, 1. gressum *Cal.* 8, 3. reditum *Abr.* 4, 2. 7, 17 (bis); *inf.* *Gall.* 12, 9. II 5, 7. *prim.* 435.
- mature] venisse -ius *Theoph.* 43 (i. e. citius, cito).
- maturitas] senilis -atem ingenii *Abr.* 2, 6.
- maturus] inter -as Cereris crescentis aristas *gest.* 554. fructus (*pl.*) *Mar.* 756. messis *Dion.* 172 (*spir.*); mores *Mar.* 332. sensus *Sap.* 4, 1.
- matutini refrigerium roris *Sap.* 5, 1.
- mausoleo venerando *Pel.* 410.
- maxillis meis alapas tribuere malignas asc. 43.
- maxime *Gong.* 57. 491. *Cal.* 9, 1. *Abr.* 4, 5. 9, 2. *gest.* 709. *prim.* 139; quaz m. *Gall.* 2, 4. 4, 4. *Dulc.* 14, 3.
- meatim *Sap.* 3, 5 *adn.*
- meatus artos aurium *Pasn.* 1, 15.
- medela] quia enim aegritudo animarum aeque ut corporum contrariis curanda est -is *Pasn.* 7, 1; item *spir.*: conferre (praestare -am *Theoph.* 359 (*Bas.* 189). non elargare -am tuae miserationis *Cal.* 9, 14; promptam despectus esse -am *Theoph.* 89.
- mederi] quam tui miseratione foveri. tui sollicitudine gestio *mederi* *Pasn.* 7, 3.
- medicamen] veniae -ina ferre (et reri) *Theoph.* 184. 267. -ina m. optima consilii *Gong.* 547. *Pel.* m.
- medicina] variis aptas morbis -u *Agn.* 121.
- medicus] conveniunt -i *Agn.* 139. -i limpham turbante superno *Gong.* 317 (cf. r. 323, de angelo). animae -us languescentis bene doctus *Bas.* 205.
- medietas] est enim duodenarii -u VI *Sap.* 3, 15. emensa arborae -ate spissitudinis *gest.* pr. 1.
- mediocris aetatis *prim.* 77: app. 15 febris).
- mediocriter] ut et corpus delicatum m. foveas necessariis et animam sufficienter reficias saluberrimis monitis *Pasn.* 7, 16. me hanc errasse I pr. 2.
- meditari] canitiem senum membra -ando tenellis *Gong.* 43. divitum

- famulatum *prim.* 116; *inf. Pafn.* 3, 11. *Sap.* 9, 3.
- medius] inter quos -us *asc.* 98. *Theoph.* 102. inter -as hostium acies *Gall.* 12, 8. in -am procedere turbam *Mar.* 466. cumque palatinis -us foret ille locatus *Pel.* 227. consedit -us corvino milite saeptus *Bas.* 76. qui se congregatis in suo nomine -um spondit interesse *Abr.* 1, 1; in ecclesiae -o *prim.* 556. ipse dies, in cuius noctis -o *prim.* 378; factor summae, -ae rationis et imae *Dion.* 1 (*cf. Sap.* 9, 9). -i temperamentum limitis *Sap.* 3, 16. -o libramine noctis *Mar.* 574. -a hora (*i. e. dimidia*) *Ioh.* 20.
- mel] verbum rethoricae circumlita melle loquelae *Pel.* 201. ceu nectar mellis, suavis vel copia lactis *Agn.* 97.
- mellifluae dulcedine linguae *Theoph.* 274. -i verbis oris *gest.* 1178.
- mellitus] tam -am saltem gustare loquelam *Pel.* 214.
- melodiis canoris *Agn.* 100.
- membratim scindi *Dion.* 197. creperet *Pel.* 282 *adn.*
- membrum (*semper plur., i. e. corpus; Pafn.* 1, 17 *v. infra*)] humana *Mar.* 725. limoso stamine texta *prim.* 534. tenella (*Christi*) *Mar.* 333. 586. 674. lacteola (*Christi*) *Mar.* 303. languidola *Mar.* 375. *Gong.* 312. 518. mortua *Gong.* 365. *Dion.* 263. putredine foeda *Pel.* 368. tabida *Cal.* 7, 1. rediviva *Agn.* 297. renovata *Dion.* 250; lasciva *Pel.* 119. lota *Pel.* 221 (*v. 220 corpus*). sacra sancti *Pel.* 321. extraxitque loco captivi -a nigello *Bas.* 225 (*i. e. captivum*). tibi devotas cunctis grates ago -is *Dion.* 215. -orum falsam formam *Agn.* 170 (*dè idolis*). scindant flagris eius -a *Sap.* 5, 6; sub horis nocturnis molli dederat sua -a quieti *Theoph.* 206 (*cf. Dion.* 66. *Abr.* 3, 10). -is mox contremuit resolutis *Theoph.* 380 (*cf. Bas.* 150. *Abr.* 3, 6. 13). -is improvisa resolutis morte *Agn.* 268. inclita condigno committens -a sepulchro *Mar.* 121 (*cf. Gong.* 495. *Agn.* 434. *prim.* 555). cunctis plene -is restitutis *Agn.* 307. pleno -orum numero remanente sacrorum *prim.* 169; *semel* in quorundam mensura -orum, sicut in articulis digitorum *Pafn.* 1, 17.
- memini (*absol.*) *Gall.* 2, 3. *II* 5, 3. *Sap.* 1, 2; memento matris *Sap.* 7, 2; illud quoque si sine tristitia -i, quod . . . *Abr.* 3, 11 (*syn. reminiscerer*). illius exiguae quae mox in vertice Musae Aedae suae -i fore dicta parenti *prim.* 573 (*i. e. commemoravi; cf. Mar.* 411 Abiathar, quem iam -i). *i. e. scire*: indignum se coniugio -it quia tanto *Bas.* 39 (*cf. Gall.* *II* 8, 2. *Cal.* 9, 24. *gest. prol.* 2, 19);
- memor Aethelheithae *gest.* 638. nostri *Theoph.* 411. huius rei *Pel.* 208. instantis festi *gest.* 364. -ores persistite, quae vestri causa passus fuerim *asc.* 38.
- memorabile signum *Mar.* 464.
- memorare] haec postquam -at (*i. e. dixit*) *Gong.* 165. haec postquam iactat causamque doli -abat *Pel.* 114. virginei modum partus narrat -andum *Mar.* 526 (*i. e. memorabilem*). o quem te -em? *Abr.* 7, 16 *adn.* hanc -ant sterilem spem partus homini nullam conferre fidei *Mar.* 83. quae fecit regi -antes iam Pharaoni *Mar.* 856 (*i. e. recordantes*); supra -atus *Gong.* 539. *Pel.* 76. *gest.* 418 (paucis). 698. *prim.* 288. iam -atus *prim.* 174. sic etiam simpliciter -atus *Gong.* 239. *Pel.* 120. *prim. prol.* 6.
- memoriae fixum teneo *Gall.* 1, 3.
- membrum (*ubi mbrum cod.*) *v. membrum*.
- mendax] quod -aci demens sermone negasti *Theoph.* 277.
- mens (*saepe opp. corpus*) gliscit ad praemia *Sap.* 4, 1. tumet superbia *Sap.* 5, 8. ne mea -ns alium iam praesumpsisset amicum quaerere *Agn.* 69. virginis ut miserae -ntem facerent in amore incesto proprii citius fervere servi *Bas.* 101. coniugalis amor Drusianae meam haut patitur -ntem consistere, nisi . . . *Cal.* 9, 21; mentis affectus *Theoph.* 221. agellus *Theoph.* 12. amor *asc.* 33. *Theoph.* 223. capedo *Pafn.* 1, 8. duplici certamine victrix corporis et -ntis carni semper renitentis *Agn.* 425. toto conamine -ntis *prim.*

137. 277. 516. constantia *Abr.* 6, 1. devotio II *pr.* 7. *gest. prol.* 1, 16. 25. dolor *Theoph.* 79. dulcedo (s. r.). duritia *gest.* 5. ira *Gong.* 423. non corporeis, sed -ntis ocellis *Mar.* 549. praesumptio *gest. prol.* 1, 20. saevitia *Dion.* 97. sapientia † mentis *gest.* 249 *app.* sanctitas *Abr.* 2, 4. spes *Abr.* 7, 9. splendor *Theoph.* 425. studium *Mar.* 366. 370. *Agn.* 236. *gest.* 658. teneritudo *Pasn.* 7, 7. tranquillum *Sap.* 1, 1. valitudo *gest.* 383. virtus *Theoph.* 77. speculum -ntis est facies *Gall.* 3, 2 *add.* inspector -ntis, testis quoque cordis *Mar.* 721; cumque suae (i. e. eius) monitis -nti instillaret amicis Oddonis dulcem amorem *gest.* 105; si teneram prolis -ntem proprii senioris eius servili iam conglutinnasset amoris *Bas.* 44. his -ntem regis demulcendo suadelis *gest.* 303 (cf. *Pel.* 199). laxare minimis rimandis *gest. prol.* 2, 27. recipere *Abr.* 3, 11. quae -ntem a lascivia numquam retraxit *Pasn.* 4, 5. venit et in -ntem (a. c. i.) *gest.* 602; mente alienatus *Dulc.* 4, 2 (captus *inscr.*). consternatus *Abr.* 3, 8. virtutem capitis nec -nte perennem *Mar.* 724 (*synon.* tractare). quiddam agendum mihi exaestuat -nte *Abr.* 1, 2 (cf. 1, 5). qui te -nte fide voto laudamus et ore *Theoph.* 412 (cf. fides). permotus *prim.* 343. fraudem revolvere *Pel.* 138. tractare II *pr.* 4. *Abr.* 3, 9. *Pasn.* 12, 3. vulnerari *Cal.* 9, 32. *Abr.* 9, 3. aliud mihi versatur in -nte *Pasn.* 5, 1. sine -nte (*Besinnung*) quievit *Mar.* 230; *ad- iectura*: alacris *Gall.* 5, 4. amans *gest.* 428. assueta lasciviae *Pasn.* 7, 10. benigna *Agn.* 35. *gest.* 174. 634. casta *Mar.* 374. *Bas.* 116. delicata *Pasn.* 7, 7. devota (s. r.). dira *Dion.* 97. dolens *Mar.* 684. errans *Theoph.* 156. fervens *prim.* 516. fidelis (s. r.). fragilis (s. r.). gavisia *Mar.* 252. humilis *Mar.* 316. *prim. prol.* 1. intenta deo *prim.* 299. invida *Cal.* 9, 31. iocunda *Agn.* 309 *app.* libens *Bas.* 141. laeva *Abr.* 3, 8 *adn.* mitis *gest.* 469. muliebris *prim.* 50. 544. patiens *Theoph.* 67. perversa *Agn.* 236. *gest.* 214. 483. pia *prim.* 37. prompta *Pasn.* 1, 3.

prudens *gest.* 383. sana *Dulc.* 7, 1. *gest. pr.* 9. secreta *Mar.* 101. 542. sobria *Mar.* 392. spontanea *Abr.* 7, 17. stabilis *Agn.* 35. *prim.* 67. subtristis *Agn.* 351. superba *Theoph.* 139. *Agn.* 244. satis tristis *Dion.* 66. turbata *Mar.* 236. 713. nimium vitiosa *Agn.* 281. volens *Bas.* 142. mensa] meis satagis quod ponere -is *Mar.* 202. ipso qui -as dapibus ponunt honeratas *Gong.* 211 *adn.* invalidam turbam, quam suer: -a pascere saepe sua *Gong.* 216 (*Christus*) consecret appositae nobis pie fercula -ae *Theoph.* 61. mensis] post haec noveno -e peracto *Mar.* 264. *prim.* 563. -is novembris *prim.* 382. mensura] (*deus*) omnia in numerum et -a et pondere posuit *Sap.* 3, 2 (cf. *Pasn.* 1, 21 *adn.*). vestem eius -ae conformatam satis apte *Agn.* 228. in quorundam -a, sicut in articulis digitorum. in quibus easdem proportionem mensurandi repperimus *Pasn.* 1, 17. mensurare r. mensura. mentio] cuius -onem in praesentem fecimus *Pasn.* 1, 3 (cf. *Sap.* 1, 1). mentiri nolo *Sap.* 5, 33 (cf. 5, 5). mercari] ardescens sancti -ari corpus amandi. quo nam -ato etc. *Pel.* 357 sq. nitidam -atus sanguine palmam *Pel.* 11. passire etiam bene -ati fonticuli *Gong.* 150. vita -atam perdiderat ganeam *Gong.* 471. merces] gratis nulla -ede salutis *Pel.* 369. haut incerta accipiendae spe -edis *Gall.* 1, 4. quin hunc improbum servum -ede conducere quo . . *Cal.* 9, 4. quo (*solidum*) stabulario pro -ede tribuam *Abr.* 4, 6. digne -edem suscepit talem ut *Mar.* 72. quando factorum -dem quisque suorum accipiet dignam *Theoph.* 174. quam -ede pro . . sudore ultra potes sperare? *Abr.* 7, 4. -edis recompensatio *Gall.* 1, 4. centenae vicissitudinem *Sap.* 9, 7. perennis *Dion.* 137. tui et mecum manet optima perpetua *Dion.* 81. regni (cf. *app.*) *prim.* 590. mereri (*deponens, sed perfectum semper merui*)] comparisonem cordarum *Pasn.* 1, 15. confusionem a deo *Pasn.* 1, 20. absentis faciem

- parentis *gest.* 1165. palmam victoriae *Pafn.* 7, 15. talis praeconia laudis *gest.* 90. tormenta *Theoph.* 159. scelerum veniam *Theoph.* 244 (*cf. v.* 267. 352. 392. 431. *Bas.* 3. *Pafn.* 7, 14. 12, 3). hoc quia non -uit (*weil ihm nicht zuteil ward*), caeco quod corde petivit *Agn.* 113; *inf.* *Dion.* 259. *Agn.* 49. 106. 387. *Gall.* 5, 3. 5. II 7, 1. *Dulc.* 12, 1. *Cal.* 9, 16. *Abr.* 2, 6. *Pafn.* 12, 5. *Sap.* 4, 3. 5, 14 (*ter*). 30. 9, 8. *gest.* 1187 (? *infinitivus, ni fallor, interceptus*).
- meretricio more *Pafn.* 7, 4. cultu *Abr.* 6, 1 *app.*
- meretrix *Gong.* 543 (*de adultera*). *Abr.* 4, 4. *Pafn. inscr.* 1, 23. 10, 2. 11, 2. *gen. pl.* -icum *Agn.* 190 (pollutatum). *Dulc.* 12, 3. *Abr. inscr.*
- mergere] Gislberhtus saevis fugiens -itur undis *gest.* 287.
- meritum] sed magis Ottoni -um culpae reputari *gest.* 719. facti -um periisse benigni *Theoph.* 152. -orum iuxta -um variorum *prim.* 496. quos -o fidei scivit dignos venerari *Agn.* 446. causam terribilis et -um sceleris *Gong.* 398. pro -is propriae probitatis *gest.* 458. -i splendore *Theoph.* 4. vita -isque celebris *Theoph.* 76. religione et -o *Gall.* II 5, 2. -is clarissima virgo *Agn.* 25. -is maior *gest.* 37. inferior *Abr.* 2, 2. *cf. Mar.* 612. *Pel.* 391. *Theoph.* 429. *Gall. inscr.* *Pafn.* 12, 5 (*bis*). *gest.* 113. *plur.:* *Mar.* 27. 36. 214. *Cal.* 9, 6. 25. *Abr.* 2, 4. 7, 17. *Pafn.* 3, 4. 12, 4. 5. *Ioh.* 35. *gest.* 16 (aequa satis -is reddens praemia cunctis, *i. e. mercedem aut poenam*). 458; *adiectiva:* alma *Gong.* 504 (*cf. app. et add.*). *prim.* 456. diversa *Theoph.* 176 (*i. e. virtutes aut vitia*). eximia *gest.* 11. laudabile *gest.* 40. 408. minus *Pel.* 396. *gest.* 113. notum *Pel.* 412 (*cf. app. et add.*). opima *Theoph.* 178. pia *Gong.* 192. *Theoph.* 34. prima *gest.* 85. 93. sacra *prim.* 151 (*cf. v.* 438?). summa *Theoph.* 29. 60. *Dion.* 101. *gest.* 425. suprema *gest.* 24. 397. *prim.* 165. tantum *Mar.* 620 (*pl.*). *Pel.* 370. veneranda *Dion.* 244; merito (*i. e. iure*) *Mar.* 183. 258. 277. 287. 298. 394. 420. 464. 560. 665 *etc.* *Pafn.* 1, 27. *gest. pr.* 10. *prol.* 1, 27. *v.* 123. 155. 205. 234. 282. 367. 375. 469.
664. *prim.* 131. 146. et merito (*respondetur*) *Gall.* 1, 7. *Cal.* 9, 16. *Abr.* 8, 2. 9, 5. *Sap.* 1, 2.
- meritus] despectus *gest. prol.* 2, 38. laus *Mar.* 26. 868. ultio *Sap.* 5, 18. gratiolam tantam promeruit -am digneque recepit *gest.* 433.
- messis] magna seges domini crescit per clymata mundi, praebens innumeras maturae -is aristas, instantes -i constant sed oppido pauci *Dion.* 122 *sq.*
- meta] annorum -a vergente duorum *Mar.* 280. ante quam -am nostra optineat ratio *Gong.* 336.
- metallum] (simulachra) conformata -o *Agn.* 169. venerationem inferre -is *Sap.* 5, 5. gemmatis -is *Pel.* 222. *prim.* 336. gemmis variis aurique -is *Agn.* 99.
- metaphorice *Pafn.* 1, 2.
- metere] munera, quae populus hic -it egregius (*i. e. quibus fruitur*) *Gong.* 520.
- metiri] quod ter denis potuit vix ante diebus metiri (*pass.*) *Mar.* 824 (*de itineris spatio*).
- metropolitano pontifici *Theoph.* 37.
- metrica modulatio I *pr.* 8. ratio *gest. pr.* 3.
- metropolitanus *v.* metrapolitanus.
- metuere] quem plures gentes passim -unt habitantes *gest. prol.* 1, 5. supplicia *Dulc.* 12, 2. vocem ancillae nefandae *Theoph.* 263. nec vice terribilis -i petiit senioris *prim.* 519; *inf.* *Pel.* 335. *Abr. inscr. gest.* 508; ipsius imperio multis longe -endo *gest.* 706. tempore iudicii sanctis ipsis -endi *Theoph.* 173. sine datiro iuramentum *gest.* 1159. opus *gest. prol.* 1, 17. (*imperatoris*) praeceptum *gest. prol.* 2, 11.
- metus] gaudio et -u II *ep.* 6. nullo -u trepidantem *Agn.* 145. incredibili -u correptus *Gall.* 12, 8.
- micare] miro splendore -antem *Agn.* 222. *prim.* 43. niveo candore *Agn.* 227 (*nitido Ioh.* 15. Aurorae primo candore -ante *prim.* 386). -ans radiis nimium clarae bonitatis *gest.* 34.
- migrare] raptim redeundo -avit, nitens ad patriam pergere posthabitam *Gong.* 135. meum sanctum -ans non desero templum *asc.* 80 (*Christus ascensurus ad Mariam*).

miles] -itibusque suis summo conamine lectis *gest.* 194. quo bene constructa posset fore -es in aula *Pel.* 223. pandere triclynium -itibus suum *Gong.* 234 (*cf.* *r.* 234). -ites *Gall.* 4, 3. 7, 2. 9, 3. 11, 1. 12, 7. II 1, 1. 2, 1. 3, 1. 6, 1. 7, 2. *Dulc.* 5, 1. 10, 1. 11, 3. 12, 5. 13, 1. *Sap.* 3, 24. *collective* praepauco -ite sueptus *gest.* 256 (*cf.* *Bas.* 76 corvino, *sc.* *daemonum*); -es Christi *Pel.* 238. *Dion.* 120 (*cf.* *Pel.* 2. 299. *Gall.* II 9, 2. *gest.* 60).
 milia (*Meilen*)] *r.* mille.
 miliarium (*Meilenstein*)] *v.* ab urbe Roma -o *Sap. inscr.* (*sed* tertio 8, 2).
 milies millenis sordium offuscationibus *Pasn.* 3, 8.
 militare] patere ut nunc -em imperatori, cuius iuvamine vici (*i. e.* *deo*) *Gall.* 13, 5 *adn.* ultima ultimarum sub huiusmodi personae dominio -antium *gest. pr.* 1.
 militarem habitum *Abr.* 4, 5.
 militia] rex -ae angelicae *Gong.* 256. -ae primis adscriptus paene sub annis *prim.* 14. Gallicani principis -ae *Gall. inscr.* iuvenem gradu -ae assumere primae *Pel.* 216. gratia simul privaretur et -a *Gall.* 12, 9.
 mille] lustris m. *Mar.* 45. ter m. *Mar.* 456. viae duo milia durae *Dion.* 234 (*Meilen*).
 milleni] hunc (*deus*) protexit de -is persaepe periculis *gest.* 255. milies -is sordium offuscationibus *Pasn.* 3, 8.
 minae] -is devictus amaris *Bas.* 129. -is nimium trepidans super istis *Agn.* 193. imminuentium -is poenarum terreri *Sap.* 4, 1. ne formides tyranni -as *Sap.* 5, 26. ubi sunt -ae tuae? *Sap.* 5, 11. quis te posse -is vel quis tandem suadelis ad simulachrorum reris me cogere cultum? *Agn.* 167. ut nec -is nec blandimentis revocari possunt ab intentione *Gall.* 12, 10. quia nec -is nec blandimentis cogimur cedere *Gall.* II 5, 6.
 minari] cur voce et vultu nobis -aris? *Dulc.* 13, 2.
 minax] -acem imperatoris vultum comminus aspicere non formido *Sap.* 2, 1. et cito fornacem cogunt fervere -acem *Pel.* 334.

minime I *pr.* 6. *Gall.* 12, 7. *Abr.* 7, 1. *Sap.* 5, 17; vis nobiscum abire? m. *Sap.* 9, 3; *cf.* minus.
 minister] illic innumeri certabant rite -stri, instantes variis fortiter officiis *Gong.* 209. aulae -striae *Pel.* 266 (*cf.* *r.* 233). -strorum vasa *Dulc.* 2, 3. ebulliens fervor, contracto vase, -stros combussit *Sap.* 5, 2. regis *gest.* 277 (*cf.* *r.* 309. *de Aethelheitha* *r.* 500); inter sacratos altaris stare -stros *Mar.* 87 (templi *r.* 24 320). semper proprios pie confratando -stros *Agn.* 197. per angelicum (*i. e.* *angelum*) -strum *Mar.* 367 (*cf.* *Dion.* 70). *de daemonibus vel magis, ministris diaboli:* damnandi *Theoph.* 104 (*cf.* *Bas.* 300. Tartarei *Bas.* 71. 100).
 minitari] quid infelici -aris? *Pasn.* 3, 6. lascivientem animum nunc suavis hortamentis blandiendo mulcebam, nunc acrioribus monitis -ando terrebam *Pasn.* 10, 3. nix vicina nigras -at tenebras *Gong.* 22.
 minuere] numerus, qui nec augeri nec -it (*sic*) *Sap.* 3, 15. in terra cernens simulachra decora obtutu prono passim volitare -ta *Mar.* 4.
 minus] I *pr.* 5. *Sap.* 5, 7. 6, 1. *prim.* 20. 447. 514. 526; *cf.* minime.
 mirabilis] signum *Gong.* 573. quantior legem deum omnia in numerum et mensura et pondere posuerit quis agnoscit *Pasn.* 1, 21. Ex quo ventre tuo procedet. varietur idem populis -e cunctis *Mar.* 146; stupenda -ia *Cal.* 9, 20.
 miraculum] variis -orum titulis *Gall.* II 9, 2. quid est hoc. quod videri? *Cal.* 9, 1. o novum. o stupendum -um *Dulc.* 11, 3. -a tanta *Gong.* 567 (*r.* 571 mira). *Pel.* 5. *Agn.* 404.
 mirari *absolute* *Mar.* 213. *acc.* 124. *Theoph.* 395. *Cal.* 3, 1. animis -antibus *Agn.* 341; Christi pietatis exercera magnae *Mar.* 454 (*cf.* *Theoph.* 404). laetitiam sibi caram *Bas.* 5. praepulchram formam *Agn.* 197. quod . . . *Sap.* 5, 14. quid . . . *prim.* 197. *a. c. i.* *Mar.* 762. *Abr.* 5, 2. *gest.* 264; mirandus] puella *Mar.* 35. -a sacrae semper mutatio dextrae *Mar.* 464 (*cf.* *Cal.* 9, 33). patientia *Pasn.* 3, 5. pulchritudo *Pasn.* 1, 2.

- qui solus -a operaris *Cal.* 9, 9 (cf. *gest.* 251).
- mire** rutilantis *Agn.* 243.
- mirifice]** qui ex duabus naturis unus Christus m. consistis *Sap.* 9, 4.
- mirus]** bonitas *Dion.* 40. *Agn.* 85. *prim.* 502. claritas *Pasn.* 11, 2. honor *gest.* 88. magnitudo *Abr.* 3, 8. miracula *Gong.* 571. -is modis *Dulc. inscr.* 14, 2. pietas *Sap.* 8, 1. scientia *Sap.* 3, 22 (bis). sors *Gong.* 319 (m.?). splendor *Theoph.* 423. *Dion.* 69. *Agn.* 222. *prim.* 43. 199. clementer proprio fecisti -a popello *Mar.* 315. laudum -a tuarum *Pel.* 8 (synon. triumphum); nec -um *Gall.* 2, 3. *Abr.* 3, 13. 9, 5. *Pasn.* 1, 24. *Sap.* 3, 10. -um quomodo . . . *Pasn.* 1, 6 (cf. *Abr.* 3, 7). nec -um si *Mar.* 302. *gest.* 93. 411. non est -um (a. c. i.) *Theoph.* 361.
- miscere]** diutius tecum verba [com-] miscere *Cal.* 3, 3 *app.* (cf. *Abr.* 7, 8. *Pasn.* 4, 1. *Sap.* 5, 3; utitur his verbis tota dulcedine mixtis *prim.* 133.
- miser** (saepe de peccatoribus etiam nondum punitis)] coniux *Bas.* 144 (m.). *gest.* 1493 (f.). egeni *Gong.* 59. homullus *Bas.* 193. pater *Agn.* 270. pupilli *Theoph.* 22. virgo *Bas.* 101; *subst.* (etiam fem. et pl.) *Gong.* 330. 429. *Theoph.* 123. 163. 447. *Bas.* 136 (an adv.?). *Dion.* 62. *Agn.* 111. 272. *Gall.* II 8, 2. *Cal.* 9, 32 (iste -erimus). *Abr.* 3, 5.
- miserabilis]** uterque (*invidus et superbus*) -is *Cal.* 9, 31. factum *gest.* 190. occasus *prim.* 562. -e *Cal.* 6, 1. 9, 3. *Pasn.* 1, 23. 7, 4. qua (wo) dictu -e *Abr.* 4, 2 (cf. *Pel.* 38. *gest.* 502).
- miserabiliter** pereat *Sap.* 5, 10 (cf. *Abr.* 3, 3).
- miserari** absolute *Mar.* 217. 316. (aspiens humilem -ando meam mentem). *Gong.* 429 (donat miseram veniae -atus honore). *Theoph.* 407 (qui criminibus -ans parcebat et huius). *gest.* 193. 369 (condoluit -ans fratri). eius et auxilio citius -ante reductus *gest.* 604. -ante deo *gest.* 291 (cf. v. 278. 586). -anti animo *Pel.* 208. pectore *asc.* 147. *Pel.* 338; tui -ando *Gong.* 393. 547. suae plebis *gest.* 694. hominis *Theoph.* 449; has preculas -ans divina po-
- testas parcebat regis ministris *gest.* 276; miserandus] populus *gest.* 723; factum *gest.* 516. antiqui -a lues inimici *gest.* 729. querela *prim.* 543.
- miseratio** superna *Gall.* 9, 4. divina *Pasn.* 10, 5 (cf. *Cal.* 9, 20. *Pasn.* 7, 14. 15. 11, 3). quam tui -one foveri, tui sollicitudine gestio mederi *Pasn.* 7, 3 (cf. *Cal.* 9, 14). qui me indignam -one non terrore cogis, sed . . . *Abr.* 7, 16. capite illam sine -one, et, trahentes cum crudelitate, ducite ad lupanar sine honore *Dulc.* 12, 5.
- misere]** (corpus) truncum m. capitis iacet absque decore *Pel.* 345. nunc orbati m. pro funere nati *Agn.* 280. congaude iam nunc servo m. (? cf. *app.*) tibi caro *Bas.* 136.
- misereri]** promptus -eri *Dion.* 85 (cf. *prim.* 249 et *Pasn.* 12, 6; solo semper -entis gratiae auxilio I *pr.* 8); mei *Theoph.* 177. *Pasn.* 7, 14. 13, 2. meae lassitudinis *Abr.* 7, 10. peccantibus *Abr.* 7, 11. tuis parcens -ere redemptis *gest.* 274. his querulis *Theoph.* 290. furientis nati miseriis *Gall.* II 9, 1; *ambigue* Hrotsvithae parcens -ere misellae *asc.* 148 (cf. *Bas.* 107 tuae natae. *Dulc.* 12, 4 huius infantiae).
- miseria** gravis *Abr.* 7, 3. meae perditionis *Cal.* 9, 14. misereamini furientis nati -is *Gall.* II 9, 1.
- misericordia** dignum *Cal.* 9, 24.
- missa]** misterium -ae *Theoph.* 422. sacrae sollempnia -ae *Theoph.* 386. *Dion.* 172 (sanctae *Bas.* 165).
- missus** (i. e. nuntius)] regis nostri -i *gest.* 98. illi transmisit -um mox namque secretum *gest.* 518.
- misterium** v. *mysterium*.
- mitescere]** ut ignem faciat -ere, mutata natura *Sap.* 5, 24.
- mitigare]** tristis meritam mentis -averat iram *Gong.* 423. -ato furore *Sap.* 3, 4. -a effluentiam verborum *Sap.* 2, 2.
- mitis** de deo vel Christo: *Mar.* 712. *Pel.* 381. iudex -issimus orbis, ad se conversum qui numquam respuit ullum *Bas.* 187; semper erat -is necnon gratissima cunctis (*Maria*) *Mar.* 340 (cf. *Theoph.* 182 quae retro conversis fuerat -issima cunctis); bovis -es bene | conmansere

- leones *Mar.* 749; affectus *prim.* 130. condescensio *Abr.* 7, 16. non -em dolorem *Dion.* 86. mens *gest.* 409. oscula *Agn.* 336. *Dulc.* 4, 3. pectus *Bas.* 6. *prim.* 157. pietas *Mar.* 39. 108. *Pel.* 253. *Theoph.* 245. 283. 342. 405. *Dion.* 57. 113 (-issima). *Agn.* 185. *gest.* 513. poenas evadere vel saltem clementius exuri -iori igne *Pasn.* 12, 5 *adn.*
- mittere (*cf.* missus et dirigere)] absolute -tens praecepit *Mar.* 693. alias puellas -tti cum Maria *Mar.* 486 (*cf.* *gest.* 116). ut pater in mundum me promisit (*entsandt hat*) sibi carum, sic ego -tto meos dilectos vosmet amicos *asc.* 24 (*cf.* *v.* 85. *Mar.* 217. *Bas.* 63. *Gall.* 7, 1 nos ἀπὸ τοῖνοῦ. *Dulc.* 13, 3. *gest.* 182. 567). illum -sit in exilium *gest.* 1493. puerum nobis de sidere -ssum *Mar.* 584 (*cf.* *v.* 217. 537. *Theoph.* 300; omni die -ssam sibi caelitus escam *Mar.* 369. quisquis ille erat, caelitus -ssus fuerat *Gall.* 12, 7. -ttatur in aeterni ignem supplicii *Cal.* 9, 29 (*cf.* *Sap.* 5, 11 in ferventem liquorem haec rebellis -ttatur); cartas regis sibi -ssas *prim.* 127 (*cf.* *Theoph.* 38. *Bas.* 80. decreta per omne suum -tens mala regnum *Dion.* 158). munus *gest.* 76. imperator -sit vobis aureum simulachrum Iovis, cui tura gratis imponere debetis *Gall.* II 7, 1. auxilii solamina tanti iam miserante deo subito casu sibi -ssa *gest.* 291. praemonitus virgas qui -sit protinus ipsas in templi sanctum famosi iure secretum *Mar.* 447. sortem pontifices -serunt primitus omnes inter tribus Israelis duodenas *Mar.* 431. impias manus in sanctos martires -sit *Gall.* II 8, 2.
- mobilis] -is officium complent nec corporis ullum (*simulachra*) *Agn.* 171.
- moderamen] Henricus suscepit regia primus iusto pro populo -ine sceptris gerenda *gest.* 8 *app.* (*cf.* *Bas.* 18). senior vetulus legis -ine iustus *Mar.* 760. imperio reges succumbere nostro vivere nostrarum necnon -ine legum *Pel.* 105.
- moderare (*act. et pass., non dep.*)] nec solum gentes frenis -at bonitatis *gest.* 141. populum -andaz *gest.* 1163. cuius dispositione consistunt et -antur universa *Gall.* 5, 3. laetitiam vultu monstrans -atam, sed clam subtristem servans sub corde dolorem *gest.* 37. conflictus quorundam non -atus *gest.* 172.
- moderatio] secundum armonicam -onem *Pasn.* 1, 4 (*explicatur* 1, 6). modestus gravi vultu *Cal.* 9, 27. clero *Theoph.* 19. ore -o *prim.* 231.
- modicus] capitis capillus *Pel.* 22. cum non -o comitatu *prim.* 12. foenum *Mar.* 746. non -am tristis conversus in iram *Pel.* 276 (*cf.* *Dion.* 200). non -um lamentum *gest.* 295. liber *prim.* 81. intra nos -os urbis muros *Pel.* 251. nos -a pecunia *Abr.* 4, 3. piscinula *Gong.* 324. argenti probati pondera nos -a *Gong.* 112. tempus *gest.* 161. 224. victus *Pasn.* 7, 6; saltim ad -um temporis *Sap.* 5, 26. fonticuli *Gong.* 310; -um conversa *prim.* 42. hasti -um sollici(ta)tus sum *Pasn.* 12, 1 *app.* ne nos vel in -o latent veritas *Cal.* 9, 10.
- modo *v. ind. gramm.*
- modulamen] hoc utens in fronte precis -ine laudis *Agn.* 372. dedit sonitum turpi -ine factum, profari nostram quale pudet ligulam *Gong.* 575 (*cf.* *v.* 578 incultum sonitum; i. e. *pepedit*).
- modulari] condignum carmen -ando perenniter *Mar.* 323 (*cf.* *Pel.* 22. *Sap.* 9, 8. *Ioh.* 29; carmine -ato *asc.* 104. -anti *Pel.* 407; sponsi laudes *Agn.* 102). -antis tale prophetae *Mar.* 836; gesta tui -ando *gest. prol.* 1, 18 (*cf.* *v.* 1484 actenus Oddonis gesta licet tenui Musa cecini -ando).
- modulatio] symphonia dicitur -ans temperamentum *Pasn.* 1, 13 *adm.* metrica I *pr.* 8.
- modus] supra -um (i. e. *immediat*) *Pasn.* 10, 4. in lacrimando -um voluerunt ponere nullum *prim.* 24. quis laudare -is potis est per aetula dignis, haec quia . . ? *Mar.* 330 (i. e. *digne: de 'modo' musicis non est cogitandum*). miris -is *Dulc. inscr.* 14, 2. certe et ego non simili -o, quia . . *Gall.* II 5, 1.

- nullo -o *Gall.* 1, 6. 10, 1; *addito genitiro* (*Art und Weise, Umstände*): expone mihi historiam tuae conversationis -umque compunctionis *Pafn.* 12, 2 (*cf.* 3, 8). virginei partus *Mar.* 526. visionis *Abr.* 3, 8. culpae tantae *Bas.* 175. ut -um exitumque experirer praelii *Gall.* 12, 1.
- moenia] -ibus Paris gressum mox intulit urbis *Dion.* 142. maxima urbis *Pel.* 286. famosa (urbis) *Mar.* 548. 826. accumbunt pariter Franci per -ia fusi *Gong.* 217; ecclesiae *prim.* 234 (*cf.* v. 275. 373).
- molem terrae (*vel* telluris gravem) *prim.* 372^{ab}.
- molestia] ne vobis ingeratur -a *Sap.* 9, 2. (nimii) foetoris *Pafn.* 7, 12. 12, 3.
- moliri] id nunc haut -ior *Gall.* 1, 5; *cf.* *Pafn.* 10, 5 *app. et add.*
- mollescere] fecisti saxea corda paganorum -ere non domitorum *Mar.* 886 (*ad* veniam *Dion.* 148).
- mollire] his rex -itus dictis, hac voce coactus *Pel.* 218. precibus *Agn.* 329 (*cf.* *Pel.* 381 *et* *Pafn.* 10, 5 *app. add.*). blandimentis *Sap.* 3, 3.
- mollis] quies *Theoph.* 206; gremium *Mar.* 706. *Dulc.* 4, 3 (*errat Piltz*). terrae *Pafn.* 13, 3 (*cf.* *Gong.* 526).
- molliter ephebum mulcens dicebat amandum *Pel.* 251 *add.*
- mollities] quoadusque abiectae haedinae pellis austeritate ovini velleris induatur -e *Pafn.* 7, 3. -em iam deponens muliebrem et sumens vires prudenti corde viriles *Bas.* 168.
- momentum] nec ad -um quidem *Abr.* 1, 2. non addo -um morulae *Pafn.* 3, 9.
- monachico habitu *Abr.* 3, 4.
- monastĕrium (*Gandeshemense*) *prim.* 275. 410. 468.
- monere] hortatu -eo paterno, ut . . *Pel.* 260. -ui hortando potius quam arguendo, ut . . *Gall.* 1, 3. exhortans -eo vos, ut . . *prim.* 434. a. c. i. *Mar.* 201. quae -ui, perpetrare *Gall.* II 5, 7. ut -ui *Theoph.* 293 (*cf.* *Abr.* 6, 5). -ente mago numquam cessaret iniquo saevo multiplices Satanae persolvere grates *Theoph.* 145; in somnis -iti *Mar.* 657. 696.
- divinis signis *Mar.* 888. his *Gong.* 347 (*at cf. app.*). divino flamine *Dion.* 117. his blandis suadelis *Dion.* 140; orsis non valeo digne praeclara -ere (*i. e. narrare*) munerā, quae populus hic metit egregius *Gong.* 519 *app.*
- monialis] vilem ne spernas vilis textum -is *gest. prol.* 2, 5 (*propriae, i. e. tuae, prol.* 2, 33).
- monitio] vim paternae -onis ferre nequivi *Abr.* 7, 7 (*i. e. castigationis; pro exhortatione* 2, 1).
- monitum (*praeter prim.* 91 *semper dat. vel abl. plur.*)] corde tenens matris -um claustrī faciendi *prim.* 91 (*at cf. add.*); -is parendo iubentis *Theoph.* 296. -is *Bas.* 96. *Abr. inscr.* 3, 5. *Sap.* 5, 14 (*bis*). his *Bas.* 193. *Dion.* 99. *gest.* 524. *prim.* 99. illis *Mar.* 166. istis *Bas.* 54; acrioribus *Pafn.* 10, 3 (*opp.* suavibus hortamentis). amicis *gest.* 105. *prim.* 419. 497. benignis *Dion.* 53. male blandis *Theoph.* 92. crebris *gest.* 1496. *prim.* 406. 493. paternis *gest. prol.* 2, 16 (*ipsius, sc. patris*). saluberrimis *Pafn.* 7, 16. studiosis *gest.* 519.
- monitus (*tantum abl.*)] meo -u *Abr.* 3, 16 (*tuo Cal.* 9, 17). non opus est -u *Pafn.* 7, 15. terruisti me -u *Cal.* 9, 25.
- mons] in supercilio -ntis. cuius? proximi *Dulc.* 13, 1. ad cacumen -ntis *Dulc.* 13, 3. en -ntem circum]eo *etc.* *Dulc.* 14, 1. descendit de -nte profundo *Dion.* 232. Syon *Ioh.* 28. olivifer *asc.* 20 (*in -nte suo sancto v.* 105; *cf. v.* 96).
- monstrare] cartam tempore iudicii Christo -abo futuri *Bas.* 247. in -ando (*librum*) tuis quantum plus pareo iussis *gest. prol.* 2, 10 (*indem ich es dir vorlege*). ut puerum quaerant natum, sibimet quoque -ent *Mar.* 647. postremo caris iisdem -atur amicis, montis oliviferi praecelso vertice astans *asc.* 19. patri -atur maestus *gest.* 751; laetitiam vultu *gest.* 309. (*aliter secretum cui tristitiae -avit, i. e. exposuit, amarae Bas.* 42; *cf. Theoph.* 110) neque suum (?) quid viventis -ant animalis (*simulachra*) *Agn.* 172. consequentia rerum -abit eius assensum *Gall.* 4, 3. a. c. i. *asc.* 16.

- Pel.* 343; rex caeli, nomen dignare puellae caelitus indiciis per te -are coruscis *Mar.* 273. si quicquam postea tale caelitus ostensi -aret visio signi *prim.* 216. -a viam praecundo *Sap.* 2. 2. -ante viam stella *Mar.* 649. -atur caelis illi patefactis visio *Dion.* 67 (*cf. Agn.* 439). quo mentis splendor eius per faciem -aretur rutilantem *Theoph.* 426 (*cf. v.* 429). cui placuit signo iustum -are novello *Mar.* 476; copia magnarum -atur (*i. e. deprehenditur*) multa petrarum *prim.* 274.
- monstrum] quid hoc -i est, quod . . ? *Abr.* 4, 4. *Pafn.* 4, 5; his hominum -is *gest.* 384 (*de Ungariis*). silvestrem locum Faunis -isque repletum *prim.* 231. vile ac detestabile, horribile *Dulc.* 6, 1. 2. insensata, profana *Agn.* 173.
- montana] inter -a *Mar.* 163. supra -a *prim.* 104.
- mora] in nobis (me) non erit -a *Gall.* II 1, 2. *Cal.* 6, 2. impatiens -ae *Mar.* 251. *Gong.* 363. *Sap.* 1, 2. *prim.* 333. taedet me (nos) -arum *Gall.* 1, 1. *Dulc.* 11, 4. *Abr.* 7, 17. *Pafn.* 7, 8. *Sap.* 4, 5. si parcendo -am feceris *Dulc.* 11, 2 (*cf. Abr.* 4, 2. *Pafn.* 5, 1). vindicta suam nescit habere -am *Gong.* 464. unde -am templi patitur perfectio coepti *prim.* 240. fama, quae nulla stringitur -a *Pafn.* 6, 2. absque -a *Mar.* 489. 885. *Gong.* 511. *Pel.* 274. *Sap.* 6, 3. *gest.* 1154. nec -a, Tartarei cursim venere ministri *Bas.* 71 (*cf. Gong.* 417. *Theoph.* 76. 137. *Dion.* 67. *Agn.* 118. 241. *Gall. inscr.* *gest.* 198. 286. *prim.* 218. 248).
- morari] sed quid -or in istis, quae . . ? *Pafn.* 1, 21. *inf.* *Cal.* 9, 17. *Sap.* 9, 8; *i. e. versari*: in hac patria *Pafn.* 1, 23 (secus nos 10, 2. hic tecum, *i. e. manere*, *Sap.* 9, 2). ubi -atur? *Abr.* 3, 13. *Pafn.* 2, 6. 8, 2.
- moratus] plene sciis et bene -is II *ep.* 1.
- morbus] causa -i reperta *Agn.* 126. -o crescente *Theoph.* 433. gravidus (*i. e. gravis*) *gest.* 468. variis aegri -is *Dion.* 249 (*cf. asc.* 30. *Pel.* 367. obsessos. *Agn.* 121).
- mordaci vultu *Bas.* 126 (*de puella desperata*).
- mordere] nec est. quae mori -a. cura *Sap.* 7, 1.
- mori *asc.* 145. *Gong.* 475. *Bas.* 127. *Agn.* 17. 340. *Gall.* 2, 3. II 7, 2. *Dulc.* 12, 1. 14, 3. *Cal.* 4, 1. 9, 30. 32 (*bas.*). *Sap.* 4, 4. *gest.* 329. *prim.* 257. 345. pro Christo *Sap.* 5, 27 (*cf. Dion.* 212. pro Christi nomine (amore) *Dion.* 196. *Gall.* II 7, 1. in Christo (et domino) *Cal. inscr.* 4, 1. *Sap.* 5, 1. 9, 3. *prim.* 317. incipio mori *Pafn.* 13, 2. morientis (= mortui, -ae pontificis (filiae) *Dion.* 229. *Sap.* 5, 15. domni lectum moritari *prim.* 537 (*im Sterben liegend*). hominem moriturum (*i. e. mortalem*) *Mar.* 656 (*cf. prim.* 323; *opp. deus immortalis*). mortua membra *Pel.* 34. *Dion.* 263. ossa *Gall.* II 9, 2. pro (Christo) fragmina testis (*i. e. martyris*) *Pel.* 409. animam numquam morituram *Bas.* 27. *Agn.* 163. mihi meique mortuis *Sap.* 8, 1 (*de phobus*). ne moriar tristis. languens per taedia cordis *Bas.* 109. ipse sibi fuit incensor moriendi *Agn.* 290 (*ist selbst schuld an seinem Tode*). se mox graviter moriturum *gest.* 262. serpentis vulnere *Cal.* 7, 2. peccato noster moriens perit quia frater, sed, postquam perit, per te, sacra virgo, revixit *Theoph.* 419. morere, ut vivas *Cal.* 9, 13; moritur subito rogos omnis *Agn.* 296 *add.*
- moriger] quatinus illarum per sodalitatem tibi fiat -era *Gall.* 4, 1.
- mors *Agn.* 456. *Cal.* 6, 1. 9, 14. *gest.* 126. 293. 440. *prim.* 531. amara *Mar.* 116. *Agn.* 339. improvisa *Agn.* 30. *Cal.* 9, 27. naturalis *prim.* 254 (*von der Natur gesetzt*). repentina *Agn.* 325. reproba *Agn.* 265 (*mitte in Sünden*). tristis *asc.* 61. postquam triumphalem sanctamque. quam quoque, -rtem *asc.* 7; utrum non illum subito sorberet amara *Mar.* 116 (*hic et saepe Mors paene personaliter*). quem criminosis interitum vitiis -rs invenit et inventum abstulit *Cal.* 9, 20. mortis fides *Mar.* 859. *Bas.* 154. iura *Agn.* 24. retinacula *Cal.* 9, 27. serae *prim.* 535. supplicium *Dion.* 2. vinctus *asc.* 17 (*cf. r.* 16). *Bas.* 114. *add.* *Cal.* 9, 22. mortis rex (*diabolus*) *Theoph.* 102. -rtem destruxit

asc. 145) -rtis patremque ligavit *Theoph.* 315. o fili -rtis *Agn.* 61. peremptor (*Christus*) *Dion.* 89 (victor *Agn.* 310). qui numquam cupit interitum -rtemque reorum *Theoph.* 150; morti damnare *Dion.* 159. se met dedere *Dion.* 207. se impendere *Dion.* 104. (se) subdere *Pel.* 258. *gest.* 97; vitam repudio mortemque eligo sponte *Cal.* 9, 28. -rtem nostram gustare tuaque resurrectione consumere *Sap.* 9, 6. regi inferre *gest.* 323. -rtem, ut adveniret, (optando) invitavit *Cal.* 5, 2. 9, 2. (gratis) pati *Mar.* 62. *asc.* 53. (*diabolus*) protoplastis -rtem propinavit *Cal.* 9, 29. ad -rtem duci *Sap.* 5, 1; morte absumi *Abr.* 6, 5. consumi *Cal.* 9, 4. *Sap.* 5, 5. qui -rte fuit religatus *Agn.* 312 (*cf. Ioh.* 34 soluti).

morsu serpentis male periit (laedatur) *Cal. inscr.* 9, 7; turgescitibus serpentinis -ibus *Cal.* 9, 30.

mortalis] caelestes et -es *Agn.* 72 (*angelos et homines*). nec (*me*) -em fore credas *prim.* 49 (*loquitur Iohannes baptista Aedae apparens*). -es mundi sapientes *gest.* 65. anima non -is ut corpus *Pafn.* 1, 5. cor *gest.* 230. corpus *Bas.* 29. pondus carnis *prim.* 482.

mortiferis suadelis *Theoph.* 391. hinc iam -rum peccati linque profundum *Bas.* 190.

mos] ut -s personas est servari scelerosas *gest.* 511. non hoc esse sui -ris, quod . . *Mar.* 405. -rem ut geres *Gall.* 1, 3. iuxta -rem priorem *Bas.* 212 (mentis muliebris *prim.* 50). de -re *Mar.* 282. 369. *Pel.* 355. ex -re *Theoph.* 385. *Gall.* 10, 1. hoc Romanis antiquitus fuit in -re. mala consuetudo *Gall.* 12, 2 (*cf. Abr.* 4, 4. *Pafn.* 12, 6); more Davidis *gest.* 295. deorum *Mar.* 854 (*i. e. exemplo*). infantum *Mar.* 292. matris *prim.* 422. parentis *Pel.* 75 *adn.* credentis popelli *Theoph.* 345. lascivientis pueri *Abr.* 6, 3. saecularium *Abr.* 3, 2. sponsarum *Agn.* 107. *prim.* 336. vatium *Mar.* 514; more solito *Mar.* 268. *Cal.* 9, 27. *gest.* 751. consueto *Agn.* 437. *gest.* 380. non sueto *prim.* 263. insolito *Mar.* 424. mutato *Mar.* 752. divino

Theoph. 155. legali *Mar.* 138. ferino *Dion.* 136. *Agn.* 276. harundineo *II ep.* 11. Iudaico *Mar.* 612. meretricio *Pafn.* 7, 4. paterno *Gall.* 2, 4. *Abr.* 7, 2. perverso *Mar.* 829. regali *gest.* 66. suo *gest.* 634; moribus et studiis *Mar.* 2. mirandae vitam -resque puellae *Mar.* 329 (*cf. Gall.* 4, 4. *Abr.* 9, 2). -ribus et facie *gest.* 422. et factis *prim.* 88. aetas et studium, -res, vitae quoque cursum *prim.* 412. praefatarum -res sectando sororum *prim.* 486. sibi met naturales *gest.* 429. patrii *Pel.* 40. casti *Gong.* 352. egregii *Gong.* 334. *prim.* 8. laudandi *Mar.* 80. maturi *Mar.* 332. regi servire perenni et patrum -res olim sectando fideles *Pel.* 53 (*de religione Christiana*). motus astrorum *Dion.* 8.

movere] Theophilum -vit ab officio, multos quo fungitur annos *Theoph.* 61; non bellum -vit *gest.* 625; nec -vet aetatis praesens dampnum iuvenilis et quod maerentes orba bis forte parentes? *Pel.* 255 *adn.* ut pro hac re nulla post haec -vear sollicitudine *Gall.* 2, 6. indignatione *Gall.* 1, 6. *Sap.* 3, 4 (in te). hac -ti fama *gest.* 1181 (*cf. Gong.* 347). mentes -tas praestat componere vestras *Gong.* 155.

mox, mox ut *v. ind. gramm.*

mucrone stricto *Gong.* 463. *Gall.* 12, 7.

mulcere] molliter ephebum -ens amandum *Pel.* 251 *add.* non solum dulcia oscula libabo, sed etiam crebris senile collum amplexibus -ebo *Abr.* 6, 2; *frendlich zusprechen*: tristem monitis blande -endo benignis *Dion.* 53 (*cf. Agn.* 146. *gest.* 216. *prim.* 422. 497). -et dictis (famine tali *Dion.* 178) mentem cari genitoris *Pel.* 173 (*cf. v.* 199). lascivientem animum nunc suavis hortamentis blandiendo -ebam, nunc acrioribus monitis minitendo terream *Pafn.* 10, 3.

muliebris] ingenium *II ep.* 3. mens *prim.* 50. 544. mollities *Bas.* 168. sensus *II ep.* 9. crudelis cui non -is cordis inest feritas *Agn.* 274 *app.*

mulier (*casus obliqui mulieris etc.*)] *Cal.* 2, 2 (*bis*). altera (*i. e. alia*) *gest.* 82. -eres cunctae *Agn.* 14. *gest.* 92. ceterae *Abr.* 5, 3; advena

Sap. 1, 3. 2, 1. omnibus amabilis, omnibus affabilis *Pasn.* 2, 5. errans *Bas.* 143. fragilis *gest.* 243 (*de moniali*). iuvenula *Abr.* 5, 3. mala (?) *Agn.* 274 *app.* (i. e. *malefica*). pulcherrima, omnium delicatissima *Pasn.* 2, 5. tenella *Pasn.* 7, 9. fragilem vilis sexum -eris *Bas.* 10 (*Hr. de se ipsa; semper nota sexus neglecto virginis et uxoris discrimine*). -eres turpes *Agn.* 189 (i. e. *meretrices*; *scelerosae* v. 212). obstetrices *Mar.* 589.

multicolores flores *Gong.* 161.

multifariam exponunt *Pasn.* 1, 15 (*man gibt verschiedene Gründe an*).

multigenis stellis *Mar.* 877.

multimodis florum comis *Gong.* 184.

multiplex] locellum (*nom.*) tectum -icis germinis comis *Gong.* 92. pietas *gest.* 592; -ices fraudes *gest.* 241. grates *Gong.* 277. *Theoph.* 146.

multiplicare] propria substantiola bene -ata *Mar.* 73. ut quae te sequitur, semper pars -etur *Bas.* 60. nova in dies supplicia (tibi) -abo *Dulc.* 12, 2.

multiplicitas] regalium -atem gestorum aegerrime transcurri *gest. pr.* 6.

multo magis *Mar.* 423. *Gong.* 441. *Gall.* 7, 1.

multum (*adv.*) pietate fideli *asc.* 63. devotae *gest.* 451. m. sole rutilanti splendidior *asc.* 87; complacuisti *asc.* 135. disconvenit *Cal.* 5, 2. *Abr.* 2, 2. volvebat *gest.* 536. *prim.* 39.

multus (*cf.* *multo magis*, *multum*, *plures*, *plus*, *plurimi*)] caterva *Dion.* 35. *Agn.* 271. turba *Gong.* 395. copia petrarum *prim.* 273. discrimen *Theoph.* 373; ut fert -orum sententia vere scientum *prim.* 185. -os annos *Theoph.* 61. licet satis -is a vobis dehonestatus sim (*conviciis*) *Gall.* II 5, 6.

mundana sive caelestis musica *Pasn.* 1, 10 (*Sphärenharmonie*); -ae pompae vano seductus amore *Theoph.* 171.

mundare] omnino vallem -ari iussit eandem *prim.* 230 (*cf.* v. 232); -atis illic foedis putredine membris *Pel.* 368 (*cf.* *Gong.* 318); veniam mereris, si tamen baptismo -aberis (*Gall.* II 8, 2. peccator lacrimis iam -atus bene largis *Bas.* 217.

prorsus delicti -antur sordē veteri *Dion.* 37 (*de delicti maculis -ata veteri Agn.* 34).

mundus] ferre meum facinus quia non patitur grave -us *Theoph.* 17. postquam -us eis non erat dignus habendis *Gall.* II 5, 5. stella maria circa quam videlicet fertur -us et rotatur polus *Abr.* 2. 3 *app.*; -i artifex *Sap.* 3, 22. dominus *Mar.* 577. factor *Mar.* 301. -i rerumque patrator *Gong.* 1. dominatrix (*Maria*) *Theoph.* 208. spes *Mar.* 12. praeclara lucerna *asc.* 79. inter mortales fragilis -i sapientes *gest.* 6. -i per tempora cuncta *asc.* 74 (*cf.* *Mar.* 45. *Agn.* 73). terra *asc.* 172 (*vasti*) machina (*per clymata Gong.* 303 *app.* curae *Abr.* 1. 2 pompa (*ruituri*) *Bas.* 29. *Agn.* 1 stulta *Pasn.* 1, 20 *adv.*; per quam -i venit benedictio cuncto *Theoph.* 419 (*cf.* *Mar.* 15. 134). iam tunc clementis paulatim gratia patri -i coepit radiis -o lucescere clar. *Mar.* 210 (*cf.* v. 49 et *gest.* 355). -i celebris *Agn.* 32 (*celeberrima* v. 191 *prim.* 503; *dissona* elementa, convenienter concordantia, unum perficiunt -um *Pasn.* 1. 6. -um creare *Sap.* 3, 22. proprio concludere patrem *Mar.* 873. laqueis retinere malignus *Mar.* 222. redimere *asc.* 5 *app.* salvare *Mar.* 579. -um vincere *Pel.* 12 ut pater in -um me promisit *asc.* 2 (*Christus*) in -um venit *Cal.* 9, 2: altithroni prolem -o satis antiquiorem *Mar.* 325. qui primus -i iustus fuerat protoplasto *Mar.* 28. non vos relinquam ceu desolatos in -o pupillos *asc.* 70. (*congrati igni tradere*), ne retineantur in -o, non absque -i factoris iniuria *Pasn.* 3, 11. de -o cum te discederem mando *asc.* 84 (*cf.* *Agn.* 439: *isto gest.* 468. *prim.* 296. 462. 472); *max* (*macrocosmus*) et minor (*microcosmus*, i. e. *homo*) *Pasn.* 1, 2. 1. 1. 1.

mundus (*rein*)] labra *Mar.* 139. templum *Mar.* 391.

munimen] Christi -ine tutus *gest.* 28 (*cf.* *app.* et *Agn.* 379). in tempore vestri -ine facto *prim.* 173.

munire] -i prius seris ostium *Abr.* 7: egenti paginae, quae nullius praecceptoris -itur auctoritate I *pr.* 4.

munus] -ere spe dictis rogans *Gong.* 503. plura de patris comportans -era gazis *Agn.* 53 (*cf. gest.* 76). si placabis -eribus *Cal.* 6, 2. (*imperator, quem*) -eribus variis Romanus donat orbis, exiguum -us ne spernas carminis huius *gest. prol.* 1, 6 *sq.* accipe vile -us, quod deferro *Abr.* 5, 2. sanctique patris visitabant sedem -eribus (*Schenkungen*) dignis precibusque benignis *prim.* 122 (*cf. v.* 136. 436); *Opfer*: -era domino dare sacrificando *Mar.* 92. ferre *Mar.* 318. -us dignum *Mar.* 283. non satis acceptabile *Abr.* 7, 14. parvum *Mar.* 675. trinum (*magorum*) *Mar.* 655; praeclara monere -era (*wunderbare Heilungen*), quae populus hic metit egregius *Gong.* 520. post -era tanta (*diaboli*) *Bas.* 86. gustantes Bachica -era laetitia *Gong.* 218. tuae pietatis -era magnae *Mar.* 866 (*cf. v.* 129. *Bas.* 8. *Dion.* 57. *gest.* 635). qualia retribuam factori -era nunc iam (*pro suis muneribus*)? *Mar.* 898. umbratilis honoris *Theoph.* 94 (*cf. gest.* 449). maioris iuris *prim.* 17 *app.* pretii non -ere parci (paucis) *Mar.* 379. *Pel.* 358. cum veniae dilecto -ere *gest.* 371 (*cf. Theoph.* 241. 348. *Dion.* 251. dulce *gest.* 347. 362 *app.*). reconciliationis *Pafn.* 3, 8. murmur] iactum servili -re verbum *Mar.* 157. tacito cum -re *Mar.* 852. his verbis submisso -re fusis *Mar.* 815 (*studioso Pel.* 382); cernit in ramis lauri resonantes -re dulci pullos plumigeris volucres circumdare pennis *Mar.* 123; si vena fonticuli liquida perstrepat undisono -re per lubrica *Gong.* 162. murmurare] quid -ando loqueris? *Sap.* 3, 5. 5, 20. quid -as subsannando? *Sap.* 5, 4. murus] intra suae -os urbis bene firmos *gest.* 584 (*cf. v.* 520. *Pel.* 278. 351); ceu -us iaculis obstans fortissimus hostis *gest.* 52. musica *Pafn.* 1, 7 (*bis*). 9, 17; tres (-ae) *Pafn.* 1, 10. musicus] sicut pressi excellentesque soni, armonice coniuncti, quiddam perficiunt -um *Pafn.* 1, 6. mutare res, ut libet *Pafn.* 3, 12. bellica sed subito virtus bene con-

dita iura -avit sacrae fidei *Pel.* 22 *add.*; habitum *Abr.* 3, 16. colorem *Pafn.* 3, 5. sententiam *Cal.* 3, 4 (*bis*). -ato corde *Mar.* 849 *app.* more *Mar.* 752. ignem mitescere -ata natura *Sap.* 5, 24; o quam -ata es ab illa, quae . . (*cf. adn.*). fortasse -abor in melius, si annuerit deus *Pafn.* 3, 12 (*cf. Gall.* 13, 2). mutatio] haec -o dexteræ excelsi *Gall.* 13, 2 *adn.* -onis auctori gratias *Pafn.* 7, 4. pro miranda Calimachi -one *Cal.* 9, 33. stabilem corrumpere cuius mentem nullarum potuit -o rerum *prim.* 491. mutus] (usus) linguae -is (donatur) *Dion.* 246. mutuus] his ita colloquiis -o sermone peractis *prim.* 354. mysterium (misterium)] quo tis secretum scrutarer -orum *Dion.* 213; populorum *Mar.* 556. tenebrarum *Dion.* 14. nominis *Abr.* 2, 2 (*bis*). 4. *Sap.* 5, 13; nostrae fidei *Gall.* 6, 1. sacri baptismatis alium *Theoph.* 335. missae *Theoph.* 422 (*cf. Dion.* 180). nam, namque *v. ind. gramm. et metr. (particulae)*. nancisci] nec dubito, quin Mariam -eris. -ebar plane et gaudens reduxi ad ovile *Abr.* 9, 1. (*baculum*) nactum tractis arripuit digitis *Gong.* 244. caput -entes colloque locantes *Pel.* 336 (*corpus decollatum antea invenerunt*). ecce -imur in pectore infantili senilis maturitatem ingenii *Abr.* 2, 6. lapides *prim.* 239. veniam *Theoph.* 439. evadendi aditum *Sap.* 5, 24. si . . , fortasse -erer, unde mei rusticitas velaretur aliquantisper *gest. pr.* 7. nares] sicut -ibus numquam molestia foetoris (abesset) *Pafn.* 12, 3; ora -esque pugnis frangendo *Pafn.* 1, 26. narrare] voce palam clara -avit ab ordine cuncta *Theoph.* 390 (*cf. gest.* 535). quod Ioseph vetulo narrans *Mar.* 552 (*cf. v.* 238. *gest.* 102. 559 *prim.* 200). virgineique modum partus -at memorandum *Mar.* 526 (*sc. Mariae Gabriel*; *cf. v.* 530). causam commissi piaculi *Bas.* 167. noli -are superflua verba *Mar.* 554.

hic heros, de quo -abo *Mar.* 64.
populis -antibus *gest.* 615. colloquio
-ante paterno *gest.* 608. erranti
mox -atur mulieri, quod non ca-
tholicus fuerit coniux miser eius
Bas. 143. a. c. i. *Mar.* 482. 523. 565.
narratio] hanc -onem *Ioh.* ep. a
Graeco in Latinum transtulit *asc.*
inscr.

nasci (cf. nata et natus)] *Mar.* 641. 644.
671. 685. 688. 691. *Agn.* 77. *gest.* 53.
prim. 525. -scitur Henrico famosus
filius Oddo *prim.* 564 (*dat. patris*
propter leoninitatem additus). natus
a deo patre, ex matre *Gall.* 5, 2.
de patre supremo (superno) *Mar.*
218. 870. tenera de virgine *gest.*
366. de quo -tus dux inclitus Oddo
prim. 69. regalis -ti de germine
stirpis *gest.* 29 (cf. v. 95. *prim.* 6).
ipsius e casto -sci alvo *Mar.* 524;
hinc gravior dominis discordia
-scitur ipsis *gest.* 178.

nata (cf. natus)] *Mar.* 81. 181 (cf. v.
266). 281. 317. 418. *Bas.* 27. 90. 107.
Sap. 5, 3. *gest.* 77. 157. 455. 699. *prim.*
109. 305. 334. 418. 580. inter -as ho-
minum *Mar.* 192. (*Oda omnia*)
eius adoptivis studuit conquirere
-is (i. e. monialibus) *prim.* 505.

natalem regis perennis *gest.* 352.
summis -ibus orta *Sap.* 3, 6.

natare] ecce illaesa inter ferventem
liquorem ludens -o *Sap.* 5, 11.

nationes contingentes *gest.* 381. gen-
tiles *gest.* 144. humanae -onis (i. e.
generis) *Theoph.* 234.

nativitas] historia -atis laudabilis-
que conversationis intactae dei
genitricis *Mar.* *inscr.*; (*magi*) He-
rodem sollicitant regis de -ate
recentis *Mar.* 639.

natura] quae nulla rationis pro-
portione iunguntur et a se omni
substantia -aque discreta sunt
Pafn. 1, 6; -ae maledictio nostrae
Theoph. 409. iuxta -am fragilis
carnis perituram *Pel.* 398. qui ex
duabus -is unus Christus mirifice
consistis, nec diversitate -arum
unitatem personae dividens, nec
unitate personae diversitatem
-arum confundens *Sap.* 9, 4. post-
quam -am iam de busto redivi-
vam humanam Christus solio pa-
tris intulit alto *asc.* 141; ignem

mitescere mutata -a *Sap.* 5, 21. in
dinoscendis syllabarum -is I pr :
(*Quantität*).

naturalis] oblita rabie -ique furiae
Mar. 745 (*de feris*). sibi -es in-
tans (i. e. *sequens*) bene mores *gest.*
429. -is saeva nece mortis *prim.*
284 (*von der Natur gesetzt*; cf. *next*).

natus (cf. nasci et nata; *carus ob-*
quos filii et filiae metrum respiciunt;
Mar. 216. 223. 307. 351. 431. 537. 594.
asc. 28. 100. 133. *Gong.* 5. *Pel.* 142. 174.
Theoph. 278. 330. *Agn.* 115. 151. 162.
Ioh. 25. *gest.* *prol.* 2, 20. v. 25. 12.
183. 450. 462. 724. *prim.* 77. 244. 341.
592. amandus *gest.* 115. 616. *carus*
Pel. 159. *gest.* 668. dilectus *Mar.*
893. -os cunctarum mulierum *Agn.*
14 *adn.* crismatis unguento ac-
tur -is ecclesiae nitidis *Gong.* 2.

naufragium] si forte meo monitu
post grave -um revertatur ad
pristinam quietis portum *Abv.* 3, 1.

nautis *Pel.* 356 (v. 323 *pisces*).

navigare] (*maris stella*) nunquam
occidit, sed navigantibus recti-
tutem itineris dirigit *Abv.* 2, 1.

navi pia membra locabant *Pel.* 14.
nebula] cum -a terras nox texerat
atra *prim.* 218; *sed gest.* 354 *order*
antiquus donec nox obtegit rursus
nebulo terram tenebrosam: et
nubila et nebula in codicibus per-
mutari solent.

necare] Christi pro lege -andas *Pel.*
184. elegere mori saevis poenae-
que -ari *Agn.* 17 (cf. v. 221. *Sap.*
5, 3. 14).

necessarius] hoc temperamentum et
lasciviae fuit necessarium *Pafn.*
10, 3. corpus delicatum mediocr-
ter foveas -iis *Pafn.* 7, 16. in eodemque
loco diversa corpora -a
supplere debebo *Pafn.* 7, 12; *magis*
bani iuxta meum posse licet mi-
nime -um, aliquem tamen conficere
textum I pr. 6 (cf. *G. Keller ad*
Hettnerum epistolam, 3. *Aug.* 184.
Baehtold II p. 223: 'es geht mir
im Kopfe herum, dass ich etwas
irgend etwas machen werde, welches
durchaus notwendig, berechtigt
und aus einem Guss ist').

necesse] capitolium et templum
intranda etc.? n. *Gall.* 7, 2. nec
est n. *Gall.* 2, 6.

- necessitas] quis in -ate largius praestat auxilium *Gall.* 12, 5. opus est tuo iuvamine in aliqua sollicitanda -ate *Pafn.* 7, 2; voluptas parit poenam, -as autem coronam *Dulc.* 12, 3.
- nectar] ceu -ar mellis, suavis vel copia lactis *Agn.* 97. qui protoplasto de terra creato oris divini -are tui sensus vitalem sufflasti liquorem *Gong.* 8. (*Mariae*) loquela -are gratiolae fuerat condita supernae *Mar.* 342.
- nectareae dulcedinis gustamine *Sap.* 4, 4.
- nefandus] ancilla *Theoph.* 263. leno *Cal.* 3, 3. socii *Pel.* 35; carta *Theoph.* 369. dogma *Pel.* 22. facinus *Theoph.* 275. imperium regis (*Saracenorum*) *Pel.* 197. insidiae *Gong.* 453. praeceptum *Dion.* 160. res (*pl.*) II *pr.* 2. sacrificia (*i. e. gentilia*) *Gall.* 12, 4. temptamenta (*diaboli*) *Theoph.* 78. vota ipsorum *gest.* 218 (*Mordpläne*).
- nefas] utrumque n. esse non ambigo (*inf.*) II *ep.* 6. ut n., quod voluisti, perficere posses *Cal.* 9, 12. ingemuit tam triste n. dignissimus heros *Gong.* 371. o n. *Sap.* 5, 4. o n. detestabile *Pafn.* 1, 26. o n. incomparabile *Cal.* 9, 4.
- negare] -anti *Bas.* 162 (*v. 161* de se falsas iuravit res fore dictas). non -o *Gall.* 7, 2. -are nequeo *Cal.* 9, 11 (*cf. Abr.* 2, 6). quod cum forte -ant *Mar.* 482 (*cf. Gong.* 417). *a. c. i.* *Sap.* 3, 6 (*cf. Theoph.* 277); deum *Theoph.* 159. Christum (patris summi prolem, carum magistrum) *Theoph.* 114 (*scriptis*). 165 (*per scripta*). 215 (*perverso corde*). 265. *Bas.* 67 (*ore*). *Agn.* 149. *Dulc.* 1, 1. sacra -ans rectae fidei, nomen quoque Christi *Bas.* 147 *app.* (*cf. v. 184*). dei donum II *ep.* 6. supernae magnificentiam pietatis *Abr.* 7, 12 (*Mariam*) *Theoph.* 187. 215; non recuso, non -o *Pafn.* 7, 13. te quia despexit (*deus*), sobolis cum dona -avit *Mar.* 93. divertens ora -ata *Pel.* 241. nulli debere -ari spem veniae *Dion.* 58. tibi praemium *Gall.* 1, 5. -ati taedium sceleris (*sc. adulterii*) *Cal.* 9, 3. nostra hospitola nulli sunt -anda *Abr.* 5, 1. vobis petita *prim.* 160. parere -at (*i. e. recusat*) *Theoph.* 46.
- negatio] ad -onem confitendi nominis *Dulc.* 1, 2.
- neglegenter] cur n. in divinis ageret (*laudibus*) *Abr.* 3, 12.
- neglegentiae rubigine I *pr.* 8. meae -ae designando universale vitiorum I *pr.* 9 (*cf. II ep.* 9).
- neglegere] nec post haec ultra male transgredior -gendo quicquam de vestris iussis *Theoph.* 357. si haec erubescendo -gerem II *pr.* 5 (*diese Seite des Stoffes zurücktreten liesse*). (*ingenium*) magistrorum cessante diligentia incultum et propriae pigritia inertiae torpet -ctum II *ep.* 8. datum poenitendi spatium pigritando noli -gere *Abr.* 7, 10 (*verstreichen lassen*). semet ipsis -ctis omnibusque postpositis studiis *Pafn.* 1, 16. utrumne reris illum facta pravorum -gere an sui aequitatem servare? *Pafn.* 3, 4. qui citius surgere -git *Abr.* 7, 6.
- negotando (*spir.*) aliud lucrari I *pr.* 8.
- negotium] difficile poteris aliquid inter nos -um absque consilio peragere incolarum *Pafn.* 2, 3. te iterum implicitam esse saecularibus -is *Pafn.* 5, 1 (*ut antea meretrix fueras*).
- neophites (*sic*)] procede, procede, Maria tuique pulchritudinem nostro -ae ostenta *Abr.* 6, 1 *app.*
- nepos] tali felix -ote *Mar.* 65. -otes procures *Mar.* 478. Iudae regales *Mar.* 450 (*erwachsene?*). *prim.* 428 (*cf. neptis*). sui dulcem pie sollicitando -otem *Theoph.* 9 (*Patenkind*).
- neptes eius procuresque nepotes *prim.* 428; est mihi -is (*Nichte*) tenella utriusque parentis solamine destituta *Abr.* 1, 3 (*cf. inscr.*). imperialis I *pr.* 7.
- nequam amatores mei *Pafn.* 4, 1. intentio *Cal.* 2, 1. 9, 27.
- nequaquam *Sap.* 5, 3.
- nequire *inf.* *Mar.* 326. *Agn.* 54. II *ep.* 2. *Gall.* 13, 4. *Dulc.* 14, 3. *Cal.* 2, 2. 4, 1. *Sap.* 6, 3. *gest.* *pr.* 10. *v. 1506*.
- nequitiis spiritalibus (*i. e. daemonibus*) *Abr.* 3, 7.
- nervus] baculum tractis -is in terram fixit *Gong.* 207 *add.* viribus

- propriis -os penitus vacuatos *Pel.* 154. obsidis teneros insontis stringere -os *Pel.* 212; hanc rebellem usque ad interniciem crudis -is caedite *Sap.* 5, 19.
- nescire] neque simulando me -ita scire iacto, sed, quantum ad me, tantum scio, quod -io *II ep.* 10. per dynamin artes scire, sed per energiam omnino -ire *II ep.* 7. minorem mundum *Pafn.* 1, 18. tam fortia bella *gest.* 288; si forte . . *Mar.* 690; a. c. i. *Gong.* 467 sq. *Gall.* *II* 5, 1. *Cal.* 9, 32. *Abr.* 1, 1. 7, 11. *Pafn.* 3, 4. 12, 2; *inf.* *Mar.* 893. *Gong.* 467 sq. *Sap.* 2, 2. *gest. pr.* 9.
- nescius] qui plane sum -us, non philosophus *Pafn.* 1, 19. aliquis -us (sc. viae) *gest. pr.* 5.
- neutra dignos vita *Dion.* 63 (*neque hac neque aeterna*).
- nex] pro -ce martirii *Pel.* 304. edicta -cis ferocis *Dion.* 157. non ego causa -cis iuveni fueram pereunti, sed magis ipse sibi fuit incensor moriendi *Agn.* 289. pertimesce -cem sororum *Dulc.* 12, 1 (*cf.* 11, 2); *neque vero violentiae notio inest, propter prim.* 284 naturalis (*von der Natur gesetzt*) saeva tactus -ce mortis, nisi forte ibi 'necessitas' intellegenda est.
- niger] spiritus (pl., i. e. daemones) *Theoph.* 127. *Bas.* 199; antrum *Pel.* 225 (pl., carcer). *Bas.* 194 (cella). *Agn.* 210 (lupanaris). capilli *prim.* 47. tenebrae *Gong.* 220. *Pel.* 191 (carceris). *Dion.* 115 (errorum veterum). noctis umbrae *Bas.* 232.
- nigredo] donec facies et vestes horribili -ine inficiebantur *Dulc. inscr.* (*cf.* 4, 3).
- nihil v. ind. gramm.: negationes.
- nimietate victa doloris *Abr.* 3, 6. prae -ate foetoris *Pafn.* 7, 12.
- nimis infelix *Gong.* 543 app.; coartabar n. verendo *Pafn.* 5, 1 (*cf.* nimium).
- nimium (adv. i. e. valde) cum adiectivis: *Agn.* 32. 87. 146. 275. 281. 455. *gest.* 13. 34. 111. 190. 350. 374. 413. 431. 448. 551. 1169. *prim.* 10. 46. 93. 319. semel propria notione (zu sehr) his n. iustus (zelotisch) monitis vir mansuetafactus *Dion.* 99; non palam, sed n. occulte *Gall.* *II* 6, 1.
- sapienter *gest.* 673; cum verius: *Mar.* 148. 762 add. *Agn.* 13. 153. 354. *Gall. inscr.* (coartatus: *cf.* 2, 4 c. nimis). *Dulc.* 9, 1. *Cal.* 5, 1. *Abr.* 5, 3. *Sap.* 1, 5. 5, 31. *gest.* 211. 212. 382. 559 app.
- nimius (i. e. magnus)] aestus *Agn.* 365. affectus (cordis) *Agn.* 44. *Abr.* 1, 3. ardor *Sap.* 6, 1. aura despectus *gest. prol.* 2, 35. calor *Mar.* 816. cruciatus cordis *gest.* 400. dolor *Agn.* 114. foetor *Abr.* 3, 4. *Pafn.* 7, 12. formido *Theoph.* 437. furor *Agn.* 134. ira (cordis) *Dion.* 34. *gest.* 566. labor *prim.* 243. lamenta *gest.* 340. languor *Agn.* 119. lassitudo *Dulc.* 14, 2. luctus *prim.* 534. terror *Agn.* 248.
- nisi *cf. ind. metr.*
- nisus] cuius ad exequias summo (*cf.* r. 117) -u celebrandas *prim.* 31. extinctum corpus -us (*cf. app.*) populorum ipso loco tumultu honore supremo *Theoph.* 437. -ibe- extenta cunctis hasta *gest.* 573.
- nitere] ipsius (*Mariae*) faciem niteo candore -entem tradunt ardenti radios praecellere solis *Mar.* 34. in regno qualis -et paterno (*facies Christi*) asc. 41. laeta -et facie *Gong.* 115 app. inter quas Agnes simili splendore -entem conspexer suam *Agn.* 443.
- nitescere] matuta -it, lucescit *Abr.* 7, 15.
- niti *inf.* *Gong.* 136. *Agn.* 36. *Gall.* 3, 4. *Dulc.* 12, 5. *Cal.* 2, 1. *Sap.* 5, 3. *prim.* 137. 340. 370. (hoc solum. ut . . *II pr.* 7. *Abr.* 9, 4.
- nitidus] crismatis unguento scripte sibi fronteque signo ascitur natus ecclesiae -is *Gong.* 35. facie *Gong.* 350. toto corpore *Dulc.* 6, 2. truncatum corpus erigitur subito. -um splendore sereno *Dion.* 230. Iuditam fulgore cunctae -am bonitas *gest.* 159. nititur, ut quanto exultit foedior, tanto appareat -ior *Abr.* 9, 4; candor *Ioh.* 15. corona *Agn.* 4 (*cf. Mar.* 397. *Ioh.* 24). palma *Pel.* 11. 303. solium *Ioh.* 2.
- nitor] angelicae praefulgentem vestem -orem *Agn.* 247. caelestis luce -or. *Agn.* 415 (*cf. prim.* 223). splendeat *prim.* 43. fidei decora -ore *Agn.* 31.
- nivali densitate *gest. pr.* 5.

- niveo candore coruscam *Agn.* 414 (nitentem *Mar.* 348). splendore micantem *Agn.* 227.
- nix] nive candidior *Agn.* 445.
- nobilis] siderea dominator -is aulae *Pel.* 389. cor, quod amatoris praevenit -ioris dulcis amor *Agn.* 65. vir (*Ioachim*) *Mar.* 94. virgo (*Maria*) *Mar.* 453. reges *Mar.* 418. testis (i. e. martyr) *Pel.* 280. cum -i filiarum comitatu *Sap.* 2, 1. -e sacrarum virginum collegium *Pafn.* 6, 1. corpus *Mar.* 384 (*Mariae*) *gest.* 360 (*Henrici*); colloquium (*Mariae et archangeli*) *Mar.* 528. exemplum *Gong.* 64. *Abrahae* factum *gest.* 192. hoc indicium magnae -e gloriolae *Gong.* 294 (*die Wunderquelle*). regnum Francorum *gest.* 3. templum *prim.* 259. seriem (*Darstellung*) longe -iorem *gest.* 1507. intermixtione -ioris materiae II *ep.* 9.
- nobilitas] inclita *Agn.* 29. regalis *gest.* 477. summa parentum (*Aethelheithae*) *gest.* 474. ortus atque sui respondens -ati *Agn.* 30 (= *prim.* 7 *app.*). propectu *prim.* 489 *app.* -ate potens *Theoph.* 4. *Bas.* 22. *gest.* 85.
- nobiliter] quam n. mundum cum morte cruentum vicisti *Pel.* 10.
- nocere] (*Antiochus*) me minime -ebit *Sap.* 5, 36.
- nocturnus] -is sub horis (s. v. hora). silentium *Dulc. inscr.* tenebrae *Theoph.* 98. *Dion.* 3. *gest.* 350. *prim.* 32. 199.
- nodus] iussit Pelagium -is evellere duris *Pel.* 219 (i. e. vinclis). quo solvatur huiusmodi ambiguitatis -us *Cal.* 9, 7 (cf. *Pafn.* 1, 18).
- nolle] nolit hoc Apollo *Gall.* 9, 1. quod si nolueritis *Gall.* II 7, 1. idem velle, idem nolle *Abr.* 1, 2. nolens cogeris fateri *Sap.* 5, 23. mentiri nolo *Sap.* 5, 33 (noli *inf.* *Mar.* 554. *Bas.* 5, 185). a. c. i. *Abr.* 9, 6.
- nomen] dei vel Christi (saepius in, pro -ine Christi sim.): *Mar.* 32. 425. *asc.* 29. *Bas.* 52. 147. 184. *Dion.* 104. 189. 196. *Dulc.* 1, 2. *Cal.* 8, 2. 3. 9, 7. 10. *Abr.* 1, 1. *Sap.* 5, 28. 9, 7. *gest.* 97. pollens sub -ine trino *Mar.* 224. *Agn.* 391. altithroni -en sanctum venerabile magnum *Theoph.* 285 (cf. *Agn.* 343. *Cal.* 9, 20). eius tremendum *Pafn.* 8, 3 (cf. 7, 13); de hominibus: quem tradunt -en tenuisse Ioachim *Mar.* 53 (cf. v. 497. *Pafn.* 2, 5. *Sap.* 3, 6). -inis sapientia *Sap.* 3, 6 *adn.* mysterium *Abr.* 2, 2 bis. 4 (cf. 1, 5. 2, 1). *Sap.* 5, 13. -ine Brandan *Gall.* 12, 8 (cf. *Pafn.* 10, 2. *gest.* 122. 158. 421; de *prim.* 305 cf. *proem.* p. VI¹). clarum *gest.* 473 (*Aethel-heithae*). magnum *Mar.* 634 (*Iesu circumciso datum*; cf. v. 311. 577, de *Maria* v. 269. 272. 277). tantum *Abr.* 1, 5 (*puellae dei genitrici cognominis*). gentem Saxonum -en habentem a saxo per duritiam mentis bene firmam *gest.* 4. die sacra, quae trahit a domino -en venerabile summo *Theoph.* 384 *adn.* ab antiquis libris sub certis auctorum -inibus conscriptis I *epil.* (cf. *Mar. inscr.*; *prim.* 467 'de cyrographis' i. e. diplomatis). alium rectoris -ine (*Titel*) dignum *Theoph.* 56 (regis *gest. prol.* 1, 31. imperiale *gest. prol.* 2, 37); qui multigenis imponis -ina stellis *Mar.* 877 (cf. v. 271). significatio -inis (*symphoniatarum*) *Pafn.* 1, 13. -ine (i. e. denominatione: 'Multiplier'; cf. *adn.*) et quantitate ('Multiplier') *Sap.* 3, 19.
- nominare] filiam saepius -ando vocavi *Abr.* 3, 12.
- nonnae *prim.* 506. suae (i. e. *Odae vel Oddonis ducis*) *prim.* 303. 543.
- nonne v. ind. gramm.
- nonus] -a in hora *Mar.* 364.
- norma] sibi -am statuens ipsissima duram *Mar.* 353. saepe Iob viri -am tractando beati *Gong.* 61 (i. e. eius exemplum sequendo). (librum) ad -am rectitudinis reformatum II *ep.* 12 (*durchcorrigiert*).
- noscere] nec iam personae formam -unt venerandae, illita purpureo fuerant quia sanguine membra *Pel.* 328. tui imperatoris, cuius nos decreta contempnere nosis (*siehst*) *Dulc.* 11, 2. utrum . . an . . *Mar.* 115. quia haec nosti et . . *Pafn.* 3, 5. nosti eius nomen? novi *Pafn.* 2, 5; cf. *Mar.* 403 *app.*
- noster, nostras v. ind. gramm.: pron.
- notitia nefandarum rerum II *pr.* 2 (*de iis, quae ignorare praestat*). nec horum -a nos tangit *Pafn.* 1, 12.

notus] (*Eadit*) cunctis fama fuerat bene -a *gest.* 94 (*cf.* *Pel.* 412 *app. et add.*). ominis hoc signum fit -um *prim.* 211. fit -um, fama prodente sinistra, (*a. c. i.*) *Agn.* 118; *cf.* *Mar.* 307 *app.*

novembris mensis *prim.* 382.

noveno mense *Mar.* 264 (*cf. ind. metr.*).

novitas] quid sentio, quid stupendae -atis gustando haurio? *Abr.* 6, 3. rei *gest.* 666. signi almi *Mar.* 737. inutilem Christianae -atem superstitionis *Dulc.* 1, 3.

novus] cordis cruciatus *Bas.* 40 (*cf. Pafn.* 3, 7). dulcedo *Sap.* 5, 23. Martis feritas *Pel.* 13. gaudium *Pafn.* 10, 1. lux *Dion.* 174. o -um, o stupendum miraculum *Dulc.* 11, 5. signum *Gong.* 255. stella *Mar.* 640. splendentis visio lucis *prim.* 199. -a in dies supplicia multiplicabo *Dulc.* 12, 2 (*cf. Sap.* 5, 23). canticum *Sap.* 9, 8. *Ioh.* 29 (*ex apocalypsi; aliter Mar.* 18). -um membrum hominem reparat redivivis *Agn.* 297. si quid scias -i *Sap.* 1, 2.

nox] dies abiit, -x incumbit *Sap.* 3, 24. tribus continuis diebus ac -etibus *Sap.* 5, 35 (*cf.* 9, 2 tres -ctes mecum permansistis *et prim.* 561). -cte dieque *prim.* 176. 244. 279; sub tempore -ctis *Mar.* 657 (*cf. r.* 535). *Bas.* 65. 226. *Dulc.* 3, 1 (*hoc. gest.* 548. tenebrae *Mar.* 358. *prim.* 195. 222. umbrae *Bas.* 232; tranquilla *Mar.* 574. atra *prim.* 218. furva *gest.* 550. nigella *gest.* 182. solitis rediens induta tenebris *gest.* 555; futura *Theoph.* 88 (*i. e. proxima; sic sequens prim.* 204; *cf. Mar.* 151). tertia *Abr.* 3, 10. apta recenti *gest.* 544 (*zur Befreiung ausersehn*). venerabilis *gest.* 356 (*de natali domini*). sacrata festi futuri *prim.* 214 (*Nacht vor Allerheiligen*). ipsa dies, in cuius -ctis medio . . . *prim.* 379; -cti terrestris Christo dominante timoris *Mar.* 699 *app.*

nubes] levis *Mar.* 537 *adn.* rutilans *asc.* 115. serenus *asc.* 96 *app.*

nudare] ubi distracto -atur tegmine toto *Agn.* 215. -atam palmam *Gong.* 305. -atis plantis *gest.* 357 (*i. e. nudis*); evulsis visceribus et -atis ossibus *Sap.* 5, 22; -ate Christi-

colas possessionibus propriis *Gall.* II 1, 2; *i. e. aperire*: -ari claudia dicta sibi *Gong.* 142. crimina *Gong.* 361 (*cf. r.* 450. *Bas.* 40). illi -atant quaecumque secreta ferebant *gest.* 160 (*cf. r.* 320).

nudus] vestibus exutam. toto quoque corpore -am *Agn.* 204.

nugacitas] tuae cedere -ati *Cal.* 3, 1 revocari ab intentione -atis *Pafn.* 1, 28.

nugax] (mutatus) a -ace in castum virum *Cal.* 9, 17. nec solum -aces sed etiam praepotentes viri *Pafn.* 1, 25 (*löderliche junge Leute: Manner in Amt und Würden*).

nullus *r. ind. gramm.*

numen] -ine cuncta tenens *Gong.* 1 *app.* divinum *Mar.* 521. *Dion.* 2 *Agn.* 363. summum *Mar.* 726. patris et nati, -en quoque pneumaticis almi *Mar.* 223; -ina deorum placanda sunt ritu sacrificiorum *Gall.* 7, 2 (*cf. Agn.* 144).

numerare] dimensiones, quae -antur inter planetas sive inter corda *Pafn.* 1, 12.

numerositatem meorum scelerum quasi in fasciculum collegi *Pafn.* 12, 3.

numero pretio gazae *Pel.* 12.

numerus] (*deus*) omnia in -o et mensura et pondere posuit *Sap.* 5, 2 (*cf. Pafn.* 1, 21 *et Mar.* 579); non unus -us, sed plures *Sap.* 3, 10 (*cf.* 3, 20). par, impar, superflua, imminutus, perfectus (*s. r.*). senarius *Sap.* 3, 16. octonarius, denarius, duodenarius *Sap.* 3, 12. epothoi (*cf. epogdoi*) -i sive sesquioctavi *Pafn.* 1, 12. plenus absque diminutione filiarum -us *Sap.* 5, 27 (*cf.* 3, 10. *prim.* 169). credentis -us populi maris auctus *Dion.* 150 (*cf. prim.* 207).

nummus] causa stultitiae dicentes me tribuisse -os (*sc. centum solidi. r.* 134) ignoto extraneoque viro *Gong.* 148.

numquam, nunc *r. ind. gramm.*

nuntiare] -o, virginibus sacris clara propago instituet claustrum *prim.* 58.

nuntius] verbula non minima et maestitiae *Gong.* 370. caelestis -us *Mar.* 173. quis cum caelestis narrasset -a civis *Mar.* 23.

- nuper editus *Mar.* 596 (*neugeboren*).
 attuli capellam semivivam denti-
 bus luporum n. abstractam *Pafn.*
 7, 3. obprobriis discessi plenus
 amaris n. de templo *Mar.* 170.
 (*librum meum*) praesentari ipse tui
 claris iussisti n. ocellis *gest. prol.*
 2, 7; se vidisse novam fantes nu-
 perrime stellam *Mar.* 640. despec-
 tus gravem facti nuperrime sor-
 tem *Theoph.* 73.
- nupta v. nuptus.
- nuptiae] nec te gravet nostrarum
 praeparatio -arum *Dulc.* 1, 2. us-
 que in diem -arum *Gall.* 4, 4.
- nuptiali lege *Dulc.* 1, 1 (*i. e. vinculo*).
- nuptus] illicito -ae subito praeven-
 tus amore *Theoph.* 250 (*David Bath-
 sebae*). quid sibi non -ae (*i. e.*
virginis) partus vult iste novellus?
Mar. 595.
- nutare] regaliū multiplicatē (*cf.*
app.) gestorum -ando et vacillando
 aegerrime transcurri *gest. pr.* 6.
- nutrire] ad hoc vos materno lacte
 affluenter alui, ad hoc delicate
 -ivi, ut . . *Sap.* 4, 3. deliciis cibo
 -itum pascere parvo *Pel.* 192; *i. e.*
educare: famosus iuvenis -itur
 partibus illis *Gong.* 23 (*ideoque*
etiam Theoph. 3 vir satis illustris
 -itur partibus illis). in palatio,
 in quo -iti estis a puero *Gall.* II
 5, 1. rogatu propinquorum -ien-
 dam eam suscepi *Abr.* 1, 4 (*cf.* 3, 3.
 14, 4, 4 Christo sponsam. 6, 1. 7, 2.
 13). his pueris regali more -itis
gest. 66. quas maternae pietatis
 amore -ivit *prim.* 426 (*Oda monia-
 les*). quo -iret eum studio florente
 docendum *Theoph.* 11. (populum)
 pascens fidei tibimet sermone -ivi
Dion. 221.
- nutrix] abstractum gremio carae -icis
 amando *gest.* 58. -icis ab ubere
gest. 1503 (*utroque loco de regis filiis*).
- nutus] solo praemonstrantium -u in-
 ductus *gest. pr.* 5. qui -u tacito
 potis es disponere cuncta *Mar.* 865.
 -u domini defuit altithroni *Gong.*
 236 (*durch eine Fügung*). -u cle-
 mentis regis praestante perennis
prim. 306. divino *Mar.* 668. *gest.* 56.
prim. 74. (*dracones*) orantes tacitis
 (*cf. supra*) factorem -ibus orbis
Mar. 715.
- o v. ind. gramm.: casus et interiect.
- obaudire] (*serpens*), licet irrationale
 sit animal, haut surda tamen aure,
 quod iussisti, -ivit *Cal.* 9, 8.
- obdormivit in Christo *Pafn. inscr.*
 (*cf. Agn.* 412).
- obducere] ubi omnis semita nivali
 densitate velaretur -cta *gest. pr.* 5.
- obesse] cui gratis (*i. e. frustra?*)
 obesse cupivit *Agn.* 408.
- obex] fusi piscinae obice Bethsaidae
Gong. 316.
- obf- v. off-.
- obicere] fateor, iturus, ut obiecisti,
 sacella intravi *Gall.* 12, 2 (*nunc
 vero Christianus est*). nudate Chri-
 sticolas possessionibus propriis,
 obiciendo sententiam Christi, di-
 centis: . . *Gall.* II 1, 2. non enim
 dubito, mihi ab aliquibus obici,
 quod (*coni.*) . . ; concedo II *pr.* 6
 (*cf.* I *pr.* 3).
- obiectio] vin adhuc, Fides, solita
 conviciorum -one imperatorem de-
 honestare? *Sap.* 5, 7.
- obitus] post -um domnae flendum
 cunctis Eadithae *gest.* 597.
- obiurgatio] vis frangitur -onis, ubi
 . . I *pr.* 9 *app.*
- oblinere] me sordidulam, milies mil-
 lenis sordium offuscationibus obli-
 tam *Pafn.* 3, 8.
- oblivisci] ut non -viscaris in te con-
 fidentem *Cal.* 8, 1. quod didici-
 mus *Sap.* 4, 3. ut ignis vim vir-
 tutis suae -viscatur, tibi obtempe-
 rando *Dulc.* 11, 4. -ta rabie na-
 turalique furore *Mar.* 745 (*de feris*).
 locum tetrū -tum lucis consigna-
 tumque tenebris *Pel.* 194.
- obnixe] tuis o. manibus pedibusque
 semper insistens obsequiis *Gall.*
 1, 2 *adn.*
- obnoxius (*verfallen*)] vestri solum-
 modo censurae, si quid fefelli, -a
 existo *gest. pr.* 10. quantislibet -us
 sis vitiis, proferas *Cal.* 9, 10. huius-
 modi commisso reatus *Sap.* 1, 2.
- obp- v. opp-.
- obruta mille malis toties urbs fidelis
Pel. 62.
- obscenae aedis *Agn.* 188.
- obscuratur vultus *Pafn.* 1, 1.
- obscurus] antrum *Bas.* 208 (pectoris
 I *pr.* 8 *app.* *Pel.* 7. quam breve,
 quam -um (*habitaculum*) *Pafn.* 7, 9;

vultus (*opp.* serenus) *Gall.* 3, 2. *Pasn.* 1, 1; haut -a tuae fidei quia signa dedisti *gest.* 1149.
 obsecrare] dic, -o *Abr.* 4, 2 (*cf.* 4, 5).
 obsecratio] ieiuniis et -onibus *Gall.* II 5, 7 (*brünstige Gebete*).
 obsequela venerationis *gest.* pr. 1.
 obsequi] tibi ad -endum *Gall.* 7, 1.
 obsequium] augustorum *Gall.* II 5, 1 (*cf.* *Gall.* 1, 2. 4, 5. 5, 4. 7, 1. patris *gest.* 1163. regale *prim.* 466. *plur.* *gest.* 501. 677. apta *gest.* 353); dei *etc.* *Mar.* 138. *Gall.* 9, 4. *Abr.* 7, 16. *prim.* 106. 226. 492 (divina *Theoph.* 8). dignum *Dion.* 170. -i sola veniunt istae (*sc.* *ferae*) quia causa *Mar.* 738. sideris -o tanti polita (*spe-lunca*) *Mar.* 652. (*Christus*) ascendit -o nubis circumsaepius rutilantis *asc.* 115 *adn.* ut tua vita magis praefulgeat inclyta, castis saepius -is circumdata virginitatis *asc.* 93 (*Christus ad Mariam de Iohanne*); daemonis *Theoph.* 93 (*dura r.* 141).
 observantia] relicta vetustae -a religionis *Dulc.* 1, 3. omnem regularis -am conversationis penitus evacuavi *Abr.* 7, 8. artioris frenos -ae *Abr.* 3, 17.
 observare] -ate pro foribus *Dulc.* 3, 2. -ate istas omni sollicitudine *Sap.* 3, 24; si deus iniquitates -abit *Pasn.* 12, 2 *adn.*; caute, si . . *prim.* 215; *cf.* *app.* ad *Abr.* 5, 2.
 observatio] artissimae legis -one *Abr.* 9, 3; dissonantia -onis (*i. e.* religionis) *Sap.* 1, 4.
 obses] -idis insontis *Pel.* 212. datis -idibus *Gall.* 9, 3.
 obsidere] variis obsessos morbis *Gong.* 313. *Pel.* 367. obsessum linquant ut pectoris antrum (*daemones daemniacorum*) *asc.* 32.
 obsistere] fortiter -ens illi perversa volenti *Agn.* 263. quantum meae inicitiae obstiterit difficultatis *gest.* pr. 4.
 obsitus] quid hoc vile ac detestabile monstrum, scissis et nigellis panniculis -um *Dulc.* 6, 1.
 obstare] ingentes -antes undique rupes *Pel.* 257. his hominum monstris bellis -ans iteratis *gest.* 384. iaculis *gest.* 52. nullum tibi -at impedimentum eam videndi *Pasn.* 2, 6.

obstetrices mulieres *Mar.* 442.
 obstinato pectore *Gall.* II 6, 1.
 obstupefactus] *Mar.* 709 quae (ver-nentes). 804 (quo viso). *gest.* 24 (his compertis).
 obstupescere] -uit *Gong.* 253 (vocem-que per aera spargit). *Dion.* 1. *prim.* 50. uniuscuiusque pulcritudinem -esco *Sap.* 3, 2.
 obtegere] donec nox -git rursus nebulo terram tenebroso *gest.* 18.
 obtemperanter] quae iubes. o. am-plector *Abr.* 7, 13 (*cf.* *Pasn.* 1, 2).
 obtemperare] tibi *Dulc.* 11, 4. iussui imperatoris *Dulc.* 11, 2. est -antes monitis nostrae sanctae parentis. maternis libenter -amus monitis *Sap.* 5, 14 (*cf.* 3, 23 quo v-mihi efficerem -antem). -antez mei votis ditabo *Sap.* 5, 31.
 obtinere] qualiter (*Oddo*) invicti dur-luctamine belli -uit castella locis constructa marinis *gest.* 1490 (*ein-genommen hat*). triumphum *Pasn.* 7, 15. ante quam metam nostri -eat ratio *Gong.* 336 (*zu Ende kam*). clericatum in ecclesia -ui *Gall.* II 5, 4 (*hab innegehabt*). a. c. i. *Iron.* 257.
 obtutu prono *Mar.* 847. *Pel.* 273 (*pl.*).
 obversari] praepulchra, quam tecum -ari experiebar, puella *Abr.* 5, 2. *app.*
 obviam] offeramus nos o. *Gall.* 8, 2. (*at cf. add.*).
 obviare] cui haut blande dictis lo-seph mox -at istis *Mar.* 761. niti- nostra de parte infidelitatis. niti- tibi -abit contrarietatis *Pasn.* 2, 4.
 obvius lupae factus *Gong.* 539 (*cf.* *Mar.* 254. *Agn.* 225 stetit. *Gall.* 8, 1 *add.* *gest.* 625 exit); id non -um ne-cuiquam explicabile fore potest *Cal.* 9, 6 (*cf.* *Pasn.* 1, 3 per pluribus).
 occasio] adhuc non repperi -onem irascendi *Cal.* 3, 4. patrandi fac-toris *Cal.* 9, 4. decipiendi *Abr.* 8, 2. evadendi *Sap.* 3, 24; si -o non daretur negotiando aliud lucrari *I pr.* 1.
 occasus] ducis -us miserabilis *prim.* 562 (*cf.* *Cal.* 9, 3). ad -um rursus vergitur *Cal.* 9, 30.
 occidens] ab oriente in -ntem *Pasn.* 1, 16.
 occidere] cur maris stella dicitur? quia numquam -it, sed . . *Abr.* 2, 1. -it (?) in bello *prim.* 253 *app.*

- occidere *Mar.* 648. 693. *Agn.* 347. *Gall. inscr.* *Cal.* 9, 24. *gest.* 296. *prim.* 367. ex (i. e. ab) ipsis domini pravis inimicis occiditur *prim.* 365. qui te parcendo -it et -endo vivificavit *Cal.* 9, 18.
- occiduis partibus orbis *Pel.* 12 (cf. *Dion.* 116. 141).
- occulere] si quid experior emergere, quod . . . , non -o, sed impatiens morae profero *Sap.* 1, 2.
- occultare] (libellum) usque huc pro sui vilitate -are quam in palam proferre malui *II ep.* 11.
- occulte] non palam, sed nimium o. *Gall.* *II* 6, 1 (cf. *inscr.*).
- occultus] fraus *gest.* 137. est etenim aliud (tam) -um, tam secretum (cubiculum *vel tale quid audiendum*: cubile *p.* 169, 33 *audiri nequit*), ut . . . *Pafn.* 3, 4.
- occurrere] introeamus in palatium, ubi ipsae commorantur. ecce -unt.. *Gall.* 12, 11 (cf. *Pafn.* 6, 2. 7, 1 oportune).
- occursus] huius in -um regredi (i. e. ire) trans litora Padi *gest.* 655 (ad *Aethelheitham suscipiendam*).
- ocius *Mar.* 283. 825. *asc.* 27. 89. *Gong.* 35. 159. 238 etc. *Cal.* 4, 1. *Pafn.* 7, 12. *Sap.* 5, 26. *gest. pr.* 7. v. 263. 542. 712. *prim.* 317. 553.
- octo *Mar.* 267.
- octonarius numerus *Sap.* 3, 12. 13.
- octuennem infantem *Sap.* 5, 35.
- oculos] valedico tibi exultando et osculor os -osque prae gaudio lacrimando *Sap.* 5, 13. -orum concupiscentia *Gall.* 13, 4 *adn.* non claudens -os somno suadente gravatos *prim.* 205. intorquens -os subdola sanguineos *Gong.* 564. ad caelum levare *Abr.* 7, 9. -is sursum manibusque levatis *Dion.* 208 *add.* (cf. *Sap.* 5, 20). quis -is possum mis cernere prolis divinae vultum? *Theoph.* 216. -is lustrando reflexis *Dion.* 73 (cf. *Pel.* 403). vultibus attonitis stantes -isque supinis *asc.* 123 (cf. *Theoph.* 324). -is iterum vigilabat apertis *Theoph.* 375; praeposit pavitans -is saepissime cordis, quanta . . . *Theoph.* 158.
- oda] -is divinis *Mar.* 286. 345. 357. *asc.* 149. condignis *Mar.* 678. crebris *Theoph.* 418. dignis *Gong.* 283. dulcisonis *Gong.* 328.
- odire] frivola, quae sectabatur, -iando refugit *Pafn.* 7, 4.
- odium] -i non felle tabescens *gest.* 741; amarum *asc.* 34 (*pl.*). iniquum *Pafn.* 4, 4. iniustum *Cal.* 9, 32.
- odor istius flagrantiae *Abr.* 6, 3. suavis sensit dulcemen -oris *Agn.* 321.
- odorari] quid sentio novae dulcedinis, quid -or stupendae suavitatis? *Sap.* 5, 23.
- offendere] deum *Pafn.* 1, 20 (cf. 3, 6). illam (*Thaidem sc.*) *Pafn.* 4, 1 (cf. *Mar.* 339). hac magis -nsus ratione *Dion.* 199 (cf. *Pel.* 293). nec temptes nostrum post haec -ndere iussum *Pel.* 263.
- offerre] angelus stetit obvius illi, obtulit et vestem *Agn.* 227. quae tibi purganda offero carminula *Mar.* 4 (cf. *I pr.* 1). pondus oblatis auri *Agn.* 58. iste sed oblatus laudum placeat tibi census *gest. prol.* 1, 8. cui uni devotio orationum debet offerri *Pafn.* 7, 14. (quae acquisivi,) sacris altaribus offerenda *Abr.* 7, 14. incensum *Mar.* 459. (filias) pro te mactandas obtulisse non distuli *Sap.* 9, 8. offeramus nos obviam (an obvios?) *Gall.* 8, 1. cf. *Gong.* 75 *app.*
- officere] nil -it, quod elaborastis *Pafn.* 1, 18.
- officina] in interiorum -ae aedem *Dulc.* 2, 3 *adn.*
- officium germani cari *gest.* 678 (*opp.* ius servi). -um (tibi) iniunctum imple (perface) *Sap.* 5, 14. 35 (sibi iunctum *Dion.* 41); *Amt*: perveniebat ad -um sibimet satis aptum (*vicedomni*) *Theoph.* 16 (cf. v. 61). iudicis -o functum feritate lupina *Agn.* 356. -o vice rectricis (i. e. *abbatissae*) perfuncta prioris *prim.* 480; dona, quae tibi (deus) per nubis mirum miserat -um *Gong.* 270 (cf. v. 386). stili -o designavi *II pr.* 4. mobilis -um complent nec corporis ullum (*simulachra*) *Agn.* 171.
- offuscare] ne immensa eius serenitas pulchritudinis alicuius obfuscetur sorde coinquinationis *Abr.* 1, 3. nec flammae comam vel vestes poterunt obfuscare *Sap.* 5, 36.
- offuscatio] me sordidulam, milies millenis sordium -onibus oblitam *Pafn.* 3, 8.

oleum] vas plenum -o et adipe *Sap.* 5, 24.
olim *de re praeterita Mar.* 31. 836. *gest.* 486; *de re futura Mar.* 213.
olimpias v. olympias.
oliviferi montis *asc.* 20.
ollas et sartagines *Dulc. inscr. (cf.* 4, 2. 3).
olympiades duae (tres) *Abr.* 1, 4. *Sap.* 3, 11. 12 (*i. e. octo aut duodecim anni*).
ominis hoc signum felicitis serenum *prim.* 209 (*cf. gest.* 19).
omittere] sponte -ens (*hingebend*) soboles, quas peperit *Sap.* 9, 3.
omnigenus] fraudibus -is antiquae calliditatis *Gong.* 435.
ominino *Agn.* 352. *II ep.* 7. *Sap.* 5, 31. *prim.* 230. 323.
omniparens verbi genitor mundique creator *Agn.* 373 (*cf. Pafn.* 7, 1. *Sap.* 5, 20. 9, 4).
omnipater *Mar.* 134. 216. *Gall.* 2, 5.
omnipotens] rector *Mar.* 314. pater *asc.* 54. deus *Dulc.* 1, 3. vir *Mar.* 726 (*de Christo; opp.* parvus homuncio); *subst.* *Agn.* 62. 75. *gest.* 1145.
omnis] aevum *Theoph.* 320. constructio coenobii *prim.* 150. decus *Pel.* 167. *Agn.* 278. dedecus *Agn.* 192. dies *Mar.* 368. *Abr.* 4, 3. domus (*eius*) *Mar.* 70. genus tuum *Bas.* 122. mundus *Theoph.* 363. orbis *Mar.* 187. 332. plebs *Mar.* 262. *Agn.* 132. *gest.* 91. popellus *Mar.* 420. stirps (*eius*) *prim.* 441; *subst.*: cum sub tectis templi consisteret -is *Mar.* 410. -e, quod feci *Cal.* 9, 16. (*Christus*), quae sacra praedixit scriptura, per -e replevit *Theoph.* 309. nec in solo nec in -i *Cal.* 2, 2 *adn.*; omnes *adi.* I *pr.* 1. *Mar.* 74. 191. 326. 354. 431. 435 *etc.*; *subst.* *Mar.* 127 (*omnia*). 220. 337 *etc.*
onerare] ipso qui mensas dapibus ponunt honeratas *Gong.* 211 (*cf. app. et adn.*).
onus grave *Cal.* 9, 23 (*peccati*). *Abr.* 2, 5 (*corporis; cf. app.*). id quidem -eris imposuistis, ut . . . *gest. pr.* 3.
onustus] istius palmae -ae de fructu *Mar.* 758.
opera] unde paene -a cessavit dictandi *II ep.* 4. -am dare tuis iussis *Dion.* 183. componendis *II ep.* 5. tuis praeceptis implendis *Dulc.*

13, 3. obsequiis -am gessit *regalibus aptam gest.* 677.
operari] purpureos digitis filo -an-benedictis *Mar.* 519. purpura sanctae fulgens -anda Mariae creditur *Mar.* 502; miranda *Cal.* 9, 1 perversa *Pafn.* 1, 20; Christi, qui in sanctis -atur *II pr.* 3 (*cf. II ep.* 3).
opperit imperium (*pulma*) *Mar.* 752.
opimus] doctor Paulus *Dion.* 23 *app.* candor *Ioh.* 5. merita *Theoph.* 174. aeternae radius lucis *Dion.* 116. venia *Theoph.* 267.
opinio] o te tali -one felicem! *Gall.* 10, 1 (*dass du jetzt so denkst*).
oportet proferas *Gall.* 1, 5; *a. c. i.* *Pafn.* 5, 2.
oportune *Gall.* 7, 1. *Pafn.* 7, 1 (*es ist gut, dass . . . jetzt . . .*).
oppido pauci *Dion.* 123.
opponere] cuiusdam saepta pauperis -sita *Gong.* 90 (*scoran er rorberkam*). insuper (*daemones*) opprobriis -nunt semper amara, quod (*coni.*) *Bas.* 202.
opprobrium] reddidit econtra dominae lasciva famella -is iactum servili murmure verbum: . . . Anna sed -um patienter pertulit istius *Mar.* 157. 160. -i causa *Mar.* 505. -is plenus amaris *Mar.* 169 (*cf. r. 304 Bas.* 202). -is tangi. colaphis. aipis quoque caedi *Theoph.* 303. inatenus portet indicium proprii -i *Gong.* 582.
ops] egenti paginae opem tuae rectitudinis ne pigriteris adhibere! *pr.* 9. fer opem dolori, quem patior *Abr.* 3, 1. praestabat oper solita pietate recentem *prim.* 22. cuius opem tanti sensit sub face pericli *Agn.* 231; cuius ope mississime indigemus ad defensionem patriae *Gall.* 2, 1; opibus rerum pollens *Bas.* 22.
optare] hoc -o *Pafn.* 3, 7 (*cf. 4, 2*). hoc -amus, hoc amplectimur. ut . . . *Dulc.* 1, 8. *Sap.* 5, 5 (*sed Pafn.* 3, 7 quo *aliter interpretandum*). quod ipsa me praesente mortem ut adveniret, -ando invitavit *Cal.* 5, 2; *inf.* *Pel.* 202. *Dion.* 163. *Agn.* 386. *Gall.* II 3, 1. 5, 3. *Dulc.* 12; *prim.* 335; *a. c. i.* *Gong.* 452. *Pel.* 3. *Bas.* 27. 105. *gest.* 347. 362 *app.*

optatus] vel -is amplexibus me saturabo *Dulc.* 3, 2. -ato sublimatus honore *gest.* 487. iter *gest.* 1172. -as solitudinis latebras *Pafn.* 7, 16. pax *gest. prol.* 2, 22. prosperitas *prim.* 439. quies *gest. pr.* 5. triumphus *gest.* 278.

optiva filia *Abr.* 3, 3 *app.*

opus] si (*lacrimas poenitentiae*) effectus sequetur -eris *Pafn.* 3, 8 (*bis*: 'werkthätige Reue'; cf. *Gall.* 1, 2). quae cogitavi. -ere complebo *Pafn.* 3, 12; qui coeptum perfecit -us memoratum *prim. prol.* 6 (*de constructione monasterii Gandeshemensis*; et sic v. 83. 233. 247. 279 instabant -eri mox nocte dieque recenti. 283 studiosum); quis -us ad templi pertingens traditur ornatum perficiendum *Mar.* 499. digitos -erum satis arte probatos *Mar.* 351 (cf. v. 362). ad -us beneficii *Pafn.* 3, 10 (*zu Almosen*). -us caelestis gratiae *Cal.* 9, 13 (*sie hat es gewirkt*). causa sed est -eris tantum devotio mentis, haec et ad audendum suadebat -us metendum *gest. prol.* 1, 16. 17 (cf. I *pr.* 3).

opus est] hoc maxime o. e. *Abr.* 4, 5; non o. e. vobis formidinis ullae *Mar.* 807; tuo iuvamine *Pafn.* 7, 2. eius miseratione *Pafn.* 7, 15. si (non) o. e. monitu *Gall.* 1, 3. *Pafn.* 7, 15; *inf. Mar.* 199. 531. *gest.* 39.

ora (hora)] litoris extrema in -a *Pel.* 324; -as patrias *gest.* 667. Alpibus accinctas altis *gest.* 623. Bethleis in -is *Mar.* 644 *adn.* Memphitidis *Dion.* 7 *app.* satis ignotas -as *gest.* 629. de longinquis -is *prim.* 135; praesentis vitae discessit ab -is *gest.* 398.

oracula vatum *Mar.* 523. 578 (*sic Iurencus I* 195. 237: *neque vero Hr. eum legit*).

orare] -antes (*famuli*), aditum iam fieri patulum *Gong.* 230; *beten*: absolute *Mar.* 244. 323. 654 (*accus. v. 655 huc non rettulerim*). *asc.* 105. *Agn.* 301. 394. *Pafn.* 7, 14 (non verbis, sed lacrimis etc.). 13, 2. *Sap.* 5, 21. pro me *Pafn.* 7, 15. pro persecutorum delictis *Gall.* II 9, 1. ut *Dion.* 83. *Sap.* 5, 13; deum etc. *Mar.* 584. 715 (*tacitis nutibus, de feris*). 732. *asc.* 54 (*inf.*). *Bas.* 251 (quo). *Agn.* 295

(ut). 371. *Pafn.* 7, 14. his est -andus solusque colendus, amandus *Agn.* 323 (*gest.* 1512 quo); auxilium veteris supplex -ando draconis *Bas.* 69.

oratio] abruptisti nostri -onem, ne audires iustorum laudem *Gall.* II 5, 4; *Gebet*: consentientes in -one *Pafn.* 11, 1. -one completa *Sap.* 9, 3. prostratus in -onem *Abr.* 3, 9. assidua *Sap.* 5, 14. sacra *Sap. inscr.*; plur. pro ieiuniorum, -onum, vigiliarum sudore *Abr.* 7, 4 (cf. *inscr.* 3, 5). devotio *Pafn.* 7, 14. mecum in -onibus concordando velitis persistere *Pafn.* 10, 5.

oratu pulsando iugi penetralia caeli *prim.* 36.

orbare] quod maerentes -abis forte parentes *Pel.* 256 (*sc., si me coegeris te necare*). -ati misere pro funere nati *Agn.* 280. este compatiētes -ati patris angustiis *Gall.* II 9, 1 (*filius non mortuus, sed insanus*); (*Eadit moriens*) acriter -atum dimittebat Liudulfum *gest.* 419. (*Gerberg moriens*) -atum sui (*i. e. suum*) dimisit ovile sorori *prim.* 484.

orbis] de finibus -is *Mar.* 618. per plures regiones *gest.* 392. (*deus*) -is dominus *Agn.* 80. factor *Mar.* 583. 715. iudex mitissimus (aequis-simus) *Bas.* 187. *gest.* 228. cives -is *Mar.* 580. laudem cuius canit -is *gest.* 96 (cf. *Mar.* 27). venerabilis -i *Dion.* 107. (*Maria infans*) maturis lucebat moribus -i *Mar.* 332 (cf. v. 187 quae gaudens omni tantum pariet decus -i. *Agn.* 400); -em nocturnae circumduxere tenebrae *Dion.* 3. cum iudex -em veniet renovare per ignem *Theoph.* 279. toto in -e *Agn.* 293. *prim.* 142. Romanus *Gall.* 12, 8. *Sap.* 1, 4. *gest. prol.* 1, 6 (*Hr. eius imaginis memor videtur fuisse, qua quattuor nationes imperatorem salutant muneribus adlatis: quam ad Henricum II relatum edidit Giesebrecht, G. d. d. K.-Z. tom. II; sed occurrit iam antea: cuius hoc satis memorabile testimonium est; cf. Voegelé, Westdeutsche Zs. suppl. VII p. 13 sqq., et Sauerland-Haseloff, Psalter Erzö. Egberts von Trier, p. 71 sqq. stabilis (8. v.). teres *Gong.* 295 *adn.**

orbitas] pro compassione -atis *Abr.* 1, 3 (*de puella 'utriusque parentis solamine destituta'*). pro solamine, quod contulistis meae -ati *Sap.* 9, 2 (*loquitur mater filiabus orbata*).

orbis] se -o cautum praebebat ocellum *Gong.* 63 *adn.*

ordinare] qualiter vitam moresque -averit *Abr.* 9, 2.

ordiri huius stamen opusculi *gest.* *pr.* 9 (*cf.* *1 pr.* 3); sic Sergius orsus inquit *prim.* 156 (*cf.* *orsum*).

ordo] -ine digesto *Mar.* 630. *gest. prol.* 1, 33. dispositio *prim.* 221. narravit ab -ine cuncta *Theoph.* 390 (*i. e.* 'ordine digesto' ab initio). ac deinceps per -inem *Sap.* 3, 18. -ine postremus non sit tamen iste libellus, quem prius exemplo constat scriptum fore nullo *gest. prol.* 1, 28. -ine bis duodenorum pulchro seniorum stipatus *Ioh.* 3. -o nunc rerum deponit debitus harum, ut *prim.* 1; -ine divino (*Fügung*) fieri sed talia credo *Mar.* 601.

organa melodiis in quo (*thalamo*) resonando canoris carmen dulce mihi cantant per tempora saeculi *Agn.* 100.

oriens] ab -nte in occidentem *Pasn.* 1, 16.

origo] da diversas partes huius solvendae hominis prospere repetere principium sui -inis *Pasn.* 13, 3 (*sc.* *animam caeleste, corpus terrestre*). clara ex stirpe me -inem non nego trahere *Sap.* 3, 6. Liudulfus, cura cuius processit -o omnis structurae *prim.* 281.

oriri (*semper* ortus; *cf.* oriens)] ortus sol *Bas.* 232. die sacra feliciter orta *Theoph.* 383; post hunc Henricus fuerat feliciter ortus *gest.* 46 (*eleganter cum imagine r.* 33 fulsit ceu Lucifer ortus Oddo; *cf.* *prim.* 569). ortus regali David de germine magni *Mar.* 52. summis natalibus *Sap.* 3, 6; quam scrupulosa et plexilis quaestio ex istarum aetate infantularum est orta *Sap.* 3, 22.

ornamentum] vinclis palmas stringendo eruentis eius candidolas -is magis aptas *gest.* 155. depositis suis -is pretiosis *gest.* 354.

ornare] -atam pulchre cultu vestis pretiosae *prim.* 335 (*cf.* *Pel.* 22. *Agn.* 442. *Abr.* 6, 1 *app.*). ornare plus animam -ari gemmis perfectae virginitatis quam corporis pompa mundi mortale caduca *Bas.* 28. toto se placidis -ans conamine factis *Mar.* 66. hunc libellum parvo ullius decoris cultu -atum *1 pr.* 1: (*deus Oddonem*) tam magnificat persaepe triumphis *gest.* 19. ut heram tanti compositus duci -aret famulatus *gest.* 657. -ant ex quia corpus exanime *Gong.* 8. quae coenobium donis -avit saepe coruscis *prim.* 478. (*imperator Christiani*) quia adolabantur creatori, augustalis apicem dignitatis -abant et beatificabant insignibus suae probitatis et sanctitatis *Gall.* II 5, 3 (*magis sc., quam ipsi se ornabuntur*).

ornatus varii claros cultus *Agn.* 2. -us maioris suscepit honoris *gest.* 1481 (*cf.* *r.* 499 et *p.* X²⁰). tempus *Mar.* 500.

orsum (*semper* plur.; *cf.* ordiri)] *Mar.* 173. 323. 527. *Gong.* 153 (*cf.* *gest.* 1541. 519. ewangelica *Theoph.* 147. *gest.* 268. blanda *Theoph.* 291. firma *gest.* 222).

ortus] a solis veniens -u rutilans *Ioh.* 16. -us tui primordia clara beati *Mar.* 23. -us sui nobilitati *Agn.* 30 (= *prim.* 7).

os] aurem regali ludens contulit ei magno ridiculo, divertens ora negata *Pel.* 240 sq. (*cf.* *r.* 272). dextra compressit martyris ora *Pel.* 28. ora naresque pugnis frangenda *Pasn.* 1, 26 (*cinander*). osculor o oculosque (*filiae*) *Sap.* 5, 11. sapientia nominis fulget in ore *Sap.* 3, 6; plasma suae dextrae rapiens serpentis ab ore *Theoph.* 445 (*cf.* *Bas.* 259); quae suo profluxit ab ore loquela, nectare gratiolae fuerat condita supernae *Mar.* 341 (*cf.* *Agn.* 95. *Theoph.* 266). qui te mente sive voto laudamus et ore *Theoph.* 12. Christum ore negato *Bas.* 67. os ad vovendum aperui *Gall.* 12. divinum *Gong.* 2 (*i. e.* *dei*). mellifluum *gest.* 1178. modestum *prim.* 351. praedulce *Pel.* 200. omnis rutilantia oris *gest. prol.* 2, 26.

- ös]** evulsis visceribus et nudatis ossibus *Sap.* 5, 22. dans pacificam requiem ossibus *Sap.* 9, 1. ossa sunt translata *prim.* 294. mortua in tumulis ossa variis fulgent miraculorum titulis *Gall.* II 9, 2. sacr(at)a *Gong.* 497. 526.
- osculari]** -or os oculosque *Sap.* 5, 13 (*cf. Dulc. inscr.*).
- osculum** (-a) dare (mihi *etc.*) *Theoph.* 389. *Abr.* 6, 2. figere *Mar.* 653. imprimere *Sap.* 7, 2. libare *Gong.* 502. *Pel.* 236. *Agn.* 336 (mitia; *cf. Dulc.* 4, 3). *Gall.* 5, 4 (amoris; *Sap.* 5, 14 pacis). *Abr.* 6, 2 (dulcia). *Sap.* 5, 13.
- ostendere]** rusticitatem meae dictatiunculae hactenus vix audebam paucis -ndere II *ep.* 4 (*cf. gest. pr.* 10). -nsae visionis *Abr.* 3, 8 (*cf. Pafn.* 11, 1. *prim.* 216). citus -ndam, quantum possit mea virtus *Bas.* 95 (*cf. Dulc.* 1, 5. *Pafn.* 3, 8).
- ostentare]** -at suum gemmato casside vultum *Pel.* 118. tui pulchritudinem nostro neophitae -a *Abr.* 6, 1 *app.*
- ostiarius]** hostiarii, introducite me in palatium *Dulc.* 6, 1.
- ostium** (hostium)] ad -a portae *Mar.* 251. muni seris -um *Abr.* 7, 1. contra (*auf . . zu*) fonticuli sibimet prius -a missi *Gong.* 385.
- ovile** (*spir.*)] (*Mariam*) gaudens reduxi ad -e *Abr.* 9, 1; *Herde*: summi pontificis *Theoph.* 36 *adn.* (*cf. Ioh. ev.* 21, 15). puellare (*Nonnenconvent*) *prim.* 111 (*cf. v.* 318 tenerum. 484 orbatum. 495); *dubia significatio Bas.* 231 quo bonus errantem pastor ovem turmis proprii iunxisset -is.
- ovini** velleris mollitiae *Pafn.* 7, 3 (*opp. haedinae pellis austeritate*).
- ovis** (*spir.*)] pro propriis animam ponens -ibus pie caram *asc.* 63. errantem -em *Bas.* 231. ut ad instar boni pastoris praecedas reptam -em *Abr.* 7, 15. inter candidulas -es collocanda *Pafn.* 13, 4.
- pabulum]** quo poenis -um non tradar amaris *Theoph.* 360 *app.* (*cf. Hagen, carm. medii aeri p.* 174 *v.* 7 *de gehenna* os, digiti, mammae fiunt ibi -a flammae).
- pacifice]** corpus in molli gremio terrae, suae materiae, p. foveatur *Pafn.* 13, 3.
- pacificus]** rex -us de sidere Christus *gest.* 17 (*cf. W. Sickel, G. G. A. a.* 1901 *p.* 380). (ferae) *Mar.* 746. regnum *gest.* 731. requies *Sap.* 9, 1. verba *Mar.* 245 (*cf. v.* 173). *Gong.* 389. 411. 560.
- pactum]** quin servaret, quod pepigit, -um signo fidei stabilitum *Agn.* 153 (*cf. prim.* 340); quo -o, quo iure? *Theoph.* 284. quo -o? *Gall.* 12, 6. *Dulc.* 1, 5. *Cal.* 3, 5. 9, 12. *Sap.* 1, 4. *gest.* 600.
- paene** *Mar.* 682 (repletis). II *ep.* 4 (cessavit). *Abr.* 7, 8 (evacuavi). *prim.* 14 (primis p. sub annis).
- paganus]** gens *Mar.* 829. rex *Pel.* 70 (*pl.*). 239. -i *Mar.* 886 (non domiti). *Pel.* 39 (*Saraceni*).
- pagina]** egenti -ae (*i. e. opusculo meo*) opem tuae rectitudinis ne pigriteris adhibere I *pr.* 9. sacris -is II *pr.* 2 (*i. e. sacrae scripturae*; *cf. Abr.* 2, 7 psalterium ceterasque divinae legis -as). -a libri, quem . . scripsimus *prim.* 81.
- palam** *Theoph.* 390 (*v.* 388 coram cunctis). non p., sed nimium occulte *Gall.* II 6, 1. in p. proferre II *ep.* 11.
- palatium** *Gall.* 12, 11. 13, 4. II 5, 7. *Dulc.* 5, 1. 6, 1. *Sap.* 2, 1. 2. 3, 24. primos in -o *Gall.* II 5, 6. *Dulc.* 1, 1; caeli *Sap.* 5, 26.
- palatinus** pelvem manibus tulit unus (*duci suo*) *Gong.* 261. cum -is medius foret ille locatus *Pel.* 227. -i (*in aula Constantini eiusque successorum*) *Gall.* 1, 5. II 6, 1.
- palatum]** qui dedit arguto vocem -o *Gong.* 143. resono *Agn.* 287.
- paliuris** impexis *Gong.* 171 (*cf. Verg. ecl.* 5, 39).
- pallescere]** polus radiis coepit -ere solis *gest.* 551.
- palma** (*arbor*) *Mar.* 754. 756. 758 (onusta). 772. 782. 792; *palma bravii*: -am percipere *Sap.* 5, 1. -as manibus ferentes *Ioh.* 19. nitida *Pel.* 11. 303. martyrii *Dion.* 105. *Agn.* 423. *Dulc.* 14, 3. *Sap.* 7, 2. triumphi *Mar.* 801 (*cf. v.* 798). victoriae *Pafn.* 7, 15. virginitatis *Gall.* 5, 5.
- palma** (*manus*)] ni probet ipsa sacram -a tangendo *Mariam* *Mar.* 604.

expansis suis ad sidera -is *Gong.* 259 (*cf. Theoph.* 310. *Agn.* 371). fundo (*aquae*) nudatam committit denique -am *Gong.* 405 (*r.* 417 cum -am retulit). vinclis -as stringendo cruentis eius candidolas *gest.* 184. palmus (*cf. app. et ind. verb.* s. r. concludere) qui vales proprio mundum concludere -o *Mar.* 873. palpare] castam temptans -are *Mariam Mar.* 606. talia blandiloquis -antes verbula linguis *Pel.* 389. -antes linguae *Dion.* 228 (*capite praeciso*). pandere triclynium militibus suum *Gong.* 234. -o medicamina sani optima consilii mox capienda tibi *Gong.* 547. felicitis primordia Gandeshemensis -ere coenobii *prim. prol.* 3 (*sic alibi pangere*). pangere] Christo laudes *Pel.* 83 (*cf. Sap.* 6, 2). grates *Gong.* 277 (*cf. Mar.* 40). ortus tui primordia clara beati necnon regalem -ere progeniem *Mar.* 24 (*cf. pandere*). carmine quo compto valeam pia -ere facta sancti (*Gongolfi Gong.* 13 (*cf. Agn.* 26); quod pepigit, pactum *Agn.* 153. panis] caelestem frangere -em *Dion.* 173. pannus] minimum -orum filum *Mar.* 626. papa *Clemens I: Dion.* 117. 140. *Sergius II: beatus prim.* 125. inclite *prim.* 134. papae *r. ind. gramm.: interiect.* par] principibus fit par, ducibus sed nec fuit impar *prim.* 18 *adn.* in deitate parem nec maiestate minorem *Agn.* 74. par (*i. e. tanta, quanta nunc*) victoria *Abr.* 3, 7. pari condicione extinctam *Sap.* 5, 27. par decus imperii *gest. prol.* 2, 17. pari similis splendore frui ditionis *prim.* 80. paribus vestigiis *Abr.* 7, 15. tot spatia. pares productiones, eadem symphoniae repperiuntur in his, quae et in cordis *Pasn.* 1, 11; *mathem.* numerus par (*gerade Zahl*), pariter par, impariter par *r.* numerus. paraclytus] sancto amborum (*dei patris et filii*) -o *Dulc.* 11, 1. paradisiaci aromatis *Sap.* 5, 23. -is locellis *Mar.* 754 (*i. e. in ipsa paradiso*).

paradysus] in -uni *Mar.* 796. paranimphus] virginis aeternae. par-tus et tanti sacra narrantis -i *Mar.* 530 (*sic de Gabriele Ps.-Fortunatus carm.* 1, 325). parare] omne, quod -as ad dolorem *Sap.* 5, 10. cunctis ad cultum ritibus -atis *prim.* 391; -ate vos ad tolerantiam futuri certaminis *Sap.* 5, 11. cibum -atum *Mar.* 190; insidias hostili parte -atas *gest.* 242 (*occulta fraude r.* 137. vulpino corde *Mar.* 666). vindictam poenali lege -andam *Gong.* 375. de poena iam ritanda *Gong.* 455. his procerum dampnis magna feritate -atis *Pel.* 125. funeris magni fit pompa -ata *Gong.* 489 *add.* in tumultu absque dolore -ato *prim.* 551. -at regredi *Dulc.* 4, 4; *cf. paratus*. parator mundi rerumque *Gong.* 1. paratus] complectens animo praeccepta -o *prim.* 255. (*Christus*) auxilium, spes solamenque -um eius praesidium devota mente precantum *Theoph.* 209. laqueos omnes captare -os *Theoph.* 106. parce (victum) illi praebitum ire *Pasn.* 7, 6 (*cf. Pel.* 379 -ius satiatae cum *adn.*). loquere -ius, ne irascar *Sap.* 5, 17. parcere *absolute: Agn.* 182. 197. *Gall.* 9, 3. *Dulc.* 11, 2. rex pie. Hrotsvithae -ens miserere misellae *eccl.* 149 (*cf. Theoph.* 343. *Cal.* 9, 14 qui te -endo occidit et occidendo vivificavit. *gest.* 274); qui tibi dilecto nescivit -ere nato *Mar.* 592. nec scivit proprio -ere iam domino *Gong.* 446 (*dux a clerico adulteri occiditur*). regis ministris *gest.* 77 (*de deo*). (huius) infantiae *Dulc.* 10, 1. 12, 4. *Sap.* 5, 2. 18. infanti simplicitati *Agn.* 150. lacrima anxietati cordis *Gall.* II 9, 2. audaciae *Gall.* II 5, 6. criminibus *Theoph.* 407. nostris culpis *Dion.* 257. -atis talibus alloquiis *Gong.* 156 (*cf. Pel.* 261). nec -am precibus studio certante profusis *Theoph.* 41. parcus] pretii non munere -i *Mar.* 379 *add.* pardus] magnanimes cum -is leones *Mar.* 729. parens, *m.: Pel.* 75 *adn.* *Bas.* 133. *Ag.* 313. *gest.* 671. 1163. ipsum ceu di-

cem venerantur amando -ntem *Theoph.* 28. *de deo Christi patre: Theoph.* 300 (missum de sede -ntis; *cf. v.* 449). caelestis *asc.* 100. *Theoph.* 149. postquam virgo puellaris sine sorde pudoris saeculorum regem peperit propriumque -ntem *prim.* 400 (*cf. Mar.* 301); *f.:* *Sap.* 5, 14 (sancta). *prim.* 432 (regis ut illustrem socrum propriamque -ntem; *cf. v.* 375). 573. *de Maria: -ns* virgo natum lactat pie sola *Mar.* 598 (*cf. v.* 14). dulcis *Theoph.* 446. illustris, sancta *Theoph.* 408; utriusque -ntis solamine destituta *Abr.* 1, 3 (*cf. gest.* 425). *plur. -ntes (Eltern): Mar.* 292. 324. *Pel.* 256. *Agn.* 437. *Gall.* 13, 4. *Sap.* 3, 6. 5, 33. *gest.* 473. praedulces *Bas.* 154. almi *Agn.* 28. praenobiles *prim.* 6. summi *Agn.* 430. (*Vorfahren; huc poterant referri fort. etiam Sap.* 3, 6. *gest.* 473). qui suos omnes vicit pietate -ntes, non minus insignis pompa vincebat honoris *prim.* 19 *adn.* protoplastes *prim.* 533 (*cf. Theoph.* 69 primates). *sic etiam sing.* Adam -ntis *Mar.* 214. veri sese pastoris haberi dignum terrestri carne -ntem *Mar.* 59 (*de Ioachim, patre Mariae*).
parentalis] sollicitudo -is (*pro gen. subi.*) amoris *Agn.* 435.
parentelae claritas ingenuitatis *Dulc.* 1, 1.
parēre] hunc sine matre pater omnipotens genuit, et sine patre mater -iebat eundem *Agn.* 76. soboles, quas peperit *Sap.* 9, 8 (*cf. Mar.* 187. 565. *Theoph.* 278. *prim.* 400). lucem genitrix -itura perennem *Mar.* 570. matris temet -ientis (*τεχούσης*) *Bas.* 134. *Sap.* 7, 2; *add. dat. patris:* haec illi dulcem peperit clarissima prolem *gest.* 121 (*cf. v.* 80); unum vitium -it aliut *Pafn.* 1, 26. voluptas -it poenam, necessitas autem coronam *Dulc.* 12, 3. patrii (*cf. adn.*) census fuerat sibi maxime partus *Gong.* 57.
parēre] quae -ens mundo restaurasti, pia virgo, vitam *Mar.* 15 *adn.* (*serpens,*) licet irrationale sit animal, haut surda tamen aure, quod iussisti, obaudivit. non mea, sed Christi virtute -uit *Cal.* 9, 8; talia iactanti *Pel.* 283. si rite meo sa-

tagis -ere magistro (*i. e. diabolo*) *Bas.* 49. regi *gest.* 103. saevitiae tuae (*Adriani*) satisfaciendo -ebit (*Antiochus*) *Sap.* 5, 36. praesulis imperio -ere negat veniendo *Theoph.* 46. iussis *Mar.* 239. 778. *Gall.* II 8, 2. *Sap.* 7, 1. *gest. prol.* 2, 10. *v.* 671 (devota mente). monitis *Theoph.* 296. *gest. prol.* 2, 16. praeceptis *Gall.* 5, 6 (in omnibus). *Dulc.* 12, 5. suadelis *Theoph.* 90. *gest.* 218.
parili feritate *Gong.* 449. gratiola *gest.* 446.
pariter (*saepe pro 'una'*) *Mar.* 294. 355. 409. 419. 496. 689. *Theoph.* 382. *Bas.* 32. 229. *Dion.* 176 (comitante). *Dulc.* 13, 4. *Abr.* 6, 6. *gest.* 113. 503. 651. 1482. *prim.* 77. 155. 158. 366. 380. 398. 445. 541. 542. 567. numerus p. par et p. impar *v.* numerus.
pars] homo non solum ab eisdem elementis, sed etiam ex magis contrariis -rtibus coaptatur *Pafn.* 1, 4. omnis numerus, cuius -rtes *etc.* *Sap.* 3, 13 (*cf.* 3, 15. 16. 18. 20); ut quae te sequitur, semper -rs (*hominum, 'Partei'*) multiplicetur *Bas.* 60. quaedam -rs . . . -rs . . . *gest.* 174. 176 (*cf. v.* 482). hostilis *gest.* 242. propria *gest.* 258; -rte tua famam didici persaepe sinistram *Gong.* 391 (*i. e. de te, quod ad te adtinet*). nihil nostra de -rte infidelitatis, nihil tibi obviabit contrarietatis *Pafn.* 2, 4; -rtem possessionis, quae ad filias pertinet, excipio, -rtemque ad susceptionem peregrinorum mihi reservo, de reliquo *etc.* *Gall.* 13, 6 (*Drittel; cf. Mar.* 67 *sqq.*); da diversas -rtes huius solvendae hominis (*sc. corpus et animam*) prospere repetere principium sui originis *Pafn.* 13, 3. o adoptiva filia, o meae -rs animae, Maria *Abr.* 7, 2 (*cf.* 2, 1); -rtem nobis vitae praestare perennis *Dion.* 258; famosus iuvenis nutritur -rtibus illis *Gong.* 23 (*cf. Theoph.* 3. *Bas.* 20. *gest.* 456). -rtibus occiduis orbis *Pel.* 12 (*cf. Dion.* 116. 141).
particeps nostrae fragilitatis (*Christus, quamquam deus*) *Cal.* 9, 18.
partiri] o utinam voluissetis meam compassionem compatiendo mecum -iri *Cal.* 2, 1.
partus virgineus *Mar.* 526. 593 (*cf. v.*

- 595). 673. tantus *Mar.* 530. -us post gaudia casta *Theoph.* 161 (*cf.* r. 116). hanc solam consistere dignam ad proprii -um nati *Mar.* 307. (*Annam*) sterilem non tempore parvo spem -us homini nullam conferre fidei *Mar.* 84.
- parum] ac commota p. *prim.* 39 *adn.* parvipendere] dicam digestum. hoc interim -o, quo edisseras, quod magis -o *Gall.* 12, 1. quid, si terream suppliciis? -unt *Dulc.* 2, 2. lenocinia tua -o tuique lasciviam fastidio, sed te ipsum penitus sperno *Cal.* 3, 3. qui haec -et (?), asinum vivit *Abr.* 2, 6 *app.* licet sanguinis superbia nobis sit -enda *Sap.* 3, 6. lenitatem -it pietatis (*tuae*) *Sap.* 5, 19. si flagra -is, acrioribus poenis coartaberis *Sap.* 5, 21.
- parvus] homuncio *Mar.* 725 (*Christus infans*). puer *Mar.* 632. Maria *Mar.* 325. puella *Mar.* 352. virguncula *Mar.* 245. ingenio -am necnon aetate tenellam *Agn.* 179; barbula *prim.* 46. non -a caterva *Theoph.* 317. *gest.* 621. causa gravis non -a doloris *Agn.* 117 (*cf.* *gest.* 172). cibo *Pel.* 192. hunc libellum -o ullius decoris cultu ornatum, sed non -a diligentia inlaboratum I *pr.* 1. ecclesia *prim.* 103. non -i dona lucelli *Bas.* 43. munus *Mar.* 675. praesepe *Mar.* 876. non -am seditionem *Agn.* 345. spatii post tempora -i *gest.* 1177 (spatium *Pasn.* 7, 6. *gest.* 372. tempus *Mar.* 83. 508. *Bas.* 207). non -o terrore *gest.* 577; *cf.* parvipendere.
- minor] aetatis meriti pariterque -oris *gest.* 113 (*cf.* *Pel.* 396). haut -or obsequela venerationis *gest.* *pr.* 1. non -oris diligentia sollicitudinis II *ep.* 11; -orem illo numero summae quantitatem *Sap.* 3, 13. mundus *Pasn.* 1, 2. 3. 18 (*i. e. microcosmus, homo*). terminus *Sap.* 3, 19 (*numeri digestim scripti*); aetate I *pr.* 7. *Dulc.* 1, 5. deitate parem nec maiestate -orem *Agn.* 74. quanto sexus fragilior scientiaque -or *gest.* *pr.* 9.
- minimus] vel summam attingere saltim laudis particulam, virgo, tuae -am *Mar.* 22. -um pannorum filum *Mar.* 626. signis non -is *Gong.* 352. non -ae maestitiae *Gong.* 370; Christi -is *Theoph.* 22; -is mentem laxare rimandis *gest.* *prol.* 2. 2. -um delectationis *Pasn.* 1, 21.
- pascere porcos *prim.* 192. gregem *Mar.* 96 (*cf.* r. 57. 99. 164. 200); invalidam turbam, quam suavit mens -ere saepe sua *Gong.* 214. delictis cibo nutritum -ere parvo *Pel.* 17. populum, quem -ens fidei tibi me sermone nutrivi *Dion.* 221.
- paschae diem *gest.* 325.
- paschalis agnus (*Christus*) *gest.* 25.
- pascua modici foeni *Mar.* 766.
- passibilis] non respuisti fieri homo -is humanitate *Sap.* 9, 6.
- passim] in terra cernens simulachra decora obtuto prono p. volitare minuta *Mar.* 547. p. fantasma recessit *Theoph.* 129 (*zerstört nach allen Seiten*). plures gentes p. habitantes *gest.* *prol.* 1, 5 (*cf.* p. 42. 8. r. orbis). hac fama templi p. resonante sacrandi *prim.* 383.
- passio s. Gongolfi martiris *etc.* inscriptiones *Gong.* *Pel.* (*cf.* I *ep.* 1. *Dion.* *Agn.* *Dulc.* *Sap.* (*bis*; *cf.* 5, 17). ipsa, quam toleratis, me urget -o *Gall.* 9, 2 (*mich hat dieselbe Schwäche befallen wie euch*).
- pastor] agmen tenerum Christo -ore regendum *Pel.* 43. verus *Mar.* 54. *asc.* 62. *Theoph.* 311. pius *Theoph.* 413. (*Petrus*) gregi iussus praecae fidei princeps, ecclesiae -or si iure sacratae *Theoph.* 269 (*cf.* r. 2. *prim.* 164). ecclesiae -or Brun nascitur almae *gest.* 53 *adn.* -orem fidum (*Basilium*) quo (*deus*) confortaret in hostem *Bas.* 233 (*sancti necnon -oris amandi r. 233*). quo bonus errantem -or ovem turbae proprii iunxisset ovilis *Bas.* 21 (*cf.* *Abr.* 7, 15).
- pastus] (*Christus me*) dulci -u cibavit *Agn.* 96 (*spir.*).
- patefacere] Iohannes virgo caelum vidit -factum *Ioh.* 1. caelis -factis *Dion.* 67 (*cf.* *asc.* 117). (*Christus*) ascensum graduum cunctis -fecit in aevum, per quos ad patriam tendunt remeare relictam *Mar.* 22.
- patenter] ecce, p. adest dominus *Mar.* 851. quo iam p. detegere dubio causae secreta remoto *Pel.* 375. decus talis praestabo p. bo-

- noris *Theoph.* 118. amborum pig-
nora corporibus sacris abscisa p.
ab ipsis *prim.* 172 (*ne quis de auc-*
toritate reliquiarum dubitet).
pater de hominibus: *Pel.* 151. 172.
Bas. 106. 111. *Agn.* 53 *app.* *Gall.*
2, 6. *gest. prol.* 2, 15. v. 47. 56. 67. 78
(-tre defuncto; cf. v. 38. 485, *sed*
cum app. ad v. 486). 142. 434. 439. 609
sq. 613. 750. 1141. 1163. *prim.* 71. 73.
566. hunc sine matre pater omni-
potens genuit, et sine -tre mater
pariebat eundem *Agn.* 73. 76. de-
terior -tribus (*Vorfahren*) *Pel.* 73.
dulcis -trum cura tuorum *gest.*
prol. 1, 10 *adn.* locus, quem tra-
dunt veteres Tul vocitare -tres
Gong. 494; nomen venerationis (*prae-*
cipue de ss. Basilio, Abraham, Paf-
nutio): *Pasn.* 1, 1. 3, 8. 5, 1. 8, 1
(bis). 12, 1 (quis loquitur? Paf-
nutius, pater tuus). -ter et ma-
gister meus Abraham *Abr.* 7, 2.
-ter et dominus meus Antonius
Pasn. 11, 2. almus *Bas.* 209. 219.
amandus *Abr.* 7, 15. carus *prim.*
547 (*nonnarum Oddo dux*). sanctus
prim. 121 (*papa*). venerabilis *Pasn.*
13, 1. venerandus *Cal.* 9, 22 (*Io-*
hannes). *Abr.* 4, 1. *Pasn.* 7, 1. 12, 4.
quem devota -trum divinis cura
suorum (*Paten?*) obsequiis primis
signavit ab annis *Theoph.* 7. blan-
dis -trum monitis *Gong.* 348 (cf.
v. 341 magnis procerum precibus
seniorum). hocque domus -tri
(*Hausvater*) narraverunt (*subulci*)
prim. 200 (cf. v. 190 viri cuiusdam);
de deo patre: *Mar.* 223. 871. *asc.* 23.
23. 132. 136. 142. *Theoph.* 351. *Bas.* 187.
Dion. 182. *Sap.* 9, 6. 9. *gest.* 61. 249
app. 329. almus *Mar.* 304. *prim.* 589.
caelestis *Theoph.* 299. celsithronus
Agn. 319. clemens *Mar.* 209. omni-
potens *asc.* 54. *Agn.* 73 (v. *supra*).
summus *asc.* 67. *Theoph.* 165. 278.
Dion. 138. supremus (*supernus*)
Mar. 218. 879. rerum -trem *Ioh.* 2;
de diabolo: hic -ter ipse doli sce-
leris doctorque maligni *Dion.* 155.
mortis -trem *Theoph.* 315.
patera] scientiae guttulam de plenis
sciorum -is effluentem *Pasn.* 1, 19.
patere] quia nulla -ebat ianua *gest.*
527. ecce -ent agno libri secreta
perempto *Ioh.* 12; cf. patet.
paternitas] et ego te propriae prolis
vice excolo. -atem tuam repudio
Sap. 5, 17. quod iubet tua -as, non
recusat subitum ire mea vilitas
Pasn. 7, 11.
paternus] affectus *Sap.* 5, 16. amor
Sap. 3, 4. auxilio (*Christi*) protecta
-o *Agn.* 232. colloquium *gest.* 608
(i. e. patris; *adi. pro gen., ut sae-*
pius). consilium *Bas.* 125. dextra
asc. 138. hortatu -o *Pel.* 260. im-
perium *Mar.* 773. iussa *gest.* 1156.
monitio *Abr.* 2, 1 (*pl.*). 7, 7. monita
gest. prol. 2, 16. -o more *Gall.* 2, 4.
Abr. 7, 2. pietate -a *Bas.* 26. *Agn.*
335. *prim.* 144 (*tua*). regnum *asc.* 41.
gest. prol. 2, 22. v. 30. 79. 489. virtus
asc. 66.
patet] p. (*sc. rem ita esse*) *Gall.* 1, 4.
Cal. 9, 32. a. c. i. *Theoph.* 363. *Agn.*
281. quod patet in libro regis
scriptum Salomonis (*sc. esse?*) *gest.*
302.
pati absolute (i. e. mortem pati, de
Christo et martyribus): *asc.* 39. *Dion.*
90. I *epil.* *Sap.* 5, 16. sanctorum
corpuscula passa virorum *Pel.* 342;
abiectionem *Dulc.* 5, 1. contemp-
tum *Agn.* 349. damnum *Mar.* 620.
Theoph. 116. *Gall.* 2, 4. nulla puella-
ris -ior detrimenta pudoris *Agn.*
105. dolorem *Cal.* 4, 1. *Abr.* 3, 1
(cf. *Dion.* 138. *Cal.* 9, 15). (*Maria*
conversa) corpus tenerum animae
cogit -i imperium *Abr.* 9, 3. in-
iuriam a propria creatura *Pasn.*
1, 1. iura mortis *Agn.* 386. moram
prim. 240. mortem *Mar.* 62. *asc.* 53.
capitis poenam *Mar.* 663. passus
gravem secreta mente pudorem
Mar. 101. mortis supplicium *Dion.* 2.
talem suspicionem *Mar.* 665. tae-
dium *Pasn.* 7, 8 (*supra* taedet me
morarum). tormenta *Dion.* 189. nec
terrenorum -iatur vim dominorum
(*coenobium*) *prim.* 153; *cum acc.*
pronominis: *asc.* 51. 59 (quod ipse
-i respuit, nos ferre suasit). *Bas.*
111. 208. *Gall.* II 8, 1. *Dulc.* 7, 1 (bis).
Cal. 2, 1 (aequum est, ut communi-
cata invicem compassione -iamur,
quicquid etc. . enuclea, quid
-iatis). 5, 1. *Abr.* 3, 2 (bis). 13. *Sap.*
6, 1. non hoc languoris signum,
sed fortis amoris, quod contrista-
tus -eretur filius eius *Agn.* 125;

- i. e. admittere, non impelire*: turpe si -eris. non -iar *Gall.* II 1, 1. non -itur talem Christi miles amorem *Pel.* 235. (*deus*) non solum peccantes -itur, sed etiam poenitentibus praemia gratis largitur *Pasn.* 12, 6; vix -iens tantae praeconia causae *Mar.* 227. poenas spirituum -ior vix nigrorum *Bas.* 199 (*kann sie kaum aushalten*). quod delicatae teneritudo mentis aegre -iatur difficultatem tanti laboris *Pasn.* 7, 7. vix germani damnum -iens grave cari *gest.* 191 (*cf. r.* 317). dilectae matris mortem graviter -ientem *gest.* 440; ut . . . *Gall.* 12, 5. *inf. Theoph.* 159 (*non*; *cf. Cal.* 9, 31). *Sap.* 5, 19. a. c. i. *Gong.* 456. *Agn.* 403. *Gall.* 12, 8. *Cal.* 9, 21. *Sap.* 2, 2. *gest.* 529.
- patientem mentem *Theoph.* 67.
- patienter *Mar.* 160. 560. asc. 8. 51. *Theoph.* 62. *Dion.* 184. bene p. *Mar.* 509.
- patientia clemens (*Christi*) *Cal.* 9, 19. o Christe, quam miranda tuae circa nos benignitatis -a, qui te scientes vides peccare et tamen tardas perdere *Pasn.* 3, 5.
- patrare] per quam sunt crebro miracula tanta -ata *Agn.* 404; summum pontificem (*Iohannem XII.*) quaedam perversa -antem *gest.* 1495. contra propositum nec quid -are profanum *prim.* 405. omnes culpas in me -atas *Theoph.* 220. facinus *Cal.* 9, 4. 11. *Abr.* 3, 4. scelus *Gong.* 345. hoc ut quantocius posset -are malignus (*i. e. diabolus*) *gest.* 732.
- patria *Mar.* 100. 240. 310. 658. *Pel.* 178. *Gall.* 1, 1. 2, 2. II 2, 1. 3, 1. 4, 1. *Sap.* 3, 6. *gest.* 90. 672. 674. 691. 712. 1165 (*cf. r.* 1177). 1170. eiusdem populi -am petiit scelerosi *gest.* 385. amanda *gest.* 207. 335. cara *Pel.* 169. *gest.* 201; *Legend*: quaedam impudens femina moratur in hac -a *Pasn.* 1, 23. sive sis huius -ae indigena sive advena *Pasn.* 2, 2; cives -ae caelestis *Pasn.* 1, 27 (*cf. Theoph.* 142). tibi -am reddi supernam *Bas.* 114.
- patriarcha] Abrahæ -ae *gest.* 192. tali felix -a nepote *Mar.* 65 (*de Ioa-chim*).
- patrium] -i censûs *Gong.* 37 *adn.*
- patrius] coloni *Gong.* 305 (*Land-leute*); arva *gest.* 603. orae *gest.* 57 sedes (*pl.*) *Dion.* 19. urbs *Mar.* 54. 681; mores *Pel.* 40. affectus (*inn.*) *gest.* 441.
- patrona (*cf. app.*)] iam -a effecta te parientis *Sap.* 7, 2.
- patronus] plangebant cuncti carum tanti -i, ipsius famuli maxime mei miseri *Gong.* 491 (*de duce*). et regnum sub -o staret bene tanto *gest.* 670 (*de Liudulfo*); praestolata suz-gavisa mente -um *Mar.* 252 (*ihren Eheherrn*); de sanctis: refoventur amore -i *Gong.* 521. caelitus dati -i *Pel.* 413. tanti *Dion.* 243. -orum piorum *prim.* 385 (*s. Anastasius et s. Innocentius papae patroni sui monasterii Gandeshemensis, cf. r.* 438, et *Oddonis ducis, r.* 317).
- patulus] orantes, aditum iam fieri -um *Gong.* 230 (*i. e. patefieri*).
- paucus] pretii non munere -o *Pel.* 2. (*cf. Mar.* 379 *add.*). non -o tempore *Pel.* 367; non -is hostibus *Pel.* 36. post annos -os *prim.* 469. -orum post intervalla dierum *Theoph.* 11 (*cf. gest.* 1187); *subst.*: -is ac solimmodo familiaribus meis II *ep.* 41 *bu.* *cf. Pasn.* 1, 24 (*opp. omnes*). *gest.* 260. 697; -is te volo *Gall.* 2, 1 *adn.* filias affabar -is *Sap.* 3, 5. supra -is memoratus *gest.* 418.
- paulatim] iam tunc clementis p. gratia patris incoepit radiis mundi lucessere clavis *Mar.* 309. suadete illi p. mysterium nostrae *Sap.* *Gall.* 6, 1.
- paulisper substitit *Gong.* 97 (*cf. Paj.* 4, 4). siluit *Gong.* 231.
- pauperes (*semper de eorum susceptione agitur*)] *Mar.* 618. *Gall.* 13, 1. *Abr.* 1, 4. 7, 14.
- pausare] -avit cara palmae Maria sub umbra *Mar.* 753. commodè -o in craticula, ceu in tranquilla navicula *Sap.* 5, 10. competat in loco -ando sileasco *gest.* p. 1 (*tota imago comparanda est*).
- pavere] talibus et verbis terribiliorum -entis *Theoph.* 211 (*non aut anticipatione*). admirando -et, scilicet sed pectore gaudet *Agn.* 34.
- pavescere] ne trepidas (*cf. app.* 20. perturbata -as *prim.* 32. ad commenta *Sap.* 4, 1.

pavidus] processit -us *Mar.* 471; se-
veritas tuae correptionis concussit
penetral -i cordis *Pasn.* 3, 6.

pavitare] sat -ant, puerum laedique
timebant *Mar.* 720 (*cf. Gong.* 419.
Theoph. 158). quam super insolito
-antem signo *Mar.* 734; si respicio
terrani, -at tremefacta *asc.* 47.

pavor] viscera discutiebantur timore,
membra contremuere -ore *Abr.* 3, 13.
-ore concussa corruui *Abr.* 7, 7.

pax] fuerat -x undique nostris *gest.*
160. quo -x ecclesiae fieret stabi-
lita (*i. e. stabiliretur*) sacratae *gest.*
145. mandatelis secretius actis,
quae fuerant -cis necnon prae-
dulcis amoris *gest.* 642 *adn.* -cis
defectus, civilis concordia *Sap.* 1, 4.
summo cum foedere -cis *gest.* 1164.
(*nuntio*) -cem regnique triumphum
prim. 59 *adn.* dux Conradus cum
-ce reversus *gest.* 697 (*cf. v.* 695 et
Mar. 248). -ce data rediit *Gong.* 88
(*cf. Ekkeh. Walth. v.* 71 -cem det
atque resumat: *Anz. der Zs. f. d.*
Alt. tom. XLV p. 15). si Iulianus
sit tuus dominus, habeto -cem cum
illo et utere eius gratia *Gall.* II
7, 1. civilis *gest.* 18 (*cf. Sap.* 1, 4).
concors *gest.* 30. iusta *gest.* 749.
optata *gest. prol.* 2, 22. Romana
Gall. 1, 1. 9, 3. simulata *Pel.* 61.
tranquilla *gest.* 1499; caelorum -x
vera *etc. Mar.* 750. -x vobis, fratres
asc. 109. -cis alumnus *Pel.* 196.
perpes concordia *Agn.* 86. osculum
Sap. 5, 14. ecce meam stabilem
vobis do -cem ac vobis ipsam
-cem dimitto perennem *asc.* 111 sq.
dies -cem portans *gest.* 368 (*de na-*
tali domini; cf. v. 365 et *Mar.* 580).
vade in -ce *Gall.* 2, 6. *Pasn.* 3, 12.
7, 16. abite in -ce *Sap.* 9, 2.

peccamen] nostrorum acerbitas -inum
Abr. 7, 11.

peccare *Theoph.* 402. *Bas.* 13. *Cal.* 9, 19.
Abr. 7, 11. 14. *Pasn.* 3, 5. 4, 4. 12, 6.
gest. 271. irremediabiliter *Abr.* 7, 11.
humanum est -are, diabolicum in
peccatis durare *Abr.* 7, 6; in qui-
bus maxime -assem II *ep.* 12 (*sc.*
in meo opere).

peccator *Bas.* 217. *Cal.* 9, 19. *Abr.* 9, 5.
nimium -or *Theoph.* 172.

peccatrix] me -cem visitare *Pasn.*
12, 1.

peccatum] -i grave onus *Cal.* 9, 23.
mortiferum profundum *Bas.* 190.
-um lapsus deflevit ab ore *Theoph.*
267. -o noster moriens periit frater
Theoph. 419. a -o immunis *Abr.*
7, 6. -orum enormitas *Abr.* 7, 9.
-a (abicere) *Abr.* 7, 14. plangere
Abr. 6, 5 (*bis*). lapsa in -is corruui
Abr. 7, 5. in -is durare *Abr.* 7, 6.
-um lapsus deflevit amarum *Bas.*
214. nullum enim (tam) grave
-um, nullum tam immane est de-
lictum *Pasn.* 3, 8 (*cf. Abr.* 7, 10).

pectus] positam supra sua -ora car-
tam *Theoph.* 379. verberibus pulsa-
vit sedulo -us *Bas.* 152 (*cf. Abr.* 3, 5).
gemellae -oris (*virginiei*) particulae
Sap. 5, 9 (*bis*); -oris obsessum
antrum *asc.* 32 (*cf. I pr.* 8 *app.*).
callum *Sap.* 5, 17. (in)constantia
Gall. 9, 2. 12, 5; (*diabolus*) fertur
quorundam -ora bile tanto pene-
trare *gest.* 321. laetus secreto -ore
factus *Bas.* 211. volvebat -ore
prim. 39. imo de -ore *gest.* 311.
tristitiam pellit de -ore cunctam
Theoph. 63. invidii (*cf. s. v.*) quic-
quid sub -ore tristi gessit *gest.* 488
(*cf. v.* 269). infantile *Abr.* 2, 6. iu-
venile *Abr.* 3, 4; -ore clementi
prim. 147. constanti *Mar.* 134 (*zu-*
versichtlich; de iurante). 638 (*de*
magis). devoto *Mar.* 460. *Bas.* 252.
gaudenti *gest.* 583. lae(ta)to *Mar.*
205 (gavisus). 263. 475. 789. *Agn.* 334
(gaudet). maerenti nimiumque
dolenti *gest.* 259. miseranti *asc.* 147.
Pel. 338. miti *Bas.* 6. *prim.* 157.
obstinato *Gall.* II 6, 1. prompto
Pel. 331. ridenti *Bas.* 97. 261. sub-
misso *Bas.* 9. tacito *gest.* 599. tur-
bato *Bas.* 172. *Agn.* 350.

pecunia non modica *Abr.* 4, 3.

pecus, -oris] Ioseph -ori sociatae
(*ferae*) *Mar.* 744.

pecus, -udis] pisciculos, -udes, ser-
pentes atque volucres *Mar.* 130.

pelagus] per -i calles vasti *Mar.* 818.
qui pluviae guttas, -i quoque solus
arenas potes (*numerare*) *Mar.* 878.
sicut scintilla silicis -us nequit
inflammare *Abr.* 7, 11.

pellere] quidam de patria longe
-untur amanda *gest.* 335. lactis
dum gurgite vixit. hinc (*a lacte?*
deinde?) pulsus . . *Gong.* 44 (*sic de-*

- pellere *Verg. al.*). animam pro te de corpore pulsam *Agn.* 389. tristitiam -it (*ipse*) de pectore cunctam *Theoph.* 63. gravis pulso terrore timoris *prim.* 54.
- pellis] haedinae -is austeritate *Pasn.* 7, 3 (*opp.* ovini velleris mollitie).
- pelvis] ecce palatinus -em manibus tulit unus, implevit limpha quem cito conspicua *Gong.* 261.
- pendere] ipsius e matris gremio spes -et in (*deo*) *Gong.* 29 (*cf.* *Agn.* 243). consors omnis devotio plebis affectu tenero cordis -ebat in (*Theophilo*) *Theoph.* 27. salute tua -et tantum mea vita *Pel.* 165. tuo arbitrio -et, quot . . *Gall.* 9, 3.
- pendere v. parvipendere.
- penetral cubilis *Pasn.* 3, 4. -alia caeli *prim.* 36. (*diabolus fraude*) viri pulsat -alia iusti *Theoph.* 70 (*cf.* *Pasn.* 3, 6).
- penetrare] patriam relinquere caram necnon Hispaniam vinctum -are superbam *Pel.* 170 (*de obside*). Italiam forti manu *gest.* 612. baratrum profundum *Dion.* 79. guttur ense inmisso *Agn.* 405. aethra *prim.* 65. coeptae scrupulum disputationis capedine mentis vix -are quimus. *Pasn.* 1, 8 (*cf.* *gest. prol.* 2, 26). mentes bile tanto *gest.* 322.
- penitus cum *adi.*: *Gong.* 454 (*immemor*). II *pr.* 6 (*dissimilis*). *gest.* 1148 (*fidelem*). quod non est illo p. sapientior ullus *gest.* 64; cum *verbis*: *Mar.* 702. 779. *Theoph.* 142. *Bas.* 86. 125. *Gall.* 12, 3. *Dulc.* 1, 5. *Cal.* 3, 3. 8, 3. *Pasn.* 4, 5. 7, 11. *Sap.* 1, 1. 5, 25. tui votum p. pessumdabo vanum *prim.* 317. hoc quia nec p. scio, quid . . *Mar.* 113 (*i. e.* quia hoc penitus nescio). cuius nos p. expurgare nequimus facti II *pr.* 1; estne hic aliud (*cubile*) penitius (*adi.*?), in quo possimus colloqui secretius? *Pasn.* 3, 3.
- penna] (*Anna*) cernit pullos plumeris volucres circumdare -is *Mar.* 121. (*angelus*) aurivagis revolans secat aethera -is *Mar.* 147.
- pensare] quam aequa lance (*deus*) singulorum merita -at *Cal.* 9, 6 (*cf.* *Pasn.* 12, 5). si tamen sanae mentis examen accesserit, quae res recte -are non nescit *gest. pr.* 9.
- peplos] ante dies noctis -o reiatat Olympo *Gong.* 335.
- per- et prae- adiectis quo notione discrimine praefigantur, ut clarius appareret, exempla hinc exclusa in indice grammatico omnia collocari.
- peragere] caedibus innumeris -acta *Dion.* 203. nobile colloquium longo sermone -actum *Mar.* 529 (*cf.* *prim.* 354). tali coniugio Satanae cum fraude -acto *Bas.* 134. felici cursu (*spir.*) -acto *Pasn.* 12, 5. prudenter -acta expeditione *Gall.* 2, 5. facinus *gest.* 271. gloriola surgentis nre -acta *asc.* 13. ne locus illiciti fortius ullius -agendi *prim.* 413. iuramento cogente -acto *gest.* 1492. martyr. damno capitem -agendi *Dion.* 36 (*cf.* *Pel.* 304). mysterium misae *Theoph.* 472. negotium *Pasn.* 2, 1. poenitentiam *Pasn.* *inscr.* orantis precibus iam rite -actis *Agn.* 34 (*cf.* *Dion.* 272). hac tam tristitia tandem ratione (*Ferrinschung*) -cta *Dion.* 65. vota *Pel.* 34. quae iubet *Gall.* 1, 3. quo -acto *Gall.* 12, 3; mensibus hinc senis cursu volante -actis *prim.* 563 (*cf.* *Mar.* 672).
- peragrarere] Italicum -averat undique regnum *gest.* 633. civitates villaeque *Abr.* 3, 16. segetem rapido cursu *gest.* 573.
- percellere] (*imp. Iulianus*) divina percussus est ultione *Gall.* II 8, 2.
- percipere] qui cito conversi Christo-que reconciliati eius perciperent mitis munus pietatis *Dion.* 57. palmam *Sap.* 5, 1. aeterna *Sap.* 5, 16. in quo percipiatur (*humana musica*) *Pasn.* 1, 17. quae commoneo. sensu bene percipe prompto *Pel.* 152 (*cf.* *Abr.* 7, 7).
- percontari] incepit -ari, quis . . *Agn.* 128.
- percurrere spatium tantum *Mar.* 121. totos fines orbis *Gong.* 335. florum campum *Mar.* 254. zodiacum circulum *Abr.* 2, 5. locum *gest.* 576; viam coeptam *gest.* 337 (*ad finem*); multiplices fraudes *gest.* 21. ut gesta caesaris augusti metris -ere ratione *gest. pr.* 3.
- percussor] sub ictu -oris *Sap.* 5, 11 (*cf.* 5, 14. 28. 7, 1). -oris filius *Gall.* *inscr.* (*Terrentiani praesidis*).

percutere] -ssus gladiis *gest.* 286. (*columba*) descendens terram rostro -sserat illam *prim.* 268. percutite, si possis, contra me, Carpe, rebellis *Dion.* 87. terrore gravis -ssus corde timoris *gest.* 361; (*ut*) crediti talentum ingenioli sedulae malleo devotionis -ssum aliquantulum divinae laudationis referret tinnitum *I pr.* 8.

perdere] (*adulter mortuus*) vita mercatam -diderat ganeam *Gong.* 472. (*diabolus*) dedignans animas sese iam -dere tantas *Dion.* 153 (*utpote quae in tempore converterentur*). gaudia perpetuae quondam male -dita vitae *asc.* 6 (*cf. Mar.* 16). Christus, qui proprios patitur non -dere sanctos praeclari modicum capitis capillum *Pel.* 317. ubi est angelica illa, quam in terris egisti, conversatio? prorsus -dita *Abr.* 7, 3 (*synon.* evacuata); i. e. necare: prolem caelestis regis *Mar.* 667 (*cf. Agn.* 277. 354. 366 flammae -dunt carnifices urendo primitus omnes). sperabant illum variis mox -dere poenis hos, qui . . *Mar.* 844. te ipsum et nos -des *Dulc.* 14, 2 (*bringst uns alle ins Unglück*). tanta insignia absque retractatione -dere *Pasn.* 4, 5 (*sc. cremandis divitiis*); tantas animas -didisti *Pasn.* 3, 5 (*ad meretricem*). (*diabolus*) nostras fragiles iactat se -dere mentes *Bas.* 175. semet ipsam -didit *Pasn.* 7, 4 (*cf.* 1, 25); de deo: ipsos vindicta volui non -dere iusta *asc.* 52 (*cf. Bas.* 13. *Dion.* 83. *Pasn.* 3, 5. *gest.* 279). de diis gentilium: di vos -dant *Dulc.* 13, 2.

perdiscere] nec quid de nato sese -ere rege *Mar.* 691. quis -ere posset, an *Agn.* 237.

perditio] haec -o quadringentarum auri librarum (*quae cremantur*) *Pasn.* 4, 3; *spir.*: proles -onis *Theoph.* 103 (*diabolus, immo antichristus; cf. adn.*). proditor (sui) totum se -oni sponte dedit *Theoph.* 125 (*cf. Pasn.* 10, 2). *cf. Theoph.* 229. *Cal.* 9, 13. 14. 22. 24. *Abr.* 3, 6 (quam gravis). 14. 6, 3. 7, 5. 8, 3. 9, 4. *Pasn.* 3, 5.

perducere] tunc rex Pelagium iussit -cere secum *Pel.* 177. magus er-

rantem mox ad concilium -cebat scelerosum *Theoph.* 108. (*deus*) -cat te ad gaudia aeternitatis *Gall.* 13, 7. ducite (*illam*) ad lupanar sine honore. non -cent *Dulc.* 12, 5. ut Hireniam ad cacumen montis -cerent *Dulc.* 13, 3 *add.*

perdurare] studio mentis bene -avit in illis (*sc. precibus*) *Mar.* 366.

peregrinus] viduis, -is atque pupillis *Mar.* 68 (*cf. Theoph.* 23). contigit languidos de longinquo -os undique collectos accelerare citos *Gong.* 307. partem (*substantiae*) ad susceptionem -orum mihi reservo *Gall.* 13, 6. inclite papa, tuis ne sis durus -is *prim.* 134 (*Pilger*).

peremptor Mortis *Dion.* 89.

perennis] de deo vel Christo: lux *Mar.* 570 (*cf. totam imaginem*). pater *gest.* 61. pontifex (s. v.) *gest.* 54. proles *Theoph.* 351. rex *Mar.* 313. 374. 587. 639. 834. 855. *Pel.* 52. 299. *Theoph.* 416. *Bas.* 210. *Agn.* 3. *Ioh.* 17. *gest. prol.* 1, 2. v. 35. 300. 352. 647. 1512. *prim.* 72. 78. 148. 306. 565. trinitas *Sap.* 5, 27; ceterum *adi. pro adr.*: tu quia sola potenter eris regina -is *Mar.* 516 (*ad Mariam*). o fili mortis merito damnande -is *Agn.* 61. Hathumodam his (*monialibus*) habitu similem fieri sociamque -em *prim.* 110 (*cf. v.* 308 *app.*); dulcedo *Mar.* 812. fides *Agn.* 109. fons (*divinae*) pietatis *Theoph.* 367. grates *Agn.* 378. laus *prim.* 394. maiestas *Dion.* 217. merces *Dion.* 137. pax *asc.* 112. requies sine fine -is *gest.* 405 (*cf. prim.* 560). tripudium *Sap.* 5, 30. virtus *Mar.* 724 (*cf. v.* 814). vita *Dion.* 258.

perenniter *Mar.* 43. 322. *Pel.* 312. *Bas.* 264. *Dion.* 195. *Agn.* 318. 450. *prim.* 590.

perfecte] nunc quidem gaudeo, sed tunc tandem p. exultans gaudebo, quando . . *Sap.* 5, 27. papae, quam pulchrae, quam venustae, quam egregiae puellulae! p. (?) decorae *Dulc.* 2, 1 *add.* tanto celerius (*reniam*) mereberis, quanto -ius humiliaberis *Pasn.* 7, 14.

perfectio] unde moram templi patitur -o nostri *prim.* 240.

perfectus] ne non -um remaneret opus bene coeptum *prim.* 247. te

(*Christum*) -um deum hominemque verum *Sap.* 9, 7. quoadusque haec eadem Thais resurgat -a ut fuit homo *Pasn.* 13, 4; haec -orum sunt conservanda virorum sudori, quis posse dedit sapientia patris omnia compositis sapienter dicere verbis *gest.* 246 sqq. (cf. *app.*). -um specie plenumque decore *Agn.* 331 (cf. *Dulc.* 2, 1 *add.*). cum scientia longe excellentius sitis -i *II ep.* 3. (mens invida) in sui comparatione -iores ambit vilescere *Cal.* 9, 31; aetas *Mar.* 421 (i. e. *matura*); mentis amor *gest.* 451. bonitas *gest.* 89. fides *gest.* 737. virginitas *Bas.* 28; ille numerus -us dicitur, qui suis aequus partibus nec auget nec minuit *Sup.* 3, 16 *adn.*

perferre] sententiolam loeti -ferre supremam *Pel.* 60 (*über sich ergehen lassen*). (*Christus mortem*) nostri causa patienter -tulit ergo *asc.* 8. nostri causa qui -tulit ergo ob propriis tangi sacraque pulsari crebris sua terga flagellis *Theoph.* 304. Anna obprobrium patienter -tulit istud *Mar.* 169.

perficere] his bene -fectis *Theoph.* 205 (cf. *prim.* 375). hoc ubi -fecit *Theoph.* 125. quod devote agitur, facile -ficitur *Abr.* 8, 1. quod votis gerimus, factis bene -ficiamus *prim.* 145. officium iniunctum *Sap.* 5, 35. nefas *Cal.* 9, 12 (cf. *gest.* 339). quod facturus eris, hodie -fice *Gall.* II 5, 7 *add.* ut in me -ficiatur voluntas divinitatis *Abr.* 7, 17. quis opus ad templi pertingens traditur ornatum studiose -ficiendum *Mar.* 560 (cf. *r.* 352 *app.*). cellulam *Pasn.* 7, 6. s. coenobium *prim.* 291 (cf. *r.* 256. 373). ad -fecti defensionem opusculi I *pr.* 5. qui coeptum -fecit opus *prim.* *prol.* 6 *r.* 83; sicut pressi excellentesque soni armonice coniuncti quiddam -ficiunt musicum, ita dissona elementa convenienter concordantia unum -ficiunt mundum *Pasn.* 1, 6. sicut maior mundus ex IIII contrariis elementis -ficitur, ita et homo non solum ab eisdem elementis, sed etiam ex magis contrariis partibus coaptatur *Pasn.* 1, 4 (cf. 1, 13. 14). denarius nume-

rus, qui duobus lustris -ficatur *Sap.* 3, 12.

perfidus] populator urbis *Pel.* 7. gens Saracenorum *Pel.* 24 (*ungläubig*).

perfodere] martiris egregiae iugulum -fodit avare *Agn.* 406. funda machinali, crebro bellantes sax. quae -fodit hostes *Pel.* 279. tandem *Ag.* et Chion. concremari et H. iussit -fodi *Dulc.* *inscr.* (*sc. sagittas*; cf. 14, 2). spiculis -foassus amoris *Bas.* 37. *Agn.* 111.

perfrui] quo nostra -i possis amicitia *Sap.* 3, 3. aeternis gaudiis *Gall.* II 7, 1. aeternis bonis *Sap.* 5, 14.

perfundere] serpentinis -sus venenis *Cal.* 9, 12. tu dignare tuae -ndere corda famellae Hrotsvithae r. tis pie gratiolae *Gong.* 11. animam caelestis -sam luce nitens *Agn.* 415. locum, quem lux -derat ipsum *prim.* 201. verecundari grat. que rubore -ndi *II pr.* 4.

perfungi] officio vice rectricis -cta prioris *prim.* 481.

perfurere] cur manet *Cal.* gravi r. ta modestus, nec -it solito more et amore Drusianae? *Cal.* 9, 27.

pergere i. e. ire (numquam proprii notione continuandi)] absolute: *Mar.* 649. 842. *Gong.* 263. *Pel.* 117. *Dion.* 24. *Gall.* 7, 2 (*de imperatore et exercitu*). *Pasn.* 6, 1 (mecum; cf. 2. 4. *Sap.* 5, 1). *prim.* 258. ascenso egypto *Dulc.* 13, 4; per pelagi calies r. ta *Mar.* 818. e patria *Gong.* 424. in Egyptum *Mar.* 697. in longinquas -ens per devia terram *Mar.* 57. ad patriam urbem *Mar.* 545. exurgens subito, vultu quoque. r. sereno ad portam subito. q. ta dicitur aurea vulgo *Mar.* 346 *r.* 251). ad palatium *Sap.* 2. 2. ad ecclesiam mecum cras -ito sacram *Bas.* 164. ad loca coenot. *prim.* 389. ad nos -endi calles *gest.* 385. Romam *gest.* 591. *prim.* 121 illo *Pasn.* 2, 6 (cf. *Mar.* 543 *add.* -endi pariterque manendi quo relet libertatem *gest.* 303. ad astra *Mar.* 203 (*de angelo*). ad astra *asc.* 126. sursum *asc.* 115; securus -e (cf. *Gall.* 4. 2) imperio populi Christi subiungere multos *Mar.* 126. -eret ut (*exercitus*) gentem cum delere fidelem *Pel.* 117. 257

- stultitiae -as ut reddere tantae *Bas.* 121 (*i. e. ut reddas; sicut habitum ire etc.*). *cf. Dion.* 207. *gest.* 196. 562.
- periculosae delectationi *Pafn.* 3, 7. res civibus -a *Pafn.* 1, 23.
- peric(u)lum. cuius? tui reiue publicae, quam gubernas *Dulc.* 1, 3. fateor, -um *Sap.* 1, 5; ineundi praemium -i *Gall.* 1, 4. ego illos gratis, qui me -is, qui se inimicis? *Gall.* 12, 9. (*deus Oddonem*) protexit de millenis persaepe -is *gest.* 255; tanti sub fasce -i *Agn.* 231. te sub hoc -o invocamus *Gall.* II 7, 2.
- perimere] *de martyribus*: gladio est -emptus *Gall.* II 4, 1 (*cf. Dion.* 202. *Sap.* 6, 3). agno -empto *Ioh.* 12. -imantur, non palam, sed nimium occulte *Gall.* II 6, 1; *ab hostibus*: en undiquesecus circumdamur, vulneramur, -imimur *Gall.* 9, 1 (*cf. 9, 3*); Christi virtute -emptus *Agn.* 269. esse sua nostram monstrat cum morte -emptam *asc.* 16.
- perire] cave -ire exemplo illarum *Dulc.* 12, 1. iuveni -eunti *Agn.* 289 (*i. e. mortuo*). miserabiliter *Sap.* 5, 10. morte *Gong.* 456. Fortunatus serpentinis perfusus venenis -iit *Cal.* 9, 12 (*cf. Pel.* 282. *gest.* 236). ictibus angelici gladii *gest.* 270. morsu serpentis *Cal. inscr.* -eo, nisi . . *Cal.* 6, 1; *spir.*: peccato noster moriens -iit quia frater, sed, postquam -iit, per te, sacra virgo, revixit *Theoph.* 419. turpiter absque mora -ies *Bas.* 124. meae dextrae plasma -ire *Dion.* 93 (*cf. Abr.* 9, 6. *Sap.* 9, 6). miserabiliter *Abr.* 3, 3. sic periturus: anima *Theoph.* 192. se quia credebat causis totam -is *Gong.* 561. mundum merito -um *gest.* 367 (*cf. Mar.* 895. *Theoph.* 338). iuxta naturam fragilis carnis -am *Pel.* 398; ex quo discissae noctis -iere tenebrae *Mar.* 358; facti meritum -iisse benigni *Theoph.* 152. per quam naturae -iit maledictio nostrae *Theoph.* 409.
- peritus] reges astrologi stellarum lege -i *Mar.* 636.
- perlegere] pectore versiculos submisso -at istos *Bas.* 9. cartas regis sibi missas *prim.* 127.
- perlucere] quae rutilanti spiritalis varietate sapientiae -etis *gest. pr.* 2.
- perlustrans liquidam fonticuli scatebram *Gong.* 96. caute cunctas iam -are latebras *gest.* 569. -are, quod vestra confectum si ignoratis ex iussione *gest. pr.* 2 (*sc. opusculum*).
- permanere] exin et illius nostri collectio coetus illic -nsit domino iugiter famulando *prim.* 404. quod tres noctes mecum -nsistis *Sap.* 9, 2. haec (*uxor mea*) iam bis denis mecum -nserat annis *Mar.* 167. unde loco non immerito -nsit in illo hactenus insignis laus illius pietatis *prim.* 521. mecum te velle fatere per aevum poenis inferni -nsuris cruciari *Bas.* 93; tempore quae longo iam -nsi viduata *Mar.* 260. numquam -nsistis mihi fidi *Bas.* 83. -eo virgo *Agn.* 108 (*cf. Abr.* 2, 5); quorum -nsit celebris confessio talis: . . *Dion.* 226. eiusque (*numeri*) partes mox indivisibiles -nebunt *Sap.* 3, 19; in proposito *Gall.* 2, 4. in dei dilectione *Pafn.* 12, 5. in scelere *Pafn.* 3, 6.
- permiscere] lilia pulchre roseo -xta rubore *Agn.* 428.
- permissu tuo *Gall.* 2, 3. eius *prim.* 120.
- permittere] -ttente sua pariter pietate benigna *prim.* 445. ne quem divini ritum cultus violari torpens affectus cordis -tteret eius *prim.* 500 (*cf. gest.* 748). quae nec nostro auditui -ttuntur accommodari II *pr.* 4.
- permovere] non te -veat signi novitas carnaliter almi *Mar.* 737. -tus mente *prim.* 348. monitis animo -tus ab illis *Mar.* 166. nos quoque -tae tantae dulcedine famae *prim.* 523. levi compunctione -vebar *Abr.* 6, 5.
- perniciēs] in nostri -em saevire *Gall.* 9, 3.
- perniciōsam desperationem, quam omnibus commissis non nescimus esse graviolem *Abr.* 7, 11. -as gentilium delicias II *pr.* 9.
- pernoctare] ut pariter preculis -arent studiosis *Bas.* 229. locus viatori ad -andum aptus *Abr.* 5, 1.
- pernox] sacrata festi mox nocte futuri cum multis silvam p. conspexerat ipsam *prim.* 217.
- perorare] *cf. app. et add. ad Mar.* 150.

- perpes] filius (dei) *gest. prol.* 2, 3; concordia pacis *Agn.* 86. decus *Mar.* 894. gehenna *Pafn.* 7, 12. merces *Dion.* 181. victoria *Dion.* 265. plene sciis etc. Hrotsvit praesens valere et perpes gaudere *II ep.* 1.
- perpeti] prius ingentem fuerat -ssa dolorem *gest.* 619.
- perpetrare] stultus speravit, quod -are (i. e. *perficere*) nequivit, ut . . *Agn.* 54. quae monui, -ate *Gall.* *II* 5, 7.
- perpetuus] puella (i. e. *Maria*) *Theoph.* 392; bravium *Gong.* 486. corona *Dion.* 218. patria *Gong.* 558. triumphus *Pel.* 18. vita *asc.* 6. 26. *Gong.* 17. *Bas.* 14.
- perpunire] deinde Sisinnio comiti iussu -iendas virgines cessit *Dulc. inscr.* (*lectio corrupta: cf. app.; sed per- aptissimum est*).
- perquirere illam (*Aetheltheitham fugitivam*) *gest.* 562. -rendo causam, qua venerat illo *prim.* 129. qui fuerint *Dulc.* 13, 4. anne . . *Sap.* 5, 7.
- perscribere] hanc ita -ptam cartam *Bas.* 62. -pto vitae regalis honore *gest. prol.* 1, 32 (*zu Ende*).
- perscrutari] quisquis praesentem -atur rationem *Bas.* 16. libellum vobis -andum tradidi *II ep.* 11. ut literas -atur sibi missas *Bas.* 80.
- persecutio] verebar aliquam ecclesiae imminere -onem *Abr.* 3, 9.
- persecutor] orate pro -orum delictis *Gall.* *II* 9, 1.
- perseverantia iusti *Abr.* 9, 5 (*opp. impii poenitentia*). eandem tolerandi -am *Sap.* 5, 20.
- perseverare in fide *Gall.* *II* 9, 1. *Sap.* 4, 2. 5, 1. in Christi fide et dilectione *Gall.* 5, 5. in dei amore *Gall.* 13, 1 *app.* ut nec minis nec blandimentis revocari possunt ab intentione. -ent, exopto *Gall.* 12, 10 (*sc. in intentione*). in tali compunctione *Abr.* 3, 5. 6.
- persistere divinis odibus *asc.* 149. preculis sacris *Mar.* 356; in orationibus *Pafn.* 10, 5; *ambiguum* incepto (*vel* in coepto) voto *Agn.* 240. finetenus memores -ite omnes etc. *asc.* 38.
- persolvere] ducis est pretium duplicatum ultra quam propriis posset -ere gazis *Pel.* 134. donec sufficias pretium -ere totum *Pel.* 14. grates *Mar.* 901. *Theoph.* 146 (*multiplices Satanae*). *Agn.* 37^a (*tibi i. e. deo*). sua vota *prim.* 124. obsequium domino *Dion.* 170.
- persona] veneranda *Pel.* 324. 32^b huiusmodi -ae dominio *gest. pr.* 1 (*cf. Sap.* 1, 6. *gest.* 476). exigua *Gong.* 114. obsequiis regalibus apta *gest.* 501 (*pl.; cf. r. 53*). scelerosa *gest.* 511 (*pl.*). una eademque -a utroque semper laborat vitiis *Cal.* 9, 31. ter mille -ae *Mar.* 4: (*3000 Mann*). quod mox -ae sexus optant utriusque *Pel.* 377; de Christo: nec diversitate naturarum (*sc. divinae et humanae*) unitatem -ae dividens nec unitate -ae diversitatem naturarum confundens *Sap.* 9, 4.
- perspicax ingenium *II ep.* 4 (*fähig aufzufassen*).
- perspicere] per rimulas -ite *Dulc.* 4, 2. qui me prodente -erent *II ep.* 4 (*sc. libellum meum*). o utinam reserarentur secreta meorum viscerum latibula, quo interni amaritudinem doloris, quem patior. -eres *Cal.* 9, 15; *a. c. i. gest. prol.* 2, 8.
- perspicuitas] pro sui pulchritudinis sapientiae et probitatis -ate *Gall.* 5, 1.
- perspicuus] quam efficax . . ! -um *Gall.* 9, 4.
- perstare] si -are cupis sine fraude fidelis *Theoph.* 354. divinis in odibus *Mar.* 286.
- perstrepere] si vena fonticuli liquida more suo -at undisono marmure per lubrica *Gong.* 161.
- persuadere] eius animo mei amorem blandimentis -debo. hanc -debis *Cal.* 2, 5. cur me decepisti? cur detestabile scelus -sisti *Cal.* 7, 1. hoc -dere suo metropolitano pontifici scriptis festinabant cito missis *Theoph.* 37. (*Oda*) hac ratione suam stirpem -serat omnem erga conobii cultum pie sollicitari *prim.* 441.
- perterrere] -endo virum saeva ratio: misellum *Bas.* 82. Anna angelicus nimium -ita verbis *Mar.* 144 (*Friedenbotschaft*). vatis -itus advenien-

- tis admonitu *Theoph.* 254 (*de David et Nathan*).
- pertimescere] conturbata -ui *Gall.* 2, 1. -esce necem sororem *Dulc.* 12, 1 (*i. e. eius memento, et pertimesce*). transitoria *Pafn.* 7, 12 (*Liudulfus*) -uit, quod post non uti donis deberet honoris condigni *gest.* 745.
- pertinacia] caveas -am imitari sororis *Sap.* 5, 16. o infelix -a, o contumax audacia *Sap.* 5, 8: *utroque loco loquuntur persecutores*.
- pertinere] partem (*substantiae*), quae ad filias -et *Gall.* 13, 6. dic, rogo, divinae causae quid -et ad me? *Mar.* 159.
- pertingere] opus ad templi -ens sacriati ornatum perficiendum *Mar.* 499.
- pertractare] numerositatem meorum scelerum -ando mente semper inspexi *Pafn.* 12, 3.
- pertransire] viae spatium noctis sub tempore tantum -it, plantis quantum valet tenellis *gest.* 549. audacter satis ignotas -iit horas *gest.* 629. -ies aera, supergradieris aethera, zodiacum percurres circum *Abr.* 2, 5; carnis spurcitas -ivi bene cunctas *Agn.* 382.
- perturbare] si (*i. e. ne*) te -ent talia verba *Mar.* 513. nec -ata pavescas *prim.* 53.
- perturbatio] quod vovetur in -one, solvendum est in tranquillitate *Gall.* 9, 4. materiam tuae -onis detege *Pafn.* 4, 4. tui statum imperii feliciter absque -one exoptans vigere *Sap.* 1, 1.
- pervenire] ad regem *Gall.* 12, 8 (*sc. per acies*). ad templum *prim.* 259 *app.* ad colloquium Mariae *Abr.* 4, 6. ad officium (*vicedomni*) *Theoph.* 16. ad fidei sacramentum *Mar.* 563. ad sacrarum societatem virginum *Gall.* 5, 3. ad gaudium interminabile *Sap.* 5, 29; regales -it ad aures (*a. c. i.*) *Pel.* 290 (*cf. gest.* 721). (numerus impariter par saepius sectus) usque ad indivisibilem non -iet unitatem *Sap.* 3, 21; *cf. app. ad p.* 114, 37.
- perventio] maturemus gressum; forte re experieris in -one, quod asseris te minus intellegere *Cal.* 8, 3 (*wenn wir hinkommen*).
- perversus] fraudis amicus *Bas.* 46. armiger *Gong.* 462. draco *Theoph.* 124 (*de diabolo*). Hebraeus *Theoph.* 83. hostis (*Herodes*) *Mar.* 683. rex *Pel.* 127. tyrannus (*Abdrahemen*) *Pel.* 43 (*vir v. 33*); -o corde *Theoph.* 215. mens *Agn.* 236. *gest.* 214. 483. -is vacuas implens latratibus auras *Bas.* 243 (*de diabolo*). -o more *Mar.* 829 (*de paganis*). -is suadelis *Dion.* 49; -a operatur *Pafn.* 1, 20. patrantem *gest.* 1495. volenti *Agn.* 263. 324.
- pervertere] meum purum cor *Agn.* 64. fragiles mentes *gest.* 319.
- pervigil] dum -les consueto more parentes excubias proli celebrabant *Agn.* 437. denegat sibi requiem somni saepissime dulcem, -l in sacris summo conamine votis *Theoph.* 202.
- pes] vidit prona -des hominis propius sibi stantis *prim.* 38. -dum plantas *Agn.* 218. divisae divino numine flammae virgineis tribuere locum -dibus spatiosum *Agn.* 364 *app.* usque tuos ponam cunctos inimicos sanctorum per saecula -dum tibi rite scabellum *asc.* 140. -dibus meis provolutus *Gall.* 12, 8. -dibus simulachrorum submittendo (*caput*) *Dulc.* 1, 6. si quis ex nostris -dem admovit (*castellis*) *Gall.* II 2, 1. volvitur ante -des Mariae *Mar.* 860 (*cf. v. 778. Bas.* 255). Salome veretur tangere speluncam -dibus splendore repletam *Mar.* 592 (*cf. Bas.* 145). ego -dibus incedam, te autem equo superponam *Abr.* 7, 15; tuis obnixae manibus -dibusque semper insistens obsequiis *Gall.* 1, 2.
- pessulum amovete *Pafn.* 8, 1.
- pessumdare] fantasma vult nos -dare *Dulc.* 5, 1 (*cf. 14, 1*). nec solum nugaces vilitatem suae familiaris rei dissipant illam colendo, sed etiam praepotentes viri pretiosae varietatem suppellectilis -dant *Pafn.* 1, 25. ubi recognovi (*sc. dubia esse, in quibus disposueram laborare*), -dare detrectavi I *pr.* 4. tui votum penitus -dabo vanum *prim.* 347.
- pestifer] delectatio *Pafn.* 8, 7. rostrum *Gong.* 566. *Pel.* 103. venenum *gest.* 322. vitia *Gong.* 555.

petere] sicut et -iistis *prim.* 179. ut veniam nulli vellet tardare -enti *Bas.* 48; Kaditham *gest.* 77 (*um sie werben; de legatis Henrici*). limpham manibus -it albis *Gong.* 233. caeco quod corde -ivit *Agn.* 113. rem difficilem *Cal.* 2, 3. quid -is? *Sap.* 9, 3 (*cf.* petitio). sui solamina domni *gest.* 177. veniam *Bas.* 186. vobis negare -ita *prim.* 160. *inf.* *prim.* 519. a. c. i. *Agn.* 300. *prim.* 246; Hebraeum *Theoph.* 83 (*i. e. adire*). hospes fertur -iisse sanctum presbiterum *Dion.* 45. urbis Marte -it duos huiusce colonos *Pel.* 25. alta *Mar.* 780 (*i. e. caelum; erigitur palma*). caelum *Mar.* 398. 473 (*polum r.* 455). castra reginae *gest.* 660. domum *Mar.* 149. *Gong.* 208. inferna *Theoph.* 314 (*de Christi descensu ad inferos*). Italiam *gest.* 612. limina templi *Mar.* 827. locum *Pel.* 120. patriam *gest.* 712. eiusdem populi patriam -iit scelerosi *gest.* 388. silvas *Mar.* 95. caelestis solium parentis *asc.* 100. urbem *gest.* 520 (*Athenas sim.* *Dion.* 18. 102. *Gall.* II 3, 1. 4, 1. *gest.* 645); cumque lacum -eret (*nach dem Wasser suchte*) fundumque sitire probaret *Gong.* 185 *add.* quia Pelagius locum (*Gelegenheit*) -eret, quo se morti dare posset *Pel.* 185. Iudaei spurcis (*Christi faciem*) -iere salivis *asc.* 42. (*Pelagius*) os -it subito pugno regale vibrato *Pel.* 272. (*daemones me*) -unt iaculis lapidum saepissime duris *Bas.* 201. petitio] attactu vestri favoris atque -onis harundineo more inclinata II *ep.* 11. consentinus tuae -oni libenter *Pafn.* 10, 5. si forte veniat mea -o et impleatur, quod desidero *Sap.* 9, 3. petram iussisti latices effundere dulces *Gong.* 259. magnis -is *prim.* 267. 274. petrinam materiam *prim.* 276. phalanx] flammae plures raptim stravere falanges *Agn.* 36 *adn.* -nges angelicae *Abr.* 9, 5. phantasma] in locum multo fantasmate plenum *Theoph.* 99 (*cf. r.* 129). fantasma vult nos pessumdare *Dile.* 5, 1. philosophia] disciplina una de -ae

quadrivio . . ab uno -ae principio harum disciplinarum procedunt progressionem *Pafn.* 1, 7. philosophicis studiis II *ep.* 2. -ae disputationis *Pafn.* 1, 15. philosophus] plane nescius, non -ui *Pafn.* 1, 19. piaculum (*semper cum syncope*)] contrito deflexus sua corde -a *Theoph.* 198. pretium -i *Pafn.* 3, 10 *ii.* pecuniam quaestu meretricio paratam). tanti commissa -i *gest.* 17. causam commissi -i *Bas.* 167. post tristitia facta -i *Theoph.* 403. tantum *Theoph.* 343 (*pl.*). *gest.* 199 (*pl.*). 221. piare] tantum certa mori corruptelamque -ari loetali poena oculis apposita *Gong.* 421. impendere animam domino, bene morte -atar *Pel.* 187; corpus castum nulla de sorde -andum *Agn.* 360. pie I *pr.* 7. *Mar.* 598. 881. 904. *asc.* 42. *Theoph.* 447. 452. *Dion.* 90. 102. *Pafn.* 11, 3. *gest.* 26. 296. 369. *prim.* 442. 44 *app.* 497; *significationes distinguere consulto omisi, cum, quicquid dem. sancti, homines boni faciunt, Hrotsvithae 'pie' facere videantur: rebus Christus virgineas mammillas per suxit (Mar. 881) et mater natum lactat pie sola (Mar. 598).* pietas dei vel Christi vel Mariae (*Theoph.*): *Mar.* 175. 266. 882. *Theoph.* 271 (similis). 368 (fontem perennem tuae -atis). 398. *Bas.* 2. 87 (talis). 191 (ad certum -atis confuge portum). 224. *Dion.* 187. 216. *Agn.* 302. 384. *Gall.* 2, 4. *Cal.* 9, 24. *Pafn.* 12. 4 *gest. prol.* 1, 2. *r.* 315. 1512. *prim.* 2. 559. 565. caelestis *Theoph.* 431. *Bas.* 12. *prim.* 227. 248. celer *Theoph.* 11 (*Mariae; cf. r.* 213). *Agn.* 328. consuetudine *Bas.* 230. eius divina *Cal.* 9, 19. dulcis *Theoph.* 182. (multum fidelis *Mar.* 47. *asc.* 64. *gest.* 30. immensa *Theoph.* 149. laudabilis *Agn.* 87. mitis (*s. r.*). mitissima *Dion.* 113. paterna *Dion.* 220. 220 *gest.* 647. solita *Mar.* 200. *Pel.* 17. *Theoph.* 329. *Bas.* 258. *Dion.* 84. *gest.* 35. 277. 694. *prim.* 302. suavis *Agn.* 295. superna *Mar.* 700. *Gall.* 5, 4. *Abr.* 7, 10. 12. veneranda *Theoph.* 155. praestante suae mitis deo -atis *Mar.* 39 *adn.* (*cf. r.* 129). 3 semper -as *Gong.* 251. semper

cunctarum tibi laus extet -atum, quod . . *Mar.* 128 (*Gnadenbeuaise*). ad culturam deorum me inflexi, quorum -as me provexit ad fastigium regni *Gall.* II 5,4; *de hominibus* (*explico memorabilia*): omnipotens rector, solus -atis amator *Mar.* 314. mulcendo mentem iuvenis causa -atis *Pel.* 199. sprete pietate *Dion.* 60 (*unbarmherzig*). si tua (*imperatoris*) annuerit -as *Gall.* 1, 7. tuae sollicitudini, tuae -ati, venerabilis abbatissa, hanc captivam committo *Pasn.* 7, 16. lenitatem parvipendit -atis (*imperatoriae*). hanc -atem exopto, hanc lenitatem desidero *Sap.* 5, 19 (*cf.* 5, 32). augustos omnes superas -ate priores *gest. prol.* 1,4 (*cf. prim.* 19 *adn.*; *atqui etiam Constantinus eiusque successores Christiani fuerant*). augustalis -as non spernat honoris *gest. prol.* 1, 24 (*i. e. imperator ipse*). eius summam -atis *gest.* 39 (*cf. v.* 635; *donis proprie prim.* 528). hunc regem David -ate sequentem *gest.* 254. callem gradiens -atis *prim.* 88. benigna *Mar.* 71. *gest.* 363. 441. *prim.* 445. consueta *gest.* 460. dulcis *Dion.* 95. mansuefactus exemplum cunctis imitandae fit -atis *Dion.* 100. insignis *prim.* 522. iustissima *Gong.* 51. materna *gest.* 403. *prim.* 425. 504. mira *Sap.* 8, 1. multiplex *gest.* 592. mitis *Pel.* 253. *Agn.* 185. paterna *Bas.* 29. *Agn.* 335. *prim.* 144 (*papae*). praeclara *prim.* 529. praedulcis *gest.* 590. tanta *gest.* 605. 1161 (*quanta v.* 10). vetus *Pel.* 109.

pigescere] non -at vestri almitiem perlustrare *gest. pr.* 2.

piget] iamne p. fraudis, poenitet aut sceleris? *Gong.* 544. p. dicere *Gall.* 2, 1. quos p. psallere *Mar.* 42.

pignus] ille talis me desponsavit amoris -ore *Agn.* 91. velut pro solidandi -ore amoris *Gall.* 2, 5. Agnes virginibus sacris (*Christi*) commendat amoris -us *Agn.* 23; sanctorum sacra -ora *prim.* 149 (*cf. v.* 171); o mea -ora cara *prim.* 434 (*Oda ad liberos*).

pigritari] datum poenitendi spatium -ando noli negligere *Abr.* 7, 10. cura non -anti *prim. prol.* 3 *app.*

ne moreris, ne -eris (*inf.*) *Cal.* 9, 17 (*cf. I pr.* 9).

pigritia] (*ingenium*) magistrorum cessante diligentia incultum et propriae -a inertiae torpet neglectum II *ep.* 8.

pileus] affer et -um, quo coronam velem capitis *Abr.* 4, 5.

pilus] eruit et proprios summo de vertice -os *Bas.* 151. e -is curvi contexta cameli *prim.* 45.

pingere] tecta haut vario digestim -cta colore *Mar.* 651. qui caelum -ngis sideribus variis *Gong.* 2. -ctum vernanti flore locellum *Gong.* 91; hic, quem nostra manus coepit iam -ngere, sanctus *Gong.* 69. haec linquentes doctis tractanda (*cf. add.*) poetis -ngamus coepta nos fragili calamo *Gong.* 338. Christum scriptis blasphemavi male -ctis *Theoph.* 288. titulis congrue -ctis *Dion.* 21.

piscatores *Pel.* 322.

piscinae obice Bethsaidae *Gong.* 316.

pius] *de deo vel Christo*: quos pius effusa salvavit sanguinis unda *Bas.* 140. *cf. Mar.* 136. *gest.* 695. 1513. rex *asc.* 148. lucisator *Gong.* 1. pastor *Theoph.* 413; *de sanctis*: Ioseph *Mar.* 588. puer (*Theoph.*) *Theoph.* 14. virgo *Mar.* 15 (*de Maria*; *cf. v.* 282 ablactando -am genitrix de more Mariam. *Theoph.* 358 mea domna -issima). *Agn.* 369. patroni (*coenobii Gandeshem.*) *prim.* 388. 437; *de bonis hominibus*: rex *gest.* 353. *prim.* 119. 464. regina -issima *gest.* 546. (*Oddo dux*), qui -us urbi-
colis tribuit bona talia nostris *prim.* 530. pontifici se subiectum cleroque modestum prae-
buit atque -um populo cunctisque benignum *Theoph.* 20. quo laudem dominae
studium supportet alumnae doc-
trique -ae carmina discipulae *Mar.* 12. in mortem iusti aestuat
atque -i *Gong.* 448. sacra vota
-orum *Ioh.* 22; affectus *Bas.* 26.
gest. 682. bonitas (*dei*) *prim.* 78. 273.
compassio *Pasn.* 10, 4. cor *Bas.*
256. errores fatenti facilis venia
vitiisque debetur -a correctio I
pr. 2. cura *gest.* 56. facta *Theoph.*
397 (*dei*). *prim.* 27. lamenta *Theoph.*
136. membra (*martyris*) *Pel.* 346.

mens *prim.* 37. mors (*Christi*) asc. 7 (*syn.* sancta). sacramenta *Theoph.* 289. studia *prim.* 159. verba *Pel.* 308. vota *prim.* 170. vox *Gong.* 274. **pix**] sartago plena -ce et cera *Sap.* 5, 11 (*cf.* 5, 24). **placabilis**] hoc tibi potissimum salubre mihi que est -e *Sap.* 5, 32. **placare** (*semel Pel.* 248 *dep.*)] numina deorum -anda sunt ritu sacrificiorum *Gall.* 7, 2 (*cf.* *Agn.* 184; qui tecum fatuos -antur caespite divos *Pel.* 244). abbatissam pro tui susceptione -abo *Pasn.* 6, 1. si -abis muneribus, dedam illud tuis usibus *Cal.* 6, 2. precibus *prim.* 333. **placere**] omnibus -ens, tota virtute refulgens *Mar.* 337. deo *Mar.* 423 (*absolute* r. 425). si enim alicui -et mea devotio, gaudebo. si autem . . -et nulli *etc.* II *pr.* 9. virginis proli *Gall.* 12, 10. -etne tibi, o Paule, clericus? *Gall.* II 5, 4 (*ein netter Kl., nicht wahr?*). iste sed oblatus laudum -eat tibi census *gest. prol.* 1, 8. cum libri merito -ere probentur *gest. prol.* 1, 27. quae sibi comperta satis placuere *gest.* 101. iure -ens cunctis habitu summae bonitatis *gest.* 119. Christo *gest.* 210. quae merito regi statim -uit satis ipsi *gest.* 664 (*de Aethelheitha: cf. r. 680 de Henrico*). si forte tibi -eat devotio nostri *prim.* 143; *pro verbo impersonali* (*cf.* placet): tunc rex, se novitate rei cernens retineri . . , Liudulfum carum -uit promittere natum *gest.* 664. ardens absentis faciem meruisse parentis, coniugis et karae dulci devictus amore . . , posthabitaefines patriae -uit repedare *gest.* 1168. **placet** *Gall.* 1, 3. *Abr.* 9, 1. *Pasn.* 7, 9. qui potest fieri? ut -uit creatori *Pasn.* 1, 3. si -et, ipse meam potis est dissolvere linguam *Mar.* 37. si -et, tecum pergemus *Pasn.* 2, 6. nunc, tibi si -eat, praecipe *etc.* *Mar.* 817. -etne vobis, ut . . ? -et *Sap.* 3, 5 (*sine dat. gest.* 65). cui -uit stirpem vobis concedere talem *Mar.* 159 (*cf. r. 817; sine dat. Mar.* 100). a. c. i. *Gong.* 127. si vobis non displicet prolixitas. non displicet. sed elata funera sequi -et *Sap.* 8, 2.

Bas. 142 condoluit Christus . . . -et auxilium lapsis praestare in nignum *fort. potius ad constructionem personalem referendum, sed dubia tamen res est.* **placidus**] omnibus hic carus extitit -us *Gong.* 26 (*freundlich zu allen? beliebt bei allen?*); toto se -is cernans conamine factis *Mar.* 66. **placitum**] iuxta -um *gest.* 341. vti communis -o *gest.* 337. acerosum *gest.* 332. **placitus**] proditrix signi fama satis -i *Gong.* 304. -is tardat iter morulis *Gong.* 98. bonum consilium mihi-que quam maxime -um *Gall.* 4, 4. **plagu**] Aurora spargente -am lucem per eam *Mar.* 339. (postquam lux orta -am cinxerat aethera *Gong.* 226). **plantum** amarum *gest.* 411. **plane** nescius *Pasn.* 1, 19. ut p. toto clarescat in orbe *etc.* *Agn.* 201. nec dubito, quin Mariam nancisceretur. nanciscebar p., et gaudens redire ad ovile *Abr.* 9, 1. estne . . ? ex p. *Abr.* 5, 1 (*cf. Sap.* 3, 3). **planetae** septem *Pasn.* 1, 11. 12. 13. **plangebant** cuncti casum tanti patroni *Gong.* 491. ut tua tecum peccata -erem . . hic non est tempus peccata -endi *Abr.* 6, 3. **planta** (*semper pl.*)] nudatis -is *gest.* 337. eiusdem pontificis dans ocula -is *Theoph.* 339 (*cf. r. 63*). gremio -is redditur invalidis *Gong.* 311. -is lapsantibus *Dion.* 76. tenerae *Abr.* 7, 15. tenellae *Agn.* 215. *gest.* 549. sacratae *Mar.* 712. sacrae *Theoph.* 339 (*cf. r. 109. Agn.* 201. *Bas.* 235. *Agn.* 183). **plantare**] lignorum meorum. quae paradisyacis constant -ata locum *Mar.* 784 (*cf. r. 809. in paradysum r. 796*). **plasma** suum *Cal.* 9, 18. suae dexterae *Theoph.* 445 (*cf. Dion.* 93). **plasmare**] manus, de limo pulchrae quis -avi protoplastum *asc.* 4. divina substantia, quae hominem ad tui imaginem -asti et -as spiraculum vitae inspirasti *Cal.* 9, 26. qui me -asti *Pasn.* 7, 11. 13. **plaudere** (*i. e. gaudere*)] corde super natum laeto -ebat amandum *gest.* 616. nos quoque -entes *Bas.* 20

- (v. 256 plebs corde pio gaudens). quo extinctis corporibus tecum -ent in aethre nostri spiritus *Dulc.* 11, 4 (cf. *Theoph.* 435. *Pasn.* 13, 1). plebs] dum somnus -bis proserperet artus *gest.* 545. pars quaedam -bis *gest.* 482. -bis non parva propriae comitante caterva *gest.* 621. -bis priores *Theoph.* 132 (primates *gest.* 720). cum subiectae -bis legione *gest.* 387 (*de Henrico Baioariorum duce*). (*diabolus*) regni rectores primum turbaverat omnes, sperans, interitum -bis mox esse futurum *gest.* 734. cuncta *Bas.* 21. omnis *Mar.* 474. *Theoph.* 26. 32. *Agn.* 132. *gest.* 91. 155; Hebraea *Mar.* 263 (v. 388 Iudae). domini herilis *Theoph.* 249. doctrix fidei *asc.* 117 (*de apostolis*). tunc -bs corde pio gaudens cum praesule digno *Bas.* 256. -bi sprexit princeps (*als Bischof*) dominari *Theoph.* 80. sic etiam de Iudaeis praesul et astanti dicebat talia plebi *Mar.* 413 (v. 430 pontifices). fidelis (*i. e. Christiana*) *Bas.* 228. *gest.* 36. 170. miserando suae -bis *gest.* 694 (*de deo*; cf. v. 692). simulachra colens *Dion.* 38. rebellis *Dion.* 148. incredula *Agn.* 367. plene *Gong.* 39. *Pel.* 140. *Theoph.* 393. *Agn.* 307. p. sciis II *ep.* 1. adeo p. II *pr.* 5. p. verbis edicere posse *gest.* 238; quo cuncta -ius in nato complerentur cito Christo *Mar.* 671. -ius audire *Gall.* II 5, 2. ediscere *Sap.* 3, 6. 7. haec modici demonstrat pagina libri -ius, e causis rerum quem scripsimus harum *prim.* 82. ut -ius Odae mens intenta deo posset tractare superna *prim.* 298. plenitudo] vestrae laudandae humilitatis magnitudinem magnificaeque circa mei vilitatem benignitatis atque dilectionis -inem II *ep.* 2. plenus] paterae *Pasn.* 1, 19. sartago -a pice et cera *Sap.* 5, 11 (cf. 5, 24). in locum multo fantasmate -um *Theoph.* 99. deo *Mar.* 290. daemonio *Gall.* II 8, 1. diabolica deceptione *Cal.* 3, 3 (cf. 9, 29). opprobriis amaris *Mar.* 169 (*bedeckt mit . .*). perfectum specie -umque decore *Agn.* 331; tandem -ae spatium post unius horae *Pel.* 401. -um absque diminutione filiarum numerum *Sap.* 5, 27. deum verum necnon hominem -um *Theoph.* 303. resurgat -us, ut fuit, homo *Cal.* 9, 9 (cf. *prim.* 578). -o membrorum numero remanente sacrorum *prim.* 169 (*nulla sc. adhuc abscisa particula*); decor *Agn.* 442. venia *gest.* 371. plexilis] quam scrupulosa et -is quaestio *Sap.* 3, 22 *app.* plumigeris pennis *Mar.* 124 *adn.* plus, plurimus v. multus. pluviae guttas *Mar.* 878. pneuma] patris et nati, numen quoque -atis almi *Mar.* 223. podager] ipse manus manco, pes fuit et -gro *Gong.* 62. solidus gressus -gris donatur *Dion.* 247. poena (*plerumque plur. : Folterqualen, Höllenstrafen*)] antiquae veniae, qua se (*i. e. eam*) de -a solvit iam rite paranda *Gong.* 455. nulla post vindice -a *Pel.* 54. -as sacrilegi superando tyranni *Agn.* 382. -as luit *Gall.* II 8, 2 (*de daemoniaco*). (hoc) -is prohibeo *Dulc.* 11, 1. nolite imminentium minis -arum terreri *Sap.* 4, 1. ne trepides ad -as *Sap.* 5, 26. acriores *Sap.* 5, 21. capitis -am amaram *Mar.* 663 (cf. *Pel.* 67. *gest.* 333). capitalis *Pel.* 334 (*hic recte sing.*). cruenta *Agn.* 347. durae *Dion.* 192. inaudita *Pel.* 284. merita *Pel.* 86. saevae *Agn.* 141. similes *Sap.* 5, 16. variae *Mar.* 844. *Dion.* 75; quibus in -is iungi debebat Averni *Theoph.* 160. voluptas parit -am, necessitas autem coronam *Dulc.* 12, 3. -as evadere vel saltim clementius exuri mitiori igne *Pasn.* 12, 5. aeternae *Theoph.* 128. *Bas.* 137. *Gall.* 2, 4. amarae *Theoph.* 360 *app.* digna *Bas.* 13 (cf. *Mar.* 607). -is inferni permansuris cruciari *Bas.* 93. saevae *Theoph.* 167. Tartareae *Theoph.* 333; medio inter utramque notionem loco de visionibus: -as spirituum patior vix namque nigrorum *Bas.* 199. variis -is refertum baratrum *Dion.* 75. poenalis] vindictam -i lege parandam *Gong.* 375. -em timorem *gest.* 349. poenitentia *Cal.* 9, 19. *Abr.* 7, 5. 12. 16. 9, 5. *Pasn.* *inscr.* 3, 8. 6, 1. 9, 1. 10, 5. 12, 4.

poenitere] qui -entibus praemia gratis largiris *Pasn.* 12, 6 (*cf. Gall.* II 8, 2). datum -endi spatiolum . . studium -endi *Abr.* 7, 10.

poenitet me, deliqui *Cal.* 9, 16 *app.* iamne piget fraudis, -et aut sceleris? *Gong.* 544.

poenitudinis remedium *Cal.* 9, 14.

poetis doctis *Gong.* 337.

polire] tecta sideris obsequio tanti rite -ita *Mar.* 652.

pollere] clare -entis luce nitoris *prim.* 223 (*de luminibus*); iure tuo -ens sub nomine trino *Agn.* 391 (*cf. Mar.* 224. 726. 851). virgo -ens, genitrix mea cara *Mar.* 736. -ens imperii regnator caesariani *gest. prol.* 1, 1. quae clara -es de stirpe creata *Agn.* 191. quarum -ebat honoris heres *prim.* 586; opibus rerum *Bas.* 22. prosperis (ad vota) successionibus *Gall.* II 5, 3. *Sap.* 1, 1. hic -ens quantae fuerat bonitatis honore *gest.* 9. primis meritis *gest.* 85; culmine -entis tanto honoris *prim.* 62. -enti iure *gest.* 42. imperium -ens in vertice rerum *gest. prol.* 2, 4.

polluere] (*rex Saracenorum*) -it veterem purae fidei genitricem *Pel.* 37 (*sc. urbem Christianam*). quam anima idolis -atur *Dulc.* 12, 3. -tarum meretricum *Agn.* 190 (*cf. Dulc.* 12, 3. *Abr.* 7, 5). -tis labiis *Pasn.* 7, 13. labellis *Theoph.* 186. 286. deinde flebilibus sonis auras -i *Abr.* 3, 14 *add.*

polus] cum -um tegeret tenebris nox *Gong.* 459. (mox ut) -us radiis coepit pallescere solis *gest.* 551 (*cf. Mar.* 360). stella maris, circa quam videlicet fertur mundus et rotatur -us *Abr.* 2, 3 *app.* columba, quae petiisse polum temptaret protinus altum *Mar.* 455 (*cf. Bas.* 257). -orum dominus *Theoph.* 417. rex *Pel.* 381 (-i *Gong.* 269). (*sancti*), quos tenet aula -i (*Gong.* 489. victoris cum iam laetissima testis pulsaret celsi sidera fama -i *Gong.* 534.

pompa] terrestris *Theoph.* 143. mundana *Theoph.* 171. mundi caduca *Bas.* 29 (*vana Agn.* 1, *pl.*). regalis *gest.* 196. 622 (*regni r.* 59). tam pulchra *Pel.* 140. talis *Pel.* 120. tanti splendoris *Theoph.* 13. iuris

inferioris *Theoph.* 81 (*pl.*). insignis honoris *prim.* 20; funeri *Gong.* 49 *app.* magna *Agn.* 431. summa *Mar.* 120 (*i. e. maxima, an suprema?*). suprema *Pel.* 360 (*letste Ebre?*).

pomposo admodum apparatu egredibaris *Gall.* 12, 1. -is facetiae urbanitatis exponenda eloquentis *gest. pr.* 8 *app.*

pomum] vetiti pro crimine -i *prim.* 532 *add.*

pondus] (*deus*) omnia in numero et mensura et -ere posuit *Sap.* 3, 2 (*cf. Pasn.* 1, 21). argenti probati -era non modica *Gong.* 112 (*cf. Agn.* 58. *Gall.* 9, 3). fragilis mortali -ere carnis *prim.* 482. totius instantis (*cf. app.*) -us curamque laboris *prim.* 289. post exilii -us nimium grave duri *gest.* 1169. omne maeroris -us cunctique doloris *gest.* 1183. ne diutius frangamur -ere curiositatis *Pasn.* 1, 22. nec iter optatum -us tardaverit ullum *gest.* 1172.

ponere] incensum *Mar.* 9. mensa, dapibus -nunt honoratas *Gong.* 211. culte constructam -nere aram *Dion.* 20. invenit -sitam supra sua pectora cartam *Theoph.* 37. meis satagis quod -nere mensa *Mar.* 202. in quo (*templo*) stulta deos consuevit -nere falsos gentes pagana suos *Mar.* 828. (*animam tuam, i. e. Mariae, benedicam*) ocus astrigeram -nam venerante in aulam *asc.* 99. -nite illos in custodiam in interiorem officinarum aedem *Dulc.* 2, 3 (*cf. Sap.* 3, 21. in quod (*sepulchrum*) funus -natur *Cal.* 5, 3. in craticulam substratis ignibus assanda -natur *Sap.* 3, 14. mulieris intra coenobii -sitae secreta quieti *gest.* 244. castello in tutis -sito firmisque locellis *gest.* 627. usque tuos -nam cunctos inimicos sanctorum per saecula pedum tibi rite scabellum *asc.* 12. (*deus*) omnia in numero et mensura et pondere -sunt *Sap.* 3, 2 (*cf. Pasn.* 1, 21). poplitibus -ntis *Dion.* 224. animam (*i. e. mori*) *asc.* 63. *Theoph.* 312. *Cal.* 9, 24. stella solus qui nomina -nis *Mar.* 71. ultra non tendo, finem sed provide -no *gest.* 1509 (*sc. scribendo*).

in lacrimando modum voluerunt
-nere nullum *prim.* 546.
pontifex *Bischof*: *Theoph.* 19. 48. 389.
Dion. 109. 162. 229. dignus *Dion.*
118. nimium sapiens *Theoph.* 10;
metropolitanus *Theoph.* 38. summus
(i. e. papa) *gest.* 1495. *prim.* 131
(merito venerandus). 182. 457 (*pl.*);
-ices *Iudaeorum*, i. e. sacerdotes:
Mar. 268. 295. 369. 379. 386. 431. 480. 491.
494; templi profani *Mar.* 843 (*cf.*
Agn. 344. 359); de deo: summi -icis
curam teneret ovilis *Theoph.* 38 (*cf.*
epicedion Heriberti, gest. 41 *adn.*,
v. 6; perennis *gest.* 54).
pontificalis sedis *Theoph.* 35. vox -is
(i. e. pontificis) *Mar.* 465.
pontificatus] urbem, quae caput ip-
sius constabat -us *gest.* 521 (*Diöcese*).
poplitibus positus *Dion.* 224.
populari] -ato rure *Pel.* 35.
popularis] concurrente conventiculo
-i *Agn.* 209.
populator perfidus urbis *Pel.* 78.
populosam urbem *gest.* 645.
populus *gest.* 8. 49. 123. 127. 147. 226.
270. 317. 324. 388 (scelerosus, de *Avari-*
bus). 411. 424. 613. 709. 723 (miseran-
dus). 1157. 1163. *prim.* 368; *Gemeinde*:
Theoph. 20. 44. 427 (de *Mariae* v. 408.
458. 560 *dubitari potest*). tuque tuum
-um serva pietate paterna *Dion.*
220. credens *Dion.* 150. sanctus
Christi *Theoph.* 51; -i *Leute*: *Mar.*
146. 294. *Gong.* 64. *Theoph.* 140 (sub-
iecti; *cf. gest.* 10. 652). 385. 437. *Dion.*
127 (*viel Volks*). *Agn.* 271 (multa
-orum caterva). *gest.* 161. 615. *semel*
propria notione, Mar. 556; *cf. app.*
ad Abr. 2, 3.
porcus] dum sibi commissos debe-
bant pascere -os *prim.* 192.
porrigere] hincque tuis manibus
scriptam mihi -e cartam *Bas.* 94.
porro] *ja*: *Pasn.* 1, 3.
porta] quis pulsat -am? *Pasn.* 8, 1.
urbis *Pel.* 348. aurea (*Hjerolimae*)
Mar. 247. 251. -as Romae veniens
intraverat ipse *Dion.* 106. in caeli
-a sistitur et domino *Gong.* 484 (*et*
novus advena salutatur: cf. v. 485 sq.).
portare] incurvam -ans sub iudice
virgam *Mar.* 441. extinctum testis
funus *Pel.* 352. quem mater gremio
gaudens -avit amico *Mar.* 862 (*auf*
dem Schoss). suos humeris agnos

Mar. 60. caput brachiis -ans pro-
prium bene firmis *Dion.* 231. hunc
quia virgineo -asti ventre puella
inclusum, qui . . *Mar.* 29 (*cf. v. 300*).
nec sibi consimilem -aret terra
potentem *Mar.* 75; cum palmam
(*ex aqua*) retulit, -avit crudum
criminis indicium *Gong.* 418 (*cf.*
v. 581). signum virginitatis *Agn.* 9.
(*simulachra*) membrorum falsam
-ant solummodo formam, mobilis
officium complent nec corporis
ullum *Agn.* 170; -ans praeclarum
iusta de gente triumphum *Pel.* 189;
pro diei tantae pacem -antis ho-
nore *gest.* 368. magna tibi sola-
mina -o *prim.* 55 (*cf. Mar.* 141).
porticus] quinque in -ibus Salomonis
fusi piscinae obice Bethsaidae
Gong. 315.
portus] ad certum pietatis confuge
-um *Bas.* 191. pristinae quietis
Abr. 3, 18.
poscere] domna -ente Oda *prim.* 376
(*cf. Theoph.* 392. *Dion.* 222). preci-
bus -entibus Odae *prim.* 282. de-
sine, -o, meum post haec te dicere
servum *Mar.* 197 (*cf. v. 554. 902*).
qui dixerunt: 'dicite, -o (*sic, num.*
sing.) *asc.* 122; natum proprium
Theoph. 185 (te -ens, spe non dubia-
que requirens v. 364). hinc sup-
plex te -o, ut . . (*cf. app.*) *gest.*
prol. 2, 31; *inf. Gong.* 212; quos -it
opus, sumptus *prim.* 233.
posse v. ind. gramm.
possessio] partem -onis, quae ad
filias pertinet *Gall.* 13, 6. nudate
Christicolas -onibus propriis *Gall.*
II 1, 2. ecclesiae -o parvae *prim.*
103. qui pro tui nominis vene-
ratione vel terrenae usum -onis
relinquerent *Sap.* 9, 7.
possibilitas posse *Cal.* 9, 12 *app.*
possidere] aliquantulum auri vestium-
que *Abr.* 7, 14. quicquid -edit *Mar.*
67 (*cf. Gall.* II 1, 2 *adn.*). pruden-
ter -essa disponis *Gall.* 13, 6; loca,
quae . . -essura proprium suscepit
in usum *prim.* 444. castella *gest.*
1491. -idet ut Romam pollenti iure
superbam *gest.* 42. regni arcem
gest. 713. iuris decus imperialis
prim. 31. ecclesiae primatum re-
gendae *prim.* 125; nec personam
causa famulaminis ullam subiec-

- tam sibi carcereis -edit in antris *gest.* 531; qualis a diabolo -idetur in mente *Dulc.* 4, 3; tonus -idet rationem epothoi numeri *Pasn.* 1, 12 (*cf.* 1, 14).
- posteritas] in plebis Iudae legali -ate *Mar.* 388. subducta -ate *Gong.* 345.
- posthabitaefines patriae *gest.* 1168 (*cf.* *Gong.* 136).
- posthac *Pasn.* 4, 5 (*ut cf. ind. gramm.: praepos. post.*).
- postmodum *Cal.* 3, 2.
- postponere] omnibus -sitis studiis *Pasn.* 1, 16. (qui) carnalium affectum propinquorum -nerent *Sap.* 9, 7.
- postquam *v. ind. gramm.*
- postremo *Theoph.* 53. 310. *gest.* 503.
- postremus] locellus *Mar.* 469. terminus *Sap.* 3, 20. ordine -us non sit tamen iste libellus *gest. prol.* 1, 28. -a gregis Gandeshemensis *gest. prol.* 1, 9 (*Hr. de se ipsa*); quando (ros omnes) praemisero et ego subsequar -a *Sap.* 5, 27.
- postulare] meis precibus sis, -o, largus *Gong.* 107; a. c. i. *Agn.* 250.
- pōtatus felle *Theoph.* 308.
- potens] deus *Mar.* 387. sacra dextra -ntis *gest.* 136 (*i. e. omnipotentis*). virtute -ns *Agn.* 71 (*cf. r. 304 virtute -nti. gest.* 231 virtus -ntis dextrae). nec (terra) mis terroris potis est vim ferre -ntis *asc.* 48 (*Christus loquitur*). dominatrix caeli *Theoph.* 179. 333. rex *gest.* 131. regum per saecula -ntum *prim.* 152. dux *Mar.* 841. *gest.* 375. duces Saxonum iure -ntes *prim. prol.* 4. pontifices (*Iudaeorum*) *Mar.* 369. 386. 491. rectores (*i. e. papae*) *prim.* 161. dominatricis mandando iure -ntis *prim.* 421 (*cf. r. 531*). Franci *prim.* 22. Romani *prim.* 567. illustri cuidam nimiumque -nti viro Bernard *prim.* 319. nobilitate -ns *Theoph.* 4. *Bas.* 22. *gest.* 85 (*Eadit*). nulla virtute -ntes *Theoph.* 415. nec sibi consimilem portaret terra -ntem *Mar.* 75; ad tempus -ns dominis succumbere duris *Pel.* 157 (*cf. ind. gramm. posse*).
- potentatu regali *gest.* 502. ut terrenorum nullus tunc tempore regum iure -us illi valeat similari *prim.* 41. tuo -ui *Sap.* 1, 2 (*i. e. tibi imperatori*).
- potenter] mansit quia virgo p. *Mar.* 399 (*at cf. add.*). tu quia sola p. eris regina perennis *Mar.* 516. qui solus semper fecit miranda p. *gest.* 251.
- potentia] non tibi, domine, non tibi haec -a insolita, ut . . *Dulc.* 11. 1.
- potestas] imperialis *Agn.* 129. tibi credo -atem ditionis eandem, quam Christum Petro scimus credidisse magistro et quam suscepi successor iure magistri *Dion.* 12. blanda -atis delectamenta priors *Theoph.* 72; nunc in mea situm est -ate, quantislibet iniuriis & velim lacescere *Cal.* 7, 1; praecipue divina *gest.* 276. sine fine vicens *Agn.* 196. alma *Agn.* 2. praecelsa *Agn.* 85. 262. 274.
- potiri] pueri tironum sorte -iti *Gong.* 227 (*i. e. fungentes*). (aegroti) legetali miro (?) sub sorte -iti. ut mox illapsus (in piscinam *Bethsaidae*) exueret dedecus *Gong.* 312.
- potius quam *Gall.* 1, 3. -issimum *Gall.* 2, 4. 12, 5. *Pasn.* 7, 5. *Sap.* 5, 2.
- prae- *v. per.*
- praebere] victum illi parce -itum iri *Pasn.* 7, 6. -ens ornatus varii clari mihi cultus *Agn.* 94. seges domici -ens innumeras maturae memaristas *Dion.* 122. assensum *Gall.* 1, 13, 2 *add.* (tuae professioni). *Dulc.* 11, 1 (meis consiliis). *Pasn.* 3, 1 (periculosae delectationi). consensus *Dion.* 161 (praecepto & fando). *gest.* 224 (illis). auditum libenter *Sap.* 3, 8. auxilium *prim.* 144 (*cf. r. 517*). mihi exemplum *gest. prol.* 1, 14. illi condignum famulatum *gest.* 523 (*cf. prim. 23 app.*). interitum suis amicis *Bu.* 70 (*de diabolo*). occasionem *Cal.* 9, 4. solamina propriae sponsae *Agn.* 213 (*cf. r. 303*). conversis spem veniae habendae *Theoph.* 295. pontifici se subiectum -nit *etc. Theoph.* 20 (*cf. gest.* 208. *prim.* 120).
- praecavere (*absolute*) *Sap.* 1, 6.
- praecedere] -dentes Iudaei *asc.* 6. -de, collectim comitamur *Gall.* 7, 2. sequens -dentem *Gall.* 12, 1 (*cf. 12, 11. Abr.* 7, 15. *gest. pr.* 3). ad caeli palatium *Sap.* 5, 22. repetam ovem *Abr.* 7, 15. ipsius faciem *gest.* 1174. (*Christus dracones*) -nit.

- sequier sese quoque iussit *Mar.* 717. belvae -debant bene laetae, demonstrando viam *Mar.* 741. (columba) mox expansis volitans -sserat alis *prim.* 262; qui mei inertiam longe -sserunt in scientia sublimiori *II pr.* 6; ex nullis -dentibus meritis *Cal.* 9, 25 (*ohne dass wir es vorher verdient hätten*).
- praecellere] ut propria substantiola bene multiplicata ipsius gentes proceres -eret omnes *Mar.* 74 (*cf. gest.* 134). ipsius faciem niveo candore nitentem tradunt ardentis radios -ere solis *Mar.* 349.
- praeceps ferebatur in foveam desperationis *Abr.* 3, 6.
- praeceptio] ut habet -o legis *Mar.* 206.
- praeceptor] egenti paginae, quae nullius -oris munitur auctoritate *I pr.* 9.
- praeceptum] per -a (dei) patris *Mar.* 871. Christi *Bas.* 249 (*cf. Mar.* 793). legis *Mar.* 334. 616. complectens animo -a parato *prim.* 255 (*quae ediderat vox caelestis*). male suum (diaboli) *Bas.* 66. iuxta -a parentis (Odae) *prim.* 375. iuxta -um imp. Diocletiani *Dulc.* 11, 2 (*et sic de imperatoribus, regibus, praefectis Agn.* 186. *Gall.* 1, 1. *Dulc.* 11, 2. 12, 5. 13, 3. *gest.* 658. *prim.* 343; -o mox praefecti cogente superbi *Dion.* 191; metuendum *gest. prol.* 2, 11. nefandum *Dion.* 160. stultum, omni contemptu dignum *Sap.* 5, 4).
- praecidere] dum -sis siluerunt corpora collis *Dion.* 227.
- praecinere] quicquid veraces iam -uere prophetae *Mar.* 48.
- praecipere, ut *Gall.* 12, 7. *Dulc.* 13, 2 (13, 3 *absolute*). *gest.* 1155; *inf. Pel.* 190; *a. c. i. Mar.* 152. 435. 694. 818. *Theoph.* 131. *Dion.* 20. 30. 200. *Agn.* 298. 358. *gest.* 568. 655. *prim.* 271.
- praecipitare] de gradu (palatii *Dulcitium*) -emus *Dulc.* 6, 1. quod miseri non essent -ati (*in baratrum*) *Dion.* 81.
- praecipue *Theoph.* 223. *Gall.* 5, 6. *Dulc.* 1, 3. 7, 1.
- praecipuus] dignitas *Gall.* 1, 5. honor *Dulc.* 1, 6. merita *Theoph.* 34. *Agn.* 32.
- praeclarus v. prae-
- praecogitare] et quid fiet? -a *Dulc.* 2, 2. quid loquaris *Sap.* 3, 1. si possim . . *Mar.* 765.
- praecognitorem futurorum *Abr.* 3, 9.
- praeconium] -a laudis *Dion.* 185 (*cf. Agn.* 342). (*Eadit*) in patria talis meruit -a laudis, ut . . *gest.* 90. iuxta divinae -um promissionis *Cal.* 9, 17 (*cf. gest.* 1188; tantae causae *Mar.* 227).
- praecordia] ut omnes -orum venae intrinsecus exiliant gaudento *Pafn.* 10, 4.
- praecordialis] sermo meus ad te, Drusiana, -is amor *Cal.* 3, 1. -i gaudimonio *Abr.* 9, 5.
- praeda] non dederat propriis ipsum quia tunc inimicis -am (deus) *gest.* 313. nunc daemonum sumus -a *Abr.* 3, 7 (*cf. Bas.* 241).
- praedicare Christi virtutem *II pr.* 8 (*preisen*).
- praedicere] (prophetae) mundo Iesum mox -xere futurum *Mar.* 49. (Christus) quae sacra -xit scriptura, per omne replevit *Theoph.* 308. (Bernrad) iurat iuxta posse sui factis -cta repleri *prim.* 350; quem -xi *gest.* 481. *prim.* 5 (*i. e. supra commemoravi; cf. praedictus*).
- praedictus (*i. e. supra commemoratus*) *Mar.* 162. 457. 458. 841. *Bas.* 233. *Dion.* 31. *gest.* 109. 180. 206. 268. 279. 602. *prim.* 476.
- praedium] -a multa *prim.* 449.
- praedoni feroci (*i. e. diabolo*) *Theoph.* 374. imperio -ones cogite vestro saevos, obsessum linquant ut pectoris antrum *asc.* 31.
- praesesse] postquam (abbatissa) bis denos, binos quoque, -fuit annos, officio vice rectricis perfuncta prioris *prim.* 480. commisso (fidei) gregi (*spir.*) *Theoph.* 21. 268. videbam in visione lectulum, cui quattuor splendidae virgines -erant et quasi custodiendo astabant *Pafn.* 11, 2; *cf. praesens*.
- praefatus (*i. e. praedictus*) *Pel.* 56. *Dion.* 17. *II ep.* 9. *Abr. inscr. prim.* 486 (? *cf. app. et praelata*).
- praefectus] praecepto -i cogente superbi *Dion.* 191; Simphronii comitis, -i urbis *Agn.* 43 (*cf. v.* 119. 194. 254. 286).

praeferre] dedignatur subici dignioribus et superbe conatur -ferri comparibus *Cal.* 9, 31. -fer spem maerori *Sap.* 5, 27. qui gentilium vanitatem librorum utilitati -ferunt sacrarum scripturarum *II pr.* 1; ut tibi praesentis scrutandum rusticitatis auderem satis exiguum -ferre libellum *gest. prol.* 2, 14 (*cor-zulegen*).

praefigere] virgula -xa quo fuit exigua *Gong.* 252 (*wo sie vorher eingesteckt war; cf. r. 240*).

praefigurare] visionis, qua mihi -abatur eius ruina *Abr.* 3, 8. ut -etur in facie, quod tenetur in corde *Abr.* 6, 1.

praefulgere] angelicae -entem vestis nitorem *Agn.* 247. claris coronis *Ioh.* 4. gloria tristifico cuius -et in antro *Agn.* 292. Oddo (*II.*), Romani -ens gemmula regni *gest. prol.* 2, 1. ut tua vita magis -eat inclita, castis saepius obsequiis circumdata virginitatis *asc.* 92. -ens meritis regina supremis *gest.* 397 (*cf. r. 414 adn.* -ens gloria regni). testis -ent signis fragmina non minimis *Gong.* 552.

praegnans] cum desponsata sibimet -nte Maria *Mar.* 347.

praeire] monstra viam -eundo, nos subsequimur accelerando *Sap.* 2, 2. (*Gongolfius*) turmas ducendo -ibat *Gong.* 83.

praelatarum (*i. e. abbatissarum*) vice succedendo priorum *prim.* 114; *cf. prim.* 4-6 *app.*

praelium (*sic semper medio aere*) r. proelium.

praemeditari] sui vitam bene -ando gerendam *prim.* 487.

praeminere] quae -es in axe inter sidera numquam casura *Abr.* 2, 2 *app.* qualiter (*Henricus rex*) reges meritis tunc temporis omnes -et eximiis *gest.* 12.

praemittere] Liudulfum placuit carum -ttere natum *gest.* 668. sarcinulas *Gall.* 8, 1. gazas *gest.* 1173. -tte nos ante tribunal iudicis *Sap.* 4, 4 (*ut pro-cedamus*); *cf.* caelum *extr.*; easdem proportionem, quas in symphoniis -simus *Pasn.* 1, 17.

praemium ineundi periculi *Gall.* 1, 4 (1, 8 non leve, sed sumnum etc.

4, 2); -a perpetuae (aeternae) vitae *Gong.* 17. *Agn.* 459. unicuique, prout gessit, sive supplicium sive -um servari *Pasn.* 3, 4 (*cf. 12, 4. Cal.* 9, 33. *Sap.* 4, 1. 5, 16. 22. *Ioh.* 35). aequa satis meritis reddens -a cunctis *gest.* 16 (*was medius: 'Lohn'?*).

praemonere] cui mox iudiciis divinis ista iubentur, tempore digesto uti quae fuerant facienda. -itus qui . . *Mar.* 447.

praemonstrantium nutu inductus (*in silvam*) *gest. pr.* 5. vestri magisterio -ante *II ep.* 12. (*Oda*) exemplo suo -avit facienda *prim.* 416. si meum digneris captare consilium, -abo. qualiter utrumque evadere possis damnum *Gall.* 2, 5.

praemunire] belliger ut fortis fortiter ecclesiam -iret venerandam, ceu murus iaculis obstans fortissimus hostis *gest.* 51.

praenitet venustate vultus *Abr.* 5, 1 (*cf. app.*).

praenoscerere] ex hoc possunt -ere cunctae gentes, discipulos vos esse satis mihi caros, si . . *asc.* 35. quo illorum ex confabulatione ipsius (*sponsae*) vitam mores consuetudinem possis praenoscerere *Gall.* 4, 4. iuxta quod dignum -it *Cal.* 9, 33 (*sc. deus, unumquemque*).

praenuntiare] cur huius (*potissimum*) resuscitatio divina sit voce -ata *Cal.* 9, 5.

praeparare] ut tibi -atur cena *Abr.* 5, 1.

praeparatio] nec te gravet nostrorum -o nuptiarum *Dulc.* 1, 2.

praepollens pacis alumnus *Pal.* 154. honor *prim.* 479.

praeponere] ipsius fratrem populo -nere regem *gest.* 324. praesul catholico -nitur popello *Dion.* 20 (*cf. Theoph.* 59); cunctis aliis ipsum -nit (*i. e. praefert*) amicis *Agn.* 15. leve quiddam tibi -no *Sap.* 5, 2. -sita (*die vorgelegten Fragen*) 12. vestigando transire *Pasn.* 1, 15. exemplum suis in se praenobile cunctis -nit sociis iam cunctigenae bonitatis *Mar.* 347. -nit pavitas oculis saepissime cordis, quanta meruit tormenta *Theoph.* 154. mihi terrores toties -nere tristes *Agn.* 22.

- praesagium] ne terremini fallacibus huius blasphemiae -is *Dulc.* 12, 5.
 praesagus] -a dicebant voce futura *Mar.* 515 (cf. v. 679).
 praescivi(mus) *Gall.* 1, 8. 2, 2. *Dulc.* 12, 4. hoc a creatore -sciebatur *Pafn.* 1, 16. si -sciremus, quod . . *Pafn.* 1, 13.
 praescius] (*deus*) -us hanc solam semper consistere dignam ad . . *Mar.* 306. veterum oracula vatū se (i. e. *eum*) pro salvando venturū -a mundo *Mar.* 579.
 praescribere] tuum est mihi velut radio -bere, quid me oporteat factum ire *Pafn.* 5, 2; iungere -ptis carmina carminulis *Bas.* 2 (*früher verfasst*).
 praescriptus (i. e. *praedictus*) *Gong.* 175. 250.
 praesens] absentes scriptis, -ntes dictis ad verae cultum fidei ducendo sequendum *Dion.* 42 (cf. *Mar.* 259. 805). quo modo solio -ns astare tremendo eius praesumo? *Theoph.* 218. diei -ntes esse celebri *prim.* 385. me -nte *Cal.* 5, 2 (cf. *Mar.* 270. *Sap. inscr.* 6, 1). genitore suo -nte (i. e. *vivo*) iubenteque sancto *gest. prol.* 2, 21. quae -ntem contemplabantur eundem *prim.* 527; (Christus) -ns famulis semper adest propriis *Gong.* 278 (cf. *gest.* 542 auxilio Christi -nte benigni; *sed Mar.* 769 *de sola praesentia*). his super accensae -ntes puellae *Mar.* 504 (i. e. *praedictae*); suadebo, manum dextram te tingere tantum -ntis limpha fonticuli gelida *Gong.* 400. lux *Mar.* 568 *adn.* ignis *Agn.* 362. nec movet aetatis -ns dampnum iuvenilis? *Pel.* 255 (i. e. *imminens*). quisquis -ntem perscrutatur rationem *Bas.* 16 (cf. *gest. prol.* 2, 13); *de hac vita, sim.*: vita *Sap.* 5, 26. *gest.* 398. utile *Sap.* 5, 29 (*opp.* gaudium interminabile). -ns valere et perpes gaudere II *ep.* 1. -ntia despicio *Abr.* 2, 6 (cf. *Sap.* 5, 14); in -nti *Gall.* 1, 4. *Cal.* 6, 2. *Pafn.* 1, 8.
 praesentare] suo tristi se -ando parenti *Agn.* 313. -are spatii per tempora longi non se regali praesumebat faciei *gest.* 344 (cf. v. 663). cum pontificis -aretur ocellis *Theoph.* 48; mando, ut lascivae -entur puellae *Dulc.* 7, 1 (*vorführen*; cf. *Dion.* 162 illi. *Sap.* 2, 1 suis conspectibus). cui hanc rusticitatem (*mein unvollkommenes Gedicht*) sanxistis -atum iri *gest. pr.* 11 (cf. *prol.* 2, 6).
 praesentia] si sororum -a non terribitur *Dulc.* 10, 1. in nostri -a *Sap.* 1, 6. quem pascit domini semper -a summi *Mar.* 200 (*de angelo*).
 praesepe (*Christi*) angustum *Mar.* 586. parvum *Mar.* 876. de parvo puero -ibus inveniundo *Mar.* 632.
 praesertim cum v. *ind. gramm.*
 praeses] *Sisinnius*: *Dion.* 161. 199 (*profanus*); *Symphronius*: *Agn.* 154. 159. 177. 206. 350; *Dulcitius*: *Dulc. inscr.* 1, 1. 8. 8, 1; *Eourhardus dux Francorum*: *gest.* 180 (*praedictus -es*: v. 176 comiti; cf. v. 207); Udo *gest.* 283.
 praesidium] loca -i tutissima certi *gest.* 522. post haec non raro visitabant ossa sacrata, quaerentes certum -um *Gong.* 498. (*Mariae*) -um devota mente precantum *Theoph.* 210.
 praesignare] tanto quod tunc infantula facto per se quid fieri -aret cito magni *Mar.* 297.
 praestare] -a sanctorum nobis sacra pignora *prim.* 149. optans -ari sibi met consortia servi *Bas.* 105. optans -ari veniae munus sibi dulce *gest.* 362 *app.* triduanæ induciae illis ad tractandum -entur *Sap.* 3, 24 (cf. 5, 2). non citum tibi -abo exitum, sed differam *Dulc.* 12, 2. alter ut in regno sis, me -ante, superbo *Pel.* 267. cuius candori nimium pulchrae faciei barbula parva quoddam splendentis -abat stemma nitoris *prim.* 48; *de deo vel Christo*: cui rex altithronus -itit imperium pollens in vertice rerum *gest. prol.* 2, 4. si ventris fructum mihi -ares pius ullum *Mar.* 136. quis in necessitate largius -at auxilium *Gall.* 13, 5. victoriam tantillulae puellulae *Sap.* 5, 15 (cf. 5, 20 tolerantiae perseverantiam). auxilium lapsis *Bas.* 142 (v. 189 *medelam*). efficaciam posse *Pafn.* 1, 28. nobis partem vitae perennis *Dion.* 258. bravium martyribus *Dion.* 261 (*tantum honoris*,

- ut . . *Gall.* II 9, 2). nec tamen auxilii solamen denegat illi (*deus*), sed -abat opem solita pietate recentem *prim.* 302. *praecipue abl. absol.*: -ante domino nostro I. Chr. *Gall.* II 9, 2 (*cf. gest. prol.* 2, 15. r. 131. 432) *rel* nutu clementis regis -ante perennis *prim.* 306 (*cf. r.* 273. *Mar.* 39 *adn.* II *ep.* 7. *gest.* 208. 647). hisque salus summa patris -atur in aula, qui . . *Dion.* 182. -ari petit a domino veniam sceleroso *Agn.* 300 (*cf. gest.* 407); *de diabolo*: decus talis -abo patenter honoris *Theoph.* 118; *a. c. i.* *Dion.* 211. *prim.* 589.
- praestat, ut non audiatur *Pasn.* 1, 16. munera nec domino pr. dare sacrificando *Mar.* 92 (*i. e. et pr. non . . ; cf. Gong.* 155). quapropter patriam pr. me relinquere caram, ne . . *Pel.* 169.
- praesto sumus *Gall.* 6, 1 *app.* (*cf. Dulc.* 11, 1. *Sap.* 3, 2).
- praestolari *absolute Dulc.* 3, 2. *Abr.* 1, 1; suum patronum *Mar.* 252. vestrum adventum *Gall.* 7, 1.
- praesul, *de sacerdote Iudaeorum*: *Mar.* 413 (*sacerdos r.* 411). 459; *i. e. episcopus*: *Theoph.* 29. 46. 119. 131. 397. 8. *Basilius*: *Bas.* 177 (-ul domini). 211. 233. 256 (dignus). 8. *Dionysius*: *Dion.* 39. 40. 51. 102. 140. 169 (praeclarus). 204 (venerandus). 208. 223 (sanctus); *Adhelhardus gest.* 516 (*r.* 582 venerandus). binis cum -ulibus venerandis *prim.* 365 *app.* *Wieberhtus -ul domini benedictus prim.* 392. *de papis*: -ul Anastasius sedis sanctissimus huius *prim.* 162. summus -ul Sergius *prim.* 156.
- praesumere] -enti de domini pietate *Gall.* 2, 4; *inf.* (*i. e. audere*) I *pr.* 5. *Pel.* 56. *Theoph.* 137. 214. 219. 229. 280. 286. *Dion.* 64. *Agn.* 69. II *pr.* 7. *ep.* 5. *Gall.* 1, 6. *Cal.* 9, 11. 20. *Abr.* 4, 2. 7, 5. 9. *Pasn.* 3, 7. 7, 13. *gest. pr.* 5. 8. r. 260. 345. *prim.* 41. 414.
- praesumptio] tui -onem horresco *Pasn.* 3, 5. si (*i. e. non*) meae -onis, sed vestrum causa iussionis *gest. pr.* 9. mala mis -o mentis *gest. prol.* 1, 20. huius verborum *Dulc.* 1, 4. humana *Gall.* 9, 4. non crimen -onis iniquae, sed error ignorantiae I *pr.* 3. insolens *Sap.* 5, 3. praesumptiose (*cf. app.*)] quanto -ius scienter offendisti maiestatem divinitatis *Pasn.* 3, 6.
- praetendere] impigre cunctis -ere caliditatis assuetae laqueos *Theoph.* 105.
- praeterire] non ad colligendum residens, sed casu -iens *Pasn.* 1, 12. ut autem principalem non -eam (numerus) *Sap.* 3, 16. quarum subtilitas longe -it mei muliebri ingenium II *ep.* 3 (*cf. Cal.* 9, 6).
- praeteritus] qui nova -is reddit non dissona signis *Gong.* 285.
- praevalere] o utinam -eret suas: forsitan -ebit *Gall.* 3, 1. num -et hortamentum? nimium *Sap.* 1, 1. ita demum -ebis *Sap.* 5, 1. quod verbera non -eant. si non -eant . . *Sap.* 5, 34. 35; corpus quidem supplicii lacessere poteris, sed animum ad cedendum compellere non -ebis *Sap.* 3, 23. exaestuo illas ad mei amorem trahere. diffidimus te -ere *Dulc.* 2, 2.
- praevaricationis reus *Abr.* 3, 15 (*spir.*)
- praevenire] morte sui matrem -iendo prior *prim.* 532; morte repentina citius me -niendo *Agn.* 325. cor quod amatoris -nit nobilioris dulcis amor *Agn.* 65 (*spir.*). illicito nuptae subito -ntus amore *Theoph.* 250. quin divinae inspiratione gratiae ad credendum estis -ntae *Gall.* 5, 6.
- praevidere] (*quem deus*) rectorem plebi -it rite fidei *gest.* 36.
- pravus] velle negans dominis olim fore subdita -is *Pel.* 96 (*i. e. Saracenis*). amicus *Theoph.* 130 (*magus*). ex ipsis domini -is inimicis occiditur *prim.* 364 (*de Ungariis, immo Nortmannis*). facta -orum neglegere *Pasn.* 3, 4 (*de deo*); suadela *Agn.* 154. vota *Gong.* 451. qui -um voluit *Cal.* 9, 5 (*opp.* qui consentit).
- precari] preculis -antis *Mar.* 69 (*cf. r.* 461. *Dion.* 248). dominum suum *Gong.* 224 (*cf. Pel.* 374. *Dion.* 27) quem cupit occidi, simulans se velle -ari *Mar.* 649 (*elocutio ambigua*). eius (*Mariae*) auxilium devota mente -antum *Theoph.* 27. scelerum veniam *Dion.* 256. misero vitam *Agn.* 301; se completurum promisit velle -antum *Theoph.* 12.

- studium nostri tibi rite -ando
fateri *prim.* 141. Liudgardae pie
reginae bonitate -ante *prim.* 448.
precatio intenta *Gall.* 9, 4.
precatus] hoc quoque nunc, Iesu,
donum (*cf. app.*) concede -u *Gong.*
297.
premere] ne -mat insontes iusto plus
vis inimica *gest.* 275. somno -ssis
custodibus alto *gest.* 528. -ssis fre-
nat sua verbum labris *Gong.* 129;
cf. pressus.
presbiter (*sic semper fere medio aevo,*
sicubi compendio paritur)] sanctum
-erum Cretensem nomine Carpum
Dion. 46 (*cf. v.* 51). -erum vitae
laudabilis unum *gest.* 534.
pressi excellentesque soni *Pasn.* 1, 6.
pretiosus] divitiae *Pasn.* 4, 2. gazae
gest. 111. gemmae *Agn.* 92. orna-
menta *gest.* 354. substantiola *Bas.*
131. supellex *Pasn.* 1, 25. velum
templi *Mar.* 503. vestis *prim.* 335.
vestitus *prim.* 326. quicquid habere
domi sibimet suavit -i *Pel.* 136;
-issimi martyris *Pel. inscr.* mar-
tyrium *Dion.* 233 (*cf. psalm.* 115, 15
pretiosa in conspectu domini mors
sanctorum eius). sanguis (*Christi*)
Cal. 9, 24.
pretium] nonne is est cuiusvis ser-
vus, qui ab artifice -o comparatur,
ut empticius *Dulc.* 1, 7. -o ven-
dendum magno *Pel.* 352 (*cf. v.* 356.
358 -i non munere paucis. *Mar.* 379.
gest. 717). exempti propriae -o
gazae numeroso. sed ducis est
-um iussu regis duplicatum *Pel.*
132 sq. (*cf. v.* 141 -i, quod defuit,
aurum. 160 totum). -um piaci
Pasn. 3, 10 (*sc. pecuniam quaestu*
meretricio conquistam). proposui
promerendae gratiae -um. quale?
videlicet sectam Christicolarum etc.
Gall. 12, 9. cuius te -o sacri scio
sanguinis amplo emptum *Theoph.*
337 (*cf. Mar.* 63. *asc.* 11). te, o mea
Constantia, quam haut segniter
emi vitae -o *Gall.* 13, 2.
prex] *Gebet:* in fronte -cis *Agn.* 372.
quo animam Christo commende-
mus -ce *Cal.* 8, 1. -ce blanda
Theoph. 355. crebra *asc.* 105. sacra
prim. 90. *plur.:* *Mar.* 106. 151. 365.
427. 444. 460. *Theoph.* 192. 376. *Dion.*
222 (*cf. Agn.* 394). *Agn.* 299. *Gall.*
5, 2. II 8, 1. *Cal. inscr.* *Abr.* 3, 19
(*cf. Pasn.* 1, 28. *Sap.* 4, 2. 5, 30).
prim. 25. 41. qui sacra -cum pro-
fundunt vota suarum *Dion.* 253.
assiduae *Pasn.* 1, 28. continuae
prim. 558. efficaces, exaudibiles
Sap. 5, 21. benignae *prim.* 122.
sacrae *Pel.* 379. *Dion.* 186. *Sap.* 5, 30.
prim. 250. 438. studiosae *Agn.* 328.
cf. Agn. 364 *app.;* *Bitten* (*semper*
plur.): moneo, -cibus blandisque
rogabo *Pel.* 158. instate, quaeso,
mecum -cibus *Gall.* 1, 8. his mo-
nitis vir concedendo fidelis con-
iugis electae -cibus consenserat
apte *prim.* 100. -cibus poscentibus
Odae *prim.* 282. (*Bernrad*) -cibus
placat Odam *prim.* 333.
pridem *vor Zeiten:* cuius amore qui-
dem (*cf. ind. metr.:* *particulae*)
ferventes congrue p. perplures
sacrae constanti corde puellae
elegere mori *Agn.* 15; *vorher, bis-*
her: *Mar.* 96. *Gong.* 470. *Pel.* 28.
Bas. 203. *gest.* 587.
primas (*semper plur.;* *quam ob rem de*
Celtis coniectura Dion. 25 *dubito*)]
Francorum gentis dominos prae-
nobilis almos necnon -ates Suevo-
rum omnes *gest.* 453. regni (*Italici*)
gest. 684. plebis *gest.* 720. cleri
-ates, plebis pariterque priores
Theoph. 132. -ates parentes *Theoph.*
69 (*i. e. protoplastos*).
primatus] iisdem temporibus posse-
dit papa beatus Sergius ecclesiae
-um regendae *prim.* 126. cuius (*ab-*
batissae) -us sexto in anno *prim.* 361.
primicerii Constantiae (*Iohannes et*
Paulus) *Gall. inscr.* 2, 5. 4, 4.
primitus *Mar.* 431. *Agn.* 366. *prim.*
112. 571.
primo . . . , deinde . . . I *pr.* 7.
primogenitae tuae *Sap.* 5, 13 (*Fides*
ad matrem).
primogenito suo (*Oddoni*) *gest.* 70
(*v.* 129 venerandus). dei unigeni-
tus idemque virginis -us *Cal.* 9, 23.
primordia] ortus tui -a clara beati
necnon regalem pangere pro-
geniem *Mar.* 23. retro principii
-a cana sereni *Theoph.* 232. felicitis
-a Gandeshemensis pandere coe-
nobii *prim. prol.* 2.
primum *Cal.* 3, 1. *prim.* 310. 401; *cf.*
ind. gramm.: cum primum.

princeps i. e. imperator: *Sap.* 5, 22. Romani orbis *Gall.* 12, 8. rerum *Sap.* 5, 5. plur.: *Duk.* 1, 7. 5, 1. *Sap.* 2, 2; Gallicani -ipis militiae *Gall. inser.* primum inter -ipes gradum *Gall.* 2, 2 (cf. 1, 8. 3, 1). de s. Dionysio nondum Christiano *Dion.* 31 (cf. r. 38 dux plebis). Andronici huius -ipis *Cal.* 2, 3. eminentiores Italiae -ipes *Sap.* 3, 6; de temporibus modernis: Pippini -ipis almfici *Gong.* 48 (i. e. regis; cf. *Theoph.* 248 David -eps regni Iudaici). (Saracenorum; cf. rex) *Pel.* 58, 65. 210 (fortissime). (Galliciorum) *Pel.* 123 (cf. rex). (Liudulfus) -ipibus fit par, ducibus sed nec fuit impar *prim.* 18 *adn.* -eps Gongolfus *Gong.* 424. dux Henricus -eps in regno fuerat tunc quieto post regem *gest.* 154 (*der erste nach dem K.*). Billungi cuiusdam -ipis almi *prim.* 23. Herimanni ducis almi, qui fuit illustris -eps in partibus illis *gest.* 456 (*in Sueria*); gregi iussus praeesse fidei -eps (Petrus) *Theoph.* 269. quique prius plebi sprexit -eps dominari, affectat iuris pompas nunc inferioris *Theoph.* 80. coenobii -eps rectorque popelli *Pel.* 372; de deo: -eps universitatis *Sap.* 2, 2; de diabolo: dampnandus dampnandarum -eps legionum *Bas.* 75. aeternarum tenebrarum *Bas.* 50. inferni *Bas.* 56. iniquus *Theoph.* 102.

principalem (numerum, sc. perfectum) *Sap.* 3, 16.

principio mensis novembris *prim.* 362 *adn.*; in -o mundum creans ex nihilo *Sap.* 3, 22. retro -i primordia cana sereni *Theoph.* 232. tu sine -o natus de patre superno *Mar.* 870 (cf. r. 218. *asc.* 136. da diversas partes huius solvendae hominis prospere repetere -um sui originis *Pasn.* 13, 3; -um qui cunctarum, finis quoque rerum *gest.* 247 *app.* (Christus α et ω): sicut a quadruvio semitae, ita ab uno philosophiae -o harum disciplinarum prodeunt progressionem rectae *Pasn.* 1, 7.

prior] aetate prior, meritis maior *gest.* 37. abbatissae *prim.* 114. amator *Agn.* 152. augustos omnes -ores

gest. prol. 1, 4. rectrix *prim.* 4-1 vates *Mar.* 419. *asc.* 65. quae aliquot auctores quos ipsa -or a sapientissimis didicit, me admodum pie erudit I *pr.* 7 (cf. *asc.* 61). quae -or intraret *Agn.* 237. morte suam matrem praeveniando -or *prim.* 132: cleri primates, plebis pariterque -ores *Theoph.* 132; discordia *Mar.* 211. gratia *Gall.* 12, 9. lucernae *prim.* 207 (*prius risae*). iuxta morem faciendo -orem *Bas.* 212. opusculum I *epil.* potestas *Theoph.* 72. rabies *Mar.* 728. visio *Abr.* 3, 11. peiora -oribus apposit *Abr.* 3, 1. cf. prius.

primus] virgo (Eva) *Theoph.* 41. urbis -us *Dion.* 25 *app.* inter -os in palatio *Gall.* II 5, 6 (cf. *Duk.* 1, 1). aequalem -is se faciens dominis *Gong.* 66 (*grossen Herren*). viri *Pel.* 199. pontifices *Mar.* 35. 295. inter quos -us (*der alte*) fulsit ceu Lucifer ortus Oddo *gest.* 33. -us qui conditor eius extitit *prim.* 290. qui -us mundo iustus fuerat protoplasto *Mar.* 395. qui regum -us nostros tradebat in nova loca multa *prim.* 463 (cf. r. 465. num ego -us huiusmodi rem peto. et non multorum ad audendum provocatus sum exemplo? *Cal.* 2, 1 (Maria) nec -am similem nec fertur habere sequentem *Mar.* 15. regredi, subdi -oque pudori *Mar.* 172. restaurato foedere -o *Pel.* 13. protulit (*diabolus*) inventum sceleris -o mago deterioris *gest.* 20 (i. e. priore). -is ab annis *Gong.* 11. *Theoph.* 8. *Agn.* 126. -is sub annis *Agn.* 178. 283. *prim.* 14 (*paese*. aspectu -o *Pel.* 231. Aurorae -o candore micante *prim.* 366. aetate -os flores iuvenilis *Pel.* 104. -a prorsus forma renovata *Agn.* 21. meritis -is *gest.* 21. ut Phoebus radios spargebat ab aethere -o *prim.* 210. coniugii -o tempore *Mar.* 135. quando quantilibet numeri digestim disponuntur, -us minor terminus et postremus maior dicitur *Sap.* 3, 20. si velis nos carithmum agnoscere, dic -am novam *Cal.* 2, 2 *adn.*; cf. primo, primus, prisca, quae prius, hora *prim.* 20 *app.*

- pristinus] ad -ae quietis portum *Abr.* 3, 16.
- prius *Mar.* 204. *Agn.* 324. *gest. prol.* 1, 15. *prim.* 208. 233. 332. 466.
- privare] gratia simul -aretur et militia *Gall.* 12, 9 (*spir. Cal.* 9, 24).
- proaulium] in interiorem officinae aedem, in cuius -o ministrorum servantur vasa *Dulc.* 2, 3.
- probare] imperium Christi rite -atum *Mar.* 781. deum hactenus ignotum mundo mox esse -andum *Dion.* 16. ut res facta -at *Gong.* 83. quod hac ratione -atur *Bas.* 155; ni -et ipsa sacram palma tangendo Mariam *Mar.* 604. clarum caput (*martyris*) igne -andum *Pel.* 399 (*cf. v.* 391 istius meritum sancti fac igne -ari). visu clare cupiens audita -are *prim.* 202. ut -aretur felix nostri dominatrix *prim.* 460. digitos operum satis arte -atos *Mar.* 351. argenti -ati pondera non modica *Gong.* 111; a. c. i. *Gong.* 185 *add. Bas.* 15. *Dulc.* 1, 5 (tertiam rebellem tibi que penitus -abis renitentem). (*deus hoc prohibebit*). SISINNIVS. -abo *Dulc.* 12, 5 (*das will ich doch sehn*); quod videtur falsitas, forsitan -abitur esse veritas I *pr.* 4 (*cf. I pr.* 9. *Gong.* 569. II *pr.* 5. *Gall.* II 1, 1. *gest. prol.* 1, 21).
- probitas] pro sui pulchritudinis, sapientiae et -atis perspicuitate *Gall.* 5, 1 (*cf. gest. pr.* 1. *v.* 458. *prim.* 8). insignibus suae -atis et sanctitatis *Gall.* II 5, 3. illis fit similis magnae forma -atis *prim.* 488. nullā -ate idonea II *ep.* 1.
- probrum] cunctis -is vitiatus *Theoph.* 163; -is (*i. e. obprobriis*) dure coge-
bat amaris *Agn.* 147.
- procedere] -de, -de, vocat te *Gall.* 4, 1 (*cf. Abr.* 6, 1. *Sap.* 5, 1). mandans in mediam Ioseph -dere turbam *Mar.* 466 (*v.* 471 -ssit pavidus). -ssit vivus, qui morte fuit religatus *Agn.* 312. -dens sacris advolvor sedula plantis eius *Theoph.* 339. quae cum tardaret, cito nec -dere vellet *prim.* 331 (*cf. v.* 334). ad bellum quotiens -sserat ipse (*Oddo*) *gest.* 146. subducta iam -ssere carina *Pel.* 349 (*gingen ans Land*). multi terribiles -dunt dracones ex
hac spelunca *Mar.* 707. hoc quod ventre tuo -det tempore certo *Mar.* 145. cura cuius -ssit origo omnis structurae *prim.* 281.
- proceres] ipsius gentis (*Iudaicae*) -es omnes *Mar.* 74. regni heriles *Mar.* 686 (*cf. Pel.* 102). (*Galliciorum*) *Pel.* 125. Gallorum *Dion.* 144. gentis Baioariorum *gest.* 373. uxores -um, soboles quoque dulces *gest.* 393. cuncti (*Italiae*) *gest.* 632. sternuntur sacro -um corpora busto . . , ast qui sceptrum gerit . . *Gong.* 499 (*cf. v.* 341). luctum -um, vulgi pariterque lamentum *prim.* 542; blanditur (*pass.*) magnis -um precibus seniorum hic Christi carus *Gall.* 341. -es se(se) genuisse nepotes *Mar.* 478 (*cf. prim.* 428).
- proceritas] nec augustalis -atem excellentiae sine ducatu appono subire *gest. pr.* 6.
- procerus] iuvenis -ae magnitudinis *Gall.* 12, 7.
- procidere] ne -atis *Gall.* 5, 4 (*fallt mir nicht zu Füßen*).
- procinctus] solvite -um, milites *Gall.* 9, 3 *adn.*
- proconsul] regius ut primis esset -l ab annis *Gong.* 53.
- procul] caput egregium iacuit p. amne revulsum *Pel.* 330; p. dubio *Theoph.* 88. *Abr.* 9, 1. *prim.* 346. 570.
- procumbere (*am Boden liegen*)] crebrius incultam videas -mbere turbam, volventem membra litore languidola *Gong.* 311. -mbentem levabat *Agn.* 302. parvo praesepe contractus -buisti *Mar.* 876. -mbens subito *prim.* 51 (*at cf. v.* 34 iacuit).
- procurare] orbatum sui dimisit ovile sorori Christinae -andum sancte-que tuendum *prim.* 435.
- procurator] Fortunato nostro -ori *Cal.* 5, 3.
- prodere] si -didero *Cal.* 4, 1 (*sc. quid factum sit; opp. si celavero*). qui me -dente perspicerent (*sc. meum opusculum*) II *ep.* 4. fama -dente sinistra *prim.* 339 *app.* (cunctis *v.* 211). haec (*mansio*), quam -ditis indice (*digito*) *Pafn.* 2, 6.
- prodesse] si hoc speras proficere. non dubito, quin prosit *Pafn.* 3, 9 (*cf. 7, 5*). quid prodest castitatis professionem subiisse, si . . ? *Cal.*

4, 1. non prodest (a. c. i.) *Abr.* 2, 7.
 prodire] ut natum -ire suum redi-
 vivum vidit *Agn.* 330; -iit almo-
 rum clara de stirpe parentum *Agn.*
 28. sicut a quadruvio semitae, ita
 ab uno philosophiae principio
 harum disciplinarum -eunt pro-
 gressiones rectae *Pasn.* 1, 7. num-
 quam ex te gemitus prorupit, num-
 quam tristior sermo -iit *Abr.* 6, 4.
 proditor] qui mei -or funeris extitit
 (*Irusiana de Fortunato*) . . hunc
 -orem, hunc malefactorem (*verba*
Calimachi) *Cal.* 9, 22. -or (sui) to-
 tum se perditioni sponte dedit
Theoph. 125 (*cf. r.* 107 damnum sui
 cupientem).
 proditrix signi fama satis placiti
Gong. 304 *adn.*
 producere] extimplo nigris martir
 -itur antris *Pel.* 225. -ite, mili-
 tes, -ite, quas tenetis in carcere
Dulc. 2, 1 (*cf.* 10. 1. 13. 3 *add.*).
 germen sanctorum quam -ebat
 avorum *gest.* 94.
 productio] tot spatia, pares -ones,
 eadem simphoniae . . et quid
 -ones? idem quod toni (*qui dein-*
ceps definiuntur) *Pasn.* 1, 11. 12.
 proelium (*de orthogr. r. praelium*)
 in conflictu -i *Gall. inscr.* modum
 exitumque -i *Gall.* 12, 1.
 profanato sacello (*Saracenorum*)
Pel. 41.
 profanus] rex (*Herodes*) *Mar.* 642.
 vir sat perversus, vita ritumque -us
Pel. 33 (*rex Saracenorum; cf. Agn.*
 357). praeses *Dion.* 199; ab his in-
 sensatis monstrisque -is *Agn.* 173
 (*de simulachris; cf. Dion.* 19). tem-
 plum *Mar.* 843 (*cf. Huemer ad Sedul.*
I 47 p. 363). contra propositum
 nec quid patrare -um *prim.* 408.
 profari] dedit sonitum turpi modu-
 lamine factum, -fari nostram quale
 pudet ligulam *Gong.* 576 (*quod*
pedendi verbo praetextato dicitur).
 profectus] nec alieno -ui invidenti-
 bus *Il ep.* 1 (*cf. Cal.* 9, 30).
 proferre] -ferre Hireniam *Dulc.* 11, 5
 (*i. e. producite*). ut -feram mam-
 monam, quam male collectam diu
 servavi *Pasn.* 3, 10: si aliud ex-
 petas, oportet -feras *Gall.* 1, 5 (*cf.*
Pasn. 2, 3). quae nos fatigando

-tulisti *Pasn.* 1, 19. si quid ex-
 perior emergere. quod . . . non
 oculo, sed impatiens morae -fero
 . . . -fer, si quid scias novi *Sup.*
 1, 2. libellum, quem usque huc
 pro sui vilitate occultare quam
 in palam -ferre malui *Il ep.* 11.
 -tulit antiqui rursum mala fratri
 inimici inventum sceleris *gest.* 22
 (*cf. r.* 729). num spera et planetae
 -ferunt sonum? *Pasn.* 1, 13. qui
 -fert adulationem *Cal.* 2, 4. iocu-
 laria verba *Abr.* 7, 2. ut pollutu-
 labiis praesumas -ferre nonna
 impollutae divinitatis *Pasn.* 7, 12.
 haut alias, quam mira mei mira-
 cula dorsi -ferat extrema part-
 cula *Gong.* 572; quantislibet (*i. e.*
quantis; cf. ind. gramm.) obnoxio-
 sis vitiis, -feras *Cal.* 9, 10.
 professio] castitatis -onem subiit
Cal. 4, 1. tuae -oni assensum non
 praeberem *Gall.* 13, 2 *add.*
 proficere] nec matura adhuc aetate
 vicens nec scientia fui -ficiens
pr. 5. (*Oda*) inter nostrates cele-
 bris -fecerat omnes moribus ef-
 factis *prim.* 87; si hoc speras -ficere.
 non dubito, quin prosit *Pasn.* 3, 1
 (*cf. Agn.* 122. 176. 403 illi -fecit ce-
 gratis obesse cupivit).
 proficisci] cumque -fecturi deserti
 per loca vasti essent *Mar.* 731.
 profiteri] censum (caesari) -fiteri *Mar.*
 345 (*cf. Gall.* 12, 8).
 profluere] fonticulus -fluxit (*ent-*
sprang dort?) rivo rura rigans
 stridulo *Gong.* 94; quae suo -fluxi
 ab ore loquela *Mar.* 341.
 profugi tribuni *Gall.* 12, 9 (*qui a*
hostibus tradiderant; cf. p. 113, 2).
 profundere] qui sacra precum -ad-
 vota suarum *Dion.* 251. dulcia
 verba resono palato *Agn.* 27 (*cf.*
r. 199). patri proprio -dit tanta
 verba *Bas.* 106. preculis humi-
 voce -sis *Mar.* 634 (*cf. r.* 106. 177).
Theoph. 52. 341 studio certante 27.
 viscera (*clerici*) subito -dit caelitus
 acta (*indicta*) *Gong.* 408. deus
 de te sine sorde -sum *Theoph.* 10.
 profundum] princeps inferni, regna-
 tor magne -i *Bas.* 36. mortiferum
 peccati linque -um *Bas.* 191. de-
 sperationis *Abr.* 7, 9.

- profundus] baratrum *Dion.* 79. 98. mons *Dion.* 232. caelum *Mar.* 764. *Agn.* 315; animus *gest. prol.* 2, 26. ingenium *Dion.* 212. *gest.* 699; cf. profundum.
- progenies] unica -es divinitatis *Cal.* 9, 18. tua (i. e. *Aedae*) *prim.* 61 (cf. v. 30. 68 clara). ortus tui primordia clara beati necnon regalem pangere -em (i. e. *Christum*) *Mar.* 24.
- progignere] Anna -genuit natam *Mar.* 266; cf. v. 478 app.
- progredi] (*surgere*) atque sequi volucrum, quem iam -gressa sedentem cerneret in saxi cuiusdam vertice magni *prim.* 253. illic gradum figens ulterius -gredi non praesumeret *gest. pr.* 5. conflictu -grediente *gest.* 179 (*sich verschärfen*).
- progressio] in huius sudore -onis *gest. pr.* 4. ab uno philosophiae principio harum disciplinarum prodeunt -ones rectae *Pasn.* 1, 7.
- prohibere] quis -ere poterit? *Dulc.* 12, 5. non contraluctor, non renitor, non -eo *Gall.* 13, 2 (cf. *Mar.* 319 app.). hoc vobis non suadeo, sed poenis -eo. non -ebis *Dulc.* 11, 1. -eris verberibus *Sap.* 5, 7. tangere quae vereor, quia femineo -ebor sexu *gest.* 1487. ne -erer (*a scribendo*) pro rusticitate I *pr.* 5. tantarum -ente gravedine rerum *gest.* 1508. hoc -et Christi sententia *Sap.* 3, 1. sollicitus tantum, miserae crimen -ere *Gong.* 381 (*ihm Einhalt zu thun*). a. c. i. *Mar.* 382. *prim.* 418 (*pass.* si ipsum -eor invocare *Pasn.* 7, 14; *abbrev.* ni illic pugnaret, quo rex idem -eret *gest.* 152).
- proicere] trans muros -ici, iactum funda machinali *Pel.* 278. draco de caelo cecidit -iectus in arva *Ioh.* 27. (*martyres*) in ignem *Agn.* 358. *Dulc.* 11, 3 (cf. *Sap.* 5, 24. 35. 6, 1). ilico poenalem -icit de corde timorem *gest.* 349.
- prolambere] fonticulum, qui clarus vitreis et suave sonantibus undis -ens arva irrigat ista tua *Gong.* 110. -ensque suas (i. e. *magi*) prostrato corpore plantas *Theoph.* 85.
- proles] -is geminae *gest.* 1167 (*fili et filiae*; cf. *adn.*). bis sexus definitur, *Bas.* 23 unica feminei sexus -es fuit illi (cf. *gest.* 420); *Sohn* (*persaepe de Christo*): *Mar.* 35. 525. 600. 653. 704. 731. 788. 814. 830. *Theoph.* 165. *Agn.* 336. *Gall.* 12, 10. *gest. prol.* 2, 30. v. 72. 104. 1143. 1502. cara *Theoph.* 336. dulcis *gest.* 121. talis de germine -is *Agn.* 279. regalis (*Liodulfus*) *gest.* 457. herilis (*Henricus*) *gest.* 187. divina *Mar.* 575. 667. *Theoph.* 166. 216. perennis *Theoph.* 351 app. -es perditionis *Theoph.* 103 (*de diabolo*; cf. *adn.*); *Tochter*: *Bas.* 44. *Agn.* 438. *Sap.* 5, 20. *gest.* 83. dulcissima *Bas.* 124. *Sap.* 7, 2. ego te propriae -is vice excolo atque extollo omni dilectione *Sap.* 5, 17.
- prolixitas] ipsius causa difficilis -atem viae surripui *Pasn.* 2, 6. si vobis non displicet -as (*sc. viae*) *Sap.* 8, 2. magnificarum -atem rerum iussa ingredi *gest. pr.* 6 (cf. *totam imaginem*).
- prolixus] -a ratione earum *Sap.* 5, 31 (*ihre endlosen Reden*).
- prolongari vitam satis ipsi *gest.* 124.
- promere] (quae) carmen pectore -o *Pel.* 5 app.: at cf. *add.*
- promereri] proposui -endae gratiae pretium *Gall.* 12, 9 (cf. *gest.* 433). veniam *Abr.* 3, 6. 7, 10. *Pasn.* 3, 8. munus reconciliationis *Pasn.* 3, 8. *inf. Mar.* 44. *Agn.* 3. *prim.* 28. 57.
- promissio] grandis *prim.* 67. laeta *Gong.* 113. *Gall.* 2, 6. *Pasn.* 2, 4. divina *Cal.* 9, 17. ewangelica *Pasn.* 11, 1; cf. *Gall.* 13, 2 *add.*
- promissum] -i iuxta praeconia laeti *gest.* 1188 (cf. *prim.* 570). -i solamina sani *Theoph.* 346 (cf. *sanus*). verenda (?) *prim.* 181 app. superna *prim.* 28 (cf. *Mar.* 192). huius spe animata -i *Sap.* 9, 7. unde tu -a solvere ne moreris *Sap.* 9, 8.
- promittere] ut pater in mundum me -sit sibi carum, sic ego mitto meos dilectos vosmet amicos *asc.* 23; -ttens illi non parvi dona lucelli *Bas.* 43. plurima coenobio commoda nostro *prim.* 314 (*at cf. app.*). -ttentes auxilium sui *Gall.* 12, 7. ut illi et spem veniae et solamen -ttas beatitudinis aeternae *Pasn.* 11, 3. Christi sententia, -ttens nobis insuperabilis sapientiae dona *Sap.* 3, 1. -ttens ipsis eius munus pietatis *gest.* 635. a. c. i.

Mar. 213. *Theoph.* 42. 89. *Bas.* 54.
Pasn. 11, 1. *Sap.* 9, 7. *gest.* 221. 1176.
 promovimus (absolute: sc. castra)
Gall. 12, 3.

[promptus] quod in promptu est: auxilium *Gong.* 524. -am despectus esse medelam *Theoph.* 89; intendite. ac -a mente *Pasn.* 1, 3. hoc sapiunt, -o quoque pectore credunt (a. c. i.) *Pel.* 331. sensu bene percipe -o *Pel.* 152. ipsorum votis *gest.* 221. complendis iussis *gest.* 711. quanto blanditiae amentium ad illiciendum -iores II *pr.* 5. venio ad sequendum tibi -issima *Pasn.* 5, 1. invisum genus Christicolarum semper -um est principibus ad resistendum *Sap.* 2, 2. *inf.* *Dion.* 83. 90. 207. *Agn.* 327. *Pasn.* 1, 24. *Sap.* 4, 4. *gest. prol.* 2, 16. *prim.* 249. 362.

[pronus] quo viso cuncti praesentes obstupefacti in terram -i consteruntur tremefacti *Mar.* 805. membris improvisa resolutis morte, ruit -us *Agn.* 269. -i vestigiis figentes oscula prolis, orantes preculis humili quoque voce profusis *Mar.* 653 (et sic de orantibus *Ioh.* 13. *prim.* 38. 132. -o vultu *gest.* 359). intulit tantum -is obtutibus ictum *Pel.* 273. qui (dracones) subito -i ceciderunt mansuefacti *Mar.* 714. omnia simulachra in terram subito ceciderunt -a *Mar.* 832 (cf. *Mar.* 847 obtutu -o); *geneigt*: -a favente clementia regiae indolis (Gerbergae I *pr.* 7. pectore -o *Pel.* 3 *add.* (deum) iudicio dubiae -um fore causae *Pel.* 383. ad celerem tanto veniam mox -ior esto *gest. prol.* 2, 9.

[propalare] ei (seriem) rerum, quae geruntur, -emus *Dulc.* 8, 1. si seriem pro sui vilitate nulli ostendendam velim -ari *gest. pr.* 10.

prope, propius r. *ind. gramm.*: *prae-*pos.; cf. proximus.

[propense] quicumque suae saltim praepaucula famae verbula conciperet latebris -ius auris *gest.* 436.

[properare] impiger ad templum -at *Theoph.* 195. huc *Theoph.* 396. -are citius in urbem *Dion.* 30. restat. ut ascenso equo pergam et . . inquiram. -emus pariter *Dulc.* 13, 4.

ad bellum citius -are futurum *prim.* 342. convenite. -amini *Pasn.* 4, 1 (non propter *Ekkeharti Wahl.* r. 120 nocte fugam molitur et ad dominum -atur, quae falsa cod. *Bruxellensis* lectio ex leoninitatis consuetudine nata est, sed ex memoria prioris loci, *Gall.* 7, 3 convenite. congregamini). -ata diecula tristis advenit *gest.* 395 (*beschleunigt?*).

[propheta] David -a dei *Theoph.* 11 (sic saepe medio aëro: cf. prophetia). quicquid veraces iam praecinnere -ae *Mar.* 48. -ae. omnes electi *Mar.* 190.

[prophetia (cf. propheta)] David suscepit rursum -ae donum *Theoph.* 257.

[propinare] serpentis antiqui, quae protoplastis mortem -avit *Cal.* 9, 2 (cf. *ecbas. capt.* r. 1114).

[propinquus] carnalium affectuum -orum *Sap.* 9, 7. rogatu -orum nutriendam eam suscepi *Abr.* 1, 1 (sc. puellam 'utriusque parentis solamine destitutam').

[propitiatio] o Christe, mundi redemptionis et peccatorum -o *Cal.* 9, 11.

[propitius] quo martiris almi pro meritis Christus sit sibi -us *Gong.* 504. dii -i, favete *Gall.* 4, 1.

[proponere] quicquid ipsi agendum -sui *Abr.* 9, 2. -sui promerendae gratiae pretium *Gall.* 12, 9. inveni: praemium periculi mihi, quaerens -nas in praesenti *Gall.* 1, 4; eum quem -nebam imitari II *pr.* 6 (cf. propositum).

[proportio] unaquaeque (musica) ratione -onis alteri ita coniungitur. ut idem, quod accidit uni, non deest alteri *Pasn.* 1, 10 (cf. 1, 1 *add.*). (*symphonia diatonica*) possidet -onem epitritam sive sequitertiam *Pasn.* 1, 14 (cf. 1, 17).

[propositio] proposui promerendae gratiae pretium etc. recta -o tamque auctoritate condigna *Gall.* 12, 1.

[propositum] nec -o satisfacerem II *pr.* 5. eius -um mox complende secretum *Bas.* 64. quin inviolatum custodiam sacramentum -i *Gall.* 2, 3 (servandae virginis 5, 4; cf. 2, 4. *prim.* 40^a).

[proprie] signum illi particulae conveniens p. *Gong.* 574 app.

- proprius** v. *ind. gramm.*: *pronom. possess.* suus.
- proripere**] nec solum celsae solium sibi (*i. e. ei*) -it aulae *gest.* 494.
- prorsus**] recta p. laudabilique discretionem *Abr.* 3, 17. expers carnalis totius p. amoris *prim.* 300; res ut scripsi, sese sic p. habere *gest. prol.* 1, 22 (*et sic cum verbis Dion.* 37. *Agn.* 311. *Abr.* 7, 3. *prim.* 239. 286. 341). quo sic maiorem p. conferret honorem Oddoni *gest.* 114.
- proruere**] ecce in introitu nostro -unt Romani urbicolae *Gall.* 10, 1.
- prorumpere**] ex improvise praeses -perat Udo *gest.* 283. nondum maternis quae tunc -pimus alvis *prim.* 524 *app.* tunc miser in talem coepit -mpere vocem *Gong.* 117. numquam ex te gemitus -pit *Abr.* 6, 4. -mpentes, aestu nimioque furentes (flammae) *Agn.* 365.
- prosapias**] ne finem caperet subducta posteritate inclita regalis -es generis *Gong.* 346.
- prosequi**] en, solutis crinibus egreditur (*uxor*) omnisque domus lacrimis -itur *Dulc.* 6, 2. ne sis adversus querimoniae, quam -or *Abr.* 3, 1 (*der ich nachhänge*). sit satis de ista (*sc. musica caelesti*), -ere de humana *Pasn.* 1, 17.
- proserpere** (?)] dum somnus plebis -eret artus *gest.* 545 *add.*
- prosper**] testis -errimus *Gong.* 509 (*i. e. martyr beatissimus*); -eris successionibus *Gall.* 13, 7 (iuxta sui velle vigere). II 5, 3 (ad vota pollebant; *cf. Sap.* 1, 1). fore -era cuncta, efflagitant testem pro quibus egregium *Gong.* 511 (*cf. prim.* 455 *app.*).
- prosperari**] quo (*dei*) -entur exitum pugnae *Gall.* 7, 2.
- prosperare**] ac sic coenobio succedunt p. plura *prim.* 455 *app.* da diversas partes huius solvendae hominis p. repetere principium sui originis *Pasn.* 13, 3.
- prosperitas**] nostri -as tui est felicitas *Sap.* 1, 1 (*imp. ad Antiochum*). ex -ate fidelis laetatus prolis *gest.* 1142. quae, regina nobis ad -atem facta *prim.* 311. grates -atis auctori *Gall.* 12, 8. optata *prim.* 439. talis *prim.* 459. tanta *Theoph.* 148.
- prospicere**] sed tamen admonitis frustra -spexit ocellis *Gong.* 177 (*cf. app. et add.*). iuvenem coram -spexit herilem *Mar.* 555.
- prosternere**] -stratis inimicis *gest.* 394. celsa -stratus vindice dextra *Gong.* 471. qui regem -stravit tenebricolarum *Pasn.* 1, 28. -strata morte *Pel.* 299. quam (*feram*) -stravit equo Verax egressus in albo *Ioh.* 31. qui protoplastos -stravit *Abr.* 7, 3. enormitas peccatorum -stravit me in desperationis profundum *Abr.* 7, 9; se -sternens, precibus crebro quoque deflens *Theoph.* 376. solo -stratus corpore toto *Mar.* 859 (*cf. v.* 854; *Pel.* 66. *Theoph.* 85 *de impia oratione*). -strata solo *Agn.* 299. terratenus *Gall.* 11, 1. in orationem *Abr.* 3, 9. sacram -stratus ad aram *Theoph.* 388 (*cf. Gall.* II 5, 3. *gest.* 359. *prim.* 34. 251). -stratus sacrae plantis extimplo puellae *Agn.* 249 (*cf. Theoph.* 109. *Bas.* 171).
- protegere**] non dederat propriis ipsum quia tunc inimicis praedam, sed dextra -git rite superna *gest.* 313 *app.* cuius auxilio fuerat -cta paterno *Agn.* 232. Christi pietas a corruptela propriam -xit alumnam *Agn.* 264. (*deus Oddonem*) -xit de millenis persaepe periculis *gest.* 255. insuper e tantis ipsum sacra dextra potentis -git insidiis *gest.* 137.
- protendere**] si vacet aequales meritis -ere laudes et mores tanti egregios duculi *Gong.* 333 (*zeugma*). suam coepit -ere dextram audacter *Mar.* 605.
- proteritur** draco *Ioh.* 26.
- protestari**] -ans, procures se(se) genuisse nepotes *Mar.* 478. apposuit miseris duris maledicere verbis, -ans, illos neutra dignos fore vita, qui . . *Dion.* 63.
- protinus** *Mar.* 447. 455. 582. 681. 693. 800. *Bas.* 85. 250. *Agn.* 58. *gest.* 626. *prim.* 102. 234.
- protoplastes** parentes *prim.* 533. patres *Gong.* 36.
- protoplastum** pulchrum *asc.* 45. qui decepit -um *Bas.* 33 (*cf. Abr.* 7, 3; *plur. Cal.* 9, 29). mundo -o *Mar.* 395.
- protrahere**] quia gentem Scitharum bello -his lacescere *Gall.* 1, 1.

proturbare] reor prius invocato
Christi nomine anguem -andum
Cal. 9, 7.

provector scientiā I *pr.* 7.

proectu nobilitatis *prim.* 489 *app.*

provehere] digno confestim -ctus
honore gradatim perveniebat ad
officium (*vicedomni*) *Theoph.* 15.
quorum pietas me -xit ad fasti-
gium regni *Gall.* II 5, 4 (*cf. gest.*
1504). (*Oddo pater*) Liudgardam
gratiola parili coluit, -xit, amavit
gest. 446. Oddonis pietas ipsum
virgineum coetum Christi famula-
rum fovit clementer necnon -xit
amanter *prim.* 511.

proventus] deus det -um *Gall.* 6, 1.

provide] ultra non tendo, finem sed
p. pono *gest.* 1509.

providentia] qui mundum sui -a
regit *Dulc.* 12, 5.

providere] illi dignum -sit (*sic*) rite
locellum *Pel.* 320. hinc quoque
mox aditum sibimet -derat aptum
gest. 606 *adn.* ne evadat, -dendum
Sup. 5, 12.

providus] -a domini sapientia Christi
gest. 48.

provisit r. providere.

provocat exemplis illam, monitis
quoque crebris, ut . . *prim.* 493.
si nostris suaviter hortamentis
-etur *Abr.* 1, 6. (*diabolus*) -at in-
iustum regem mox Domitianum
Christicolis edicta necis dictare
ferocis *Dion.* 156. qui ad auden-
dum aliquid huic simile -arent
II *ep.* 4. non multorum ad au-
dendum -atus sum exemplo? *Cal.*
2, 3. qui me decepit, me seduxit,
meque ad audendum horribile
facinus -avit *Cal.* 9, 22.

provolvere] incredibili metu correp-
tus pedibusque meis provolutus
Gall. 12, 8. sacris tumulis *Gall.*
II 8, 2. ante sepulchra martirum
Ioh. et P. humi -itur *Gall.* II 8, 1.

proximare] tuae sanctitati polluta
-are non praesumpsi *Abr.* 7, 5.

proximus] mons *Dulc.* 13, 1. -a coe-
nobio fuerat tunc silvula *prim.* 186.
ecce mansio in -o *Pafn.* 2, 6 (*cf.*
Cal. 5, 5).

prudens] haec -ns, humilis, fervens
dulcedine mentis, omnibus atque
placens, tota virtute refulgens

Mar. 336 (*cf. Pel.* 144 consilio -ns.
prim. 11 -ns in verbis, in cuncti-
cantus agendis). mater *prim.* 417.
-ntis functus valitudine mentis
gest. 383. -nti corde *Bas.* 109.

prudenter *Agn.* 181. *Gall.* 2, 5. 13, 4.
gest. prol. 2, 25. r. 673.

psallere] David rex -ere doctus *ex.*
98. sed nec dactilicis opus est:
nos -ere cordis magnum maerorem
Ioseph *Mar.* 531. laudes domini
-ebant voce decora *Agn.* 457 (*cf.*
Mar. 42).

psalmorum lege *Mar.* 150.

psalterium ceterasque divinae legi-
paginas *Abr.* 2, 7.

publice] manda, ut lascivae praes-
tentur puellae et abstractis vesti-
bus p. denudentur *Dulc.* 7, 1. me-
amasionibus p. abrenuntiavi *Pafn.*
5, 1.

publicos inimicos *Gall.* 9, 1 (*i. e.*
hostes); res -a (r. res).

pudet] dedit sonitum turpi modu-
lamine factum, profari nostram
quale p. ligulam *Gong.* 576 (*cf.*
profari).

pudicitiae virginalis *Gall.* 13, 1.

pudicus] permaneo virgo sine sordibus
-a *Agn.* 106.

pudor] passus gravem secreta mente
-orem ex Ruben verbis, qui se
causatur, amaris *Mar.* 101 (*cf. r.*
479. 489). ne ipsa se reddat lat-
bulis prae -ore *Abr.* 6, 1. nulla
puellaris patior detrimenta -ore
Agn. 105 (*cf. Mar.* 403. *prim.* 22.
399). sine sordibus -oris *Mar.* 2.
quae legalem respuit retinere
-orem *Gong.* 579 (*de adulteris*).

puella *Mar.* 331. 486. 493. 494. 501. *Bas.*
36. *gest.* 533. *prim.* 108. 374; *cara*
prim. 97. egregia *Mar.* 275. famosa
Mar. 365. lasciva (*übermütig*) *Agn.*
181. *Dulc.* 7, 1. 10, 1. miranda *Mar.*
329. parva *Mar.* 322. (tam) pra-
pulchra *Agn.* 49. *Abr.* 5, 2. sacra
Mar. 285. *Bas.* 30. *Agn.* 16. 302. 351.
403. eius (*Vestae*) sacricolis -is *Agn.*
157. sancta *Mar.* 277. 482. *Agn.* 72.
egregiae binas stirpis -as *gest.* 114.
talis *Mar.* 389. 533. tanta *Mar.* 20.
adn. tenera *Mar.* 272. *Agn.* 10:
perpetua -a *Theoph.* 392 (*i. e. sem-*
per virgine). hunc quia virgineo
portasti ventre -a inclusum *Mar.* 2

(*cf. v. 300*). post haec suam praecepit adesse -am *Mar.* 152 (*synon. famella; cf. gest. 505*); *cf. Mar. 68 app. puellaris*] Christi genitrix *Theoph.* 115. 382. pudor *Mar.* 403. *Agn.* 105. *prim.* 330. 399. ut -is rectrix fore posset ovilis *prim.* 111 (*adi. pro genit.*).

puer] -er ad dominum levatur (*apocalypcticus*) *Ioh.* 26. ut fragiles -eri *Mar.* 880. pius *Theoph.* 14. regalis *gest.* 106 (*cf. v. 66*). 427 (*cf. v. 418*). tantus *gest.* 40 (*Oddo*). lascivientis more -eri iocis instandum *Abr.* 6, 3. in quo nutriti estis a -ero *Gall.* II 5, 1; *de Christo Mar.* 584. 596. 633. 647. 711. 720. 771. 861. parvus *Mar.* 632; tenellus *Mar.* 622. 630. 732; *de famulis*: -eri venerunt cum grege lassi *Mar.* 233 (*cf. v. 242*. 709; *magistri v. 98*). -eri tironum sorte potiti *Gong.* 227 (*v. 238 egregii; sing. v. 253*).

puerilis] aetas *Mar.* 290. anni *Pel.* 147. nec quicquam membris gessit -e tenellis *Mar.* 333.

pugna crescente sinistra *gest.* 266. -ae discrimina tantae *gest.* 292. exitum -ae *Gall.* 7, 2.

pugnare] ni (*Oddonis exercitus*) illic -aret, quo rex idem prohiberet *gest.* 152.

pugno vibrato *Pel.* 272. -is tundamus *Dulc.* 6, 1 (*cf. Pafn.* 1, 26).

pulcher] Maria *Mar.* 480. puellulae *Dulc.* 2, 1. pulchra fuit facie fideique decora nitore *Agn.* 31 (*cf. prim.* 46). in -errimi similitudine iuvenis *Cal.* 8, 2. ipsum -errimum virorum (*Pelagium*) I *epil.* illam mulierem -errimam, omnium esse delicatissimam *Pafn.* 2, 5. rem pulchram, rem venustam (*amo*) *Cal.* 2, 2. de limo pulchrum quis (*manibus*) plasmavi protoplastum *asc.* 45. quod (*plasma*) pulchrum feci, quod corruptum reparavi *Dion.* 94; capitis diadema *gest.* 1479. ecclesia *prim.* 234. ordine bis duodenorum pulchro seniorum stipatum *Ioh.* 3. pompa *Pel.* 180. pulchrum fidei cuius fero signum *Agn.* 66.

pulchre *Agn.* 428. *Ioh.* 23. *prim.* 335.

pulchritudo] tui -o (*sc. compellit me ad tui amorem*). mea -o? immo

Cal. 3, 2. procede, procede, Maria, tuique -inem nostro neophitae ostenta *Abr.* 6, 1 (*cf. 5, 3*). haec miranda praenitet -ine et horrenda sordet turpitudine *Pafn.* 1, 23. uniuscuiusque -inem obstupesco *Sap.* 3, 2. pro sui -inis, sapientiae et probitatis perspicuitate *Gall.* 5, 1. vestrum serenitas -inis *Dulc.* 1, 1. *Abr.* 1, 3.

pullus] (*Anna*) cernit -os plumigeris volucres circumdare pennis *Mar.* 124. quod clemens cunctos pietatis munere vivos, pisciculos pecudes serpentes atque volucres, congaudere suis donasti sedulo -is *Mar.* 131.

pulsare] pertulit sacra -ari sua terga flagellis *Theoph.* 306. eruit et proprios summo de vertice pilos necnon verberibus -avit sedulo pectus *Bas.* 152 (*cf. Abr.* 3, 5). -ant aulam noctis pro tempore clausam, orantes, aditum iam fieri patulum *Gong.* 229. manu fenestram -avi *Abr.* 3, 12. portam *Pafn.* 8, 1; his regales monitis -antibus aures *gest.* 524 (*cf. prim.* 213). hac (*fraude*) huiusce viri -at penetralia iusti *Theoph.* 70 (*de diabolo*). ut mens blanditiis fragilis -atur amoris *Bas.* 104; caelum *Mar.* 764 (*clamore Agn.* 315). odis sidera *Gong.* 328 (*cf. v. 534*). oratu -ando iugi penetralia caeli *prim.* 36.

pulsus] in -ibus venarum *Pafn.* 1, 17. (*res dolenda*) -u linguarum tenues conflatur ad aures sancti *Gongolfi Gong.* 367.

pulverea favilla (*corporis*) *Pafn.* 13, 4.

pulvis] resurgendi de -ere pleni corporis *prim.* 578.

punire] duriter ut puerum mandes -ire decorum *Pel.* 211. deinde Sissinnio comiti iussu (im)per(atoris) puniendas virgines cessit *con.* *Magnin Dulc. inscr.* se condignis studuit -ire lamentis *Theoph.* 442 (*cf. Abr.* 3, 6; *compunctione Pafn.* 12, 3).

pupilla immatura *Abr.* 1, 4 (*puella septem annorum, utriusque parentis solamine destituta*).

pupillus] non vos relinquam ceu desolatos in mundo -os *asc.* 70. viduis, peregrinis atque -is *Mar.* 68 *app.*

(*cf. Theoph. 22*); eminus hoc cautis cernentes -is *Pel. 326*.
 pure] virgo conservet p. sincero cordis amore signum virginitatis *Agn. 8*.
 purgare] credentes sacra -antes ocius unda *asc. 27*. -avit lacrimis animae maculas vitatae *Theoph. 204*. -aret criminis imposita de magni se cito culpa *Mar. 661*. quae tibi -anda offero carminula *Mar. 4 (cf. v. 9)*.
 purpura cum bysso, linum cum vel- lere Serum. -a sed sanctae ful- gens operanda Mariae creditur *Mar. 501 sq. (cf. r. 501)*.
 purpureus] fili (*cf. filum*) *Mar. 363*. 519. tegmen (*i. e. vestis*) *Pel. 221*. atrium *Gong. 206*. sanguis *Gong. 86*. *Pel. 329*. agnus *Mar. 43*. *Gong. 482*.
 purus] aurum *Pel. 404*. baptisma *Theoph. 6*. lavacrum *Pel. 220*. lym- pha *Mar. 766*. sacri -a baptismatis unda *Agn. 33 (cf. r. 166)*; -is ani- mis *asc. 37*. cor *Agn. 64*. fides *Pel. 37*. illibata corporis integri- tate -aque mentis sanctitate *Abr. 2, 4*. corpore casto, -o cordisque secreto *Agn. 331*. -ae pro virgini- tatis honore *Agn. 421*.
 putare] vellem modum visionis au- dire. -abam, me ante foras cel- lulae stetisse *etc. Abr. 3, 8 (cf. 3, 10)*.
 putredo] mundatis illic foedis -ine membris *Pel. 363*.
 quadrupes] iter -dum sequer *Gong. 70 (de renatore)*.
 quadruplicatus] ecce habes -um exer- citum *Gall. 13, 5 (auf die vierfache Stärke gebracht)*.
 quadrivium] quid est musica? dis- ciplina una de philosophiae -o. quid est hoc, quod dicis -um? arithmetica, geometrica, musica, astronomica. cur -um? quia sicut a -o semitae, ita ab uno philo- sophiae principio harum disci- plinarum prodeunt progressionem rectae *Pasn. 1, 7*.
 quaerat ut astantes infantum more parentes *Mar. 292*. puerum natum *Mar. 647*. regem recentem *gest. 632 (Oddonem iam Italiae regem)*. te ipsum -rimus *Dulc. 13, 1. Pasn. 7, 1*. hanc, quam -rebam sim. *Abr.*

3, 13. Pasn. 2, 1. 3, 1. gest. 575. urbem famosam Salem *Mar. 637*. quid -ris? *Pasn. 2, 2; i. e. adire: prae- fati Abraham monitis illam sub amatoris specie -rentis reducta Abr. inscr.; deum: te, quem -si- quem solum semper amavi Agn. 388 (cf. Theoph. 406)*. celerem pie- tatem (*Mariae*) *Theoph. 121 (cf. prim. 248)*. certum praenidium *Gong. 498*; -sivi a vobis consolatio- nem, et vos incutitis mihi despe- rationem *Cal. 2, 4*. a te commi- solamina -rere certi *prim. 142*. haec -runt seriem longe sibi nobiliorem *gest. 1507*; tandem magum -rem invenerat unum *Bas. 41 (cf. Ioh. 1)*. ne mea mens alium iam prae- sumpsisset amicum -rere *Agn. 7*; causam tristitiae verbis -rebat amicis *Dion. 52*. in hac re vere- cundae virginis responsum -rere *Gall. 4, 3*. -rens, obscuro quid tunc pateretur in antro *Bas. 24*. uti colloquiis eius -rens manifestus *prim. 328*.
 quaeso] ostende, q., mi pater. *qao . . Pasn. 3, 8*.
 quaestio] quam scrupulosa et plexi- lis -o *Sap. 8, 22*. huiusmodi notu- -onis *Pasn. 1, 13*.
 quaestus] (*abbatissa*), quae mihi nostris -um superaddidit amplius *prim. 479*.
 qualitas] (*respublica infelix*) ex -ate rectoris (*apostatae*) *Gall. II 5, 1*. pro diversorum -ate meritorum *Theoph. 176*.
 qualiter r. *adn. ad gest. 1423*.
 quandoque ('*einstmals*', *semper pro- pria notione*) *Gall. 13, 1. Cal. 3, 1. Abr. 3, 10. gest. 639 (endlich?). prim. 30. 61. 563; cf. Mar. 59 app.*
 quandoquidem *Mar. 59 app. Agn. 14. gest. 1170*.
 quantitas] omnis numerus immis- tus dicitur, cuius partes (*Factores* coniunctae (*addiert*) minorem illo numero, cuius partes sunt, summa- -atem reddunt *Sap. 3, 13*: *nomine* et -ate (*Multiplicator und Multi- plicandus*) *Sap. 3, 19 sq.*, ubi ter- mini explicantur.
 quantocius *Gall. 9, 4. Cal. 9, 11. Pasn. 7, 6. Sap. 1, 1. 9, 8. gest. 722*.

quapropter v. ind. gramm.: praepos. propter.

quare v. ind. gramm.: interrogatio.

quasi] clam cunctis et q. furtim I pr. 6. ut, q. gener augustorum, honorifice nobiscum habites intra palatium Gall. 13, 4. diatesseron q. ex quattuor Pafn. 1, 14. me in hoc iure reprehendi non posse, q. his vellem abusive assimilari, qui . . II pr. 6. simulate, q. exilio sint destinati Gall. II 7, 2.

quatinus v. ind. gramm.

quattuor lustra Mar. 77.

querela] hic non est aptus -ae locus Abr. 6, 4. nonnarum miseranda -a suarum prim. 543. haec ubi continuis deflevit verba -is Theoph. 332.

querimonia] ne sis adversus -ae, quam prosequor Abr. 3, 1.

querula i. e. querela, metri causa] his igitur -is iterata voce profusis Theoph. 52. his miserens -is Theoph. 290. amaris Theoph. 193.

qui (adv.)] recepistin gratis? ego illos gratis? haut ita. et qui? Gall. 12, 9. qui posset fieri? Gall. 5, 6.

quidni v. ind. metr.: particulae.

quies] amica Gong. 221. certa Mar. 819. dulcis Abr. 6, 6. mollis Theoph. 206. optata gest. pr. 5; ad pristinae -etis portum Abr. 3, 16. componit membra -eti Dion. 66 (cf. prim. 190). omne mihi vertitur in -eternum Sap. 5, 10. patriae captare -eternum gest. 1170.

quiescere] pertimidus iacuit necnon sine mente -vit Gall. 3, 2. ecce vitales auras carpit, sed prae stupore adhuc -scit Cal. 9, 10. -sce, -sce, Thais Pafn. 4, 3 (cf. Sap. 5, 22). non -scam, non desistam, donec Cal. 3, 5 (cf. Abr. 3, 16). simulata pace -vit obruta mille malis toties urbs fidelis Pel. 61.

quiete] blande et q. ad culturam deorum te invito Sap. 3, 3.

quietus] post haec secreta residebat in aede -ā Mar. 518. coenobium gest. 244. si staret regnum iusta sub pace -um gest. 749 (cf. v. 154. 1499).

quinque] post menses q. Mar. 103. graduum ter q. Mar. 289.

quinquennium] per -um Pafn. inscr.

quire] si qua forte fila . . evellere quivi II ep. 9; *alioquin semper cum negatione*: perdere non placuit sed nec defendere quivit Agn. 354 (cf. v. 362. Dulc. 14, 1. Sap. 4, 3. prim. 512).

quoadusque v. ind. gramm.: praepos. usque.

quondam de re praeterita: Mar. 748. asc. 6. Dion. 44. Agn. 279. Gall. II 5, 4. Abr. 6, 3. gest. 603. prim. 32. 193. 379.

quoties convenerunt prim. 428.

rabie furienti Agn. 128 (cf. v. 401). -e dimissa rite priore Mar. 728 (de feris; cf. v. 745).

radiare] (caput martyris) iam splendidius puro -averat auro Pel. 404. domino, gratia tristifico cuius radiabat (cf. app.) in antro Agn. 258.

radius (pl., praeter Dion. 114. Pafn. 5, 2)] -os lucis mirae rutilantis Agn. 246. ipsius faciem niveo candore nitentem tradunt ardentis -os praecellere solis Mar. 349 (cf. gest. 551. prim. 210). corusci Mar. 571. fulgentes Agn. 80. sereni Dion. 4. -is lassata caloris aestivi Mar. 753. hominem aequari astrorum -is Abr. 2, 4; aeternae -o lucis opimo Dion. 114. iam tunc clementis paulatim gratia patris incoepit -is mundo lucessere claris Mar. 210. micans -is bonitatis gest. 34 (cf. v. 89. prim. 502 claris); tuum est, mihi velut -o (wie mit dem Zirkel) praescribere, quid me oporteat factum ire Pafn. 5, 2.

radice tua deduc extimplo secreto undas fonticuli Mar. 785 app.

ramos (palmae) magno de germine ductos Mar. 763 (cf. v. 775. 795. 803. 808). cernit in -is lauri resonantes murmure dulci pullos plumigeris volucres circumdare pennis Mar. 123.

rapere] quis lupus meam agnam -peret Abr. 3, 14. uxores procerum, soboles -puit quoque dulces gest. 393. furto -ptam praedam Bas. 241 (i. e. hominem a diabolo seductum). regnum -ptum violenter ab illo gest. 485 (cf. app. et v. 686). plasma suae dextrae -piens serpentis ab ore Theoph. 445; ipsius in dulcem

totus -peretur amorem *gest.* 437 (*cf. Gong.* 466).
 rapidus] cursus *Mar.* 240. *Gong.* 241. *Agn.* 266. *gest.* 573. flammæ *Pel.* 402. martir sanctus furtivo vulnere laesus dum mortis gustum ebiberet -um *Gong.* 474. impetus *Abr.* 3, 8. ira *Agn.* 127.
 raptim *Mar.* 376 (*sosfort.*) 848. *Pel.* 282. *Dion.* 71. *Agn.* 368.
 raro] non r. *Mar.* 71. *Dion.* 251. II *pr.* 4. *prim.* 92. 339. haut r. *Pafn.* 1, 22. -ius in templo quæ creduntur fore dicta *Mar.* 542 (*de apocryphis*).
 rarus] laurea -a *Gong.* 485. -issima dona *Gong.* 267. panniculis non -is *Mar.* 874.
 ratione vicens, cunctis quoque sensibus utens corporeis *Agn.* 161 (*utpote homo; opp. simulachra*). -onis egeni *Agn.* 211 (*de adolescentibus lasciris*). o insensati et hebetes totiusque -onis incapaces *Dulc.* 13, 2. factor summae, mediae rationis et imae *Dion.* 1 *adn.*; pro fidei rectae satis expressa -one *Theoph.* 261. quod hac -one probatur *Bas.* 155. iniusta satis -o, in hac re verecundae virginis responsum quaerere *Gall.* 4, 3; simili quoque -one (*ac VI*) XXVIII *etc.* perfecti (*numeri*) dicuntur *Sap.* 3, 16. unaquaeque (*musica*) -one proportionis alteri ita coniungitur, ut idem, quod accidit uni, non deest alteri *Pafn.* 1, 10 (*cf.* 1, 6 *add.*). tonus possidet -onem epothoi numeri sive sesquioctavi *Pafn.* 1, 12 (*emiolei* 1, 14); i. e. *oratio, vel sim.*: haec didici, legis -one docente *Mar.* 401 (*i. e. 'pagina' legis*). ante quam metam nostra optineat -o *Gong.* 336. talibus ut verbis parcas saevae -onis *Pel.* 261 (*cf. Bas.* 82). haec ubi composita plene retulit -one *Theoph.* 393 (*cf. Agn.* 288). quisquis praesentem perscrutatur -onem *Bas.* 16. qua mox devictus iusta -one misellus *Bas.* 166 (*argumentationem nolim intellegere; item prim.* 441). hac tam tristifica tandem -one peracta *Dion.* 65. hac magis offensus praeses -one *Dion.* 199. quia nequimus emetiri scrupulum tuae -onis *Pafn.* 1, 18. saturatus con-

viciis tui sororum nimiumque exacerbatus sum proliza -one earum *Sap.* 5, 31 *app.* ut gesta caemaris augusti metrica percurrerem -one *gest. pr.* 3.
 ratiocinari] diu te sustinui -antem *Sap.* 3, 23.
 reatus (*Schuld*)] proprii commissa -us *Pel.* 183 (*cf. Sap.* 1, 2). proprium deflere -um *Theoph.* 441 (*cf. Dion.* 59. 92. 254). nec dicitur -us, nisi quod consentit animus *Dulc.* 12, 1. conscii (*mir becusst*) -us nova formido *Pafn.* 3, 7 (*cf. Abr.* 7, 9).
 rebellis] hostes -es *Pel.* 111. parquaedam plebis, fuerat quæ retro -is *gest.* 482 (*r. 369 cunctis*); *de Christianis*: -is mater *Sap.* 5, 3 (*cf.* 5, 11. 19). tertiam -em tibi que penitus probabis renitentem *Dulc.* 1, 1. imperatoris deorumque -es *Gall.* II 7, 2 (*cf. Dulc.* 13, 2. simulachrum *Pel.* 94); *de paganis*: gentes -es, quæ restant vero *Dion.* 13 (*cf. r. 148*); *de Christiano 'nimis iusto'*: percutite, si possis, contra me, Carpe, -is *Dion.* 87.
 recalescere] ut corpus rigidum iubeat recalescere rursum *Agn.* 22.
 recedamus *Cal.* 9, 23 (*cf. Bas.* 204. discedens a me citius fugiendo -de *Agn.* 63. passim phantasma -ssit *Theoph.* 129 (*cf. passim*).
 recens] rex (*Italiae Oddo post invasionem*) *gest.* 632. grex *prim.* 88 (*conventus monasterii nuper, i. e. ante annos minimum 22, conditi: sic operi -nti v. 279*). fons *Mar.* 70 (*Christi virtute productus*). libertati nox apta -nti (*sar Befreiung*) *gest.* 544. nec tamen auxilii solamen denegat illi (*sc. Odas deus post obitum mariti*), sed praestabat opem solita pietate -ntem *prim.* 22 (*'deine Treue ist alle Morgen neu'*). ludendo seriem nunc lectitare -ntem *gest. prol.* 2, 34 (*i. e. libellum modo absolutum*).
 receptio] fac me quantocius, absolutam corporeis vinculis, ex -ant filiarum laetificari *Sap.* 9, 1.
 recinere] ut illustris constructio Gardeshemensis apto coenobii -atur carmine nostri *prim.* 2.
 recipere] rogavi, sed nec levis tintinum vocis -cepi *Abr.* 3, 12. (*recipere*)

- ad patriam rediit, curam regnique
-cepit *gest.* 672. mentem -cepi, ut
reminiscerer alumnae *Abr.* 3, 11 (*ich
kam wieder so weit zu mir*). resipis-
cit et per martirum suffragia sanum
-cepit *Gall.* II 9, 2 (*de daemoniaco*);
quam subito -ceptus est caelo
Cal. 8, 3 (*sc. deus, qui eis apparu-
erat*). turmis caelesti sede -ceptis
Pel. 311 *add.*; maturabant recon-
ciliari. -cepistin gratis? *Gall.* 12, 9;
martirii palmam virginitatisque
-ceptura coronam *Dulc.* 14, 3. vic-
toriam (?) *Gall.* 11, 1 *app.* gratio-
lam tantam promeruit, meritam
digneque -cepit *gest.* 433 *adn.* qui-
cumque me diligunt, aequalem
amoris vicem a me -cipiunt *Abr.*
6, 2 (*cf. Pafn.* 3, 1). splendorem
diei cur nata -cepi *Bas.* 156. fla-
tum reddebat ab aethre -ceptum
prim. 483. perfecta aetate -cepta
Mar. 421; numerus pariter impar
2 ($2m + 1$) in partes aequales
-cipit sectionem (*verträgt*), eiusque
partes mox indivisibiles permane-
bunt *Sap.* 3, 19 (*cf.* 3, 21).
- recitare (*gest.* 592 *dep.*)] more Iudaico
proprium meritum -ando *Mar.* 612.
Christi dissimilem cunctis (d. c. *con-
iungendum*) -ando decorem *Agn.* 21.
haec Afrodisio postquam fuerant
-ata *Mar.* 840. quo eodem dicta-
tionis genere, quo turpia lasci-
varum incesta feminarum -aban-
tur, laudabilis castimonia cele-
braretur II *pr.* 3. eius multiplicem
-ati sunt pietatem crebrius Oddoni
gest. 592.
- recognoscere] at ubi -ovi (*sc. dubia
esse, in quibus disposueram labo-
rare*), pessumdare detrectavi I *pr.* 4
(*nachträglich erfahren*).
- recolere] haec (*quae audiverat*) -ens
Mar. 686. te etiam -o promisisse
omnibus *etc.* *Sap.* 9, 7.
- recompensare] omnibus centenae vi-
cissitudinem (*cf. app.*) mercedis
-ari debere *Sap.* 9, 7.
- recompensatio] condignarum -one
gratiarum II *ep.* 2 (*cf. Abr.* 7, 16).
mercedis *Gall.* 1, 4.
- reconciliare (*Gall.* 7, 1 *dep.*)] dilectio
mittentis erae -atur nos familiari-
tati tuae *Gall.* 7, 1. maturabant
-ari *Gall.* 12, 9 (*cf.* II 5, 7 gratiae
nostrae dignitatis). cito conversi
Christoque -ati *Dion.* 56 (*cf. Pafn.
inscr.*).
- reconciliatio] munus -onis *Pafn.* 3, 8
(*Versöhnung mit Gott*).
- recreare] quo lassum corpus in stra-
tum componam dulcique quiete
-em *Abr.* 6, 6.
- recte (*ja*) *Gall.* II 8, 2. omnia qui
potis es disponere r. *Mar.* 127. r.
egisti *Abr.* 3, 9. si quid forte pro-
betur r. compositum I *pr.* 10 (*opp.*
universale vitiorum). si r. et se-
cundum deum sapias I *pr.* 10. res
r. pensare *gest.* *pr.* 9. r. arbitraris
Gall. 10, 1 (*cf. Pafn.* 3, 11). hoc
dico solum (r. quod dicere pos-
sum) *gest.* 248. r. reris *Cal.* 9, 7.
- rectitudo] egenti paginae opem tuae
-inis ne pigriteris adhibere I *pr.* 9.
(*libellum*) ad normam -inis refor-
matum II *ep.* 12.
- rector, de deo: Israhelis *Mar.* 107.
omnipotens *Mar.* 314. caeli *Dion.* 89.
caelestibus imperitans *prim.* 593.
mi dee, mi factor, mi clementis-
sime -or *Dion.* 210; (*res publica
infelix*) ex qualitate -oris *Gall.*
II 5, 5. (*deus*) -orem (*i. e. regem*)
plebi praevidit fidei *gest.* 36. po-
pelli *Pel.* 130 (*cf. v.* 142). (*diabolus*)
regni -ores (*die Grossen*) primum
turbaverat omnes, sperans, interit-
um plebis mox esse futurum *gest.*
733; *de papis*: a cunctis huius -ori-
bus urbis *prim.* 167. apostolicus
prim. 154. hic duo -ores fuerant
aliquando potentes *prim.* 161. se-
dem -oris (*i. e. episcopi*) Caesarien-
sis *Bas.* 19 (*cf. Theoph.* 56). coenobii
princeps -orque popelli *Pel.* 372
(*abbas*).
- rectrix (*i. e. abbatissa*)] puellaris ovi-
lis *prim.* 111. Gerbergae nostrae
-icis amandae *prim.* 450. prior
prim. 481.
- rectus] callis *gest.* *pr.* 5. -i semitam
itineris *Abr.* 2, 3. via *Mar.* 649. 742.
Gong. 556 (*vitae*). gressus *Dion.* 232.
sicut a quadruvio semitae, ita ab
uno philosophiae principio harum
disciplinarum prodeunt progres-
siones -ae *Pafn.* 1, 7; fides *Theoph.*
261. *Bas.* 147 *app.* -i compunctus
acumine zeli *gest.* 1494. discretio
Abr. 8, 17. iudicium *Mar.* 133 (*dei*).

gest. prol. 2, 29 (Salomonis). -a propositio tuaque auctoritate condigna *Gall. 12, 9.* -um (*so ist es recht*) *Dulc. 12, 4.*
recurvis sulcis gest. 574.
recusare inf. II pr. 3. Cal. 9, 30. Pafn. 7, 11; non -o, non nego, me sordidam non iniuria foedo sordidoque habi(ta)tum ire in tugurio *Pafn. 7, 13 (i. e. non recuso habitare, nec nego me iure habitaturam esse).*
reddere conversum mihimet nec post scelus ullum (vult Christus) Bas. 89 (loquitur diabolus). improbe fur, regis facturam -e perennis *Bas. 240.* litterulas *Bas. 250;* factori flatum -ebat ab aethre receptum *prim. 483 (cf. v. 285. 594. Agn. 411).* (*deus mihi resuscitato*) cursum (*cf. app.*) vitae -it renovatum *Agn. 329.* mors succumbebat, -ens viventem, quem sorbebat morientem *Agn. 340.* prius illatum -ere damnum *gest. 217.* semper grates factori -ite dulces, cui placuit etc. *Mar. 188 (cf. v. 256. 344 adn. 475. 628. Theoph. 381 cordis ab imo. gest. 300. 311; sine dat. Mar. 789).* honorem domino *Agn. 257;* nunc quia non constat, votum se (*i. e. eam*) -ere tantum *Mar. 426 (erfüllen).* (*deus*) pro suis meritis -et bona vel mala cunctis *Theoph. 327 (cf. gest. 16).* perpetuae conversos -ere vitae *Bas. 14.* tibi patriam -i supernam *Bas. 114.* responsa *Gong. 274 (cf. Bas. 249. Agn. 286).* -idit econtra dominae lasciva famella obprobriis iactum servili murmure verbum *Mar. 156; i. e. dare:* mihimet quae -idit ipse (*deus*) *Mar. 899 (cf. Bas. 246 de carta diabolo data).* dei, qui nova praeteritis -it non dissona signis *Gong. 285.* verticis illaesos cunctos -e capillos *Pel. 395.* finem stultitiae pergas ut -ere tantae *Bas. 121 (i. e. des);* cuius (*numeri*) partes coniunctae minorem summae quantitatem -unt, ut VIII . . quae in unum redactae septem -unt *Sap. 3, 13.* (*ne*) ipsa se -at latibulis prae pudore *Abr. 6, 3.* se precibus solito -it *Mar. 365;* nec signum populo praedictum -eret ulla (*virga*) *Mar. 458 (sed Gong. 285 aliter: cf. supra).* (*adultera*) post haec,

verbum quoties formaverat ullum, -idit incultum hunc toties sonitum *Gong. 578 (i. e. simul pepulit).*
 redemptio] o Christe, mundi -o et peccatorum propitiatio *Cal. 9, 12.*
 redigere] (*numeri partes*) in unum -actae *Sap. 8, 13 ('addierit'; syn. coniunctae).* (*congesta*) igni tradere et in favillam -igere *Pafn. 3, 11.*
 redimere] tradidit natum, semet -imendo, misellum *Pel. 178.* cum (*Abraham*) Loth ex hoste -emit *gest. 193 (cf. v. 198).* qui de vinclis Petrum tollebat Herodis, haec (*Aethelheitham*), quando voluit miti pietate -emit *gest. 513; de Christo: mundum asc. 5 app. (marguine fuso Mar. 695; cf. Abr. 9, 6).* nos *gest. 328.* tuis parcens miserrere -emptis *gest. 274.*
 redire, absolute: *Mar. 324. 607. Gong. 88. Pel. 178. Theoph. 130. Dion. 224. gest. 394. 581. 614. 690. prim. 245.* ab exilio *gest. 306.* ad patriam *Mar. 658. 681. gest. 672 (cf. v. 657).* ad superos -iit proprium corpusque resumpsit *Theoph. 318 (de Christo).* (*Ioh. bapt.*) -iens penetraverat aethra *prim. 65.* nox, solitis -iens induta tenebris *gest. 551.* tempor -eundi flatus *prim. 577 (cf. ind. gramm.: gerundium).*
 reditus] estne secundus vester -us? (*si*) secundus *Gall. II 2, 1.* -um maturavi *Abr. 4, 2 (cf. 7, 17).* nec ascensum comprehendere, nec -um queo repetere *Dulc. 14, 1.* fac felici -u ad te reverti animam, quam inspirasti *Pafn. 13, 2.*
 redivivus] (*de resurrectione aut resuscitatione*) natus *Agn. 320.* artus (*pl.*) *Pafn. 18, 4.* membra *Agn. 327.* postquam naturam iam de busto -am humanam solio Christus patris intulit alto *asc. 141;* membratim suppliciiis scindi -is *Dion. 197 (immer neu; imago Prometheus).*
 reducere] depulsus . . eius et auxilio citius miserante -ctus *gest. 604 (de deo v. 695).* praefati Abrahae monitis -cta *Abr. inscr. (9, 1 ad ovile):* *de resurrectione: -cto* halitu *Cal. 9, 9.* calore *Cal. 9, 26.* extincti flatum citius revocare -ctum *prim. 550.*

- redundare] hic cumulus -at in se-
decim *Sap.* 3, 15 (*die Summe der*
Factoren, die in der Zahl 12 stecken,
wächst über 12 hinaus auf 16 an).
refercire (*semper partic. refertus*)
fructibus hanc palmam maturis
esse -am *Mar.* 756. baratrum
anguibus impletum variis poenis-
que -um *Dion.* 75. ullum nec
tanta populum feritate -um *Pel.* 89.
referre] clarum -ferens sine Marte
triumphum *gest.* 614. domino lau-
dem -ferentes *prim.* 224; haec ubi
composita plene -tulit ratione
Theoph. 393. quod mox patri -tu-
lerunt *Agn.* 123. qui -tulere, nihil
fefellere *Pasn.* 2, 5. baptista Christi
-ferente beato *prim.* 29. quid re-
feram digitos? *Mar.* 351 (*cf. Gong.*
505. Theoph. 258). *a. c. i. Pasn.* 6, 2.
reficere] lassatum -fici iussit *Bas.*
206. affatim -fecti, affatim sumus
hebriati tua largitate admini-
strante *Abr.* 6, 6. ut et corpus
delicatum mediocriter foveas ne-
cessariis et animam sufficienter
-ficias saluberrimis monitis *Pasn.*
7, 16.
reflectere] vultum nec retro -xit
Mar. 291. oculis rursus -xis *Dion.*
73. poplitibus positus, cervicibus
atque -xis ictus lictoris suscep-
erunt ferientis *Dion.* 224.
refluus] reges omnes, Oceanus -is
quos iam circumfluit undis *gest.* 135.
reformare] iube materiale corpus
Fortunati reducto calore in vi-
ventem animam iterum -ari *Cal.*
9, 26. et sic tandem (*libellum*) ad
normam rectitudinis -atum mihi
remittite *II ep.* 12.
refovere] qui semper -es miti pie-
tate dolentes *Mar.* 108 (*cf. Theoph.*
283. *gest.* 62). in gremio Iesum
molli -endo *Mar.* 706. cari -entur
amore patroni *Gong.* 521. tristem
mellifluæ -ens dulcedine linguae
Theoph. 274 (*cf. prim.* 52). quem
venit fratrem -ere, redemit *gest.*
198 (*v. 196* solamina fratri ferre).
refragari nequeo *Gall.* 13, 4 (*es be-*
streiten). insidiis diabolicis sine
te -ari nequeo *Cal.* 4, 1.
refrenare] ut, quæ actenus fuisti
indomita vaga, nunc tandem in
solitario -eris loco *Pasn.* 7, 10.
refrigerium] pro vi caumatis sentio
matutini -um roris *Sap.* 5, 11. cru-
ciandus sine alicuius intermixtione
-i *Cal.* 9, 29.
refugere] frivola, quæ sectabatur,
odiendo -it *Pasn.* 7, 4.
refulgere] Ioachim angelus apparens
inter montana -lgens *Mar.* 163 (*ein*
strahlender Engel). miro splen-
dore -lsit instar surgentis Phoebi
facies vicedomni *Theoph.* 423; vir-
tute potens omnique decore -lgens
Agn. 71. tota virtute *Mar.* 337.
meriti splendore *Theoph.* 4. tota
bonitate *Pel.* 146.
refundere] lacrimas super eius morte
-sas *Agn.* 456 (*cf. prim.* 549).
regalis (*saepe adi. pro genit.*) illum
ferunt ortum de germine regum,
-emque suis moribus egregiis *Gong.*
28. -em genere (*uxorem*) *Gong.* 350.
proles *gest.* 457. puer *gest.* 106 (*Oddo*).
427 (*Liudulfus*). stirps *Mar.* 383
(*filius Abiathar*). *Pel.* 232 (*Pel.*). Iu-
dae nepotes *Mar.* 450. vir *Gong.*
131. natus *gest.* 120. inclita -is pro-
sapies generis *Gong.* 346. germen
Mar. 52. 596. progenies *Mar.* 24.
stirps *Mar.* 1. *gest.* 29. facies *gest.*
345. 639. 663. aures *Pel.* 290. *gest.* 524.
frons *gest.* 498. ōs *Pel.* 240. 272.
forma *gest.* 88. 475. generositas *gest.*
pr. 1. legio *gest.* 659. urbs *gest.*
351. cultus *gest.* 1480 *app.* cunae
(*Christi*) *Mar.* 623. *gest. pr.* 6. ho-
nor *gest.* 1141. *prim.* 440. ius *prim.*
453. iussa *Pel.* 296. *gest.* 151. -i
more *gest.* 66. nobilitas *gest.* 477.
obsequium *gest.* 501 (*pl.*). 677 (*pl.*).
prim. 466. pompa *gest.* 196. 622. po-
tentatus *gest.* 502. sceptrā *Pel.* 28.
gest. prol. 2, 18. v. 282. tecta *Mar.*
650 (*pueri Christi*). *gest.* 596 (*tha-*
lami). toga *Pel.* 226. unguentum
Dulc. 1, 6 (*crisma baptismatis*). vita
gest. prol. 1, 32 (*während der Königs-*
zeit: priusquam imperator fieres).
regere] de deo: agmen tenerum
Christo pastore -gendum *Pel.* 42.
caelum *Mar.* 751. numine cuncta
tenens imperioque -gens *Gong.* 4
(*cf. Mar.* 30; *Theoph.* 453. *Agn.* 322;
istaec cuncta -gis sceptro summae
deitatis *Agn.* 393 *app.*). qui mun-
dum sui providentia -git *Dulc.*
12, 5; de regibus: quanta (*Henri-*

- cus) populos -xit pietate subactos *gest.* 10 (*cf.* r. 709). David, plebem domini qui -xit herilem *Theoph.* 249. regnum *gest.* 30. 219. 479. 1154. *prim.* 73. rem publicam *Gall.* II 5, 5 (*cf.* *gest.* 165); hoc (*coenobium*) rectoris apostolici solum ditioni tradimus ad defendendum pariterque -gendum *prim.* 155. (*Clemens papa*) sedis apostolicae culmen -xit satis apte *Dion.* 108 (*cf.* *prim.* 126). tempore, Basilius quo -xerat ecclesiam iusto moderamine sanctam, sedem rectoris sortitus Caesariensis *Bas.* 18. (*Hathumoda moriens*) Gerbergae tenerum commisit ovile -gendum *prim.* 318; (*homo*) anima -gitur numquam moritura *Agn.* 162.
- regina] num te -am constat post haec fore nostram, quia...? *Mar.* 506. (*regis nurus*) vice -ae summo veneratur honore *gest.* 459 (*cf.* r. 463; *post mortem reginae*). Liudgardis (*Hludowici III. uxor*) *prim.* 311. 448. 451. 470. 477. Aedit *gest.* 397. Aethelheitha *gest.* 470. 492. 525 (*inclita*). 546 (*piissima*). 564. 570. 589. 600. 638 (*satis egregia*). 650. 660 (*veneranda*). 681. 733; (*Maria*) -a perennis necnon stelligeri dominatrix inclita caeli *Mar.* 516.
- regio] orbis perplures -ones *gest.* 392. Gallicia *Pel.* 92.
- regius] sceptrum *gest.* 7 *app.* -ae indolis Gerbergae I *pr.* 7.
- regnare] *de deo vel Christo vel trinitate*: -aturus in aevum *asc.* 144 (*cf.* *gest.* 1). finetenus stabilem per orbem *Mar.* 225. -antis per saecula regis *Pel.* 2. semper *Agn.* 320. *gest.* 60. retro tempora *Agn.* 374. astrigera -ans dominaris in aula *asc.* 3. te (Christe cum patre et sancto spiritu -antem unum deum) *Gall.* II 7, 2. in *doxologiis*: qui -at et gloriatur in unitate trinitatis *Gall.* 13, 7 (*cf.* *Papn.* 13, 4; -as et dominaris *Sap.* 9, 9); *de sanctis*: in caelo mecum semper -are per aevum *Dion.* 96 (*cf.* *asc.* 146). in caelis anima satis ut -ante beata aequa gloriola -arent mortua membra (*sc.* *miraculis*) *Pel.* 364 *sq.*; *de regibus*: binis (*fratribus*) -anti subiectis uni *gest.* 32. (*Aethelheitha*) -ans illi (*sc.* *Ber.*) damnum non fecerat unum *gest.* 493. David regem -are fidelem *gest.* 139. qu: (*Salomo*) cum -ando resideret in arce superba *gest. prol.* 2, 34. regnator] pollens imperii -or Caesariani *gest. prol.* 1, 1. stelliger -ator maximus aulae *Pel.* 363 (*cf.* *Dion.* 175); -or magne profusi *Bas.* 56 (*de diabolo*).
- regnum] David princeps -i Iudaici *Theoph.* 248. (*Domitianus*) decreta per omne suum mittens mala -um *Dion.* 158. Romanum *gest. prol.* 2, 1. r. 594. Italicum *gest.* 607. 638. 652. 684. Italiae *gest.* 469 (*cf.* r. 454. 717). Saxonum *prim.* 73. Francorum *gest.* 3. cui nunc in -o non compensabitur ulla *gest.* 23 (*de regno Theotonico, ut plerumque*). -um sub patrono staret bene tanto *gest.* 670; regni arx *gest.* 712. aula *gest.* 466. culmina *gest.* 19. 702. decor *gest.* 587. 727. fastigium *Gall.* II 5, 4 (*de imperio Iuliani*). imperium *gest.* 28. pompae *gest.* 31. -i sceptrum gestare paterni *gest.* 7 (*cf.* r. 253; paternum *prol.* 2, 2. v. 30. 449). solium *Pel.* 234. -i sortem clari *Pel.* 28 *app.* splendores *gest.* 656. triumphus *prim.* 59 (*praedicatur imperium Oddonum*); -i consors (*regina*) *gest.* 80. 663. *prim.* 20. 470. -i (*Iudaici*) proceres *Mar.* 64. rectores *gest.* 733 (*die Grossen; opp. plebs*); -um raperet sibi *gest.* 64. suscipere *Pel.* 72 (*de rege Saracenorum; cf.* *rex*). *gest.* 174. 219. curam -i recepit *gest.* 672. -um regere (*s. r.* *regere*). per te -um cupiens augescere nostrum *gest.* 1150; subiectum *gest.* 414. 443. proprium *gest.* 73. 213. amplum *gest.* 463. spatiosum *gest.* 379. nobile *gest.* 3. scerbum *Pel.* 267. pacificum *gest.* 731. princeps in -o fuerat tanto quieto post regem *gest.* 154 (*cf.* r. 749. 1499); *de regno dei*: cuius -um iuge constat *Mar.* 817 (*cf.* r. 807). paternum (*Christi*) *asc.* 41. futurum *gest.* 373. animam intra claustra tui dignanter suscipe -i *Agn.* 390. illius -i (*cf.* *app.*) mercede perenniter uti *prim.* 590.
- regredi] cur tristior solito -eris? *Sap.* 6, 1. en parat -i *Duk.* 4.

app. -i (*in patriam*) *Mar.* 172. (*Oddo*) Henricum praecepit huius in occursum -i trans litora Padi *gest.* 655 (*compos. pro verbo simplici*).
regularis] omnem -is observantiam conversationis *Abr.* 7, 8 (*loquitur Abraham heremita*).
relabi] illum qui reliquis non deservere -psis *gest.* 261.
relatus] quorundam -u comperi *Pasn.* 2, 5.
relevare] illum continuo virtute mea -abo atque decus talis praestabo patenter honoris *Theoph.* 117 (*loquitur diabolus*); difficultas laboris spe mercedis -atur *Gall.* 1, 4. dolorem, quem vestro consilio -ari posse spero *Cal.* 2, 1.
relicta (*i. e. vidua*)] suae carae -ae *prim.* 287.
religare] signum, quo me signavit strictimque sibi -avit (*Christus sponsus*) *Agn.* 68. (*Brunonem*) patris pia cura servitio Christi fecit -ari *gest.* 57. daemonis obsequio saevi gestit -ari *Theoph.* 93. gentibus in cunctis patris imperio -atis *gest.* 434. cum iuramento -at sibi firmo populum *gest.* 1162. processit vivus, qui morte fuit -atus *Agn.* 312.
religio] Christiana *Sap.* 1, 5. 3, 2. nostra *Cal.* 9, 23. cum vinculum Christi amoris in unius nos societate coniungat -onis *Gall.* 13, 4. quod mea tuaeque natae eidem, quam elegisti, student -oni *Gall.* 12, 10 (*sc. proposito caelibatus*). deposito tegmine -onis *Abr.* 4, 5 (*i. e. cucullo*). dum sua (*sc. monialium*) -o studio steterit bene (firmo) *prim.* 60 *app.* (*Iulianus*) dissimilis prioribus (*augustis*). in quo? -one et merito *Gall.* II 5, 2. reliquisti omnem -onem et imitatus es idolatriae superstitionem *Gall.* II 5, 5.
relinquere] (*iudex*) tandem discessit maerens aliumque -quit *Agn.* 356. quia non vos forte -nquam ceu desolatos in mundo pupillos *asc.* 69. prolis geminae longe pos terga -ctae *gest.* 1167. ad sociam remeare -ctam *Mar.* 165. ut posset regnum digne rexisse -ctum *gest.* 479 (*Aethelheutha post mortem Hlotharii*); ad

patriam remeare -ctam *Mar.* 100. 310 (*cf. v. 240*). nonne tui causa desiderabilem heremi habitationem -qui? *Abr.* 7, 8; donec maiorem decorem regni suscepit, pridem quam maesta -quit *gest.* 587. ut regni pompis posset constare -ctis miles stelligera semper regnantis in aula *gest.* 59. -quisti omnem religionem et imitatus es idolatriae superstitionem *Gall.* II 5, 5 (*cf. Dulc.* 1, 3); suum diabolo filium -nquamus *Cal.* 9, 33. nullum sanguinis vestigium -nquite *Gall.* II 7, 2. nullus est -ctus locus, in quo . . *Pasn.* 7, 13 (*cf. 7, 6*). nullus -nquitur locus maestitiae praesumentis de domini pietate *Gall.* 2, 4 (*cf. Pasn.* 3, 7. 4, 3). nullam illis occasionem evadendi -nquite *Sap.* 3, 24. tibi infelix resp. -nquebatur regenda *Gall.* II 5, 5. servandi cura sepulchri Fortunato nostro -nquatur procuratori *Cal.* 5, 3. vestro iudicio, quoquomodo factum sit, aestimandum -nquo *gest. pr.* 11; *cf. relicta*.
reliquiae] hic (*locus*) servandis -is est aptus *Sap.* 9, 1 (*loquitur mater filias sepultura*).
reliquus] virgines *Mar.* 355. pontifices *Mar.* 378. (numeri) *Sap.* 3, 17; -is relapsis *gest.* 260; de -o proprios servos ditari *etc.* *Gall.* 13, 6. -um vitae in dei obsequio vacare *Gall.* 9, 4 (*cf. 13, 7. Abr.* 7, 16).
reluctari] in nullo -amur *Gall.* 5, 6. gentem quam scis Scitharum Romanae solam resistere paci nostrisque temere praeceptis -ari *Gall.* 1, 1.
remanere] hic *Sap.* 9, 3. in templo *Mar.* 325. postremo locello *Mar.* 469. Iohannem tecum -nere fidelem impero *asc.* 90. suis quae sola -nsit alumniis *prim.* 581; *i. e. manere*: innuptam *Mar.* 389. sterilem *Mar.* 132. ne non perfectum -neret opus bene coeptum *prim.* 247. (*Christus*) non tulit in limpha testem -nere fidelem *Pel.* 319.
remeare] quisquis infirmus hanc tetigit, raptim salvus -avit *Mar.* 376 (*cf. Theoph.* 365). ad sociam relictam *Mar.* 165 (*cf. v. 186*). ad patriam relictam *Mar.* 100. 310. pa-

triam amandam *gest.* 207 (*at cf. add. et ind. gramm.: cas. accus.*).
remedium] grave delictum hant leve poenitudinis expectat remedium *Cal.* 9, 14 (*cf. Pafn.* 7, 7 *app.*).

remetiri] magnificae circa mei vilitatem benignitatis atque dilectionis plenitudinem condignarum recompensatione gratiarum -iri non sufficio *II ep.* 2.

remigare] citius versis -abant velis ad portam urbis *Pel.* 347.

remisceri] si digneris -i *gest. prol.* 2, 6. alumnae *Abr.* 3, 11.

remittere] magis cum fraude -sais *Mar.* 646. et sic tandem ad normam rectitudinis reformatum (*libellum*) mihi -ttite *II ep.* 12. haec illi mandat scriptis extimplo -sais *gest.* 1144.

remotus] terris -is *Gong.* 523. inde locis -is *Pel.* 92.

removere] quo (*deus*) detegeret dubio causae secreta -to *Pel.* 376.

remus] limphas -is resecantes *Pel.* 322.

renasci] in Christo est renatus *Cal. inscr.* (*cf.* 9, 16).

renitere] solaris splendor, lunae -ens quoque candor *Agn.* 79. quae super laudes angelicas -es *Mar.* 28 (*ad Mariam*).

reniti] si te in proposito permansum ire consensero. . . , si autem, quod absit, -or *Gall.* 2, 4 (*cf. Sap.* 3, 23. 5, 3). non contraluctor, non -or, non prohibeo *Gall.* 13, 2. tertiam rebellem tibi que penitus probabis -entem *Dulc.* 1, 5. tui(s) votis *Cal.* 9, 25. *Abr.* 7, 13. *Sap.* 7, 1. mentis carni semper -entis *Agn.* 425. vanae spei debere -i (*pass.*) *prim.* 552.

rennuere r. renuere.

renovare] qui iudex orbem veniet -are per ignem *Theoph.* 279. variis aegri morbis qui debilitati adveniunt, laeti membris redeunt -atis *Dion.* 250. prima prorsus forma -ata processit vivus, qui morte fuit religatus *Agn.* 311 (*cf. r.* 329 *app.*). cui praeses, pravam rursum -ans suadelam *Agn.* 154.

renuere (*rennuit cod. metri causa*)] *inf.* *Gong.* 556; (*Petrus*) detestando, deum sese cognoscere Christum, -it *Theoph.* 263.

renuntiare] qui non -averit omnibus, quae possidet *Gall.* *II* 1, 2 *app.*

reparare] novum membris hominem -et redivivis *Agn.* 297. laeto visu -ato *Gong.* 513. ut hunc tui miseratione ad vitam resuscitare, ad veniam dignaretur -are *Cal.* 9, 28 (*veniae munus -atae Theoph.* 346). sumptus hospitii dignos sibi met -ari *gest.* 1180. caute fovea iuxta placitum -ata *gest.* 542. insidiam christo domini -atas *gest.* 231. ligno reprobis -ato *gest.* 200 (*cf. r.* 604). suprema busto pompa -ato *Pel.* 22.

repedare] rapido patriam curva -are relictam *Mar.* 240. fines patriae *gest.* 1168. quod ter denis potuit vix ante diebus metiri, faciam dii spatio -ari *Mar.* 524; *cf. gest.* 207 *add.*

repellere] ne -as te amantem *Cal.* 3, 2. quem sceleris causam reppulit e patria *Gong.* 444. saeculi curia citius de corde repulsis *Theoph.* 12.

rependere] hinc ego gratanter, quae fecisti sapienter, accipiens, vice conversa condigna -o *gest.* 1151.

repentina morte *Agn.* 325.

reperire (*de formis repp- cf. ind. metr.*)] dignum quaerens non repperit ullum *Ioh.* 8. (*draco*) candidulum secus me columbam -riens cepit *Abr.* 3, 8. ut praecedas repertam ovem *Abr.* 7, 15. tenuem scientiae guttulam, quam . . . casu praeteriens -rtam elambi *Pafn.* 1, 12. semitam aliquotiens -iens *Dulc.* 14, 1. nulla laesionis -iuntur vestigia *Dulc.* 11, 5. quia haec eadem non prius scripta repperi *gest. pr.* 1 (*cf. Mar. inscr.*). causa morbi -rtas *Agn.* 126. adhuc non repperi occasionem irascendi *Cal.* 3, 4. insidias ante -rtas *Bas.* 78. hoc consilium perversa mente -rtum *gest.* 214. in quibus easdem proportionem mensurando -imus, quas in symphoniis praemisimus *Pafn.* 1, 17. quia . . . eadem symphoniae -iuntur in his, quae et in cordis *Pafn.* 1, 12.

repetere] parili -ens (*i. e. edius*)! ganeam feritate malignam *Gong.* 449. restat, ut armatis -amus hinc certis Gallicios *Pel.* 110 (*i. e. patrum*); saeculum (*ex heremo*) *Abr. inscr.* 3, 6. optatas solitudinis latebras *Pafn.* 7, 15. sacrum locellum

Theoph. 430. da diversas partes huius solvendae hominis prospere-ere principium sui originis *Pasn.* 13, 3. nec reditum queo -ere *Dulc.* 14, 1; voce confusa rursum -ens maledicta *Dion.* 82. ut tenui -am sermone misellam ganeam *Gong.* 529. replere] uberibus castis de caelo iure -etis *Mar.* 599. post haec binis mansurnis paene -etis *Mar.* 682; in ecclesiam populis ex more -etam *Theoph.* 385. speluncam splendore -etam *Mar.* 592 (cf. *prim.* 226). silvestrem locum Faunis monstrisque -etum *prim.* 231. urbs maxime septenis sophiae -eta fluentis *Pel.* 17 *adn.* maiore furore -etus *Dion.* 80. citharam divina laude -etam *asc.* 128; ordine divino postquam fuit -eta visio pastorum *Mar.* 630. (*Christus patiens*,) quae sacra praedixit scriptura, per omne -evit *Theoph.* 309. in quo laeta procul dubio promissa -eta creduntur esse *prim.* 570. factis quod rite -evit *gest.* 68 (cf. *prim.* 350). replicare] his ita digestis et summam -atis *gest.* 1511. quater denis diei spatiis -atis *asc.* 14. repperire v. reperire. repraesentare] Antioche, iube illas Italicas nobis -ari captivas. procede, Sapientia, teque cum filiabus imperatori -a *Sap.* 5, 1. reprehendere] me in hoc iure -i non posse II *pr.* 6 (cf. *Abr.* 7, 6). mea germana non insanit, sed tui stultitiam iure -it *Dulc.* 1, 4; ipsius stultos verbis -ere divos *Pel.* 84 (cf. v. 335). reprehensibilis] (*Thais*) sprete -i consuetudine castitatem elegit *Pasn.* 10, 3. reprehensio] ne merito omnium succumbam -oni *gest.* *pr.* 10 (cf. I *pr.* 2. II *pr.* 8). reprobare] quem sponsa dei -avit *prim.* 327 (sc. *Bernrad sponsus*). reprobe] ne vivere lege sua r. praesumeret ulla *prim.* 414. reprobus] immitis -is, blandus iustis *gest.* 14 (cf. v. 200). mors (s. v.) *Agn.* 265. repudiare] et ego te propriae prolis vice excolo atque extollo omni

dilectione. paternitatem tuam -o, tua beneficia minime desidero *Sap.* 5, 17. vitam -o mortemque eligo sponte *Cal.* 9, 28. reputare] sed magis Ottoni culpa meritum -ari *gest.* 719. requies] (denegat sibi) -em somni saepissime dulcem *Theoph.* 201. defunctorum: quorum animas credimus laetari in -e *Cal.* 5, 2 (cf. 5, 3). pacifica *Sap.* 9, 1. (sine fine) perennis *gest.* 405. *prim.* 560. requiescere] ad tempus dignare meo -scere tecto *Mar.* 194. iuxta speluncam *Mar.* 703. cum post gressus -vit *Dion.* 241. modicum tempus -vit civilis belli populus luctamine lassus *gest.* 316; spiritus merito sanctus -scet in illa (*Maria*) *Mar.* 183. deus in templo gaudet -scere mundo *Mar.* 391; corporis, quod nunc sub tegmine duro iuxta natarum -scit busta suarum *prim.* 580. at nunc in dextra victor -sce paterna *asc.* 138 (*deus ad Christum ascendentem*). requirere] te poscens, spe non dubiaque -rens *Theoph.* 364 (*ad Mariam*). libris coepit -rere lectis, si (*ob*) . . *Dion.* 9. reri a. c. i. *Agn.* 168. *Gall.* 1, 8. 2, 5. *Cal.* 3, 5. 9, 7. *Abr.* 7, 14. *Pasn.* 3, 4. *Sap.* 1, 1. 5, 8. 17. *gest.* 243. 262. ut reor *Cal.* 6, 1. recte reris *Cal.* 9, 7. res] utcumque se res habeat *Cal.* 9, 10 (*plur.* I *pr.* 5. *Abr.* 3, 15. *gest.* *prol.* 1, 22). qua intentione unaquaeque res geratur *Abr.* 3, 18. res (*acc. pl.*) melius verti *gest.* 538. si res exigit *Cal.* 2, 1. re experieris *Cal.* 8, 3 (cf. *Abr.* 3, 17). non est difficile (*deo*), res, ut libet, mutare *Pasn.* 3, 12. sceleris res facta *Bas.* 182. res recte pensare *gest.* *pr.* 9. de se falsas iuravit res fore dictas *Bas.* 161. male si nostras aures simulata vetustas non rebus fictis luserat et dubiis *Gong.* 68. quia nec ad . . nec ad . . ullis rebus compelli poterimus *Dulc.* 1, 2. nullarum mutatio rerum *prim.* 491. novitate rei *gest.* 666. exitum rei I *epil.* *Dulc.* 13, 4. *Sap.* 6, 2. consequentia (*Verlauf*) rerum *Gall.* 4, 3. in hac re *Gall.* 4, 3. pro qua re contristaris?

Pasn. 1, 1. quam ob rem? *Pasn.* 3, 11. nullius alius rei causa nisi eam videndi *Abr.* 5, 3 (*cf. Sap.* 3, 7). (*filius rediturus*) fit res gaudendi, fuerat cui causa dolendi *Agn.* 314. magnificarum prolixitatem rerum *gest. pr.* 6 (*de rebus ab Oddone gestis*; *cf. pr.* 7. r. 1508); ambigua *Abr.* 4, 2. rem difficilem petis. num ego primus huiusmodi rem peto? *Cal.* 2, 3. musica dicitur convenientia non solum vocum, sed etiam aliarum dissimilium rerum *Pasn.* 1, 17. insolita omni-que admiratione digna *Cal.* 9, 18 (*cf. Gall.* 12, 3). nefandarum notitia rerum *II pr.* 2 (*de comoediis Terentii*; *opp.* dulcedine sermonis). res civibus periculosa *Pasn.* 1, 23 (*sc. quod meretrix in urbe versatur*). totius scibilis rei *Sap.* 9, 5. (amo) rem pulchram, rem venustam *Cal.* 2, 2 (*cf. adn. logicam*). hac ita laetitia dignis rebus celebrata *gest.* 696. infelix res publica ex qualitate rectoris *Gall.* *II* 5, 3 (*cf. Dulc.* 1, 3. *Sap.* 1, 1. 3). reique publicae *Dulc.* 1, 3. in publica re *Gall.* 2, 4. nostrae res publica gentis *gest.* 164. rerum, quae geruntur, causas *Cal.* 9, 6 (*sic (seriem) Dulc.* 8, 1). libri, e causis rerum quem scripsimus harum *prim.* 82 (8. r. causa). rerum discrimina *Cal.* 9, 6. ordo nunc rerum deposcit debitus harum, ut prius . . . recinatur *prim.* 1. penetrans animo rerum secreta profundo *gest. prol.* 2, 26. detulit ad regem Beringarium timidus rem *gest.* 565; mundi rerumque parator (*deus*) *Gong.* 1. rerum patrem *Ioh.* 2. principium qui cunctarum, finis quoque rerum *gest.* 247 *app.* rerum trinam machinam *Gong.* 6. 292. *Agn.* 392. statum rerum *gest.* 724. imperium pollens in vertice rerum *gest. prol.* 2, 4 (*cf. r.* 1436). rerum principem (*imperatorem*; loquitur *Antiochus*) *Sap.* 5, 5. ditescere nonnas omnibus his rebus, noster quibus indiget usus *prim.* 304. non sine nostrarum magno rerum detrimento *prim.* 473. spoliis rerum captis variarum *gest.* 390. opibus rerum pollens *Eus.* 22. vilitatem

suae familiaris rei *Pasn.* 1, 3 (*plur.* 5, 1).
 resicare] spinis -ctis *prim.* 220 *app.* (*Pasn.* 3, 7 *spir.*); -cans coram stricto mucrone sacratam *Gong.* 463 (*cf. Dion.* 201). limphas remis -cantes *Pel.* 372. quicquid possedit, per tres partes -cavit *Mar.* 5.
 reserare] aerarii claustris eius -ctis *gest.* 495; diu clausae -antur vobis aurea *Gong.* 515. o utinam -arentur secreta meorum viscerum latibula *Cal.* 9, 15. non decet, hoc nostris vobis -arier oris, quod velit . . . *Gong.* 153. veniae mustans reparatae *Theoph.* 341.
 reservare] partem possessionis, quae ad filias pertinet, excipio partemque ad susceptionem peregrinorum mihi -o, de cetero . . . *Gall.* 13, 6; Hirenam -ate (*in carcer.* et reliquis producite *Dulc.* 10, 1.
 residere] inter quos medius princeps -ebat iniquus *Theoph.* 142 (*cf. Dion.* 70). non ad colligendum -ens, sed casu praetereun- *Pasn.* 1, 19. illic candidulam reddere columbam *prim.* 200; post haec secreta -ebat in aede queta *Mar.* 518. averso -ens in litore *Reni gest.* 299. castra reginae in quis cum sociis -ebat multis *gest.* 661. Conradum cum non pauci ex agmine lectis in Papiis ereducem iussit sapientem, ipseque continuo rediit *gest.* 661. qui cum regnando -eret in arce superba *gest. prol.* 2, 24 (*cf. r.* 99). in aula *gest.* 78. in solio *Sap.* 3, 1. nitido solio *Ioh.* 2 (*cf. r.* 6). qui stellato -es solio super aethra *Mar.* 571.
 resilire] ex cuius flammis facie candentes in bustum scintillae transiliebant, quarum una -iens mihi in faciem ferebatur *Cal.* 9, 12.
 resipiscere] sanum sapiens et -ens *Agn.* 165 (*i. e. se convertens*). ris -as *Abr.* 7, 4 (*ex quaestu meretricio*: quando ultra -i posse desperabatur 9, 6 *i. e. -ere*). quo tandem -entes ultro maturetis reconciliari gratiae nostrae dignitatis *Gall.* *II* 5, 7 (*loquitur Iulianus*). filius tuus (*demoniacus*) -it et sanum capit *Gall.* *II* 9, 2.
 resistere] fortiter *Gall.* 9, 1. obstinax

- pectore *Gall.* II 6, 1. Romanae paci *Gall.* 1, 1. principibus *Sap.* 2, 2.
- resolvere] inferna petens, Erebi quoque claustra -lvens *Theoph.* 314. deus, qui, diversa duo socians, ex hoc et hoc hominem fingis, eademque dissocians, unum quod constabat -lvis *Cal.* 9, 9. iura pati mortis citiusque -lvi *Agn.* 386. membris improvisa -lutis morte *Agn.* 268. visceratenus conturbor totisque membris -lvor *Abr.* 3, 6. membris mox contremuit -lutis *Theoph.* 380.
- resonare] in ramis lauri -antes murmure dulci volucres *Mar.* 123; organa, melodiis -ando canoris *Agn.* 100. divinae laudis -antibus hymnis *Agn.* 417 (*cf. prim.* 176. 389. 402). hac fama templi passim -ante sacrandi *prim.* 383; *transitive*: alleluia deo *Dion.* 238. altithrono grates tonantes *Theoph.* 428 (*cf. Agn.* 230). (Christi) laudes *Bas.* 117. laudes domino *Agn.* 267.
- resonus] dulcia -o profundens verba palato *Agn.* 287.
- respicere] quem (*nubem*) sursum fixis cum -spexisset ocellis *asc.* 116. si -spicio terram, pavitat tremefacta *asc.* 47. -spice Hrotsvitham miti pietate misellam *Pel.* 3 *add.*
- resplendentes (*i. e. spl.*) inaures *Agn.* 93.
- respondere] cur -ndendo mecum verba miscere dedignaris? *Abr.* 7, 8. -ndens ergo Gerberg ait ore modesto: . . . *prim.* 351 (*inquit Theoph.* 234). qui verbis -nderat istis: . . . *Bas.* 198 (*cf. v.* 162). quis constans animo -ndit talia virgo: *Mar.* 390; sedula dignis factis regali -ndit nobilitati *gest.* 477. ortus sui -ndens nobilitati pulchra fuit facie *etc. Agn.* 30 (*cf. prim.* 7 *app.*). dux mandatis se pontificis summi fore sacris mox -nsurum factis inquit studiosis *prim.* 183. -ndit factis sanctae voto genitricis *prim.* 369 (*cf. Gall.* 1, 2); omnia meis -ent votis *Gall.* 4, 5. in quo tuum velle meis votis exopto -ere *Abr.* 1, 2 (*cf. Theoph.* 33). voto cuncti iam -ente popelli *gest.* 130.
- responsio] congrua satis -o vestraque ingenuitate condigna *Gall.* 5, 6. tali -one *Sap.* 3, 10.
- responsum] haec -a dedit *Mar.* 722 (*cf. Bas.* 249. *Agn.* 194). (*si scirem*) eius -um. iniusta satis ratio, in hac re verecundae virginis -um quaerere, consequentia autem rerum monstrabit eius assensum. si hunc scirem, -um flocci facerem *Gall.* 4, 2. 3. acerbum *Agn.* 286. bene firmum *Mar.* 689 (*pl.*). nec levis tinnitum -i recepi *Abr.* 3, 12.
- respuere] (*adultera*) legalem dominum -it ob famulum *Gong.* 360. Christum, ad se conversum qui numquam -it ullum *Bas.* 188. agmen (*Christicolarum*) iussum perversi -it mox triste tyranni *Pel.* 43. gratiolae -ant ut foedera nostrae *Pel.* 108. ni cedant et blasphemam -ant rationem *Pel.* 259; *inf.* (*i. e. recusare*) *Mar.* 874. *asc.* 59. *Abr.* 3, 18. *Sap.* 9, 6.
- restare] si non fortunae -staret causa sinistrae *gest.* 726 (*i. e. obstaret*). nec temptamentis studuit -stare nefandis *Theoph.* 78. gentes rebelles, quae -stant vero *Dion.* 136; -stat menti sceleris res facta volenti *Bas.* 182. quid sibi sectandum vel quid -staret agendum *Agn.* 353 (*cf. restat*).
- restat, ut *Mar.* 427. 854. *Gong.* 529. *Pel.* 110. *Gall.* 9, 2. *Dulc.* 13, 4. *Sap.* 6, 3. 9, 3.
- restaurare] quae parens mundo -asti, pia virgo, vitam, quam virgo perdidit vetula *Mar.* 15. tunc -ato rursus foedere primo *Pel.* 128.
- restituere] viribus et cunctis plene membris -tis *Agn.* 307. prolem -i verae mandans genitrici *gest. prol.* 2, 30. ipse maiori te -et sanitati *Mar.* 624 (*non solum pristinae sed etiam . . .*). (pars quaedam plebis) -it Beringarii regnum ditioni *gest.* 484 (*cf. v.* 703). perennis trinitas -et tibi in aevum plenum absque diminutione filiarum numerum *Sap.* 5, 27. VI, cuius partes eundem senarium -unt *Sap.* 3, 16 (*d. h.* 6 = 1 · 2 · 3, und 1 + 2 + 3 'gibt wieder' 6).
- resumere] praepaucis secum sociis secreto -mptis *gest.* 611. donec assurgat, non corruptumque -mat corpus *gest.* 416 (*cf. Theoph.* 318). flatu -mpto *Agn.* 305.

resurgere] *de resurrectione Drusianae et Calimachi*: *Cal.* 9, 9. 21 (in laetitia). 27. 32; *Pasn.* 13, 4. tempus -endi de pulvere pleni corporis *prim.* 578.

resurrectio] in -one *Sap.* 9, 1; tua (*Christi*) *Sap.* 9, 6.

resuscitare] (*Cal.*) una cum Drusiana -atus *Cal. inscr.* 5, 2 (cf. 9, 7. 21. 22).

resuscitatio Drusianae et Calimachi *Cal. inscr.* (cf. 8, 2. 9, 5. 33 *app.*).

retegere] tandem dolo cunctis iam forte -cto *Pel.* 101 (i. e. non iam celato).

retexere] quod gesta tui modulando incaute sim falsa sequens, non vera -ens *gest. prol.* 1, 19.

retinaculum] rogamus, solvi -a animarum *Dulc.* 11, 4. expergiscere -a mortis disrumpe *Cal.* 9, 27.

retinere] se novitate rei cernens -eri (in Italia) *gest.* 666. nec (cf. *adn.*) sic divinis linguam -eret ab odis *Mar.* 345. dum ter mille suas -erent virgas (*wiedergekriegt hatten*) *Mar.* 456; i. e. tenere: candelas plures manibus -entes *Theoph.* 101. mundum laqueis -ere malignis *Mar.* 222 (*de diabolo*; cf. *Bas.* 141). quae Gallicos -et fiducia captos, nescio, gratiolae respuant ut foedera nostrae *Pel.* 107. me puellarem vovi -ere pudorem *Mar.* 403 (legalem *Gong.* 579, *de uxore*). amborum -ens decus imperiorum *gest.* 1501 (cf. *prol.* 2, 17). solium *gest.* 1486. virginis intactae iussus curam -ere *Mar.* 536 (*de Ioseph*). Italiae regnum linquens merito -endum summae reginae *gest.* 469. funus extinctum limphis credunt -endum *Pel.* 294. castella, quae Gall. sibi -uit *Gall.* II 2, 1. haec ita credentem cordisque fide -entem *Theoph.* 323. (omnia mea volo) igni tradere, ne -eantur in mundo *Pasn.* 3, 11.

retorquere] ut acceptum in datorem -eam ingenium II *pr.* 7 (cf. *Pasn.* 1, 21).

retractatio] absque -one *Pasn.* 4, 3 (*ohne Besinnen*).

retrahere] qui captum veteris -xit ab ore leonis *Bas.* 259. quae mentem a lascivia numquam -xit et se voluptati penitus dedit *Pasn.*

4, 5. nec (*diabolus*) laqueos hanc -xerat insidiarum, donec . . . *Theoph.* 74. dum sibi tam subito fuerit spes tanta -cta *gest.* 412.

retribuere] qualia -am factori mero nunc iam? *Mar.* 334.

retributio] spe -onis *Gall.* 1, 4 (*Gall. canus petit, ut praemium sibi proponatur*). nec expers fies actus -onis *Gall.* 13, 6.

retro r. ind. gramm. (*praepos. et retrudere*) ut haec sola in angustia -atur cellula *Pasn.* 7, 5.

reus] *angeklagt*: (*Herodes*) -us in iustitiam dicetur herilis *Mar.* 345. *schuldig, sündhaft*: (*Christus*) ex turis -os animae pretio sibi caesus *Mar.* 63 (cf. *Gong.* 433. *Theoph.* 101. *Dion.* 83. 88). donec forte scire te-ne fuisse -am *Gong.* 234. 1. patitur vitam morte perire -am *Gong.* 456. ingentis culpa -e *Mar.* 163. praevericationis *Abr.* 3. maiestatis *Sap.* 1, 2. qui -i placuit sunt inventi scelerosi *gest.* 322.

revellere] caput egregium (*Pel.*) iacuit procul amne -vulsum *Pel.* 330.

reverendus] vultu admodum -i *Dulc.* 13, 2.

reverenter *prim.* 4. 112.

reverentia] ut pro sui -a hoc non abnuas *Gall.* 1, 6.

reverti] vultu ridente -rsus *Mar.* 248 (*sich umwendend*); i. e. redire: *Mar.* 248 (-rsus). 690 (fuerint -rsi). *Gall.* 3, 2. 4, 2 (-rsurus accipies: cf. *ind. gramm.: tempora*). 12, 1. II 2, 1 (*bas.* *Dulc.* 13, 1. *Sap.* 9, 2. *gest.* 671. 1. venit cum pace -rsus). ad coniugem *Dulc.* 6, 2 (cf. *Abr.* 3. *Pasn.* 3, 12). tantummodo -rsus ad locum, unde existi *Abr.* 7. illic *gest.* 1500 (at cf. *ind. gramm. adverbia loci*). ad portum *Abr.* 3, 16. fac felici reditu ad te -animam, quam inspirasti *Pasn.* 18, 2.

reviridescere] donec in resurrectione maiori -ant gloria (*sc. florentia* *mei*) *Sap.* 9, 1.

revisere] hinc postquam rediit. cios iterumque -it *Gong.* 132. 1. triam *Pel.* 178 (cf. *Dion.* 14).

reviviscere] qui me fecisti -ere (*gest.* 9, 21 (*loquitur Drusiana resuscitata*)).

spir.: postquam periit (*Theophilus*), per te, sacra virgo, revixit *Theoph.* 420.

revocare] ceu sese lacrimis sperarent posse refusus extincti flatum citius -are reductum *prim.* 550. quo efficacius animam -et, quae erravit *Abr.* 3, 18. ut nec ad thorum Andronici iam dudum potuit -ari *Cal.* 2, 4. quia nec ad tui salutationem nec ad palatium nec ad culturam deorum nos poteris -are *Gall.* II 5, 7. quia nec morte Drusianae -ari possum ab amore *Cal.* 6, 1. quo ab huiusmodi intentione Gallicani -et animum *Gall.* 2, 5 (*cf.* 5, 3. 12, 10. 13, 3. *Cal.* 2, 1. *Papn.* 1, 28).

revolare] (*angelus*) aurivagis -ans secatur aethera pennis *Mar.* 147.

revolvere] lustra duo celeri cursu -luta *Agn.* 41 (*cf. prim.* 397). fraudem mente -lvens *Pel.* 138. Henricus secum tractavit summoque dolore -lvit, contra iustitiam quicquid perfecerat umquam *gest.* 338. nec vili debent sermone -lvi *gest.* 1488.

rex] Pharaon *Mar.* 856; Saulus *gest.* 296. David *asc.* 98. *gest. prol.* 2, 20 (famosus). v. 139 (fidelis; *cf. v.* 252). 268. Salomon *Mar.* 415 (magnus). *gest.* 302. Herodes *Mar.* 638. 882. natae nobilium famoso germine -gum atque sacerdotum *Mar.* 418; Domitianus *Dion.* 156 (iniustus); -ges astrologi *Mar.* 635 (*tres magi*); Bra(n)dan *Gall.* 9, 2. 12, 8; *Abrahamen rex Saracenorum*: *Pel.* 127 (perversus). 133. 135. 138. 149. 159. 177. 188. 197. 203 (sceptra tenens). 209. 231. 239 (paganus). 250. 271. 276. 313. 335. ut -gem -gum semet fore crederet ipsum *Pel.* 87; (*Aethelheithae*,) -gis Rothulfi (*Burgundiae*) fuerat quae filia magni, edita magnorum longo de stemmate -gum *gest.* 471 sq.; Hugo (*Italiae*) *gest.* 486. -x Italicus Hlotharius *gest.* 467. Beringarius *gest.* 507. 565. 601. 602. 702; Aedwardus (*Anglorum*) *gest.* 77. 80. 83. (*Eadit eius filia*) edita magnorum summo de germine -gum *gest.* 86 (*sc. de stirpe beata Oswaldi -gis v. 96*); Pippinus: *Gong.* 51. Hludowicus (*II.*) *prim.*

13. 119 (almificus piusque). 127. Hludowicus (*III.*) 307 (clarus Francorum -x Hl.). 313 (senior *Bernradi*; *cf. v.* 343). 368. 432. 443. 447. 464 (pius). Arnulfus *prim.* 452. *reges Francorum in commune intelleguntur prim.* 63 (terrenorum nullus sub tempore -gum). 152 (absque iugo -gum per saecula potentum). 465 (Hludowicus, qui -gum primus nostros tradebat in usus regali prius obsequio loca debita multa). 476 (praedictorum -gum). 509 (-gum, quibus exhibuit famulatum *Oddo dux*); Henricus *gest.* 47. 126. 129. noster *gest.* 98. famosus *gest.* 67. 115. fidelis *gest.* 103. venerandus *gest.* 27. (*Oddo dux*) sceptris Henricum -gem genuit satis aptum *prim.* 70. -gi quandoque futuro *prim.* 563; *Oddo gest.* 152. 153 (frater -gis *Henricus*; *cf. v.* 175. 675). 155. 183. 189. 208. 240. 254. 277. 282. 288. 305. 336. 379. 460. 462. 598. 615. 625. 653. 664. 666. 680. 683. 695. 700. 701. 721. -x famosus noster virtute superbus *gest.* 628 (*cf. v.* 734. 1483). fidelis *gest.* 215. 323. 738. 1142. iustus *gest.* 211. pius *gest.* 353. sapiens *gest.* 165. 202. pater egregius (*Liudulfi*), -x et senior venerandus *gest.* 439. suo (*Henrici*) primogenito -gique futuro *gest.* 70 unguitur in -gem potentem *gest.* 131. primus Saxonum -x post patrem strenuorum, Augustus Romanorum pariterque potentum *prim.* 566 (*cf. gest. prol.* 1, 31. v. 593). recens (*Italiae modo superatae*) *gest.* 632. hic qualiter -ges meritis tunc temporis omnes praeminet eximiis *gest.* 11 (*cf. v.* 134); qui (*Henricum Oddonis fratrem*) sperabant -gem populos olim dominantem ipsorum fragili citius subiungere iuri *gest.* 226 *adn.* (*cf. v.* 324); Oddonem (*II.*) nutricis ab ubere -gem *gest.* 1503; *de deo vel Christo*: *Mar.* 14. *Ioh.* 6. iubilant cui sidera caeli *prim.* 424. stellam, quae -gem natum demonstraret Iudeorum *Mar.* 641 (*cf. v.* 691). caelicolae laeti -ge suo tenera de virgine nato *gest.* 366. aeternus (*s. v.*). altithronus *gest. prol.* 2, 3. caelestis (*s. v.*). pacificus *gest.* 17. perennis *Mar.* 313. 374. 587. 639. 833. 855 etc. *gest.*

- prol.* 1, 2. *r.* 35. 300. 352. 647. 1512.
prim. 72. 78. 148. 306. 565. *pius asc.*
 148. *Pel.* 389. regnans per saecula
Pel. 2. supernus *Mar.* 176. -x -gum,
 qui solus regnat in aevum, per
 se cunctorum transmutans tem-
 pora -gum *gest.* 1 *sq.* (*cf. Pel.* 87).
 militiae angelicae *Gong.* 256. caeli
Mar. 126. 271. *gest.* 132 (fortis; *cf.*
adn.). -x de caelis, iudex aequis-
 simus orbis *gest.* 228. poli *Gong.*
 269. -gem dominumque polorum
Theoph. 417 (mitis *Pel.* 381). -x
 unus machinae rerum per saecula
 trinae *Agn.* 392. saeculorum *prim.*
 400. aeternitatis *Gall.* II 9, 2. ma-
 iestatis -x magne perennis *Dion.*
 217. unus dominus universitatis
 unusque -x summae et mediae
 atque imae rationis *Sap.* 9, 9; *de*
diabolo: princeps iniquus, qui
 -x est mortis *Theoph.* 103. tene-
 bricolarum *Pasn.* 1, 28.
- rhetoricus] verbula -ae circumlita
 melle loquelae *Pel.* 201.
- ridere] unum -entem necnon alium
 lacrimantem *Mar.* 551. o quam
 tranquillum -ens deduceret aevum
 fortunata satis nostrae res publica
 gentis *gest.* 163. vultu -ente *asc.*
 107. -enti pectore *Bas.* 97 *adn.*
 Francorum populus dum risit eous
 illustris meritis et bonitate ducis
Gong. 339.
- ridiculum] magno -o *Pel.* 241 (*i. e.*
risu).
- ridiculum (*sc. hoc est*) *Dulc.* 4, 3.
- rigare] fac exigui supero de rore
 -ari pectoris antrum *Pel.* 6.
- rigida necnon cervice superba *Gong.*
 151; ut corpus -um iubeat recales-
 cere rursum *Agn.* 296.
- rigor] a strictioris -ore conversatio-
 nis *Abr.* 3, 18.
- rimari] minimis mentem laxare -an-
 dis *gest. prol.* 2, 27.
- ripa] scopolis -ae acutis *Pel.* 292.
 trans -as Gandae *prim.* 104.
- rite *r. ind. metr.: particulae.*
- ritus] ne quem divini -um cultus
 violari *etc. prim.* 499. numina deo-
 rum placanda sunt -u sacrificio-
 rum *Gall.* 7, 2. avitos -us deserere
 et Christianae religioni se dedere
Sap. 1, 5. vita -uque profanus *Pel.*
 33 (*cf. Agn.* 357). (*rex Saraceno-*
- rum*) polluit veterem purae fidei
 genetricem (*i. e. urbem Christia-*
nam) barbarico -u *Pel.* 22.
- rivus] sanguineum pro Christo fun-
 dere -um *Pel.* 186. de sophiae -is
 septeno fonte manantis *Theoph.* 12
 de -is praefatae debrius artis
Dion. 17.
- roborare] sumus una eademque fidei
 constantia -atae *Sap.* 5, 11.
- robur] praesertim cum feminea fra-
 gilitas vinceret et virilis *r.* con-
 fusioni subiaceret II *pr.* 3 (*cf. app.*
et ind. gramm.: gen. nom.).
- rogare] *fragen:* -as? curiose *Gall.*
 12, 1 (*cf. Pasn.* 4, 2). et quid dice-
 mus, -ati? *Gall.* II 7, 2. cur...
Abr. 3, 12 (*cf. Pasn.* 2, 1); *bitten:*
 dic, -o *Mar.* 159 (*cf. v.* 512 *ms.*
Theoph. 216. *Bas.* 112. *Agn.* 21);
 pro te *Theoph.* 280. veniam *Theoph.*
 439. ista *Mar.* 492. quapropter
 moneo, precibus blandisque -abo,
 ut... *Pel.* 158 (*cf. Bas.* 120 sub-
 missa voce. *prim.* 253). *a. c. i. Duk.*
 11, 4.
- rogatu propinquorum *Abr.* 1, 4.
- rogitare] astantem -ans, cur *Mar.*
 153 (*cf. v.* 444. 686. *Bas.* 172. *Dion.*
 24. 192); nec contristeria, -o *asc.* 77.
 munere, spe, dictis -ans, quo...
Gong. 503. (*Mariam*) *Theoph.* 124.
 pontifices, quo... *Mar.* 479. restat
 ut altithronum precibus digno
 -emus, ut... *Mar.* 437. gratulam
 pueri *Mar.* 380. tibimet veniam
Theoph. 219 (*de Mariae interven-*
sione). quodcumque sacris a me
 precibus -abis *Dion.* 184. *a. c. i.*
Mar. 485. *asc.* 68.
- rogus] construendis -is *Duk.* 11, 1
 (*cf. Pasn.* 4, 2. *Sap.* 5, 11). ignibus
 extinctis moritur subito -us *en-*
nis Agn. 295. magnus *Dion.* 7.
- ros] matutini refrigerium rosis *Sap.*
 5, 11. fac exigui supero de rore
 rigari pectoris antrum *Pel.* 6 (*cf.*
Mar. 28).
- roseus] lilia pulchre -o permixta
 rubore *Agn.* 420 (*i. e. rosis rubris*).
- rostrum] (*columba*) terram -o per-
 cusserrat illam, sub cuius aggre-
 ... *prim.* 263; *de ore humano:* talia
 verba tuo nolles profundere -o
Agn. 199 (*virgo ad praefectum*).
 neque solum latrat -o talia pesti-

- fero *Gong.* 366 (*cf. Pel.* 103), *sed etiam* de -o haec dedit egregio *Gong.* 266 (*cf. Pel.* 242).
- rotare] stella maris, circa quam videlicet fertur mundus et -atur polus *Abr.* 2, 3 *app.* quattuor hic cum volveret in summa fortuna lustra -ata *Mar.* 78.
- rotatus] si unius -us mansurni apponeretur *Abr.* 1, 4.
- rubigo] ne crediti talentum ingenioli -ine negligentiae exterminaretur *I pr.* 8.
- rubor] lilia pulchre roseo permixta -ore *Agn.* 428 (*i. e. rosis rubris*); ut gemellae pectoris particulae abscidantur, quo saltem -ore coerceatur *Sap.* 5, 9. gravi -ore perfundi *II pr.* 4.
- rūdem meriti tanti *Pel.* 370.
- ruere] -it pronus, Christi virtute peremptus *Agn.* 269; vanas mundi pompas -ituri *Agn.* 1.
- rugire] ceu leo non modica -iens ira *Dion.* 200.
- rugitus] non sonoritate tinnulae vocis, sed compuncti -u cordis *Pasn.* 7, 14.
- rugosus] quid murmurans subsannando, quem irrides fronte -o? *Sap.* 5, 4 *app.*
- ruina] ne fiam in -am delicato iuveni *Cal.* 4, 1; qua (*visione*) mihi praefigurabatur eius -a *Abr.* 3, 8 (*i. e. Mariae corruptio: cf. 3, 5; imago eadem 7, 4*).
- rumpere] tristitias -e *Abr.* 7, 10 (*raff dich auf*). et quod maius (*detrimētum*) potest -ere civilis concordiam pacis etc.? *Sap.* 1, 4. -unt in tales voces *Pel.* 338.
- rupes ingentes *Pel.* 287.
- russum, rursus *v. ind. gramm. re-*.
- rus] fonticulus rivo -ra rigans stridulo *Gong.* 94. populato -re *Pel.* 35. saepius innocuo madefecit sanguine -ra *Pel.* 81. per herbida -ra *Gong.* 241. hirsutis vepribus et tribulis, quis fuit incultum solito -s undique tectum *Gong.* 173 *app.*
- rusticitas] ne prohiberer (*scribere*) pro -ate *I pr.* 5. mei *gest. pr.* 7. vitiosi sermonis *II pr.* 9. meae dictatiunculae *II ep.* 4. quo male compositis verbis mox decidat omnis -as oris *gest. prol.* 2, 36 *adn.*
- praesens *gest.* 2, 13 (*i. e. ipse libellus; cf. pr.* 11).
- rutilare] -anti sole *asc.* 87 (*cf. Ioh.* 16). lucis mire -antis *Agn.* 246 (*cf. prim.* 33. 235). donec accensas rursus -are lucernas videre *prim.* 206. obsequio nubis circumsaepus -antis *asc.* 115; claritas ingenuitatis -at in facie et sapientia nominis fulget in ore *Sap.* 3, 6 (*imp. ad Sapientiam*). (*Christus*) -ans nimium forma speciosus amoena *Agn.* 13. miro splendore refulsit instar surgentis Phoebi facies vicedomni, quo mentis splendor, lucens animae quoque candor eius per faciem monstraretur -antem *Theoph.* 426 (*cf. Pel.* 337. *gest.* 88 miro honore). clarum -ante corona *Agn.* 420. lilia ceu pulchre roseo permixta rubore inter delicias florum -at (*cf. app.*) variorum *Agn.* 429. ut eo attingerem meritis, quo mysterium -at nominis *Abr.* 2, 4 (*Maria i. e. maris stella*). quae -anti spiritalis varietate sapientiae perlucetis *gest. pr.* 2.
- rutilus] splendorem gemmarum -um variarum *Agn.* 59. -i speciem vultus *Theoph.* 307 (*de Christo*).
- sacer] flamen (*s. v.*). dextra *Mar.* 864. *gest.* 136. (*Christi*) palmae *Theoph.* 310. plantae *Theoph.* 339. terga *Theoph.* 306. sanguis *Mar.* 220. *Theoph.* 337. *Abr.* 9, 6; dea (*Diana*) *Sap.* 5, 4. sub -cris Vestae plantis venerandae *Agn.* 183; Maria *Mar.* 604. virgo *Mar.* 367 (*v. 182 haec internatas hominum fiet -cra cunctas*). *Theoph.* 420. *Agn.* 23. (*Agnes*) *Agn.* 193. 261. 284. 328 *app.* virgines *Agn.* 450 (*cf. Gall.* 5, 3. *II pr.* 3; *sed de monialibus Agn.* 22. *Pasn.* 6, 1. *prim.* 58, et sic de Mariae sodalibus *Mar.* 285). puella (*Agnes*) *Agn.* 249. 351. 403 (*pl. de virginibus martyribus v. 16, de monialibus Bas.* 30). -cris templi ministris *Mar.* 320. testis (*Dionysius*) *Dion.* 248. co-apostolicus -cer Innocentius eius *prim.* 163; alvus (*Mariae*) *Mar.* 581. plantae (*Basilii*) *Bas.* 235; cineres *Gong.* 496. *Pel.* 316. corpora *prim.* 172. 389. fragmina *Pel.* 361. membra *prim.* 169. ossa *Gong.* 526. pignora *prim.* 149; altaria *Abr.* 7, 14. ara

Theoph. 384. *Ioh.* 21. *gest.* 359. *prim.* 34. baptisma *Theoph.* 335. *Dion.* 36. *Agn.* 33. 135 (et sic baptismatis unda *Pel.* 334, unda *asc.* 27). summorum -cra cura parentum funus venerabile in gremio terrae toto contexit honore *Agn.* 430. dies, quae trahit a domino nomen venerabile summo *Theoph.* 383. fides *Mar.* 849. *Pel.* 22. *Theoph.* 356. hymni *prim.* 176. leges (a Salomone datae) *gest. prol.* 2, 25. libamen *Mar.* 201. libri *Dion.* 124 (cf. *Theoph.* 309 quae -cra praedixit scriptura, i. e. *vetus testamentum*. II *pr.* 1 -crarum scripturarum; -cris paginis II *pr.* 2). locellus *Theoph.* 430. mandamina *Mar.* 857 (*legis Moysaicae*). mandata pontificis summi *prim.* 182. merita *prim.* 151. missa *Theoph.* 386. *Dion.* 172. oratio *Sap. inscr.* praestante -cra regis pietate perennis *gest.* 647. prex *prim.* 90. preces (s. v. p. 425^b). preculae *Mar.* 356. divini -cra semina verbi *Dion.* 145. sepulchrum *Gong.* 549 (bustum *Gong.* 499. tumuli *Gall.* II 8, 2). studia *prim.* 244 (*monialium*). templum *Mar.* 288. tempus *asc.* 2 (*inter Christi resurrectionem et ascensionem*). velamen *Bas.* 31. *Agn.* 10. *prim.* 96. 322. vota *Theoph.* 202. *Dion.* 253 (precum suarum). *Ioh.* 22; cf. *sacrum*.

sacerdos] Abiathar (sub lege) -os *Mar.* 378. 411. summus *Mar.* 442. regum atque -otum, vatium pariterque priorum *Mar.* 419.

sacramentum] si -o confirmatis mihi facto (*inf.*) *prim.* 173. ad fidei magnum -um *Mar.* 563. propositi *Gall.* 2, 3. cuncta caelestis pia -a salutis *Theoph.* 289. eisdem -is imbutae *Sap.* 5, 33.

sacrare] inter -atos altaris ministros *Mar.* 87. hunc (*rentris fructum*) mox in templo sisti tibi rite -ato obsequioque tui legali more -ari *Mar.* 137 sq. -andae domino velamine sacro puellae *prim.* 96. ecclesiam *prim.* 372. templum *prim.* 383. coenobium Christo -atum *Pel.* 350. in templo domini sub honore -ato *Mar.* 407 (cf. *Dion.* 22. *prim.* 35. 134. 278); cf. *sacratus*.

sacratio] hoc (*festo*) facta fuit clari -o templi *prim.* 396.

sacratus (*adi.*, i. e. *sacer*) virgo *Mar.* 557. *Theoph.* 344. Christi genitrix *Mar.* 718. virgo (*Agnes*) *Agn.* 431 -issimam virginem Constantiam *Gall. inscr.* -issime imperator *Gall.* 12, 2 (*loquitur Gallicanus iam conversus*); meum corpus -um *asc.* 2 (*loquitur Christus*). colla *Pel.* 38. coxa sancti Gongolfi *Gong.* 41. plantae (*Iesu*) *Mar.* 712. vestigia (i. e. *pedes s. Basilii*) *Bas.* 171. membra sancti *Pel.* 321. ossa *Gong.* 47. Christi baptismus *Bas.* 91 (cf. *Theoph.* 6). crisma *Pel.* 345. hymni *gest.* 34. exequiae *Pel.* 355. tuba *asc.* 131. festi nox futuri *prim.* 314. ecclesia *Theoph.* 269. *Bas.* 227. *gest.* 41. 141. templum *Mar.* 29. 499.

sacricola] (*Vestae*) -is puellis *Agn.* 17. sacrificare] -ate *Dulc.* 11, 2. munera domino dare -ando *Mar.* 92. ad -andum *Sap.* 5, 32. deo Iovi *Gall.* II 6, 1. daemoniis *Dulc.* 11, 1. idolis *Gall.* II 2, 1.

sacrificium] nostris diis -a ferre *Dulc.* 1, 1. nefanda -a iteravi *Gall.* 12, 4. numina deorum placanda sunt rite -orum? *Gall.* 7, 2; ferte libamina diis. (*deo vero*) -um laudis sine intermissione libamus *Dulc.* 11, 1. sacrilegi tyranni *Agn.* 383 (i. e. *iudicis pagani*). tanto fastu se iactat in aula -us, ut regem regum sancti fore crederet ipsum *Pel.* 38. pontifices *Agn.* -am dicentes et scelerosam *Agn.* 346.

sacrum] stulte -is famulando novallis *Pel.* 45. regis reprehendere -a *Pel.* 325 (cf. v. 57 *adm.*). simulacra cunctaque -orum iura suorum *Agn.* 349; i. e. *sacramentum*: lac quoties sucxit, toties fidei -a sumpsit *Gong.* 41 (cf. *Bas.* 147. *Dion.* 20). tanti partus *Mar.* 530.

saeculum v. saeculum.

saecularibus negotiis *Papa.* 5, 1. numquam fas fuit heremicorum contrariari -ium more *Abr.* 3, 2.

saec(u)lum (cf. *ind. metr.*: *syncope*) -is quandoque futuris *prim.* 2, 6. -orum regem *prim.* 409. cunctis -is venerandam *Mar.* 181. 264. 578 (cf. *gest.* 205). o res dira omnibusque -is inaudita *Gall.* 12, 2. per -a *Mar.* 330. 591 (cuncta). *asc.* 142. 144. *gest.* 730. *prim.* 374. 394 (*sed abbat*

- regum per -a potentum *prim.* 152, *weltliche Herrscher*). -i per tempora cuncta *Mar.* 896. retro cuncta -a *prim.* 591. per interminabilia immortalis aevi -a *Sap.* 9, 9. per infinita (-orum) -a *Cal.* 9, 33. *Abr.* 9, 6. *Pafn.* 13, 4. in -um -i *gest.* 1145; qui solo fecisti -a verbo *Mar.* 889 (*cf. Gong.* 5. *Agn.* 75); contemne -um, fuge lascivorum consortia amasionum *Pafn.* 3, 9. quae, ubi XX annos solitariam vitam egit, corrupta virginitate -um repetiit et contubernio meretricum admisceri non metuit *Abr. inscr.* (*cf.* 3, 6). et quid tibi, triumphator -i, cum curis mundi? *Abr.* 1, 3 (*cf. Theoph.* 194); *cf.* seclus.
- saepe *Mar.* 96. 378 *etc.* teretem degentes s. per orbem *Gong.* 295; -ius *Mar.* 69. *asc.* 92. *Pel.* 81. *Dion.* 144. *Abr.* 3, 12. *prim.* 27; -issime *Theoph.* 71. *Gall.* 2, 2. *Abr.* 5, 3. *gest.* 750. *prim.* 427.
- saepire] corvino milite -ptus *Bas.* 76 (*cf. gest.* 256). tribuni cum suis legionibus advenere meque euntem undiquesecus -psere *Gall.* 12, 3 (*cf. p.* 115, 27).
- saepum] ducente via se pergere iuxta cuiusdam -a pauperis opposita *Gong.* 90 (*umzäuntes Gehöft*; *cf. prim.* 190; iungere praescriptis ardens sua lumina -is v. 175).
- saevire] quanto plus -is *Sap.* 5, 21. dux Gallicane, noli in nostri perniciem -ire, sed parce *Gall.* 9, 3.
- saevitia] -ae tuae satisfaciendo parebit *Sap.* 5, 36. per -am dirae mentis male duram *Dion.* 97.
- saevus] rex (*Sar.*) *Pel.* 188. Avarus *gest.* 378. Ungarii *prim.* 363; daemon *Theoph.* 93. 111. Satanas *Theoph.* 146. hostis *Theoph.* 68 (-issimus). *Bas.* 174. serpens *Bas.* 221. praedones *asc.* 32; bellorum clangor *gest.* 162. fraus *Dion.* 152. frigus *gest.* 358. ira *Agn.* 206. naturalis -a nece mortis *prim.* 284 (*cf. nex*). poenae *Theoph.* 167. *Agn.* 17. 141. talibus verbis -ae rationis *Pel.* 261 (*cf. Bas.* 82). Tartara *Ioh.* 32. tela humani generis -issima hostis *asc.* 10. undae *gest.* 287.
- sagacitas] divini subtilitas iudicii longe praeterit humani -atem ingenii *Cal.* 9, 6.
- sagitta] strenue extende arcum, iace -am, perfode hanc maleficam *Dulc.* 14, 2.
- salire] cursu rapido -iendo per herbida rura *Gong.* 241.
- salivis spurcis *asc.* 42.
- salim (*sic fere semper*; *cf. Pel.* 400 *app.*) I *pr.* 8. *Mar.* 21. 115. 376. 766. *Pel.* 270 *app.* *Pafn.* 1, 13. *Sap.* 5, 9. 26. *gest.* 435; nec s. bustum sollicitudo parentalis contempsit amoris *Agn.* 433 (*i. e. et ne . . quidem*).
- saltus] ignoti per latitudinem -us *gest. pr.* 5.
- salubris] 'Iesu, concede, abluat ut morbos iste liquor varios *etc.* haec ait, et vocem sequitur salus alma loquentem, fitque -bris aqua *Gong.* 302. has faciendo dapes gustantibus esse -bres *Theoph.* 453; vere iudicii -bris censura superni *prim.* 461. ut et corpus delicatum mediocriter foveas necessariis et animam sufficienter reficias -berrimis monitis *Pafn.* 7, 16 (*cf. Abr.* 2, 1). suaserunt mihi votum fecisse creatori. -bre. experiebar: ut os ad vovendum aperui, caeleste iuvamen sensi *Gall.* 12, 6. hoc tibi potissimum -bre mihiq̄ue est placabile *Sap.* 5, 32.
- salubriter contristari *Cal.* 9, 15.
- salus] domino, qui sibi dignatur talem conferre -tem *Mar.* 629 (*Genesung*). comitante -te *prim.* 345. haut modicum sollici(ta)tus sum pro tui -te *Pafn.* 12, 1 (*cf. Sap.* 3, 4). revertimini cum -te *Sap.* 9, 2; quicumque viam cupit ire -tis dicat Amen. cuncta caelestis pia sacramenta -tis *Theoph.* 289. hisque -s summa patris praestatur in aula, qui . . *Dion.* 182. -tis sperandae *Theoph.* 242. ipsi summa -s, perpes victoria, virtus *etc. Dion.* 265.
- salutatio] nec ad tui -onem nec ad culturam deorum nos poteris revocare *Gall.* II 5, 7 (*cf. p.* 123, 7).
- salvare] *gesund machen*: qui se -atum sentiet et validum *Gong.* 300 (*cf. Pel.* 369. *Gall. inscr.*). et sic insontis -atus erat bene sanguis *gest.* 331 (*errettet*; *cf. v.* 626); omnes suo -aret sanguine sacro *Mar.* 220 (*cf. Bas.* 140). mundum *Mar.* 579. *gest.* 367. cum vix pro meritis

iustus -atur opimis *Theoph.* 178
 (*selig wird*; cf. *Bas.* 155. 180. *Dion.*
 91). per te *Bas.* 219 (*ad s. Basi-*
lium). et a quo veniam sperare
 cuiusve -ari possum miseratione, si
 ipsum prohibeor invocare, cui...?
Pasn. 7, 14.
 salvator] mundi -or amandus *Bas.* 139.
 salvere] avete. et tu -e *Pasn.* 2, 2
 (cf. 8, 1. *Gall.* 5, 4. *Abr.* 5, 1).
 salvus] i. e. sanus: desperans illum
 iam vivere -um *Mar.* 104 (cf. v.
 259). quisquis languidolis infirmus
 membris hanc saltem tetigit, rap-
 tim -us remeavit *Mar.* 376. cor-
 pore toto *Mar.* 6:7. multiplices
 -um percurrere fraudes *gest.* 241;
spir.: per te me iam fore -um
Theoph. 361. ad se tendentes qui
 -os suscipit omnes *Bas.* 192. -a
 fieret *Abr.* 3, 5; fide -a gaudens
 obdormit in illo *Agn.* 412. -a di-
 vinitatis impassibilitate *Sap.* 9, 6
 sancire] -nxit mox legem vulgato
 dogmate talem, ut... *Pel.* 51. de-
 cretum *Pel.* 79. quicquid mihi per
 verbum -ncis faciendum *Gong.* 123.
 a. c. i. *gest.* pr. 11.
 sancte] illic exanimis s. condita testis
 fragmina *Gong.* 551. ovile pro-
 curandum s.-que tuendum *prim.*
 485.
 sanctificare] pontifices, tantae solito
 qui more puellae nomen et apta-
 rent, ipsam quoque -arent *Mar.*
 269. esse locum -andum eius ad
 obsequium, qui luce perfuderat
 illum *prim.* 225. templum *prim.* 377.
 sanctitas] insignibus suae probitatis
 et -atis *Gall.* II 5, 3 (*de imperatori-*
bus Christianis). ossa variis ful-
 gent miraculorum titulis in testi-
 monium sui -atis *Gall.* II 9, 2.
 illibata corporis integritate pura-
 que mentis -ate *Abr.* 2, 4; hoc
 decet tui -atem *Cal.* 8, 1 (cf. 9, 22.
Abr. 7, 5. *Pasn.* 7, 1. 10, 4).
 sanctum] -aque dans illis, mulcebat
 fame tali: 'accipe mis iam vene-
 rabile corpus' *Dion.* 178 (i. e. eu-
 charistiam).
 sanctus] -a cum prole Maria *Mar.*
 830 (cf. *Theoph.* 240). sui -i sponsi
prim. 94. spiritus *Mar.* 183. *Gall.*
 II 7, 2. *Sap.* 9, 6. 9. amborum para-
 clytus *Dulc.* 11, 1. flamen *Mar.* 34.

Theoph. 301. trinitas *Gall.* II 9, 1;
 facies (dei) *Mar.* 322. pedes (Christi)
asc. 140. altithroni nomen -um
 venerabile magnum *Theoph.* 26
 (cf. *Mar.* 32. *Agn.* 343. *Cal.* 9, 22).
 mors (Christi; syn. pia) *asc.* 1.
 crux *Theoph.* 25. dies paschae *gest.*
 325. -ae sollempnia missae *Bas.* 21
 mons (oliveti) *asc.* 105. ecclesia
Bas. 18. 164. *prim.* 362. templum
Bas. 145 (cf. *Mar.* 444). incensum
Mar. 91; caelicolae *Agn.* 40. testes
Agn. 458. -i (subst.) *Mar.* 312. *Ioh.* 20
 -orum venerabile festum cuncto-
 rum *prim.* 192. 351 (cf. v. 304). -orum
 sacra pignora *prim.* 149. Anna
Mar. 244 (cf. v. 305). Maria *Mar.*
 502. 704. 860 (domina *Theoph.* 41
 puella *Mar.* 377. 483. -issima virgo
Theoph. 330. illustris -aeque pa-
 rentis *Theoph.* 408, cf. *Mar.* 14. dei
 genitrix *Theoph.* 333. 411. meum
 -um templum eam dicit Christus.
asc. 80). Petrus *Gall.* II 1, 1. Iohannes
 apostolus *Cal.* inscr. 2, 4. 4, 1. 9, 11.
 Iacobus frater domini *Mar.* inscr.
 praesul (Dionysius) *Dion.* 222. papa
 (Clemens) *Dion.* 117. presbiter Car-
 pus *Dion.* 46. praesul Anastasius
 sedis -issimus huius *prim.* 162. vir-
 gines *Sap.* inscr. mater Sapiens
Sap. inscr. (cf. inscriptiones passim).
 puella (Agnes) *Agn.* 373. virgines
Gall. 13, 1 (Constantia, Artemia,
 Attica virginitatem professae). vir
 Hilarius *Gall.* 13, 7. martyres
Gall. II 8, 2 (*Ioh.* et *P.*). vir (*Theoph.*)
Theoph. 137. -i necnon pastori
 amandi (*Bas.*) *Bas.* 255. -us (subst.)
Bas. 218. 242. -e dei *Bas.* 172. do-
 mini *Gong.* 545. avi (*Eadithae*)
gest. 94 (*de s. Oswaldo cogitatur*).
 Pelagius I *epil.* -i membra sacra
Pel. 321. corpora iustorum con-
 mens -a virorum *Pel.* 32. inter-
 cessio *Dion.* 255; raro de hominibus
 piis piaevae memoriae, neque vero co-
 nonizatis: suae -ae matri *prim.* 12
 (*de Oda*; cf. v. 353. 430 haec -a; et
 etiam *Sap.* 5, 14 accipio nostrae -ae
 parentis *gest.* prol. 2, 21 genitore
 suo praesente iubenteque -o, s.
 David Salomonis). -e pater *prim.*
 121 (*ad papam*). -o (i. e. fidei
 Christi populo dominari *Theoph.*
 51. vita *prim.* 537; cf. sanctam.

sanguineus] rivus *Pel.* 186. intorquens oculos subdola -os *Gong.* 564 (i. e. sanguine suffusus).

sanguis] purpureus *Pel.* 329. lucens *Gong.* 482. pro fonte -inis unda erumpit lactis *Sap.* 5, 9. decurrentis illuvie -inis *Pafn.* 1, 26. nullumque -inis vestigium relinquit *Gall.* II 7, 2. -inis siti fervere superbi *Gong.* 445. fuso cum -ine iusti *gest.* 326. et sic insontis salvatus erat bene -is *gest.* 331. innocuus *Pel.* 81. praecipue de Christi passione: -ine qui mundum fuso redimis periturum *Mar.* 895 (cf. v. 220 sacer, et sic *Theoph.* 337. *Abr.* 9, 6; *asc.* 11. *Gong.* 482. *Bas.* 140 -inis unda. *Cal.* 9, 24 pretiosus); -inis superbia *Sap.* 3, 6 (cf. *Gong.* 445).

sānitas] (deus) maiori te restituet -ati *Mar.* 624 (cf. restituere).

sanus] si -ae mentis examen accesserit *gest. pr.* 9. non es -ae mentis *Dulc.* 7, 1. male -us *Agn.* 254. -um sapiens et resipiscens *Agn.* 165 (cf. *Gall.* 5, 6. *Pafn.* 4, 3). -um recepit (daemoniacus) *Gall.* II 9, 2. medicamina -i consilii *Gong.* 547. *Pel.* 373. *Theoph.* 346.

sapere] non -imus *Pafn.* 1, 3. hoc -iunt, prompto quoque pectore credunt, quod . . *Pel.* 331. nostrum velle, nostrum [con]sentire, nostrum -ere *Sap.* 5, 33 *app.* sanum (v. sanus). castum *Pafn.* 7, 4; cf. sapiens.

sapiens] rex (*Oddo*) *gest.* 165. 202. dux (*Conradus*) *gest.* 688. cuidam pontifici nimium -nti *Theoph.* 10. concilium -ns satis advenientum *prim.* 551 *app.* quod non est illo (sc. *Brunone*) penitus -ntior ullus inter mortales fragilis mundi -ntes *gest.* 64; *Gelehrte, Kritiker*: hunc libellum omnium -ntium benignitati offero expurgandum I *pr.* 1 (cf. 5, 7). epistola eiusdem (sc. *Hrotsv.*) ad quosdam -ntes huius libri fautores p. 107, 12 (cf. § 1. 5); iudicium *Theoph.* 39.

sapienter *gest.* 250. 673. 701. 1152. *prim.* 494.

sapientia] pro sui pulchritudinis, -ae et probitatis perspicuitate *Gall.* 5, 1 (de *Gallicani filiabus*). insuperabilis -ae dona *Sap.* 3, 1

adn. spiritalis *gest. pr.* 2. -a nominis *Sap.* 3, 6 (etymon *Sapientiae*); supereminens factoris -a et mira mundi artificis scientia *Sap.* 3, 22. provida Christi *gest.* 48; Christus patris -a vera perennis *gest.* 61. quis posse dedit -a patris (cf. *app.*) omnia compositis sapienter dicere verbis *gest.* 249. te veram et coaeternam patri -am *Gall.* 5, 3. mea de caelo solus -a (cf. *app.*) vera *asc.* 137.

sartago plena pice et cera *Sap.* 5, 11.

ollas et -ines *Dulc. inscr.* (cf. 4, 2. 3).

sat v. satis et ind. metr.

satagere (wollen)] meis -is quod ponere mensis *Mar.* 202 (cf. I *pr.* 6. *Bas.* 49. 244. *Pafn.* 1, 13).

satanas v. ind. nom.

satiare] magno nosmet studio -ando *Mar.* 811 (de palma). parcus tribus

-atae sponte diebus *Pel.* 378 *adn.*

lacrimis -atus amaris *Theoph.* 199.

satis, sat (cf. ind. metr.; 'sehr, ganz')]

aequus *gest.* 16. aptus *prim.* 70

(apte *Agn.* 228). de rivulis magicae fraudis bibulam s. esse *Agn.*

282. s. mihi caros *asc.* 36. congruus

Pafn. 7, 9. *Sap.* 5, 22. egregius

gest. 638. exiguus *gest. prol.* 2, 14.

ignotus *gest.* 629. illicitus *Gong.*

146. illustris *Bas.* 20. sat im-

mitem *Pel.* 149. iniustus *Pel.* 77.

sat lassa *Mar.* 705. vir sat per-

versus *Pel.* 33. digitos operum

s. arte probatos *Mar.* 351. saevo-

rum s. Ungariorum *prim.* 363. con-

cilium sapiens s. advenientum

prim. 551. qui s. angelicis dicebant

talia verbis *asc.* 121 (mit Worten,

wie sie sich wohl für Engel ge-

ziemen); mundo s. (i. e. multo) anti-

quiores *Mar.* 525. altera sed ge-

neris mulier s. inferioris *gest.* 82;

admiramur s. *Pafn.* 4, 2. s. admirari

nequeo II *ep.* 2. *Sap.* 3, 2. sat con-

fidens *Mar.* 613. sat formido *gest.*

prol. 1, 18. placuit s. (*Henricus*

Oddoni) *gest.* 680; sit s. de ista

Pafn. 1, 16. sit s., quod . . *Pafn.*

4, 4. *Sap.* 9, 2.

satisfacere] proposito II *pr.* 5. ipsius

votis te -facturum esse *Gall.* 2, 5

(cf. *Pafn.* 4, 4. 7, 2. *Sap.* 3, 4). sae-

vitiae tuae -faciendo parebit *Sap.*

5, 36.

satisfactio] digna -one deo reconciliata *Pasn. inscr.* dignae poenitentiae *Abr.* 7, 13 *adn.*
 saturare] me despectum tantisque malis -atum *Mar.* 171 (*cf. Sap.* 5, 31). cupiens earum amplexibus -ari *Dulc. inscr.* (me -abo *Dulc.* 3, 2).
 saxeus] fecisti -a corda paganorum mollescere non domitorum *Mar.* 885.
 saxum] funda machinali, crebro bel-lantes -is quae perfodit hostes *Pel.* 279. lictores funeris exuvias limpharum gremio credunt in -aque figunt *Pel.* 315. in designati praecelso vertice -i *prim.* 261 (magnum *c.* 254). gentem Saxonum nomen habentem a -o per duritiam mentis bene firmam *gest.* 5 *adn.*
 scalpere] crimina tunc hostis -lpsit nudare feralis *Gong.* 361.
 scatebrae venas aquosae *Gong.* 251 *app.* liquidam fonticuli -am *Gong.* 96.
 scelerosus] populus (*Acarum*) *gest.* 388. Iudaei *asc.* 50. concilium daemonum *Theoph.* 108. personae *gest.* 511. mulieres (*i. e. meretrices*) *Agn.* 212. coniunx (*m.*) *Bas.* 160 (*de apostata*). famulus *Theoph.* 331. servus *Bas.* 177. *praedicative, vel subst.:* ut sua finetenus mala defleret -us *Gong.* 427. pontifices Agnen sacrilegam dicentes et -am *Agn.* 346. desperati necnon -i *Theoph.* 440 (*cf. v.* 399. *Bas.* 3). pro dampnandis -is *Dion.* 55 (*cf. v.* 91). hic munus veniae -is fertur ab arce *Dion.* 252 (*sing. Agn.* 300). ne post Henrici mortem imperium regni male surriperent -i *gest.* 28 (*i. e. ne interregni oreretur discordia*); placitum *gest.* 332.
 scelestus] nihil terribilius invido, nihil -ius superbo: nam *etc. Cal.* 9, 31.
 scelus] -erum faceret quid quisque suorum *Bas.* 79. ne effectum administrarent -eri *Cal.* 9, 4. negati-tadium -eris *Cal.* 9, 3. detestabile *Cal.* 7, 2. malignum *Dion.* 155. tantum *Gong.* 376. *gest.* 231. proprii enormitas -eris *Abr.* 7, 12. numerositatem meorum -erum *Pasn.* 12, 3; -eris (-erum) auctor *Pel.* 78 (*rex Saracenorum*). doctor *Bas.* 33. *Dion.* 155. fomes *Agn.* 62. inventor *Bas.* 74. vindex *Dion.* 72. ipsa (*cel-*

lula) mei -eris est conscia *Abr.* 8, 1. poenitens -eris *Gall.* II 8, 2. pro -eris tanti crimine terribili *Gong.* 376. inventum -eris primo magis deterioris *gest.* 204. -eris res facta *Bas.* 182. locus -erum (*lupanar*) *Agn.* 253. -erum veniam *Theoph.* 244. 22. *Dion.* 256. si permanebis in -ere *Pasn.* 3, 6. post -us *Bas.* 72. 17.
 sceptrum] comportans dextra -um regale tenella *gest.* *prol.* 2, 12. ferre *gest.* 1479. gerere *Gong.* 20 (*regia pro populo; cf. gest.* 8). 301. *Pel.* 7 (regalia). *gest.* 38. gestare *gest.* 7. tenere *Pel.* 58. 203. *gest.* 383 (regalia). semper regnantem -um caeli tenentem *Agn.* 320. -is Henricus regem genuit satis aptum *prim.* 7. regni *gest.* 79 (paterni). 232. in ceptris augustalis honoris *gest.* *prol.* 1, 3. iuris imperialis *prim.* 74. secundum *gest.* *prol.* 1, 25. non decor-tuum -um *Pel.* 210; istaec cuncta regis -o summae deitatis *Agn.* 28
 scibilis] totius -is rei scientia *Sap.* 9, 5 (*cf. Pasn.* 1, 20). eius qui fecit *Pasn.* 1, 21.
 scienter] quanto praesumptiosius sc. offendisti maiestatem divinitatis *Pasn.* 3, 6.
 scientia] et in cuius laudem dignius iustiusque -a artium retorquetur. quam in eius, qui scibile fecit et -am dedit? *Pasn.* 1, 21 (*cf. Il ep.* 1. *Sap.* 3, 21). totius scibilis rei *Sap.* 9, 5 (*cf. Pasn.* 1, 20). sublimior *Il pr.* 6. nec -a fui proficiens *I pr.* 1. -a profectior *I pr.* 7. cum -a longe excellentius sitis profecti *Il ep.* 1. quanto sexus fragilior -aque minor *gest.* *pr.* 9. tennem -ae guttulam de plenis sciorum pateris effluentem *Pasn.* 1, 19. supereminens factoris sapientia et mira mundi artificis scientia *Sap.* 3, 21.
 scilicet *v. ind. metr.:* particulae.
 scindere] telluris gravem fodiendo -ndere molem *prim.* 273^b; vates *Abr.* 8, 5. *Pasn.* 4, 4. -ans et sigellis panniculis *Dulc.* 6, 1. membratim supplicia -ndi rediit *Dion.* 197 (*cf. Sap.* 5, 6); quid novi splendentis vellet sibi visio lucis miro nocturnas -ndens splendor tenebras *prim.* 199 (*cf. v.* 12. 22. *Gong.* 225. *gest.* 350).

scintilla] ut nec -am sibi post servaverit ullam (*cinis*) *Agn.* 398. ex cuius flammea facie candentes in bustum -ae transiliebant, quarum una resiliens mihi in faciem ferebatur *Cal.* 9, 13. sicut -a silicis pelagus nequit inflammare *Abr.* 7, 11.

scire] -io (*sc. ita esse*) *Gall.* II 8, 2. ut -itis *Mar.* 416. nec scientia scibilis deum offendit, sed iniustitia -ientis *Pasn.* 1, 20. ut fert multorum sententia vere -ientum *prim.* 185 (veritatem *Abr.* 3, 15); deum verum *Agn.* 195 (*cf. Pasn.* 3, 5); si unum -irem. quid unum? eius responsum *Gall.* 4, 2. si hunc -irem (*sc. eius assensum*) *Gall.* 4, 3. nec solamen sibi -ivit *Mar.* 105 (*cf. gest.* 290). aliquid *Pasn.* 3, 4. si quid -ias novi *Sap.* 1, 2. neque me nescita -ire iacto II *ep.* 10; artes II *ep.* 7. significationem nominis *Pasn.* 1, 13 (*cf. Sap.* 3, 20); *inf. Mar.* 469. *Gong.* 73. 446. *Pel.* 390. *Pasn.* 1, 8; qualiter . . *Abr.* 9, 2. quid . . *Mar.* 113 (*cf. v.* 118). *Pasn.* 12, 3; quod . . *Mar.* 616. II *ep.* 10 (tantum -io, quod nescio). *prim.* 346 (-ito procul dubio); *a. c. i. Mar.* 394. 888. *Dion.* 129. *Gall.* 1, 1. 13, 4. *Sap.* 5, 33. *gest.* 290 (? *cf. supra*). *prim.* 267. 506.

sciscitari] en accedit, ipsum potes -ari *Gall.* 11, 1.

scius] tenuem scientiae guttulam de plenis -orum pateris effluentem *Pasn.* 1, 19. plene -is et bene moratis II *ep.* 1.

scopulis ripae acutis *Pel.* 292.

scriba] Ruben templi -a sacrati *Mar.* 89. (*Herodes*) accitis citius -is audivit ab illis, Bethleis nasci quod Christus in horis deberet *Mar.* 643.

scribere] cyrographis eius sub nomine -ptis *prim.* 467 (*cf. Mar. inscr.*). ista suo mandat -bendo magistro *Bas.* 55. tuis manibus -ptam cartam *Bas.* 94 (*cf. Theoph.* 126). per literas male -ptas *Bas.* 183. -bebat proprium damnum *Bas.* 97. crismatis unguento -pto sibi fronteque signo ascitur natis ecclesiae nitidis *Gong.* 37; cum te libri laudantes congrue multi post

haec -bantur . . iste libellus, quem prius exemplo constat -ptum fore nullo *gest. prol.* 1, 27. 29 (*cf. prim.* 82 libri, e causis rerum quem -psimus harum). facundissimis disertissimorum sententiis, quas vel modo -ptas vel ocus de his rebus non dubito fore -bendas *gest. pr.* 7. superius -pta passione sancti Pelagii I *epil.* (*nescio, utrum de poetriae an de librariae opera dicatur*). historia nativitatis . . , quam -ptam repperi sub nomine (*cf. supra*) sancti Iacobi *Mar. inscr.*; haec eadem nec prius -pta repperi nec ab aliquo digestim sufficienterque dicta elicere quivi *gest. pr.* 4. forsitan gestorum plures -psere tuorum et sunt -pturi post haec insignia multi *gest. prol.* 1, 12 sq. (*cf.* 1, 15. 22. 23. *v.* 1485). quod patet in libro regis -ptum Salomonis *gest.* 302; *cf. scriptum*.

scriptitare] haec versiculis proles quam -o regis *gest.* 83.

scriptum] absentes -is, praesentes dictis ad verae cultum fidei ducendo sequendum *Dion.* 42. Christum -is blasphemavi male pictis *Theoph.* 283 (*cf. v.* 114. 165). -is cito missis *Theoph.* 38 (*cf. gest.* 1144). acceptis proprii -is senioris *prim.* 118 (*Empfehlungsschreiben*). quae rex Arnulfus post haec per -um regali iure statutum firmat *prim.* 453 (*dubium utrum scriptum an statutum substantivum sit*).

scriptura] de summo cecidit -a dolosa ante pedes (*Basilii*) *Bas.* 254. ex sententiis -arum, quas intra aream nostri Gandeshemensis collegeram coenobii I *pr.* 6 (*Schriftwerke*; *cf. sententia*). quae sacra praedixit -a *Theoph.* 309 (*i. e. vetus testamentum*). qui gentilium vanitatem librorum utilitati praeferunt sacrarum -arum II *pr.* 1.

scrupulosus] quam -a et plexilis quaestio *Sap.* 3, 22.

scrupulus] coeptae -um disputationis capedine mentis vix penetrare quimus *Pasn.* 1, 8 (*cf.* 1, 18).

scrutari] quo tis secretum -arer mysteriorum *Dion.* 213. cura vigilantia -atur sororum actus *etc. prim.* 411. ut tibi praesentis -andum rusti-

citatis auderem satis exiguum
praeferre libellum *gest. prol. 2, 13.*
secare] molem terrae circumfodiendo
-are *prim. 272^a.* aurivagis revo-
lans -at aethera pennis *Mar. 147.*
ne itineris asperitas -et teneras
plantas *Abr. 7, 15.* martiris (*rupi-*
bus) allisi corpus non posse -ari
Pel. 291. mox Christi testem gladio
-uere fidelem *Pel. 297.*

secedere] in secretum locum -lendum
Pafn. 3, 9.

secludere] his hominum monstris ad
nos pergendi calles -serat omnes
gest. 385. -sus patria et datus exilio
Gong. 428.

seclus (*vulgo* siclus)] nonne satis mul-
tis scimus nos vendere -is semper
sanctorum corpuscula passa viro-
rum? *Pel. 341* (*significationem in-*
tellexit Papebroch).

secreto *Theoph. 98. gest. 350. 611. 740.*
-ius *Pafn. 3, 3. gest. 641.*

secretum] radice tua deduc -o undas
fonticuli *Mar. 785 app.* inter coe-
nobii -a quieti *gest. 244.* in templi
sanctum famosi -um *Mar. 448;*
cordis *asc. 69. Agn. 381* (purum):
libri *Ioh. 7, 12* (*pl.*). -is mysterio-
rum *Dion. 213.* causae *Pel. 376.*
rerum *gest. prol. 2, 26.* nostrae con-
fabulationis *Pafn. 3, 3* tristitiae
amarae *Bas. 42. cf. Mar. 559. Dulc.*
6, 1. Cal. 9, 33. Pafn. 2, 4. gest. 100.
suum qui conturbare -um prae-
sumpsisset *prim. 40* (*Gebetsstille*).

secretus] missus *gest. 318.* iudex (*deus*)
Pel. 181; aedes *Mar. 513.* antra *gest.*
552. caelum *Mar. 393. 473.* (*cubile*)
occultum, tam -um, ut eius pene-
tral nulli . . est cognitum *Pafn.*
3, 4. fovea *gest. 539.* latebrae *Mar.*
99. locus *Cal. 1, 1* (in -iora loca).
Pafn. 3, 3 (solitudinem loci -ioris).
9; affectu cordis *Agn. 104.* sub
corde -o *gest. 189. 337.* cordis -o
loco. *Gong. 116 add.* cordis ca-
lore -o *Gong. 359.* fraude *Bas. 238.*
gest. 167. mente *Mar. 101. 642.* pec-
tore *Bas. 211.* propositum *Bas. 64.*
o utinam reserarentur -a meorum
viscerum latibula *Cal. 9, 15;* cur
advenis, quid quaeris? non est
dicendum, quia mihi -um *Pafn.*
2, 3 (*cf. secretum*). mysterium
Dion. 140.

secta] proposui promerendae gratiae
pretium. quale? videlicet -an
Christicolarum, quam qui elegerit
etc. Gall. 12, 9. cf. Bas. 107 app.

sectari] dulcem -ando pietatem *Dion.*
95 (*i. e. eius exemplum sequendo*).
fidem Christi *Agn. 201.* qui curio-
sitate -atur *Pafn. 1, 22* (*i. e. a*
indulget). frivola, quae -abatur.
odiendo refugit *Pafn. 7, 4.* super
illa quid sibi -andum vel quid
restaret agendum *Agn. 232.* morte
sororum *prim. 426.*

sectatrix] quarum pollebat honoris
heres et sanctae -ix inclita vitae
prim. 587.

sectio] (*numerus impariter par*) non
solum unam recipit -onem, sicut
pariter par, sed etiam et secun-
dam *etc. Sap. 3, 21.*

secundo *Abr. 7, 12. prim. 74. 22.*

secundus] sole -o *Mar. 437* (*i. e. pos-*
tridie). locus *gest. 747* (*opp. primus*).
sceptrum *gest. prol. 1, 35* (*sc. im-*
peratorum regio accedens). corona
Mar. 397.

secundus (*günstig*)] -usne vester re-
ditus? (*si, i. e. non*) -us *Gall. II*
2, 1. cunctis gaudere -is *gest. 72*
(*cf. r. 1146. 1315*).

securitas] eius cogitationi caelibis
-atem vitae instillemus *Abr. 1, 4.*

securus] perge -us *Gall. 4, 2* (*cf. Dion.*
125). tunc vir -us Christi pietate
beatus unum de pueris ocus egre-
giis misit *Gong. 237.* ubi, sequens
(*angelum*) praecedentem, -us inter
medias hostium ingrederer aciem
Gall. 12, 8. -a sum de tua victoria
Sap. 7, 1. ut (*coenobium*) terrenorum
-um sit dominorum *prim. 192.* esto
-us curarum *Dulc. 1, 2* (*cf. Theoph. 61*).

sedere] stertet -endo *Dulc. 8, 1.* -
(*sitz nieder*) *Abr. 7, 1.* volucrum
quem -entem cerneret in saxi cu-
iusdam vertice magni *prim. 221.*

sedes] Athenas petiit, -em patriam
que revisit *Dion. 18* (*cf. gest. 61*).
imperii -em Romani ac sceptrum
iuris suscepit imperialis *prim. 7*
(*cf. r. 79*). ut culmen -is captaret
pontificalis *Theoph. 25.* -em recto-
ris (*i. e. episcopi*) sortitus Cae-
sariensis *Bas. 19.* praesul (*i. e.*
papa) Anastasius -is sanctionibus
huius *prim. 162.* Clemen: (*papa*)

- is apostolicae culmen rexit satis apte *Dion.* 108 (*cf. gest.* 1497). abbatiassae, quae tunc Herifordensem sortita fuit sibi sedem *prim.* 115; caelestis *Pel.* 311. sancti patris *prim.* 122 (*cf. Theoph.* 300).
- seditio] pontifices commovere non parvam -onem *Agn.* 345. nec tamen extimplo pro -one cavenda auro fulgentes potuit deponere vestes *prim.* 324 (*sc. Gerberg sponsum abdicans: 'um kein Aufsehen zu erregen'*).
- seducere] qui me decepit, me -xit meque ad audendum horribile facinus provocavit *Cal.* 9, 22. quis te decepit, quis te -xit? qui protoplastos prostravit *Abr.* 7, 3. -ctus caecato corde misellus *Theoph.* 82. blandis suadelis *Theoph.* 58. mundanae pompae vano -ctus amore *Theoph.* 171.
- sedulō *Mar.* 131. 321. 402 *add.* 813. 903. *asc.* 15 *etc. prim.* 437.
- sedulus] praeceptis fueram quod -a legis *Mar.* 616. ipsius implendis esset quae -a iussis *gest.* 532. discens animo mandavi -a fixo *Mar.* 402 (*at cf. add.: quamquam adi. sic ponitur Theoph.* 339. *Dion.* 41. *gest.* 476. *prim.* 27).
- seges] rapido -eternum cursu peragravit eandem, in cuius sulcis *etc. gest.* 573; magna -es domini crescit per clymata mundi *Dion.* 121.
- segniter] quam haut s. emi vitae pretio *Gall.* 13, 2.
- segregatis locis *gest.* 461.
- semen] hic ubi divini coepit sacra -ina verbi spargere *Dion.* 145 (*cf. v.* 44. 119).
- semita] ubi omnis -a nivali densitate velaretur obducta *gest. pr.* 5. en montem circu[m]leo, et -am aliquotiens repperiens nec ascensum comprehendere nec reditum quoque repetere *Dulc.* 14, 1. sicut a quadruvio -ae (prodeunt) *Pasn.* 1, 7. (maris stella) navigantibus recti -am itineris dirigit *Abr.* 2, 3. tuo ducatu -am arripiens veritatis *Cal.* 9, 17.
- semivivus] attuli capellam -am dentibus luporum nuper ereptam *Pasn.* 7, 3.
- semotum locellum *Gong.* 159.
- semper I *pr.* 8. *Mar.* 108. 110. 111. 128. 188. 200. 286. 335. 340. 357. 416. 423 *etc. memorabilia sunt haec: Agnen Christicolam primis fore s. ab annis Agn.* 136 (*cf. prim.* 360). se s. vivum sperans extinguere Christum *Mar.* 695. in caelo mecum s. regnare per aevum *Dion.* 98. o s. pietas *Gong.* 281 (*i. e. sempiterna? at cf. Ter. Andr.* 175; *aliter tamen v.* 418 o s. nostri facilis mutatio Christi).
- senarium (numerus) *Sap.* 3, 16.
- senatus] omni -ui *Gall.* 1, 5 (*de temporibus Constantini*). ut volvat gnarus subtili sorte -us (*Franco-rum*) causam terribilis et meritum sceleris *Gong.* 397.
- senectus] in decrepita -ute *Abr.* 5, 3.
- senex] agnoscisne me -em, qui te paterno more nutriti? *Abr.* 7, 2; *cf. senior.*
- senile collum *Abr.* 6, 2. nanciscimur in pectore infantili -is maturitatem ingenii *Abr.* 2, 6.
- senior] germine de Iuda quidam surrexerat Israhel in terra -or sub lege vetusta *Mar.* 51 (*Ioachim*). dignus -or Ioseph *Mar.* 440 (*cf. v.* 462 iusti. 492. 760 vetulus); *opp. servus*: si teneram prolis mentem proprii -oris eius servili iam conglutinasset amor *Bas.* 44 (*cf. v.* 129). vox -oris nostri *Dulc.* 5, 1 (*loquuntur milites Dulciti*); *de imperatoribus vel regibus*: mis -or augustus *Gall.* 3, 1 (*loq. Gall.*). o mi -or *Sap.* 3, 2 (*Ant. ad Adr.*); proprii senioris, scilicet almfici regisque pii Hludowici *prim.* 118 (*agitur de Liudulfo et Oda*). regis nostri -oris *prim.* 343 (*loq. Bernrad*). nec vice terribilis metui petiit -oris, sed bene mansueti genitoris ad instar amari *prim.* 519 (*Oddo dux a monialibus*). nostrates sui loetum cari -oris amarum flevire *prim.* 540 (*de Saxonibus*). omne maeroris pondus, quod prius absentis causa tulerant -oris *gest.* 1184 (*Liudulfum regis sui filium expectant*); *etiam de marito* (mi -or Dulciti *Dulc.* 7, 1; *cf. prim.* 86. 92 legalis. 313), *patre* (pater egregius, rex et -or venerandus *gest.* 439; *cf. Pel.* 162), *fratre* (*gest.* 638); bis

duodenorum -orum *Ioh.* 3. procerum -orum *Gong.* 341.
 senium] calleo (*i. e. scio*) tuam -o decrescere vitam *Pel.* 153. -o iam confecti *Abr.* 6, 2.
 sensus] vita -uque carentia cuncto (*simulachra*) *Agn.* 175 (*opp. homo* ratione vicens, cunctis quoque -ibus utens, *v.* 161). qui protoplasto -us vitalem sufflasti liquorem *Gong.* 9; ad Christum vertere -um *Bas.* 178. vestris -ibus fidem instillasse *Sap.* 4, 2. quae comoneo, -u bene percipe prompto *Pel.* 152. maturi -us fortitudine *Sap.* 4, 1. nequimus -u emetiri scrupulum tuae rationis *Pasn.* 1, 18. haec nullus potis est comprehendere -us *Gong.* 507. muliebris *II ep.* 9.
 sententia] credo te hanc -am mutatum ire *Cal.* 3, 4; obiciendo -am Christi, dicentis: '...' *Gall.* *II* 1, 2 (*cf. Sap.* 3, 1. apostoli *Pasn.* 1, 20); capitalem -am subibitis *Gall.* *II* 7, 1; ut fert multorum -a vere scientum *prim.* 185 (*mündliche Darstellung*). ex -iis scripturarum, quas . . collegeram *I pr.* 6 (*literarische Darstellung*). quod huius vilitas dictationis penitus dissimilis (*Terentii*) sit -is *II pr.* 6. facundissimis disertissimorum -is *gest. pr.* 7.
 sentire] ego nullum doloris -ntio tactum *Sap.* 5, 21. matutini refrigerium roris *Sap.* 5, 11. pugnae discrimina tantae *gest.* 292. fecisti saxea corda paganorum mollescere et -ntire tuum regnum *Mar.* 887. (*Christi*) opem *Agn.* 231. caeleste iuvamen *Gall.* 12, 6. dulcia gratiolae munuscula tantae *gest.* 464. severitatem tui furoris *Sap.* 5, 19. suavis dulcemen odoris *Agn.* 221. quid -ntio novae dulcedinis, quid odoror stupendae suavitatis? *Sap.* 5, 23 (*cf. Abr.* 6, 3). longius (*von weiter her*) horribiles tantum -ntio voces *Bas.* 210. auribus intentis ut -nsit verba loquentis *Bas.* 149 (= *v.* 223). hoc ubi colloquio -nsit narrante paterno *gest.* 608. quod cum pontifices -nsere *Mar.* 843. ut rex hoc -nsit *gest.* 653. hoc adhuc non -nsi *Abr.* 3, 12. quisquis eius lamenta intellegit,

quisquis compunctionem -ntit *Abr.* 9, 2. nostrum velle, nostrum [con]sentire, nostrum sapere *Sap.* 5, 33 *app.*; *a. c. i. (marken)* *Mar.* 155. 534. 637. 731. *Gong.* 52. 400. *Dion.* 51. *Gall.* 13, 1. *Dulc.* 7, 1. *Cal.* 8, 1. 9, 15. *Abr.* 8, 3 (ubi ipse infelix se corruptam -nsit). *gest.* 262. *prim.* 128. 249. 355. virum proprium praesentem -ntio saluum *Mar.* 20. tandem (*medici*) -nserunt, non hoc languoris signum, sed fortis amoris *Agn.* 122. quod ipsam in duorum intervallo dierum divinae innitentem laudi solito non -nsi *Abr.* 3, 11.
 sentiscunt promptum martiris auxilium *Gong.* 524. quod rex -ens *Pel.* 138. in his tantam habundanter virtutis gratiam -ere *Cal.* 9, 2 *app.*
 separare] quod saltem ad modicum temporis -or a vobis. non dis -abimur, sed ocus in caelo coniungemur *Sap.* 5, 26.
 sepelire] in domo occulte sunt sepulti *Gall. inscr.* quarum corpora mater collegit et aromatibus condita & ab urbe Roma miliario honorifice sepelivit *Sap. inscr.* inquirens baculum terrae tempore (? *cf. app.*) sepultum *Gong.* 222.
 septem] bis 2. annos *Mar.* 404.
 septenus] de sophiae rivis -o fonte manantis *Theoph.* 13 *adm.*
 sepulchralem honorem *Theoph.* 22.
 sepulchrum] cur continuo non sum concessa -o *Bas.* 157. ante -a martirum *Gall.* *II* 8, 1. iuxta eorum -a *Gall. inscr.* *Cal.* 8, 2. *Sap. inscr.* servandi cura -i *Cal.* 5, 2. marmoreum *Cal.* 5, 2. aptum *Cal.* 9, 1. condignum *Mar.* 121. sacrum *Gong.* 549.
 sepultura] ubi vis eligere locum -ae? *Sap.* 8, 2. donec corpus tradam -ae *Pasn.* 13, 1 (*cf. Sap.* 9, 1).
 sequestrari aliorum a collegio *Cal.* 1, 1. a solita saecularium inquietudine *Pasn.* 7, 5.
 sequi] praecedere, -ar *Gall.* 12, 11. ipse cum fortis -itur turba legionis *gest.* 571. praecedentem *Gall.* 12, 2. ducentem sonum *Pasn.* 1, 16. -is sese iussit (*dracones*) *Mar.* 717. ut stricto mucrone illum -erer *Gall.*

- 12, 7 (cf. *Dulc.* 13, 4). volucrem *prim.* 253 (v. 265 posset ut aereos directo tramite sulcos gradiendo -i: 'Schritt halten'). agnum (*spir.*) *Agn.* 7 *adn.* *Sap.* 9, 8 *app.* tua vestigia *Sap.* 5, 14. iter quadrupedum -ier *Gong.* 70. -ere me. -ar enim ambulatione, o utinam -erer et actione *Pasn.* 5, 2. elata funera *Sap.* 8, 2; si effectus -etur operis *Pasn.* 3, 8. luce -enti *Mar.* 449. noctem -entem *Mar.* 151. *prim.* 204; hunc regem David pietate -entem *gest.* 254. (*Maria*) nec primam similem nec fertur habere -entem *Mar.* 185. non opto eos in hoc -i *Gall.* II 5, 3. factum Abrahae *gest.* 192. sancti Iohannis doctrinam *Cal.* 2, 4. inutilem Christianae novitatem superstitionis *Dulc.* 1, 3. dialecticos *Pasn.* 1, 5. falsa *gest. prol.* 1, 19. alienos amatores *Abr.* 4, 4. ut, quae te -itur, semper pars multiplicetur *Bas.* 60. locus, in quo hostem -itur triumphus *Abr.* 8, 2. quod tibi videtur commodum, nobis est -endum *Cal.* 1, 1. venio ad -endum tibi promptissima *Pasn.* 5, 1 (*coniunge* t. pr.). exemplum earum *Dulc.* 12, 1. regis decreta *Pel.* 313. iussa *Mar.* 625 (cuidam comiti sua iussa -enti, i. e. *vassallo suo*, *gest.* 506). praecepta -ens senioris *gest.* 658 (cf. *Agn.* 186). sequendus] verae cultus fidei *Dion.* 43. dicta *Pel.* 264. mea iussa -a *Mar.* 810. lex maiorum *prim.* 413. **sera**] muni -is ostium *Abr.* 7, 1. -is clausit sua lumina mortis *prim.* 525. **serenitas**] ne immensa eius -as pulchritudinis alicuius obfuscetur sorde coinquinationis *Abr.* 1, 3 (cf. *Dulc.* 1, 1). tibi iubilet iocunda -as angelorum dulcisque armonia syderum *Sap.* 9, 5; triduanas vobis inducias praestabat nostri -as *Sap.* 5, 2. **serenum** v. *serenus*. **serenus**] astra *Gong.* 433. polus *Mar.* 360. splendor *Dion.* 230 (cf. v. 4). nubes (*m.*) *asc.* 96. fonticulus vitreo candore -us *Gong.* 93. coetus angelici luce -i *Dion.* 237. si non antiqui mala calliditas inimici turbaret nostrum secreta fraude -um *gest.* 167 (*unsern* 'Himmel'); animo, vultu quoque, -o *Mar.* 246 (cf. *Gall.* 3, 2. *Pasn.* 1, 1). praeclaro facies candore -a *gest.* 87. frons (*m.*: cf. s. v., p. 335). fronticula *Mar.* 3. ore -o *Gong.* 273. maestus, solito nec more -us *gest.* 751 (cf. *Pasn.* 1, 1); ominis hoc signum felicitatis -um *prim.* 209. retro principii primordia cana -i *Theoph.* 232 (*sündlos?*). **series**] (*deus*) in succedentium -e temporum et in aetatibus hominum miram dedit inveniri posse scientiam artium *Sap.* 3, 22. ipsi (-em) rerum propalemus *Dulc.* 8, 1; cuius -em martirii quidam mihi exposuit I *epil.* (liber) secundus, *dramatica* -e contextus *Agn. subscr.* (cf. II *pr.* 9). plura sub hac -e reprehensione digna latitare I *pr.* 2. quando huius stamen -ei coeperam ordiri I *pr.* 3. proprii laboris II *ep.* 11. si -em pro sui vilitate nulli ostendendam velim propalari *gest. pr.* 10. -em nunc lectitare recentem *gest. prol.* 2, 34. haec nostris nequeunt exponier orsis, sed quaerunt -em longe sibi nobiliorem *gest.* 1507. **sermo**] -onem vobis tantum faciemus ab illis, rarius in templo quae creduntur fore dicta *Mar.* 541. -o meus ad te. quid mecum velis -onibus agere *etc.* *Cal.* 3, 1 (cf. *Abr.* 7, 9. *Pasn.* 4, 4); pro cultioris facundia -onis II *pr.* 1. decorus *gest. prol.* 1, 34. dulcis *Theoph.* 323 (cf. II *pr.* 2). incultus *gest. pr.* 8. longus *Mar.* 528. mendax *Theoph.* 277. mutuus *prim.* 354. tenuis *Gong.* 529. numquam ex te gemitus prorupit, numquam tristior -o prodiit *Abr.* 6, 4. vilis *gest.* 1488. pro vitiosi -onis rusticitate II *pr.* 9. tuum populum, quem pascens fidei tibimet -one nutrivisti *Dion.* 221. **sero**] (*tandem*) meministi. sero meministi *Abr.* 3, 11. cur tam s. veniret *Mar.* 154. **serpens**] horribilis -ns invadit nos *Cal.* 7, 2 (cf. *inscr.* 9, 1. 7). pisciculos, pecudes, -ntes atque volucres *Mar.* 130. egressi (*e baratro*) -ntes *Dion.* 78; i. e. *diabolus*: *Gong.* 357. *Pel.* 96

(veterem -ntis bilem). *Theoph.* 445.
Ioh. 25. antiquus *Cal.* 9, 29. *Abr.*
 3, 4. avarus *Bas.* 146. dolosus *gest.*
 752. saevus, malignus *Bas.* 221.
 vetustus *Agn.* 380. *Abr.* 8, 2. vitio-
 sus *Pafn.* 1, 28.
 serpentinus] morsus (*pl.*) *Cal.* 9, 30.
 venena *Cal.* 9, 12; i. e. diabolicus:
 -is huius satanae lenociniis *Sap.*
 3, 5.
 serpere] quies -ens per membra ebrie-
 tate data *Gong.* 222 *adn.*
 sertum] regalis -um praenobile fron-
 tis *gest.* 498 (*Diadem*).
 servare] tuum populum -a pietate
 paterna *Dion.* 220. gregem fidelem
Theoph. 413 (*cf. prim.* 406. 495. Ioseph
 -andam suscepit puellam *Mar.* 495.
 quae consignatae Christo vela-
 mine sacro coenobii claustris pa-
 riter -antur in artis *Bas.* 32. sub
 carcerali squalore -entur *Dulc.* 1, 8.
 solam committens -andam cuidam
 comiti . . clausam carceris (*cf.*
add.) claustris -are cubilis . . ut
 mos personas est -ari scelerosas
gest. 506. 509. 511; insomnem coepit
 noctem -are sequentem *prim.* 204;
 locellum, qui sancti tumultu -aret
 membra sacrata *Pel.* 321 (*cf. Dion.*
 235. *Agn.* 434. *Sap.* 9, 1 *bis.* *gest.* 415.
prim. 555). quorum tam magna
 -antur corpora cura *prim.* 166. bus-
 tum *Agn.* 436. sepulchrum *Cal.* 5, 3.
 Corduba locum -at sub fornice
 tetrum *Pel.* 193. in cuius proaulio
 ministrorum -antur vasa *Dulc.* 2, 3.
 (deus) augustos nostros ecclesiae
 multos custodes -et in annos *gest.*
 1516 (*cf. r.* 49). particulam (*sub-*
stantiae) suae domui -averat omni
Mar. 70. quamvis dissimiles his
 -arentur honores *gest.* 31. id tibi-
 met exercitii -ari *Gall.* 1, 1. uni-
 cuique sive supplicium sive prae-
 mium -ari *Pafn.* 3, 4 (*cf.* 11, 2.
Dion. 138. *prim.* 591 *app.*). utrumne
 reris, illum facta pravorum negle-
 gere, an sui aequitatem -are?
Pafn. 3, 4. illis praedulcem -antes
 mentis amorem *asc.* 33. clam sub-
 tristem -ans in corde dolorem *gest.*
 310. cui debebo fidem soli -are per-
 ennem *Agn.* 109 (patienter *Dion.*
 184; *cf. Theoph.* 356. *Sap.* 5, 13. *prim.*
 241). -ata corporis integritate *Gall.*

5, 5. castam regi mentem servare
 perenni *Mar.* 374. mores patrum
Pel. 52. amatori pactum *Agn.* 12
 puellarem pudorem *prim.* 320. vir-
 ginitatem *Pel.* 310. *Agn.* 32. *Gall.*
 2, 2 (deo). 5, 2. 12, 10. 13, 1 (decus
 virginitatis). hac solum caute -ata
 condicione, ne . . *Pel.* 52. volvens
 animo, -ans quoque corde pro-
 fundo *Pel.* 60 (*sc. decretum, r. 77?*
certe versans consilio sperari). man-
 monam, quam male collectam dis-
 -avi *Pafn.* 3, 10 (*bis*). ut nec scin-
 tillam (cinis) sibi post -averit al-
 lam *Agn.* 398.
 servilis] eius -i amoris *Bas.* 43 (*pro*
gen. subi.). -i lupa uritur igniculo
Gong. 438 (*pro gen. obi.*). verbum
 -i murmure iactum *Mar.* 157 *app.*
 servire] corpore candidulo tibi quo
 -iret in aula *Pel.* 217 (*de puro*
delicato). ut, meo inhaerentes la-
 teri, -iatis in palatio. hanc -iemus
 mihi non -ietis? *Gall.* II 5, 1.
 imperatori *Gall.* II 7, 1. hicque mihi
 (*sc. Aethelheithae*) digne toto -ivit
 honore *gest.* 385. si post haec illi
 -irent mente fideli *gest.* 636; Christo
Cal. 9, 8 (*cf. Pel.* 52. *prim.* 424). pius
 nostris patronis *prim.* 437. idiotis
Gall. 5, 6.
 servitium] ipsum -o Christi fecit
 religari *gest.* 37 (*de Brunone ec-*
clesiae destinato).
 servitus] dux Gallicane. utere, ut
 libet, nostra -ute *Gall.* 9, 2 (*loqu-*
tur rex se tradens). implendae
 intentio -utis *Gall.* 1, 4. devotis
 nostrae -utis *Gall.* 5, 5 (*puellas ad*
Constantiam). castella tunc -uti
 usurpasse *Gall.* II 2, 1.
 servus *Bas.* 35. 48. 102. 108. 130. 132. 134
 (scelerosus). quin hunc improbum
 -um mercede conduceret, quo . .
Cal. 9, 4 (*sc. Fortunatum proco-*
tozem; cf. 5, 2). proprios (*i. e. non*)
 -os libertate donatos *Gall.* 13, 4
 quam ut -us veneretur ut domi-
 nus. non suadeo tibi venerari
 -os, sed dominos (*cf. add.*) prin-
 cipumque deos. nonne is est cr-
 iusvis -us, qui ab artifice pretio
 comparatur ut empticius? *Dulc.*
 1, 7. officium non germani solum-
 modo cari, sed magis ius -i studio
 complendo benigni *gest.* 678 (*et cf.*

- add.*); donec (*diabolus*) captivum Christi duxit sibi -um *Theoph.* 75 (*cf. asc.* 146. *Dion.* 112. *Gall.* II 5, 2. 8, 2. *Cal.* 8, 2. *Ioh.* 17. *gest.* 144). si tua certa tuo maneat mihi gratia -o *Mar.* 193 (*ad angelum*; *cf. v.* 191). cur satagis proprium mihi met vi tollere -um? *Bas.* 244 (*loq. diabolus*). -i qui sunt simulachri *Pel.* 249.
- sesquialter] in ratione emiolei sive -eri (*das Verhältnis 3 : 2*) *Pafn.* 1, 14.
- sesquioctavus] rationem epothoi (*i. e. epogdoi*) numeri sive -i (9 : 8) *Pafn.* 1, 12.
- sesquitertius] proportionem epitritam sive siquitertiam (3 : 2) *Pafn.* 1, 14.
- severitas] pro tui -ate malignitatis *Dulc.* 14, 3. -as tuae correptionis *Pafn.* 3, 6. decet, ut -atem sentiat tui furoris, quia lenitatem parvipendit pietatis *Sap.* 5, 19. iusta *Cal.* 9, 19.
- severus] genitor contra dicebat voce -a *Pel.* 162.
- sextus] aetatula *Mar.* 46 *adn.* hora *Mar.* 231. annus *prim.* 361.
- sexus] personae -us utriusque *Pel.* 377. fragilem vilis -um mulieris *Bas.* 10 (*cf. gest. pr.* 9). femineus (*s. v.*).
- si, sic *r. ind. gramm.*
- siccabant lacrimas super eius morte refusas *Agn.* 456.
- sidereus] aula *Gong.* 56. *Pel.* 389. *Dion.* 175. caeli calles carpere -as *Gong.* 480.
- sidus (*sydus*)] interea somnum -us suadebat eum *Gong.* 219 *app.* (*der Abendstern*). qui caelum pingis -eribus variis *Gong.* 2. quae cum dei genitrice Maria (*i. e. Maris-Stella*) per mysterium nominis praemines in axe inter -era nunquam casura *Abr.* 2, 2 (*cf. Mar.* 278 *praeclarum*). -eris (*Bethlemitici*) obsequio tanti *Mar.* 652. cuius imperio famulantia -era cuncta illis iniunctum complent per tempora cursum *Agn.* 81. iubilant cui -era caeli *prim.* 424 (*explicandum ex Sap.* 9, 5 tibi iubilet iocunda serenitas angelorum dulcisque armonia -erum); -us, -era, *i. e. caelum*: versis ad -era palmis *Agn.* 371. hunc quia transferri ramum per -era iussi *Mar.* 808. dilapsus -ere *Mar.* 802. caelestes lapsi de -ere cives *Mar.* 371 (*cf. v.* 537. 584). *Agn.* 413. huic rex pacificus dederat de -ere - Christus pacem *gest.* 17.
- signaculum] solvere clausi -a libri *Ioh.* 9.
- signare] se -atum *Mar.* 482 (*v.* 433 quae, *sc. sors*, mox egregiam Iudae -at fore dignam, *sc. tribum*; *cf. prim.* 69). non -atum signo sanctae crucis almo *Theoph.* 95. fidei signum, quo me -avit *Agn.* 68. -asti nobis proprii decus omne laboris *gest.* 1151. quem devota patrum divinis cura suorum obsequiis primis -avit ab annis *Theoph.* 8. quae caput Christo -at velamine sacro *Agn.* 10. qui meam virginitatem sibi -avit *Gall.* 13, 3. doctrinae tui (*sc. Dionysii*) -etur Gallia sorti *Dion.* 133. loco in ipso, quem sibi -avit, cum post gressus requievit (*sc. martyr decollatus*) *Dion.* 241 (*cf. v.* 235). quorum omnis coenobii constructio possit honori apte -ari *prim.* 151. census -avit (*dux victor*) *Gong.* 88; quo possim laudum condigne miruarum famosumque tuum calamo -are triumphum *Pel.* 9. hoc melliflui verbis -averat oris, in quis castellis *etc. gest.* 1178. hic iuxta sacram cum turibulo stetit aram et tulit incensum, -ans sacra vota piorum *Ioh.* 22 (*abbildend, als Typus?*). titulo -ata tui venerando *gest. prol.* 2, 37 (*abl.?*).
- significare] quid circuitione verborum -es *Abr.* 2, 2. quid est hoc, quod video, miraculi? coniecto quid -et *Cal.* 9, 2.
- significatio] quo saltem sciamus -onem nominis. simphonia dicitur modulationis temperamentum *Pafn.* 1, 13.
- signum] non signatum -o sanctae crucis almo *Theoph.* 95; quod dedit -um merito dampnanda baratro invita propriis conveniens meritis *Gong.* 531 (*cf. v.* 573 mirabile). sibi pro -o dictum fuerat manifesto, quod . . *Mar.* 452 (*cf. v.* 458. 464 memorabile). -um sibimet (*i. e. magis*) dictum de parvo puero praesepibus inveniando *Mar.* 631;

amicitiae -is satis aptis *gest.* 736. quod -um fatuitatis nobis inesse deprehendis? evidens magnumque. in quo? in hoc praecipue, quod . . *Dulc.* 1, 3. fidei *Agn.* 66 (*spir.*: pulchrum; *cf.* v. 153 pactum -o fidei stabilitum). sub -o fidei firmæ *gest.* 643 (*cf.* v. 1149 haut obscura tuæ fidei quia -a dedisti). non hoc languoris -um, sed fortis amoris *Agn.* 124. sui -o donanda triumphi *Agn.* 422. virgo conservet pure -um laudabilis, quod portat, virginitatis *Agn.* 9; i. e. *miraculum*: e busto -is composito variis *Gong.* 538. 570 (*cf.* *Dion.* 15. 149. 239. 245). ominis hoc -um felicitis serenum *prim.* 209. -orum virtutes *Dion.* 146. -orum titulis crebro glorificata coruscis *Dion.* 264. divinum *Mar.* 888 (*cf.* *Dion.* 32. *prim.* 216). alium *Mar.* 737. coruscum *Pel.* 363. insolitum *Mar.* 734. *Gong.* 264. mirabile *Gong.* 573. nov(ell)um *Mar.* 476. *Gong.* 255. -i novitate stupendi *Agn.* 333 (*cf.* v. 248. 399). talibus ac tantis -is visis *Mar.* 813 (*cf.* v. 594. *Gong.* 257); vulgus armorum variis instructum -is *Pel.* 116. silentium] qui diu -o studebam (*ut heremita*) *Abr.* 7, 8 (*cf.* *gest. pr.* 10). sub nocturno -o *Dulc. inscr.* silere] ecce -ent media caeli cives velut hora *Ioh.* 20. -ete, quiescite *Gall.* 3, 2; *cf.* *silesce*. silesce] competenti in loco pausando -o *gest. pr.* 6. *huc fort. referendum* *Dion.* 227 dum praecisis siluerunt corpora collis. silex] sicut scintilla -icis pelagus nequit inflammare *Abr.* 7, 11. silva] proxima coenobio fuerat tunc silvula, cincta collibus umbrosis, necnon in -a fuerat sita parvula villa, in qua Liudulfi soliti stabulare subulci *etc.* *prim.* 188 (*cf.* v. 196. 217). -as tristis (*Ioachim*) petivit, in quis saepe gregem consuevit pascere pridem *Mar.* 95 (*cf.* v. 241). abscondens in secretis se cautius antris, nunc vagat in -is, latitat nunc denique sulcis *etc.* *gest.* 553. feras -ae *Mar.* 727. silvestrem locum Faunis monstrisque repletum *prim.* 231 (*cf.* v. 401). vallis *prim.* 219.

similare] ut terrenorum nullus tunc tempore regum iure potentatus illi valeat -ari *prim.* 64. similis] quam -es sunt militibus, quibus Hirenam tradidimus! ipsi sunt *Dulc.* 13, 1. moribus et facie -em matri venerandae *gest.* 422. illis (*sororibus*) fit -is magnae forma probitatis, quis fuit aequalis propectu nobilitatis *prim.* 493. his (*monialibus*) habitu -em fieri sociamque perennem *prim.* 110. unice nate dei, summo -is genitori *Mar.* 867 *adn.* (*Maria*) nec primam -em nec fertur habere sequentem *Mar.* 185; -i causa venerandam *gest.* 44. ditio *prim.* 80. certe et ego. non -i modo, quia . . *Gall.* II 5, 3 (-i ratione *Sap.* 3, 16). pietas *Theoph.* 271. poenae *Sap.* 5, 16. splendor *Agn.* 443. studium *prim.* 370. vita *prim.* 423. votum *prim.* 101. qui aliquid huic -e provocarent II *ep.* 4 (*ein Werk wie dies*). nihil ex -ibus componi videtur *Pafn.* 1, 6 *adn.* similitudo] ut nigredo, quae inhaeret, -inem Aethiopis exprimat *Dulc.* 4, 3. invisibilis deus nobis apparet visibilis in pulcherrimi -ino invenis *Cal.* 8, 2. simphonia v. symphonia. simplicis et tenuis velamine vestis *gest.* 355 (*opp.* ornamentis pretiosis); deus -ex *Cal.* 9, 9 (*esse* *Gall.* 13, 7. *Pafn.* 13, 2). simplicitas] infantili parcendo -ati *Agn.* 180. simul] nec mora, ordine disposito cernuntur lumina plura, quae a arboreas umbras noctisque tenebras clare pollentis scindebant luce nitoris. hinc s. astantes domino laudem referentes *etc.* *prim.* 222. 224. gratia s. privaretur et militia *Gall.* 12, 9. nec solum . . , sed s. . . *gest.* 495. simulachrum] aureum -um Iovis *Gall.* II 7, 1. omnia falsorum -a deorum *Mar.* 831 (v. 846 decora; *cf.* v. 839). inter stultorum -a profana deorum *Dion.* 19 (*cf.* v. 32. *Agn.* 149. 168. 348. *Dulc.* 1, 6). *Saracenis, quos simulachra colere credidit, Hr. opponit gentem Christi cultricam -orumque rebellem* *Pel.* 94 (*cf.* v. 249 servi qui sunt -i).

simulare] nec -ando me nescita scire iacto *II ep.* 10. qui -at, fallit, et qui profert adulationem, vendit veritatem *Cal.* 2, 4. nunc nunc est -andum, nunc lascivientis more pueri iocis instandum, ne agnoscar prae gravitate *Abr.* 6, 3; -ans male languorem *Agn.* 116 (*cf.* simulatus); -ate, quasi exilio sint destinati *Gall.* *II* 7, 2; quia utrumque nefas esse non ambigo, et gratuitum dei donum negare et non acceptum accepisse -are *II ep.* 6; *a. c. i.* *Mar.* 648. *Gall.* 2, 5. *gest.* 711.

simulator] quibus insidiis circumvenit eam fraus antiqui serpentis? per illicitum cuiusdam -oris affectum, qui monachico adveniens habitu simulata eam visitatione frequentabat *Abr.* 3, 4.

simulatus] blanditiae *Bas.* 113. -a vultus hilaritate *Abr.* 6, 1. iustitia *Mar.* 613. -a pace *Pel.* 61. verba *gest.* 342. vetustas *Gong.* 67 (*cf.* *Koepke p.* 48). visitatio *v.* simulator.

sinceritas] quo affectu cordis te colui, qua -ate dilectionis te visceratus amplexatus fui *Cal.* 7, 1.

sincero cordis amore *Agn.* 8.

sinere] simplex esse, cui semper est posse, -at tui esse prosperis successionibus iuxta sui velle vigere *Gall.* 13, 7. noli me (*hinc*) abstrahere, sed sine (*hic*) mansum ire *Papn.* 12, 4.

singulariter] divina substantia, quae vere et s. es sine materia forma *Cal.* 9, 26.

singuli] expone vocabula -arum *Sap.* 3, 8. quam aequa lance -orum merita pensat *Cal.* 9, 6.

sinister] arrepta -stra (*servi manu*) *Bas.* 238; fama *Gong.* 391. *Agn.* 118. *prim.* 339. fortuna *gest.* 726. pugna *gest.* 266. suadela *gest.* 714.

sinus] quos tu (*terra*) materiali (*s. v.*) -u foveto *Sap.* 9, 1.

siquitertius *v.* sesquitertius.

sistere] illam -i conspectibus eius iussit *Agn.* 144; hunc (*ventris fructum*) mox in templo -i tibi rite sacro obsequioque tui legali more sacrari *Mar.* 137 (*cf. v.* 283. 675). in caeli porta -itur et domino

(*martyr*) *Gong.* 484. quem gratia Pippini regali non immerito -i iubet aula *Gong.* 49 (*cf. Pel.* 226). sitienter] qui cupis interitum s. adesse reorum *Dion.* 88.

sitire] spem dubiam s(i)ciens *Gong.* 118 *app.* non -iens tantum pretii, quod defuit, aurum quantum rectorem populi gestit dare morti *Pel.* 141; cumque lacum peteret fundumque -ire probaret *Gong.* 185 *add.*

sis] -im limphis tristem dempsere novellis *Mar.* 790; sanguinis hunc -i iussit fervere superbi (*diabolus*) *Gong.* 445. martyrii -is *Pel.* 64.

situs] gentem Gallicia regione -am *Pel.* 93. in silva fuerat -a parvula villa *prim.* 188. nonne tuis manibus est -a nostra salus? *Gong.* 122. in mea -um est potestate, quantilibet iniuriis te velim lacescere *Cal.* 7, 1.

soboles *v.* suboles.

sobria (*i. e. casta*) colla *Pel.* 244. mentibus -is *Mar.* 392.

socia] (*te*) faciam pollutarum -am meretricum *Agn.* 190 (*cf. Dulc.* 12, 3). sui natam decreverunt Hathumodam his habitu similem fieri -amque perennem *prim.* 110. -ae coevae *Mar.* 487 (*cf. v.* 347). ad sociam (*citius*) remeare relictam (*i. e. coniugem*) *Mar.* 165. 186. (*Odae*) natam elegit rex Hludowicus regni consortem sibimet -amque perennem *prim.* 308 *app.*

sociare] diversa duo -ans, eademque dissocians *Cal.* 9, 9. (*filius*) ipsi (*regi*) cum sponsa regni -atus in aula *gest.* 466. (*pater domus*) extra tecta domus illis habitans -atus *prim.* 203 (*mit ihnen zusammen*) (*cf. v.* 245. *Mar.* 320. 440; *de feris* *Mar.* 744). -ata sacris virguncula parva puellis *Mar.* 285 (*cf. v.* 355 virginibus sacris illic pariter -atis. *Bas.* 30 curavit sacris ipsam -are puellis; *aliter* *Agn.* 450); *praecipue de coniugio: (Oddo filiam suam)* Conrado vinclis -avit amoris *gest.* 447. quo sibi condignam vellet -are puellam foedere legali coniugii soliti *Gong.* 343 (*cf. gest.* 117 licito. 470 amore. *prim.* 346). coniugibus condignis sunt -atae *Mar.* 422 (*cf. gest.* 72. 104); (*Henricus poeni-*

tene) corpus frigorene -avit nobile
 terras gest. 300; barbula parva
 nigra -ata colore capillis prim. 47.
 societas] cum vinculum Christi amo-
 ris in unius nos -ate coniungat
 religionis Gall. 13, 4. quatinus
 pervenire mereantur ad sacrarum
 -atem virginum Gall. 5, 2. et a
 tuis conspectibus et a tuorum -ate
 nos subtraximus Gall. II 5, 2.
 socina] erras, -e Cal. 2, 2 (amici ad
 Cal.). (Eusebhardus) utitur ut -o
 proprii domini nato (sc. Henrico
 Oddonis fratre) gest. 100. (rex Sar-
 cenorum) collocat -os populato-
 rare nefandos Pol. 22. cumque
 palatinis medius foret ille loca-
 tas, vincebat -os vultus splendore
 togatos Pol. 22. dilecti -us et
 ipse sit dilectus Gall. 7, 1 (cf. app.
 et adn.) mis familiares -i Gall.
 12, 2. mihimet atque meis -is
 Dion. 219 (cf. r. 204 praesul cum
 -is iunctus). spirituum testatur
 velle per aevum esse sub aeternis
 -us per saecula poenis Theoph. 122.
 -is interfore tantis Mar. 400; cur
 mihimet -um voluisti tollere ca-
 rum? Mar. 100 (i. e. maritum; cf.
 socia). iniquus (i. e. adulter) Gong.
 447 (lascivus v. 244); de comitibus:
 illuc cum sociis festinat pergere
 multis Mar. 442 (cf. gest. 100. 207.
 244. 262. 411. 461. prim. 202. 271).
 socrus] (Odam) regis ut illustrem
 -um prim. 422; quo vestri causa
 -us aeterni regis dici meruissim
 Sep. 4, 2 adn. ceterum Hierony-
 mum etiam Aldhelmus sequitur, cui
 Maria est nurus patris, genitrix
 et germana filii simulque sponsa
 ac felix vernacula, sanctarum so-
 crus animarum (p. 64, 17 ad Giles).
 sodalis] me ipsum Hilariano indivi-
 duum -em ardeo associatum iri
 Gall. 13, 1.
 sodalitas] (Constantia) tui filias so-
 cum desiderat interim maneam
 ire, quatinus illarum per -atem
 tibi fiat morigera Gall. 4, 1.
 sol] dum sol usque suum conclusit
 vespere cursum Mar. 222. reges
 astrologi solis de cardine lecti
 Mar. 435. cursus Dion. 2. eclipsis
 Dion. 10 (cf. v. 4). a solis ortu
 rutilantis Ioh. 16 (cf. asc. 27 et Bas.

202). radii Mar. 202. gest. 202. so-
 lier circumdata sole Ioh. 22; i. e.
 dies: sole secundo Mar. 22. in
 soles flevit Mar. 202. in solis
 quis multoties via crevit cunctis
 Gong. 441. cunctis his plura vi-
 vebat Corduba solis Pol. 22.
 solacium] adesto mihi pro -o Psal.
 13, 1.
 solamen (saepe pl.; dare, ferre, con-
 ferre, praebere etc.) Mar. 22. et
 202. Theoph. 447. Dion. 22. Apr.
 212. 202. Sep. 2, 2 (mors orbis).
 gest. 100. 102. 1017. est mihi sapientia
 tenella, utriusque parentis in
 destituta Abr. 1, 2. quoniam con-
 nobium fuerat -ino factum prim.
 402. cum quisque sui potaret -ino
 domui gest. 177. auxilium quo
 -enque paratum (Maria) cum pro-
 cidium devota mente precor
 Theoph. 202. auxilii -ina tantum
 202 (cf. prim. 202. 204). benedi-
 ctionis aeternae Psal. 11, 2. collo-
 qui Mar. 402. consilii certi prim.
 102. promissi eandem Theoph. 22
 spei vacuae gest. 22. huius viti-
 nis Abr. 3, 12: vitae Apr. 22
 maxima tristitiae (gen. 2) potum
 -ina tantis Mar. 142; certum gest.
 512. dulcis Mar. 402. prim. 22. ge-
 tum Dion. 22. magnam prim. 2
 tantum Apr. 22.
 solari] quos laevo subito -atur Mar.
 202 (sc. obsequens, transiens)
 qualiter tristis -atur tempore me-
 tis Mar. 102.
 solaris splendor, laevo vestitus quo-
 que candor Apr. 22.
 solere inf. Abr. 3, 2. in qua Libelli-
 -iti stabulare subulsi etc. prim. 22
 cf. solitus.
 solertia] quam summa diligentia
 trivi, summa -o instructi Abr. 3, 2.
 solidare] pro -andi pignere cunctis
 Gall. 2, 2. exoro, te faciam in
 fide -atum iri Sep. 5, 2.
 solidus grexus podagris (libellis)
 Dion. 207. sentire turam -um per
 tempora regum Mar. 22.
 solidus (nummus)] unum -um, quem
 habeo Abr. 4, 2. illi cunctis ob-
 tribuere -os Gong. 102 (pro festo)
 solitarium] ut quae actus soli
 indomito vaga, nunc tandem in
 -o refroneris loco Psal. 7, 2. mi

XX annos -am vitam egit *Abr. inscr.*
 solito ('nach seiner Gewohnheit', nicht 'gewöhnlich') *Mar. 361. 365. 700. Gong. 85. Agn. 327. Abr. 3, 11. Pafn. 1, 1. prim. 34. 326; quasi ablativo adverbii: s. tristior Gall. 1, 8. Sap. 6, 1. cur s. minus? Sap. 5, 7.*
 solitudinem loci secretioris *Pafn. 3, 3. ut optatas -inis (i. e. heremi) repetam latebras Pafn. 7, 16.*
 solitus] maternas -o pietatis amore *prim. 504. foedere legali coniugii -i Gong. 344. pro defectu mentis -o muliebris prim. 544. a -a saecularium inquietudine sequestrata Pafn. 7, 5. -o more Mar. 268. Cal. 9, 27. gest. 751. vin adhuc -a conviciorum obiectione imperatorem dehonestare? cur solito minus? Sap. 5, 7 (cf. solito). (dei) pietas (s. v.). tenebrae gest. 555 (cf. Dion. 11).*
 solium] augustus -um retinens in vertice rerum *gest. 1486. in -o residentem Sap. 3, 1. regni Pel. 234. nec solum celsae -um sibi proripit aulae gest. 494 (sc. Beringarius Aethelheithae); dei: caelestis parentis asc. 100. -o vox patris ab alto asc. 132 (cf. v. 142). nitido rerum patrem -o residentem Ioh. 2. stellatum Mar. 875. de summo caeli -o Dion. 85.*
 sollemne] sacrae (sanctae) -ia missae *Theoph. 386. Bas. 165. Dion. 172.*
 sollempniter] urbis, in qua natalem regis celebrare perennis rex piis obsequiis coepit s. aptis *gest. 353.*
 sollicitare] sui dulcem pie -ando nepotem *Theoph. 9 (sich um ihn kümmern).* -ans omnes clementer egentes *Theoph. 154. (magi) Herodem -ant regis de nativitate perennis Mar. 639 (i. e. interrogant).* in aliqua -anda necessitate *Pafn. 7, 2 (besorgen).* licet imperii teneris -andi cura *gest. prol. 2, 32. non sua -ans, patris sed commodat tractans gest. 610. irascere, nec -or Sap. 5, 17. erga coenobii cultus pie -ari prim. 442. pro tua tuique filiarum paterno -or amore Sap. 3, 4 (cf. Pafn. 7, 16. 12, 1 app.). ut proferam mammonam. ne -aris pro ea, non desunt qui utentur inventa. non ob id -or, ut vel*

mihi servare vel amicis vellem dare *Pafn. 3, 10; virgula brevis, quae iacet in templo nec -atur ab ullo Mar. 463 (von niemand beachtet wird); propria significatio bis agnoscitur potest: muni prius seris ostium, ne quis introeundi inveniat aditum. super hoc ne -eris; faciam, ut nulli ad nos tribuatur accessus facilis Abr. 7, 1. quia te ambigua re -ari non praesumpsi Abr. 4, 2 (at cf. add.).*
 sollicitudo (*Sorgfalt*)] quam tui miseratione foveri, tui -ine gestio mederi *Pafn. 7, 3. tuae -ini, tuae pietati hanc captivam committo Pafn. 7, 16. nulla super his ultra -ine fatigar Abr. 7, 14. cuius causa continua -ine fatigor Abr. 1, 3. ut pro hac re nulla post haec moveor -ine Gall. 2, 6. licet supra modum gaudeo de conversione, si levi tamen conturbor -ine, eo quod vereor etc. Pafn. 10, 4. ut non minoris diligentia -inis eum emendando investigetis quam proprii seriem laboris II ep. 11. observate istas cum omni -ine Sap. 3, 24. -o parentalis amoris Agn. 435.*
 sollicitus tantum miserae crimen prohibere *Gong. 381 (nur darauf bedacht).* hoc quoque -is decrevit maxime dictis, ut . . *gest. 708; cf. Pafn. 12, 1 app.*
 solum] stratus adusque -um *Mar. 229. Theoph. 49. -o prostratus Mar. 859. Agn. 299. -o fuerat cum forte locata Mar. 705. extraxitque -o (baculum), parva remanente caverna Gong. 245.*
 solum adv. *prim. 154. non s., sed (etiam) asc. 85 (cf. I pr. 2. Abr. 6, 2).*
 solummodo *Mar. 622. Theoph. 147. 294. Agn. 170. II ep. 4. 6. Pafn. 7, 2. 6. Sap. 9, 3. gest. pr. 10 bis. v. 533. 678.*
 solus] malo ire -us *Pafn. 2, 6. in componendis -a desudando I pr. 6. -am cum -a puella gest. 505; patrem cum nato necnon cum flamine sacro esse deum verum -umque perenniter unum Dion. 195 (cf. Favon. Eulog. p. 3, 17 sqq. ed. Holder). qui -us regnat in aevum gest. 1 (et similiter de deo Mar. 107. 271. 314. asc. 137. Bas. 263. Cal. 9, 20. prim. 593). hunc casta -um coleres*

quo mente per aevum *Bas.* 116 (cf. *Agn.* 23. 388). qui -us (sc. *ŵv*) id quod es *Pafn.* 13, 4. cui -i deliqui *Pafn.* 7, 14. -um prae cunctis *Agn.* 89. te post dominum -am *Theoph.* 359 (ad Mariam); meme -am sterilem remanere misellam iussisti *Mar.* 132. hanc -am consistere dignam *Mar.* 306. parens virgo natum lactat pie -a *Mar.* 598 (sc. suo lacte). gentem quam scis Scitharum Romanae -am resistere paci etc. *Gall.* 1, 1. (*Liu-dulfus*) sui generis -us spes et decus omnis *prim.* 12 (cf. *Pel.* 168). Christina, suis quae -a remansit alumnis *prim.* 581. haec -a mei sudoris est causa *II ep.* 10. obsequii -ā causā *Mar.* 738. -o semper miserentis supernae gratiae auxilio, non propriis viribus, confisa *I pr.* 8 *app.* virgula brevis Ioseph implebit merito signum memorabile -a *Mar.* 464 (sic, und keine andre). nec in -o, nec in omni *Cal.* 2, 2 *adn.*

solutio] ut mihi (*deus*) detegeret -onem somnii *Abr.* 3, 9.

solvere] -lvite procinctum, milites *Gall.* 9, 3. -lutis crinibus *Dulc.* 6, 2. -lvare custodi vectes iubet interiores *Gong.* 233. -lvare qui posset clausi signacula libri *Ioh.* 9 (cf. r. 11); quo (*Maria*) clemens animam precibus -lvat perituram *Theoph.* 192. ius -lvendi pariterque ligandi *Theoph.* 259. conversos pie -lvendi sotesque ligandi *Dion.* 131. per quam de veteris loetali crimine matris omnem dante deo mundum patet esse -lutum *Theoph.* 363; quo -lvatur huiusmodi ambiguitatis nodus *Cal.* 9, 7 (cf. *Pafn.* 1, 12). conflictum duarum -lvare iudicii celeri discrimine recti *gest. prol.* 2, 29; membris tremefacta -lutis *Bas.* 150. -lvi retinacula animarum *Dulc.* 11, 4. corpus levi febre est -lutum *Cal.* 6, 1. huius -lvendae hominis *Pafn.* 13, 3. fuerant qui morte -luti *Ioh.* 34; nec satis iniustum -lvit pietate decretum *Pel.* 77 (er hob es nicht auf, was ein Akt von pietas gewesen wäre). fidei foedus servandum -lvare prorsus *prim.* 341.

meritam -lvit (i. e. remisit) tandem pie poenam *Gong.* 379; ni prius indictum -lvat plene sibi censum *Pel.* 140 (cf. *Gall.* 9, 3. 12, 5. *translate de libro dedicato gest. prol.* 1, 1). grates Christo *Agn.* 309. quod vovetur in perturbatione, -lvendum est in tranquillitate *Gall.* 9, 4. promissa *Sap.* 9, 1. -lvare veterum veniens oracula vatam *Mar.* 578. ipso qui mensas dapibus ponunt honeratas, poscentes tandem -lvare aere famem *Gong.* 212. quia in illo (numero pariter pari, cf. p. 186 *adn.* r. 22) solus minor terminus divisione est -lutus *Sap.* 3, 19 (sich nicht weiter durch 2 teilen lässt).

somnium] ut (*deus*) mihi detegeret solutionem -i *Abr.* 3, 9.

somnus] dum -us plebis proserperet artus *gest.* 545. non claudens oculos -o suadente gravatos *prim.* 22. requiem -i dulcem *Theoph.* 20. -o pressis custodibus alto *gest.* 12. in -is moniti *Mar.* 637. eos (cf. *Theoph.* 207. *Bas.* 220. excitari a -o *Dulc.* 8, 1. e -o cum surrexit *Theoph.* 378.

sonare] subito -uit vox fortis ab alto, mandata, egregiam Mariam vocitare puellam *Mar.* 274 (cf. r. 465). omnes humanae nequeunt comprehendere linguae, nec potis est stabilia, quamvis verbum -t (?), orbis istius infantis praeclarum dicere famam *Mar.* 227.

sonipes] affer mihi -pedem debicatum et militarem habitum *Abr.* 4, 1.

sonitus] (*symphonia diapason*) perficitur -ibus octo *Pafn.* 1, 14. quod tanti enormitas -us artos aurius nequeat intrare meatus *Pafn.* 1, 1. dedit -um turpi modulamine factum *Gong.* 575 (v. 578 incultum; i. e. pepedit). tinnulae -um vocis *Dulc.* 3, 1. inundantis aquae *Sap.* 5, 2.

sonoritas] non -ate tinnulae vocis sed compuncti rugitu cordis *Pafn.* 7, 14.

sonorus] voce -a *Dion.* 228. carmina cantare -um *Agn.* 7.

sons] conversos pie solvendi -ataque ligandi *Dion.* 131.

sonus] *Pafn.* 1, 6 pressi excellentaque -i. 9 (*musica*) disputat de -a. 12 tonus fit ex duobus -is. 13 (*sym-*

- phonia*) nunc quattuor nunc quinque nunc octo -is perficitur. 15 num spera et planetae proferunt -um? ac maximum (*cf.* 16, *bis*); flebilibus -is auras pollui *Abr.* 3, 14.
- sophia* (*i. e. sapientia*) de -ae rivis septeno fonte manantis *Theoph.* 13 *adn.* Christus patris sapientia vera perennis ipsi dona dedit tantae praeclara *sophiae gest.* 63 (*cf. v.* 237).
- sophista* (*i. e. qui habet sapientiam huius mundi; cf. sophisticus*) sive stultus sive -a *Pafn.* 1, 20.
- sophisticus*] stulta mundi elegit deus, ut confunderet -a *Pafn.* 1, 20 *adn.*
- sopor*] cum lassa -ori membra dedissem *Abr.* 3, 10.
- sorbere*] cuius vult natum serpens -ere tenellum *Ioh.* 25. utrum mors illum subito -eret amara an frueretur adhuc calida vitaliter aura *Mar.* 116 (*cf. Agn.* 340).
- sordere*] locum turpem (*sc. lupanar*) miro splendore micantem aspexit, tenebris qui -ebat prius atris *Agn.* 223; (*Thais*) miranda praenitet pulchritudine et horrenda -et turpitudine *Pafn.* 1, 23. quo sibi (*i. e. Christianis*) suaderent patrios dissolvere mores deque profanato secum -ere sacello *Pel.* 41. decus patriae tumuli sine -et honore *Pel.* 340.
- sordes*] orbis Romanus, qui undique secus Christianae caedis -e est infectus *Sap.* 1, 4 (*loquitur imp.*); *i. e. peccatum*: illic ut -es licito defleret inormes *Bas.* 195. qui solus culpa fuerat sine -ibus Adae *asc.* 18. veteris crimina -is *asc.* 29. delevit tantae maculas cito -is *Theoph.* 256 *app.* delicti mundantur -e veteri *Dion.* 37 (*cf. Cal.* 9, 23). ne immensa eius serenitas pulchritudinis (*spir.*) alicuius obfuscetur -e coinquinationis *Abr.* 1, 3 (*cf. Pafn.* 3, 8). ut iniquae -es delectationis eliminantur acerbitate castigationis *Abr.* 9, 3. (*Maria*) flaminis sacri templum sine -e coruscum *Theoph.* 180. ubi sui (*Christi sponsi*) merear complexibus uti, permaneo virgo sine -e pudica *Agn.* 108. corpus castum nulla de -e piandum *Agn.* 360.
- deum de te (*Maria*) sine -e profusum *Theoph.* 240 (*cf. Mar.* 35 sine -e pudoris. *prim.* 399).
- sordescere*] cum perspicias maculis -ere crebris (*meum libellum*) *gest. prol.* 2, 8.
- sordidare*] facies, manus ac vestimenta adeo -ata, adeo coinquinata, ut nigredo, quae inhaesit, similitudinem Aethiopis exprimat *Dulc.* 4, 3.
- sordidus*] non nego me -am non iniuria foedo -oque habi(ta)tum ire in tugurio *Pafn.* 7, 13.
- soror*] *Dulc.* 1, 5. 10, 1. 12, 1. *Sap.* 5, 14 (o uterinae -ores). 16. 26 (o -or unica: *einzig noch lebend*). 31. 33. *prim.* 451. 484. 486. (*rex Anglorum ex concubina natus*) suae narrabat -ori (*sc. Eadithae eodem patre, sed ex regina matre natae*) *gest.* 102; salвете, -ores *Gall.* 5, 4 (*Constantia ad Artemiam et Atticam, non quod eae sorores sunt, sed ut suas salutet 'sorores'; cf. p. 114, 23 osculum amoris*). omnis nostrarum turba -orum *prim.* 387. 536. 557 (*v.* 411 coniunctarum -orum; *de monialibus*).
- sors*] -rtem pontifices miserunt omnes (*acc.*) inter tribus Israhelis duodenas *Mar.* 431; donec sub nostris quidam de germine regis (*aus dem Königsstamme*) temporibus regnum suscepit -rte parentum *Pel.* 72. hem, par victoria spiritalibus in -rte heremitarum nequitiis antea fuit insolita *Abr.* 3, 7. pueri tironum -rte potiti *Gong.* 227. (*aegri*) lege tali miro sub -rte potiti, ut mox illapsus exueret dedecus *Gong.* 319. eripuit regni -rtem sibi (*i. e. ei*) vi clari *Pel.* 26 *app.* (*imperii v.* 34). doctrinae tui signetur Gallia -rti *Dion.* 133. quos numquam caro -rs cogit abesse magistro *Dion.* 168 (*i. e. nullus casus*). blanda potestatis delectamenta prioris despectusque gravem facti nuperime -rtem *Theoph.* 73; ut volvat gnarus subtili -rte senatus causam sceleris *Gong.* 397.
- sortiri*] sedem rectoris -itus Caesariensis *Bas.* 19 (*cf. prim.* 115 quae tunc Herifordensem -ita fuit sibi sedem). -itus tantam es quia

- gloriam *Gong.* 272. extimplo tantum (*rex in bello*) -itur triumphum, ut . . *Pel.* 122. hoc nomen merito -itur sancta puella, est quia . . *Mar.* 277. (*numerus perfectus*) inter inaequales intemperantias (*sc. superflui et imminuti*) medii temperamentum limitis -itus est *Sap.* 3, 16.
- sospes] si redeam -es *prim.* 345. vitae calidas -es dum carperet auras *gest.* 69.
- sospitatis auctori grates, qui te resurgere dedit in laetitia *Cal.* 9, 21.
- spargere] -entes cum lacrimis cineres *Gong.* 496. semina divini per gentes -ere verbi *Dion.* 119 (*cf. v.* 44. 146). -endo nefandi dogmatis errorem *Pel.* 22. vocem per aera -it *Gong.* 253 (*cf. Theoph.* 49. 297. *Bas.* 153. 257. 260. *Agn.* 272). alti-throno grates -ens super aethera dulces *gest.* 693. ut Phoebos radios -ebat ab aethere primos *prim.* 210. Aurora -ente plagam lucem per coam *Mar.* 359.
- spatiosus] flammae virgineis tribuere locum pedibus -um *Agn.* 364 *app.* Ottonis regnum regis -um *gest.* 379.
- spatium] tantae dimenso viae -o *Gong.* 166 (*cf. gest.* 548). quanta gravissimi itineris currebam -a *Pasn.* 3, 2. -um percurrere tantum *Mar.* 820; temporis -um sacri venerandum, quod (*Christus*) cum terribilis mansit dignanter homullis *asc.* 2. post -um decursi temporis amplum *Dion.* 111 (*cf. Pasn.* 3, 10). -i post tempora parvi *gest.* 1177 (*cf. v.* 344. 372. parvo -o perficiatur (*cellula*) *Pasn.* 7, 6. sine te -um valeo pie vivere nullum *Pel.* 166. eo loci gestio te mansum ire agenda -um poenitentiae *Pasn.* 6, 1. plenae -um post unius horae *Pel.* 401. cum transissent -um triginta dierum *Mar.* 243 (*cf. Theoph.* 197. 433. *Bas.* 213). diei -o *Mar.* 824. quater denis diei -is replicatis *asc.* 14 *app.*; tot -a, pares productiones eademque symphoniae reperiuntur in his (*sc. planetis et caelesti sphaera*), quae et in cordis. quid sunt -a? dimensiones, quae numerantur inter planetas sive inter cordas *Pasn.* 1, 11. 12.
- specialiter] (*amo*) mulierem. cum mulierem dixeris, omnes comprehendis. non omnes aequaliter. sed unam sp. *etc.* *Cal.* 2, 2. huius magnifici decoris promissio grandis (*de Aedae 'clara propagine' in univrsam edita*) progeniem dominae claram sp. Odae signavit, de qua natus *etc.* (*sequitur stemma Oddonis Magni*) *prim.* 68.
- species] sub amatoris -e *Abr.* *inacr.* 3, 16. 4, 5. *Pasn.* *inacr.* 1, 2. 10, 3: quo suum plasma mortis -e ab intenta liberaret animae *Cal.* 9, 18. sub huius diffinitionis -e (*at cf. app.* non unus cadit numerus, sed plures *Sap.* 3, 10; sputis rutili -em vultus maculari *Theoph.* 207. perfectum -e plenumque decore *Agn.* 331. captus sum illarum -e *Duk.* 2, 1 (*cf. Cal.* 4, 1). -em vinclis absolvere talem *Pel.* 202 (*cf. Cettu supplementum in app. notatum*; huiusmodi -e dictationis cogente II *pr.* 4 (*i. e. dramatis natura*). universae animalis -es *Pasn.* 12, 4.
- speciosus] forma -us amoena *Agn.* 13 *adn.* illius formae decus -ae *Agn.* 45.
- speculum] si enim, ut dicitur, -um mentis est facies *Gall.* 3, 2 *add.* speluncam sub terra rite locatam *Mar.* 567 (*cf. v.* 592. 704. 709).
- spera (*sic semper medio aere; cf. W. Schulze, orthographica p. XLV*) r. sphaera.
- sperare] -o (*absolute*) *Abr.* 1, 1. *Pasn.* 7, 15. non, ut -as, evenit *Sap.* 5, 22 (*cf. Pasn.* 11, 2). quam mercedem pro ieiuniorum, orationum, vigiliarum sudore ultra potes -are? *Abr.* 7, 4. grave delictum forte desiderat -are remedium *Pasn.* 7, 7 (*at cf. app.*). solamen vitae *Agn.* 174. veniam *Pasn.* 7, 14 *bis.* -andae fortuna victoriae *Gall.* 9, 2. vitam *Pasn.* 12, 4. vice conversa, quod non -avit, agendo *Agn.* 407 (*verhoffen*, *erwarten*: *hoc loco certa est significatio, quae saepius cum vulgata in censum venit*). ne ullus fomes vobis relinquatur -andi, ne ultra vestro amore cedendi *Pasn.* 4, 3. in se (*deum*) -antes *Gall.* 12, 4: stultus -avit, quod perpetrare nequivit, virginis ut stabilem deus

corrumpere mentem posset *Agn.* 54. quis auderet credere, quisve prae-sumeret -are, ut . . . *Cal.* 9, 20. -ns, sub foliis quod forte (*cf. ind. metr.: particulae*) lateret amoenis undola *Gong.* 183 ('*vermutend*'? *quamquam etiam sperat famulus, si recte Hrotsvithae artem capio*). -o, quod (*tua pulchritudo ad me*) attineat postmodum *Cal.* 3, 2; *a. c. i.: Mar.* 204. 424. 695. 844. *Gong.* 406 (nil -ans damni posse sibi fieri). *Agn.* 140. 204. *Cal.* 2, 1. *Pafn.* 3, 8. 9. *gest. prol.* 2, 23. *v.* 223. 226. 238. 281. 734. *prim.* 241. 549. **spernere**] cernens omnes illi famulantes, qui nunc despectum -unt, venerarier ipsum *Theoph.* 121 *add.* terrigenas, quos prius (*angeli*) e meritis Adam sprevere parentis *Mar.* 214. omnino sponsum -ens animo moriturum *prim.* 323. viris domini pro nomine spretis *Mar.* 425. lenocinia tua parvipendo tuique lasciviam fastidio, sed te ipsum penitus -o *Cal.* 3, 3. (*Thais*) nos sui amasiones dedignando -it *Pafn.* 4, 5. cum tribuni me -unt, se tradunt *Gall.* 9, 1 (*cf.* 12, 4). (*Christus*) neminem (*ne indignos quidem*) sprevit *Cal.* 9, 24. nec fragilem vilis sexum -at mulieris *Bas.* 10. hanc Salome vocem (*Zelemi*) spernens non ficta loquentem *Mar.* 602. spreto penitus patriae caelestis honore *Theoph.* 142. qui licet alia gentilium -ant, Terrentii tamen fingmenta studiosius lectitant II *pr.* 2. (*deus*) non sprevit humilitatem cordis contriti *Pafn.* 12, 4. -ere quos (*versiculos*) noli, nimium cum sint vitiosi *Bas.* 5 (*cf. gest. prol.* 1, 7. 24). -ens ceu stercora dona *Agn.* 57. consilium penitus -endo paternum *Bas.* 125. (*Thais*) spreta reprehensibili consuetudine castitatem elegit *Pafn.* 10, 3. proposui promerendae gratiae pretium. quale? videlicet sectam Christicolarum: quam qui elegerit, . . . , qui vero spreverit, . . . *Gall.* 12, 9. servata bene virginitate beata -ere carnales affectus fortiter omnes *Agn.* 37 (*cf. Mar.* 373. 383). -e praesens utile *Sap.* 5, 29; gentem, quae sua continuo temptaret -ere iura *Pel.* 95 (*cf.*

gest. 151). Pharaoni, qui sua plus iusto sprevit mandamina sacra *Mar.* 857. quidam gentilis fecit Christicolam fidei sacra -ere quendam *Dion.* 50. -ere tam mitem nostri iuris pietatem *Pel.* 253 (*cf. Dion.* 60. *Agn.* 185). blasphemare ducem et pietatis opus -ere ceu facinus *Gong.* 140; *inf. Theoph.* 80. 293. *Agn.* 291. *prim.* 545 (vivere -entes citiusque mori cupientes). **spes**] munere, spe, dictis rogans *Gong.* 503. (*Maria*) auxilium, spes solamenque paratum eius praesidium devota mente precantum *Theoph.* 209. noli desperare, sed fige in deo spem mentis *Abr.* 7, 9 (*cf. gest.* 428). praefer spem maerori *Sap.* 5, 27. haut incerta accipiendae spe mercedis *Gall.* 1, 4. hanc autem memorant sterilem non tempore parvo spem partus homini nullam conferre fidei *Mar.* 84. huius promissi *Sap.* 9, 8. retributionis *Gall.* 1, 4. nulla spes certi solaminis *gest.* 515. veniae *Gong.* 420. *Bas.* 262. *Dion.* 59. *Pafn.* 11, 3 (habendae *Theoph.* 295. petendae *Bas.* 186. promerendae *Abr.* 7, 10) stabilitas vestrae fidei spem mihi excitat de credulitate Gallicani *Gall.* 5, 7; dubia *Gong.* 118 (non d. *Theoph.* 364). felix *prim.* 577. firma *Agn.* 243. inanis *Theoph.* 238. haut incerta *Gall.* 1, 4. cur te vacua spe illudis? *Cal.* 3, 5 (*cf. Sap.* 5, 17. *gest.* 225. 280). vana *Agn.* 130. *prim.* 552; unica spes mundi *Mar.* 13. o nostrate decus, nostrae spes unica vitae *Gong.* 281. te (*filium*) grandaevae spem vitae *Pel.* 171. dum sibi (*i. e. populo*) tam subito fuerat spes tanta retracta *gest.* 412 (*sc. morte Eadithae*). patris amor verus, spes et gentis, Liudulfus *gest.* 609. sui generis solus spes et decus omnis *prim.* 12. propriae spes unica gentis *Pel.* 339. patris *Bas.* 111 (*cf. Agn.* 278). nostri spes et dominatrix (*Oda*) *prim.* 574. o Karitas, soboles inclita, spes uteri mei unica *Sap.* 5, 29. unica feminei quae spes sexus fuit illi *gest.* 445. **sphaera** (*de orthogr. v. spera*)] in septem planetis et in caelesti -a *Pafn.* 1, 11 (*cf.* 1, 15. 16).

spiculis perfossus amoris *Bas.* 37. *Agn.* 111.

spina] coronatus -is et felle potatus *Theoph.* 308. -is resectis *prim.* 228 *app.* quo resectis vitiorum -is emergere possit vimen (*cf. app.*) compunctionis *Pasn.* 3, 7.

spinetum] nec -a pede horruit appetere *Gong.* 174 (*synon.* impexis paliuris, hirsutis vepribus et tribulis, incultum rus).

spiraculum] divina substantia, quae (*homini*) plasmato -um vitae inspirasti *Cal.* 9, 26 *adn.*

spirare] (dum) supremis moriens -aret in horis *Gong.* 475; miror te in decrepita senectute iuenculae mulieris amorem -are *Abr.* 5, 3. tanto maioris rabiem -ando furoris *Agn.* 401.

spiritalis] anima autem nec mortalis ut corpus, nec corpus -is (*sic; cf. app.*) ut anima *Pasn.* 1, 5. quae rutilanti -is varietate sapientiae perlucetis *gest. pr.* 2. hem, par victoria -ibus in sorte heremitarum nequitiis antea fuit insolita *Abr.* 3, 7.

spiritus] sanctus *Mar.* 183. *Gall.* II 7, 2. *Sap.* 9, 6. 9. almus *prim.* 258; commenda iturum Christo -uni *Sap.* 7, 2 (*cf. inscr.* 5, 28; *prim.* 558 dilectus -us eius, *sc. Oddonis ducis*). exemptus corruptibilis de carcere carnis -us aetheream plaudens ascendit ad aulam *Theoph.* 435 (*plur. Dulc.* 11, 4); -uum nigrorum (*i. e. daemonum*) *Theoph.* 127. *Bas.* 199.

spissitudo] emensa arboreae medietate -inis *gest. pr.* 5. (*planetarum sonum*) non audiri posse propter aeris -inem *Pasn.* 1, 15.

splendere] quid nova -entis vellet sibi visio lucis *prim.* 198. cuius candori nimium pulchrae faciei barbula parva quoddam -entis praestabat stemma nitoris *prim.* 48. Oddo (*II.*), Romani praefulgens gemmula regni, Oddonis (*I.*) flos augusti -ens venerandi *gest. prol.* 2, 2. claris -ens radiis mirae bonitatis *prim.* 502. -ens (*i. e. candida*) columba *Mar.* 472.

splendescere] Christum, qui toties tantis fecit -ere signis fragmina constantis testis *Pel.* 408.

splendide] quod (*caput igni immisum*) iam -ius puro radiaverat auro *Pel.* 404.

splendidus] amictu -i *Dulc.* 13, 3 (-issimis vestibus 6, 2). videbam in visione lectulum candidulis palliolis in caelo magnifice stratum, cui quattuor -ae virgines praeerant *Pasn.* 11, 2. siderae regnator -us aulae *Dion.* 175. animam benedictam (*Mariae*) multum sole rutilanti -iorem *asc.* 87. urbs inclita deliciis, rebus quoque -a cunctis *Pel.* 16.

splendorem diei cur nata recepi? *Bas.* 156. nocturnas quondam scindente tenebras Aurora lucis -ore suae rutilantis *prim.* 33 (*cf. v. 23*). sol deposito radii -ore sereni *Dion.* 4. solaris -or, lunae renitens quoque candor *Agn.* 79. speluncam -ore repletam *Mar.* 392. pari similis -ore frui ditionis *prim.* 30 (*de imperatore*). regni -ore superbus *Pel.* 74 (*cf. v. 266. gest. 636 pl.*). hac tanti pompa -oris adepta *Theoph.* 18. -orem gemmarum rutilum variarum *Agn.* 59. formae -ore decorus *Pel.* 145. miro -ore refalsit instar surgentis Phoebi facies vicedomni, quo mentis -or, lucem animae quoque candor eius per faciem monstraretur rutilantem *Theoph.* 423 *sqq.* (mirus *Dion.* 62. *Agn.* 222. 227. *prim.* 43. 199; *cf. Dion.* 230. *Agn.* 443). vultus -ore coruscant *gest.* 158 (*cf. Pel.* 226). meriti -ore refulgens *Theoph.* 4. et tu, Christe, animas interim imple -oribus, dans pacificam requiem ossibus *Sap.* 9, 1.

spoliare] fructu cumque suo penitus fuerat -ata (*palma*) *Mar.* 77; propriis illam (*Aethelheitam*) -are ministris *gest.* 500.

spoliis rerum captis variarum *gest.* 390.

spondere] qui se congregatis in suo nomine medium spopondit interesse *Abr.* 1, 1.

sponsa] Mariam ipsius (*Abiatharis*) proprio -am tradere nato *Mar.* 481. ut sibi (*Oddo*), quam vellet, -am licito sociaret *gest.* 117. desiderat te -am habitum ire *Gall.* 2, 2. (*Liudulfus*) ipsi (*patri*) cum

- a regni sociatus in aula *gest.* 466 (i. e. uxore; prioribus locis certe dubia notio). eius in thalamum -arum more coruscum duci *Agn.* 107 (cf. v. 91 add. *prim.* 336; praecipue de virginibus Christi sponsis: virgo, quae promeruit regis vocitari -a perennis *Agn.* 3 (cf. v. 52. 207. 213. *Gall.* 5, 3. *Abr.* 4, 4. *prim.* 327).
- sponsus] (*Gerberg Bernrado desponsata*) sese Christo clam consecraverat ipsa caelesti fervens (cf. *app.*) -o velamine sacro, omnino -um spernens animo moriturum *prim.* 322 sq. (cf. *Sap.* 4, 3 caelesti, non terreno -o, et s. v. caelestis). item sanctus *prim.* 98. qui solus -us castarum necnon decus est animarum *Agn.* 24. cf. *Agn.* 20 (decorus). 102 (carus). 138.
- spontanea mente *Abr.* 7, 17.
- sponte *asc.* 61. *Pel.* 378. *Theoph.* 126. *Bas.* 129. 245 add. *Agn.* 148. *Cal.* 9, 28. *Sap.* 5, 11. 9, 8. *gest. prol.* 1, 21. (*Basilus servum*) sponte suo (sic) nigro conclusit in antro *Bas.* 194 (cf. *Pafn.* 10, 3 consensit).
- spurcitiae] carnis -as fragilis vincere cunctas *Agn.* 205 (cf. v. 382).
- spureus] daemonis oscillum -i famelli *Pel.* 246 (*des unkeuschen Teufelsdieners: de rege Saracenorum*). -is salivis *asc.* 42.
- sputa iacit *Gall.* II 8, 1. (*Christus*) pertulit -is rutili speciem vultus maculari *Theoph.* 307.
- squalor] catenis irretiantur et ad examen Dulcitii praesidis sub carcerali -ore servantur *Dulc.* 1, 8.
- stabilire] pactum signo fidei -itum *Agn.* 153. quo pax ecclesiae fieret -ita sacratae *gest.* 145 (i. e. *stabiliretur*).
- stabilis] orbis *Mar.* 225. 327. 377. 543. *Gong.* 535. *Theoph.* 153. *gest.* 43 (*elocutio est Boethiana ex consol. Philos. l. I c. 2 v. 15*); testis *Gong.* 477. -es fide (*sunt virgines captivae*) *Dulc.* 2, 2. esto -is in dei timore et permane in eius dilectione *Pafn.* 12, 5. virginis ut (*fin.*) -em donis corrumpere mentem posset *Agn.* 55 (cf. *prim.* 490; *Pel.* 262 mecum -em comportes mentis amorem). ecce meam -em vobis do pacem *asc.* 111. incepit prior -em discordia sumere finem *Mar.* 211.
- stabilitas vestrae fidei *Gall.* 5, 7.
- stabulare] parvula villa, in qua Liudulfi soliti -are subulci intra saepta viri cuiusdam (*pernoctabant*) *prim.* 189.
- stabularius *Abr.* 4, 6. 5, 1. 6, 6 (cf. *p.* 153, 24 in domo cuiusdam lenonis).
- stamen] membris limoso -ine textis *prim.* 534. quando huius -en seriei coeperam ordiri I *pr.* 3 (cf. *gest. pr.* 9).
- stare] inter sacratos altaris stare ministros *Mar.* 87 (cf. v. 320 *app.*). angelus descendit et stans sub facie dictis haec fatur amicis *Mar.* 142. aspexit comminus alma duos virguncula stare popellos *Mar.* 550. at puer e gremio matris surrexit amando Iesus, sacratis stabat mitis quoque plantis *Mar.* 712. cur suspicitis, vultibus attonitis stantes oculisque supinis? *asc.* 123. in quo (*loco*) Tartarei steterant in veste coloni alba *Theoph.* 100 (cf. *Ioh.* 18). stetit obvius illi *Agn.* 225. sola sed immunis stabat pia virgo caloris *Agn.* 369. a dextris cuius nive candidior stetit agnus *Agn.* 445. statis, milites? currite, abite *Gall.* 4, 5 (cf. *Dulc.* 5, 1 milites, quo fugitis? state, expectate). state, state, ne procidatis *Gall.* 5, 4 (*bleibt stehn*). ante foras cellulae *Abr.* 3, 8. iuxta cadaver extinctae prolis *Sap.* 5, 20. iuxta aram *Ioh.* 21. agnum stantem supra Syon aspice montem *Ioh.* 28. hominis propius sibi stantis *prim.* 38; (*palma*) incurvata stetit nec surgens alta petivit *Mar.* 780; dum sua religio studio steterit bene (*firmiter*) *prim.* 60. regnum sub patrono staret bene tanto *gest.* 670. si staret regnum iusta sub pace quietum *gest.* 749; quod verum stare (i. e. *constare, esse*) probabit, quisquis praesentem perscrutatur rationem *Bas.* 15.
- stātīm *Bas.* 206. *gest.* 664.
- statuere] pontifici, cuius iudicio -i pastor sapienti debuit ecclesiae *Theoph.* 39. decretum prius immutando -tum *Pel.* 50. per scriptum regali iure -tum *prim.* 453. -tis

diebus et horis *Pasn.* 7, 6. sibi normam -ens ipsissima duram *Mar.* 353. status] temere calumpniaris -um dei omnipotentis *Dulc.* 1, 3. rex in melius -um studuit convertere rerum *gest.* 724 (*ne Ber. populum opprimere posset; cf. app.*). *cf. Pasn.* 1, 2 *app.* tuum esse (*subst.*) . . tuique -um imperii . . *Sap.* 1, 1. stella] qui multigenis imponis nomina -is *Mar.* 877 (*cf. r.* 271). magi -arum lege periti *Mar.* 636. bis senum nitida -arum compta corona *Ioh.* 24. se nati -am regis vidisse decoram *Mar.* 685 (*r.* 640 nova; *cf. r.* 649). Maria interpretatur maris stella *Abr.* 2, 3 (*cf. app. et adn.*). stellato cardine (*i. e. de caelo*) lapsi *asc.* 119. qui -o resides solio super aethra *Mar.* 875. stelligeri per sidera caeli *Pel.* 300 (*cf. Mar.* 517). -erae regnator maximus aulae *Pel.* 362 (*cf. Theoph.* 260. *gest.* 60). stemma] edita magnorum longo de -ate regum *gest.* 472. pro insigni regalis -ate generositatis *gest. pr.* 1; tanti excellentiam nominis decet -a virginitatis *Abr.* 1, 5. iuvenilis -ate floris *Agn.* 44. quoddam splendentis -a nitoris *prim.* 48 (*eadem significatione Ekkeh. Walth. r.* 37 Hiltgunt nobilitate quidem polens ac stemmate formae). stercus] spernens ceu -ora dona *Agn.* 57 (*sic Ps.-Ambr. et saepe hagiographi*). sterilis] quae semper -is mansi sine germine ventris *Mar.* 111 (*cf. r.* 83. 132. 158. 261); locum ad illum, quem nunc non -em magnis scimus fore petris *prim.* 267. sternere] ex nostris strati telis *Pel.* 112. phalanges *Agn.* 368 *adn.* humani generis hostem *Theoph.* 444; -untur sacro procerum corpora busto *Gong.* 499. stratus adusque solum *Mar.* 229. *Theoph.* 49; cubile bene stratum *Pasn.* 3, 3 (*cf.* 11, 2 lectulum candidolis palliolis magnifice stratum). stravinus, sarcinulas praemisimus *Gall.* 8, 1 (*uir haben 'gesattelt'; sic vulgo equos sternere*). stertere] sed et ipse praeses -et (*cf.*

app.) sedendo, nec ullatenus excitari potest a somno *Dulc.* 8, 1. stichus] (*meos*) incultos dignanter dirige -os *Mar.* 5 (*Zeilen*). stillans de vulnere sanguis *Pel.* 71. stilus] (*illa*) dictando mente tractar. et -i officio designavi *II pr.* 4 *adn.* nunc ad opus coeptum studiose perficiendum est convertendus -u noster studiosus *prim.* 54. stipatus multa populorum caterva *Agn.* 271. angelis dei *Abr.* 2, 1. ordine bis duodenorum pulchro seniorum -um *Ioh.* 4. stirps] suam -rpem omnem *prim.* 441; de -rpe beata Oswaldi regia *gest.* 95 (*cf. Mar.* 81). almorum clara de -rpe parentum *Agn.* 28 (*cf. r.* 17. *Sap.* 3, 6; *prim.* 22 edita Francorum clara de -rpe potentum, parum *apte*). praenobilium natus de -rpe parentum *prim.* 6. magna de -rpe creata *Bas.* 104. regalis nati de germine -rpis *gest.* 29 (*cf. Mar.* 1. *Pel.* 232); *Spross*: cui placuit -rpem vobis concedere talem *Mar.* 14. inclita regalis spernens consortis -rpis *Mar.* 283; *i. e. indoles*: egregiae binas -rpis mittendo puellas *gest.* 116. in quas soboles -rpis amadae *gest.* 423. stola] lucentique -a cuneis coniungitur albis *Gong.* 487. stramentum] ecce lectus haut vilius -is compositus *Abr.* 7, 1. stratum] lassum corpus in -um componam *Abr.* 6, 6. strenue extende arcum *Dulc.* 14, 1. strenuitas] pro tui -ate *Gall.* 1, 1 (*imp. ad ducem*). strenuus] Conrado egregio -oque ducum nimium quoque forti *gest.* 44 (*cf. prim.* 10). Saxonum -orum *prim.* 58. strepere (?)] quid -at pro foribus? *Dulc.* 4, 1 (*cf. app., et ind. gramm. coniugationes*). stricte] omnibus in templo vivebat -ius virginibus reliquis *Mar.* 24. strictim] signum, quo (*Christus*) me signavit strictimque sibi reliquit *Agn.* 68. strictus] a -ioris rigore conversationis *Abr.* 3, 18. stridet dentibus, sputa iacit, imas torquet lumina: nam plenus est daemone *Gall.* II 8, 1.

stridulo rivo *Gong.* 94.

stringere] obsidis teneros insontis
-ere nervos *Pel.* 212. illaqueat co-
mites, artis -itque catenis *Pel.* 124.
vinclis palmas -endo cruentis eius
candidolas *gest.* 184. panniculis -i
(*cf. app.*) non raris *Mar.* 374. debet
habenis disciplinae -i, quoadusque
desinat contraluctari *Pasn.* 7, 10.
erumpentes lacrimas viriliter -o
Abr. 6, 1. fama, quae nulla -itur
mora *Pasn.* 6, 2; stricto mucrone
Gall. 12, 7. -ite ferrum et inter-
ficite rebelles *Gall.* II 7, 2.

strophium] proprii vilitatem laboris
in aliis meae inscientiae opusculis
heroico ligatam -o II *pr.* 9 *adn.*

structor] ductor barbaricae gentis,
structor quoque pugnae *Pel.* 32.

structura] lapides -ae convenientes
prim. 238. origo omnis -ae *prim.*
282 (*cf. v.* 291); bellorum -a fre-
quens variorum *gest.* 171.

struere] coenobii summo conamine
-cti *prim.* 390. ecclesiam *prim.* 556.
muris urbem -ctam bene firmis
gest. 520 (*i. e. instructam?*); igni-
bus appositis toto conamine -ctis
Pel. 385; crimina tunc hostis scalp-
sit nudare feralis, quae caluit (*i. e.*
scivit) proprio -cta fuisse dolo *Gong.*
362. mox et inauditam -cxerunt
poenam *Pel.* 284. foedus cum iura-
mento -ctum metuendo *gest.* 1159.

studere] quod mea tuaeque natae
eidem, quam elegisti, -ent reli-
gioni *Gall.* 12, 10. tantum precu-
lis -uit persistere sacris *Mar.* 356.
qui diu silentio -ebam (*ut here-
mita*) *Abr.* 7, 8 (*aliter gest. pr.* 10).
qui tristitiae -uit, spreta pietate
Dion. 60. monui, morem ut geres.
id ipsum etiam -ebo nunc *Gall.* 1, 3
(*cf. Gong.* 450); *inf. Theoph.* 78. 442.
Gall. 12, 10. *Pasn.* 1, 19. 7, 2. *gest.*
557. 724. *prim.* 505. 516.

studiose] quis opus ad templi per-
tingens sacrati traditur ornatum
st. perficiendum *Mar.* 500. mox mi-
sterium missae peragit st. *Theoph.*
422. docuit plebem st. convenien-
tem *Dion.* 171. suadens -ius (*i. e.*
studiose?) *Agn.* 316.

studiosus] hic in mandatis legis ex-
titerat iustus necnon digne -us
Mar. 55. in praeceptis fuerat iustis-

sima legis necnon carminibus
semper -a Davidis *Mar.* 335 (*abl.*;
cf. gest. 707 iussis. *prim.* 492 obse-
quio domini). stilus noster -us
prim. 84; animus *gest.* 438. monita
gest. 519. murmur *Pel.* 382. preces
Agn. 328 (*cf. Bas.* 229). vota *prim.*
290. ad summum non duxit opus
-um *prim.* 283 (*at cf. add.*). factis
-is *prim.* 183.

studium] quo laudem dominae -um
supportet alumnae *Mar.* 11. ex
quo constructum fuerat praenobile
templum istud per magni regis
-um Salomonis *Mar.* 415. quo -o
deserviebas vanitati *Abr.* 7, 17. -um
nostri tibi rite precando fateri
prim. 141. sui -o laudabilis Oda
prim. 501. actus et -um, mores,
vitae quoque cursum *prim.* 412.
castis moribus et -is *Gong.* 352
(*cf. Mar.* 2). poenitendi *Abr.* 7, 10.
continuum -um famulandi *gest.*
prol. 1, 11 (*cf. v.* 176. *Theoph.* 65).
femineae -o famulante camenae
Mar. 19. mage ius servi -o com-
plendo benigno *gest.* 679 *add.* -o
certante *Theoph.* 341 (*cf. prim.* 551).
-o bene (firmo) *prim.* 60 *app.* cor-
dis -o florente dolentis *gest.* 346
(*cf. Theoph.* 11 *adn.*). -o perversae
mentis iniquo *Agn.* 236 (*cf. Mar.*
366. 370. *gest.* 658). latenti *gest.* 538.
magno nosmet -o satiando *Mar.*
811 (*de palma Christi iussu incur-
vata*; *cf. Pel.* 264). omni *gest.* 739.
simili *prim.* 370. summo *gest.* 15.
tanto *Gong.* 58. vigilantia *Theoph.*
21; *perraro pl.*: philosophicis ad-
prime studiis enutriti II *ep.* 3.
piis -is gaudens congaudeo vestris
prim. 159 (*cf. ind. gramm.*). Hathu-
moda frangebat sese nimio per-
saepe labore, nocte dieque deo
sacris -is famulando *prim.* 244 (*cf.*
v. 37). moribus et -is (*v. supra*).

stulte] malle mori, legem quoque
morte tueri, vivere quam st., sa-
cris famulando novellis *Pel.* 45.

stultitia] tui (*imperatoris*) -am iuste
reprehendit *Dulc.* 1, 4 (*cf. Sap.* 5, 4).
finem -ae pergas ut reddere tan-
tae *Bas.* 121 (*pater ad filiam servi
amantem*; *cf. Agn.* 326). propria
-a huiusque Fortunati fraudolenta
deceptio *Cal.* 9, 11.

stultus] viros -os, qui tecum fatuos placantur caespite divos *Pel.* 247 (*cf. Mar.* 828; diis -is *etc. Mar.* 845. *Dion.* 19. *Pel.* 84). -us speravit, quod perpetrare nequivit *Agn.* 54 (*cf. v.* 115 -issimus ille virorum. 291). ego quondam stultus talia exercui *Gall.* II 5, 4. ecce iste -us, mente alienatus, aestimat se nostris uti amplexibus *Dulc.* 4, 2. placetne vobis, o filiae, ut hunc -um arithmetica fatigem disputatione? *Sap.* 3, 8. -a mundi elegit deus, ut confunderet sophistica. sive -us sive sophista (*s. r.*) . . *Pafn.* 1, 20 *adn.* olim -um fari qui iussit asellum in laudem sancti nominis ille sui *Mar.* 31; praeceptum *Sap.* 5, 4. quid enim -ius, quid insipientius videri potest, quam quod hortatur nos (*inf.*)? *Sap.* 5, 5.

stupefactus] cuncti mirabantur -i *prim.* 197.

stupendus] tua (*dei*) facta -a *asc.* 150 (*cf. Theoph.* 394). inventum sceleris cunctis horrendum saeculis meritoque -um *gest.* 205. qui solus facis -a mirabilia *Cal.* 9, 20. miraculum *Dulc.* 11, 5. signum *Agn.* 248. 333. 399. quid sentio, quid -ae novitatis gustando haurio? *Abr.* 6, 3 (*cf. Sap.* 5, 23 quid sentio novae dulcedinis, quid odoror -ae suavitatis?). cum sibi sentiret fieri quid forte -i *Mar.* 155 (*cf. Dion.* 13). per se quid fieri magni et vere magni, cunctis meritoque -i *Mar.* 298. qui nostri causa fecisti tanta -a *Mar.* 869.

stupor] ecce vitales auras carpit, sed prae -ore adhuc quiescit *Cal.* 9, 10.

suadela (*praeter Agn.* 154 *semper dat. rel. abl. pl.*)] quis te posse minis vel quis tandem -is ad simulachrorum reris me cogere cultum? *Agn.* 167. non flectimur tuis -is *Sap.* 3, 7. his mentem regis demulcendo -is *gest.* 305. amicis *Agn.* 146. *gest.* 644. (nimium) blandis *Theoph.* 58. *Dion.* 140. *prim.* 93. male blanditis *gest.* 220. 341. daemonicis *Theoph.* 96 (*i. e. daemonis*; *cf. r.* 90). malis *gest.* 744. mortiferis *Theoph.* 391. perversis *Dion.* 49. pravam renovans -am *Agn.* 154. sinistris *gest.* 714.

suadere] angelicis -dens ait ista ceteris: . . *asc.* 103. utitur et verbis -dens studiosius istis: . . *Agn.* 21. exaestuo illas ad mei amorem trahere. diffidimus te praevalere. quid, si -deam blandimentis? contempnunt. quid, si terream supplicis? parvipendunt *Dulc.* 2, 2. non claudens oculos somno -dente gravatos *prim.* 205; organa illius affectum semper -dent mihi castum *Agn.* 103. hoc consilium Henrico -sere *gest.* 215. victrix hostis corruptelam -dents *Agn.* 21. cede, cede meae suasioni. hanc cedam facinus -denti *Dulc.* 12, 1. ne fatigemini, milites, inutilia -dendo *Gall.* II 3, 1. -deto illi paulatim mysterium nostrae fidei *Gall.* 6, 1. hoc vobis non -deo, sed poenis prohibeo *Dulc.* 11, 1. -dens exemplo tali, quae sunt facienda *asc.* 56. interea somnum sidus -debat eum *Gong.* 219. non hoc -sit mala mis praesumptio mentis *gest. prol.* 1, 20. haec (*devotio mentis*) et ad audendum -debat opus metendum *gest. prol.* 1, 17 (*cf. ind. gramm. praepos. ad*); gens exemplo tali tantoque -sa *Gong.* 437. quod praecceptum (miser) amplectens male -sum *Bas.* 66; tristem monitis blande mulcendo benigna, -serat ut . . *Dion.* 54 (*cf. gest.* 512. *quo Gall.* 2, 5). papa pontifici verbis digno -debat amicia, semina divini per gentes spargere verbi *Dion.* 118 (*cf. Mar.* 220. *Gong.* 254. *Gall.* 3, 1. 12, 6. *Dulc.* 1, 7. *gest.* 320. *prim.* 419. 459). quod ipse pan respuit, nos ferre -sit *asc.* 59 (*cf. Gong.* 209. *Pel.* 64).

suasio] o utinam praevaleret -o *Gall.* 3, 1. cede, cede meae -oni. non cedam facinus suadenti *Dulc.* 12, 1. suavis] ceu nectar mellis, -is vel copia lactis *Agn.* 97. odor *Agn.* 221; grates *Agn.* 220. hortamenta *Pafn.* 10, 2. hymni *Pel.* 21. pietas *Agn.* 205; nunc dominatrici mandando iure potentis, suae etiam matris mulcendo more -u *prim.* 437; -e sonantibus unda *Gong.* 109.

suavitas] quid sentio novae dulcedinis, quid odoror stupendae -atis?

(*infra* flagrantiam paratomatis).

gelicis deductam s. hym-
s (*cf.* *Gong.* 479. *Pel.* 301).

s. hortamentis provoce-
1, 6.

atriam linquens gentem-

Pel. 307 (*de regis filio*).

opulos rexit pietate -os

omnis illius imperio po-

ique -us *gest.* 127.

lens gentiles Christi ser-

mes *gest.* 144. primates

priae -dens ditioni *gest.*

heoph. 135 *app.*). se no-

us eius coniugio -dere

r. 385. qui mox, incredi-

a correptus pedibusque

olutus, se cum suis -didit

. gratis ut Ottoni venit

regi *gest.* 700. se suo (*i. e.*

gest. 633 (*cf.* *v.* 739). se

t. 97 (*transitive Pel.* 258

bria barbarico complexu

la *Pel.* 244. (*dei*.) cuius

ilis maior mundus ob-

ter -ditur *Pasn.* 1, 2. eius

ita votis *Gong.* 451 (*de*

Corduba -dita per lon-

nis regibus aevum *Pel.*

96. iugo perversi regis

127). utque suo -di nato

iudulfo Francorum do-

mon primates Suevorum

t. 450 (*cf.* *v.* 1155). cuius

r dominio abbatissae I

ne -dita Christo *Pel.* 19.

litioni *Theoph.* 169.

torquens oculos -a san-

Gong. 564.

rina *Pel.* 349; posteritate

rex caeli fortis, cui -et

xis *Mar.* 126. (cum) viri-

obur confusioni -eret II

ternis cruciandus poenis

2, 4.

ae ditioni summa devo-

-icimus *Gall.* 5, 4. dedig-

dignioribus et superbe

raeferri comparibus *Cal.*

nis (*fratribus*) regnanti

i *gest.* 32. ne virgo pu-

inge pro vetulo fieret

ella *Mar.* 490 (*i. e. subi-*

f. subiectus.

subiectum] quod de -o dicitur, non nisi

de -o aliquo cognoscitur *Cal.* 2, 2.

subiectus] contine -o te iumento

Mar. 553 (*cf.* *v.* 566); permultis

-orum cuneis populorum *gest.* 652

(*et sic Theoph.* 140 *de daemonibus*).

plebs *gest.* 387. me tibi -am de-

vota mente famellam *Pel.* 4. es-

-i nobis spes sola popelli *Pel.* 168.

pontifici se -um cleroque modestum

praebuit *etc. Theoph.* 19. sed nec

personam causa famulaminis ul-

lam -am sibi carcereis possedit

in antris *gest.* 531. regnum *gest.*

414. 443; *subst.*: -is (*der Gemeinde*)

alium cito praeposuit vicedomnum

Theoph. 59. ista sub condicione,

ut . . ceu -us iussis esset studiosus

gest. 707 (*cf.* *Mar.* 544. *Gong.* 22);

(*abbatissa*) -arum (*i. e. monialium*)

multis illi sociatis *prim.* 245 (*cf.*

v. 497).

subintrare] cum sordidulum com-

pulsa -at in antrum *Agn.* 224.

subire] quod post non uti donis de-

beret honoris condigni, sed forte

locum -ire secundum *gest.* 747 (*de*

Liudulfo post Oddonis et Aethel-

heithae coniugium). quorumcum-

que sapientium examen II *cp.* 3.

sententiam capitalem *Gall.* II 7, 1.

castitatis professionem *Cal.* 4, 1.

meae, quam pro te -ii, lassitudinis

Abr. 7, 11. quicquid ipsi agendum

proposui, haut abrogavit -ire *Abr.*

9, 2 (*cf.* *Pasn.* 7, 11). tantum diffi-

cultatis *Pasn.* 1, 18. nec augustalis

proceritatem excellentiae sine du-

catu appono -ire *gest. pr.* 6 (*cf.*

totam imaginem). regalis consortia

prolis *gest.* 458. validum bellum

gest. 285. discrimina tanta *gest.*

618 *app.*

subito *Mar.* 116. 140. 274. 299. 585. 637.

714. 782. 806. 822. 832. 839. *asc.* 96 *etc.*

gest. 169. 412. 567. *prim.* 51. 65. exsur-

gens animo, vultu quoque, perge,

sereno ad portam s., quae dicitur

aurea vulgo *Mar.* 247. quam s.

receptus est caelo *Cal.* 8, 2. s.-que

non comparuit *Abr.* 8, 8. *Pasn.* 4, 1.

nec iure reprehenditur, qui s. ca-

dit, sed qui citius surgere negle-

git *Abr.* 7, 6.

subitus] casus *gest.* 291. defectus dex-

trae *Mar.* 611. dona *Theoph.* 128.

subiugare] totum me deo -avi, in tantum, ut . . *Gall.* 12, 10.

subiungere] caput exacto citius -ngere ferro *Pel.* 59. imperio populos Christi -ngere multos *Dion.* 127 (*cf. gest.* 227. 373. 607). quis (*litteris*) me -nxi vastatoris ditioni *Theoph.* 370. deae magnae citius -ngere Vestae *Agn.* 156; patri -nctus (*i. e. additus*) in aula *gest. prol.* 2, 15 (*de Oddonibus*); quid ad me? nihil, sed -ngendum est, quod ad te *Gall.* II 5, 5.

sublatus v. tollere.

sublevatis oculis *Sap.* 5, 20. Christi pietatem, illum quaerentes semper qua -at omnes *Theoph.* 406.

sublimandam regni splendoribus heram *gest.* 656. quem pater egregius digno iam -avit honore *gest.* 442 (*cf. v.* 487). nec rex ipse locum -avit minus illum *prim.* 447.

sublimis] ubi -em regni possederat arcem *gest.* 713 (*sc. Ber. ab exilio reversus*). honor *gest.* 648. gloria *Agn.* 86. tanto et superni adiutoris gloria -ior II *pr.* 5 (*synon. maior*). in scientia -iori II *pr.* 6.

sublimiter] quia te memini s. assimilari Salomoni *gest. prol.* 2, 19.

submergere] (*Pelagium*) praecepit carceris in tenebras vinctum -rgere nigras *Pel.* 191.

submissus] frons *Pel.* 236. murmur *Mar.* 815. pectus *Bas.* 9. vox *Mar.* 583 (*pl.*). 732. asc. 143. *Bas.* 120.

submittere] caput non dehonestabo, pedibus simulachrorum -ttendo *Dulc.* 1, 6. qui sua sponte meis -sit colla catenis *Bas.* 245 (*cf. Pel.* 113. *Dion.* 198; *Gall.* 9, 1 et quid mavultis? -ttere colla).

suboles (soboles *fere man.* 2; *cf. app.*) te (*deus*) despexit, -is cum dona negavit *Mar.* 93. ex illa dominus -em mihi nec dedit ullam *Mar.* 168. dulcis *Bas.* 130 (*filia; cf. v.* 120). inclyta *Sap.* 5, 29 (*filia martyrizanda*). -es, quas peperit *Sap.* 9, 8 (*cf. gest.* 393. 423).

subsannare] quid murmuras -ando, quem irrides fronte rugoso? tui stultitiam irrideo, tui insipientiam -o *Sap.* 5, 4.

subsequi] monstra viam praeendo, nos -quimur accelerando *Sap.* 2, 2.

quando (eos omnes) caelo promiserō et ego -quar postrima *Sap.* 5, 27. praecedentem *Abr.* 7, 15 (*cf. gest. pr.* 1).

subsistere] -e paulisper, -a. non -a *Papn.* 4, 4. non -amus, sed fugam maturemus *Dulc.* 5, 1 (*cf. Mar. m.*) nec -endo temperabis gressum, donec . . *Abr.* 2, 1. hic *Gong. m.* in templi -ens limite sacri *Mar.* 288. coram tanto consule *Gong. m.*

substantia] quae a se omni -a naturaque discreta sunt *Papn.* 1, 4. divina *Cal.* 9, 24. immutabilis dei *Papn.* 8, 12.

substratis ignibus *Sap.* 5, 12. subtili inquisitione *Gall.* 1, 1. ut volvat gnarus -i sorte senatus causam terribilis et meritum sceleris *Gong.* 297.

subtilitas] arbitantes mihi inane aliquantulam scientiam artem, quarum -as longe praeterit mi muliebre ingenium II *ep.* 1. quia divini -as iudicii longe praeterit humani sagacitatem ingenii *Cal.* 9, 6.

subtiliter] solus omnia s. examines *Cal.* 9, 22.

subtrahere] ut nec particulam quicquam -xerat unquam *prim.* 10 (*de corporibus*). sibi -cto legis mandamine *Mar.* 670 *app.* quia mihi vestrum auxilium -bitis *Cal.* 2, 5. nec aspectum -ho, nec colloquium denego *Papn.* 8, 2. qui citus anniculum gregibus -tut agnum *Mar.* 202. continuo cuius -cta puella *Mar.* 231. si possint aliquos fontis baptismate lotis assignare tibi, -ctos de grege Christi *Bas.* 19. -hamus nec interim *Gall.* 7, 2 (*sich surtisch!*) quare nec ad momentum quidem me -ho, sed tuo affectui totus dedo *Abr.* 1, 2. cur Gallicum tam diu se -hat nostris conspectibus *Gall.* 11, 1 (*pass. Dulc.* 1, 4. et a tuis conspectibus et a terrarum societate nos -ximus *Gall.* II 5, 5. nec unquam me -xi facidis *Gall.* 1, 2. transmittens caelo, quam -xit male mundo *Agn.* 86 (*cf. v.* 224 -ctum dulci vita; *prim.* 463 perplures horum mundo -tut isto, *de deo*).

- subtristis (sic ubique scripsi, propter exempla certa, quamquam sub praepositionis usus apud Hr. latissime patet: cf. ind. gramm. vocabulum affert Donatus ad Ter. Andr. II 6, 16)] effundens tantum lacrimas -is amaras *Mar.* 161 (cf. v. 610). -em dolorem *gest.* 310. -i mente *Agn.* 351. voce *Mar.* 125. vultu *gest.* 750.
- subulci Liudulfi *prim.* 189. 196.
- succedere] sic coenobio -dunt prospere plura *prim.* 455 *app.*; in -dentium serie temporum *Sap.* 3, 22. quae praelatarum vice -dendo priorum *prim.* 114. cui consimilis -ssit causa doloris *prim.* 474.
- succendere] iube, tribus continuis diebus ac noctibus fornacem -ndi *Sap.* 5, 35 (*anzünden und drei Tage und drei Nächte brennen lassen*); lumine caelestis raptim -nsus amoris *Mar.* 848. si quos ignis Christi -nsit (cf. *app.* et *ind. gramm.*: *coniugatio*) amoris *Pel.* 63. nati digne -nsus amore *gest.* 462. corpus castum, ardor carnalis quod non -ndit amoris *Agn.* 361. in Beringarium iusta -nditur ira *gest.* 722 (cf. *Dion.* 48 -nsa ferbuit ira; *gest.* 490 felle cordis).
- successio] prosperis ad vota -onibus pollebant *Gall.* II 5, 3 (cf. *Gall.* 13, 7. *Sap.* 1, 1).
- successor huius (regis) *prim.* 452 (cf. *Dion.* 130 quam, sc. *potestatem*, suscepit -or, iure magistri, sc. *Petri*).
- successus] quorum meritis -us nobis optatae prosperitatis necnon regalis decus accedebat honoris *prim.* 439 (cf. v. 459). frequens -us triumphorum *Gall.* 2, 2.
- succidere] arboribus mox -sis spinisque resectis *prim.* 228 *app.* mox caput exacto iussit -dere ferro *Pel.* 294.
- succinere] huius carmina opusculi dactylicis modulis -ere apposui I *pr.* 8 *adn.*
- succumbere] post haec in coepto ne -mbam male victa *gest.* 1510 *app.* numquam -bui serpentis fraude vetusti *Agn.* 380. dominis duris *Pel.* 157. (*Gongolfus*) sedulo venando lassat membra decora, -mbens cari imperio domini *Gong.* 72 (*sich fugend*). non latet imperio reges -mbere nostro, viverestrarum necnon moderamine legum omnes gentes *Pel.* 104. cuius imperio mors -mbebat amara *Agn.* 339. obsequiis duris *Theoph.* 141. cum tenebris loeti -mberet atris *Mar.* 119. ne merito omnium -mbam reprehensioni *gest.* *pr.* 10.
- succurrere] clemens nobis -e misellis *Bas.* 173 (cf. *Agn.* 176).
- sudare] senior frustra -averat rogando *Mar.* 492 (*seine Angst war überflüssig gewesen; sed propria notione Dulc.* 8, 1 frustra -amus, *de tortoribus*). nec minus humanis -avit causis *Gong.* 65. (*diabolus*) tempore longo -avit fraude maligna laedere famosum, nec valuit, duculum *Gong.* 439.
- sudore ob lassitudinem fluunt *Sap.* 5, 8. quo impigre dimicans -ore non frangar certaminis *Gall.* 1, 4. deflevit, se vigiliarum, orationum ieiunisque -ores evacuasse *Abr.* 3, 5 (cf. 7, 4). in huius -ore progressionis *gest.* *pr.* 4. haec sola mei -oris est causa II *ep.* 10. haec perfectorum sunt conservanda virorum -ori etc. *gest.* 249 *app.*
- suescere] quicquid habere domi sibi met -vit pretiosi *Pel.* 136.
- suetus] non -o more *prim.* 263.
- sufferre (i. e. *'souffrir'*; cf. tollere)] quaedam inopportunitas difficilis ad -ferendum meae fragilitati *Pasn.* 7, 11.
- sufficere] donec -ias pretium persolvere tantum *Pel.* 160 (cf. II *ep.* 2). ad dignae satisfactionem poenitentiae vereor non -ere *Abr.* 7, 12.
- sufficienter] digestim s.que dicta *gest.* *pr.* 4.
- sufficiencia] (nulla) proprii vigoris fulciebar -a I *pr.* 5 (*Selbstvertrauen*).
- sufflare] qui protoplasto sensus vitalem -asti liquorem *Gong.* 9.
- suffragium (i. e. *intercessio*)] per martirum -a sanum recepit *Gall.* II 9, 2.
- suffulcire] -lta sui munimine Christi *Agn.* 238 (cf. *prim.* 303. 476).
- sugentes ubera *Sap.* 4, 3. tempore, virgineas quo -xisti pie mammas *Mar.* 881; lac *Gong.* 41.
- sulcus] segetem, in cuius -is latuit tunc domna recurvis *gest.* 574 (cf.

r. 553). (*columba*) temperat suum volatum, posset ut aereos directo tramite -os cum sociis gradiendo sequi virguncula Christi *prim.* 264. sumere] -mptis tecum militibus *Gall.* II 6, 1 (*cf.* *prim.* 257). suam dum -mpsit ab ubere natam *Mar.* 281. ipsam, quam -mpsit, carnem super astra libravit *Theoph.* 325. ut carnem virgineo sub tempore -meret alvo *Mar.* 219. ex hac corpoream -mens sub tempore formam *Mar.* 872 (*cf.* *Theoph.* 233; de virgine *Theoph.* 450). -mens vires prudenti corde viriles *Bas.* 169. mox caput abscisum Christi -mpsere famelli . . talia dicentes, clarum caput igne probandum credunt flammivomis alte surgentibus undis *Pel.* 387. ipse sed adveniens animam -mam benedictam (*Mariae*) nec non ocius astrigeram ponam veneranter in aulam *asc.* 86. martirii palmam -mpsit sine fine gerendam *Agn.* 423 (*cf.* *Mar.* 394. *Dion.* 105). usque per angelicum -mpsit ministrum escam *Mar.* 367. cartae literas nefandae eius de manibus -mere rursum *Theoph.* 371 (*i. e. recipere; cf.* *Mar.* 451). quod quaedam huius operis -mpta sint ex apocryphis I *pr.* 3 (*cf.* I *epil.* huius omnem materiam opusculi -msi ab antiquis libris). populus plancum si -mpsit amarum *gest.* 411 (*cf.* r. 295 non modicum lamentum). incoepit prior stabilem discordia -mere finem *Mar.* 211 (*cf.* *gest.* 318). summa] minorem -ae quantitatem *Sap.* 3, 13. non opus est, verbis eius -am pietatis dicere *gest.* 39. nec -a veri contempta sponte fefelli *gest. prol.* 1, 21. summatim attingere saltem laudis particulam, virgo, tuae minimam *Mar.* 21 (*translate Gong.* 527 8. coepi quia tangere sancti Gongolfi merita martiris egregia *et gest.* 1511 his ita finitis et s. replicatis). summus r. superus. sumptus hospitii dignos sibi met reparari *gest.* 1180. de gazarum propriarum -u *prim.* 95. quos poscit opus, prius acquirens sibi -us *prim.* 233.

superabundare (*superhab. cod.*)] quatinus -et divina gratia, ubi -avit facinorum abominatio *Abr.* 7, 10. superaddere] post factum facinus -dere peius *gest.* 320. qui usibus nostris quaestum -didit amplum *prim.* 479. superare] quem victrici populum dextra -asti *gest.* 1157. hostes bello *gest.* 572. (*deus*) non patitur, suos ab hoste -ari *Sap.* 2, 2. qui diffidit se absque armis ignium octuennem infantem -are posse *Sap.* 5, 35 (*cf.* *Dulc.* 14, 3). poenas sacrilegi -ando tyranni *Agn.* 333. tantas fraudes *gest.* 264. sed tamen hanc (*curiositatem*) nequimus -are, quia familiaris est fragilitati nostrae *Pafn.* 1, 22. virgo Christi nec suppliciis -ari nec blandimentis potuit devincier ullis *Agn.* 150. ne -er insidiis vitiosi serpentis *Pafn.* 1, 28; augustos omnes -as pietate priores *gest. prol.* 1, 4 (*cf.* r. 24). superaugere] largiter et pretium nautis tribuit -ctum *Pel.* 356. centum mansurnis octo vicibus revolutis, octonis decies (*cf. app.*), uno pariter -cto *prim.* 398. vinetis ei dono -ctis *prim.* 454. superbe] mens invida s. conatur praeferri comparibus *Cal.* 9, 31. superbia] corpus fatiscit per supplicia, et mens tumet -a *Sap.* 5, 5. sanguinis -a *Sap.* 3, 6 (*synon.* clara ex stirpe). superbire] qui -it, invidet, et qui invidet, -it, quia . . *Cal.* 9, 31. superbus] praefectus *Dion.* 191. virgo *Agn.* 130. Abdrahemen regni splendore -us *Pel.* 74. rex famosus noster virtute -us *gest.* 628 (*cf.* r. 147 non fuerat populus, quamvis virtute -us). gentem bello -am *Pel.* 93. Hispania *Pel.* 170. urbs augusta nova Martis feritate -a *Pel.* 11. Roma *Dion.* 102. *gest.* 42. arx *gest. prol.* 2, 24. regnum *Pel.* 267. caesaris imperium *Pel.* 224. ascensum graduum conscendit -um *Mar.* 411. nil contra dominum quemcumque valere -um *prim.* 356. nihil terribilius invido, nihil scelestius -a *Cal.* 9, 31; ne gens ante -a sua colla daret domino *Gong.* 434. p'ia

- iusto confidens corde -o *Gong.* 403.
 plus aequo tollit se mente -a
Theoph. 139 (cf. *Agn.* 244).
 supercilium] in -o montis *Dulc.* 13, 1.
 supereminens factoris sapientia *Sap.*
 3, 22. qui virtute potens omnique
 decore refulgens caelestes et mor-
 tales -et omnes *Agn.* 72.
 superesse] nec (*iudex*) patitur sacram
 post haec -esse puellam *Agn.* 403.
 superficies] dic nobis de ea -etenus
Pafn. 1, 8.
 superflua verba *Mar.* 554. numerus
 -us definitur *Sap.* 3, 15 (cf. 3, 17).
 supergradi] pertransies aera, -ieris
 aethera *Abr.* 2, 5.
 superhabundare v. superabundare.
 superius scripta I *epil.*
 supernus] de deo: adiutor II *pr.* 5.
 amator *Pafn.* 5, 2. arbiter *Cal.* 9, 6.
 pater *Mar.* 870. rex *Mar.* 175. do-
 num (i. e. spiritus sanctus) *Mar.*
 229. medicus (i. e. angelus a caelo
 descendens) *Gong.* 317. patria *Bas.*
 114. ut plenius Odae mens intenta
 deo posset tractare -a, expers car-
 nalis totius prorsus amoris *prim.*
 299; auxilium *gest.* 263. bonitas
prim. 273. dextra *gest.* 313 (add.
gen. ipsius *Agn.* 203). gratia I *pr.* 8.
Cal. 9, 16. *Pafn.* 12, 5. gratiola
Mar. 342. *gest.* 239. iudicium *prim.*
 461. iussa *Mar.* 239. miseratio
Gall. 9, 4. pietas *Mar.* 700. *Gall.*
 5, 6. *Abr.* 7, 10. 12. promissa (sc.
Iohannis baptistae) *prim.* 28. virtus
Bas. 222. *prim.* 358.
 superponere] ego pedibus incedam,
 te autem equo -am *Abr.* 7, 15. sar-
 tago plena pice et cera ardentibus
 rogis -atur *Sap.* 5, 11 (cf. 5, 24).
 superstitione] reliquisti omnem reli-
 gionem et imitatus es idolatriae
 -onem *Gall.* II 5, 5 (de *Iuliano*
apostata). inutilem Christianae
 novitatem -onis *Dulc.* 1, 3.
 superus] -o de rore rigari *Pel.* 6;
 tollunt mirantes ad -os facies
Gong. 258. -os animae petierunt,
 sanguine lotae *Pel.* 68. ad -os
 rediit (*Christus ascendens*) *Theoph.*
 318.
 superior (cf. superius)] hic nume-
 rus (sc. pariter impar) -ori (sc.
 pariter pari) est contrarius, quia
 . . . *Sap.* 3, 19.
 supremus] crimina *Theoph.* 366. lae-
 titia *gest.* 1186. maeror *Theoph.* 161.
 merita *gest.* 24. 397. *prim.* 165; dum
 -is moriens spiraret in horis *Gong.*
 475. sententiolam loeti perferre
 -am *Pel.* 60 (cf. v. 295). ipso rite
 loco tumultatur honore -o *Theoph.*
 438 (cf. *Dion.* 242). pompa *Pel.* 360;
 cf. *Mar.* 218 add.
 summus] vertex (*capitis*) *Bas.* 151.
Agn. 217. (*arboris*) *Mar.* 775. 795. litus
 (*baratri*) *Dion.* 77. in facie -a (i. e.
fronte) necnon in corpore toto *Agn.*
 67. cutis *Pel.* 397. sed ne tenuis qui-
 dem cutis -otenus disrumpebatur
Sap. 6, 1. de -o cecidit scriptura
 dolosa *Bas.* 254 (*aus der Luft her-*
nieder). edissere -otenus aliquan-
 tulum de simphoniis *Pafn.* 1, 13.
 ad -um non duxit opus studiosum
prim. 283 (i. e. non consummavit).
 mane -o *Theoph.* 378; deus *Mar.*
 144. dominus *Mar.* 200. 344. *Theoph.*
 384. cunctorum largitor -e bono-
 rum *Mar.* 257. genitor *Mar.* 867.
 pater asc. 67. *Theoph.* 165. 278. *Dion.*
 138. pontifex *Theoph.* 36 (de deo;
 de papa v. infra). deitas *Agn.* 393.
 trinitas *Pafn.* 8, 3. -o numine
 pollens *Mar.* 726. gratia ponti-
 ficis -a perennis *gest.* 54. de -o
 caeli solio *Dion.* 85. -a patris in
 aula *Dion.* 182. factor summae,
 mediae rationis et imae *Dion.* 1
adn. ipsum -um bonum, sine quo
 nihil fit boni *Abr.* 3, 19. unde, si
 quid tractaretis utilitatis, cedite
 iussionibus nostris. -um igitur utile
 tractavimus, id scilicet, ut non
 cedamus *Sap.* 5, 2. ipsi -a salus,
 perpes victoria, virtus *Dion.* 265.
 angelus -us (i. e. *archangelus*)
 Gabrihel *Mar.* 520. venit -a dies,
 in qua praenobilis Anna progeniit
 natam *Mar.* 265; augustus *gest.* 1492.
 ipsum felicitis -um caput urbis (sc.
regem) *Pel.* 204. regina *gest.* 470.
 antistes *Theoph.* 53 (de *metropoli-*
tano). pontifex (i. e. *papa*) *gest.*
 1495. *prim.* 131. 182. 456. praesul
 (*papa*) *prim.* 156. sacerdos (*Iudae-*
orum) *Mar.* 442. parentes *Agn.* 430
 (cf. *gest.* 86 -o de germine. 473 -a
 parentum nobilitas; *Sap.* 3, 6 -is
 natalibus orta). -os dignitatis
 gradus *Sap.* 1, 1. Romam, quae

- semper stabilis -um fuerat caput orbis *gest.* 43; amor *Dion.* 110. benedictio *Mar.* 184. bonitas *gest.* 119. 421. -o conamine *Theoph.* 202. *gest.* 107. 194. 676 (cordis). *prim.* 390. cura *Mar.* 765. devotio *Gall.* 5, 4. diligentia, solertia *Abr.* 3, 3. dolor *gest.* 338. -o cum foedere pacis *gest.* 1164 (cf. *Mar.* 248 -a cum pace). fortuna *Mar.* 78. -o proventus honore *Agn.* 133 (cf. *gest.* 110. 459. 662. *prim.* 15. 128). insania *Sap.* 5, 5. -a implendae intentio servitutis *Gall.* 1, 4. maeror *Theoph.* 157. merita *Theoph.* 29. 60. *Dion.* 101. *gest.* 425. -o nisu *prim.* 538. pompa *Mar.* 120 (cf. pompa). praemium *Gall.* 1, 8. recompensatio mercedis *Gall.* 1, 4. studium *gest.* 15. triumphus *Mar.* 798.
- supervenere duo ignoti iuvenes *Dulc.* 13, 3 (*kamen darüber hinzu*; cf. *gest. pr.* 5). ne aliquis -iens interrumpat dicenda *Cal.* 1, 1.
- supinus] vultibus attonitis oculisque -is *asc.* 123. ascensum graduum subito ter quinque -um audacter currit *Mar.* 289.
- suppellex (*sic cod.*)] pretiosae varietatem -ctilis *Pafn.* 1, 25.
- supplere diversa corporis necessaria *Pafn.* 7, 12.
- supplex] sacella intravi meque daemoniis et diis -ex commisi *Gall.* 12, 2. illo, quo -ex laudes domino resonaverat Agnes *Agn.* 267 (cf. *Mar.* 20). ipsius suavem -ex oro pietatem *Agn.* 295 (cf. *Bas.* 69). hinc -ex te posco nostrum Salomonem, ut . . . *gest. prol.* 2, 31. eiusdem (*Mariae*) celerem -ex quaero pietatem *Theoph.* 191. marmora, quae princeps -ex corpore prostrato veneratur ture Sabaeo *Pel.* 65 (cf. r. 411. *Theoph.* 298. 404); limina apostolorum -ici confessione esse intranda *Gall.* 10, 1. -ex (cf. *app.*) humilis devotio mentis *gest. prol.* 1, 25.
- supplicare] unde, prostratus in orationem, praecognitorem (cf. *app.*) futurorum -avi, ut . . . *Abr.* 3, 9.
- suppliciter] te s. exoro, ut . . . *Gall.* 5, 3 (cf. *Theoph.* 367).
- supplicium (*praeter Dion.* 2. 98 *semper pl.*)] -um mortis amarum *Dion.* 2 (cf. *Sap. inscr.* quas Diocl. imp. diversis -is interfecit); *Qual:* membratim -is scindi redivivis *Dion.* 197. nova in dies -a multiplicabo *Dulc.* 12, 2. cf. *Agn.* 130. *Gall.* 2, 1. *Dulc.* 1, 8 (*bis*). 2, 2. 12, 2. *Sap.* 3, 2. 5, 8. 23. -is affectum crebro cruentis *Dion.* 165; -o baratri tradi sine fine profundi *Dion.* 98. -um tibi imminet gehennae *Pafn.* 3, 6. unicuique sive -um sive praemium servari *Pafn.* 3, 4 (cf. *Cal.* 9, 11).
- supportare] quo laudem dominae studium -et alumnae etc. *Mar.* 11. prudenter te -o, lasciva puella *Agn.* 181.
- supra v. ind. gramm.: praepos.
- surculus] omnis terrae -us *Pafn.* 12, 6 (cf. *Dan.* 3, 78 in *adm.*).
- surdus] haut -a auro *Cal.* 9, 8; auditus surdis (donatur) *Dion.* 201.
- surgam et vadam ad . . . *Pafn.* 9, 1. a cena *Abr.* 6, 6 (*ibidem absolute*). ab humo *Agn.* 206 (*de filio praefecti resuscitato*). puer e gremio matris surrexit amando *Mar.* 11 (*i. e. se erexit*). e somno cum surrexit mane summo *Theoph.* 21. germine de Iuda quidam surrexerat Israhel in terra *Mar.* 12. nec iure reprehenditur, qui subito cedit, sed qui citius -ere neglegit *Abr.* 7, 6; *de resurrectione vel resuscitatione*: gloriola -entis (*Christi*) rite peracta *asc.* 12. -ent vivi fuerant qui morte soluti *Ioh.* 2. Calimache, -e in Christi nomine *Cal.* 9, 10 (cf. 9, 22); instar -entis Phoebi *Theoph.* 424. incurvata stetit nec -ens alta petivit (*palmam*) *Mar.* 780. flammivomis alte -entibus (cf. *app.*) undis *Pel.* 402.
- surripere] ne imperium regni male erent scelerosi *gest.* 22. qui tu in me amorem -iendo conatur extinguere *Gall.* 5, 2. ipsius causam difficilis prolixitatem viae -ti *Pafn.* 2, 6 (*der lange Weg ist mir schnell vergangen*; cf. *arripere*).
- sursum *Mar.* 202. *asc.* 116. 118. *Pel.* 62. *Bas.* 237. *Dion.* 202.
- susceptio] magnas tibi pro hilari -one debeo *Abr.* 5, 2. peregrinorum, pauperum *Gall.* 18, 6. 7. abbatem pro tui -one placabo *Pafn.* 6, 1 (*dass sie dich als Reclusa aufnimmt*).

suscipere] qui nam pontificem pie -cepit venientem *Dion.* 109 (*cf. gest.* 692). quos nam more suo -cepit mente benigna *gest.* 634 (*cf. v.* 702 digno honore). Ioseph servandam -cepit puellam *Mar.* 495. rogatu propinquorum nutriendam eam -cepi *Abr.* 1, 4. quod (*sc. funus a nautis allatum*) gaudens hymnis -cepit turba fidelis *Pel.* 354. quae illam terra -ceperit *Abr.* 3, 16; ad certum pietatis confuge portum, ad se tendentes qui salvos -cipit omnes *Bas.* 192. -cipe, domine *Sap.* 9, 9 *adn.* spiritum *Sap.* 5, 28. animam *Agn.* 416. *Gall.* II 7, 2. *Sap.* 7, 2. tu clemens animam pro te de corpore pulsam intra claustra tui dignanter -cipe regni *Agn.* 390. postquam mundus eis non erat dignus habendis, -cepti sunt inter angelos *Gall.* II 5, 5; -ceptis donis clementi pectore nostris *prim.* 147. loca, quae generi dono regis Hludowici possessura proprium -cepit in usum *prim.* 444. regnum *Pel.* 72. *gest. prol.* 2, 22 (paternum). *v.* 128. 219 (regendum). regia sceptrum *gest.* 7 (*cf. prim.* 76). maiorem decorem regni *gest.* 587. ornatus maioris honoris *gest.* 1481. comitatum *prim.* 16 (*cf. v.* 310). gratiam priorem honoremque ampliorem *Gall.* 12, 9. digne mercedem -cepit talem, ut propria substantiola bene multiplicata *etc.* *Mar.* 72. (*David*) -cepit rursum prophetiae donum *Theoph.* 257. baptisma (*vel baptismatis mysterium*) *Theoph.* 345 (*cf. app.; elocutio frequens: cf. e. g. Isid. orig. VIII* 10, 5. *Aldh. de laud. virg. c.* 47 *p.* 62, 7 *G. et laud. virg. v.* 1890 *p.* 187. *Alcu. c.* 1, 595 = *P. C. tom. I p.* 183. *Flor. c.* 1, 10 = *P. C. tom. II p.* 509. *poeta Saxo I v.* 350 = *P. C. tom. IV p.* 15. *Widuk. I c.* 34). potestatem, quam -cepi successor iure magistri (*Petri*) *Dion.* 130 (*loquitur papa*). sepulchralem dignans -cepit honorem *Theoph.* 313; ictus lictoris -ceperunt ferientis *Dion.* 225; mea -cipe verba libenter *Pel.* 151 (*cf. Gong.* 132); omnis nostrarum collectim turba sororum, -ceptis (*i. e. elevatis*) patronorum gratulando piorum corporibus

sacris, pergit ad loca coenobii *prim.* 388.
suscitare] (*Fortunatus*) non -etur per me, sed per Drusianam *Cal.* 9, 25 (*cf. 9, 7. 27. 28*).
suscitatio] pro utriusque (*Cal. et Drus.*) -one *Cal.* 9, 33 *app.*
suspendens quosdam ligno reprobis reparato *gest.* 200. in aera -ndatur et ungulis laceretur *Sap.* 5, 22 (*cf. 5, 34 in eculeo*). -nsus matris uberibus geminis *Gong.* 42. ipsius collo sese -ndit amando *Mar.* 255. auribus (*sponsus mihi*) resplendentes -ndit in aures *Agn.* 93; affectu nimio cordis -nsus in illo *Agn.* 46 (*cf. Pel.* 231 aspectu primo rex -nsus in illo). pluribus in lucem -nsis aegre sequentem *Gong.* 321 (*i. e. dilatis*). -nsis animis *Gall.* 7, 1.
susplicere] cur -itis, vultibus attonitis stantes oculisque supinis? *asc.* 192.
suspicio] merito talem patitur -onem *Mar.* 665.
suspirans aulae munera sidereae *Gong.* 56. nunc maioris vulnus -o doloris *Mar.* 112.
suspirium] ducens -a (longa) *Agn.* 112. *gest.* 743. cur -a trahis, cur mades lacrimis? *Abr.* 6, 4.
sustentare] de reliquo . . pauperum necessitates volo -ari *Gall.* 13, 6.
sustinere] nemo -ebit (*in iudicio*) *Pasn.* 12, 2 *adn.* dolorem *Cal.* 2, 1. percussoris ictum *Sap.* 7, 1. cuius -uit causa vim virgo beata *Agn.* 255. quae (*Maria*) tunc, ut semper, bene -uit patienter talia *Mar.* 509. diu te -ui ratiocinantem *Sap.* 3, 23 (*sed Gall.* 12, 1 *et Abr.* 4, 1 diu te -ui, *i. e. expectavi*). *a. c. i. Agn.* 214. *Dulc.* 14, 2. *Cal.* 9, 32.
syllaba] in dinoscendis -arum naturis I *pr.* 2.
symphonia (*simphonia cod. semper*) dicitur modulationis temperamentum *Pasn.* 1, 13. tres symphoniae (*diatessaron, diapente, diapason*) definiuntur *Pasn.* 1, 14. *cf. Pasn.* 1, 11. 17.
tābescere] scio, nimiumque -o sciendo, quia . . *Theoph.* 237. mentis dolore -it *Theoph.* 79. quo magis ardescit, tanto plus corde -it *Bas.* 38. animo *Cal.* 9, 3. cordis furore *Dion.* 61.

nimio dolore *Agn.* 114. infelici languore *Cal.* 9, 11. haut ira fervens, odii nec felle -ens *gest.* 741. tabidus] nec facies cadaverosa, nec membra sunt -a *Cal.* 7, 1. tacere] vin adhuc. Fides, solita conviciorum obiectione imperatorem dehonestare? cur solito minus? quia prohiberis verberibus. verbera non compellunt me -ere *Sap.* 5, 7. bellorum clangore -ente *gest.* 162. tacito cum murmure *Mar.* 852. blasphemare ducem -is (*i. e. suppressis*) coepere susurris *Gong.* 139. qui nutu -o potis es disponere cuncta *Mar.* 865 (*cf. r.* 715). pectore volvebat -o, quo pacto . . *gest.* 599. tactus] et ego nullum doloris sentio -um *Sap.* 5, 21. taedeo vitae propriae *Cal.* 5, 1 (*cf. taedet*). taedet me (nos) morarum *Gall.* 1, 1. *Dulc.* 11, 4. *Abr.* 7, 17. *Pafn.* 7, 8. *Sap.* 4, 5. t. nos philosophicae disputationis *Pafn.* 1, 18. t. me prioris vitae, t. delectationis iniquae *Cal.* 9, 15. t. me vitae praesentis, t. terrenae habitationis *Sap.* 5, 26. taedium] languens per -a cordis *Bas.* 109. infelicis langworem amoris et negati -um conglomerans sceleris *Cal.* 9, 3. taedet me magis morarum, quia . . cur -um pateris, cur eam non includis? *Pafn.* 7, 8. taedet me vitae praesentis etc. depone -um et tende ad praemium *Sap.* 5, 26. talis *r. ind. gramm.* taliter] dixerunt t.: ' . . ' *Mar.* 505. tam *r. ind. gramm.: gradus.* tamen *r. ind. gramm.* tandem *Mar.* 85. *Bas.* 41. *Agn.* 123, 142, 254, 355. *Gall.* 12, 4. II 5, 7. *Dulc. inscr.* 7, 1. *Abr.* 3, 15. *Pafn.* 10, 3, 12, 5. *gest.* 179. *prim.* 551. nunc quidem gaudeo, sed tunc t. (*i. e. tunc demum*) perfecte exultans gaudebo, quando . . *Sap.* 5, 27. tunc t., cunctis ad cultum rite paratis festi, Wieberhtus dedicat hoc templum *prim.* 391. et sic t. ad normam rectitudinis reformatum (*libellum*) mihi remittite II *ep.* 12. post haec t. (*i. e. tum demum*) pro

te praesumo rogare *Theoph.* 27. quis te posse minis vel quis t. suadelis . . reris me cogere? *Agn.* 167 (*cf. Theoph.* 284). tangere] panniculos pueri solummodo -e tenelli *Mar.* 622 (*cf. r.* 31, 626). quisquis hanc saltem tetigit, raptim salvus remeavit *Mar.* 37. ni probet ipsa sacram palma -ende Mariam *Mar.* 604. limen templi pede -ere sancti *Bas.* 145 (*cf. r.* 23. *Mar.* 592); capilli, qui ductu longi lapsi de vertice summo descendendo pedum plantas tetigere tenellas *Agn.* 218. frontis pelliculae facito non -ere flammam *Pel.* 38. corpus castum, ardor carnalis quod non succendit amoris, ignis non laesit praesens nec -ere quivit *Agn.* 362. ut vel eas damno laedendo -eret ullo vel . . *prim.* 11 (*cf. gest.* 381 -ere nec contingente audent nationes, *de Araribus*). regis mater non tacta perennis *Theoph.* 416. -ere vel guttam fonticuli minimam *Gong.* 326. postquam rex urbem tetigit saeva locupletem *Pel.* 188 (*i. e. eo redit*). nec horum notitia nos -it *Pafn.* 1, 12. naturalis saeva tactus nec mortis *prim.* 284. Christi gratiola tactus sub corde secreto *gest.* 17 (*cf. Mar.* 39). sat tactus blandipatrum monitis *Gong.* 349 (opprobriis *Theoph.* 305. conviciis *Agn.* 214). facti tactus terrore stupendi *Theoph.* 394. nec -aris de mei passione materni affectus dolore *Sap.* 5, 27. -itur iaculis doloris *gest.* 14 (*cf. Gong.* 372 angoris magno -itur iaculo *et Mar.* 228). nimia formidine tactus *Theoph.* 427: dum vis aetatis febres tetigit mediocri *prim.* 297 (*cf. app., et s. r. febris*). -ere quae vereor (*scribendo*) *gest.* 1497. tantum (*nur*) *Mar.* 356, 723, 541. dicit: 'magna Diana', et ego ultra ad sacrificandum te non compell. *Sap.* 5, 32 (*cf. Pafn.* 7, 14). continue subiecto t. te rite iumento *Mar.* 553. admoneatur t.: haut dubium credat quin *Gall.* 5, 7 (*i. e. dummodo*; *cf.* 5, 4 tuae ditioni summ. devotione nos subicimus. t. ut tu. nobis habundet gratia).

tantummodo *Mar.* 763. *Abr.* 7, 12.
 tardare] quid -atis, milites? strin-
 gite ferrum et . . *Gall.* II 7, 2 (cf.
Dulc. 11, 2 app. *Pafn.* 4, 1). quae
 cum -aret, cito nec procedere
 vellet *prim.* 331; nec iter optatum
 pondus -averit ullum *gest.* 1172 (cf.
Gong. 98 substitit et placitis -at
 iter morulis). (*Maria*) retro con-
 versis fuerat mitissima cunctis
 atque sui dulcem numquam -at
 pietatem *Theoph.* 183 (cf. *Bas.* 88);
inf. Bas. 127. *Cal.* 9, 21. *Pafn.* 3, 5.
 tarde] haut t. caelum fertur petiisse
 secretum *Mar.* 473.
 tardus] quanto muliebris sensus -ior
 esse creditur II *ep.* 9.
 tectum] ad tempus dignare meo re-
 quiescere -o *Mar.* 194. cur iturus
 deorum templa et revertens in-
 trares apostolorum -a *Gall.* 12, 1.
 (*tres magi*) intrant pueri regalia
 -a tenelli *Mar.* 650. cum sub -is
 templi consisteret omnis *Mar.* 410.
 -a sub ipsius thalami regalia duci
gest. 596. extra -a domus *prim.* 203.
 tegere] qui detectum corpus honori-
 fice -xit *Cal.* 9, 13. corpus omne
 comis -gitur ceu tegmine vestis
Agn. 219. corporeae -ctus velamine
 formae *Mar.* 308 (cf. *v.* 770. *asc.* 1).
 sed non invenit, Christi quam
 gratia -xit *gest.* 580. cum polum
 -geret tenebris nox conscia fraudis
Gong. 459. cum nebula terras nox
 -xerat atra *prim.* 218.
 tegmen] distracto -ine (quo sc. tege-
 batur *Drusianae* corpus) *Cal.* 9, 12
 (cf. *Agn.* 215 app.). comis tegitur
 ceu -ine vestis *Agn.* 219. pur-
 pureum *Pel.* 221. deposito -ine
 religionis *Abr.* 4, 5 (*opp.* militarem
 habitum). ferrea lascivis impo-
 nens -ina membris *Pel.* 119. corpo-
 ris, in tumultu quod nunc sub -ine
 duro iuxta natarum requiescit
 busta suarum *prim.* 579.
 tellurisque gravem fodiendo scindere
 molem *prim.* 272^b (*v. l.* et molem
 terrae circumfodiendo secare; cf.
app.). eligitur -us membris locu-
 ples retinendis *Pel.* 359.
 telum] *Avares* *Oddonis* regnum non
 laedunt -is consueto more cruentis
gest. 380; (*Christus*) fregit -a hu-
 mani generis saevissima fortiter

hostis *asc.* 9; i. e. *turma* (?): de-
 victis alienorum bene -is *gest.* 168.
 eius nec cessit -is exercitus ullis
gest. 150. ipsius et -um numquam
 scit cedere victum, cum sint fer-
 rati obposito cunei *Gong.* 73.
 temerarius] ingreditur turpis tene-
 bras -us aedis *Agn.* 245.
 temere] nec (i. e. *neve*) post haec t.
 viveret in scelere *Gong.* 382. gen-
 tem quam scis *Scitharum* *Roma-*
nae solam resistere paci nostris-
 que t. praeceptis reluctari *Gall.*
 1, 1. t. calumpniaris statum dei
 omnipotentis *Dulc.* 1, 3 (cf. *Sap.*
 5, 18 quia illam audio tam t. in
 te latrare).
 temeritatis argui, eo quod prae-
 sumpserim . . *gest. pr.* 8. quan-
 tum eius amor nobis attulerit -atis
Sap. 4, 4 (*dass wir keine Menschen-*
furcht kennen).
 temperamentum] nunc suavis hor-
 tamentis . . nunc acrioribus mo-
 nitis . . . hoc -um eius lasciviae
 fuit necessarium *Pafn.* 10, 3. sim-
 phonia dicitur modulationis -um
Pafn. 1, 13 *adn.* (*numerus perfectus*)
 inter inaequales intemperantias
 (sc. *numeros superfluum et immi-*
nutum) medii -um limitis sortitus
 est *Sap.* 3, 16.
 temperare] postquam evigilans huius
 solamine visionis -abam tristitiam
 prioris *Abr.* 3, 11. nec subsistendo
 -abis gressum, donec . . *Abr.* 2, 5
 (cf. *prim.* 263 suum volatum, *de*
columba).
 templum] *gentilium*: limina (cf. li-
 men; sic *saepe*) -i, in quo stulta
 deos consuevit ponere falsos gens
 pagana suos *Mar.* 827. profanum
Mar. 843. -a deorum *Gall.* 12, 1
 (cf. 7, 2. 10, 1); *Iudaeorum*: *Mar.*
 69. 86. 89 (-i scriba sacrati; cf. *v.*
 137. 499). 170. 283. 288 app. (*sacrum*).
 294 (-i ministri; cf. *v.* 320). 325. 354.
 379 (reliquos pontifices -i). 407 (in
 -o domini sub honore sacro).
 410. 414 (*praenobile*). 448 (*famosum*).
 463. 503 (*domini*). 675 (hic factor
 membris caelorum tenellis sistitur
 in proprio parvo cum munere -o);
Christianorum: rarius in -o quae
 creduntur fore dicta *Mar.* 542. in-
 trans nudatis -i sacra limina plan-

tis *gest.* 357. (*Theophilus*) impiger ad -um properat sub honore dicatum virginis intactae *Theoph.* 195 (*cf. v.* 212. *Bas.* 145 limen -i sancti). praecipue de 'templo' Gandeshemensis: monasterii cum -o moenia coepti *prim.* 275. in coenobii iam memorati -o vestri munimine facto *prim.* 175. *cf. prim.* 220 (praenobile). 240. 259 (nobile). 278 (domini sub honore sacrandum). 292 (antiquum: *der ältere Bau*). 377. 383. 393 (decorum). 396 (clarum); genitrix Mariam in -o sistit ipsam, quae -um domini fuit futurum *Mar.* 284 (*cf. asc.* 80 meum sanctum migrans non desero -um, *Christus ad Mariam, et Theoph.* 180). deus in -o gaudet requiescere mundo, mentibus et sobriis *Mar.* 391.

tempor] inquirens baculum terrae -ore sepultum *Gong.* 243 (*at cf. app.*).

temporalium despectio *Abr.* 1, 4.

temptamentum] nec -is studuit restare nefandis (*diaboli*) *Theoph.* 78.

temptare] qui -are suas auderet Marte catervas *Pel.* 90 (*cf. v.* 121). condecet, tuos semper -are ministros, si possint . . . *Bas.* 57. *inf. Mar.* 9 (hanc sordidolam -a purgare camenam). 26. 186 (ad sociam -a remeare relictam). 409 (ut pariter tantam -arent volvere causam). 455 (columba, quae petiisse polum -aret protinus altum). 606 (castam -ans palpare Mariam). *asc.* 34 (laedere vos odiis qui -ant semper amaris). *Bas.* 70 (interitum praebere suis qui -at amicis, *de diabolo*; *cf. gest.* 319. 731). *Cal.* 9, 12 (ut primum conviciis -avi lacessere corpus exanime). *gest.* 579 (quamvis circumpositos disiungere culmos nisibus extenta cunctis -averit hasta).

temptatio] nulla magis est vitanda -o, quam oculorum concupiscentia *Gall.* 13, 4.

temptatrix dextra *Mar.* 608 (*qui sc. obstetrix Mariam palpare praesumpserat*).

tempus] ad -us modicum libitoque minus populorum *gest.* 161 (*cf. v.* 316 *et Sap.* 5, 26; ad -us *Mar.* 194. *Gall.* 12, 10. *Abr.* 3, 18). per mul-

tum -oris *Cal.* 3, 5. spatii post -ora parvi *gest.* 1177 (*cf. v.* 344 spatium per -ora longi, *et Dion.* 111 post spatium decursi -oris amplum: *asc.* 2 postquam Christus -oris implevit spatium sacri venerandum, quod cum terrigenis mansit dignanter homullis). per -ora longa *gest.* 599. post -us parvum *Bas.* 2: (*cf. Mar.* 83 non -ore parvo. 101. breve -us vivere et cito de consumi morte *Sap.* 5, 5. per propriae -us vitae *Agn.* 50 (*cf. gest.* 18. 1514. *prim.* 515). rex regum cunctorum transmutans -ora regum *gest.* 2; denos labentis -oris annos *gest.* 20. succedentium series -orum *Sap.* 3, 22. sentire tunc solidum per -ora regnum *Mar.* 4: (*cf. Agn.* 81). saeculi per -ora cuncta *Mar.* 896 (*cf. asc.* 74. *Agn.* 101). huc sine matre pater cani retro (*ante*) -ora mundi omnipotens genuit *Agn.* 73 (*cf. v.* 374. *Theoph.* 44. *Sap.* 9, 4). ex patre caelesti Christus sine -ore natus, -oribus nostris missum de sede parentis *Theoph.* 299. proprium qui mox post -ora natus mittere virgineum migrans disponit in alvum *Mar.* 24 (*cf. Paul. ad Gal.* 4, 4 ubi res: plenitudo temporum). ex matre natus in -ore *Gall.* 5, 2 (*cf. Sap.* 9, 4). carnem virgineo sub -ore sumeret alvo *Mar.* 219 (*cf. v.* 872. *Agn.* 77). sub -ore noctis, similis (*s. r.* 201) coniugii primo -ore *Mar.* 125. sub -ore festo *Mar.* 84. -ore certo *Mar.* 145 (praedicto *v.* 457. digesto *v.* 446); iuxta id -oris *Gall.* II 5, 1. *Abr.* 9, 2. tunc -oris *gest.* 11. tunc -ore *prim.* 63. -ore ne patrias instante rediret ad oras *gest.* 67 (*in der nächsten Zeit*). -ore, virginis quo suxisti pie mammam *Mar.* 81. -ore, quo regni gessit Pippinus eoi sceptrum, famosus iuvenis stritur partibus illis *Gong.* 19 (*cf. Bas.* 17). -oribus Constantini *Gall.* II 1, 1 (*cf. prim.* 123 iisdem -oribus). -ore iudicii (futuri) *Theoph.* 173. 373. *Bas.* 247. finis instat peccandi -usque nostri discidii *Paul.* 4, 4. -us adesse sibi Christus narrat pariendi *Mar.* 301. qui hic non est -us peccata plangendi

- Abr.* 6, 3 (*nicht die rechte Zeit*; cf. *Sap.* 3, 24 non est -us altercandi, quia instat hora cenandi, et *prim.* 344 hic -us non est hoc discutiendi). en, incipio mori. nunc est -us orandi *Pasn.* 13, 2. *sed aliter*, expectans spe felici -us redeundi flatus atque resurgendi de pulvere pleni corporis *prim.* 577. (non) est -us, ut . . . *Abr.* 6, 1. *Pasn.* 7, 16. 11, 3. 12, 4. sensit dampnanda -us inesse lupa, quo male Gongolfum possunt extinguere sanctum *Gong.* 460. -us, ablato capitis velamine, quis sim, aperire *Abr.* 7, 2.
- tendere] -it (*adultera*) insidias iusto clam nefandas *Gong.* 453 (*Bas.* 77. *gest.* 235 laqueos); gressum ad domum s. Petri concite tetendit *Gall.* 11, 1. tecum pariter -am ad cubile *Abr.* 6, 6. in aedem *Agn.* 259. -ebat, quo se magus ire iubebat *Bas.* 68. quo -itis tam anhelis? *Dulc.* 13, 1 (cf. *Pasn.* 4, 5). ad pietatis portum, ad se -entes qui salvos suscipit omnes *Bas.* 192. -o ad brachium aeternitatis *Sap.* 5, 13 (cf. 5, 26 ad praemium). non dignatur cum paucis ad interitum -ere *Pasn.* 1, 24. ultra non -o, finem sed provide pono (*sc. scribendo*) *gest.* 1509; ascensum graduum, per quos ad patriam -unt remeare relictam *Mar.* 310.
- tendiculas multorum non devitare convicii *gest. pr.* 8.
- tenebrae] sub noctis *Mar.* 358. *prim.* 195 (cf. v. 222). nocturnae (s. r.). solitae *gest.* 555 (cf. v. 550); requirere, si tunc eclipsis posset consistere solis. ast ubi non solitas sensit magus esse -as *Dion.* 11 (cf. v. 14). carceris in -as vinculum submergere nigras *Pel.* 191 (cf. v. 194. *Dion.* 166 carceris in -as atras). continuae *Mar.* 569 (*de spelunca*). locum turpem miro splendore micantem, -is qui sordebat prius atris *Agn.* 223; errorum -as veterum discindere nigras *Dion.* 115 (cf. *Theoph.* 2 atras). cum -is loeti succumberet atris *Mar.* 119. Egypti -as propria quo luce vetustas mox illustraret *Mar.* 701 *adn.* (*diabolus*) princeps aeternarum constat -arum *Bas.* 50.
- tenebricolis Erebi sub limine iungi *Theoph.* 170 (cf. *Bas.* 73. *Pasn.* 1, 28).
- tenebroso nebulo (*sic*) *gest.* 556.
- tener] istius -erae puellae *Mar.* 272 (*de Maria modo genita: at etiam gest.* 366 caelicolae laeti rege suo -era de virgine nato; cf. *Agn.* 140). agmen (*Gemeinde*) -erum Christo pastore regendum *Pel.* 42 (cf. *prim.* 318 ovile). corpus *Agn.* 276. *Abr.* 9, 3. ne itineris asperitas secet -eras plantas (*Mariae poenitentis*) *Abr.* 7, 15. guttur (*Agnētis*) *Agn.* 405. obsidis -eros insontis stringere nervos *Pel.* 212 (cf. v. 211 puerum decorum); -eram prolis mentem *Bas.* 44. affectus (cordis) *Theoph.* 27. *Agn.* 11. (mentis) amor *Theoph.* 223. *Bas.* 25.
- tenere] *Gall.* a Rautiano comite tentus (*festgenommen*) *Gall.* II 4, 1; urbs, quam satis Hispanii cultam -uere coloni *Pel.* 14. numine cuncta -ens imperioque regens *Gong.* 4. licet imperii -eas decus Octaviani *gest. prol.* 1, 30 (cf. v. 19 culmina regni). sceptrum *Pel.* 58. 203. *Agn.* 320 (caeli). *gest.* 282. producite, milites, producite, quas -etis in carcere *Dulc.* 2, 1; nec mortis vinclis se posse -erier artis *asc.* 17. memoriae fixum -eo *Gall.* 1, 3. corde -ens matris monitum (*at cf. add.*) claustrum faciendi *prim.* 91. non se sic corde -ere *gest.* 223 (*dass er es nicht so schlimm gemeint hat*). tecum facias firmare -endum foedus *gest.* 1158. ut summi pontificis (i. e. dei) curam -eret ovilis *Theoph.* 36. quod -etur in corde *Abr.* 6, 1. licet imperii -earis sollicitandi cura *gest. prol.* 2, 32. speluncam, quam continuae semper -uere tenebrae *Mar.* 569. en vitae libri mortisque -entur aperti *Ioh.* 33. stirpem talem, qualem numquam -uere prophetae, omnes electi post haec non sunt habituri *Mar.* 190. quem tradunt nomen -uisse (i. e. habuisse) Ioachim *Mar.* 53. tanta sui causa quod -uere (i. e. obtinuerunt) bona *Gong.* 332.
- teneritudo] eo, quod vereor, eius (*Thaidis*) -inem aegre ferre diutinum laborem *Pasn.* 10, 4. vincite infantilis -inem aetatae maturi

sensus fortitudine *Sap.* 4, 1. delicatae mentis *Pasn.* 7, 7.
 tenuis] vestis *gest.* 355. cutis *Sap.* 6, 1.
 -es ad aures s. Gongolfi *Gong.* 367
 (cf. r. 369 latebras per artas). qui
 post bella tuis grata dabis famu-
 lis praemia perpetuae -i pro vul-
 nere vitae *Gong.* 17. restat, ut -i
 repetam sermone misellam ganeam
Mar. 529. Musa *gest.* 1484. -em
 scientiae guttulam etc. *Pasn.* 1, 19.
 ter quinque *Mar.* 289. t. mille 456.
 teretem per orbem *Gong.* 295.
 tergum] sacra pulsari crebris sua -a
 flagellis *Theoph.* 306; prolis geminae
 longe pos -a relictas *gest.* 1167.
 terminus minor, maior *explicantur*
Sap. 3, 19. 20.
 terni testes *Dion.* 190. nec semel aut
 binis vicibus, sed -is *Theoph.* 264.
 terra] si respicio -am, pavitat treme-
 facta *asc.* 47. super totam mundi
 tua gloria -am *asc.* 102. proto-
 plasto de -a rite creato *Gong.* 7.
 nec sibi consimilem portaret -a
 potentem *Mar.* 75. speluncam sub
 -a rite locatam *Mar.* 567. sub -a
 foveam facerent fodiendo secre-
 tam *gest.* 539. molem -ae circum-
 fodiendo secare *prim.* 272^a (r. 272^b
 telluris gravem fodiendo scindere
 molem). (columba) descendens
 -am rostro percusserat illam, sub
 cuius lapides latuerunt aggere
 plures *prim.* 268 (*die Stelle*). omnis
 -ae surculus *Pasn.* 12, 6. frigorea
gest. 360 (*sc. tempore hiberno*). cum
 nebula -as nox texerat atra *prim.*
 218 (*at -am gest.* 556). cur dimisso
 vultu -am inspicis? *Abr.* 7, 8 (cf.
prim. 42). in -am cecidit *Bas.* 150
 (cf. *Mar.* 234 *app.* 805. *Gall.* 11, 1.
Abr. 7, 7). in -am subito ceci-
 derunt prona (*simulachra*) *Mar.*
 832 (cf. r. 846); flosculos uteri mei
 tibi, -a, servandos committo *Sap.*
 9, 1 (cf. *gest.* 415). corpus in molli
 gremio -ae, suae materiae, paci-
 fice foveatur *Pasn.* 13, 3 (cf. *Agn.*
 432. *prim.* 293); -as oculis iterum
 lustrando reflexis *Dion.* 73. ut in
 -ae volutes infimis *Abr.* 2, 2 (*opp.*
 inter sidera numquam casura).
 angelica illa, quam in -is egisti,
 conversatio *Abr.* 7, 3 *adn.* (cf. *Agn.*
 453); quae illam -a suscepit *Abr.*

3, 16. Israhel in terra *Mar.* ::
 gentis ad Anglorum -am sat de-
 liciosam *gest.* 75. Tul -a *Gong.* 12.
 in longinquam -am *Mar.* 97 (cf.
Gong. 523 -is remotis, *prim.* 13;
 qui de longinquis -arum venimus
 oris).
 terrenus] -orum nullus tunc tempore
 regum *prim.* 63. domini *prim.* 151.
 180. caelesti, non -o sponso *Sap.*
 4, 3; possessio *Sap.* 9, 7. taedet me
 vitae praesentis, taedet -ae habi-
 tationis *Sap.* 5, 24. escae *Mar.* 12.
 terrere] quid, si suadeam blandi-
 mentis? contempnunt. quid, si
 -eam suppliciis? parvipendunt
Dulc. 2, 2 (cf. *Pasn.* 10, 3). talibus
 et verbis -ebat corda paventis
Theoph. 211 (cf. *prim.* 434 verbis
 acerbis). -uisti nos dictu *Pasn.* 1, 1
 (me monitu *Cal.* 9, 25); fragilitas
 mei cogit me -eri *Pasn.* 7, 12. ne
 -eamini, milites, fallacibus huius
 blasphemae praesagiis. non -emur.
 sed tuis praeceptis parere nitimur
Dulc. 12, 5. minis poenarum *Sap.*
 4, 1. sororum praesentia *Dulc.* 10, 1
 (*sich einschüchtern lassen*). -emur
 sententia apostoli, dicentis: . .
Pasn. 1, 20.
 terrestris] veri sese (*Ioachim*) pastori
 haberi dignum -i carne parentem
Mar. 59. spreto penitus patriae
 caelestis honore, -is tantum pom-
 pae versatur amore *Theoph.* 14.
 spernere -em amorem et castam
 regi mentem servare perenni *Mar.*
 373. nocti -is Christo dominante
 timoris *Mar.* 699 *app.*
 terribilis] iuvenis aspectu -is etc.
Cal. 9, 13. dracones *Mar.* 107. nec
 vice -is metui petiit senioria, sed
 bene mansueti genitoris ad instar
 amari *prim.* 519. pro sceleris tanti
 crimine -i *Gong.* 376 (cf. r. 381).
 moriatur, sitque incola gehennae,
 qui propter alieni invidiam pro-
 fectus recusavit vivere. -a. nihil
 -ius invido, nihil scelestius su-
 perbo *Cal.* 9, 20. 31.
 terrigenas (*opp. caelestes cives*) *Mar.*
 213. cum -is homullis *asc.* 2.
 terror] qui me non -ore cogit, sed
 miti condescensione ad poeniten-
 tiam hortaris *Abr.* 7, 16 (cf. *prim.*
 418). nullatenus ad deorum cul-

- turam potest flecti nec -ore umquam potest frangi *Dulc.* 12, 4. tactus iaculo -oris magno *Mar.* 228. causam -oris recentis *Mar.* 236. -ore gravis percussi corde timoris *gest.* 561 (*cf. prim.* 54). (*terra*) pavitat tremefacta nec mis -oris potis est vim ferre potentis *asc.* 48 (*loq. Christus*). ex -ore ducis tantum nimium tremefacti *gest.* 382. correptus signi nimio -ore stupendi *Agn.* 248 (*cf. Theoph.* 394. *Abr.* 3, 8). non parvus *gest.* 577. magnus *prim.* 51. nec (*velles*) mihi -ores toties praeponere tristes *Agn.* 200.
- tertiö (*zum dritten Mal*) *prim.* 379.
- tertius] -a (*soror*) discutiatur. -am rebellem probabis *Dulc.* 1, 4. 5. -a hora diei *Mar.* 361.
- testari] nunc -aris te verum Christicolam *Gall.* 10, 1; agnum solvendis aptum -ando sigillis *Ioh.* 11. qui, clara voce fatentes, patrem cum nato necnon cum flamine sacro esse deum verum, -antur mox malle mori quam . . *Dion.* 196. in qua (*carta*) spirituum -atur velle nigrorum esse sub aeternis socius (*cf. app.*) per saecula poenis *Theoph.* 127. -atur, deum verum fore iure colendum *Agn.* 251 (*cf. Mar.* 384). Petrum Christo -ante beatum *Theoph.* 258 *adn.* deum signis -antibus almīs *Dion.* 15 *add.* quod -atur orbis Romanus *Sap.* 1, 4.
- testimonium] quia trium -um constat esse verum *II ep.* 5. in -um sui sanctitatis *Gall.* *II* 9, 2.
- testis] te omnipatrem constanti pectore -em invoco, quod . . *Mar.* 134. -is cunctorum consolatorque laborum *Mar.* 615. inspector mentis, -is quoque cordis *Mar.* 721; *i. e. martyr*: *Gong.* 531 (*exanimis*). *Pel.* 271. 288. 353. *Dion.* 190. 244. 248. *Ioh.* 14. constans *Pel.* 409. egregius *Gong.* 512. Christi -em fidelem *Pel.* 297 (*cf. v.* 319). fortis *Dion.* 188. gloriosi -es Christi *Gall.* *II* 9, 1. laudabilis *Pel.* 344. nobilis *Pel.* 280. prosperrimus *Gong.* 509. suis (*dei*) sanctis -ibus *Agn.* 459. stabilis *Gong.* 477. victor *Gong.* 533; in nullo reluctamur, sed -es in omnibus praeceptis parere nitimur *Gall.* 5, 6 (*cf. app. et add.*).
- teter] Corduba locum servat sub fornice -trum, oblitum lucis consignatumque tenebris *Pel.* 193. hostis (*diabolus*) *Bas.* 98 (*cf. v.* 174).
- texenda tibi quia purpura creditur uni *Mar.* 507. membrīs limoso stamine textis *prim.* 534. non nostrae possunt dictando Camenae composito modulīs -ere dactilicis, quantis dilectum signis variaverat istum rex regum *Gong.* 78.
- textus] licet minime necessarium, aliquem tamen conficere -um ex sententiis scripturarum, quas *etc.* *I pr.* 6. vilem ne spernas vilis -um monialis *gest. prol.* 2, 5. huius carminuli -um nimium vitiosi *gest.* 13.
- thalamus] tecta sub ipsius (*Oddonis*) -i regalia duci *gest.* 596; eius (*Christi*) in -um sponsarum more coruscum duci *Agn.* 107 (*cf. v.* 98). intrabo aethereum aeterni regis -um *Dulc.* 14, 3. qui me invitasti ad virgineum tui genitricis -um, in quo tu manifestus es verus deus *etc.* *Gall.* 5, 2 (*cf. Abr.* 2, 5 *lucifluus*).
- thesauros Constantiae erogant *Gall.* *II* 4, 1.
- thorus] ut nec ad -um Andronici iam dudum potuit revocari *Cal.* 2, 4 (*cf.* 3, 5).
- timere] excisus a collegio iustorum et abiectus a consortio deum -entium *Cal.* 9, 29; *inf. Theoph.* 251. *Dion.* 189. *II ep.* 6. *gest.* 325. 500; *a. c. i. Mar.* 720. *Pasn.* 7, 8. *prim.* 322.
- timidus] (*Iesus*) haec responsa dedit -is (*sc. Mariae et Ioseph*) *Mar.* 722. ut quondam -i iunxere lupis latūs agni *Mar.* 748. detulit ad regem Ber. -us rem *gest.* 565.
- timor] viscera discutiabantur -ore *Abr.* 3, 13. ut esses visceratenus concussa -ore *Pasn.* 3, 7. intende, domine, mei timorem, intende, quem patior, dolorem *Cal.* 4, 1. ut levigato -ore incipias vitam sperare *Pasn.* 12, 4. depone -orem *Abr.* 7, 7 (*synon.* pavore concussa corruī). ego commorior prae -ore *Cal.* 7, 2. terrore gravis percussus corde -oris *gest.* 561 (*cf. prim.* 54). magnus *Mar.* 710. nocti terrestis

Christo dominante -oris *Mar.* 699
app. poenalem proicit de corde
 -orem *gest.* 349. esto stabilis in dei
 -ore et permane in eius dilectione
Pasn. 12, 5 (*cf. Gall.* 13, 1 *app.*).
 tinguere] sed nec praesiccam -nxerat
 hinc ligulam *Gong.* 190. solito -nxit
 se fonte novello *Gong.* 279 (*de la-*
vandis manibus; cf. r. 235). quae
 iactando -nxit se, triste dolendo
 exuitur -ncti pellicula brachii
Gong. 415. 416 *app.* sacra -ncti
 baptismatis unda *Pel.* 334 (*cf.*
Theoph. 6. *Dion.* 36. *Agn.* 33. 166.
Gall. II 9, 1; *prim.* 56). sacrato
 crismate -nctum *Pel.* 245.
 tinnitus] ubi -um dando promissio
 laeta aures personae intrat in
 exiguae *Gong.* 113; nec levis -um
 responsi recepi *Abr.* 3, 12. (ut cre-
 diti talentum ingenioli) sedulae
 malleo devotionis percussum ali-
 quantulum divinae laudationis
 referret -um I *pr.* 8.
 tinnulae sonitum vocis *Dulc.* 3, 1
 (*cf. Pasn.* 7, 14).
 tironem refovendo suum *gest.* 62 (*deus*
Brunonem 'oblatum'). pueri -onum
 sorte potiti *Gong.* 227 (*Pagen.*).
 tirocinium] gestiens illam Christo
 disponere eiusque tyrocinio man-
 cipatum iri *Abr.* 1, 5.
 titubare] (*popellus*) rudem meriti
 sanctum -at fore tanti, illius ut
 causa fierent miracula tanta *Pel.*
 370 (*cf. app. et add.*).
 titulus] hanc ipsam (*aram*) -is de-
 cernens congrue pictis ignoti sub
 honore dei debere sacrari *Dion.* 21.
 extraxitque solo (*baculum*). parva
 remanente caverna, post haec con-
 spicuum ut fieret -um *Gong.* 246
 (*at cf. app.; 'Kennzeichen'*). (*ut*
verba mea) -o signata tui vene-
 rando despectus nimia meriti tue-
 antur ab aura *gest. prol.* 2, 37.
 nec nostrae nec deorum fortitu-
 dini -us debetur triumpho *Gall.*
 10, 1 (*cf. gest.* 314 *clarus*). mortua
 in tumulis ossa variis fulgent mira-
 culorum -is *Gall.* II 9, 2. signo-
 rum -is crebro glorificata coruscis
Dion. 264.
 toga regali comptus (*Pelagius*) *Pel.*
 226.
 togatos socios *Pel.* 223 (*cf. toga*).

tolerabiliter] difficultas cuiuscumque
 laboris -ius fertur, si . . . *Gall.* I, 4
 tolerantia] quo eandem -ae per-
 verantiam, quam praestitit Fidei.
 praestet et Spei *Sap.* 5, 10 (*cf. 5. 11*).
 parate ad -am futuri certamina.
Sap. 5, 14.
 tolerare] ad -andas passiones *Sap.*
inscr. (de martyribus). ipsa, quae
 vos -atis, me urget passio *Gall.*
 9, 2 (*cf. passio*). fragilis -ans pa-
 tienter honoris damnum *Theoph.*
 62. quicquid dedecoris accedit
 levius -o, quia . . . *Dulc.* 14, 1. quae
 pie peccantes dominus -at bono-
 omnes *Theoph.* 402 (*cf. Cal.* 9, 1).
 tollere] -unt in caelum laeti praer-
 conia laudum *Agn.* 342. laudibus
 virum -unt super aethera dignum
Gong. 331. (*angeli*) animam bland-
 suscipiunt laetique per aera -unt
Agn. 416. dum subito cuncti, tant.
 signo tremefacti. -unt mirantes ad
 superos facies *Gong.* 234. sublati
 ocellis *Mar.* 122. angelus altari-
 fumo sublatus pergit ad astra *Mar.*
 208. ocius expirans animam mar-
 tir -itur ex aura vegetiturque per
 astra serena *Gong.* 443. summus
 sublatus honore *prim.* 12. plu-
 aequo -it se mente superba *Theoph.*
 139; summas virgas -endo sacerdos
 gaudens cunctorum *Mar.* 442. cu-
 mihimet socium voluisti -ere ca-
 rum? *Mar.* 109 (*loq. Anna ad*
deum). cur satagis proprium mihi-
 met vi -ere servum? *Bas.* 24 (*loq.*
diabolus). restituens illi sublat
 culmina regni *gest.* 703. omne, quod
 invenit, dextra -ebat avara *gest.*
 496. huius praesumptio verborum
 -enda est suppliciis *Dulc.* I, 1. an-
 gelus ut -at rite tuo ramum de
 vertice summo *Mar.* 735 (*cf. r.* 235).
 qui de vinclis Petrum -ebat He-
 rodis *gest.* 312.
 tonans (*i. e. deus*)] agne -ntis *Gong.*
 291 *add.*
 tonare] altithrono grates resonan-
 -antes *Theoph.* 423.
 tonus fit ex duobus sonis et possidet
 rationem epothoi numeri sive sex-
 quioctavi *Pasn.* I, 12.
 tormentum] nulla timet -a pati per
 nomine Christi *Dion.* 100 (*cf. Sap.*
 3, 23. 4, 1). quanta negando deus

- meruit -a per aevum et quibus in poenis iungi debebat Averni *Theoph.* 159.
- torpere] ne crediti talentum ingenioli sub obscuro -ens pectoris (antro) rubigine neglegentiae exterminaretur I *pr.* 8 (*cf.* II *ep.* 8). ne quem divini ritum cultus violari -ens affectus cordis permetteret eius *prim.* 500.
- torquere] stridet dentibus, sputa iacit, -et insana lumina: nam plenus est daemonio *Gall.* II 8, 1. o milites, ubi sunt lascivae, quae -eri debent, puellae? *Dulc.* 10, 1. nova in dies supplicia multiplicabo. quanto acrius -eor, tanto. . *Dulc.* 12, 2. quo rebellis mater funeribus natarum acrius -eatur *Sap.* 5, 3. (*daemoniacus*) se ipsorum (*martyrum*) precibus -eri fateatur *Gall.* II 8, 1.
- tortor] non ego quidem, sed infirmi -ores deficiunt *Sap.* 5, 8 (*cf.* 5, 21).
- toties] David regem t. de fraude fidelem eripiens Sauli *gest.* 252.
- totus] postquam bis septem -os compleverat annos *Mar.* 404. corpore -o *Mar.* 859. *Agn.* 208 (*cf.* v. 67). -is membris *Abr.* 3, 6. ubi distracto nudatur tegmine -o *Agn.* 215 (*at cf. app.*). digne pro meritis quam -us non canit orbis *Mar.* 27 *adn.* -ius nostri generis *Bas.* 135. -ius instantis pondus curamque laboris *prim.* 289 *app.* huiusmodi ruina -o lacrimarum fonte est lugenda *Abr.* 3, 5. -o (cordis) conamine *Mar.* 66. 439. *Agn.* 110. utitur his verbis -a dulcedine mixtis *prim.* 133. -a virtute refulgens *Mar.* 337 (bonitate *Pel.* 146; *cf.* *Gong.* 47 -a probitate vigentem). fautor -ius bonae voluntatis *Gall.* 13, 3. o insensati et hebetes -iusque rationis incapaces *Dulc.* 13, 2 (*cf. prim.* 300 expers carnalis -ius prorsus amoris). -um se perditioni sponte dedit *Theoph.* 125 (*cf. Agn.* 35. *Gall.* 12, 10. *Cal.* 2, 4. *Abr.* 1, 2. *Pafn.* 7, 4. *prim.* 352 *adn.*).
- tractamen] crebro -ine cordis memor est Aethelheithae, cupiens *etc. gest.* 637.
- tractare] virgineum Zelemi (*obstetrix*) -ans pie partum *Mar.* 593 (*cf. v.* 504); quid faceret tantis, animo -ans, inimicis *Pel.* 100. detestabilem illicite amantium dementiam et male dulcia colloquia eorum, quae nec nostro auditui permittuntur accommodari, dictando mente -avi et stili officio designavi II *pr.* 4. haec linquentes doctis -anda poetis *Gong.* 337 *add.* ubi expergiscens mente, quae videbam, -avi *Abr.* 3, 9. haec -ando secum maerore supremo *Theoph.* 161 (*cf. gest.* 338). triduanae induciae illis ad -andum praestentur *Sap.* 3, 24. si quid -aretis utilitatis. summum igitur utile -avimus, id scilicet, ut non cedamus *Sap.* 5, 2. superna *prim.* 299. quare lactantes tantum -abitis artus in me, virtutem capitis nec mente perennem? *Mar.* 723. virtutem prolis -ando perennem *Mar.* 814. saepe Iob viri normam -ando beati ipse manus manco fuit *Gong.* 61. differo sed vulgo -are, tui miserando, donec sciam te-ne fuisse ream *Gong.* 393. non sua sollicitans, patris sed commoda -ans *gest.* 610.
- tractim rigida necnon cervice superba incedens *Gong.* 181.
- tractus] de -ibus imperialis nominis *gest. prol.* 2, 36 *adn.*
- tradere] qui regum primus nostros -debat in usus regali prius obsequio loca debita multa *prim.* 465 (*cf. v.* 446. 449); Mariam ipsius (*Abiatharis*) proprio sponsam -dere nato *Mar.* 481 (*cf. Bas.* 108. 130 -diderat sobolis servo consortia dulcis. *Sap.* 4, 3 ut vos caelesti, non terreno sponso -derem); tribuni me spreverunt, se -diderunt. hostibus? ipsis *Gall.* 12, 4 (*cf.* 9, 1. 2). (*Christus*) se ipsum -didit suique dilectam animam pro omnibus posuit *Cal.* 9, 24. se quia serpentis iuri -debat avari *Bas.* 146; -didit et natum, semet redimendo, misellum *Pel.* 176 (v. 171 vinclis). militibus, quibus Hirenam -didimus *Dulc.* 13, 1; -damus illas bachantibus flammis *Dulc.* 11, 3 (*cf. Sap.* 5, 24 si in ius Vulcani -detur). (*congesta*) igni -dere et in favillam redigere *Pafn.* 3, 11; donec corpus (*tuum*) -dam sepulturae

Pafn. 13, 1 (*cf.* *Sap.* 9, 3); quo poenis pabulum non -dar amaris *Theoph.* 360 (*cf.* *app.*). supplicio baratri *Dion.* 98. hanc ipsam reverenter ad instituendam -debant abbatissae *prim.* 113. hoc (*coenobium*) rectoris apostolici solum ditioni -dimus ad defendendum pariterque regendum *prim.* 155. accipe nunc Gallos tibi me -dente docendos *Dion.* 132. quam mihi cruciandam -didisti, puellula *Sap.* 6, 1. libellum vobis perscrutandum -didi II *ep.* 11. quis opus ad templi pertingens sacrati -ditur ornatum studiose perficiendum *Mar.* 500 (*constructio ambigua*); quem -dunt nomen tenuisse Ioa- chim *Mar.* 53 (*cf.* *r.* 349. *Gong.* 494. *gest.* 95).

trahere] donec invitus -hitur, turbis glomeratis *Theoph.* 47 *app.* concurrente -hi conventiculo populari *Agn.* 209. (*Christus*) Tartareo suos -xit de carcere iustos *Theoph.* 316. praesul cum sociis iunctus -hitur venerandus ad loca martyrii *Dion.* 204. capite illam sine miseratione et -hentes cum crudelitate ducite ad lupanar sine honore *Dulc.* 12, 5 (*cf.* 13, 1. 2. ut rebellem deorum ad locum turpitudinis -heretis). diversis affectibus (fatigor), gaudio videlicet et metu in diversum -hor II *ep.* 6. exaestuo illas ad mei amorem -here *Dulc.* 2, 2. (*Thais*) non solum sese perditioni dedit, sed etiam perplures secum ad interitum -here consuevit *Pafn.* 10, 2. -he de tetrīs saevi nos faucibus hostis *Bas.* 174. ut Gallicanum post te -hendo ab iniusta intentione revocare digneris *Gall.* 5, 3. (*baculum*) -ctis arripuit digitis *Gong.* 244 (*i. e. intentis*; *cf.* *r.* 207 *add.*). cur suspiria -his, cur mades lacrimis? *Abr.* 6, 4. clara ex stirpe me originem non nego -here *Sap.* 3, 6. die sacra, quae -hit a domino nomen venerabile summo *Theoph.* 384 *adn.* unde moenia omnia materiam possent -xisse petrinam *prim.* 276.

rames] nunc recti -item callis impro- vise incurreret (*viator in saltu*

errans) *gest. pr.* 5. posset ut aereos directo -ite sulcos (*columbae*) cum sociis gradiendo sequi virguncula Christi *prim.* 264.

tranquillitas] quod vovetur in perturbatione, solvendum est in -ate *Gall.* 9, 4.

tranquillus] nox *Mar.* 574. navicula *Sap.* 5, 10. pax *gest.* 1499. o quam -um ridens deduceret aevum fortunata satis nostrae resp. gentis *gest.* 163. quicquid -um mentis reor vulnerare posse *Sap.* 1, 1.

transcendere] Iesus, assumptus caelos qui -it super altos *asc.* 12. angelus astrigerum postquam -it Olympum *Mar.* 226.

transcurrere] quanta celeritate asperi difficultatem itineris -imus *Abr.* 8, 1. regalium multiplicitatem (*cf. app.*) gestorum *gest. pr.* 6 (*cf. totam imaginem*).

transducere] dux pius insomnem coepit -ere noctem *Gong.* 223.

transferre] hunc quia -ferri ramum per sidera iussi *Mar.* 808. omnia sunt hinc ecclesiae -lata locanda novella *prim.* 295. (*deus*) iussit Francorum -ferri nobile regnum ad claram gentem Saxonum *gest.* 1; ut suum (*cf. app.*) nostrae fragilitatis metaforice -feram in deum *Pafn.* 1, 2.

transformare] quo ipsum (*crediti talentum ingenioli*) tamen in aliquod saltem extremae utilitatis -aretur instrumentum I *pr.* 8.

transgredi] nec -iar quicquam de vestris iussis *Theoph.* 357 (*cf. Duk.* 13, 2).

transigere] vix -actis puerilibus annis *Pel.* 147 (*cf. Agn.* 42 *add.*). octies spatium -egit quinque dierum illic *Theoph.* 197. his ita -actis *Mar.* 474.

transilire] -iens viae citius duo milia durae venit adusque locum *etc.* *Dion.* 234 (*de Dion. decollato*). ex cuius flammea facie candentes in bustum scintillae -iebant *Cal.* 9, 11.

transire] cum -issent spatium triginta dierum *Mar.* 243 *app.* ceu reginam regnum -ire per amplum *gest.* 463. templa arbitror -eunda et limina apostolorum supplici confessione esse intranda *Gall.* 10, 1 (*cf. gest.* 368). -it (*i. e. superat*)

- meritis almitiem generis *Gong.* 32. quanto velocius praeposita investigando satagimus -ire *Pafn.* 1, 13. ad astra (i. e. *mori*) *prim.* 317. 576; tres mansurni poenitentiae Thaidis -iere *Pafn.* 9, 1 (cf. *Mar.* 243 *app.*).
- transitorius] formida perpetis crudelitatem gehennae et desine -a pertimescere *Pafn.* 7, 12.
- transmigrare] si placet, hinc vetulum me -are colonum *Gong.* 127. superna favente gratia -abis ad astra *Pafn.* 12, 5.
- transmittere] trans mare legatos -sit gentis ad Anglorum terram *gest.* 74 (cf. *v.* 112). illi missum (i. e. *nuntium*) secretum *gest.* 518. -tens caelo, quam subtraxit male mundo *Agn.* 409. his -ssis, constant quia cognita cunctis *Mar.* 540.
- transmutare] (*deus*) per se cunctorum -ans tempora regum *gest.* 2; nisi renatus in Christo merear in melius -ari *Cal.* 9, 16. tuo monitu, tuo magisterio a gentili in Christianum, a nugace in castum -atus virum *Cal.* 9, 17. a nequam intentione -atus *Cal.* 9, 27.
- transvehere] (*angeli*) animam blande suscipiunt laetique per aera tollunt, inde -ctam celeres super aetheris ignes ducunt astrigeram sponsi caelestis in aulam *Agn.* 418.
- tremefactus] in terram proni consternuntur -i *Mar.* 805 (cf. *v.* 150. *Gong.* 257). custodes narrabant factum comiti nimium -i *gest.* 559 (cf. *prim.* 200). membris -a solutis *Bas.* 150. ex terrore ducis tanti nimium -i *gest.* 382; si respicio terram, pavitat -a, nec mis terroris potis est vim ferre potentis *asc.* 47.
- tremendus] maiestas (*dei*) *Pafn.* 7, 13. solium *Theoph.* 218. nomen eius *Pafn.* 8, 3.
- tremere] denique lictores regalia iussa -entes mox Christi testem gladio secuere fidelem *Pel.* 296.
- tremulus] ulnis exceptus -is iusti Symeonis *Mar.* 676.
- trepidare] ne -etis, ne formidētis *Gall.* 9, 3 (cf. *prim.* 53 *app. add.*). nullo metu -antem *Agn.* 145. palatium intrare non -o *Sap.* 2, 1 (*syn.* non formido; cf. 5, 10). minis nimium -ans super istis *Agn.* 193.
- ne formides tyranni minas, ne -es ad poenas *Sap.* 5, 26.
- trepidus] affatu blando -am refo-
vendo *prim.* 52.
- tres *Mar.* 67. *Pel.* 378 (cf. *Theoph.* 247. 377. 433. *Bas.* 196).
- tribuere (i. e. *dare*)] (*pauperibus*) vestes et victum dextra -it bene larga *Theoph.* 21. largiter pretium nautis -it superauctum *Pel.* 356. quo (*unum solidum*) stabulario pro mercede -am *Abr.* 4, 6. qui pius urbicolis -it bona talia nostris *prim.* 530. qui post dura suis -it certamina iustis testibus aeternae clementer praemia vitae *Agn.* 458. si meritis -eretur, gratia non diceretur *Pafn.* 12, 5. qui nobis clemens talem veniae -it spem *Bas.* 262. maxillis meis alapas -ēre malignis *asc.* 43. exemplum nobis -ēre salutis sperandae multi *Theoph.* 242. divisae divino numine flammae virgineis -ēre locum pedibus spatiosum *Agn.* 364 *app.* ut nulli ad nos -atur facilis accessus *Abr.* 7, 1.
- tribulus] vepribus et -is *Gong.* 172.
- tribunal] ante -al iudicis *Sap.* 4, 4.
- tribuni et centuriones *Gall.* 7, 2. -i cum suis legionibus advenere *Gall.* 12, 3. cf. *Gall.* 9, 1 bis. 12, 4. 9.
- tribus] inter -us Israelis duodenas *Mar.* 432.
- tributarius] facite vos -os imperatoris *Gall.* 9, 3.
- triclinium (i. e. *cubiculum*)] pandere triclynium militibus suum *Gong.* 234. ecce -um ad inhabitandum nobis aptum *Abr.* 7, 1.
- triduanæ induciæ *Sap.* 3, 24. 5, 2.
- triduum] per -um *prim.* 548. post -um *Theoph.* 347.
- triennium] ante hoc -um *Pafn.* 10, 2 (cf. *Abr.* 6, 4). per hoc -um *Pafn.* 12, 1.
- trigintā dierum *Mar.* 243.
- trinitas] perennis *Sap.* 5, 27. sancta *Gall.* II 9, 1. summa *Pafn.* 8, 3. veneranda *Cal.* 9, 26. in unitate -atis *Gall.* 13, 7 (cf. *Pafn.* 13, 4).
- trino caelestem venerantur munere regem *Mar.* 655. -a nostri resuscitatio *Cal.* 9, 26. rerum -am machinam *Gong.* 6. 292. *Agn.* 392. deitas *gest.* 25 (*elocutio parum orthodoxa*). fidei dogmate -ae *Gong.* 39. sub nomine -o *Mar.* 224. *Agn.* 391.

triplex] num -ici infortunio adeo infelix effectus es, ut . . ? *Cal.* 9, 12.
tripudiare] haut minus -o tui visu quam tu mei adventu *Pafn.* 10, 1.
tripudium perenne *Sap.* 5, 30 (*i. e. beatitudinem aeternam*).
triste dolendo *Mar.* 106. *Gong.* 374. 415.

tristificus] ratio (*s. r.*) *Dion.* 65; antrum *Dion.* 174. *Agn.* 258. 292 *app.*
tristis] *de hominibus*: *Mar.* 95 (*syn. maerens*). 110 (*syn. semper dolenti*). 535. *Theoph.* 274. *Dion.* 53. *Agn.* 313. *gest.* 190. non modicam -is conversus in iram *Pel.* 276. coeperunt discere -es causam terroris turbata mente recentis *Mar.* 235. ne moriar -is, languens per taedia cordis *Bas.* 109. solito -ior *Gall.* 2, 1. *Sap.* 6, 1; tis -is compunctio cordis *Theoph.* 350. mens *Gong.* 423. *Dion.* 66. pectus *gest.* 269. 438. -ior sermo *Abr.* 6, 4. diecula *gest.* 395. post -ia tacta piaci *Theoph.* 403. sol, deposito radii splendore sereni, exequias domini celebrat famulamine -i *Dion.* 5. fel -e lacu dulce satis fieri (*fecit deus*) *Gong.* 290. agmen (*Christicolarum*) iussum perversi respuit mox -e tyranni *Pel.* 43. lupanar *Agn.* 220. sponte prior mortis subii discrimina -is *asc.* 61. nefas *Gong.* 371. sitis *Mar.* 790. terrores *Agn.* 200.

tristitia] anxietate cordis fatigor gravique -a afficior *Gall.* 2, 1. qui -ae studuit sprete pietate *Dion.* 60. haec cum -a dicebat continuata *Bas.* 159. maxima -ae portans solamina tantae *Mar.* 141 (*cf. Pafn.* 11, 3). -as rumpe *Abr.* 7, 10. -am pellet de pectore cunctam *Theoph.* 63. ipsum -am cogunt deponere tantam *etc. gest.* 306. si (*i. e. non*) sine -a *Abr.* 3, 11. -ae causa *Dion.* 52. *Sap.* 6, 1. prae -a atque execratione illiciti amoris in domino mortuam *Cal. inser.* (*cf. 9, 2*). si quando ex -a hac convalescam *Cal.* 5, 2. postquam evigilans huius solamine visionis temperabam -am prioris *Abr.* 3, 11. iustum de -a liberandum *gest.* 303 (*de angustia Vulg.: cf. adn.*). (*snis*) faciens -am neenon nimium cordis cruciatum eius in abscessu *gest.* 400. secretum

cui -ae monstravit amarae *Bas.* 4. (*cf. Dion.* 47. *gest.* 618). gravi-
Gall. 2, 1. *Cal.* 9, 21. tanta *Mar.* 141. *gest.* 306.

triumphalis] post (*Christi*) -em sanctamque, piam quoque. mortem *asc.* 7.

triumphantium (*militum dei*) victoria (tanto) gloriosior *II pr.* 5.

triumphator saeculi (*heremita*) *Abr.* 1, 3. Christe, -or diaboli invictissime *Sap.* 5, 13.

triumphus] frequens successus -orum *Gall.* 2, 2. titulus -i *Gall.* 10, 1. *gest.* 314 (tanti). † offert semper sed ab hoste -um *Gong.* 75 (*cf. app.: adiectiva occurrunt haec*: antiquus, *cf. s. r., gest.* 140. clarus *gest.* 614. famosus *Pel.* 9. magnificus *gest.* 138. magnus *Mar.* 50. optatus *gest.* 278. praeclarus *Pel.* 189. summus *Mar.* 798. tantus *Pel.* 122. *gest.* 299. 314). pacem regnique -um *prim.* 59; *spir.*: sui signo denanda -i *Agn.* 422. locus, in quo hostem sequitur -us *Abr.* 8, 2 (*cf. Pafn.* 1, 28. 7, 15). perpetuus *Pel.* 1.

truncare] capite -etur *Sap.* 5, 1. -atum pontificis corpus morienti- (*i. e. mortui*) *Dion.* 225.

truncus] corpus, quod -um miser capitis iacet absque decore *Pel.* 30. tubae clangore sacratae *asc.* 131. tueri] deus nos -eatur *Dulc.* 4, 1. (*Gerberg*) orbatum sui dimisit orbi sorori Christinae procurandum sancteque -endum *prim.* 435. malle mori, legem quoque morte -er vivere quam stulte sacris famulando novellis *Pel.* 44. caelestis sponsus -eatur te ab omni fraude diaboli *Abr.* 2, 8; *pass.*: sanctorum quorum omnis coenobii constructio possit honori apte signari, sacri meritisque -eri *prim.* 151. (*querusticitas mea*) titulo signata tu venerando despectus nimia meritis -eatur ab aura *gest. prol.* 2, 3. *schaenen*: quem semper mente fideliter in terris colui, cupiens sine fine -eri *Agn.* 453.

tugurium] foedo sordidoque habitum (ta)tum ire in -o *Pafn.* 7, 13.

tumere] dum -uit fastu licito iactantius isto *Pel.* 91. mens -et superbia *Sap.* 5, 8.

- tumidus] undae *Gong.* 249; viscera, pridem laetitia (i. e. libidine) quae fuerant -a *Gong.* 470. capturus populum Marte satis -um *Gong.* 84.
- tumulare] decet, ut -etur honorifice *Cal.* 5, 3. extinctum corpus nisus populorum ipso rite loco -atur (*dep.*, cf. *app.*) honore supremo *Theoph.* 438.
- tumulus] supra gentilis -um *Bas.* 65 (*versuum ordo turbatus et incertus*). cf. *Gong.* 570. *Pel.* 321. 363. *Dion.* 242. 254. 263. *Gall.* II 9, 2. *Cal.* 8, 1. *gest.* 417. *prim.* 553. 579. decus patriae -i sine sordet honore *Pel.* 340. marmoreus *Gong.* 502 (*quamquam id abhorret a propria notione*). dignus *Pel.* 316. sacer *Gall.* II 8, 2 (*pl.*). venerandus *Gong.* 493.
- tunc v. *ind. metr.*
- tundere] pugnis (eum) -amus *Dulc.* 6, 1.
- turba] in mediam procedere -am *Mar.* 466. multa *Gong.* 395. -is glomeratis *Theoph.* 47 *app.* cruenta *gest.* 264. fidelis (*gläubig*) *Pel.* 354. 406. *Bas.* 251. *Dion.* 239. inculta (*aegrorum*) *Gong.* 311 (cf. v. 505). omnis nostrarum collectim -a sororum pergit *prim.* 387. fortis legionis *gest.* 571; (*Liudulfus*) collectim proprias iussit praemittere gazas ipsius et faciem -am (*Tross*) praecedere totam *gest.* 1174.
- turbare] medico limpham -ante superno *Gong.* 317 (cf. v. 324 pede piscinulam). nostrum serenum *gest.* 167. gentem -ando ferocem *gest.* 618. (*diabolus*) regni rectores -averat omnes *gest.* 733. si te -at facinus *Theoph.* 275. his rex -atus secreta mente profanus *Mar.* 642. non -ari cordis rogitabo fidelis vestri secretum *asc.* 68. -ata mente *Mar.* 236. 713 (*de draconibus*). -ato pectore *Bas.* 172. *Agn.* 350.
- turgenti fastu non tamen erigitur *Gong.* 54.
- turgescentibus serpentinis morsibus *Cal.* 9, 30.
- turibulum] hic iuxta sacram cum -o stetit aram et tulit incensum *Ioh.* 21.
- turificare] conquinisce -ando magnae Dianae *Sap.* 5, 17.
- turma (*sing. Mar.* 198)] iussit collectis vulgus concurrere -is, armorum variis instructum signis *Pel.* 115. -as ducendo preibat *Gong.* 83. circumdiffusis custodum -is *gest.* 510. esset ab adversis circumdatus -is *gest.* 257; quo bonus errantem pastor ovem -is proprii iunxisset ovilis *Bas.* 231. adiunctus -is caelesti sede receptis *Pel.* 311 *add.* angelicae consortem -ae *Mar.* 198. -is addita virgineis *Mar.* 44. *Bas.* 118 (cf. *Agn.* 440).
- turpis] sub obscenae latebris aedis, in qua criminibus -es gaudent mulieres *Agn.* 189. virginis ut stabilem donis corrumpere mentem, illius et -i coniungere posset amori *Agn.* 56. aedes *Agn.* 245 (*de lupanari*; locus v. 222). totius nostri generis confusio -is *Bas.* 135 (cf. *Agn.* 192). -ia lascivarum incesta feminarum II *pr.* 3. quae inhonestas -ior, quae turpitudine maior, quam ut . . ? *Dulc.* 1, 7. sonitum -i modulamine factum, profari nostram quale pudet ligulam *Gong.* 575 (i. e. *peditum*). -e, si pateris *Gall.* II 1, 1.
- turpiter peries *Bas.* 124. faciam te ad lupanar duci corpusque tuum t. coinquinari *Dulc.* 12, 3. victus *Dulc.* 14, 3.
- turpitudine] quae inhonestas turpior, quae -o maior, quam ut . . ? *Dulc.* 1, 7. haec miranda praenitet pulchritudine et horrenda sordet -ine *Pafn.* 1, 23. ut rebellem deorum ad -inis locum traheretis *Dulc.* 13, 2.
- tus] -re numen placare deorum *Agn.* 184. marmora, quae princeps (*Saracenorum*) supplex veneratur -re Sabaeo *Pel.* 66. aureum simulachrum Iovis, cui -ra gratis imponere debetis *Gall.* II 7, 1.
- tutamen] coenobio praebere ipsius auxilii -ina certi *prim.* 518.
- tutus] in -is firmisque locellis *gest.* 627. loca praesidii -issima certi *gest.* 522. Christi munimine -us *gest.* 386.
- tyrannus] ne formides -i minas *Sap.* 5, 26 (cf. 4, 5, *de imperatore pagano*). perversus *Pel.* 43 (*rex Sar.*). sacrilegus *Agn.* 383 (*iudex paganus*).

- uber] -eribus castis de caelo iure repletis *Mar.* 599. quod sugentes -era in cunabulis didicimus *Sap.* 4, 3. suspensus matris -eribus geminis *Gong.* 42. fortunata suam dum sumpsit ab -ere natam ab-lactando piam genitrix de more Mariam *Mar.* 281. genitricis ab ubere *Mar.* 54 (nutricis *gest.* 1503, *de rege*).
- ubi, ullus *r. ind. gramm.*
- ulnis exceptus tremulis iusti Symeonis *Mar.* 676. illos praecipue tenero sed mentis amore diligo, consolor, propriis amplector et -is, quos . . *Theoph.* 224 (*loq. Maria*).
ulterior] (*Ioseph*) aetatis non immemor -oris *Mar.* 477; Hrotsvit Gandeshemensis ultima ultimarum sub huiusmodi personae dominio militantium *gest. pr.* 1. dic vale ultimum tuae filiae *Sap.* 5, 13.
- ulterius progredi *gest. pr.* 5. diffamare scelus nec placet u. *Gong.* 380.
- ultio] (*Iulianus*) divina perculsus est -one *Gall.* II 8, 2 (*cf. Dion.* 83). Sisinnium comitem dirigam ad -onem exercendam *Dulc.* 9, 1. ultra non parcam, sed meritam -onem inferam *Sap.* 5, 18. imperialis iussio et congrua satis -o *Sap.* 5, 22.
- ultra maturetis *Gall.* II 5, 7.
- umbra] cara palmae sub -a *Mar.* 754. arboreas -as noctisque tenebras *prim.* 222. ortus cum nigras noctis sol expulit -as *Bas.* 232.
- umbratilis honoris *Theoph.* 94 (*cf. p. XII³⁹*).
- umbrosis collibus *prim.* 187.
- umerus *r. humerus.*
- unquam *r. ind. gramm.: negationes.*
- una discipuli sancto cum praesule bini *Dion.* 223.
- unanimiter *Gall.* 5, 5. *Sap.* 5, 1.
- unda] -as fonticuli fluitantes gurgite dulci *Mar.* 786. -ae frigoreae *Gong.* 407. grandisonae *Pel.* 325. refluae (*Oceani*) *gest.* 135. saevae *gest.* 287. vasta -a *Pel.* 291 *add.*; baptismatis *Pel.* 334 (sacra; *cf. asc.* 27). *Theoph.* 6 (sacrata). 113. *Agn.* 166 (pura); effusa sanguinis -a *Bas.* 140. en, pro fonte sanguinis -a erumpit lactis *Sap.* 5, 9; flammivomis alte surgentibus -is *Pel.* 400 *app.*
- unde *r. ind. gramm.*
- undique lecti *Mar.* 544 (*cf. r. 751* *Gong.* 303. *Agn.* 235). u. permultae mox confluxere catervae *prim.* 354 (*cf. r. 539*). ingentes obstantes u. rupes *Pel.* 287. (flammae) circumstantem lambentes u. plebem *Agn.* 367. fuerat pax u. nostris *gest.* 186. cum solus esset ab adversis circumdatus u. turmis *gest.* 257. tunc rex Italicum peragraverat u. regnum *gest.* 683. u. silvestris pergyrum vallis ordine disposito cernuntur lumina plura *prim.* 219.
- undiquesecus circumdamur *Gall.* 9, 1 (*cf. 12, 3*). orbis Romanus, qui c. Christianae caedis sorde est infectus *Sap.* 1, 4.
- undisono murmure *Gong.* 162.
- unguentum] caput regali -o (*i. e. crismate*) delibutum *Dulc.* 1, 6.
- unguitur in regem *gest.* 131.
- ungulis lacerari *Sap.* 5, 22 (*instrumento tortoris*).
- unicus] natus dei *Mar.* 867. progenies divinitatis *Cal.* 9, 13. *sc. subst.:* -e dei *Pafn.* 11, 3. -u patris *Bas.* 187. altithroni *Theoph.* 448; *de hominibus:* filius (*Terrentiani*) *Gall.* II 8, 1. -a feminei sexus proles fuit illi *Bas.* 23 (*cf. gest.* 445 -a feminei quae spes sexus fuit illi). spes -a patris *Bas.* 111. gentis *Pel.* 339. o Karitas suboles inclyta, spes uteri mei -a *Sap.* 5, 29 (*sc. extinctis sororibus; cf. 5, 26*).
- unigenitum dei filium *Abr.* 9, 6; dei -us idemque virginis primogenitus *Cal.* 9, 23 (*cf. Abr.* 7, 2).
- unitas] unus Christus, nec diversitate naturarum -atem personae dividens, nec -ate personae diversitatem naturarum confundens *Sap.* 9, 4; in -ate trinitatis *Gall.* 13, 7. *Pafn.* 13, 4; *mathem. (die Zahl 1)* *Sap.* 3, 18 (insecabilis). 21 (indivisibilis).
- universale vitiorum I *pr.* 9.
- universitatis creatore *Sap.* 5, 3. dominus *Sap.* 9, 9.
- universae animalis species *Pafn.* 12, 5. cuius dispositione consistunt et moderantur -a *Gall.* 5, 3 (*cf. Agn.* 321).

unus] cur -am excipis? *Dulc.* 10, 1. qua (*tribu*) designata prae cunctis -a *Mar.* 434. utrum est -a (*musica*) an plures? *Pasn.* 1, 10. ut idem, quod accidit -i (*musicae*), non deest alteri *Pasn.* 1, 10. duplam coronam, -am martirii fratris de caede peracti, atque magis nitidam pro virginitate secundam *Mar.* 396. -um cor -aque anima *Abr.* 1, 2. o me felicem, si -um scirem! quid -um? eius responsum *Gall.* 4, 2; *praecipue de uno deo*: te, Christe, cum patre et sancto spiritu regnantem -um deum *Gall.* II 7, 2. cui -i devotio orationum debet offerri *Pasn.* 7, 14 (*cf. prim.* 423). patrem cum nato necnon cum flamine sacro esse deum verum solumque perenniter -um *Dion.* 195 (*cf. s. v. solus, et Agn.* 318); cum vinculum Christi amoris in -ius nos societate coniungat religionis *Gall.* 13, 4; palatinus pelvem manibus tulit -us *Gong.* 261. magum -um *Bas.* 41.

unusquisque *v. ind. gramm.*: *pron.*

urbanitas] pomposis facetiae -atis eloquentiis *gest. pr.* 8 *app.*

urbicolae huius civitatis *Pasn.* 2, 1. Romani -ae *Gall.* 10, 1. qui pius -is tribuit bona talia nostris *prim.* 530 (*i. e. monialibus?*); *nomen Harstero ad Walth. Spir.* II 45 *incognitum*.

urbibus appositis *Mar.* 819 (*am Meere liegend*); Salem *Mar.* 637 (*i. e. Ierusalem*; famosa). Bethlem *Mar.* 546 (patria; *cf. v.* 681). 548. Sotinen -em Egypti magnam *Mar.* 825 (*cf. v.* 841). Corduba *Pel.* 13 (augusta; *cf. adn.*). 47 (praedives; *cf. v.* 102). 204 (felix). 281. 286 (famosa; *cf. v.* 348). 351. 366. *Adana Siciliae urbs intellegitur Theoph.* 98. Athenae *Dion.* 25 (-is primus). 30. Paris *Dion.* 142. Roma *Agn.* 27. 43 (praefecti -is). *Gall.* 11, 1. *Sap. inscr.* 1, 3. 8, 2. *prim.* 167. Ostensis *Gall.* 13, 7 *app.* *Regium intellegitur gest.* 520 (muris -em structam bene firmis). 584. Papia *gest.* 646 (populosa). regalis (*Quedlinburg?*) *gest.* 351.

urere] flammae perdunt carnifices -endo primitus omnes *Agn.* 366. in madidis audax ardebat arenis,

-itur et flammis acriter aequoreis *Gong.* 410 (*verbrüht sich*); servili lupa -itur igniculo *Gong.* 458.

urgere] ipsa, quam toleratis, me -et passio *Gall.* 9, 2. quantis tunc angustiis -ebatur constantia tui pectoris *Gall.* 12, 5. si tis praeccepto non -erer metuendo *gest. prol.* 2, 11. sperans (se) teneram merito debere puellam saevis ad cultum poenis -ere deorum *Agn.* 141 (*cf. Dulc.* 8, 1). caesaris imperio tunc haec -ente superbo *Pel.* 224. nostri blasphemus -et cultus cruciandos subdere mox morti, ferro iugulosque forari *Pel.* 257 (*cf. Mar.* 543, *a. c. i. pass.*).

usitatus] mihi quondam -ae abstinentiae *Abr.* 6, 3.

usque *v. ind. gramm.*

usurpare] castella, quae G. sibi obtinuit, decrevimus intrasse tuaeque servituti -asse *Gall.* II 2, 1.

usus] visus (-us) caecis, linguae quoque mutis . . donatur *Dion.* 246 (*cf. app. et add.*). qui terrenae -um possessionis relinquerent *Sap.* 9, 7. ortus sui respondens nobilitati moribus egregiis -uque suae probitatis *prim.* 8. ut -um (*cf. app.*) nostrae fragilitatis metaforice transferam in deum *Pasn.* 1, 2; quicquid nonnarum deposcere sciverat -um *prim.* 506 (*cf. v.* 304). (*abbatissa*), quae -ibus nostris quaestum superaddidit amplum *prim.* 479. qui regum primus nostros tradebat in -us regali prius obsequio loca debita multa *prim.* 465 (*sing. v.* 444). dedam illud (*sc. Drusianae corpus*) tuis -ibus *Cal.* 6, 2. tunc -u digitos operis laxaverat albos *Mar.* 362.

usya] si velis nos enarithmum agnoscere, dic primam -am *Cal.* 2, 2 *adn.*

uter] utribus in nostris quia nec est guttula fontis *Mar.* 767.

uterinae sorores *Sap.* 5, 14.

uterque] sexus *Pel.* 377. utriusque eventu fortunae (*sc. secundae aut adversae*) *Cal.* 2, 1 (*cf. Abr.* 8, 1 casu). dignus utraque morte *Cal.* 9, 32 (*et temporali et aeterna*). quia utrumque nefas esse non ambigo, et . . et . . (*inf.*) II *ep.* 6 (*cf. Cal.* 9, 31).

aterus] qui te in meo -o vivificavit
Sap. 7, 2. flosculos -i mei *Sap.* 9, 1.
 spes -i mei unica *Sap.* 5, 29.
 uti] -itur ut socio proprii domini
 nato *gest.* 158 (*als Genossen*). do-
 mini natae complexibus -i *Bas.* 90
 (*cf. Agn.* 106, *Dulc.* 4, 2). amplexu
 dulci sperans se virginis -i *Agn.*
 260. parce, et -ere, ut libet, nostra
 servitute *Gall.* 9, 3. non desunt,
 qui -entur inventa (*mammona*)
Pafn. 3, 10. quod post non uti
 donis deberet honoris condigni
 (*Liudolfus*) *gest.* 746. habeto pa-
 cem cum illo (*Iuliano*) et -ere eius
 gratia *Gall.* II 7, 1. quo possis
 -i eius (*Dianae*) gratia *Sap.* 5, 4;
 illius regni (*sc. aeterni*) mercede
 perenniter -i *prim.* 590 *app.* bravio
 duplicato *Agn.* 426; -ere, quantum
 libet, nostro colloquio *Cal.* 1, 1. -i
 colloquiis eius quaerens manifestis
prim. 328. ratione vicens, cunctis
 quoque sensibus -ens corporeis
Agn. 161. quod Christiani libero
 -untur arbitrio *Gall.* II 1, 1 (*cf.*
Abr. 2, 7). recta prorsusque lauda-
 bili discretionem -eris, si . . *Abr.*
 3, 17. -itur his verbis *Mar.* 815.
Bas. 81. *prim.* 133 (*cf. Agn.* 316. 372
 hoc -ens in fronte precis modu-
 lamine laudis; *gest.* 269 praedicti
 regis lacrimans mox -itur orsis).
 utilis] si (*i. e. non*) est -is nostri
 congressio cum tantis *Gall.* 9, 1.
 sperne praesens -e *Sap.* 5, 29 *adn.*
 si quid tractaretis utilitatis. sum-
 mum -e tractavimus, id scilicet,
 ut non cedamus *Sap.* 5, 2.
 utilitas] in aliquod saltem extremae
 -atis instrumentum I *pr.* 8. qui
 gentilium vanitatem librorum -ati
 praeferunt scripturarum II *pr.* 1.
 ubi nihil -atis inesse deprehendi
Gall. II 5, 4 (*sc. in fide Christiana*).
 si quid tractaretis -atis *Sap.* 5, 2.
 utinam] o u. ! *Gall.* 2, 5. o u. prae-
 valeret suasio *Gall.* 3, 1.
 utique] in hoc u. non consentio *Sap.*
 3, 23.
 utrum *v. ind. gramm.: interrog.*
 uxores procerum *gest.* 393.
 vacare] reliquum vitae in dei ob-
 sequio -are *Gall.* 9, 4 (*cf.* 13, 7);
 compunctioni *Abr.* 8, 2. meae con-

fabulationi *Abr.* 1, 1 (*crebris*) hym-
 nis *Theoph.* 225. *Dulc.* 3, 1. precibus
prim. 250. sese iam posse -are tanto
 liberius studio Christi famulatus
Theoph. 64. sacris studiis *Gong.* 6.
 (*ubi moniales possent*) -are
 sancti famulamine sponsi *prim.* 7.
 (*cf. ind. metr.: abl. pro dat.*).
 vacat] si -et aequales meritis pro-
 tendere laudes *Gong.* 333.
 vacillare] regalium multipliciter.
 gestorum nutando et -ando aeger-
 rime transcurri *gest. pr.* 6.
 vacuare] viribus propriis nervos pe-
 nitus -atos *Pel.* 154 (*de sene*).
 vacuus] -as implens latratibus auribus
Bas. 243 (*cf. Gong.* 248. 263). lucella
Theoph. 144 (*cf. Gong.* 149 me -um
 tanti meritoque dolere lucelli *de.*
 164 me -o penitus. *Theoph.* 55 in-
 iunctae curae). -a spe non bene-
 lus *Gong.* 187 (*cf. Cal.* 3, 1. *Sap.*
 5, 17. *gest.* 225. 280).
 vadere] -e, Terrentiane, sumptis tecum
 militibus, et . . *Gall.* II 6, 1. -e in
 pace, mi domine *Gall.* 2, 6 (*cf. Pafn.*
 3, 12. 7, 16). surgam et -am ad
 fratrem meum Antonium *Pafn.* 9, 1.
 vāffer (*sic cod.*) deceptor hominum
 (*diabolus*) *Gong.* 422.
 vagare (*semper act.*) libere -ant *Gall.*
 II 4, 1. in silvis *gest.* 322. ludens
 inter flammivomos vapores -aba:
Sap. 6, 2.
 vagire] dum -it cuna corpore lacte-
 olo *Gong.* 40.
 vagus] ut, quae actenus fuisti in-
 domite -a, nunc tandem in soli-
 tario refreris loco *Pafn.* 7, 1.
 hospitiumque -is numquam clande-
 bat egenis *Theoph.* 25; emissis ven-
 tis aeribusque vagis *Gong.* 134 *adn.*
 circumfert lubricos atque -os ocu-
 los *Gong.* 242.
 valde potenti *Mar.* 841. quod prius
 audierat, verum fore v. timebat
prim. 332. ac v. *Abr.* 3, 5.
 valedicere] dic vale ultimum tunc
 filiae. -co tibi exultando *Sap.*
 5, 13 (*cf. valere*).
 valere] melius -eo *Bas.* 302. prae-
 sens -es et perpes gaudere II *cp.* 1.
 -e, proles dulcissima *Sap.* 7, 2 (*cf.*
 valedicere). licet nullatenus -eam
 apte II *pr.* 7 (*supplendus inf.!*)
 quanto magis -et intenta precatio

quam humana praesumptio *Gall.* 9, 4. nil contra dominum quemcumque -ere superbum *prim.* 356; *inf. Mar.* 766. 873. *Gong.* 13. *Agn.* 284. *Abr.* 7, 11. *gest. pr.* 3. v. 148. 549. *prim.* 64. validus] qui se salvatum (*i. e. sanatum*) sentiet et -um *Gong.* 300. ego -is dominabor lacertis *Pel.* 156; bellum *gest.* 285. pugnae *Pel.* 48. fundum, qui quondam -is luxuravit aquis *Gong.* 186. ego Clamor-Validus (*i. e. Hrotsvit*) Gandeshemensis *II pr.* 3. valitudo] tantae non me -inis esse, ut . . *Bas.* 47; frangitur adversa fragilis -ine carnis *Theoph.* 432. prudentis functus -ine mentis *gest.* 383. vallis silvestris *prim.* 219 (*cf. v.* 230). vanitati deservire (*de meretrice*) *Abr.* 3, 6. 15. 7, 17. quo minus tuae consentiet -ati *Cal.* 2, 4. qui gentilium -atem librorum utilitati praeferunt sacrarum scripturarum *II pr.* 1. vanus] mundanae pompae -o seductus amore *Theoph.* 171 (*cf. Agn.* 1 -as mundi pompas ruituri). spes *Agn.* 130. *prim.* 552. tui votum penitus pessumdabo -um *prim.* 347. -a mortalis disperdere cordis *gest.* 230 *app.* frustra sudamus, in -um laboramus *Dulc.* 8, 1 *adn.* vapor] in craticulam substratis ignibus assanda ponatur, quo vi -oris enecetur *Sap.* 5, 10. inter flammivomos -ores vagabat *Sap.* 6, 2. variare] quantis (*deus*) dilectum signis -averat (*i. e. ornaverat*) istum *Gong.* 79. varietas] praepotentes viri pretiosae -atem suppellectilis pessumdant *Pasn.* 1, 25 (*opp.* vilitatem familiaris rei; *cf.* 4, 2). quae rutilanti spiritalis -ate sapientiae perlucetis *gest. pr.* 2. varius] -i generis gazis *gest.* 497. color *Mar.* 651. crimen *Theoph.* 243. decor *gest.* 622. ornatus -i claros cultus *Agn.* 94. labor *Mar.* 7; bella *gest.* 171. curae *gest.* 514. errores *Agn.* 164. flores *Agn.* 429. gemmae *Agn.* 59. 99. armorum instrumenta *Gall.* 9, 1. merita *prim.* 496. morbi *asc.* 30. *Dion.* 249. *Agn.* 121. munera *gest. prol.* 1, 6. poenae *Mar.* 844. *Dion.* 75. spoliis rerum captis -arum *gest.* 390. qui caelum pin-

gis sideribus -is *Gong.* 2. -is miraculorum titulis *Gall.* *II* 9, 2. vas] confracto vase *Sap.* 5, 25. aeneum *Sap.* 5, 24. ministrorum vasa *Dulc.* 2, 3 *adn.* vastatoris (*i. e. diaboli*) ditioni *Theoph.* 370. vastus] desertum *Mar.* 791. heremum *Mar.* 697. 716. per -i climata mundi *Gong.* 303. *prim.* 381. pelagus *Mar.* 818. unda *Pel.* 281 *add.* vates] istae quia -um more locutae iam nunc praesaga dicebant voce futura *Mar.* 514. cunctorum oracula -um (*i. e. prophetarum*) *Mar.* 523. carmina *Mar.* 645. 890. veteres *Mar.* 578. *asc.* 97. priores *Mar.* 419. *asc.* 67. (*David*) -is (*Nathan*) perterritus advenientis admonitu *Theoph.* 254. vectis] solvere custodi -es iubet interiores *Gong.* 233. vegitur v. vehere. vehementer] quid velit, v. admiror *Gall.* 2, 1 (*cf. Dulc.* 7, 1. *Cal.* 8, 1. 5, 2). hoc dolet -ius (*i. e. vehementer*) | quod nullus est relictus locus, | in quo . . *Pasn.* 7, 13. vehere] tollitur ex aura vegiturque per astra serena, in caeli porta sistitur et domino *Gong.* 483. inclita nobilitas quos vexit et alma potestas *Agn.* 29. vel v. *ind. gramm.* velamen] sacris puellis, quae consignatae Christo -ine sacro *Bas.* 31 (*cf. Agn.* 10. *prim.* 96. 322). ablato capitis -ine *Abr.* 7, 2 (*i. e. pileo, quo coronam 'velavit' capitis: cf.* 4, 5). simplicis et tenuis fruitur -ine vestis *gest.* 355 (*cf. prim.* 44). corporeae tectus -ine formae *Mar.* 308 (*cf. asc.* 1. *Theoph.* 302, et *Sed. carm. pasch. III* 293 sq.). velare] affer pileum, quo coronam -em capitis *Abr.* 4, 5. ubi omnis semita nivali densitate -aretur obducta *gest. pr.* 5. ante dies noctis peplo -atur Olympo, quam metam nostra optineat ratio *Gong.* 335. unde mei rusticitas -aretur aliquantisper *gest. pr.* 7. nunc cogor tibi detegere, quod ad tempus studebam -are *Gall.* 12, 10. velle] errantem necnon perversa volentem *Agn.* 324 (*cf. v.* 263; *cf. Cal.*

9, 5 pravum. 12 nefas. bona *prim.* 419). idem velle idemque nolle *Abr.* 1, 2. ut nec te aliud quam coepisti, velle cogo *Gall.* 13, 2 (*cf. Pel.* 174). quae voles, efflagita *Abr.* 5, 2 (*non audiendus inf.*). hoc volo *Abr.* 6, 2. quid velit, vehementer admiror *Gall.* 2, 1 (*cf. Pafn.* 2, 1). quid sibi vult rogas? *Pafn.* 4, 2 (*cf. 1, 6. Mar.* 395. *Gong.* 154. *Dulc.* 4, 2. *prim.* 198). paucis te volo *Gall.* 2, 1 *adn.*; *inf. Mar.* 109 (cur mihimet socium voluisti tollere carum? *cf. Agn.* 284 *app.*). 380 (exorat pontifices, vellent quo dispensare *etc.*; *cf. r.* 480. *Gong.* 243). 406. 648. 703. 739. 762. 866 (quis volet tuae pietatis munera magnae mirari digne?). *asc.* 52 (ipsos vindicta volui non perdere iusta *i. e. nolui: metri causa*). *Gong.* 293 (hoc nunc et nostris voluisti credere terris indicium magnae nobile gloriolae, *i. e. dignatus es*). *Bas.* 179 *sqq.* (post scelus ad Christum vellet si vertere sensum. 'si posset fieri, voluissem mente libenti; sed restat menti sceleris res facta volenti'). *Abr.* 9, 2. *Pafn.* 3, 10. 12, 3. *Sap.* 1, 6. 3, 3. 5, 7. 8, 2 (ubi vis eligere locum sepulturae?). 9, 3. *prim.* 330. 331. 346 (in lacrimando modum voluerunt ponere nullum). *inf. audiri certe potest*: ut sibi, quam vellet, sponsam licito sociaret *gest.* 117. pergendi pariterque manendi, quo vellet, libertatem *gest.* 504. (*Christus Aetheltheitham*) quando voluit, miti pietate redemit *gest.* 513; *a. c. i. Gall.* 13, 6. *Abr.* 1, 1. *Pafn.* 4, 3. 7, 2. *Sap.* 1, 6. 9, 2. *gest.* 104. 461. 1179; meum velle *sim.*: *cf. ind. gramm. (inf. subst.)*. vellus] ovini -eris mollitiae *Pafn.* 7, 3 (*opp. haedinae pellis austeritate*). linum cum -ere Serum *Mar.* 501 (*i. e. serico: Baumicolle*). velociter] quanto -ius *Pafn.* 1, 13. velum] illic (*i. e. illuc*) -a dabant *Pel.* 327 (*cf. r.* 347 citius versis remigabant -is); ad -um templi pretiosum *Mar.* 503. velut . . . sic . . . *Mar.* 810; veluti *fulsa lectio Bas.* 111 (*cf. add.*). vena] in pulsibus -arum *Pafn.* 1, 17. corpus contextum -is fictile lan-

guidolis *Gong.* 478. ut omnes praecordiorum -ae intrinsecus exiliat: gaudento *Pafn.* 10, 4 (*cf. Gong.* 11: *add.*); si -a fonticuli liquida perstrepant *Gong.* 160. mansuras scabrae -as aquosae *Gong.* 251. vendere] nonne satis multis scimus -dere seclis (*i. e. nummis*; *cf. r.* 352) semper sanctorum corporacula passa virorum? *Pel.* 241 (*loq. piscatores Pelagii corpore incenso*) qui profert adulationem, -dit veritatem *Cal.* 2, 4. Ottoni, ipsi primates plebis qui -deret omnes *gest.* 720. venenum] serpentinis perfusus -is *Cal.* 9, 12. bile tanto pestiferi -i *gest.* 392. venerabilis] dei filius *Abr.* 9, 4. corpus (*Christi*) *Dion.* 179. festum *prim.* 193. 280. incensum *Mar.* 60. limen (*templi*) *Bas.* 233. altithroni nomen sanctum -e magnum *Theoph.* 283 (*cf. v.* 284 *adn.* die sacra, que trahit a domino nomen -e magno). nox (*nat. dom.*) *gest.* 284. Dux: imago *Sap.* 5, 4; abbatissa *Pafn.* 7, 16. pater *Pafn.* 13, 1. (*domus*). Oda *prim.* 31. 402. Clemens (*papa*) -is orbi *Dion.* 107. (*Henricus dux*) plebi merito -is omni *gest.* 133. martyris corpus *Dion.* 240 (*cf. prim.* 297). funus *Agn.* 431 (*cf. Pel.* 23 -e terris). bustum *Agn.* 434. cenobium *Pel.* 251. venerandus] Vesta *Agn.* 193; trinitas *Cal.* 9, 24. ecclesia *gest.* 51. pictus (*dei*) *Theoph.* 155. signum *Gong.* 137. temporis spatium sacri -um quod (*Christus*) cum terrigenis mansit dignanter homullis *asc.* 2. festi cunctis -i *gest.* 264; augustus *gest. prol.* 2, 2. *prim.* 71. rex et senior -us *gest.* 439 (*cf. v.* 27). regina *gest.* 660 (*cf. v.* 112). eiusdem primogenitus regis -us *gest.* 129. frater regis -us *gest.* 153. 675. dux *gest.* 4. 1102. *prim.* 128. pontifex *prim.* 121. praesul *Dion.* 204. *gest.* 582. *prim.* 263. abbatissa *prim.* 113; mater dei *Theoph.* 12. Ioseph *Mar.* 696 (*cf. r.* 703). personae *Pel.* 328. servi domini *Dion.* 12. vir *Theoph.* 429. sponsa *Christi Agn.* 52 (*cf. v.* 207). -e pater *Cal.* 9, 22 (Iohannes). *Abr.* 4, 1. *Pafn.* 7, 1 (*Pafnuti*). 12, 4. genitor *Pel.*

175. genitrix *Sap. inscr. mater Sap. 5, 13. gest. 422. prim. 89.* Theophilum summis meritis -um *Theoph. 60.* Liudgardam simili causa -am *gest. 444.* cunctis saeculis -am *Mar. 181. 266. 376 (cf. v. 585).* Proterius cunctae plebi -us *Bas. 21.* membra *Pel. 359.* cui (*Oddo*) -a suae dederat consortia natae *gest. 689.* titulo signata tui -o *gest. prol. 2, 37 adn.* merita *Dion. 244.* mausoleum *Pel. 410.* tumulus *Gong. 493.*
- veneranter] animam (*tuam*) astrigeram ponam v. in aulam *asc. 89 (Chr. ad Mar.).*
- venerari] ut prostrati devota regem -emur mente perennem *Mar. 855.* deos *Sap. 3, 2.* quis non supplex -etur Christi pietatem *Theoph. 404 (cf. v. 298. Pel. 411).* nomen Christi *Bas. 52.* (sacra pignora) *prim. 174.* muneribus nostri famulatus te -ari *prim. 136 (cf. Mar. 655; in Notkeri seq. Congaudent angelorum chori, Kehrein n. 247, optimorum codd. lectio est ecclesia ergo cuncta te cordibus teque carminibus venerans: v. l. antiqua celebrans).* marmora, quae princeps corpore prostrato -atur ture Sabaeo *Pel. 66.* ipsum ceu dulcem -antur amando parentem *Theoph. 28.* omnes illi famulantes, qui nunc despectum spernunt, -arier ipsum *Theoph. 121.* absentem -ans animis dominum studiosis *gest. 438.* (*Oda nonnas*), quas maternae pietatis amore nutrit, vere magno -atur honore *prim. 426 (cf. Dion. 242); passive: te quia corde colo, necnon -arier opto tanto prae cunctis aulae splendore ministris, alter ut in regno sis, me praestante, superbo Pel. 265, et quam ut servus -etur ut dominus Dulc. 1, 7 (cf. app.; ibidem med.): neque de explicando loco priore neque de legendo altero dubitare licet propter consuetudinem Hrotsvithae: digne laudaris, coleris, -aris, amaris Agn. 376 (cf. Mar. 387). quos merito fidei scivit dignos -ari Agn. 446 (cf. venerandus cum abl.). (Ida Oddonis nurus) vice reginae summo -atur honore, rege iubente gest. 459.*
- veneratio] pro tui nominis -one *Sap. 9, 7.* -onem inferre metallis *Sap. 5, 5.* cui pro . . haut minor obsequela -onis (*sc. debetur*) quam pro . . *gest. pr. 1.*
- venia] errores fatenti facilis -a debetur I *pr. 2 (cf. gest. pr. 9).* -am solitae pietatis amandam *Gong. 377 (opp. vindictam; cf. v. 454. immemor antiquae -ae).* qui velit exemplum -ae comprehendere certum necnon larga dei pietatis munera magni *Bas. 7.* -ae honor *Gong. 429.* medicamen *Theoph. 184 (pl.). 267 (opimae).* munus *Theoph. 241. 348 (reparatae).* *Dion. 251. gest. 347 (dulce; cf. v. 362).* 371 (*plena*). spes *Gong. 420. Bas. 262. Dion. 59. Pafn. 11, 3.* -ae spes petendae *Bas. 186.* habendae *Theoph. 295.* promerendae *Abr. 7, 10 app.* -am sperare *Pafn. 7, 14 bis.* promereri *Abr. 3, 6. Pafn. 3, 8.* mereri *Theoph. 244 (scelerum; cf. v. 352. Dion. 256 scelerum -am precando sc. intercessione).* *Bas. 3 (amandam; cf. v. 218).* *Gall. II 8, 2. Pafn. 12, 3.* nactus erat -am, quam flendo rogabat *Theoph. 439.* consequi *Gong. 554.* tibimet -am rogitando *Theoph. 219.* impetra tuo -am famulo sceleroso *Theoph. 331.* praestari petit a domino -am sceleroso *Agn. 300.* ut -am nulli vellet tardare petenti *Bas. 88 (hinc gest. prol. 2, 9 explicandum: ad celerem tanto -am mox pronior esto).* quo tanto plebis mollescere corda rebellis ad -am possent *Dion. 149.* ut hunc tui miseratio ad vitam excitare, ad -am dignaretur reparare *Cal. 9, 20.*
- venire *Mar. 179. 233. 267. 730 (de feris; cf. v. 738).* 833 etc. *Gall. 2, 1. gest. 632. 653. 692 (cf. Dion. 109).* *prim. 327.* bene -isti *Pafn. 10, 1.* dilapsus sidere -it angelus *Mar. 802 (cf. v. 794).* prius quam portas Romae -iens intraverat ipse *Dion. 106 app.* qui maerens -it, de me laetior ivit *Mar. 619.* ubi victores laeti -ere *gest. 297.* en -io ad sequendum tibi promptissima *Pafn. 5, 1 (cf. Abr. 6, 1).* cursim *Bas. 71. Agn. 235.* maturius *Theoph. 43.* tam sero *Mar. 154.* quia moram in -iando

fecisti *Pafn.* 5, 1; a solis -iens ortu rutilantis *Ioh.* 16. de longinquis terrarum oris *prim.* 135. unde -itis, ubi fuistis? *Gall.* 8, 1. ab exilio *Mar.* 683; ad fratrem (regis) *gest.* 98. locum ad illum *prim.* 266. illo *prim.* 129. ad obsequium *Gall.* 5, 4. ad te (*deum*) nunc animis festino -ire iocundis *Agn.* 385. ad palmam magni triumphi *Mar.* 801. ipsius prolem post illum iam -ientem *gest.* 1503 *adn.*; de Christo: se pro salvando venturum mundo *Mar.* 579 (*paulo aliter v.* 837). in mundum *Cal.* 9, 23. hac -iet iudex forma *asc.* 126 (*cf. Theoph.* 279); redeundo *Mar.* 687. iterum -iebat ad illum *Bas.* 196 (*cf. Mar.* 450). rursum *Bas.* 207; magna tibi portans solamina -i *prim.* 55; *inf. Mar.* 578. *Theoph.* 279. 326. *gest.* 198. 700; properata diecula tristis -erat *gest.* 396 (*cf. Mar.* 265). per quam mundo -it benedictio summa *Mar.* 184 (*b. cuncto Theoph.* 410). si forte -iat mea petitio et impleatur, quod desidero *Sap.* 9, 3. -it in mentem (*a. c. i.*) *gest.* 602.

venter] -ntris fructum *Mar.* 136 (sine germine -ntris *v.* 111). hoc quod -ntre tuo procedet tempore certo *Mar.* 145. virgineus *Mar.* 29. 300 (*cf. v.* 305).

ventus] emissis -is aeribusque vagis *Gong.* 153 *adn.*

venustate vultus *Abr.* 5, 3 *app.*

venustus] quam pulchrae, quam -ae, quam egregiae puellulae *Dulc.* 2, 1. (amo) rem pulchram, rem -am (*i. e. mulierem*) *Cal.* 2, 2.

vepres] hirsutis -ibus et tribulis *Gong.* 172.

veraciter] (qui se) exitum rei attestatus est *v.* agnovisse *l. epil.*

verax] quicquid -aces iam praecinuere prophetae *Mar.* 48; *cf. ind. nom.*

verber] nec -era mei corpusculum lacerare poterunt *Sap.* 5, 36 (*cf. 5, 7 bis. 34*). -eribus pulsavit sedulo pectus *Bas.* 152.

verberetur atrociter *Sap.* 5, 34.

verbositas tua nunc est finienda *Sap.* 5, 22 (*cf. Dulc.* 1, 8).

verbosus] nec post -a quid sequitur ligula *Gong.* 130.

verbum] nec -o iam contradixerat ullo *Mar.* 510 (*cf. v.* 94. *Theoph.* 123). iactum servili murmure -um *Mar.* 157 *app.* monstravit -o causam, qua venerat illo *Theoph.* 110. nec potis est stabilis, quamvis -um sonet, orbis dicere *etc. Mar.* 37. in -o (*i. e. nomine*) dei iussit extinctum vixisse *Agn.* 304. divini sacra semina -i *Dion.* 145 (*cf. v.* 44. 119). qui solo fecisti saecula verbo *Mar.* 889. tu sine principio -um patris verum *asc.* 136 (*cf. Agn.* 373); *plerumque plur.:* -orum circuitio *Abr.* 2, 2. 3, 2. effluentia *Sap.* 2, 2. talibus ut -is parcas saevae rationis *Pel.* 261 (*cf. Mar.* 513. 557. 614. 757. *Theoph.* 211. 349. *Bas.* 106. *Agn.* 199). haec ubi continuis deflevit -a querelis *Theoph.* 332. diutius tecum -a [com]miscere (*v. miscere*). ut sensit -a loquentis *Bas.* 149. 223. auditis non credere -is *Mar.* 603. -is responderat istis *Bas.* 198. utitur his -is submisso murmure fasis *Mar.* 815 (*cf. uti*). illos mox -is affari dicitur istis *prim.* 433. his -is caram causari fertur amicam *Agn.* 60 (*cf. v.* 273. *prim.* 338). non opus est, -is eius summam pietatis dicere *gest.* 39 (*cf. v.* 238 *edicere*). intonat his -is mirantis voce profusis *Theoph.* 395. orare non -is, sed lacrimis *Pafn.* 7, 14. prudens in -is, in cunctis cautus agendis *prim.* 11. melliflui -is oris *gest.* 117; verbis acerbis *prim.* 498. amaris *Mar.* 102. amicis (*s. r.*). angelicis *Mar.* 148 (*i. e. angeli, sing. v.* 33 per angelicum -um; *cf. asc.* 191 qui satis angelicis dicebant talia -is). benignis *Bas.* 178. male blandis *Bas.* 112. *gest.* 216. (male) compositis *gest. prol.* 2, 35. *v.* 250. dulcia resono profudit -a palato *Agn.* 267. duris *Dion.* 62. fictis *asc.* 58. iocularia -a, ne agnoscerer, proferebam *Abr.* 7, 8. pacificis *Mar.* 245. piis *Pel.* 308. simulatis *gest.* 342. narrare superflua -a *Mar.* 554.

vere *Mar.* 146. 298 (quid magni, et *v.* magni cunctis meritoque stupendi; *cf. prim.* 426). 416 *add. (cf. prim.* 185). *Agn.* 155 (si *v.* cupias intacta manere virgo). 387. *Il ep.* 1

(ut decet v. sapientes). *Cal.* 9, 26 (divina substantia, quae v. et singulariter es sine materia forma; cf. *Pasn.* 13, 3). 27. *Abr.* 7, 13. *prim.* 461. 525. caelesti v. sponso *prim.* 322 *vulgabatur* (cf. *app.*).
verecundari gravique rubore perfundi *II pr.* 4.
verecundia tua virginalis *Abr.* 7, 3.
verecundae virginis *Gall.* 4, 3.
verendus] his dux promissis laetatus corde -is *prim.* 181 (at cf. *app.*).
vereri] ne id -eare *Gall.* 1, 6. *Pasn.* 5, 1. 7, 7; quod *Pasn.* 7, 7. *Sap.* 5, 34; *inf.* *Mar.* 591. *Dion.* 135. *Abr.* 7, 12. *Pasn.* 1, 8. *gest.* 1487; a. c. i. *Mar.* 319. *Theoph.* 188. *Abr.* 3, 9 (*ibidem* -endum erat). *Pasn.* 5, 1. 10, 4. *gest.* *pr.* 8.
vergere (*semel dep.*) annorum meta-ente duorum *Mar.* 280. iam -ente die *Dion.* 45. ad occasum rursus -itur | et citius dicto morietur | *Cal.* 9, 30.
veritas] quod videtur falsitas, forsán probabitur esse -as *I pr.* 4. qui profert adulationem, vendit -atem *Cal.* 2, 4. tuo ducatu semitam arripiens -atis *Cal.* 9, 17. ne nos vel in modico lateat -as *Cal.* 9, 10. -atem agnoscere *Sap.* 3, 7 (cf. *Gall.* 5, 6). investigare *Abr.* 4, 2. scire *Abr.* 3, 15.
vernanti flore *Gong.* 91.
vernulitas] ex quibus Henrico quaedam pars mente benigna devovit ius -atis, pars Evurhardo comiti studium famulandi *gest.* 175.
versare] terrestris tantum pompae -atur amore *Theoph.* 143. multo aliud -atur in mente *Pasn.* 5, 1.
versipelli astutia *Sap.* 5, 22 *adn.*
versutus] coluber cupidus, -us, amarus *Gong.* 353 (*de diabolo*).
vertere] citius -rsis velis *Pel.* 347. sursum -rsis vultibus *Pel.* 406 (cf. *Mar.* 755 *add.*). -rsis ad sidera palmis *Agn.* 371. post scelus ad Christum vellet si -rtere sensum *Bas.* 179. palmam gaudens se -rtit ad ipsam *Mar.* 772. -rtitur ad servum *Bas.* 176. (*deus*) insidias christo domini reparatas -rtit in auctores tanti merito piachi *gest.* 234. (*putabant,*) res melius -rti, si . . *gest.* 538. versa vice *Gall.* 4, 5.

Dulc. 7, 1 (cf. *vice*). omne, quod paras ad dolorem, mihi -rtitur in quietem *Sap.* 5, 10. quo trina nostri resuscitatio tibi in laudem -rtatur *Cal.* 9, 26.
vertex] eruit proprios summo de -ice pilos *Bas.* 151 (cf. *Pel.* 395. *Agn.* 217). arbor, flecte tuos summo de -ice ramos *Mar.* 775 (cf. v. 795). montis oliviferi praecelso -ice *asc.* 20. saxi magni *prim.* 254 (v. 261 praecelsus). rex ipse poli summo de -ice caeli *Gong.* 269. imperium pollens in -ice rerum *gest. prol.* 2, 4 (cf. v. 1486). istius exiguae in -ice Musae *prim.* 572.
verus] non verbula -a *Mar.* 558. quia trium testimonium constat esse -um *II ep.* 5. quod prius audierat, -um fore valde timebat *prim.* 332. quod -um stare (*i. e. esse*) probabit *Bas.* 15. -um (*ja*) *Gall.* 2, 4. *Cal.* 9, 23. *Abr.* 2, 7. *Pasn.* 1, 18. 20. 7, 7. nec summa -i contempta sponte fefelli *gest. prol.* 1, 21. non -a retexens *gest. prol.* 1, 19. sacri gratiolam vobis flaminis almam emittam citius, quae vos -um docet intus *asc.* 72. gentes rebelles, quae restant -o, frendentes more ferino *Dion.* 136. nunc testaris te -um Cristicolam *Gall.* 10, 1. prolem restitui -ae mandans genitrici *gest. prol.* 2, 30. patris amor -us Liudulfus *gest.* 609; dilectio *Pasn.* 10, 4. fides *Dion.* 43. caelorum pax *Mar.* 750; deus (*s. v.*, p. 302^b, ubi *adde Agn.* 195). esse deum -um solumque perenniter unum *Agn.* 318 (*opp. diis paganorum*). (*Christus*) -us deus, -us homo *Gall.* 5, 2. huncque deum -um necnon hominem fore plenum non dubito *Theoph.* 303. perfectum deum hominemque -um *Sap.* 9, 7. credimus Heliam caelum petiisse secretum corpore cum -o *Mar.* 399. quo carnis -am demonstrares pie formam *Mar.* 884 (cf. *Theoph.* 450). iudex *Pel.* 303. pastor *Mar.* 58. *asc.* 62. *Theoph.* 311. -o et aeterno patri eiusque coaeterno filio *Dulc.* 11, 1 (*opp. diis*). tu sine principio verbum patris -um et mea de caelo solus sapientia -a *asc.* 136 sq. (cf. *Gall.* 5, 3. *gest.* 61).

vesci de fructu palmae *Mar.* 759. terrenis escis *Mar.* 199. vitali aura *Dion.* 211. *Abr.* 1, 4.
 vesper] dum sol usque suum conclusit -ere cursum *Mar.* 232.
 vestigium] (usquedum) praecedentis -a subsequeretur *gest. pr.* 5 (*translata notione Sap.* 5, 14). et ego paribus incedens -is subsequar praecedentem *Abr.* 7, 15; proni -is (*i. e. pedibus*) figentes oscula prolis *Mar.* 653. -is coram prostrata sacratis *Bas.* 171. putabam eundem draconem meis -is disruptum volutasse *Abr.* 3, 10; nullumque -um sanguinis relinquit *Gall.* II 7, 2 (*cf. Dulc.* 11, 5).
 vestimentum] facies, manus, ac -a *Dulc.* 4, 3 (*cf. 8, 1. 11, 5*).
 vestis (*saepius plur.*)] facies et -es *Dulc. inscr.* nec flammae comam vel -es poterunt obfuscare *Sap.* 5, 36. sanguis -es madefecit *Pel.* 275. -es et victum dextra tribuit bene larga *Theoph.* 24. aliquantulum auri -iumque possideo *Abr.* 7, 14. de panniculis a veste Philosophiae abruptis II *ep.* 9. corpus omne comis tegitur ceu tegmine -is *Agn.* 219 (*cf. gest.* 355 et *prim.* 44 velamine). nolite -em meam adtrahendo scindere *Pasn.* 4, 4 (*cf. Abr.* 3, 5). (puellae) abstractis -ibus publice denudentur *Dulc.* 7, 2. -ibus exutam *Agn.* 209; alba *asc.* 120 (*pl.*). *Theoph.* 100. angelica (*i. e. ab angelo data*) *Agn.* 247. -es candoris opimi induti *Ioh.* 5. flavicomans *prim.* 44. auro fulgentes -es *prim.* 325 (*cf. Agn.* 227. *Ioh.* 15). pretiosa *prim.* 335. simplex et tenuis *gest.* 355. splendidissima *Dulc.* 6, 2 (*pl.*).
 vestitus] induitur solito -u pretioso *prim.* 326.
 vetare] quippe -ar fatis *Cal.* 2, 5 (*cf. ind. gramm.: coniugatio*). si -ar deum verbis orare *Pasn.* 7, 14. -iti pro crimine poni *prim.* 532.
 veterni delicti (*i. e. peccati originalis*) *Dion.* 37. *Agn.* 34. *Cal.* 9, 23.
 vetus] -erum vatuni (*i. e. prophetarum*) *Mar.* 578. *asc.* 97. mater (*Era*) *Theoph.* 362. locus, quem tradunt veteres *Tul.* vocitare patres *Gong.* 494. heremicola *Abr.* 7, 8. (*rex Sar.*) polluit -erem purae fidei genitri-

cem (*sc. urbem*) *Pel.* 37; de diabolo: draco *Theoph.* 414. *Bas.* 69. *Dion.* 152. *Ioh.* 32. humani -erem generis hostem *Theoph.* 444 (*cf. Agn.* 233. *gest.* 318). leo *Bas.* 259. evolvens bilem invidii (*s. v.*) -erem *Gong.* 434; -eris crimina sordis *asc.* 29 (*cf. veteris*). errores *Dion.* 115 (*i. e. paganismus*). -eris ingrati pietatis *Pel.* 109 (*früher erriesen*). gustu primo -eri sanitate recepta *Gong.* 327.
 vetustas simulata *Gong.* 67 (*ubi Hr. non tam de legendae vetustate dubitat, sed de rei narratae veritate*).
 vetustus] Symeon *Mar.* 678 (*i. e. senex*). serpens (*i. e. diabolus*) *Agn.* 230. *Abr.* 8, 2. quod, relictis -ae observantia religionis, inutilem Christianae novitatem sequimini superstitionis *Dulc.* 1, 3. lex (*Moy-saica*) *Mar.* 51. sperans, opprobrium Ruben cessasse -um *Mar.* 204. Egypti tenebras propria quo luce -as mox illustraret *Mar.* 701 *adn.*
 via] monstra -am praeendo *Sap.* 2, 1 (*rectam Mar.* 649. 742). longa *Mar.* 822. difficilis prolixitatem -ae *Pasn.* 2, 6. -ae duo milia durae *Dion.* 234. spatium *gest.* 548. tunc iterato -am studuit percurrere coeptam *gest.* 557; quicumque -am cupit ire salutis *dic. Am.* ad vitae rectam -am *Gong.* 556.
 viator] locus -ori ad pernoctandum aptus *Abr.* 5, 1.
 vibrato pugno *Pel.* 272.
 vicedom] ad officium, quod lingua vulgi scimus vicedom (*forma Saxonica: 'Vitzthum'*) vocitari *Theoph.* 17 *app.*
 vicedomnus *Theoph.* 34. 59. 281. 424.
 vices (*nomen defectivum*) et ego te propriae prolis -e excolo *Sap.* 5, 17. nec -e terribilis metui petiit senioris *prim.* 519. primo Rikardis magistrae aliarumque suae -is instruente magisterio I *pr.* 7. -e reginae (*mortuae*) summo veneratur honore (*nurus regis*) *gest.* 459. postquam (*Oddo*) Saxonum rexit patris -e regnum *prim.* 73 (*synon. fere Pel.* 75 *adn.*). praelatarum -e succedendo priorum *prim.* 114. officio -e rectricis perfuncta prioris

- prim.* 481; ne repellas te amantem, sed impende amori -em *Cal.* 3, 3 (*cf.* *Abr.* 6, 2 quicumque me diligunt, aequalem amoris -em a me recipiunt *et Pafn.* 3, 1). invicem *v. ind. gramm.: praepos. in. versa -e Gall.* 4, 5. *Dulc.* 7, 1 (*semper hoc ordine: Woelfflin, Rh. Mus. XXXVII p. 119; sed metri causa -e conversa Agn.* 407. *gest.* 1153, *cf. Fortun. III* 10, 12); non semel aut binis -ibus, sed ternis *Theoph.* 261. centum mansurnis octo -ibus revolutis, octonis denis *prim.* 397 *app.*
- vicinus] interea somnum sidus suadebat eum, nox -a nigras et minitatur tenebras *Gong.* 220.
- vicissim] armis *v. eiciendo Pafn.* 1, 26 (*gegen einander*).
- vicissitudo] omnibus, qui . . . , centenae -inem mercedis recompensari *Sap.* 9, 7 *app.*
- victor] si (*dux*) -or revertetur *Gall.* 2, 5. ubi -ores laeti venere *gest.* 297 (*das siegreiche Heer*); (*Christus*) -or laeti *asc.* 114. mortis *Agn.* 310. *sine gen. asc.* 9. 67. 138. *Theoph.* 317; *de martyribus mundi victoribus: miles Pel.* 300. testis *Gong.* 533; *cf. victrix.*
- victoria] sperandae fortuna -ae illudit nos *Gall.* 9, 2. pro recepta -a *Gall.* 11, 1 *app.* hem, par -a spiritualibus in sorte heremitarum nequitiis antea fuit insolita *Abr.* 3, 7. triumphantium -a probatur (*tanto*) gloriosior *II pr.* 5. ut merear palmam -ae *Pafn.* 7, 15 (*cf. Sap.* 5, 15. 7, 1); *in doxologiis: tibi, Christe, decus perpes, -a, virtus, sim. Mar.* 894. *Bas.* 263. *Dion.* 265. *Cal.* 9, 33.
- victrix] bene -ici legioni *gest.* 307. quem -ici populum dextra superasti *gest.* 1157; (*Agnes*) -ix hostis corruptelam suadentis *Agn.* 39. duplici certamine -ix *Agn.* 424.
- victus] (*Theoph.*) peregrinis vestes et -um dextra tribuit bene larga *Theoph.* 24. exigua fenestra, per quam (*reclusa*) modicum possit -um accipere *Pafn.* 7, 6.
- videlicet *II ep.* 6. *Gall.* 12, 9. 10. *Abr.* 2, 3. *Pafn.* 1, 11. 11, 1. *prim.* 376.
- videre] quem Ruben cum vidit *Mar.* 89 (*cf. Theoph.* 265. *I epil. Cal.* 6, 1. *Abr.* 4, 2 bis. 5, 2. 3. *Pafn.* 2, 6 bis. 4, 5. 7, 4. 12, 1. *Sap.* 6, 3. *prim.* 49. 337). -dit prona pedes hominis *prim.* 38. regalem ipsius faciem *gest.* 639. illius formae decus speciosae *Agn.* 45; radios lucis *Agn.* 246. novam stellam *Mar.* 640 (*cf. v.* 685). Soniten urbem *Mar.* 825. talibus ac tantis signis iam sedulo -sis *Mar.* 813 (*cf. Dion.* 149). his -sis *Mar.* 757 (*sc. fructibus*). *prim.* 197 (*sc. luminibus: nomen audiendum; alioquin Hr. dixisset quo viso*). qua (*carta*) -sa *Theoph.* 380. quo -so *Mar.* 718. 804. *Dion.* 6. 80. *prim.* 270. tertia quem vivum -dit lux omne per aevum *Theoph.* 320; ut -deo *Cal.* 9, 4. *a. c. i. asc.* 78. *Agn.* 441. *Cal.* 9, 21 (nisi et ipsam quantocius -deam resurrectum ire). *Pafn.* 3, 5 (qui te scientes -des peccare et tamen tardas perdere). *Sap.* 5, 27. *prim.* 196. 207. 260; cum suum dominum terra -dere locatum *Mar.* 234. cum -deas ramos magno de germine ductos *Mar.* 763. flentem populum merito vidit Iudeorum, contra gentilem sed laetitia fluitantem *Mar.* 560. -dentes illius fuis vultum lacrimis madefactum *gest.* 297 (*cf. supra*). discipulique sui crebro -dere beati ipsum nunc convalescentem, nunc loquentem *Theoph.* 321; *de visionibus: in somnis quia te -di luctamen inire cum serpente Bas.* 220. altithronum -derat angelicis saeptum residere ministris *Dion.* 70. ubi expergiscens mente, quae -debam, tractavi *Abr.* 3, 9 (*cf. Pafn.* 11, 1). caelum patefactum *Ioh.* 1 (*cf. v.* 6. *Pafn.* 11, 2).
- videri] nonne splendidissimis vestibus indutus totoque corpore -eor nitidus? et quicumque me aspicit *etc. Dulc.* 6, 2. maior quam sim -deri timeo *II ep.* 6 (*cf. I pr.* 4. 8. *Mar.* 88. *Gall.* 1, 5. *II* 5, 2. *gest.* 108. 537. *prim.* 139). -deris esse summis natalibus orta *Sap.* 3, 6 (*cf. I, 2. 5, 5. Cal.* 9, 25. *Pafn.* 1, 6 *adn.*).
- vidua] pupillis ac castis -is necnon cunctis peregrinis *Theoph.* 23 (*cf. Mar.* 68).
- viduatus] tempore quae longo iam permansi -a *Mar.* 260.

vigere] tui statum imperii feliciter absque perturbatione exoptans -ere *Sap.* 1, 1 (*syn.* pollere; *cf.* *Agn.* 196. *Gall.* 13, 7). tota probitate -entem *Gong.* 47. (*homo*) ratione -ens, cunctis quoque sensibus utens *Agn.* 161. quia nec matura adhuc aetate -ens nec scientia fui proficiens I *pr.* 5.

vigilanter] bustum sollicitudo parentalibus amoris sub nocturnis servat -ius horis *Agn.* 436.

vigilare] oculis iterum -abat apertis *Theoph.* 375. cur nostri -as ad limina templi? *Theoph.* 212. cura -anti *prim.* 410 (*cf.* *Theoph.* 21 studio).

vigilia] continua exercitatione ieiuniorum, -arum atque orationum *Abr. inscr.* (*cf.* 3, 5. 7, 4. 9, 3).

vilescere] mens invida in sui comparatione perfectiores ambit -ere *Cal.* 9, 31.

vilis] haut -ibus stramentis *Abr.* 7, 1. accipe -e munus, quod defero *Abr.* 5, 2. carminulum *gest.* 12. sermo *gest.* 1488. -em ne spernas -is textum monialis *gest. prol.* 2, 5 (mulier *Bas.* 10. muliercula II *ep.* 3; *cf.* *Dulc.* 9, 1. *Sap.* 5, 18 puellula). hoc -e ac detestabile monstrum *Dulc.* 6, 1.

vilitas] nec solum nugaces -atem suae familiaris rei dissipant, sed etiam praepotentes viri pretiosae varietatem suppellectilis pessumdant *Papn.* 1, 25; magnificae circa mei -atem benignitatis II *ep.* 2 *app.* huius dictationis II *pr.* 6 (*cf.* 9, *ep.* 9, 11. *gest. pr.* 8, 10).

villa] necnon in silva fuerat sita parvula -a, in qua Liudulfi subulci (*pernoctabant*) *prim.* 183. civitates -asque peragrans *Abr.* 3, 16.

vimen] quo resectis vitiorum spinis emergere possit -en (*cf. app.*) compunctionis *Papn.* 3, 7.

vincere] *absolute*: cuius iuvamine -ei *Gall.* 13, 5 (*cf.* 9, 2). quisquis bello famose -erit ullo, de te (*palma*) -neenti dicetur protinus illi: 'ad palmam magni venisti triumphii' *Mar.* 799. cum feminea fragilitas -neeret et virilis (*sic*) robur confusione subiaceret II *pr.* 5; comisimus, -cti sumus. Romani

-cti? penitus *Gall.* 12, 3. Avare per hunc saevi saepissime -cti *gest.* 378. ultra nec -ctae (*i. e. constrictae*) spes fuerat veniae *Gong.* 420. alioquin non -ncetur *Sap.* 5, 12 (*loquitur persecutor*). fateor. -cti sumus. penitus *Sap.* 5, 25 (turpiter *Dulc.* 14, 3). princeps universitatis, qui nescit -nci *Sap.* 2, 2. ipsius telum numquam scit cedere -ctum *Gong.* 73 (*cf. Theoph.* 79. fidei cessit bene -ctus *Dion.* 28). tanto magis -ctus confunderis *Sap.* 5, 21. -ctus cito desere praedam *Bas.* 241. in coepto ne succumbam mal-cta *gest.* 1310 *app.* -ctus virtute superna *prim.* 359 (*cf. Bas.* 222. pietate benigna *gest.* 363. malblanditis tandem -ctus suadelis *gest.* 220. mortiferis suadelis *Theoph.* 391. nimietate -cta doloris *Abr.* 3, 6. -ncite infantilis teneritudinem aetatulae maturi sensus fortitudine *Sap.* 4, 1 (*cf.* 4, 2). mundum *Pel.* 1. carnis spurcicias fragilis -ncere cuntas *Agn.* 205. luctum procerum vulgi pariterque lamentum -cit nonnarum miseranda querela suarum *prim.* 543. qui forma speciosus amoena natos cunctarum merito -ncit mulierum *Agn.* 14. socios vultus splendore *Pel.* 229. suos omnes pietate parentes *prim.* 12. donec accensas rursus rutilare lucernas aucto -ncentes numero videre priores *prim.* 207.

vincire] praeses pontificem praesentari -nctum iubet illi *Dion.* 162. loris -neti *Pel.* 129; dum proprii vilitatem laboris, in aliis meae inscientiae opusculis heroico ligatam strophio, in hoc dramatica -nctam serie colo II *pr.* 9 *app.*

vinc(u)lum] speravere suis constrigendum fore -is regem *gest.* 241. qui citius -is dissolvuntur resolutis *Pel.* 131. qui de -is Petrum tollebat Herodis *gest.* 512. -is absolvere artis *gest.* 526 (*cf. r.* 194 cruentis. 540 duris); Evurhardus Gialberhto comiti -is sociatus amoris consilium dederat *etc. gest.* 209. (*rex filiam*) Conrado -is sociavit amoris *gest.* 447. cum -um (*hic semel, in prosa, sing.*) Christi amoris in uniuos societate coniungat religionis

- Gall.* 13, 4. postulat, errorum laxari -a suorum *Agn.* 250. mortis *asc.* 17. *Bas.* 118 *adn.* *Cal.* 9, 22. hostis sub diri -is captos retineri *Bas.* 141. absolutam corporeis -is *Sap.* 9, 8.
- vindex] ceu foret emissus scelerum -ex aliquorum *Dion.* 72. celsa prostratus -ice dextra *Gong.* 471. nulla post -ice poena *Pel.* 54.
- vindicare] mei iniuriam -ate *Sap.* 5, 6. multo plures (*gentes Oddo*) sibi -at ipse *gest.* 143. -at imperii sortem sibi tanti *Pel.* 34.
- vindictam poenali lege parandam pro sceleris tanti crimine terribili *Gong.* 375. -a suam nescit habere moram *Gong.* 468. ipsos -a volui non perdere iusta *asc.* 52. tanta *gest.* 272.
- vinetis eius dono superauctis *prim.* 454.
- vinum] carniū esus -ique haustus *Abr.* 3, 17.
- violare] (me) spero delicti numquam maculis -ari *Agn.* 204 (*cf. Mar.* 400); ne quem divini ritum cultus -ari torpens affectus cordis permetteret eius *prim.* 499.
- violenter] raptum v. ab illo (*regnum*) *gest.* 485.
- vir] virtutibus almus *Bas.* 17. apostolicus (*Dion.*) *Dion.* 134. castus *Cal.* 9, 17. Christianissimus *Gall.* II 5, 2. *Cal.* 2, 4. fidei ablutoque viro Christi baptismatis unda *Theoph.* 113. fortis, vita meritisque celebris *Theoph.* 76. illustri cuidam nimiumque potenti viro (*Bernrado*) *prim.* 320 (*cf. Bas.* 20). insons *Theoph.* 252 (*an pro marito? v. infra*). iustus *Theoph.* 70. *Bas.* 34. nimium iustus (*zelotisch*) *Dion.* 99. nobilis (*Ioachim*) *Mar.* 94. praepotentes viri *Pasn.* 1, 25 (*opp. nugaces*). sanctus *Theoph.* 137. *Gall.* 13, 7. hic talis praeclaræ vir pietatis *prim.* 529. tantorum de caede virorum *gest.* 291 (*i. e. 'talium', non 'tot'*). venerandi *Theoph.* 429. vir domini *Theoph.* 350. *Bas.* 185. haec perfectorum sunt conservanda virorum sudori *gest.* 246 (*opp. mulier monialis*). viris domini pro nomine spretis *Mar.* 425 *app.* viros eiusdem germinis omnes *Mar.* 435.
- ipsum pulcherrimum virorum (*sc. Pel.*) I *epil.* stultissimus ille virorum *Agn.* 115. quamvis humanissim parvus homuncio membris, vir tamen omnipotens summo sum numine pollens *Mar.* 726. librum, secretum cuius potis est vir cernere nullus *Ioh.* 7. tres candidulos viros *Sap.* 6, 2. duo viri stellato cardine lapsi *asc.* 119. o vir (*Mar. ad Theoph.*) *Theoph.* 212. maerens *Theoph.* 236. hinc tibi virum misi gaudens satis istum *Bas.* 63. affuit daemon attraxitque virum magna vi sursum *Bas.* 237. intra saepta viri cuiusdam *prim.* 190. omnibus viris propriae legionis *prim.* 366; *i. e. maritus*: ecce virum proprium praesentem sentio salvum *Mar.* 259. legalis *Cal.* 3, 5. fidelis *prim.* 99 (? *cf. supra vir insons*).
- vires v. vis.
- virga] manibus -as dextris conferre novellas *Mar.* 438 (*cf. v.* 441. 442. 447. 451. 454. 457. 471). ut sibi deferret -am memoratam *Gong.* 239 (*cf. v.* 207 baculum).
- virginalis] pudicitia *Gall.* 13, 3. verecundia *Abr.* 7, 3.
- virgineus] corpora *Dulc.* 8, 1. alvus *Mar.* 217. 219. venter *Mar.* 29. 300. mammae *Mar.* 881. pedes *Agn.* 364 *app.* ad -um tui genitricis thalamum *Gall.* 5, 2. partus *Mar.* 526. 593. 673; angelus -um decus (*i. e. Mariam*) verbis affatur amicis *Mar.* 522; catervae *Agn.* 427. coetus *Ioh.* 29. -um coetum Christi famularum *prim.* 510. turmae *Mar.* 44. *Bas.* 118. *Agn.* 440.
- virginitas] conservandae pro -atis amore *Agn.* 137. servandae proposito -atis *Gall.* 5, 6. servandam deo -atem devovi *Gall.* 2, 3. qui meam -atem sibi signavit *Gall.* 13, 3. corrupta -ate *Abr. inscr.*; quem retro tempora divinitas edidit omniparentis et in tempore -as genuit matris *Sap.* 9, 4 *adn.*; -atis canticum *Sap.* 9, 8. corona *Dulc.* 14, 3. *Sap.* 5, 29 (*cf. 4, 4 ut vestra -ate coroner, mater ad filias*). decus *Agn.* 18. *Gall.* 13, 1. gemmae *asc.* 91. *Bas.* 28. pro -atis honore *Agn.* 4. 421. palma *Gall.* 5, 5. stemma

Abr. 1, 5; angelica *Agn.* 4. beata *Agn.* 36. illibata *Sap.* 5, 29. insignis *Agn.* 18. laudabilis *Agn.* 9. perfecta *Bas.* 28. pura *Agn.* 421; -atis inventrix (*Maria*) *Theoph.* 290 (*cf.* *Abr.* 2, 1 auctricem, i. e. auctorem). amator (*Christus sponsus sacrarum virginum*) *Gall.* 5, 2; de viris castis: scimus Abel duplam merito sumpsisse coronam, unam martirii atque magis nitidam pro -ate secundam *Mar.* 397. Iohannem, qui gemmis fulget bene -atis *asc.* 91 (*cf.* v. 93 castis obsequiis -atis). laureolam, qua (*Pelagius*) bene servata fulget pro -ate *Pel.* 310. virgo (*persaepe de Maria virgine xar' ἐξοχίη*) -inam intueri, quam prae anima a me scis amari *Gall.* 13, 4. misera *Bas.* 101; passio s. Agnetis -inis et martyris *Agn. inscr.* (*cf.* v. 55. 130 superba. 238); casta *Mar.* 581. intacta *Mar.* 536. *Theoph.* 196. *Agn.* 156. sine sorde pudica *Agn.* 108. verecunda *Gall.* 4, 3. si incorrupta et -o permanebis *Abr.* 2, 5 (*cf.* *Mar.* 406 cum add.). non poteris polluta intra contubernium computari -inum *Dulc.* 12, 3. parens -o *Mar.* 598. *Mariae virgini* (*cf.* *Mar.* 22. 40. 390. 424. 493. 557. *prim.* 399; sic *Ioseph eam affatur* *Mar.* 513) opponitur *Eva*, -o prima *Theoph.* 451, vetula *Mar.* 16. (*Maria*) -o aeterna *Mar.* 529 (i. e. perpetua). nobilis *Mar.* 453. pol-lens *Mar.* 736. tenera *gest.* 366. tenella *Mar.* 489; -inis filius *Abr.* 2, 5. 7, 6 (sic aut similiter numquam sine certo consilio *Christus vocatur*). natus *Mar.* 537 (*cf.* v. 536). primogenitus *Cal.* 9, 23. quo, abstinens coniugii, placerem -inis proli *Gall.* 12, 10; beata *Agn.* 255 (*de Agnete, praeter Mariam praecipua virgine*). mundo celeberrima *Agn.* 19. meritis clarissima *Agn.* 25. pia *Mar.* 15 (*Mar.*). *Agn.* 369 (*Agn.*). sacra *Mar.* 367. *Theoph.* 420. *Agn.* 23 (*Mar.*). 193. 260. 284. 328 *app.* -o, quae promeruit regis vocitari sponsa perennis etc. (i. e. monialis) *Agn.* 1. -ines sacrae *Agn.* 22 (*sed v. 450 virgines martyres intelleguntur*) *II pr.* 3. *Gall.* 5, 3. *Pasn.* 6, 1 ecce coenobium, in quo sacra-

rum -inum nobile commoratur collegium; abbatissam ductricem -inum). *prim.* 58. -inibus reliquis illic pariter sociatis *Mar.* 355. -o sacrata *Theoph.* 344. *Agn.* 433. sacratissimam -inem Constantiam *Gall. inscr.* sanctissima *Theoph.* 330. o sanctae -ines *Gall.* 13, 1 (*Gall. conversus ad sponsam et filias*). passio ss.-inum *F. Sp. et K. Sap. inscr.* quatuor splendidae -ines *Pasn.* 11. : (*in visione*); te illis agnum (inter -ines sequentibus *Sap.* 9, 8. *Christi* -o felix *Hathumoda prim.* 315 (*cf.* v. 270 dignissima. 359; *Agn.* 57. 150). *Iohannes* -o *Ioh.* 1. virilis] robur *II pr.* 5 *app.* (*opp. feminea fragilitas*). illaque, molli-tiem iam deponens muliebrem et sumens vires prudenti corde -e: *Bas.* 169. viriliter] certa v., ut possis triumphum obtinere feliciter *Pasn.* 7, 15. resistamus fortiter et congregiamur v. *Gall.* 9, 1. erumpentes lacrimas v. stringo *Abr.* 6, 1. virtus] *Kraft*: bellica *Pel.* 21. non fuit populus, quamvis -ute superbus, qui posset . . *gest.* 147 (*cf.* v. 628). nos exiles, nulla -ute potentes (*unmächtig*) *Theoph.* 415 (*cf.* *Agn.* 71). mentis -utem demens abiecerat omnem nec temptamenti studuit restare nefandis, sed victus cessit *Theoph.* 77. ut ignis vim -utis suae obliviscatur *Dulc.* 11, 3; *Wunderkraft*: doni -ute superni *Mar.* 259 (i. e. *spiritus sancti*). quare lactantes tantum tractabitis artus in me, -utem capitis nec mente perennem? *Mar.* 724 (*cf.* v. 814). deum verum magna -ute deorum *Mar.* 834 *app.* o landanda tuae -utis gloria, *Christe* *Mar.* 563. cinctus -ute paterna *asc.* 66. propria -ute levatus *asc.* 113 (*de ascensione*). *cf.* *Gong.* 287. 414. *Dion.* 245. *Agn.* 269. 304 (potens). 400. *II pr.* 8. *gest.* 231 (potentis dextrae). 239 (quanta gratiolae -ute potenti). 263 (auxilii superni). *prim.* 254 (superna; *cf.* *Bas.* 229). haec -us Christo non est insolita, ut ignem faciat mitescere, mutata natura *Sap.* 5, 24. in his tantam habundanter -utum gratiam sentire

- Cal.* 9, 28. non mea, sed Christi -ute paruit (*serpens, cum evanuit*) *Cal.* 9, 8 (*cf. asc.* 30 -ute mea varios depellite morbos). sic etiam *diabolus loquitur*: illum continuo -ute mea relevabo etc. *Theoph.* 117 (*cf. Bas.* 95). haec fera concreditur sanctis -ute draconis *Ioh.* 30. signorum exercere per illum -utes *Dion.* 147. vir -utibus alinus *Bas.* 17; in *doxologiis* tibi, Christe, decus perpes, victoria, -us, sim. *Mar.* 894. *Theoph.* 443. *Bas.* 263. *Dion.* 265. *Cal.* 9, 33; *semel fortasse propria notio agnoscitur*, *Mar.* 337 haec prudens, humilis, fervens dulcedine mentis, omnibus atque placens, tota -ute refulgens.
- vis] iniustam vim reginae faciens *Aethelheithae gest.* 492 (*cf. v.* 212. *Agn.* 187). (ne coenobium) terrenorum patiatur vim dominorum *prim.* 153. cuius sustinuit causa vim virgo beata *Agn.* 255. daemon attraxit virum magna vi sursum *Bas.* 237 (*cf. gest.* 716). ipsorum sine vi me dans ditioni *Bas.* 204. cur satagis proprium mihimet vi tollere servum? *Bas.* 244. non se (*i. e. eum*) sic corde tenere, illis consensum sed vi praebere coactum *gest.* 224; quo vi vaporis enecetur. pro vi caumatis sentio matutini refrigerium roris *Sap.* 5, 10 sq. ut ignis vim virtutis suae obliviscatur *Dulc.* 11, 4. si respicio terram, pavitat tremefacta, nec mis terroris potis est vim ferre potentis *asc.* 48. o vis divinae maxima gratiolae *Gong.* 282. vis crevit amoris illius magni cordibus in populi *Gong.* 441. materni vis fortis me cogit amoris *Theoph.* 227. vim paternae monitionis ferre nequivi *Abr.* 7, 7 (*cf. I pr.* 9 *app.*); vis inimica venit *gest.* 275 (*cf. inimicus*).
- vires] -ibus propriis nervos penitus vacuatos *Pel.* 154. (haec) nostras fragiles excedunt -es *Mar.* 539 (*dieser Stoff*; *cf. v.* 25). en dextrae languescunt, vires fatiscunt *Gall.* 9, 2. -ibus et cunctis plene membris restitutis *Agn.* 307. solo supernae gratiae auxilio, non propriis -ibus, confisa *I pr.* 8. pro -ibus *Abr.* 7, 17. 9, 4. *Pasn.* 7, 2; sumens -es prudenti corde viriles *Bas.* 169 (*de femina*).
- viscera] evulsis -ibus et nudatis ossibus *Sap.* 5, 22. viscera (*peccatoris*) subito profudit (*vindicta*) caelitus acta *Gong.* 469; o utinam reserarentur secreta meorum -um latibula *Cal.* 9, 15. -a discutiebantur timore, membra contremuere pavore *Abr.* 3, 13. o utinam esses -atenus concussa timore *Pasn.* 3, 7 (*cf. Cal.* 7, 1. *Abr.* 3, 6); tu per praecepta patris complesti -a matris *Mar.* 871.
- visibilis] ecce invisibilis deus nobis apparet -is in pulcherrimi similitudine iuvenis *Cal.* 8, 2.
- visio pastorum (*quibus angeli nuntiant Christum natum*) *Mar.* 631. nova splendentis -o lucis *prim.* 198. caelitus ostensi -o signi *prim.* 216 (*cf. Dion.* 68. *Agn.* 439. *Abr.* 3, 8). videbam in -one lectulum etc. *Pasn.* 11, 2 (*cf. 11, 1*). evidens (*s. v.*) -o (*sc. modo descripta*) *Abr.* 3, 8 (*cf. 3, 11*).
- visitare] quo a me saepiuscule possint -ari *Dulc.* 2, 3 (*iudex impudicus de puellis captivis*). karos discipulos *Pasn.* 7, 16 (*cf. 11, 3. 12, 1. Abr.* 2, 7). post haec non raro -abant ossa sacrata *Gong.* 497. Romam pergebant sanctique patris -abant sedem muneribus dignis precibusque benignis *prim.* 121; *cf. Mar.* 320 *app.*
- visitatio] timeo illam corrumpi -one hominum *Pasn.* 7, 8. qui simulata (*zum Vorwand genommen*) eam -one frequentabat *Abr.* 3, 4; divinae gratia -onis (*Heimsuchung*) factum credo *Abr.* 9, 1.
- visus (usus) caecis donatur *Dion.* 246 (*cf. app. et add.*). hic laeto caecus -u reparato haurit mox oculis lumina clara suis *Gong.* 513. ipsius faciem niveo candore nitentem tradunt ardentis radios praecellere solis necnon humanum penitus devincere -um *Mar.* 350. -u clare cupiens audita probare *prim.* 202. haut minus tripudio tui -u, quam tu mei adventu *Pasn.* 10, 1. quo formido gehennae non abesset -ibus cordis *Pasn.* 12, 3 (*simul in-*

spicere); i. e. visio: in -u veniae munus reserans reparatae *Theoph.* 348.

vita sensuque carentia cuncto (*simulachra*) *Agn.* 175. spiraculum -ae *Cal.* 9, 26 *adn.* per propriae tempus -ae *Agn.* 50. eius -ae per tempora *gest.* 18. concessae sibi met per tempora -ae *prim.* 515. exoptans prolongari -am satis ipsi *gest.* 124. -ae calidas sospes dum carperet auras *gest.* 69. -a comitante *gest.* 1176. perscripto -ae regalis honore *gest. prol.* 1, 32 (*eh er Kaiser wurde*). prior *Cal.* 9, 15. instans *gest.* 1514. reliquum -ae in dei obsequio vacare *Gall.* 9, 4 (*cf. Abr.* 7, 16). calleo, tuam senio decrescere -am *Pel.* 153. absque suae discrimine -ae *gest.* 265. te, o mea Constantia, quam hanc segniter emi -ae pretio *Gall.* 13, 2 (*cf. Gong.* 472). virginem, quam prae parentibus, prae -a, prae anima a me scis amari *Gall.* 13, 4. nec amore -ae abduci potero, quin . . . *Gall.* 1, 3 (*cf. prim.* 512). taedet me -ae praesentis, taedet terrenae habitationis *Sap.* 5, 26 (*cf. Cal.* 5, 1. *gest.* 398). -am fine bono consummans transit ad astra *prim.* 576. -am repudio mortemque eligo sponte *Cal.* 9, 28. insontem -a fraudare virum *Theoph.* 252. florentem primis quia necare sub annis subtractum dulci iuvenem -a valuisti *Agn.* 284. ad -am excitare *Cal.* 9, 20 (*i. e. resuscitare*). misero -am precanti (*sc. Agneti*) *Agn.* 301. cursum -ae reddit renovatum *Agn.* 329 *app.*; Christo me totam committo, meam quoque -am *prim.* 352 (*cf. r.* 26 se totamque suam -am); istaec meretricio more -am instituit seseque totam lasciviae dedit *Pasn.* 7, 4. sui -am bene praemeditando gerendam *prim.* 487 (*cf. Agn.* 174). quo illorum ex confabulatione ipsius -am. mores, consuetudinem possis praenoscere *Gall.* 4, 4. qualiter iuxta id temporis -am moresque ordinaverit *Abr.* 9, 2 (*cf. Mar.* 329). -a meritisque celebris *Theoph.* 76. suae fuerant quae congrua -ae *prim.* 407. nec incorruptam -ae dimitto coronam *asc.* 81 (*Chr.*

Mariam dicit; *cf. r.* 92 ut tua -a magis praefulgeat inclyta, castis saepius obsequiis circumdata virginitatis, i. e. ut virgo minister dominam virginem virginum ostendat). quo -a simili cunctae (*moniales*) communiter uni servirent regi *prim.* 423 (*cf. r.* 108). austerior *Pasn.* 7, 10. caelebs *Agn.* 39. *Gall. inscr. Abr.* 1, 6. casta *gest.* 405. laudabilis *gest.* 534. sancta *prim.* 587. solitaria *Abr. inscr.*; de vita aeterna: Christo victori mortis -aeque datori *Agn.* 310. quae parens mundo restaurasti, pia virgo, -am, quam virgo perdiderat vetula *Mar.* 16. ut levigato timore incipias -am sperare, quia tui poenitentia acceptabilis est deo *Pasn.* 12, 4. -ae libri mortisque tenentur aperti *Ioh.* 33. aeterna *Agn.* 459. *Gall.* II 3, 1. *Sap.* 9, 7. futura *Theoph.* 400 (*cf. r.* 151 laeta, et sic *Mar.* 61). perennis *Dion.* 25. perpetua *asc.* 6. 26. *Bas.* 14. protestans, illos neutra dignos fore -a *Dion.* 63 (*neque praesenti neque aeterna*).

vitalis] aura *Dion.* 211. *Cal.* 9, 10 (*pl.*) *Abr.* 1, 4. sensus -em liquorem *Gong.* 9 (*i. e. spiraculum vitae*). vitaliter] an frueretur adhuc calida v. aura *Mar.* 117.

vitare] nulla magis est -anda temptatio quam oculorum concupiscentia *Gall.* 13, 4. pro -anda reprehensione II *pr.* 8.

vitiare] criminibus sat supremis -atus *Theoph.* 366 (*cf. r.* 163). tali corpus frangendo labore purgavit lacrimis animae maculas -atae *Theoph.* 204.

vitiosus] mens *Agn.* 281. serpens *Pasn.* 1, 28; carminulum *gest.* 11. sermo II *pr.* 9. (versiculi) *Bas.* 5.

vitium] gravibus -is nimium maculatus *Theoph.* 292 (*cf. r.* 50). quantilibet obnoxius sis -is, proferas *Cal.* 9, 10. una eademque persona utroque semper laborat -o (*sc. et invidia et superbia*) *Cal.* 9, 31. unum -um parit aliud *Pasn.* 1, 26. corruptum -is Sodomitis *Pel.* 203. criminosis intentum -is *Cal.* 9, 20. pestiferis mens -is male dedita totis *Gong.* 355. commisi cunctis

- facinus -is peius *Theoph.* 239. quo resectis -orum spinis emergere possit vimen compunctionis *Pasn.* 3, 7 *app.*; errores fatenti facilis venia -isque debetur pia correctio *I pr.* 2. universale -orum *I pr.* 9 (*opp.* recte compositum).
- vitreus] aqua *Gong.* 176. undae *Gong.* 109. fonticulus -o candore serenus *Gong.* 93.
- vituperare] huiusmodi cura si (i. e. non) est -anda *Abr.* 1, 3. nec tamen -ando (*vitia*), sed indulgendo *I pr.* 9.
- vivaci flatu redivivos artus iterum intrante *Pasn.* 13, 4.
- vivere spernentes citiusque mori cupientes *prim.* 545 (*cf. Cal.* 9, 30). quamdiu -xero. breve tempus -vere *Sap.* 5, 5 (*cf. Dulc.* 14, 2). dum -veret *Cal.* 9, 2. desperans illum iam -vere salvum *Mar.* 104. nullus amor, nulla voluptas est -vendi *Cal.* 9, 16. flatu resumpto *Agn.* 305 (*cf. v.* 340). neque suum (?) quid -ventis monstrant animalis (*simulachra*) *Agn.* 172. iube materiale corpus Fortunati reducto calore in -ventem animam iterum reformari *Cal.* 9, 26. cum decies denos, septem quoque, -xerat annos *prim.* 575 (*cf. v.* 583 *et Mar.* 78 *app.*). -vite feliciter *Gall.* 13, 1. quicquid feliciter -xi *Gall.* 13, 5. -vite beate sub Romana pace *Gall.* 9, 3. lactis dum gurgite -xit *Gong.* 43; maculis sine cunctis *asc.* 4. strictius omnibus *Mar.* 354. deo sine vero *Dion.* 64. exemplo matris *prim.* 89. lege sua *prim.* 414. qui haec parvipendit, asinum -vit *Abr.* 2, 6 *adn.*; nonne (*Drusiana*) ante aliquot dies improvisa morte fuerat consumpta? at -vit in Christo *Cal.* 9, 27. Calimache, morere, ut -vas *Cal.* 9, 13 (*cf. 9, 17*). aeternaliter *Sap.* 9, 6. domino nostro Iesu Christo, qui -vit (...) *Gall.* II 9, 2 *app.*
- vivus] quod clemens cunctos -os congaudere suis donasti pullis *Mar.* 129. legalem dominum mox comperies fore -um *Mar.* 249. se semper -um sperans extinguere Christum *Mar.* 695. tertia quem -um vidit lux omne per aevum *Theoph.* 320. processit -us, qui morte fuit religatus *Agn.* 312 (*cf. Ioh.* 34). capite blasphemias has et in ignem proicite -as *Dulc.* 11, 3. eam non solum -am, sed etiam prae tristitia in domino mortuam *Cal. inscr.*
- vivificare] qui te in meo utero -avit *Sap.* 7, 2. qui te parcendo occidit et occidendo -avit *etc. Cal.* 9, 18.
- vix] quot terdenis potuit v. ante diebus metiri, faciam diei spatio repedari *Mar.* 823. v. audebam II *ep.* 4. v. potuere *Mar.* 237. dum v. aetatis febres tetigit mediocris *prim.* 297. poenas spirituum patior v. nigrorum *Bas.* 199 (*cf. Mar.* 227. *Agn.* 344. *gest.* 517).
- vocabula singularum *Pasn.* 1, 14 (*symphoniarum*). *Sap.* 3, 8 (*filiarum*).
- vocare] praesto sumus, quos -asti *Gall.* 6, 1 (*cf. 4, 1. Mar.* 267. *Dulc.* 2, 1. *Pasn.* 4, 1 vox Thaidis nos -antis. 11, 1). filiam saepius nominando -avi. frustra -asti *Abr.* 3, 12. vocem se forte -antem *Mar.* 470; quid -atur? Maria *Abr.* 1, 5 (*cf. Pasn.* 1, 23. 2, 5. *Sap.* 2, 1. 3, 6. 8); reddens animam factore -ante beatam *prim.* 584. qui me ad te -asti cum martyrii palma *Sap.* 7, 2; *cf. Abr.* 2, 3 *app.*
- vocatio] expectate, donec instet hora -onis nostrae *Sap.* 4, 5.
- vocitare] has ipsas (*nonnas*) -ando suas saepissime domnas *prim.* 427; cui nomen clarum dictavit summa parentum nobilitas, illam digne -ans Aethelheitham *gest.* 474 (*cf. Mar.* 275). quae promeruit regis -ari sponsa perennis *Agn.* 3. non dedigneris -ari nomine regis *gest. prol.* 1, 31. unde (*ex Gandae nomine*) locum celebrem -abant Gandeshemenses *prim.* 105 (*cf. Gong.* 494). ad officium, quod lingua vulgi scimus vicedom -ari *Theoph.* 17.
- volatus] (*columba*) temperat suum non sueto more -um *prim.* 263.
- volitare] de cuius virga -aret columba *Mar.* 454 (*cf. prim.* 262. 266); ut gens Saxonum fortis -aret ad illum *gest.* 669. (*martyr*) stelligeri -at per sidera caeli *Pel.* 300. cuius cum stabilem -aret fama per orbem *Mar.* 377 (*cf. v.* 543. *Gong.* 303). aspexit nubem aere conspicuum

iuxta dulce caput Christi -are famelli *Gong.* 195 (*cf.* *r.* 248). mensibus hinc senis cursu -ante peractis *prim.* 568. totae -ant venae, cordis secreto quae latuere loco *Gong.* 115 *add.*; in terra cernens simulacra decora obtutu prono passim -are (*at cf. app.*) minuta *Mar.* 847. volucris] pisciculos, pecudes, serpentes atque -es *Mar.* 130 (*cf.* *r.* 124). sequi -em, quem iam progressa cerneret *etc. prim.* 253 (*est columba*). voluntas] ut famuleris divinae -ati. ut in me perficiatur -as divinitatis *Abr.* 7, 17. ex patris -ate et spiritus sancti cooperatione non respuisti fieri homo passibilis humanitate *Sap.* 9, 6. nimium benigna *Agn.* 87. bona *Gall.* 13, 3. cruenta *Agn.* 275. voluptas parit poenam, necessitas autem coronam *Dulc.* 12, 3 (*cf. Pafn.* 4, 5). ut nullus amor, nulla -as est vivendi *Cal.* 9, 16. volutare] ut, quae praemines in axe inter sidera numquam casura, inferior meritis in terrae -es infirmis *Abr.* 2, 2. putabam eundem draconem meis vestigiis disruptum -asse *Abr.* 3, 10; *cf. Mar.* 847 *app.* (*volitare cod.*). volvere] quattuor hic cum iam feliciter ipse -eret in summa fortuna lustra rotata *Mar.* 78 (*cf. app. et Sap.* 3, 8, 11); crebrius incultam videas procumbere turbam -entem membra litore languidola *Gong.* 312. panniculis regem -endo perennem *Mar.* 587. solo prostratus corpore toto, -itur ante pedes sanctae Mariae *Mar.* 860; ut pariter tantam temptarent -ere causam *Mar.* 409 (*cf. Gong.* 397). animo amaro *gest.* 536 (*cf. Pel.* 80). mente dolenti *Mar.* 684 (*cf. Gong.* 179). pectore tacito *gest.* 599 (*cf. prim.* 39; in pectoris antro *Gong.* 373). flammato astu *Pel.* 99. votum] *Gelübde*: fac -um deo caeli, te Christianum fieri, et vinces. voveo, et opere implebo *Gall.* 9, 2 (*cf.* 12, 6. *prim.* 329, *sed r.* 145 *dubia notio*: 'Wunsch?'). -um reddere tantum *Mar.* 426. sua -a persolvere *prim.* 123. in coepto persistere -o *Agn.* 240 *app.* tui -um

penitus pessumdabo vanum *prim.* 347. communi similis conamine -o. deservire deo coeperunt protinus ambo (*Liud. et Oda*) *prim.* 101. laudabile *Bas.* 34 (*quod pater pro filia fecit*). proprii pro crimine -i *Theoph.* 164 (*i. e. quia me diabolo mancipari*); *Gebet*: his -is devota mente peractis *Pel.* 380 (*cf. Mar.* 207, *de incenso*). pervigil in sacris summo conamine -is *Theoph.* 201 (*cf. Ioh.* 22). tu dignare tuae formulae clementer adesse *Hr.* -is carminulisque novis *Mar.* 13. quid referam turbam templi pro limine iactam quidve loquor -a illius innumera? *Gong.* 505. qui te mente, fide, -o laudamus et ore *Theoph.* 412. sui -is misereri *prim.* 249. sacra precum profundunt -a suorum *Dion.* 233; *Wunsch*: quia iure piis concedere debeo -is *prim.* 170 (*cf. Gall.* 13, 2). pontificum -is male concordando malignis *Agn.* 359 (*cf. prim.* 509). meis -is contradixisti *Cal.* 7, 1 (*Cal. ad Drus. mortuam*). obtemperantem mei -is *Sap.* 5, 31 (*opp. contraluctantem*). ipsorum -is plus parendo nefandis *gest.* 218. ipsorum se promisit fore promptum -is *gest.* 222. in nullo umquam tui -is renitor, sed quae iubes, obtemperanter amplector *Abr.* 7, 13 (*cf. Cal.* 9, 23. *Sap.* 7, 1). respondit factis sanctae -o genitricis *prim.* 369 (*'Wunsch', nicht 'Gelübde'*: *cf. Gall.* 1, 2 tuae augustalis excellentiae -is effectu conabor respondere operis; *Abr.* 1, 2 in quo tuum velle meis -is exopto respondere. *Gall.* 4, 5 omnia meis respondent -is). -o cuncti iam respondente popelli *gest.* 139 (*cf. Theoph.* 33). ipsius -is te satisfacturum esse *Gall.* 2, 5 (*cf. Pafn.* 4, 4. 7, 2. *Sap.* 3, 4). eius (*adulteri*) pravis, heu, subdita, -is *Gong.* 431. si complere meum tardabis -um *Bas.* 127. prosperis ad -a successionibus pollebant *Gall.* II 5, 1 (*cf. Sap.* 1, 1. *gest.* 1515). his completis iuxta -umque locatis *gest.* 635. ex IIII contrariis elementis, sed ad -um (*at cf. add.*) creatori secundum armonicam moderationem concordantibus *Pafn.* 1, 1.

- studiosis *prim.* 290. -i communis placito visum fuit illis, res melius verti, si forte . . *gest.* 537 (*cf. adn. ad v. 535 sqq.*).
- vovere] ut os ad -endum aperui *Gall.* 12, 6. quod -etur in perturbatione, solvendum est in tranquillitate *Gall.* 9, 4. sponso caelesti Christo te -i *Bas.* 115. ad proprium partum nati per saecula voti (?) *Mar.* 307 *app.* me puellarem -i (*cf. app.*) retinere pudorem *Mar.* 403 (*cf. v. 135*).
- vox] cur -ce et vultu nobis minaris? *Dulc.* 13, 2. -x senioris nostri, sed imago diaboli *Dulc.* 5, 1 (*cf. Pafn.* 8, 1). -x Thaidis nos vocantis *Pafn.* 4, 1. his verbis mirantis -ce profusis *Theoph.* 395. mox ut -cem sensit se forte vocantem *Mar.* 470 (*cf. Gall.* 7, 1). hanc -cem spernens non ficta loquentem *Mar.* 602. post haec intonuit solio -x patris ab alto, dicens: ' . . ' *asc.* 132 (*cf. Cal.* 9, 13); *Rede*: ancillae -cem metuendo nefandae *Theoph.* 263. laudum dulces spargens super aethera -ces *Agn.* 308. laetitiae -ce iocundae *prim.* 594 *app.* -ces in altum eiulando dedit *Abr.* 3, 5. quis -cem, ut resurgerem, dedit? *Cal.* 9, 27. direxit ad aethera -cem *Agn.* 329. his verbis iterata -ce profusis *Theoph.* 52. in talem prorumpere -cem *Gong.* 117 (*cf. Pel.* 338). tales spargebat ad aethera -ces *Theoph.* 297 (*cf. v. 49. Bas.* 153. 257. 260. *Agn.* 273); in emissione nunc gravis nunc clarae -cis . . musica dicitur convenientia non solum -cum, sed etiam aliarum dissimilium rerum *Pafn.* 1, 17; caelestis *Mar.* 461. canora *Mar.* 628. clara *Theoph.* 390. *Dion.* 193. *Ioh.* 14. confusa *Dion.* 82. constans *Bas.* 162. decora *Mar.* 196. *Agn.* 457. divina *Cal.* 9, 5. *Pafn.* 11, 2. dulcis *Agn.* 308. *gest.* 102. fidelis *Mar.* 861. fortis *Mar.* 274. horribilis *Bas.* 210. humilis *Mar.* 654. mansueta *asc.* 76. *prim.* 252. pontificalis (*adi. progen.*; *cf. divina*) *Mar.* 465. praesaga *Mar.* 515. 679. sonora *Dion.* 238. submissa *Mar.* 583. 732. *asc.* 143. *Bas.* 120. subtristis *Mar.* 125. tinnula *Dulc.* 3, 1. *Pafn.* 7, 14.
- vulgato dogmate *Pel.* 51. quam abiectionem patior, principibus -abo *Dulc.* 5, 1.
- vulgo] ad portam, quae dicitur aurea *v. Mar.* 247. dum fuerat *v.* res diffamata dolenda Francorum gentis omnibus indigenis *Gong.* 365. differo sed *v.* tractare nec mando, multam subito concurrere turbam *Gong.* 393. *v.* noti *Pel.* 412. *v.* dicitur, quod dilecti socius et ipse fit dilectus *Gall.* 7, 1.
- vulgus] ad officium, quod lingua -i (*i. e. Saxonica*) scimus vicedom vocitari *Theoph.* 17 *app.* iussit collectis -us concurrere turmis *Pel.* 115. luctum procerum, -i pariterque lamentum vicit nonnarum miseranda querela suarum *prim.* 542.
- vulnerare] en undiquesecus circumdamur, -amur, perimimur *Gall.* 9, 1. inviolatum pectus -asti, sed me non laesisti *Sap.* 5, 9. quicquid rempublicam confundere, quicquid tranquillum mentis reor -are posse *Sap.* 1, 1. unde iste miserrimus -abatur mente *Cal.* 9, 32 (*cf. Abr.* 9, 3).
- vulnus] sanguis stillans de -ere facto *Pel.* 274. loetali -ere laesa *Agn.* 410 (*cf. gest.* 267). tu morieris serpentis -ere *Cal.* 7, 2; nunc maioris -us suspiro doloris, hoc quia nec penitus scio . . *Mar.* 112.
- vulpina fraude loqueris et versipelli astutia, Antioche, adularis *Sap.* 5, 22. insidiis -o corde paratis *Mar.* 666.
- vultus] -u praepulchram *Mar.* 79. -u admodum reverendi *Dulc.* 13, 3. quorum -um minime agnovi *Gall.* 12, 7. videntes illius fuis -um lacrimis madefactum *gest.* 296. laetitiam -u monstrans moderatam *gest.* 309. ostentat suum gemmato casside -um *Pel.* 118. cur dimisso (*i. e. demisso*) -u terram inspicis? *Abr.* 7, 8. -um nec retro reflexit *Mar.* 291. sursum versis -ibus *Pel.* 407. cur voce et -u nobis minaris? *Dulc.* 13, 2. -um tyranni confundamus *Sap.* 4, 5. -us formā *Mar.* 417. hilaritate *Abr.* 6, 1. splendore *gest.* 158; attonitus *asc.* 123. blandus *Theoph.* 273. caelesti luce

coruscus *Theoph.* 217. gravis *Cal.* 9, 27. hilaris *Theoph.* 135. laetus *Theoph.* 349. minax *Sap.* 2, 1 (imperatoris). mordax *Bas.* 126. obscurus, serenus *Gall.* 3, 2. *Pafn.* 1, 1 (cf. *Mar.* 246). pronus *gest.* 359. ridens *asc.* 107. rutili speciem -us

(Christi) *Theoph.* 307. subtristis *gest.* 750. venustus *Abr.* 5, 2.

zelus] hinc magis erga te nimio fervescere -o *Theoph.* 228. recti compunctus acumine -i *gest.* 1494. zodiacum percurres circulum *Abr.* 2, 1.

INDEX GRAMMATICUS.

Quod ne in verborum quidem indice praestari potuit, ut omnia adscriberem exempla, id multo minus ab iis, qui iam sequuntur, expectabitur indicibus grammatico et metrico; quibus plerumque ea tantum continentur, quae certis de causis memorabilia videbantur, ea autem, quae frequentiores sunt, uno alteroque exemplo illustrare satishabui. Bene de his rebus meruerunt praeter ceteros Freytag p. 11 sq., Barack p. XLVI sqq., Bartsch (*Germaniae tom. III p. 379 sq.*), Koepke (*II p. 139 sqq.*); sed etiam post illorum studia mea collectanea grata fore confido.

NOMINA DEMINUTIVA hic sub uno conspectu collegi; quibus Hr. vix minus luxuriatur Catullo. Iis vocabulis aut exemplis, in quibus parvitatē notionem certo aut probabiliter agnoscere mihi visus sum, asteriscum ascripsi; multo saepius affectum pietatis virgineae ('femineam latinitatem' Sulpiciae norunt philologi; cf. O. F. Gruppe, *die röm. Elegie I p. 49*) aut metri necessitatem agnosces; passim frustra causam inquires. Formae -ulus ita claudere solent versus hexametros, ut adiectiva cum substantivis, substantiva cum adiectivis suis per homoeoteleuton concinant. Adiectiva trisyllaba mensurae dactylicae saepius in -olus deminuuntur, quae deminui debebant in -ulus, velut candidolus, sordidolus, alia: falsa ea analogia esse videtur formae lacteolus; ex substantivis sic undola: nolim conferre, quod ex carmine Scottico enotavit Traube *P. C. tom. III p. 796*, versicolis. Non

raro duo coniunguntur deminutiva. Falso Barack p. XLVII inter deminutiva rettulit clanculus, scolopolus (quamquam hoc Hr. fort. pro deminutivo habuit), tenebricolae: quae v. in ind. verb.

aetatula] incepit quando felix -a sexta *Mar.* 16 adn.

agellus] ipsius ingenuum mentis -um *Theoph.* 12.

aliquantulus*] -um divinae laudationis tinnitum I pr. 8. mihi inesse -am scientiam artium II ep. 2. -um auri vestiumque possideo *Abr.* 7, 14. edissere sumotenus -um de simphoniis *Pafn.* 1, 13. -i spatium tempusculi *Pafn.* 3, 10.

amniculus] aquae -um vitreae *Gong.* 176 (*de fonte*).

articulus] in -is digitorum *Pafn.* 1, 17.

asellus] fari qui iussit -um *Mar.* 31 adn.

atrioli limina florigeri *Gong.* 170 (cf. v. 182. 240. 384).

barbula parva *prim.* 47*.

calciolas (cf. *gen. nom.*) domini *Gong.* 228.

- candidolus (cf. p. 512^a) palliolum *Gong.* 196 (cf. *Pafn.* 11, 2); corpus (pueri formosi) *Pel.* 217. palmae *gest.* 185; oves *Pafn.* 13, 4.
- capellam semivivam *Pafn.* 7, 3 (locum ab ind. verb. excludere debui).
- carminulum] quae tibi purganda offero -a *Mar.* 4 (et sic *Hrotsvit*, pariter de suis carminibus, v. 18 -is novis, *Bas.* 2 iungens praescriptis carmina -is, *gest.* 13 huius -i nimium vitiosi). laudum -a *Gong.* 260.
- castellum] -a, quae G. sibi retinuit *Gall.* II 2, 1 (cf. *gest.* 1490). aptum *gest.* 626. in quis -is, in quis locellis *gest.* 1179.
- cellula*] exiguam -am meis mansiunculis contiguam *Abr.* 2, 7 (cf. 8, 1. *Pafn.* inscr. et 7, 5 angusta. 6. 8. 10, 3 angustissima).
- conventiculum] concurrente -o populari *Agn.* 209.
- corpusculum] mei -um *Sap.* 5, 36 (loq. *Karitas*). sanctorum -a passa viro- rum *Pel.* 342. -a aromatibus condimus *Sap.* 8, 1.
- craticula] in -am substratis ignibus assanda ponatur *Sap.* 5, 10. com- mode pauso in -a ceu in tran- quilla navicula *Sap.* 5, 10.
- dictatiuncula] rusticitatem meae dictat(i)unculae II ep. 4.
- diecula tristis *gest.* 395.
- duculus] mores tanti egregios -i *Gong.* 334 (cf. v. 440 famosum -um).
- famella] lasciva -a *Mar.* 156 (opp. dominae, syn. puellam v. 152; cf. famellus); *Hr. de se:* indignam -am me *Mar.* 900 (cf. *Gong.* 11. *Pel.* 4).
- famellus] lascivi -i *Bas.* 119 (cf. fa- mella); iuxta dulce caput Christi -i *Gong.* 195 (cf. *Pel.* 387. *Pel.* 246 daemonis oscillum spurci -i).
- filiola] o dulces -ae, o carae pusiolae *Sap.* 4, 1 adn.
- flagellum (*Schlag*)] populus tanto cor- reptus rite -o *Pel.* 182. sacra pul- sari crebris sua terga -is *Theoph.* 306. me quia continuis attrectant namque -is *Bas.* 200.
- flosculos uteri mei *Sap.* 9, 1 (*mater de filiabus*).
- fonticulus] undas -i fluitantes gur- gite dulci *Mar.* 786 (*einer Q.*). -us vitreo candore serenus *Gong.* 93 (cf. v. 96. 108 purus. 150. 160. 250. 310. 326. 385).
- fronticula serena *Mar.* 3.
- gemellas culpas (*homicidii et adul- terii*) *Theoph.* 255. -ae pectoris particulae *Sap.* 5, 9.
- gemma] Oddo Romani praefulgens -a regni *gest. prol.* 2, 1.
- gloriola] tibi -am confero tantam, ut . . *Mar.* 797. -a surgentis rite peracta *asc.* 13. tantae munera -ae *Gong.* 52 (cf. v. 272. 292 indicium magnae nobile -ae. 536 tantae gaudia -ae). in caelis anima satis ut regnante beata aequa -a regna- rent mortua membra *Pel.* 365.
- gratiola] de gratia divina: cor rore suae tangere -ae *Mar.* 38. superna *Mar.* 342. *gest.* 239. divina *Gong.* 282. Christi -a tactus sub corde secreto *gest.* 337. cf. *Mar.* 861. *asc.* 71; -am, Christo praestante benigno, tantam promeruit *gest.* 432. cui rex -ae caeli munuscula tantae contulit, ut . . *gest.* 132 (*aliter* dulcia -ae munuscula magnae v. 465); -ae respuant ut foedera nostrae *Pel.* 108. hoc sibi -a regis praestante benigna *gest.* 208 (cf. v. 370. 446).
- homullula (cf. homullus)] a tantilla -a *Sap.* 5, 34*.
- homullus] cum terrigenis -is *asc.* 3. pietatis -um *Gong.* 141. devotus quidam -us *Gong.* 537. miserum -um *Bas.* 193 (cf. v. 233).
- homuncio parvus *Mar.* 725*.
- igniculus] servili lupa uritur -o *Gong.* 458.
- infantula (*bima*) *Mar.* 296. ex ista- rum aetate -arum *Sap.* 3, 22 (*puella- rum* 12, 10, 8 annorum).
- ingeniolum*] crediti talentum -i I pr. 8 (cf. II pr. 3).
- labellis pollutis *Theoph.* 186. 286.
- lacteolus] infans -is fuerat dum parvula membris *Mar.* 303. dum vagit cuna corpore -o *Gong.* 40.
- languidolus] -is infirmus membris *Mar.* 375 (cf. *Gong.* 312. 518). -os peregrinos *Gong.* 307 (cf. v. 314). corpus contextum venis fictile -is *Gong.* 478.

- laureola] nulla piis potis est depro-
mere verbis lingula -am caelesti
luce coruscam *Pel.* 309.
- libellus] hunc -um (*octo ritas sancto-
rum*) I *pr.* 1. -um, quem tali in-
tentione disposui II *ep.* 11.
- lingula (*cf.* lingula)] nec post verbosa
quid sequitur -a *Gong.* 130 (*cf.* r.
542. 576). praesicca *Gong.* 190.
- lingula] quid tibi, quid digni potis
est mea -a fari *Gong.* 121 (*cf.* *Pel.*
309).
- litterulae] nullus sensus nec ullae
-ae *Gong.* 508. reddere -as *Bas.*
250 (*i. e. cartam diabolo datam*).
- locellus (*de genere r. p. 516^a*) postremo
remanere -o *Mar.* 469. paradisia-
cis -is *Mar.* 784. quis latuit pic-
tum vernanti flore -um (*sic*) *Gong.*
91. semotum citius repetendo -um
Gong. 159 (*cf.* *Theoph.* 430). flori-
gero -o *Gong.* 203. ipso -o *Gong.*
249. illi sed dignum provisit rite
-um *Pel.* 320. illos nullum transire
-um *gest.* 563. in tutis firmisque
-is *gest.* 627. in quis castellis, in
quis -is *gest.* 1179.
- lucellum] tanti -i *Gong.* 149. cum-
que diu vacuis inhiaret namque
-is *Theoph.* 144. non parvi dona
-i *Bas.* 43.
- mansiuncula] exiguam cellulam meis
-is contiguam *Abr.* 2, 7.
- misellus] meme solam sterilem re-
manere -am iussisti *Mar.* 132. citius
dicto solvit promissa -o *Gong.* 133
(*dem armen Schlucker*). tali suf-
fusus subito cum felle -us in mor-
tem iusti aestuat atque pii *Gong.*
447 (*cf.* r. 529. 553). respice Hrots-
vitham miti pietate -am *Pel.* 3.
tradidit natum -um *Pel.* 176. se-
ductus caecato corde -us *Theoph.* 82
(*cf.* r. 157. 372 animam meam -am.
Bas. 53. 82. 143. 166. 173). qui mox
ingressus ridenti corde -us *Agn.*
256 (*utpote citius moriturus*).
- modulus] hos -os legere (*i. e. meos
versus*) *Mar.* 4 (*cf.* *Bas.* 11). dacti-
licis modulis I *pr.* 3 (*cf. adn.*);
altithrono psallere pro -o *Mar.* 42.
pro -o culpa *gest.* 333.
- morula] placitis tardat iter -is *Gong.*
28. non addo momentum -ae *Pasn.*
3, 9. -is sine cunctis *gest.* 1171.
- muliercula] mei opusculum vilis -ae
II *ep.* 3. viles -ae *Dulc.* 9. 1. tan-
tillarum -arum *Sap.* 1. 3 (*puella-
rum* 12, 10, 8 annorum).
- munusculum] gratiolae -a tanta-
gest. 132 (*cf.* r. 463 magnae).
- navicula] commodè pauso in crati-
cula ceu in tranquilla -a *Sap.* 5. 1.
- nesciolus] Hrotsvit -a nullaque probi-
tate idonea II *ep.* 1.
- nigellus] loco -o *Bas.* 225. scissis et
-is panniculis *Dulc.* 6. 1. nocte -a
gest. 182.
- novellus] virgas *Mar.* 433. signum
Mar. 476. quid sibi non nuptae
partus vult iste -us? *Mar.* 32.
limphis -is (*i. e. miraculo produc-
tis*) *Mar.* 790 (*cf.* *Gong.* 279). sacris
famulando -is *Pel.* 43 (*relicta sc.
religione paterna*). hos tibi verni-
culos fero -os *Bas.* 1. ecclesia -a
prim. 295 (*cf.* r. 371; *opp. antiquum
templum Gandeshemenae*).
- nubecula parva *Gong.* 247^a.
- ocellus] attonitis quem cum con-
spexit -is *Mar.* 233. non corporeis
sed mentis -is *Mar.* 549. rursus
versis claris aspexit -is *Mar.* 73.
quem sursum fixis cum consp-
xisset -is *asc.* 116. se orbo cantum
praebebat -um *Gong.* 63. *cf.* *Gong.*
177. *Pel.* 229. *Theoph.* 43.
- opusculum] *Hrotsvit de suis semper
operibus*: huius carmina -i I *pr.* 1.
(*cf.* 5). huius omnem materiam
sicut et prioris -i I *ep.* 1. in aliis
meae inscientiae -is II *pr.* 2. mei
-um vilis mulierculae II *ep.* 3 (*cf.* 9).
huius stamen -i *gest.* *pr.* 9.
- oscillum] quo sic -um saltim con-
figeret unum *Pel.* 270 (*cf.* r. 206).
- osculum v. ind. verb. p. 401^a; hoc
nomen *Hrotsvithae* non magis de-
minutivum fuit quam puella.
- palliolum] instar candidoli -i *Gong.*
196 (*cf.* *Pasn.* 11, 2).
- palmula] de te quippe meo prae-
cepto, -a, mando, ut . . . *Mar.* 32.
bravii -a perpetui *Gong.* 404.
- panniculus] -is regemvolvendo per-
ennem *Mar.* 587 (*cf.* r. 622. 576 non
raris). de -is a veste Philosophiae
abruptis II *ep.* 9. scissis et si-
gellis -is *Dulc.* 6, 1.
- particula] laudis -am tuae minimae
Mar. 22. per tres partes: partem . . .

- partem . . . , -amque . . . *Mar.* 70.
 mei dorsi extrema -a *Gong.* 572
 (cf. v. 574). gemellae pectoris -ae
Sap. 5, 9 (de mamillis). ornatus
 nec -am dimiserat ullam *gest.* 499.
 parvulus*] infans lacteolis fuerat
 dum -a membris *Mar.* 303. -a
 villa *prim.* 188.
 pellicula] exuitur tincti -a brachii
Gong. 416. frontis -am summam
Pel. 394.
 pigellus] ingratis -is, quos piget alti-
 throno psallere pro modulo *Mar.* 41.
 pisciculos, pecudes, serpentes atque
 volucres *Mar.* 130.
 piscinula] modicam -am *Gong.* 324*.
 popellus] omni -o *Mar.* 420. duos
 -os *Mar.* 550. reliquo -o *Pel.* 31.
 victi -i *Pel.* 130 (cf. v. 168 subiecti
 nobis -i). collectus ex urbe -us
Pel. 366 (cf. v. 372 coenobii princeps
 rectorque -i). credentis more -i
Theoph. 345 (i. e. Christianorum).
 catholico -o *Dion.* 39.
 praepaucula verbula *gest.* 432 (cf.
gradus).
 preculae (cf. prex)] *Gebete*: dum -as
 flendo profunderet almas *Mar.* 177
 (cf. v. 356 sacris. 654. *Pel.* 382. *Theoph.*
 241. *Bas.* 229 studiosis. 252). locus sce-
 lerum domus efficitur -arum *Agn.* 253.
 has -as miserans divina potestas
gest. 276; *Bitten*: postquam ponti-
 fices -is cessere precantis *Mar.* 494.
 primule (i. e. primum)] p. quis mor-
 bos ablueret varios *Gong.* 318 (cf.
 v. 375. *prim.* 435 app.).
 puella v. ind. verb.; hoc nomen *Hrots-
 vithae* non fuit diminutivum.
 puellula] quam pulchrae, quam ve-
 nustae, quam egregiae -ae *Dulc.*
 2, 1. hortare -as *Sap.* 5, 3 (cf. 15
 tantillulae -ae. 18 ab hac vili -a.
 6, 1 illa lasciva -a).
 pusiolus] comitata proprii faetus -is
 tribus. cuius sexus sunt -i? *Sap.*
 1, 3. o dulces filiulae, o carae -ae
Sap. 4, 1 *adn.*
 querula diminutiva fort. forma, neque
 vero notione, novum nomen *Hr.*
fecit, cf. ind. verb.
 rimula] per -as perspicite *Dulc.* 4, 2.
 rivulus] te de -is magicae fraudis
 bibulam satis esse *Agn.* 282.
 sacellum] de profanato -o *Pel.* 41.
 -a intravi *Gall.* 12, 2.
 sacellus] Gongolfi -i *Gong.* 191.
 saepicula] iuncturas per artas -ae
Gong. 180.
 saepiuscule *Dulc.* 2, 3.
 sarcinulas praemisimus *Gall.* 8, 1.
 scabellum] usque tuos ponam cunc-
 tos inimicos sanctorum per sae-
 cla pedum tibi rite -um *asc.* 140
adn.
 sciolus] divini -us quam maxime
 cultus *Dion.* 125.
 sententiolam loeti perferre supre-
 mam *Pel.* 60 (cf. v. 295).
 silvula] proxima coenobio fuerat
 tunc -a *prim.* 186.
 sordidolus] hanc -am Camenam *Mar.* 9.
 antrum (*lupanaris*) *Agn.* 224. me
 -am, milies millenis sordium of-
 fuscationibus oblitam *Pasn.* 3, 8
 (cf. 12, 4).
 sororcula] tui -am (*Karitatem oc-
 tuennem*) *Sap.* 5, 27.
 substantiola] propria -a bene multi-
 plicata *Mar.* 73. -ae magnae *Bas.*
 24 (cf. v. 131 -am pretiosam).
 tantillulae puellulae *Sap.* 5, 15.
 tantillus] umquam -i nil quia com-
 merui *Gong.* 276 (*nichts so Grosses*).
 -arum muliercularum *Sap.* 1, 3*.
 -ae homullulae *Sap.* 5, 34*.
 tempusculum] aliquantuli spatium
 -i *Pasn.* 3, 10. post aliquot spatii
 -a parvi *gest.* 372*.
 tenellus] aetate -ae natae regum
Mar. 417 (cf. *Agn.* 179. *Sap.* 5, 34).
 ne virgo pudori coniuge pro vetulo
 fieret subiecta -a *Mar.* 490. mem-
 bra -a (*infantis*) *Mar.* 586. 674.
Gong. 45. pueri -i *Mar.* 622. 650.
 732. Iesum -um *Mar.* 698. pedum
 plantas -as (*Agnētis*) *Agn.* 218 (cf.
gest. 549). -ae infantiam virgun-
 culae *Dulc.* 14, 3. neptis -a *Abr.*
 1, 3. -o amore *Abr.* 4, 3. *gest.* 123.
 -ae mulieri *Pasn.* 7, 9. natum
 (*mulieris apocalypticae*) -um *Ioh.* 25.
 dextra -a *gest. prol.* 2, 18.
 undola] sub foliis quod forte lateret
 amoenis florum multimodis -a
 tecta comis *Gong.* 184.
 verbulum] talia dum mundis forma-
 ret -a labris *Mar.* 139 (cf. *Pel.* 103).
 non -a vera locutam *Mar.* 558.
 pressis frenat sua -a labris *Gong.*
 129. -a non minimae nuntia mae-
 stitiae *Gong.* 370. -a rhetoricae

circumlita melle loquela *Pel.* 201.
 dulcia -a fantis *Pel.* 230. suae sal-
 tim praepaucula famae -a *gest.* 436.
 versiculus] en tibi -os fero novellos
Bas. 1 (*cf.* v. 9). haec nam, -is,
 proles, quam scriptito, regis *gest.* 83.
 vetulus] virgo (*Eva*) *Mar.* 14 (*sic*
 culpa *Gong.* 35 i. e. peccatum ori-
 ginale; *cf.* *ind. verb.* s. v. veterus).
 senior -us Ioseph *Mar.* 760 (*cf.* v.
 552). si placet, hinc -um me trans-
 migrare colonum *Gong.* 127. -i
 spes unica patris *Bas.* 111 *add.*
 virgula*] brevis *Mar.* 462. exigua
Gong. 252.
 virguncula] qui te per angelicum
 fecit, -a, verbum de sancto digne
 flamine concipere *Mar.* 33. -a
 parva *Mar.* 285*. casta *Mar.* 382.
asc. 77. alma *Mar.* 550. haec eadem
 -a *Mar.* 575. tenellae infantiam
 -ae *Dulc.* 14, 3*. -a Christi (*abba-*
tissa) *prim.* 265.

GENERA NOMINUM: aligenorum
traditur gest. 168 *app.* alvus sem-
 per masc. calciolas *traditur Gong.*
 228. calles sidereas *Gong.* 480. geni-
 mato casside *Pel.* 118. anima au-
 tem nec mortalis ut corpus nec
 corpus spiritalis ut anima *Pafn.*
 1, 5 (*attractio generis*). dies (s. v.).
 filos *Mar.* 519. frenos *Abr.* 3, 17.
 frons (s. v.). huius solvendae ho-
 minis *Pafn.* 13, 3 (*cf.* 13, 4). iugu-
 los *Pel.* 258. lilia ceu rutilat *Agn.*
 428. quis latuit pictum vernanti
 flore locellum *Gong.* 91 (*ex falsa*
analogia pluralis numeri loca; cf.
locus). mente iocundo *traditur*
Agn. 309 *app.* nubem conspicuum
in -am corr. m. 1 Gong. 194 (*at cf.*
app.). gravi corporis onere ab-
 iecta *Abr.* 2, 5 *cum homoeoteleuto.*
 pelvem, quem . . . *Gong.* 261 *sq.*
 praesertim cum feminea fragilitas
 vinceret et virilis robur confusio-
 ni subiaceret II *pr.* 5 (*attractio gene-*
ris). sidus eous *traditur Gong.* 219
app. miro sub sorte *Gong.* 319
(cetera exempla ambigui generis).
 -ponte suo *Bas.* 194 *non excusatur*
homoeoteleuto. titulum (*nom.*) *Gong.*
 246 (*at cf. app.*). voluerem, quem
 . . . *prim.* 253 (*at cf. app.*). opus
 caelestis gratiae, qui non delecta-

tur in impiorum perditione *Cal.*
 9, 13 (i. e. dei, *cf.* *Mar.* 286 *sq.*; *errat*
Barack). axis *fem.* *occurrere*
Barack p. XLVIII non dixisset, si
Abr. 2, 2 *verba recte coniunxisset.*

DECLINATIO.

- I. cuna (*abl. sing.*) *Gong.* 40. deliciae
 (*gen. sing.*) *Mar.* 809 (*cf. ind. verb.*).
 nostri delicias (*nom.*) *nescio an*
recte traditur Pafn. 4, 5 *app.* bis
 senum stellarum *Ioh.* 24.
- II. caelos *asc.* 47. 78. 101. 125. mi deo
Dion. 210. di (*nom.*) *Dulc.* 13, 2
app. dii (*nom. voc.*) *Mar.* 852. *Gall.*
 4, 1. deum *Agn.* 149. diis (*dat.*)
Mar. 845. *Pel.* 57. 254 *etc.* domus
 v. IV. egregie (*voc.*) *Gall.* 1, 5
 (*cf. ind. verb.*; *sic socie Cal.* 2, 1.
 stabularie *Abr.* 5, 1. 6, 6). gravidus
 i. e. gravis, v. *ind. verb.* (*sic dulcidus*
P. C. III p. 178, 12. IV p. 138, 9, 2
app.; *tenvidus P. C. III p. 177, 9.*
 lacus v. IV. care meus *Dion.* 179
 (*sed mi Pel.* 151. *Dion.* 210 *ter. Gall.*
 2, 1 *bis. Dulc.* 7, 1. *Sap.* 3, 2). no-
 strate (*voc.*) v. III. nullo (*dat.*)
Mar. 385 (*plerumque nulli, alteri,*
uni etc.; sed etiam ullae gen. Mar.
 807, ipso *Gong.* 211). protoplastes
 patres *Gong.* 36 (*cf. prim.* 533 *proto-*
plastes parentes; alibi protopla-
stus); duriter *Pel.* 211. largiter
Gong. 112. *Pel.* 356.
- III. ad aethra, ab aethre *etc.* v.
ind. verb. celebris, illustris *masc.*
Theoph. 3. 76. *Bas.* 20. *gest.* 456. cer-
 vice *Gong.* 181. corda, cordibus
 v. *ind. verb.* ante foras cellulae
Abr. 3, 8. protoplastes v. II; ense
Agn. 405. febre *Cal.* 6, 1. igne *Pel.*
 391. 399. navi *Pel.* 346. pelvem
Gong. 261. sitim *Mar.* 790; *abl.*
adiectivorum et participiorum pro-
miscue fit in -e et -i: cum hac
contumace Sap. 5, 3. maiori reviri-
 descant gloria *Sap.* 9, 1 (*ut ritetur*
cacophonia, quam Serrius alicubi
rituperat). a nugace in castum
 transmutatus virum *Cal.* 9, 17. cum
 praegnante Maria *Mar.* 547. vultu
 ridente *asc.* 107, *sed ridenti pectore*
Bas. 97 *adn. etc.*; scientum *prim.*
 157; o nostrate decus *Gong.* 119;
 duriter, largiter v. II; *abl. pro dat.*
 v. *ind. metr.*
- IV. domus *etc.* v. *ind. verb.*

Nomina propria multa non declinantur; memorabilibus formis excellunt nomina Abraham, Adam, Agapes, Agnes, Thais; cf. ind. nom. et p. VI¹. De pronominum declinatione v. pron.

SYNTAXIS CASUUM

NOMINATIVI: tibi, Christe, gloria, qui . .

Sap. 7, 2. laus dulcedini tuae miserationis *Pasn.* 11, 3 (*plene* 8, 3 laus sit summae trinitati); *cf. acc., et inf.*

GENITIVI: o dilecta dei *Theoph.* 282

(*cf. Pasn.* 7, 1). iustum regem domini benedictum *gest.* 211. ipsius proprium servum *Bas.* 35. tributarios imperatoris *Gall.* 9, 3. sancto amborum paraclyto *Dulc.* 11, 1 (*cf. Agn.* 375). vana mortalis cordis *gest.* 230 *app.*; causae secreta *Pel.* 376. exiguum munus carminis huius *gest. prol.* 1, 7. totius proprii commissa reatus *Pel.* 183 (*cf. Bas.* 167. 182. *Agn.* 164. *Sap.* 1, 2); sin

vero meriti constet fortasse minoris *Pel.* 396. aetatis tantae virgo *Mar.* 406 *add.* pietatis homullus *Gong.* 141; pulcherrimum virorum I *epil.* (*cf. Agn.* 115). quisquis es meorum *Dulc.* 14, 2. quaedam huius operis I *pr.* 3. universale vitiorum I *pr.* 9. quicquid pretiosi *Pel.* 136 (*cf. Dulc.* 2, 3. 12, 2. 14, 3).

id exercitii *Gall.* 1, 1. divinae causae quid pertinet ad me? *Mar.* 159. iuxta id loci *Cal.* 8, 2. eo loci (*i. e. ibi*) *Dulc.* 2, 3. *Pasn.* 6, 1. iuxta id temporis *Gall.* II 5, 5. tunc temporis *gest.* 11. *gen. pendens ex adi.*: salutis avari *Gong.* 325. capax disciplinae II *ep.* 7. totius rationis incapaces *Dulc.* 13, 2. certus veniae *Bas.* 218. signi bene credula tanti *Mar.* 594. vindictae dignus tantae *gest.* 372. rationis egeni *Agn.* 211. immunis caloris *Agn.* 369. impatiens morae v. *ind. verb.* veteris ingrati pietatis *Pel.* 109. census pie larga *Gong.* 151. simulacrorum rebellis *Pel.* 94. rudem meriti tanti *Pel.* 370. securus curarum *Dulc.* 1, 2. iniunctae vacuum curae *Theoph.* 55; *ex verbis*: abstinens coniugii *Gall.* 12, 10. subiecti regni digne dominari *gest.* 443. cuius nos peni-

tus expurgare nequimus facti II *pr.* 1. tui miserando *Gong.* 393. miserere meae, quam pro te subii, lassitudinis *Abr.* 7, 11. te agnum virginis *Sap.* 9, 8 (*at cf. app.*). haec perfectorum sunt conservanda virorum *edebatur gest.* 246 (*cf. app.*).

DATIVI: socio consensit iniquo *Gong.* 457. si Calimachus Christo credidit *Cal.* 9, 28. qui Christicolis faciebat more parentis *Pel.* 75 (*cf. v.* 100). haec illi dulcem peperit clarissima prolem *gest.* 121. prostratus sui plantis magistri *Theoph.* 109. prostrata solo *Agn.* 299. cumque palatinis medius foret ille locatus *Pel.* 227. memoriae fixum teneo *Gall.* 1, 3. damnanda baratro *Gong.* 531. damnantur capitali poenae *Pel.* 333 *app.* his miserens querulis *Theoph.* 290 (*cf. miserari*).

cuius pulchritudinem quam pluribus laudari audiebam saepissime *Abr.* 5, 3. cunctis saeculis venerandam *Mar.* 181. *dat. pendens ex adi.*: aequales meritis protendere laudes *Gong.* 333. pontifici se subiectum cleroque modestum prae-

buit atque pium populo cunctisque benignum *Theoph.* 19 *sq.* (*cf. blandus, mitis*). huiusmodi commisso reatus numquam fui ob-

noxius *Sap.* 1, 2. ipsorum se promisit fore praeoptum votis *gest.* 222 (*cf. Pasn.* 5, 1). praeoptum dubiae causae *Pel.* 383. heu mihimet misero *Theoph.* 163 (*cf. interiect.*).

ACCUSATIVI: quae voles, ut concessurum efflagita *Abr.* 5, 2; me minime nocebit *Sap.* 5, 36. quo te exitus rei non lateret *Dulc.* 13, 4. expaveo tui benignitatem *Cal.* 9, 19. quae commoneo *Pel.* 152. hoc amor castitatis coegit *Cal.* 9, 2. *cf.* (ex)-hortari, persuadere, consentire.

asinum vivit *Abr.* 2, 6 *adm.* castum sapit *Pasn.* 7, 4. suave sonantibus undis *Gong.* 109. clarum rutilante corona *Agn.* 420. quae studuit *Gong.* 450. hoc solum nitor, ut . . II *pr.* 7 (*cf. pron. dem.*). quicquid feliciter vixi *Gall.* 13, 5; ubi XX annos solitariam vitam egit *Abr.* *inacr.* Hispaniam penetrare superbam *Pel.* 170 (*i. e. eo abduci*).

rapido patriam cursu repedare relictam *Mar.* 240. patriam remeabat amandam *traditur gest.* 207 (*at cf. add.*); omnes induti vestes candoris opimi *Ioh.* 5. animae egressae sunt corpora *Dulc.* 11, 5. te cordetenus benedico *Dion.* 214. adductum verbis nimium blanditur amicis *Theoph.* 134. regem populos olim dominantem *gest.* 226. gens exemplo tali tantoque suasa *Gong.* 437. praecognitorem futurorum supplicavi, ut . . *Abr.* 3, 9 (*m. 1; cf. app.*). quae defungebaris extrema *Cal.* 9, 21 (*m. 1; cf. app. et extremus*). ut non obliviscaris in te confidentem *Cal.* 8, 1; me felicem, si . . *Gall.* 4, 2. gratias regi aeternitatis *Gall.* II 9, 2 (*cf. Cal.* 9, 24 *et nom.*; *sic dubium, utrum grates, s. v., nom. an acc. sit*); *tractio casus semel traditur*: quae haec iniuria? ipsam, quam a propria patitur creatura *Pafn.* 1, 1 (*ubi fort. ipsa, quam scribendum*).

VOCATIVI: o anguste Constantine *Gall.* 1, 2 (*et sic saepe*). Evurhardus Gislberhto consilium dederat, quod non tibi, Christe, placebat, ut . . *gest.* 210.

ABLATIVI: corpora martirio consummata *Sap. inscr.* induti vestibibus albis *asc.* 120. exu[r]itur tincti pellicula brachii *Gong.* 416. angelis dei, quibus stipata *Abr.* 2, 5. insidias hostili parte paratas *gest.* 242. parte tua famam didici persaepe sinistram *Gong.* 391. tuo ducatu semitam arripiens veritatis *Cal.* 9, 17 (*cf. Abr.* 3, 16). hoc donum concede precatu *Gong.* 297 *app.* qui sancti meritis grata dedit miseris *Gong.* 330. nec satis iniustum solvit pietate decretum *Pel.* 77. ne maerore meos ducas in Tartara canos *Pel.* 164 *adn.* causam, qua venerat illo *Theoph.* 110. simili causa venerandam *gest.* 444. te mihi in hoc concordari re experior *Abr.* 3, 17. eo quod (*darum weil*) . . *gest. pr.* 8; diis auro fabricatis *Pel.* 57 (*cf. Agn.* 169); atrio currere *Gong.* 206. conspexit nubem aere conspicuum *Gong.* 194. caput egregium iacuit procul amne revulsum *Pel.* 330. *cf. prim.* 295 *app.*

ubi vis eligere locum sepulturae? tertio miliario ab urbe *Sap.* 8, 2. volvens animo, servans quoque corde profundo *Pel.* 80 (*cf. v. 100*). non se sic corde tenere *gest.* 22. prorsus delicti mundantur sorde veteri *Dion.* 37. subtractum dulci vita *Agn.* 284 (*cf. prim.* 296); morte perire *Gong.* 456. gustantes Bachica munera laetitia *Gong.* 218. canibus his pluresolvebat Corduba soles *Pel.* 69. ut post haec causis non contradiceret ullis ipsius imperio *gest.* 706 (*sic saepius in c. abl.*); tunc tempore *prim.* 63. paucis te (vos) volo *Gall.* 2, 1. *Cal.* 1, 1 (*sc. affari; cf. adn. et Sap.* 3, 5). *abl. pendens ex adi.*: variis anxia curis *gest.* 514. cordis bonitate fidelis *asc.* 62. stellarum lege periti *Mar.* 63. consilio prudens *Pel.* 146. iusis studiosus *gest.* 707. *abl. abs. r. partic.*; *abl. pro dat. r. ind. metr.*

ADIECTIVA saepe ponuntur pro genitivo: angelicis verbis *Mar.* 145. divinae causae quid pertinet ad me? *Mar.* 159 (*cf. causa*). vox pontificalis *Mar.* 465. sanguineum rivum *Pel.* 186. in horis nocturnis *Theoph.* 206. caput regali unguento delibutum *Dulc.* 1, 6. solaris splendor, lunae renitens quoque candor *Agn.* 79. David, plebem domini qui rexit herilem *Theoph.* 219 *dubito quomodo accipiam*. divinis in odis, quem merito cives caelestes laude frequentant *Mar.* 285 *sq.*; *sed etiam* per angelicum ministrum *Mar.* 367. *adi. praedictive vel pro adverbis*: bovis mites bene commansere leones *Mar.* 749. manus, de limo pulchrum quis plasmavi protoplastum *asc.* 45. laeta nitet facies *Gong.* 115. insomnem transducere noctem *Gong.* 223. aequales meritis protendere laudes *Gong.* 333. custos indubius fuerat qui corporis eius *Agn.* 22. o fili mortis, merito damnande perennis *Agn.* 61. *sic saepe citus* (*cf. p. 274^b*). sperne praesens utile *Sap.* 5, 29 *adn.* universale vitiorum I *pr.* 9. magno ridiculo *Pel.* 241. patrii census *Gong.* 57 *adn.* sanum recepit *Gall.* II 9, 2.

COMPARATIO adiectivorum et adverbiorum:

Comparativus pro positivo: hinc gravior dominis discordia nascitur ipsis *gest.* 278. saeva commotior ira *Agn.* 206 (*cf. Pel.* 250). qui maerens venit, de me laetior ivit *Mar.* 619 (*cf. p.* 366^a); saepe in *adv.*: v. *ind. verb.* s. v. cautius, citius, clementius, crebrius, fiducialius, laetius, maturius, ocius (*cf. quanto-* *cius*), saepius, secretius, studiosius, vehementius, vigilantius. *explicari certe potest compar. adv. his locis* citius *Mar.* 820. *Gong.* 102 (*cf. citius dicto*). plenius *Mar.* 671. rarius *Mar.* 542.

Comparativus pro superlativo: quis prior intraret *Agn.* 237.

Superlativus pro comparativo: regredi subdi primoque pudori *Mar.* 172. nec primam similem (*cui sc. sit secunda?*) nec fertur habere sequentem *Mar.* 185. *cf. Pel.* 128. *Agn.* 311 et primum; *superlativus superlativi*: ultima ultimarum *gest. pr.* 1. quam maxime v. *ind. verb.* s. v. maxime.

Superlativi loco adiectiva augentur adverbis bene (cf. male), nimis (saepius nimium), sat(is), valde; cf. Mar. 525 mundo satis antiquiorem et *gest.* 204. piissima *Theoph.* 358. impiissimi *Gall.* II 8, 2. tam magna cura *prim.* 166. *Praeterea prae-figuntur per- et prae-, ea lege, ut prae- significet virtutem qualem-cumque, per- ibi ponatur, ubi nulla adsit notio virtutis aut laudis. Hanc legem a me alibi Waltharii causa propositam (Zs. f. deutsches Altertum XLV Anz. p. 16) hic exemplis sub uno conspectu collectis confirmabo. Quam unde Hrotsvit acceperit, nescio; neque enim novit Aethelwulfum, cuius exempla con-gessit Traube (karol. Dichtungen p. 35); qui illius aliorumque Sax-onum auctorem esse Cyprianum Gallum heptateuchi poetam probe coniecit, nisi quod de Aethelwulfi carm. 22, 38 dubito.*

percerte *Mar.* 65. 103. 190. 237. 264. 318. 385. 479. 514. 669. 836. *asc.* 35. 134. *Pel.* 411. *Theoph.* 203. *Bas.* 246. *Dulc.* 2, 1 *add.* *Cal.* 3, 4 *app.* *Abr.* 5, 3. *Sap.*

1, 6. 5, 32. *gest.* 101. 110. 179. 321. 348. 423. 442. 541. 704. *cf. ind. metr.: partic.* certe.

permagnus] donum *Mar.* 179. detri-
mentum *Sap.* 1, 3.

permulti] -orum iuvamine I *pr.* 5.
-is subiectorum cuneis populorum
gest. 652. malis -orum suadelis
gest. 744. -ae catervae *prim.* 384.

pernimio fletu *prim.* 537.

perparum dicere scio *Pasn.* 1, 8.

perplures] -es sacrae puellae *Agn.* 16.
qui sunt eius amatores? -es *Abr.*
4, 3. non sapimus. non obvium
est -ibus *Pasn.* 1, 3. non solum
sese, sed etiam -es secum *Pasn.*
10, 2. orbis -es regiones *gest.* 392.
-es horum *prim.* 462.

plures (*i. e. multi, complures*)] soles
Pel. 69. candelas *Theoph.* 101. vir-
tutes *Dion.* 147. munera *Agn.* 53.
phalanges *Agn.* 368. catholici II
pr. 1. gentes *gest. prol.* 1, 5. lumina
prim. 221. lapides *prim.* 269; *subst.*
gest. prol. 1, 12 (*cf. v.* 13 multi).
plura (*i. e. multa*) I *pr.* 2. *prim.* 455;
sed multo plures *gest.* 143.

plus quam . . *Bas.* 27. *gest.* 171. 403.
prim. 583. quanto plus saevis, tanto
magis victus confunderis *Sap.* 5, 21
(*cf. Bas.* 38. *Agn.* 400. *gest.* 218).
i. e. potius: *Theoph.* 400. *Bas.* 14
plus aequo, iusto, plus licito (*v.*
aequus, iustus, licitus).

quamplures (*überall falsche Les-
art für complures*. *Georges II*
col. 1905)] in cuius noctis medio-
-ibus illo tertio conspicuae quon-
dam fulsere lucernae *prim.* 378.
cuius pulchritudinem -ibus laudari
audiebam saepissime *Abr.* 5, 3 (*sic*
m. 1; a pluribus *radendo corr.*);
certa aliquot adscribo exempla:
Mart. Cap. p. 297, 15. 301, 13 *E.*
Aethelwulfi carm. 4, 15. 8, 19 = *P. C.*
tom. I p. 585. 589. *Abbo I v.* 29 =
P. C. tom. IV p. 80. *vita s. Galli*
v. 254 = *P. C. tom. II* p. 436. *Liud-*
pr. antap. I c. 3. *Andreas Sunonis*
hex. X v. 6304.

plurimi ex nostris *Gall.* 12, 4.

persaepe *Gong.* 391. *Cal.* 9, 6. *gest.* 138.
255. 340. *prim.* 243. 411.

pertimidus iacuit *Mar.* 230.

praecelsus] montis oliviferi -o ver-
tice *asc.* 20 (*cf. prim.* 261). caeli

asc. 78. mira cui bonitas est et -a potestas *Agn.* 85 (cf. v. 262. 294).
 praecclare] functus imperio p. paterno *Mar.* 773: praecclare et praecclarus consulto huc rettuli.
 praecclarus] fama (immo forma: cf. praepulcher, praenitidus) *Mar.* 328 add. Maria *Mar.* 380. 733. te -am mundi lucernam asc. 79 (*Chr. ad Mar.*; i. e. valde claram?). ocelli *Gong.* 95 (sic clari ocelli *Mar.* 755. *gest. prol.* 2, 7). munera *Gong.* 519. (urbs) perpetuis semper -a triumphis *Pel.* 18. natus -i germinis *Pel.* 143. triumphus *Pel.* 189. praesul *Dion.* 169. regalis formae -a decore *gest.* 475. cuius -o facies candore serena *gest.* 87 (i. e. valde claro; epitheta synonyma v. s. v. candor).
 praedulcis] -em mentis amorem asc. 33 (cf. *gest.* 642). -is ipsius oris verba rhetoricae circumlita melle loquela *Pel.* 200. testis corpus -e cadentis *Pel.* 288. parentes *Bas.* 154. proles (i. e. filius) *Agn.* 336. pietas *gest.* 590.
 praelucidus] cui mox apparens invenis -us *Mar.* 621. ingenio -a tanto *gest.* 478.
 praenitidus] vultu praepulchram nec non -am laudandis moribus *Mar.* 80. omni -a compostus corpore forma *Pel.* 144 (cf. v. 213).
 praenobilis] funus (*Leiche*) *Mar.* 120. Anna *Mar.* 180. 265. exemplum *Mar.* 346. templum (*Hjeros.*) *Mar.* 414. urbis famosae -is incola *Romae Agn.* 27. corpus (*Leiche*) *gest.* 417. Francorum gentis -is *gest.* 452. regalis sertum -e frontis *gest.* 498. parentes *prim.* 6. Oda *prim.* 21. templum (*Gandeshem.*) *prim.* 220.
 praepollens v. ind. verb.; dubium, an non huc referendum sit, quamquam participium: neque enim aliae verbi compositi formae apud *Hr.* occurrunt.
 praepaucula verba *gest.* 435.
 praepaucus] -o milite saeptus *gest.* 256. -is sociis *gest.* 611; noli dicere, ex lege nostra perpauci dicendum fuisse: pauci enim eminent e grege, et hoc in iis laudatur.
 praepulcher] vultu praepulchram *Mar.* 79 app. tam praepulchrae puellae *Agn.* 49 (comparatio duplex). cuius praepulchram formam *Agn.* 78. puella *Abr.* 5. 2. Ida *gest.* 454.

praesiccus] nec -am tinxerat hinc ligulam *Gong.* 190 (hoc unum vocabulum praeter legem formatum excusatur exemplo *Prudentii* stroph. 5, 141).

praevalidus] armis -us *Gong.* 21.

NUMERALIA quod attinet, quamquam mihi per indicem verborum non satis constiti, tamen hoc hoc coacervare nolo. Sufficiat notari usum distributivorum (e. g. *Abr.* 2, 1 per bis bina lustra. *Dion.* 226 discipuli bini. 190 testes terni) pro cardinalibus (sic *Mar.* 200 gradum ter quinque); anni, nec solum in *Sap.* scena 3, per lustris saepius nomen exprimentur (cf. *Mar.* 6 lustris mille. 77 quattuor lustra). Sexcentos (i. e. *μυρῆς*) ut significat, *Hr.* dicit mille malis *Pel.* 62. milia millenis sordium offuscationibus *Papa.* 8, 1. Denique cf. ind. v. trina deitas. card. pro ordi. poni (cf. *Mar.* 20 sic) falso dicit *Barack* p. L.

PRONOMINA

PERSONALIA: mis (i. e. mei) acc. 62. *Pel.* 1. *Theoph.* 216. 224. *Dion.* 179. *Gall.* 2, 1. 12, 6. *Abr.* 3, 2. tis (i. e. tui) *Gong.* 12. *Theoph.* 210. *Dion.* 212. *gest. prol.* 2, 12. cf. *M. Haupt*, opusc. III p. 587; memo (acc.) *Mar.* 128 app. *Bas.* 108. gen. pron. par. pro pron. poss. saepissimis: cf. e. g. mi *Theoph.* 212. 220. *Dion.* 197. ti *Mar.* 133. 175. 178. 617. omi *Pel.* 6. *Theoph.* 9. 107. 182. pron. reflex. pro determ. saepe: sibi *gest.* 62. 61. sibi met *gest.* 115. se (acc.) *gest.* 22. secum *gest.* 112. sic etiam gen. si *Theoph.* 215. *Abr.* 2, 1. *prim.* 21. gen. pl. nostri nostrum, vestri vestrum notione eandem ponuntur, sed hoc multo rarius: nostrum praeparatio nuptiarum 22. 1 *Dulc.* 1, 1 (cf. app.). vestrum serenitas pietatutudinis *Dulc.* 1, 1. vestrum causa inuisionis *gest.* pr. 9 (sed pr. 10 vestri censurae). recte nunc vestrum *Papa.* 4, 1 (cf. *Col.* 2, 1). sibi superfluum: per quem mi saecula fecit *Agn.* 75. abbatiem, quae tunc Herifordensem sortita fuit sibi sedem *prim.* 113. quicquid

habere domi sibimet suevit pretiosi *Pel.* 136. quid sibi vult etc. v. velle. in *notionem plur.* nos, vos hic illic diligentius inquirendum: nobis (i. e. mihi) *gest.* 1151 (*scribit imp.*). his nos transmissis sermonem vobis tantum faciemus ab illis, quae . . *Mar.* 541 (*cf. p. VII¹⁴*). nos quoque, necdum maternis quae tunc prorupimus alvis, sed fuimus vere longo post tempore natae *prim.* 523 (*cf. p. VI²*). augustos nobis solamen dantes clementius *gest.* 1517 (i. e. *Theotonicis*). *supplementa pronominis:* mei vilitatem II *ep.* 2 *app.* sanctitas tua *Pafn.* 7, 1 (*cf. 7, 16*).

POSSESSIVA: suus pro gen. pron. determ.

Mar. 56. 341. asc. 105. o mea Constantia *Gall.* 13, 2 (*cf. Cal.* 3, 3. 9, 21). si meus esse cupit *Theoph.* 114 (*loq. diabolus*); nostris orsis *gest.* 1506 (*Hr. de se*). stilus noster studiosus *prim.* 84. monasterii nostri *prim.* 468 (*cf. v. 3*). omnibus his rebus, noster quibus indiget usus *prim.* 304. nostrarum sororum *prim.* 387. 557. urbicolis nostris *prim.* 530. nostrorum confabulatio *Abr.* 1, 1 (*at cf. add.*). nostrae terrae *Gong.* 295 (*Gongolfus loq.*). nostrae gentis (*Theoton.*) *gest.* 164. rex famosus noster *gest.* 628. fuerat pax undique nostris *gest.* 160 (*cf. v. 169*). nostris temporibus *Pel. inscr.* v. 71 (i. e. *Hrotsvithae aetate*). *Theoph.* 300 (i. e. *aetate sexta*; *cf. Mar.* 45 *adn.*). turpi modulamine, profari nostram quale pudet ligulam *Gong.* 516 (*meam? an humanam?*). naturae maledictio nostrae *Theoph.* 409. nostrae fragilitatis *Pafn.* 1, 2. mortem nostram non dedignatus es gustare tuaque resurrectione consumere *Sap.* 9, 6; protinus ad vestrum fugistis Christum *Bas.* 85. nec post haec ultra male transgredior negligendo quicquam de vestris, mea domna piissima, iussis *Theoph.* 358. vindicta suam nescit habere moram *Gong.* 468. virgo suffulta sui munimine Christi *Agn.* 238. Agnen suam (i. e. Christi) *Agn.* 444. ipsius proprio nato *Mar.* 481 (*saepissime sic proprius i. e. suus*). quisque suorum *Bas.* 79.

non sua sollicitans, patris sed commoda tractans *gest.* 610. ad sua mox prolem secum deduxit herilem *gest.* 187. simulachrorum, quae . . , mobilis officium complent nec corporis ullum, neque suum quid viventis monstrant animalis *Agn.* 172 (*at cf. add.*). ut suum nostrae fragilitatis metaphorice transferam in deum *Pafn.* 1, 2 (*at cf. app.*).

GENTILICIA: si non es nostras *Pafn.* 2, 3. ipsa nostratum est ignis *Pafn.* 2, 5. haec igitur femina (*adrena*: *cf. 1, 3*) hortatur nostrates *Sap.* 1, 5 (*cf. 3, 7*). nostrates (i. e. *Theotonicis*) *gest.* 588. 1181. 1500. (i. e. *Saxones*) *prim.* 87. (*die Leute der Umgegend*) *prim.* 539. meatim (i. e. *meo more*) fastidite (*sc. huius Satanae lenocinia*) *Sap.* 3, 5 (*cf. Prisc. inst. gr. XII 27*).

DEMONSTRATIVA:

hic] quaedam impudens femina moratur in hac patria *Pafn.* 1, 23. hanc urbem Romam *Sap.* 1, 3. Wicberhtus dedicat hoc templum *prim.* 393; in imaginibus apocalyptici-
cis *Ioh.* v. 8. 21. 30 hic, v. 10 iste(c), v. 32 iste ad significandas personas imaginum; ordo nunc rerum deposcit debitus harum, ut . . *prim.* 1 (*die richtige Disposition meines Themas*). his ita digestis, *sim. gest.* 160 etc. haec eadem v. idem; huic . . dederat Christus eius civilem vitae per tempora pacem *gest.* 17 sq. hic quia . . his hominum monstris bellis obstans iteratis *gest.* 383 sq. deum hunc, quem colo, verum *Agn.* 195 (*cf. Gong.* 69. *Pafn.* 2, 6. 3, 1); qui ex hoc et hoc hominem fingis *Cal.* 9, 9 (*cf. Pafn.* 13, 3); huiusmodi II *pr.* 4. *Cal.* 2, 3. huiusce *Pel.* 25. *Theoph.* 70. II *ep.* 4; hoc obiectum prae-
parativum, saepissime: hoc (non haec) quoque continuo fuerat sua maxima cura, ut . . *Mar.* 56 (*cf. v. 113. 180. 668. asc. 35 etc. Sap.* 4, 2. 4. 5, 5. 24. *gest.* 243, neque vero *Sap.* 1, 5 *app.*; *at Abr.* 4, 5 hoc maxime opus est, ne agnoscaris, quae aliter accipi solent, huc rettulerim).

ille] num -e est meus amicus? ipse est *Abr.* 4, 1. ipsius prolem post

-um iam venientem *gest.* 1502 *adn.* hic (*pariter impar*) numerus superiori (*pariter pari*) est contrarius, quia in -o (*pariter pari*) . . , in isto (*pariter impari*) . . *Sap.* 3, 19 (*cf. p. 186 adn. r. 19 sq.*). triduanæ induciæ -is ad tractandum præstentur. observate istas *Sap.* 3, 24; Christi pietatem, -um quaerentes semper qua subleuat omnes *Theoph.* 406. promittens ipsis eius munus pietatis. si post hæc -i servirent mente fideli *gest.* 636; olim sed stultum fari qui iussit asellum in laudem sancti nominis -e sui quique . . *Mar.* 32.

is] eorum, qui I *pr.* 1. eius, quam *Mar.* 5. eius, qui *Abr.* 1, 1 *etc.* id curo, ne (*praeparative: cf. hic*) *Abr.* 1, 3. is ipse r. ipse. eius *pro pron. reflex. r. pron. pers.* id est *Sap.* 3, 16.

idem] ego quidem et sorores meae, eisdem parentibus genitæ, eisdem sacramentis imbutæ, sumus una eademque fidei constantia roboratæ *Sap.* 5, 33. ut VI, cuius partes id est III II I eundem senarium restituunt *Sap.* 3, 16. ducem eundem, quem prædixi, Liudulfum *prim.* 4 (*cf. Pafn.* 1, 17). idem rex *gest.* 701 (*care coniungas idem, qui . .*). hæc eadem Thais *Pafn.* 13, 4 (*cf. Mar.* 575. *gest. pr.* 4); hunc sine matre pater . . genuit, et sine patre quidem mater pariebat eundem *Agn.* 76 (*i. e. eum, homoeoteleuti causa; cf. prim.* 230); (*Oddo I.*) imperii sedem Romani dignus eandem suscepit *traditur prim.* 75.

iste] -e Fortunatus *Cal.* 9, 12. ex-arum aetate infantularum *Sap.* 3, 22. *de imaginibus r. hic.* Ioachim preculas fudit -as: ' . . ' *Mar.* 270. quid sibi non nuptæ partus vult -e novellus? *Mar.* 595. accedens -as ad regales cito cunas *Mar.* 623. diem -um cum laetitia agamus *Cal.* 9, 33. -is sic habitis *gest.* 125. mundo discessit ab -o *gest.* 468. senior frustra sudaverat -a rogando *Mar.* 492 (*or. obl. praecessit*). reginam -am, quæ fuit insidiis regis circumdata tantis *gest.* 601. quid moror in -is, quæ vobis minimum afferunt delectationis? *Pafn.* 1, 21. cui mox iudiciis divinis -a iuben-

tur, tempore digesto sibi quæ fuerant facienda *Mar.* 443. iste (*i. e. iste, metri causa*) *Theoph.* 154. 296. *Ioh.* 10 *app.* (*de imagine*). iste(c) cuncta regis sceptro summæ deitatis *Agn.* 293 *app.* istæ, quam vides *Pafn.* 7, 3. tu istæ intro, Thais, quam quaero *Pafn.* 3, 1.

ipse] -a conicere potestis *gest. pr.* 4 (*auch ohne dass ich es sage*). (*Christus*) non -e, qui pater, sed idem. quod pater *Sap.* 9, 9 (*i. e. non idem sed idem*). -e quidem *gest.* 636 (*ut ego quidem? at cf. ind. metr.: particulae*). *cf. gest.* 226 *adn. 226 adn.* -ius proprio nato *Mar.* 451. musica? -a *Pafn.* 1, 9 (*et sic saepe*). -ius causa, -am ut viderem, eam videndi *Pafn.* 2, 6 (*cf. e. g. Abr.* 8, 15. 16. 4, 5). -um invocare, cui soli . . et cui uni . . *Pafn.* 7, 14 (*cf. Mar.* 889. *Theoph.* 41). ecce meam stabilem vobis do denique pacem ac vobis -am pacem dimitto perennem *asc.* 112. cum pio matris exhausti puero foret -i *Theoph.* 4 (*cf. gest.* 576). his -is *Agn.* 420 (*cf. Mar.* 796). hic -e est imperator. quem in solio residentem conspicis *Sap.* 3, 1. is -e Calimachus *Cal.* 9, 2. et ego id -um nunc patior audiendo *Abr.* 8, 13; sibi normam statuens ipsissima duram *Mar.* 21.

RELATIVA: quis r. *ind. metr.* (*Gall.* 13. falso accepit *Barack p. XLIX.* enuntiati relativi ex altero relativo pendentis memorabile exemplum *gest. prol.* 1, 8 *sqq. adn.* quæ cuncta *Mar.* 787. olim sed stultum fari qui iussit asellum in laudem sancti nominis ille sui quique . . *Mar.* 8 *sqq.* quod fieri vero prohibet virguncula casta *Mar.* 382.

INTERROGATIVA, quibuscum ceteris coniungimus, quæ de interrogatione recta aut obliqua dicenda sunt: quis est minor mundus? homo. qui homo? omnis *Pafn.* 1, 2. quis locus? *Pafn.* 8, 7 (*cf. Sap.* 3, 11. 21). quæ tua iussa transgremus? *Dulc.* 13, 2. dedecus quid faceret *Pol.* 100 *add.* quid est musica? *Pafn.* 1, 7. et quod tu fecisti? *Abr.* 8, 13 (*cf. Mar.* 226 *bis: at aliter, ni fallor, Sap.* 1, 3 *adn.* et quid (*sc. fiat*)? *Sap.* 5, 3. et quid

reliqui (numeri)? *Sap.* 3, 17 (*und wie steht's mit den andern?*). quid est hoc, quod video, miraculi? *Cal.* 9, 1. quid si illas primule aggrediar blanda allocutione, si forte...? *Sap.* 3, 3 (*wie wär's, wenn...?*) admiror, quis... *Pafn.* 6, 2 (*cf. Gall.* 2, 1. 11, 1). iube, quid me velis agere *Pafn.* 7, 2 (*cf. Gall.* 2, 1). *pron. indef. saepe pro interrog. obliquo (v. indef.)*; quamobrem? ne... *Pafn.* 3, 11. quare? quia... *Pafn.* 1, 13. 2, 3. *Sap.* 3, 12 (*syn. cur?*). 5, 32. ut quid haec perditio quadringentarum auri librarum? *Pafn.* 4, 3 (*cf. Dulc.* 2, 3; *sic saepe medio aevo ex Vulgata*); quales fuerunt? *Dulc.* 13, 2 (*wie sahen sie aus?*). quot qualesque (*obsides*) accipere quantumque pondus solvendi census nobis velis imponere *Gall.* 9, 3. qui potest fieri? *Pafn.* 1, 3. et quomodo evasisti? *Gall.* 12, 5. quo modo? eo videlicet, quo... *Pafn.* 1, 11. et, si vetar deum verbis orare, quomodo possum veniam sperare? *Pafn.* 7, 14. nonne...? *Mar.* 387. *asc.* 40. *Gong.* 122. *Pel.* 341. *Theoph.* 245 (*iterum v. 248*). *Bas.* 114. *Dulc.* 1, 7. 6, 2. *Abr.* 6, 4. 7, 8. *Pafn.* 4, 4. *Sap.* 5, 5 (*semper recte; minus aptum esset Pel.* 165, *cf. app., propter v. 166*); num non videor augustus? sed dissimilis prioribus *Gall.* II 5, 2. num te reginam constat post haec fore nostram, quia...? *Mar.* 506. num (*i. e. -ne*) me suscitavit Drusiana *Cal.* 9, 27. num insanis? non insanio. num alicuius infidelitatis nos arguis? *Pafn.* 4, 3. 4. num hic est frater et coheremita Pafnutius? ipse est *Pafn.* 10, 1. num spera et planetae proferunt sonum? ac maximum *Pafn.* 1, 15; illudisne me? si illudo *Gall.* 4, 2 (*cf. Gall.* II 2, 1. *Cal.* 5, 1. *Abr.* 7, 2. *Sap.* 5, 3). recepistin gratis? *Gall.* 12, 9. agnovistin causam? *Cal.* 5, 2. vin me illam advocare? *Sap.* 1, 6 (*cf. 5, 7; sed 9, 3 vis nobiscum abire? minime, et sic credis illum aliquid scire? Pafn.* 3, 4. nosti eius nomen? *Pafn.* 2, 5). *semel -n recte non verbo, sed pronomini additum, Gall.* II 5, 1 haut serviemus. mihin non servietis? diximus;

numquid tantillarum adventus muliercularum aliquid rei publicae adducere poterit detrimentum? permagnum *Sap.* 1, 3 (*cf. 3, 2*); tunc... an...? *Abr.* 1, 1. utrum est una an plures? *Pafn.* 1, 10. utrumne... an...? *Pafn.* 3, 4. *sed etiam utrumne vis...? non Sap.* 9, 2; *obl.*: an vellent duris, rogitantur, cedere poenis *Dion.* 192 (*cf. Mar.* 687. *Agn.* 237. *Gall.* 1, 8. *Sap.* 1, 6). perquire, anne velit cedere *Sap.* 5, 6. et ego ignoro, utrumne deo acceptabilis sit eius compunctio *Pafn.* 9, 1 (*cf. 10, 5*); donec forte sciam, te-ne fuisse ream *Gong.* 394 *adn.* popellus num (*nam cod.*) rudem meriti sanctum titubat fore tanti conieci *Pel.* 370.

INDEFINITA (*cf. negationes*):

aliqui(s)] num alicuius infidelitatis nos arguis? *Pafn.* 4, 4. in aliqua sollicitanda necessitate *Pafn.* 7, 2. aliquid negotium *Pafn.* 2, 3 (*iuxta-positum aliquid impedimentum*). aliquid detrimentum *Sap.* 1, 3. aliorum scelerum *Dion.* 72 (*cf. prim.* 294). credis illum aliquid scire? non nescio illum nihil latere *Pafn.* 3, 4. sine alicuius intermixtione refrigerii *Cal.* 9, 29 (*cf. Abr.* 1, 3. *gest. pr.* 4).

qui(s)] quod numquam longum quis confundetur in aevum *Agn.* 242. (an) quid (*indef.?*) de nato demandarent sibi Christo *Mar.* 687. ne quis auderet *asc.* 58 (*adi. prim.* 499). neque (?) suum quid viventis monstrant animalis (*idola*) *Agn.* 172 (*cf. prim.* 408). quid forte stupendi *Dion.* 13. si quid *Sap.* 1, 2. *gest. pr.* 10.

quisquam] offensam sed nec q. cognoverat umquam *Mar.* 339 (*cf. gest. prol.* 1, 14). si quicquam tale *prim.* 215.

ullus] ad se conversum qui numquam respuit -um *Bas.* 188. -um nec tanta populum feritate refer-tum *Pel.* 89. verbo non contradixerat -o *Theoph.* 123. nec blandimentis potuit devincier -is *Agn.* 151; si ventris fructum mihi praestares pius -um *Mar.* 136 (*cf. Abr.* 7, 10. *Sap.* 5, 9); *sine notione neg. aut condic.*: hunc libellum parvo-ius decoris cultu ornatum I *pr.* 1 (*quamquam ibi 'nullius magno' in-*

tellegi potest). quisquis bello famosissime vicerit -o *Mar.* 799. verbum quoties formaverat ullum *Gong.* 577; ullatenus *cf. praepos.*

quidam (*adi. vel subst.; etiam praepositur*) *Pasn.* 1, 23. 2, 1. 7, 11. 10, 2. 11, 1. *Sap.* 1, 3. 5, 32. *gest.* 173 sq. 321. 324 sq. 482. 506. 588. 714. 1495. *prim.* 23. 48. 190. 251. 254. 319. alii . . , alii . . , quidam autem *Pasn.* 1, 15. quiddam musicum *Pasn.* 1, 6.

quicumque] princeps, sceptrum q. teneret *Pel.* 53 (*attractio modi*). q. me aspicit *Dulc.* 6, 2 (*cf. Agn.* 244. *Pasn.* 3, 1. *Dicat Amen. gest.* 435 *attractio modi*). quodcumque sacris a me precibus rogitabis *Dion.* 186. q. me diligunt *Abr.* 6, 2 (*cf. gest.* 100); i. e. omnis: q. lector (*voc.*) I *pr.* quorumcumque sapientium II *ep.* 5. nil contra dominum quemcumque valere superbum *prim.* 356. cuiuscumque laboris *Gall.* 1, 4. quibuscumque iniuriis *Dulc.* 12, 2. quisquis (*subst.*) *Bas.* 16. 154. *Gall.* 12, 7. *Dulc.* 14, 2. *Abr.* 9, 3. quicquid *Pel.* 136 *app. cf. Mar.* 48. 67. 375. *Gong.* 123. *Pel.* 52. 332. *Theoph.* 454 (*syn. quod*). *Gall.* 12, 5. *Dulc.* 12, 2. 14, 3. *Cal.* 2, 1. *Sap.* 1, 1. 5, 21. *gest.* 339. 488. *prim.* 506.

omne, quod feci (i. e. quicquid) *Cal.* 9, 16 (*cf. Sap.* 9, 5. *gest.* 496). omnibus, qui . . *Sap.* 9, 7.

quivis] nonne is est cuiusvis servus, qui . . ? *Dulc.* 1, 7.

quantuslibet *v. infra (indef. extr.)*.

quisque] quando factorum mercedem q. suorum accipiet *Theoph.* 174. cum q. (*jeder von beiden Teilen*) sui peteret solamina domni *gest.* 177.

unusquisque] unicuique nostrum *Cal.* 2, 1 (*cf. Pasn.* 3, 4). unaquaeque res *Abr.* 3, 18. unaquaeque (*musica*) *Pasn.* 1, 10. uniuscuiusque (*sc. mulierculae*) *Sap.* 3, 2.

pron. indef. pro interrog. obl.: nunc in mea situm est potestate, quantuslibet iniuriis te velim lacessere *Cal.* 7, 1 (*cf. 9, 10 utcumque se res habeat, confitere*). quoquomodo factum sit, iudicandum relinquo *gest. pr.* 11.

CORRELATIVA:

talis, qualis] nonne meam faciem Cherubin non cernere talem pos-

sunt, in regno qualis nitet ergo paterno *asc.* 40. ut talis apparent corpore, qualis a diabolo possidetur in mente *Dulc.* 4, 2. genitrix tali factu bene felix *Mar.* 323 *app.* (i. e. tam egregio; *cf. v.* 324. *Gong.* 23. 50). damnum qui tale tolerat *gest.* 273 (*cf. Bas.* 197). eundem exemplo tali (i. e. hoc), quae sunt facienda *asc.* 56. talibus ac tantis *Mar.* 812. *Gong.* 437. *Theoph.* 20; taliter et qualiter *v. ind. verb.* modulantis tale: ". ." *Mar.* 324.

tantus, quantus] mercedis tantum, quantum doloris *Dion.* 127. et II *ep.* 10 quantum ad me (*sc. attinet*; *cf. Gall.* 1, 2), tantum scio, quod nescio (*weiss ich nur dies eine*). quanto plus, tanto maioris *Agn.* 400 (*cf. II pr.* 5. *Pasn.* 3, 2). quo tanto plebis mollescere corda rebellis ad veniam possent, quanto crebro signa viderent *Dion.* 128 sq. quanto enim mirabiliore lege . . , tanto in eius amore ardescit *Pasn.* 1, 21 (i. e. tanto magis). esse im posse vacare tanto liberius stolis Christi famulatus, quanto curarem securus erat variarum *Theoph.* 6 sq. (*cf. Gall.* 13, 1 eo liberius, quo; similiter *pron. vel. quo magis*, tanto plus *Bas.* 23). tanto ad perfecti defensionem opusculi per multorum iuvamine egeo, quanto in ipsa inceptione minus ulla proprii vigoris fulciebar sufficientia I *pr.* 5. in tantum, ut . . *Cal.* 2, 4. *Abr.* 7, 2. tantus] quid faceret -is inimicis *Pel.* 100 (i. e. talibus). partus (*sc. virginis*) *Mar.* 22. sidus (*trium magorum*) *Mar.* 62. crimina *asc.* 55. ictus *Pel.* 272. i pompa splendoris *Theoph.* 12. tantae maculas sordis *Theoph.* 223 *app.* coniugium (*tam nobilis puellus*) *Bas.* 29. culpa *Bas.* 175. bona *prim.* 471. fama *prim.* 323; -ae poellae *Mar.* 223 *adm.*; tanti (*eo vide*) *Mar.* 171. 488. *Dion.* 152. *Gall.* 9, 1. *Pasn.* 3, 5. 4, 5. quanto magis valet intenta precatio quam humana praesumptio *Gall.* 9, 4. o filia, quantum dulcedine tuae alloquutionis amaritudinem dulcorasti maesti patris *Gall.* 2, 6. o quae (quantum *Verg.*; *cf. adm.*) mutata

es ab illa, quae prius eras *Pasn.* 3, 12.

tot, quot] quot tempora *Pel.* 29 (*testimonia et exempla veterum collegit F. Neue, Formenlehre d. lat. Sprache* ^{II} p. 654 sq.; errat *Barack* p. XLIX).

toties, quoties adverbia huc referre *malui*: lac q. suxit, t. fidei sacra sumpsit *Gong.* 41. mihi terrores t. praepone tristes *Agn.* 200. verbum q. formaverat ullum *Gong.* 577.

VERBA activa pro deponentibus: assentio *Gall.* 9, 4. iaculabat *Gong.* 363. merui (*sed semper mereri; v. ind. verb.*). minitatur *Gong.* 220. moderat *gest.* 141 (*cf. moderari pass.*). opperit *Mar.* 781. vagare *v. ind. verb.*; similiter transitiva notione augescere, ditescere (*v. ind. verb.*); ille numerus, qui suis aequus partibus nec auget nec minuit *Sap.* 3, 16. donec in insecabilem incurrat unitatem *Sap.* 3, 18 (*bis es dazu kommt?*)

deponentia pro activis: forari (?) *Pel.* 258. placantur *Pel.* 248 (*cf. Prud. steph.* 10, 261). properamini *Pasn.* 4, 1 (*cf. p. 439^b*). prosperentur *Gall.* 7, 2. recitati sunt *gest.* 592 (*cf. Zs. f. d. A. tom. XLV p. 141, v. 16^a app.*). decantemus *Bern. n.* 455). reconciliatur *Gall.* 7, 1. resipisci *Abr.* 9, 6 (*an attractio generis, propter desperabatur?*). reversi sint *Mar.* 690. vergitur *Cal.* 9, 30 (*homoeotel.?*).

deponentia passiva: adepto (-a) *Mar.* 430. *Theoph.* 18. amplexaris *Abr.* 2, 5. blanditur *Gong.* 341 (-itum *v.* 479). calumniatum *Dulc.* 9, 1. comitatus (-a) *Agn.* 51. *Sap.* 1, 3. consolari *Mar.* 176 (*cf. solari*). dimenso *Gong.* 166 (*cf. metiri*). experietur. experiatur *Sap.* 5, 36 (*cf. Abr.* 1, 6). fabricatis *Pel.* 57 (*fort. hinc excludendum*). frustraretur *gest.* 619. gloriari *Cal.* 8, 2. interpretatur *Abr.* 2, 3. mederi *Pasn.* 7, 3 (*syn. foveri*). mercati (-am, -o) *Gong.* 150. 472. *Pel.* 358. metiri *Mar.* 824 (*cf. dimetiri*). moderantur *Gall.* 5, 3 (*cf. act. pro dep.*). modulato *asc.* 104. nactum *Gong.* 244 (*etiam nancisci prim.* 239 *sic acceperim*). oblita *Mar.* 745. populato *Pel.* 35. propalari *sic accipi potest gest. pr.* 10.

reniti *prim.* 552. solatur *Mar.* 535 (*cf. consolari*). tueri et venerari *v. ind. verb.*

CONIUGATIO.

Primae coniugationis verba in codice ad secundam deflexa sunt haec: cruciendos (-am) *Pel.* 257. *Sap.* 6, 1. discalciendo *Abr.* 7, 1. salveret *Mar.* 220. serveret *Pel.* 321. sollicitetur *Mar.* 463. venendo *Gong.* 71. versetur *Pasn.* 5, 1; *quamquam non semel formam usitatam correctrix manus effecit. Quae cum omnia recte scripta esse propter consuetam codicis negligentiam credi non possit, ad apparatus reiecti; sed moneo, fieri posse, ut unum et alterum exemplum ad Hr. redeat. Quod certum videtur in forma radiebat, de qua dixi ad Agn. 258. Nec spondeo, omnia illius elocutionis exempla genuina in codice hodie deprehendi. Cetera ita disposui, ut verba composita simplicium loco insererem:* succensit *Pel.* 63 *app.* ciens *Gong.* 477, accitum *Gong.* 396. creperet *Pel.* 282 (*cf. adn. et Sap.* 6, 1). accu(m)bere *v. orthogr.* decursi temporis *Dion.* 111. degere *v. ind. verb.* dicetur (*ind. praes.; at cf. temp. fut.*) *Mar.* 461. 664. enucleam (*fut.*) *Cal.* 5, 2. fatigar (*fut.*) *Abr.* 7, 14. ferbuit *Gong.* 44 (*incoh.?*). frangar (*ind. praes.*) *Gall.* 3, 1. furientis etc. *v. ind. verb.* inhaeream (*fut.*) *Abr.* 7, 17 (*syn. insistam*). ire: ibo *Dulc.* 5, 1. *Pasn.* 3, 12. 11, 3. eam (*fut.*) *Gall.* 2, 6. peries *Bas.* 124. pertransies *Abr.* 2, 5. exies *Pasn.* 12, 5. adivit *Dion.* 141. *gest.* 620. transivit *prim.* 317. iactam (*i. e. iacentem*) *Gong.* 505. languescent, fatiscunt (*praes.?*) *Gall.* 9, 2 (*cf. temp. fut.*). odiendo *Pasn.* 7, 4. quod pepigit, pactum *Agn.* 153. parvipendet (*ind. praes.*) *falso traditur Abr.* 2, 6. felle potatus *Theoph.* 308. disruptum *traditur Abr.* 3, 10. ascitur *Gong.* 38. desiderat *traditur Gong.* 178. respic *fort. recte (cf. dic fac) traditur Pel.* 3. stertet (*ind. praes.*) *Dulc.* 8, 1. strepat (*ind. praes.?*) *Dulc.* 4, 1 *app.* stridet dentibus, sputa iacit *Gall.* II 8, 1 *adn.* protēgit et obtēgit (*perf.*) *gest.* 313. 556 (*sed*

protexit r. 255). abstergas *Gong.* 350, detergere *Pel.* 220. vetar (*fut.*) *Cal.* 2, 5. *Pasn.* 7, 14. provisit *Pel.* 320. Cf. esse (*infra hac columna*) et fieri (*p. 324^b extr.*), et *tp. fut.*; -re pro -runt r. ind. metr.

Verba impersonalia personaliter: cf. ind. verb. libere, et placere *extr.*; contra taedeo vitae propriae *Cal.* 5, 1. esse] quod sumus et quod gustamus vel quicquid agamus *Theoph.* 454. deum, cuius gratiā sum id quod sum *Il ep.* 6 etc. qui, factus a nullo, vere es sine materia forma etc. *Pasn.* 13, 3. 4. quid est? *Dulc.* 4, 2. qui fuerint, qui nos tam libere illuserunt *Dulc.* 13, 4. unde venitis, ubi fuistis? *Gall.* 8, 1. esto *Dulc.* 1, 2. 1, 5. este *Gall.* *Il* 9, 1. cf. ind. verb. s. r. futurus (*sed huc refero* *Mar.* 49 qui mundo Iesum mox praedixere futurum. 284 quae templum domini fuit immo futurum. *gest.* 1157 ipsum futurum ad fines patriae spatii post tempora parvi) et fut. quod sim . . sequens *gest. prol.* 1, 19 (cf. r. 14 sqq.). synonyma consistere, constare, extare, stare (*Bas.* 15), praecipuum fore: cf. *gest. prol.* 2, 12. r. 605. 711. *prim.* 111. 267 (etiam *Cal.* 9, 6). possessura foret *gest.* 31. fore dicta *prim.* 573 (cf. *gest.* 589). nec fore culpandum *gest.* 718 (cf. r. 231. asc. 60; etiam *Abr.* 7, 13. *gest. pr.* 7). ceu foret contexta *prim.* 45 (cf. r. 256). affore (*Gong.* 254. 314. interfore *Mar.* 468: sortita fuit *prim.* 115 (cf. r. 293. 396; etiam *Cal.* 7, 1 amplexatus fui). fuerat ortus *gest.* 46 (cf. r. 108. *prim.* 236; etiam *Cal.* 9, 27 fuerat consumpta). de notione praeteriti c. tempora; cf. inf. subst. verbum substantivum plane omissum: quia neutrum sine altero (sc. est) *Cal.* 9, 31. opus caelestis gratiae *Cal.* 9, 13. benedictus (sc. sit) tui adventus *Pasn.* 7, 1.

posse] quantum possit mea virtus *Bas.* 35 (cf. *Mar.* 769 omnia). quid nostra possint ludibria *Dulc.* 7, 1: saepissime cum inf. (adnoto *Agn.* 237 quis prior intraret vel quis perdiscere posset, an . .): synonyma quire, sufficere, valere, praecipuum potis est (masc. *Mar.* 37.

327. 330 etc.; fem. asc. 45. *Gong.* 12. *Pel.* 308. *Theoph.* 134: neutr. *Mar.* 527. 759). potens (sc. sum, i. e. possum) *Pel.* 157.

TEMPORA (cf. *W. Meyer, Zs. f. d. A. XLIII p. 117¹*)

PRAESENS pro praeterito: grates domino reddebat voce decora, quae sibi dignatur talem conferre salutem *Mar.* 629. sic persaepe in narratione epica; rarius pro futuro. praesertim metri causa: sacri gratiolam vobis sed flaminis almae emittam citius, quae vos rerum docet intus asc. 72 (cf. r. 63. 54—55 ubi semel praesens mitto, bis futurum sumam ponam). cf. *Gong.* 11 tunc patet (i. e. patebit). at *Theoph.* 357 nec post haec ultra male transgredior neglegendo quicquam divestris iussis sine metri necessitate tamen lectionem traditam defendam (cf. *Gall.* 2, 1 piget dicere, contristeris. multo magis contristor, si non dixeris). in praes. pro inf. pers. (pendens: fertur vel dicitur) *Mar.* 614. 73. *Agn.* 60. *gest.* 321 sq. *prim.* 335. 43. pro inf. fut. *Mar.* 44. *Bas.* 2. *Cal.* 3, 5. *Abr.* 4, 1. *Pasn.* 3, 9. *prim.* 350. matris temet parientis (i. e. τεκομένης) *Bas.* 134 (cf. *Sap.* 7, 2 app. pontificis morientis (i. e. mortui) *Dion.* 229. iuveni pereunti *Agn.* 289 (qui perit). procumbentemque levabat *Agn.* 302 (i. e. procubantem); qui, resecans coxam stricto mucrone sacratam sancti Gonzolae martyris eximii, deseruit patriam fugiens cum coniuge, caram, raptus amore suae indomito dominae *Gong.* 463 sqq. (locus minus apte compositus: raptus amore suae indomito dominae non ad deseruit, sed ad resecans pertinere videtur).

PRAETERITA promiscue ponuntur: ex pollens quanta fuerat bonitate honore et quanta populos rex pietate subactos, qualiter et regis meritis tunc temporis omnes praeminet eximiis, excedit denique vitiis huius carminuli textum nimis vitiosi *gest.* 9 sqq. praecipue quamperfer. pro pers. ponitur unde corrigere temptari *gest.* 1470. post

quam . . . temperabam *Abr.* 3, 11. cum primum . . . promittebant *Mar.* 212. at *prim.* 18 principibus fit par, ducibus sed nec fuit impar *cf. adn. cf. gest.* 607 *adn. ut praes. pro fut., sic perf. pro fut. secundo*: si non subito damni quid contigit ergo, ultra iudicio non opus est alio *Gong.* 401. ne reus maiestatis esse arguaris, si non celanda celaveris *Sap.* 1, 2. vellem scire, qualiter ordinaverit *Abr.* 9, 2 (*i. e. velim, cf.* 3, 8. *Gall.* 12, 9. II 5, 2; at mallim mori *Gall.* 2, 3). o utinam mererer (*i. e. merear*) *Pasn.* 12, 5. si innocens non occideretur, nemo iuste liberaretur *Cal.* 9, 24 (*cf. Abr.* 3, 5. *Pasn.* 1, 18 si praesciremus, maluissemus. *gest.* 725 sq. 748 sq.). rogitans, quis lupus meam agnam raperet, quis latro meam filiam captivaret *Abr.* 3, 14. utque celer morulis haec impleret sine cunctis nec (non *cod.*) iter optatum pondus tardaverit ullum, collectim proprias iussit praemittere gazas *gest.* 1171 sqq.; o utinam admeruissem *Sap.* 5, 16 (*i. e. admererer; nicht: 'o dass ich doch erst gewürdigt wäre'*). quo meruissemus *Sap.* 5, 14 (*cf. Mar.* 373. *Bas.* 230. *Agn.* 39. 69. *Cal.* 2, 1. *Pasn.* 3, 7. *prim.* 94); *inf. perf. pro inf. praes. Mar.* 450. 455. *asc.* 83. *Gong.* 99. *Theoph.* 43. 88. 137. *Dion.* 12. 64. 102. *Agn.* 305. *Gall.* 12, 6. II 2, 1. *Sap.* 4, 2. 9, 8. *gest.* 479. 1165. *prim.* 276. Ceterum huc pertinet mox praeteritis additum (*cf. Mar.* 216. 344. 373. 386. 421. 589. 885. mox post biduum *prim.* 194; *praes. hist. v.* 433. 445. 461. 621. 689. 761). addere volo exempla coniunctionis mox ut *Mar.* 364 *add.* 470. 570 *add.* 830. *Bas.* 84. *Agn.* 266. *gest.* 550. 721 (*cf. partic.*).

FUTURUM pro praesenti: quare lactantes tantum tractabitis artus in me, virtutem capitis nec mente perennem? *Mar.* 723. differo sed vulgo tractare . . . , nec mando . . . , sed suadebo, manum dextram te tingere tantum praesentis limpha fonticuli gelida *Gong.* 399. cui debebo fidem soli servare perennem *Agn.* 109 *app.* deum verum, eius cultores qui consolabitur omnes

Agn. 252 (*i. e. tuetur; non agitur de vita futura*). huc fortasse potius quam ad coniugationem referenda exempla dicetur *Mar.* 461. 664. languescent, fatiscent *Gall.* 9, 2; non ut speras, evenerit, | sed . . . aderit | *Sap.* 5, 22. quando causam tristitiae experieris, non minus contristaberis *Sap.* 6, 1. infinitivi formae habitum ire (iri) etc., quas futuri putes, semper notione praesentis ponuntur: desiderat te sponsam habitum ire *Gall.* 2, 2 (*cf.* 2, 5 bis. 4, 5. 13, 3. *Cal.* 3, 4. *Pasn.* 3, 11. 5, 2. 6, 1. 7, 6. 11. 13. 12, 4); sui primicerios tecum commoratum iri decrevit *Gall.* 4, 4. me ipsum Hilariano individuum sodalem ardeo associatum iri *Gall.* 13, 7. nec dubito vos a deo exauditum iri libenter *Pasn.* 10, 5 (*non inf. fut., sed inf. praes. notione fut.*). cui hanc rusticitatem sanxistis praesentatum iri *gest. pr.* 11 (*cf. Dulc.* 11, 2). gestiens, illam Christo dispensari eiusque tyrocinio mancipatum ire *Abr.* 1, 5 (*sic cod.; dispensare scripsi Celtem secutus, sed nunc dubito an rectius mancipatum iri coniecerit Traube*). mecum te velle fatere per aevum poenis inferni perman-suris cruciari *Bas.* 93. domini morituri *prim.* 537 (*cf. Sap.* 7, 2). mundi ruituri *Agn.* 1. mundum redimis perituum *Mar.* 895. causis perituris, mansuris bonis *Gong.* 561 sq. anima numquam moritura *Agn.* 162. *cf. gest.* 367. *prim.* 323. veri pastoris dignum parentem, qui portare suos humeris non distulit agnos in propriis, passurus mortem empturusque reos *Mar.* 62 (*cf. adn. et Gall.* 4, 2). inter sidera numquam casura *Abr.* 2, 2 (*i. e. arctoa*).

CONSECUTIO TEMPORUM. reflexit, ut (*fin.*) quaerat *Mar.* 291. quid fieri iube(a)t, rogitabat *Mar.* 444 (*cf. Dion.* 24). iussit, ut puerum quaerant *Mar.* 646. dixerat, se non credere, ni probet *Mar.* 603; narratur, quod non fuerit . . . , nec vellet . . . *Bas.* 143 sqq. an vellent duris, rogitantur, cedere poenis *Dion.* 192. deflet, quod miseri non essent praecipitati *Dion.* 81. deducitur, quo (*i. e. ut fin.*) vel pur-

garet . . vel pateretur . . *Mar.* 60. nec dubito quin Mariam nancisceris. nanciscebar plane *Abr.* 9, 1 (*cf.* *Cal.* 9, 4). mirum (*sc. est*), qui fieri posset *Abr.* 3, 7. *cf.* *Pel.* 332. *Bas.* 79. 88. *Agn.* 352. *Cal.* 9, 4. *Sap.* 3, 7. *gest.* 51. 527.

MODI

INDICATIVUS.

117] monui, morem ut gerēs traditur *m.* 1 *Gall.* 1, 3: sed cū recte (aptius est gereres), cum *Hr.* ut finale numquam cum indicativo coniunctis videntur, quamquam saepe ut consecutivum: *Mar.* 748. *Gong.* 511. *Pel.* 123. 274. *Dion.* 227. *Gall.* 12, 10. 13, 2. II 9, 2. *Cal.* 2, 4. 9, 16. *Abr.* 7, 8. *Paj.* 1, 10. 3, 4. *Sap.* 5, 5 (*ex Cal.* 9, 11). *gest.* 42 sqq. 91. 700. *prim.* 168 *app.*; bis finali notione *Dulc.* 11, 4 quo plaudent et *Abr.* 5, 1 ut praeparatur, ubi facile plaudant et praepararetur corrigi potest.

121] ne viles mulierculae iactant se impune nostris diis deorumque cultoribus illudere *Dulc.* 9, 1: dubito num recte: certe *Paj.* 3, 10 ne sollicitaris pro ea defendi vir potest (*cf.* 7, 16. 12, 1), nec magis *prim.* 73 ne trepidas nec perturbata pavescas *app.*

121] cumque suum dominum terra videre locatum *Mar.* 234 (*cf.* *r.* 253. 482. 705. *Theoph.* 378. *Bas.* 176. *prim.* 316. 775). sic dum *c. ind.* (= cum *c. coni.*) *Mar.* 89. 281. 303. 305 etc., *c. coni.* *Mar.* 139. 177. 456 etc.; quid prodest castitatis professionem subiisse, cum is amens mea deceptus est specie? *Cal.* 4, 1 (*cf.* *Paj.* 1, 1-11; coincidens esse potest *Mar.* 93) quia despexit (*deus*), sobolis in dona negavit (*cf.* *r.* 313. *Dion.* 241. *gest.* 133 dum); item temporale *Mar.* 212 iam tunc, cum priam promittebant. *Gall.* 9, 2 quid erit, cum tribuni me spernunt, se tradunt? (*cf.* *Abr.* 6, 1. *Sap.* 3, 20 quando . . disponuntur. . . : quando autem . . . : cum autem, quot in unaquaque parte sint, enumeramus, quantitatem exponimus; at praesertim cum *1009* . . vinceret II *pr.* 5.

121] amplexatus *Abr.* 2, 7.

licet supra modum gaudeo *Paj.* 10, 4. quamvis non possum (*cf.* *app.*) cathecum virginitatis dicere *Sap.* 9, 1. quin] nec dubito, quin divinae inspiratione gratiae ad credendum estis praeventae *Gall.* 5, 6.

interrogatio obliqua: quae Gallicis retinet fiducia captos, nescio *Pel.* 107 (*cf.* *e. g.* *Theoph.* 138. 401. *Bas.* 3. *Dulc.* 5, 1. 7, 1. *Cal.* 9, 8. *gest.* 9 sqq.).

coniectivus. quid agant captivae sub hoc noctis tempore? *Dulc.* 3, 1. quid strepat pro foribus? *Dulc.* 4, 1. manda, ut quantocius cellula construat. parvo spatio perficiatur *Paj.* 7, 8. maior quam sim videri timeo II *ep.* 6. vereor, quod verbera non praevaleant. si non praevaleant. . . *Sap.* 5, 14 sq. quicquid ingeratur *Cal.* 2, 1 (*cf.* *asc.* 147. *Theoph.* 454. *Sap.* 5, 21. ubi inter medias hostium ingrederer acies *Gall.* 12, 8 (*cf.* *gest.* 52. pereo, nisi me adiuvet tua industria *Cal.* 6, 1 (*cf.* *Gall.* 1, 8. *Abr.* 7, 4. 17. *gest. prol.* 2, 6). quid si illam adeam sub specie amatoris, si forte revocari possit ab intentione nugacitatis? *Paj.* 1, 2. *icē wār es, icēnn* . . ? at 2, 1 quid si dixerō, et dicendo aliquod mihi impedimentum excitavero? *und icēnn ichs nun erst sage, und dann gerade dadurch* . . ?).

imperativus. credito *Mar.* 198 (*at Gong.* 141 *falsa lectio*). esto *Paj.* 12, 1. *gest. prol.* 2, 9. noli abire, sed adesto *Paj.* 13, 1 (*cf.* *nolle*). negato *Bas.* 67. pergito *Bas.* 164. este obtemperantes *Sap.* 5, 14. ris imperatiri augeri solet addito posco (*Mar.* 197. 554. 902. *asc.* 122). postulo (*Gong.* 107). rogo (*s. r.*). quaeso (*Gall.* 1, 1. *Dulc.* 1, 5. 4, 2. *Paj.* 3, 8; *diam coni. hortativo additum*, *Gall.* 1, 1).

infinitivus obiectivus: *cf.* *ind. verb. sub his fere verbis (usitatissima non commemoro)*: abrogare, ambire, apponere, ardere, confundi, curare, dare operam, delectari, desiderare, detrectare, differre, dignari, dedignari, discere, disponere, eligere, erubescere, fastidire, festinare, formidare, gaudere, gestire, mandare, metuerē, niti, optare, exoptare, parare, pati, perferre, per-

gere, petere, poscere, praecipere, praesumere, protrahere, provocare, respuere, scire nescire, spernere, suadere, sudare, temptare, timere, trepidare, valere praevalere, venire, vereri; *cf. a. c. i. (subi. om.)*.

ex adi. pendens his: certa mori, dignus condignus, doctus, gnarus, potens (*cf. posse*), promptus, sollicitus. *inf. substantivae*: simplex esse, cui semper est posse, sinat tui esse prosperis successionibus iuxta sui velle vigere *Gall.* 13, 7: sic esse *Pafn.* 13, 3. *Sap.* 1, 1. posse I *pr.* 6. II *pr.* 5. 8. *ep.* 5. *Cal.* 9, 12. *Pafn.* 1, 28. *prim.* 350. velle *asc.* 110. *Theoph.* 42. *Bas.* 51. 84. *Gall.* 2, 5. *Cal.* 9, 12. *Abr.* 1, 2. 3, 19. *Pafn.* 1, 28. 5, 1. *prim.* 124. 353. nostrum velle, nostrum [con]sentire, nostrum sapere unum idemque esse *Sap.* 5, 33. plenesciis . . Hr. . . praesens valere et perpes gaudere II *ep.* 1.

Accusativus cum infinitivo: cf. ind. verb. (memorabilia tantum commemoro): ambigere, ambire, annuere, ardere, compellere, concedere, condolere, consentire, contingit, cupere, dare, decernere, deflere, diffidere, non dubitare, exigere, facere, formidare, gaudere, gestire, hortari exhortari, imperare, latet, libet, lugere, mandare, niti, optare exoptare, orare exorare, pati, petere, placet, postulare, praecipere, praesumere (? *at cf. Abr.* 4, 2 *add.*), non recusare (*syn.* non negare: *Pafn.* 7, 13), restat, rogare rogitare, suadere, sustinere, timere, titubare (*Pel.* 370: *at cf. app.*); urguere, velle, vereri. *Notandum est persaepe a. c. i. passivi occurrere; sic defenditur Abr.* 9, 6 quanto ultra resipisci posse desperabatur (*attractio passivi; sed hic locus etiam ad nom. c. inf. referri potest*). *Subiectum omittitur raro*: desine, posco, meum post haec te dicere servum, esse sed angelicae consortem credito turmae *Mar.* 197 sq. (*si quidem ille locus huc referendus est; item Agn.* 204). dicens malle mori etc. *Pel.* 44 (*cf. v.* 139. *Dion.* 196). parere negat *Theoph.* 46 (*an inf., i. e. recusat? cf. Pafn.* 7, 13). alii autumant, non

audiri posse propter assiduitatem (*sc. sonum*) *Pafn.* 1, 15. votum quia fecerit ipsa, velle puellarem caste servare pudorem *prim.* 330. *Minus apta haec constructio interdum verbis audiendi et videndi. Cf. quod.*

GERUNDIUM et GERUNDIVUM: qui te parcendo occidit et occidendo vivificavit *Cal.* 9, 18 (*cf. Sap.* 3, 20; sic pro participio saepissime, *cf. Mar.* 92. 98. 106. 151. 282. 322. 363. 442 etc.). delector audiendo *Pafn.* 10, 4. ne quis introeundi inveniat aditum *Abr.* 7, 1 (*cf. gest.* 385). in monstrando tuis quantum plus pareo iussis *gest. prol.* 2, 10 (*gerundium esse, ex prosodia apparet; cf. prim.* 546). tempus Christum pariendi *Mar.* 565. tibi infelix respublica relinquebatur regenda *Gall.* II 5, 5 (*cf. Abr.* 1, 4; *at prim.* 112 hanc ipsam reverenter ad instituendam tradebant abbatissae cuidam venerandae, *cf. v.* 155). qui foret ecclesia dignus mox aedificanda *prim.* 184 (*cf. Gall.* II 5, 5). nec umquam me subtraxi faciendis *Gall.* 1, 2. sperandae fortuna victoriae illudit nos *Gall.* 9, 2. saepe adiectivi loco metuendus, sequendus, venerandus etc. *cf. Gong.* 337 *add. gest.* 246 *app.*; tempus redeundi flatus atque resurgendi de pulvere pleni corporis *prim.* 577. quod non fecit, faciendos nos fore dixit *asc.* 60.

SUPINUM. difficile captu *Pafn.* 1, 8 (*cf. p.* 304^a dictu). laetificor auditu *Abr.* 3, 10; *at saepe non sup., sed abl. substantivi verbalis est meo monitu Abr.* 3, 16. pro inquisitu Mariae *Abr.* 4, 1. quorundam relatu *Pafn.* 2, 5.

Coniunctiones ita adiungam, ut nihil fere commemorem, quod bonum sit; ceterum cf. indic., et ind. metr. (partic.).

quatinus (i. e. ut fin.) *Gall.* 4, 5. 5, 3. *Abr.* 7, 10. *Sap.* 5, 30.

quin] non ambigo, q. *Cal.* 9, 4. *Abr.* 3, 10. non diffido, q. *Abr.* 1, 6. negare nequeo, q. *Cal.* 9, 11. nec blandimentis potuit devincier ullis, quin . . *Agn.* 152.

quo (i. e. ut fin.) *Mar.* 373. 380. 661.

etc. quo non (i. e. ne) *Mar.* 430. *Gall.* 1, 4. *Pasn.* 12, 3. eo magis, quo (i. e. quod) *Abr.* 3, 17 (cf. *pron. correl.*). quod] eo quod *paene una pars Pasn.* 10, 4 (cf. *ibi homocoteleuton*). pro acc. c. inf. *Mar.* 180. 296. 453. 616 etc. (sic quia *prim.* 329). hoc possum exponere, quod non nescio . . . *Pasn.* 12, 2 (cf. *pron. dem.*). cf. *gest.* 736 sqq.; hoc nam divino nutu factum fore credo, quod . . . *Mar.* 406 (cf. *Pel.* 179). dona tantae praeclara sophiae, quod non est illo penitus sapientior ullus *gest.* 64; consilium dederat, ut . . . et quod . . . deprivarent *gest.* 212; cf. formidare, pertimescere, vereri.

quominus] stabilem corrumpere cuius mentem nullarum potuit mutatio rerum, quominus obsequio domini fieret studiosa *prim.* 492 (an quo minus?).

ut (cf. *indic.*)] docere, ut . . . (dass . . . soll) *Cal.* 9, 23. tuum est, ut . . . *Sap.* 3, 8. decet, ut saepissime (cf. aequum est, disconvenit, tempus est etc.). digna est, ut miserabiliter pereat *Sap.* 5, 10 (cf. *Theoph.* 34 aptus). stultus speravit, quod perpetravit nequivit, ut . . . *Agn.* 55. quis auderet credere quisve praesumeret sperare, ut . . . ? *Cal.* 9, 20. magis iussit cum fraude remissis, ut puerum quaerant *Mar.* 646; praestat ut non audiatur *Pasn.* 1, 16 (cf. *gest.* 619).

PRAEPOSITIONES et adverbia:

a, ab (ante consonas, praeter h, semper a)] genitricis ab ubere *Mar.* 54. monitis animo permotus ab illis *Mar.* 166 (cf. v. 170). suam dum sumpsit ab ubere natam *Mar.* 281. multo magisque deo placuerunt semper ab illo *Mar.* 423 (i. e. ideo). audivit ab illo (-is) *Mar.* 552 (*irurde angefahren, kriegte zu hören*). 643 (i. e. *comperit*). ab exilio veniens *Mar.* 643. haec cum pateretur ab illis *asc.* 51. intonuit solio vox patris ab alto *asc.* 132 (cf. *Mar.* 274). † offert ab hoste triumphum *Gong.* 75. ille lucris sese si iactat ab illis rusticus ambobus *Gong.* 163. lapsum ab ore peccatum *Theoph.* 266 (cf. *Mar.*

341). grates Christo cordis reddbat ab imo *Theoph.* 1-1. narrat ab ordine cuncta *Theoph.* 32. i. e. a corruptela propriam protexit alumnani *Agn.* 284 (cf. *Cal.* 9, 1. *Abr.* 2, 9). surrexit ab humo *Agn.* 306 (cf. *Abr.* 6, 6 a cena). hanc materiam opusculi sumpsi ab antiquis libris I *epil.* de pannicula veste Philosophiae abreptis I *ep.* 9. retro exordium natus a deo patre *Gall.* 5, 2 (quia de deo p. male sonat). a dextra laevaue *Gall.* 12, 7. *Dulc.* 13, 4 (cf. *Agn.* 451 a cunabulis, a puero *Gall.* II 5. et a tuis conspectibus et a tuorum societate nos subtraximus *Gall.* II 5, 5. a longe *Dulc.* 3. excitari a somno *Dulc.* 8, 1. ab igne ambusta *Dulc.* 11, 5. a legis thoro viri me abstinui *Cal.* 3. discede ab hoc. crudelis testa *Cal.* 9, 8. faciam illi exiguum a introitu cellulam *Abr.* 2, 7. nec maior mundus ex IIII elementis perficitur, ita et homo non solum ab eisdem elementis. sed etiam ex magis contrariis partibus coaptatur *Pasn.* 1, 4. quae a se omni substantia naturaue discreta sunt *Pasn.* 1, 6. sicut a quadrivio semitae (prodeunt) *Pasn.* 1, 7. quam mutata es ab illa, quam prius eras *Pasn.* 3, 12 *adm.* si aliquod mihi impedimentum excitero. non a nobis, nihil nostra de parte infidelitatis, nihil tibi obviabit contrarietatis *Pasn.* 2. quae mentem a lascivia nunquam retraxit *Pasn.* 4, 5 (cf. *revocare* a quo veniam sperare possumus *Pasn.* 7, 14. (numeri.) qui ab his (numeris) in duplo fiunt *Sap.* 3, 1 (cf. 3, 19). vitae discessit ab horis (i. e. oris) *gest.* 394. patriis depulsus ab arvis *gest.* 603. a te consilium solamen quaerere certi *prim.* 10. amborum pignora, corporibus matris abscisa patenter ab ipsis *prim.* 17. ut Phoebus radios spargebat a aethere primos *prim.* 210. statim ab aethre receptum *prim.* 40. absque (i. e. sine) *Pel.* 46. 345. *Dulc.* 14, 3. *Abr.* 3, 10. *Pasn.* 1, 21. 3. 4, 5. *Sap.* 1, 1. 5, 27. 35. *gest.* 5. *prim.* 152. 553. absque mora r. mora

ad (cf. *instar et usque*)] dignam ad proprii partum nati *Mar.* 306. ad tempus *Mar.* 194. *Gong.* 378. *Pel.* 157. sacram prostratus ad aram *Theoph.* 388. *gest.* 359. quo tanto plebis mollescere corda rebellis ad veniam possent *Dion.* 149. quantum ad me II *ep.* 10. *Gall.* 1, 8 (cf. II 5, 4. 5. *Mar.* 159. *Cal.* 3, 2). cuius ope saepissime indigemus ad defensionem patriae *Gall.* 2, 2 (cf. 1, 1. I *pr.* 5). tibi ad obsequendum *Gall.* 7, 1 (cf. *Abr.* 6, 2. *Sap.* 2, 2). partem, quae ad filias pertinet *Gall.* 13, 6. ad haec me non cogitis *Gall.* II 5, 3. ad vota *Gall.* II 5, 3. *Sap.* 1, 1. *gest.* 1515. ad imperatorem habeo secretum *Dulc.* 6, 1. ad imp. adeam *Dulc.* 8, 1. se ad hoc ex te missos, ut *Dulc.* 13, 3 (cf. *Sap.* 4, 3 et adhuc). quae in praesenti ad manus habeo *Cal.* 6, 2. ut hunc tui miseratio ad vitam excitare, ad veniam dignaretur reparare *Cal.* 9, 20. hominem ad tui imaginem plasmasti *Cal.* 9, 26 (cf. *Pafn.* 1, 1). difficilis ad solvendum *Pafn.* 1, 18 (cf. 7, 11). non ad colligendum residens, sed casu praeteriens *Pafn.* 1, 19. triduanæ induciae illis ad tractandum praestentur *Sap.* 3, 24. quid ad haec est agendum? *Sap.* 5, 12 (*um dem zu begegnen*). haec (*devotio*) et ad audendum suadebat opus metuendum *gest.* *prol.* 1, 17 (cf. *audere*). ad patris obsequium *gest.* 1163 (*dem Befehl des Vaters nachkommend*). ipsum futurum ad fines patriae *gest.* 1177. (*Oddo filium*) ad fascēs augustalis provexit honoris *gest.* 1504. hanc ipsam reverenter ad instituendam tradebant abbatissae cuidam venerandae *prim.* 112 (cf. v. 155). Liudulfus ad summum non duxit opus studiosum *prim.* 285. quae, regina nobis ad prosperitatem facta *prim.* 311. cunctis ad cultum rite paratis festi *prim.* 391. W. dedicat templum omnibus ad laudem sanctis per saecula perennem *prim.* 394.

ante] de summo cecidit scriptura dolosa ante pedes sancti pastoris *Bas.* 255. ante sepulchra martyrum humi provolvitur *Gall.* II 8, 1.

ante dies octo quam . . *prim.* 561. i. e. antea: *Gong.* 378. *Pel.* 157. *Gall.* 1, 8.

apud] estne apud te locus viatori ad pernoctandum aptus? *Abr.* 5, 1 (*Abraham ad stabularium*).

causa] obprobrii causa dixerunt *Mar.* 505 (*um sie zu schelten*). belli causa *gest.* 1175. si meae praesumptionis, sed vestrum causa iussionis *gest.* *pr.* 9. nullius alius rei nisi agnoscendae veritatis causa *Sap.* 3, 7. obsequii sola causa *Mar.* 738; *de personis*: cuius sustinuit causa (*der, um dessen willen*) vim virgo beata *Agn.* 256 (cf. *gest.* 1184). illius causa *Agn.* 348 (cf. *Pafn.* 2, 6. *gest.* 617). tui causa contristor. mei? tui *Gall.* 2, 1. cf. *Mar.* 617. 869. *asc.* 8. 39. *Gong.* 332. *Pel.* 135. *Theoph.* 294. 304. *Sap.* 4, 3 (quo vestri causa socrus aeterni regis dici meruissem); non raro praepositur (cf. *Ritschelium ad Suetonii vitam Terentii p. 515*): causa iudicii recti *Mar.* 133. solaminis *Mar.* 486 (famulaminis *gest.* 530). stultitiae *Gong.* 147 (*aus Th.*; cf. *Pel.* 199 causa pietatis). Pelagii *Pel.* 209; non multum differt *prim.* 82 libri, e causis rerum quem scripsimus harum (cf. p. 272^a).

circa praeclaram gaudentes Mariam (*ferae*) *Mar.* 733 (*sich fröhlich um sie herum tummelnd*). magnificaeque circa mei vilitatem benignitatis atque dilectionis II *ep.* 2 (cf. *app.* et *Pafn.* 3, 5).

circum cf. *Gong.* 204 *add.*; *de compositis* circu- v. circuire.

clam cunctis et quasi furtim I *pr.* 6. *adv.* *Gong.* 453. *Pel.* 350. *Theoph.* 58. *Bas.* 77. 236. *Gall.* *inscr.* II 7, 2. *Dulc.* *inscr.*

contra iustitiam quicquid perfecerat umquam *gest.* 339. contra dicebat *Pel.* 162 (cf. *Theoph.* 111. 236. 355. *Agn.* 159).

coram] me coram *Mar.* 728. coram tanto consule *Gong.* 265. coram cunctis *Theoph.* 388. iuvenem coram prospexit herilem *Mar.* 555. vestigiis coram prostrata sacratis *Bas.* 171.

cum pectore laeto *Mar.* 263. hanc, cui legali fas sit cum foedere

iungi *Mar.* 429. credimus Heliam caelum petiisse secretum corpore cum vero *Mar.* 399 *app.* affaturque suos cum tali voce ministros *asc.* 22 (*cf.* *Mar.* 245). manus, de limo pulchrum quis plasmavi protoplastum, cum quibus et caelos extendi denique celso *asc.* 46. mons contegitur subito cum nube sereno *asc.* 96. sacros spargentes cum lacrimis cineres *Gong.* 496. omneque (cum) lavacro corpus detergere puro *Pel.* 220. mecum stabilem comportes mentis amorem *Pel.* 262. patrem cum nato necnon cum flamine sacro *Dion.* 134 (*cf.* *Mar.* 98. *prim.* 275; sic una cum . . . *r.* 223). si est utilis nostri congressio cum tantis *Gall.* 9, 1. quid tibi, triumphator saeculi, cum curis mundi? *Abr.* 1, 3. ipse nobiscum comitetur *Sap.* 5, 1. diem sanctum paschae maculare fuso cum sanguine iusti *gest.* 326. secum tractavit *gest.* 335. altithrono, qui regem cum pace reduxit *gest.* 695 (*cf.* *r.* 697. 1164. *Mar.* 248). tecum facias firmare tenendum foedus cum iuramento structum metuendo *gest.* 1179 (*cf.* *r.* 1162). de sancto digne flamine concipere *Mar.* 34. germine de Iuda quidam surrexerat *Mar.* 70. ortus regali David de germine magni *Mar.* 52 (*cf.* *r.* 51. *Gong.* 27. *Pel.* 71. *Bas.* 104. *Agn.* 28. 191). de quo narrabo *Mar.* 64 (*cf.* *Pafn.* 1, 16 sit satis de ista). discessi de templo *Mar.* 170 (*cf.* *r.* 171). de cardine caeli veni *Mar.* 178 (*cf.* *r.* 371). sine principio natus de patre supremo *Mar.* 218 (*cf.* *r.* 579. *Theoph.* 231). de more *Mar.* 252. 369. *Pel.* 355. martirii fratris de caede peracti *Mar.* 396 (*ide.* *Abel.*; *cf.* *Pel.* 31). genitum sacro castae de virginis alvo *Mar.* 781 (*cf.* *Theoph.* 240. *Agn.* 24. *prim.* 369). quo purgaret criminis imposita de magni se cito culpa *Mar.* 662. istius palmae de fructu vesci *Mar.* 739. de te (*mit Beziehung auf dich*) vincenti dicetur protinus illi: 'ad palmam magni venisti namque triumphi' *Mar.* 800 (*Chr. ad palmam*). hinc genitore tuo maneat per saecula cuncta

gloria de cunctis et laus aeterna creatis *Mar.* 492 *app.* mea de caelo solus sapientia vera *asc.* 17. naturam (*humanam Christi*) iam de busto redivivam *asc.* 141. unum de . . . *Gong.* 82. 235. *Pafn.* 1, 7 (*cf.* *Theoph.* 355 quicquam de. *Agn.* 7. plura de). de rostro haec decet egregio *Gong.* 265. hic sibi de Christi fertur mox laurea rara manibus *Gong.* 483 *app.* de var. morbus depellitur aegris *Gong.* 77. de profanato secum (*i. e.* cum eo) sordere sacello *Pel.* 41. portas praeclarum iusta de gente triumphum *Pel.* 159. sanguis stillans de vulnere facto *Pel.* 274. tristitia pellens de pectore cunctam *Theoph.* 63. de veteris letali crimine nostris omnem mundum patet essolutum *Theoph.* 363. exemptus corruptibilis de carcere carnis *Theoph.* 434. carnis veram sumpsit de virgine formam *Theoph.* 450. subtractos de grege Christi *Bas.* 79. trahere de tetrīs saevi de faucibus hostis *Bas.* 174. de summa cecidit scriptura dolosa ante pedes sancti pastoris *Bas.* 274. abstractos de carcere *Dion.* 150. de delicti maculis mundata vetera *Agn.* 34. felicis talis de germine prolis *Agn.* 279. corpus castra nulla de sorde piandum *Agn.* 2. fila vel etiam floccos de particulis a veste Philosophiae abruptis evellere II *ep.* 9. praesumere de domini pietate *Gall.* 2, 4. scabilitas vestrae fidei spem malit excitat de credulitate Gallicana *Gall.* 5, 7. animas pro de lutea habitatione eliminatas *Gall.* II 7, 2 (*cf.* *Sap.* 5, 28). de gradu precipitemus *Dulc.* 6, 1. emerge de abysso desperationis *Abr.* 7, 2. omnem scientiae guttulam de plenae sciorum pateris effluentem *Pafn.* 1, 19. quid actum est de Thaide? iuxta meum velle *Pafn.* 8, 2. nec tangaris de mei passionis materni affectus dolore *Sap.* 5, 27. secura sum de tua victoria *Sap.* 7, 1. quo male compositis verbes mox decidat omnis rusticitas oris de tractibus imperialis nominis *gest. prol.* 2, 36. rex pacificus de

sidere Christus *gest.* 17 (*cf. v.* 228). immodica tota de gente caterva *gest.* 195. iustum de tristitia liberandum *gest.* 303. reddebat grates imo de pectore Christo *gest.* 311. poenalem proicit de corde timorem *gest.* 349. de mandatellis benignis laetior *gest.* 525. ecclesiam defendere sanctam incursu de saevorum satis Ungariorum *prim.* 363.

e r. ex.

erga te nimio fervere zelo *Theoph.* 228 (*cf. gest.* 427). erga coenobii cultum pie sollicitari *prim.* 442.

ex (e ante consonas raro)] quod quaedam huius operis sumpta sint ex apocryphis I *pr.* 3. licet minime necessarium, aliquem tamen conficere textum ex sententiis scripturarum I *pr.* 6. passus gravem secreta mente pudorem ex Ruben verbis *Mar.* 102. ex illa dominus subolem mihi nec dedit ullam *Mar.* 168. quos prius e meritis Adam sprevere parentis *Mar.* 214 (*cf. Pel.* 393). ex quo . . . (, usque . . .) *Mar.* 358. 414 *etc.* mundi dominus condignis est benedictus odis ex ipso iusto Simeone vetusto *Mar.* 678 (*cf. Dulc.* 13, 3. *prim.* 15, ubi ab *Koepke*, praeter metrum. 364). e vobisque virum caute nunc credite gnarum *Gong.* 157 *adn.* ex nostris strati telis *Pel.* 112. e subitis tantis laetatus honoris donis *Theoph.* 138 (*cf. gest.* 1142. 1161). ex cuius largis credidit solummodo donis accessisse quidem tantam sibi prosperitatem *Theoph.* 147. ex me dignatus sumpsit sub tempore corpus *Theoph.* 233. ex more *Theoph.* 385. *Gall.* 10, 1. non ex meo fefelli, sed fallentes incaute imitata fui I *epil.* ex matre natus in tempore *Gall.* 5, 2. plurimi ex nostris *Gall.* 12, 4. cur infelix iuxta id temporis (*sc. res publica*)? ex qualitate rectoris *Gall.* II 5, 5. ex improvise *Cal.* 4, 1 (*at cf. app.*). *gest.* 182. 283. si quando ex tristitia hac convalescam *Cal.* 5, 2. nihil ex similibus componi videtur *Pafn.* 1, 6 (*cf. 1, 12. 14*). delector ex vestra ratione magis quam nectareae dulcedinis gustamine *Sap.* 4, 4. qui ex duabus naturis unus Christus

mirifice consistis *Sap.* 9, 4. *cf. 9, 5.* ex patris voluntate et spiritus sancti cooperatione non respuisti fieri homo passibilis humanitate *Sap.* 9, 6. quod vestra confectum si ignoratis ex iussione *gest. pr.* 2. e tantis ipsum sacra dextra potentis protegit insidiis *gest.* 137. quorundam, ex quibus quaedam pars . . . , pars . . . *gest.* 174. dum (*Abraham*) Loth ex hoste redemit *gest.* 193. ex ipsis (*laqueis*) ipsi primum sunt illaqueati *gest.* 236. (*deus*) dedit optatum miserans ex hoste triumphum *gest.* 278. ex terrore ducis tanti nimium tremefacti *gest.* 382. super amisso carae genitricis amore ex aegri latebris ducens suspiria cordis *gest.* 743. omne maeroris pondus ex animo deponentes *gest.* 1185. libri, e causis rerum quem scripsimus harum *prim.* 82. dictis credens ex corde iubentis *prim.* 256. e mundo discessit isto *prim.* 472.

extra tecta domus *prim.* 203.

in c. acc.] olim stultim fari qui iussit asellum in laudem sancti nominis ille sui *Mar.* 32. in soles flevit *Mar.* 105 (*cf. Gong.* 441. *Dian.* 151. *Dulc.* 12, 2. *Sap.* 1, 1). in aevum *Mar.* 278 *etc.* (*cf. in saecula Dulc.* 14, 3 *etc.*). baculum in terram fixit *Gong.* 208 (*cf. v.* 240. *Pel.* 315). aestuat in facinus *Gong.* 338. sceleris in sanctum patrati *Gong.* 545 (*cf. Theoph.* 220. *Dulc.* 13, 2). rumpunt in tales voces *Pel.* 338. in lupanaris nigrum concludier antrum *Agn.* 210. spargebat in altum voces *Agn.* 272 *etc.* in palam proferre II *ep.* 11. tui in me benivolentiam *Gall.* 1, 3. in nostri perniciem saevire *Gall.* 9, 3 (*cf. Dulc.* 11, 2). si in melius mutatus non essem *Gall.* 13, 2 (*cf. Pafn.* 3, 12). ponite illas in custodiam in interiorem officinae aedem *Dulc.* 2, 2. *Sap.* 8, 24 *etc.* factus es in derisum Christicolis *Dulc.* 7, 1. frustra sudamus, in vanum laboramus *Dulc.* 8, 1 *adn.* in Tartara damnaberis *Dulc.* 14, 3. in quam nimio affectu ducor *Abr.* 1, 3 (*cf. gest.* 424). ut suum nostrae fragilitatis metaphorice transferam in

deum *Pafn.* 1, 2. omnes in commune homines *Pafn.* 1, 16. nulla in te commoveor indignatione *Sap.* 3, 4. (partes numeri) in unum redactae *Sap.* 3, 13 (*addiert*). hic cumulus redundat in sedecim *Sap.* 3, 15. unguitur in regem *gest.* 131. ut, quicumque . . , ipsius in dulcem totus raperetur amorem *gest.* 437. huius in occursum regredi *gest.* 655. in Beringarium iusta succenditur ira *gest.* 722. multos in annos *gest.* 1516. (rex) largitur praedia multa in ius Gerbergae *prim.* 450 (*transl. Sap.* 5, 24). qui nostros tradebat in usus loca *prim.* 465.

in *c. abl.*] hic in mandatis legis extiterat iustus necnon digne studiosus *Mar.* 54 (*cf. r.* 334). cernit in ramis lauri resonantes volucres *Mar.* 123. hac ipsa in hora *Mar.* 162 (*cf. v.* 364. *Theoph.* 205). spiritus sanctus requiescet in illa *Mar.* 183 (*cf. r.* 391). promissis laetatus in illis *Mar.* 192. venit summa dies, in qua praenobilis Anna progeniuit natam *Mar.* 265. exemplumque suis in se praenobile cunctis praeponeit sociis *Mar.* 346. nonne deus colitur digneque potens veneratur in plebis Iudae legali posteritate? *Mar.* 388. nec (*deus*) delectatur in illis, quos . . *Mar.* 392 (*cf. Cal.* 9, 24). in templo concurrere *Mar.* 407. in dextra victor requiesce paterna *asc.* 138 (*i. e. ad dexteram patris*). ultra proprio non locat in thalamo *Gong.* 430. alter ut in regno sis, me praestante, superbo *Pel.* 267. in locum, in quo Tartarei steterant in veste coloni alba *Theoph.* 100. proprii cartam scribens detrimenti, in qua testatur *Theoph.* 127. quid dicturus ero in illo tempore iudicii? *Theoph.* 172. pervigil in sacris votis *Theoph.* 202. carnem, in qua iudicium veniet celebrare futurum *Theoph.* 326. fervescere in supradictae dementer amore puellae *Bas.* 36 (*cf. Abr.* 5, 3). post spatium quadraginta dierum, in quis peccatum lapsus deflevit amarum *Bas.* 214. in somnis vidi *Bas.* 220. lux, in qua (*deus*) apparens . . *Dion.* 175. haereat af-

fectu tenero constanter in illo *Agn.* 11 (*cf. v.* 48). in deitate parem nec maiestate minorem *Agn.* 74. toto in orbe *Agn.* 231. gaudens in te (*deo*) *Agn.* 384. obdormit in illo *Agn.* 412 (*cf. Cal. inscr.*). me in hoc iure reprehendi non posse, quasi his . . , qui mei scientiam longe praecesserunt in scientia sublimiori II *pr.* 6. Christi, qui in sanctis operatur, virtutem II *pr.* 8 (*cf. ep.* 3). deum in me laudari II *ep.* 6. haec mea in dictando intentio II *ep.* 10. in quibus maxime peccassem II *ep.* 12. in praesenti *Gall.* 1, 4. *Cal.* 6, 2. in proposito permanere *Gall.* 2, 4 (*cf. Sap.* 5, 1). haut leve damnum patiar in publica re *Gall.* 2, 4. in hac re verecundae virginis responsum quaerere *Gall.* 4, 3. ex matre natus in tempore *Gall.* 5, 2 *etc.* in nullo reluctamur, sed † testes (*cf. add.*) in omnibus praeceptis parere nitimur *Gall.* 5, 6 (*cf. 13.2. Sap.* 3, 4). reliquum vitae in dei obsequio vacare *Gall.* 9, 4 (*cf. 13.1*). in introitu nostro prouunt Romani urbicolae *Gall.* 10, 1. hoc Romanis antiquitus fuit in more *Gall.* 12, 2 . . in nobis non erit mora *Gall.* II 1, 2. *Cal.* 6, 2. in aestimatione aeterni vitae flocci facio, quicquid habetur sub sole *Gall.* II 3, 1. dissimilia. in quo? religione et merito *Gall.* II 5, 2. clericatum in ecclesia obtinui *Gall.* II 5, 4. in domo *Gall.* II 7, 2. primis in palatio *Dulc.* 1, 1 (*cf. Gall.* II 5, 6). ut talis appareat corpore, qualis a diabolo possidetur in mente *Dulc.* 4, 3. in Christo est renatus *Cal. inscr.* nec in solo nec in omni *Cal.* 2, 2 *adm.* in tantum, ut *Cal.* 2, 4 (*homocoteleno inciditur ante haec verba*) *etc.* quid mea in te agat dilectio *Cal.* 3, 4 (*welche Empfindung sie in dir weckt*). marmoreum in proximo sepulchrum habetur *Cal.* 5, 3. deus laetificet animam in requie *Cal.* 5, 3. in mea situm est potestate, quantislibet . . velim *Cal.* 7, 1. in te confidentem *Cal.* 8, 1. ecce invisibilis deus nobis apparet visibilis in pulcherrimi similitudine

iuvenis *Cal.* 8, 2. quia nomen meum in his debet gloriari *Cal.* 8, 2. in perventione *Cal.* 8, 3 (*wenn wir hinkommen*). in nomine Christi, quid est hoc, quod video, miraculi? *Cal.* 9, 1 (*aliter* 9, 10). in hoc tamen illud est vel maxime admirandum, cur . . . *Cal.* 9, 5. ne nos vel in modico lateat veritas *Cal.* 9, 10. te resurgere in laetitia, quae gravi cum tristitia defungebaris extrema *Cal.* 9, 21. nec perfurit solito more in amore Drusianae *Cal.* 9, 27. in duorum intervallo dierum *Abr.* 3, 11. te in decrepita senectute iuenculae mulieris amorem spirare *Abr.* 5, 3. fige in deo spem mentis *Abr.* 7, 9. in me sit iniquitas tua *Abr.* 7, 12. in quo constat caelestis (*musica*)? in septem planetis et in caelesti spera *Pasn.* 1, 11 (*cf.* 1, 17). quia eadem simphoniae repperiuntur in his, quae et in cordis *Pasn.* 1, 11. haec (*symphonia*) fit in duplo *Pasn.* 1, 14 (*im Verhältnis 2 : 1; cf.* *Sap.* 3, 18. 19). vade in pace *Pasn.* 3, 12. in nostri praesentia *Sap.* 1, 6. vidit in dextra librum regis residentis *Ioh.* 6. angelus designat regis servos in fronte perennis *Ioh.* 17. equo Verax egressus in albo *Ioh.* 31. imperium pollens in vertice rerum *gest.* prol. 2, 4. festi, in quo . . . *gest.* 365. (*Eadit*) vitae discessit ab horis, (*suis*) faciens tristitiam eius in abscessu *gest.* 401. gratiolam tantam promernit gentibus in cunctis patris imperio religatis *gest.* 434. in Papia residere *gest.* 688. in tantis gaudere secundis *gest.* 1146. prudens in verbis, in cunctis cautus agendis *prim.* 11. decidit in bello *prim.* 358. cuius primatus sexto, ni fallor, in anno . . . *prim.* 361. istius exiguae in vertice Musae *prim.* 572. in caelo *prim.* 588. *In assimilatione praefixi in-* eam ipsius *Hrotsvithae legem agnovit Traube, a qua raro recedit codex quamque etiam alios secutos esse probabile est medii aevi scriptores atque poetas, ut in-* negativum dissimiletur, mera praepositio assimiletur: qua lege e. g. *refellitur Pasn.* 7, 11 *lectio tradita*

importunitas (*emendandum sine dubio inoportunitas: cf. ind. verb.*). instar surgentis Phoebi *Theoph.* 424. genitoris ad instar amari *prim.* 520. inter sacratos altaris stare ministros *Mar.* 87. inter montana *Mar.* 163. haec inter natas hominum fiet sacra cunctas *Mar.* 182 (*cf. Agn.* 427 sq. *Gall.* 1, 5. 2, 2. *gest.* 65. *prim.* 9). sortem miserunt protinus omnes inter namque tribus Israelis duodenas *Mar.* 432. inter quos medius *asc.* 98. *Theoph.* 102. corpus inter grandisonas agitari martyris undas *Pel.* 325. inter sanctae sollempnia missae *Theoph.* 386. inter quas Agnes *Agn.* 19. 443. inter haec (*i. e. interea, dum hoc facio*) diversis affectibus (*fatigor*) *II ep.* 6. ubi securus inter medias hostium ingrederer acies *Gall.* 12, 8. vos inter primos in palatio extollere *Gall.* *II* 5, 6. dimensiones, quae numerantur inter planetas sive inter cordas *Pasn.* 1, 12. inter ipsa crepundia *Sap.* 4, 2. inter bachantes flammis proici *Sap.* 5, 35. mulieris inter coenobii positae secreta quieti *gest.* 344 (*cf. intra*). post haec ultra fuerat discordia nulla inter eos *gest.* 376. latitat sulcis inter maturas aristas *gest.* 554. *intra* (*numquam infra, praeter morem medii aevi*) coenobium Christo petiere sacratum intra non modicos urbis venerabile muros *Pel.* 351. animam intra claustra tui dignanter suscipe regni *Agn.* 390. ut habites intra palatium *Gall.* 13, 4. non poteris polluta intra contubernium computari virginum *Dulc.* 12, 3. induxit suam domnam intra namque suae muros urbis bene firmos *gest.* 584. conversando intra claustra monasterii *prim.* 410. *intus adv.]* quae vos verum docet intus *asc.* 72. intus in angusto pectoris antro *Gong.* 373. *iuxta propria notione Gong.* 89. 195. *Gall. inscr.* *Cal.* 8, 2. 9, 1. iuxta id loci *Cal.* 8, 2. iuxta id temporis *Gall.* *II* 5, 5. *Abr.* 9, 2; *i. e. secundum*: iuxta quorundam aestimationem *I pr.* 3 (*cf. Mar.* 523. 645. 680. *II pr.* 3. *Dulc.* 11, 2. *Cal.* 9, 17.

33. *gest.* 543. 695. 1188. *prim.* 375). iuxta morem *Bas.* 212 (*cf. prim.* 50). iuxta meum posse I *pr.* 6. II *pr.* 5. iuxta meum velle *Abr.* 9, 2. *Pasn.* 5, 1 (*cf. prim.* 124 *add.*). applicat in pexis iuxta sed se paliuris etc. *Gong.* 171.

ob] legalem dominum respuit ob famulum *Gong.* 360. ob quod (*i. e. propterea*) *Pel.* 50. quam ob causam? *Gall.* 4, 4. non ob id sollicitor, ut . . . *Pasn.* 3, 10. tortores sudore ob lassitudinem fluunt *Sap.* 5, 8.

per] teque per angelicum fecit, virguncula, verbum de sancto digne flamine concipere *Mar.* 33. passurus mortem magnum nostri per amorem *Mar.* 62 (*i. e. propter; cf. Theoph.* 116. *Dion.* 97. *gest.* 5). quicquid possedit, per tres partes rese-cavit *Mar.* 67. in longinquam pergens per devia terram *Mar.* 97 etc. qui iustam consolari dedit Annam per me *Mar.* 177 (*cf. r.* 297. 415. 897. *Agn.* 404. *Gall. inscr.* *gest.* 378). per quam mundo venit benedictio summa *Mar.* 194 (*cf. Theoph.* 270. 361. 409. 420. *Dion.* 146. *Gall.* 6, 1; per martyrum suffragia *Gall.* II 9, 2). (*ut deus*) finetenus stabilem regnaret iure per orbem *Mar.* 225 (*cf. r.* 359. 377). istius tenerae nomen dignare puellae caelitus indicis per te monstrare coruscis *Mar.* 273 (*cf. r.* 702. 822. *asc.* 5; *de gest.* 1150 *r.* augescere). ad proprii partum nati per saecula noti *Mar.* 307 *app.* (*cf. r.* 330. 887. *Agn.* 82. 101, *et ind. verb.* aevum). usque per angelicum sumpsit sacra virgo ministrum escam *Mar.* 367. hunc quia transferri rumum per sidera iussi *Mar.* 808 (*cf. Ps.-Matth.* c. 21 quam feci transferri in paradiso, *et Pel.* 300). per praecepta patris complesti viscera matris *Mar.* 871. quae (*dona*) rex poli per nubis mirum miserat officium *Gong.* 270. per vasti volitans cito climata mundi *Gong.* 303 *app.* qui patris summi prolem per scripta negavi *Theoph.* 165 (*cf. prim.* 453). orbem renovare per ignem *Theoph.* 279. quae sacra praedixit scriptura, per omne replevit *Theoph.* 309 (*cf.*

gest. 727). quo mentis splendor, eius per faciem monstraretur rutilantem *Theoph.* 426. languens per taedia cordis *Bas.* 109. per quem (*pater*) sibi saecula fecit *Agn.* 73. per dynamin, per energian II *ep.* *adn.* quatinus illarum per sodalitatem tibi fiat morigera *Gall.* 4, 1. atomum, quod amas, per hoc nequit intellegi *Cal.* 2, 2. civilis per me fiet discordia *Cal.* 4, 1. a: deinceps per ordinem *Sap.* 3, 15. corpus fatiscit per supplicia *Sap.* 5, 8. ceu reginam regnum transire per amplum *gest.* 463. regnum, quod olim per manus regis devenit Hugonis *gest.* 485 *app.* undique silvestris per gyrum vallis *prim.* 219. iurat per gladium, per candidulum quoque collum (*a. c. i.*) *prim.* 349.

post] praecipue post haec *Mar.* 153. 191. 197. 221. 264. 280. 288. 318. 319. 407 etc. *Exempla notari, nisi quin me forte fefellit, quinquaginta tria; in dramatis Gall.* 2, 6. *Abr.* 6, 1. Quam propter copiam, quod semel *Pasn.* 4, 5 traditur, posthac in post haec correxerim: nam si illa forma *Hrotsvit omnino uti voluit, quam medii aeri scriptores sane rarius ponere solent, non erat, cur ea in carminibus prorsus abstineret, quamquam eadem utriusque mensura est. Gall. inscr.* (*ubi propter inscriptionis rationem post haec poni rix poterat*) *et prim.* 215 postea; item semel *Cal.* 3, 2 postmodum *homoeoteleuti causa*: pro dolor! hactenus parum, | sed spero, quod attineat postmodum. | te post dominum solam *Theoph.* 359. post scelus *Bas.* 89. 179 (*cf. Dion.* 92). post facta *Cal.* 9, 6. cum sanctorum venerabile festum esset cunctorum mox post biduum celebrandum *prim.* 194. eius post annos discessus paucos *prim.* 469. pos terga *gest.* 1167 (*de forma et antiquissima et recentissima pos cf. F. Ritschelii opusc. II p.* 549. 572 *et Traube, P. C. tom. III p.* 3); princeps in regno post regem *gest.* 155; Gallicanum post te trahendo *Gall.* 5, 3. *adr.* (*i. e. postea*) *Bas.* 137. *Dion.* 14. *Agn.* 398. longo post tempore *prim.* 525.

prae] qua designata prae cunctis scilicet una *Mar.* 434 (*cf. asc.* 82. *Pel.* 266. *Agn.* 47. 89. *Gall.* 12, 10. *Cal.* 3, 1. *Abr.* 5, 3. 7, 13). quam prae parentibus, prae vita, prae anima a me scis amari *Gall.* 13, 4; omnibus fluunt lacrimae prae gaudio *Gall.* 12, 11 (*cf. Cal. inscr.* 7, 2. 9, 2. 11. *Sap.* 5, 13. 18). ne et ego agnoscar prae gravitate et ipsa se reddat latibulis prae pudore *Abr.* 6, 3. in fornacem igneum colorem prae nimio ardore exprimentem *Sap.* 6, 1.

pro] ne prohiberer pro rusticitate I *pr.* 5 (*i. e. propter*; *cf. Mar.* 882 nulla formidine, sed sola pro pietate. *Agn.* 137. II *pr.* 9. *Gall.* 1, 1. *Abr.* 1, 3. *gest. pr.* 1. 10. v. 368). digne pro meritis *Mar.* 27 (*cf. Abr.* 7, 5). altithrono psallere pro modulo *Mar.* 42 (*cf. Abr.* 7, 2. 9, 4. *Pasn.* pro viribus). scimus Abel duplam merito sumpsisse coronam, unam martirii atque magis nitidam pro virginitate secundam *Mar.* 397 *app.* (*cf. Gall.* 1, 8 pro sui reverentia. *gest.* 458. 716 *app. prim.* 332). viris domini pro nomine spreitis *Mar.* 425 (*cf. Agn.* 389). sibi pro signo dictum fuerat manifesto, quod . . *Mar.* 452 (*cf. Pel.* 397). ne virgo pudori coniuge pro vetulo fieret subiecta tenella *Mar.* 490. ex hac spelunca, pro qua fuit ipsa locata *Mar.* 708 (sic turbam templi pro limine iactam *Gong.* 505. pro foribus *Dulc.* 3, 2. 4, 1. 4). exanimes fragilis pro consuetudine carnis *Mar.* 719 (*cf. gest.* 410. *prim.* 544). pro cuius facie decet conquassari simulachra *Mar.* 838. tempore, quo regni gessit Pippinus eoi Francorum sceptrum regia pro populo *Gong.* 20 *adn.* pro mercede *Gong.* 111. *Abr.* 4, 6. aulam noctis pro tempore clausam *Gong.* 229. qui pro spe vitae efflagitant avide, ut . . *Gong.* 323. exposuit causam, pro qua construxerat aram *Dion.* 26. quondam felicitatis de germine prolis, sed nunc orbatum misere pro funere nati *Agn.* 280. quod (*bustum*) pro servandis fuerat venerabile membris *Agn.* 434. ipsam pro hac re appellabo

Gall. 1, 8 (*cf. Pasn.* 6, 1). pro solidando pignore amoris *Gall.* 2, 5 (*i. e. ut solidetur*; *cf. prim.* 324). adeo ut pro hac re nulla post haec movear sollicitudine *Gall.* 2, 5 (*cf. Pasn.* 1, 1. 3, 10. 8, 1. 12, 1). ut pro his fundantur lacrimae *Cal.* 5, 2. adesto mihi pro solacio *Pasn.* 18, 1. quas deferebas pro Christiana religione *Sap.* 3, 2. pro vi caumatis sentio refrigerium roris *Sap.* 5, 11 (*cf. gest.* 304). grates vestrae humanitati pro solamine *Sap.* 9, 2.

procul dubio v. dubius.

prope *adv.*] cum famosissimis essent prope moenibus urbis *Mar.* 548; accede propius *Gall.* 12, 10 (*cf. Dulc.* 3, 1). hominis propius sibi stantis *prim.* 38.

propter Drusianae resurrectionem apparui *Cal.* 8, 2 (*i. e. ut eam resuscitari iuberem*). quapropter *Pel.* 158. 169. 260. *Bas.* 90. II *ep.* 9.

retro (*i. e. ante*) principii primordia cana sereni *Theoph.* 232 (*cf. v.* 448. *Agn.* 73. 374. *Gall.* 5, 2. *Sap.* 9, 4. *prim.* 591.

vultum nec retro reflexit *Mar.* 291. retro conversis *Theoph.* 182. gentem cunctis retro rebellem *gest.* 389 (*cf. v.* 482). laetitiam iustis retro reparatam *gest.* 406 (*i. e. retro saecula*; *an* retro se(cula) paratam *scribendum est?*).

ut retro re-, sic etiam rursum repetens *Dion.* 82. renovans *Agn.* 154. recalescere *Agn.* 296; rursum versis | claris aspexit ocellis | *Mar.* 755 (respiciens ad comam palmae *Ps.-Matth.* c. 20). ut facias cartae literas extemplo nefandae eius de manibus (|) miserum | me sumere rursum | *Theoph.* 371 (*zurückhalten*; *cf. Mar.* 451). humana rursum (*i. e. iterum*; *cf. Mar.* 459) | pro gente pati pie promptus | *Dion.* 90 (*propter homoeoteleuton*). donec nox obtegit rursum nebulo | terras tenebroso | *gest.* 556 (*cf. prim.* 206 rursum: *at illius ibi lectionis propter homoeoteleuton non necessariae in tam recentium codicum carmine parva est auctoritas*; *cf. Bas.* 248 *add.*). ne Beringarius (|) regnum | raperet sibi rursum *gest.* 686.

secundum] si recte et secundum deum sapias I *pr.* 9. ex III contrariis

elementis, sed ad nutum creatoris secundum armonicam moderationem concordantibus *Pafn.* 1. 4.

secus] mulierem secus vos morari *Pafn.* 2, 5 (cf. 10, 2). iacuit secus aram *prim.* 34 (cf. v. 251). undique secus v. *ind. verb.*

sine] (qui) suae prolis matrem sine sorde pudoris effecit cunctis (*dat.*) dissimilem meritis (*abl.*) *Mar.* 35. quae semper sterilis mansi sine germine ventris *Mar.* 111 (sic *Theoph.* 180 templum sine sorde coruscum. 354 sine fraude fidelis. *Agn.* 108 virgo sine sorde pudica. *gest.* 405 requies sine fine perennis, ut sine fine saepissime: cf. *Vahlen ad Kochii Senecam p. IX sqq.*). tu sine principio natus de patre superno *Mar.* 218. 870 (cf. *asc.* 136. *Theoph.* 299). sine mente quievit *Mar.* 230. quos sine coniugibus fecit consistere casus *Mar.* 436 (cf. *Pel.* 316. maculis sine vivere cunctis *asc.* 4 (cf. *gest.* 1171). ipsorum sine vi me dans ditioni *Bas.* 204. hunc sine matre pater genuit et sine patre mater pariebat eundem *Agn.* 73. ut sanum saperemus sine illustratione supernae pietatis *Gall.* 5, 6. forma sine materia *Sap.* 9, 6 (cf. *Cal.* 9, 26). non metuit propriam culpae sine crimine domnam servare *gest.* 508 (*die nichts verbrochen hatte*). sine Marte *gest.* 614 *adn.* non sinestrarum magno rerum detrimento *prim.* 473.

sub c. *acc.*] iste ligat veterem sub Tartara saeva draconem *Ioh.* 32. tecta sub ipsius (*Oddonis*) thalami regalia duci *gest.* 596; cf. *Sap.* 3, 10 *app.*

sub c. *abl.*] plura sub hac serie reprehensione digna latitare I *pr.* 2. ne crediti talentum ingenioli sub obscuro torpens pectoris (antro) I *pr.* 8. historia, quam scriptam repperi sub nomine s. Iacobi *Mar.* *inscr.* (cf. I *epil. prim.* 467). germine de Iuda quidem surrexerat ergo Israhel in terra senior sub lege vetusta *Mar.* 51 (cf. c. 411). sub tempore festo *Mar.* 86 (cf. v. 657. 743. *Theoph.* 98 etc.). stans sub facie *Mar.* 142 (*vor die Herrin tretend*, cf. v. 133; huc refero etiam

v. 441 incurvam portans sub iudice virgam). ut (*Chr.*) carnem virgineo sub tempore sumeret alvo *Mar.* 219 (*opp.* sine principio; cf. v. 872. *Theoph.* 233. *Agn.* 77). patris et nati, numen quoque pneumatis almi aequali forma pollens sub nomine trino *Mar.* 224 (cf. *Agn.* 391). in templo domini sub honore sacro *Mar.* 407 (cf. *Theoph.* 195. *Dion.* 22 etc.). cum sub tectis templi consisteret omnis *Mar.* 410 (cf. *gest.* 575). spirituum nigrorum esse sub aeternis socius per saecula poenis *Theoph.* 128 (cf. *Bas.* 141 hostis sub diri vinclis captos retineri *Cal.* 9, 23). Erebi sub limine *Theoph.* 170 *app.* florentem primis sub annis *Agn.* 178. 282. flectere collum sub Vestae plantis *Agn.* 183. sub obscenae latebris te claudier aedis *Agn.* 188. corpore sub tenero frendescens more ferino *Agn.* 276. vivite beate sub Romana pace *Gall.* 9, 3 (cf. *gest.* 670 ut regnum sub patrono staret bene tanto. 749). quicquid habetur sub sole *Gall.* II 3, 1. te sub hoc periculo invocamus *Gall.* II 7, 2 (cf. *Agn.* 231, ex *Prud. steph.* 14, 54?). sub carcerali squalore servantur *Dulc.* 1, 8. sub huius diffinitionis specie (*at* cf. *app.*) non unus cadit numerus, sed plures *Sap.* 3, 10. ut sub ictu percussoris inviolatum serves misterium tui nominis *Sap.* 5, 13. testes clara clamantes voce sub ara *Ioh.* 14. ultima ultimarum sub huiusmodi personae dominio militantium *gest. pr.* 1. maerens sub corde secreto *gest.* 189 (cf. v. 337. 343, et 8. v. subtristis). sub ingenti cordis languore dolentis *gest.* 197 *app.* (*regina mortua*) mandatur terrae, gremio servanda sub amplo *gest.* 415 (cf. *prim.* 579). sub signo fidei firmatae mandaverat illi *gest.* 643 (*entbieten*). ista sub condicione *gest.* 704.

super c. *acc.*] quae super laudes angelicas renites *Mar.* 28. super hoc (*i. e. insuper*) *Mar.* 797. ecce super levem dominus veniet cito nubem *Mar.* 837 *adn.* dominus super omnia pollens *Mar.* 851. qui

- stellato resides solio super aethra *Mar.* 875 (*cf. asc.* 67. 101. *Pel.* 302. *Dion.* 262). super totam mundi tua gloria terram *asc.* 102. assumptus caelos qui transcendit super altos *asc.* 125 (*cf. v.* 127 *app. Theoph.* 325. *Agn.* 418). super errantis lapsus gaudendo *Theoph.* 87 (*cf. gest.* 296. 616. super hoc, *dubium, acc. an abl., Dion.* 152. *Agn.* 114. *Abr.* 7, 1). (tales) spargens super aethera voces *Bas.* 153. *Agn.* 308. ius super puniendas virgines cessit *Dulc. inscr. coni. Traube.*
- super c. *abl.*] his super accensi *Mar.* 293 *adm.* quam super insolito pavitantem signo *Mar.* 734 (*cf. Agn.* 193. 333). his super collaudare deum *Mar.* 902 (*cf. Abr.* 9, 5). dammando nimium gaudens super illo *Bas.* 99 (*cf. Agn.* 384. 456. *Cal.* 9, 29. *Abr.* 7, 14. *gest.* 723. 742; super hoc *v.* super c. *acc.*). super illa quid sibi sectandum vel quid restaret agendum *Agn.* 352.
- supra] invenit positam supra sua pectora cartam *Theoph.* 379. supra gentilis tumulum *Bas.* 65 (*ordo veruum dubius*). supra quod (*baratrum*) miseri plantis lapsantibus illi haerebant *Dion.* 76. hic agnum stantem supra Syon aspice montem *Ioh.* 28. ecclesiae parvae supra montana locatae *prim.* 104. supradictus *Bas.* 36. *gest.* 533. supra memoratus *Gong.* 539. *Pel.* 76. *gest.* 418 (paucis). 698. *prim.* 288.
- tenu] cordetenus *v. p.* 289^b (*adde prim.* 91). finetenus *v. p.* 331^a (*adde Gall.* 12, 8). (h)actenus *Dion.* 16. *II ep.* 4. *Cal.* 3, 2. *Abr.* 6, 2. *Pasn.* 7, 10. *Sap.* 5, 18. *gest.* 1483. *prim.* 167. 522. nullatenus *II pr.* 7. *Dulc.* 12, 4. *Cal.* 9, 12. *Abr.* 6, 6. *Sap.* 4, 3. su(m) motenus *Pasn.* 1, 13. *Sap.* 6, 1. superficietenus *Pasn.* 1, 8 (*oberflächlich*). ullatenus *Dulc.* 6, 1. *Pasn.* 3, 8. terratenus *Gall.* 11, 1. viscera tenus *Cal.* 7, 1. *Pasn.* 3, 7; quatinus (*sic*) *v. p.* 529^b. *medii aevi scriptores complures, qui cursum sequuntur rhythmicum, aut semper aut plerumque his formis in sede paenultima positae ita utuntur, ut cursus relox* (— u u, u u — u) nascatur. trans muros proici *Pel.* 278 (*cf. v.* 286).
- quem secum duxit trans urbem *Theoph.* 98. trans mare legatos transmisit bene cautos gentis ad Anglorum terram *gest.* 74.
- ultra *adv.*] *de loco (translate):* ultra non tendo, finem sed provide pono *gest.* 1509; *de tempore: Gong.* 402. 420. 430. *Pel.* 57. *Theoph.* 337. *Agn.* 187. *II ep.* 4. *Gall.* *II* 5, 7. *Dulc.* 6, 1. 12, 4. *Cal.* 9, 7. *Pasn.* 3, 7. *Sap.* 5, 18. 32. *gest.* 376; ultra quam credas *Gong.* 118. ultra quam propriis posset persolvere gazis *Pel.* 124.
- usque] solum *Gong.* 187. hoc usque *Pasn.* 4, 1 (*cf. II ep.* 11. usque huc); usque in diem nuptiarum *Gall.* 4, 4. usque ad indivisibilem unitatem *Sap.* 3, 21 (*cf. p.* 186, *adm.* *v.* 28). usque ad interniciem *Sap.* 5, 19. adusque solum *Mar.* 229. *Theoph.* 49. polum *Bas.* 257. locum *Dion.* 225. usque tertia iam solito devenerat hora diei *Mar.* 260 (*cf. v.* 267. *asc.* 129 usque ponam). usquedum vel induceretur vel subsequeretur *gest.* *pr.* 5. dum sol usque suum conclusit vespere cursum *Mar.* 292. quoadusque (*c. coni. praes.*) *Abr.* 1, 1. *Pasn.* 7, 2. 10. 13, 4. *Sap.* 5, 22.
- ADVERBIA loci (hic illic *sim. miscentur; cf. pron. dem.*):
- adv. alicubi:* estne hic aliud (*cubile*) penitus? *Pasn.* 3, 2. illic (hic), quo (*hier wo*) *gest.* 152. 648 *sq. cf. Dion.* 24. *Agn.* 267. 291. *gest.* 304 (?). sic eo loci te mansum ire *Pasn.* 6, 1. hic non est tempus peccata plangendi *Abr.* 6, 5. ubi adest vera dilectio, non deest pia compassio *Pasn.* 10, 4. ubi est angelica illa, quam in terris egisti, conversatio? prorsus perdita, etc. *Abr.* 7, 2. ubi sunt minae tuae? *Sap.* 5, 11.
- adv. aliquo:* hic Christi carus gressum direxit amicus *Gong.* 206 (*sic* illic *Mar.* 842. *Pel.* 227. *gest.* 1509). illo *prim.* 129 *app. (praeterea Agn.* 266. *Pasn.* 2, 6). huc ades *Sap.* 3, 2. licet huc illucque locum percurreret ipsum *gest.* 576. usque huc *temporaliter II ep.* 11.
- adv. alicunde:* hinc locale effeci *prim.* 295 *app.* unde cecidi et in quam perditionis foveam corruui *Abr.* 6, 2.

quo regalem patris hinc augeret honorem *gest.* 1141 (*dadurch*). copia petrarum, unde moenia materiam possent traxisse petrinam *prim.* 275. nec praesiccam tinxerat hinc ligulam *Gong.* 190. hinc i. e. tum, *prim.* 233. 568 (sic inde *Agn.* 418 accipiendum). hinc i. e. ideo, *prim.* 13 (*dubitat Koepke: at cf. e. g. v. 61. 224. 344. 547. gest. 56. 272. 680. 1152. 1508; sic unde Cal. inscr. 2, 2. Pafn. 7, 1. 13. 10, 5. Sap. 1, 2. 9, 8. gest. 641. prim. 105. 139. 241. 521). inde non curo Cal. 2, 3.*

TEMPORIS: o semper pietas *Gong.* 281 (*cf. p. 457*). dominis olim *Pel.* 96 (*graecismus*). patrum mores olim servare fideles *Pel.* 53; et nunc cum opprobrio *Mar.* 620; suevit saepe *Gong.* 214; modo . . prius . . *gest.* 648.

PARTICULAE (*cf. ind. metr.*)

COPULATIVAE: summae et mediae atque imae rationis *Sap.* 9, 9 *adn.* Fidei Spei et Karitatis *Sap. inscr.* (*cf. Dulc. inscr.*). magis atque magis *prim.* 277. magis, ac iuste *gest.* 426. et merito *Gall.* 1, 7. *Cal.* 9, 16 *etc.* num mihi aliquid affers gaudii? ac magni *Abr.* 9, 1 (*cf. Gall.* 1, 8. 8, 1. *Pafn.* 1, 3. 15). adque *medii aeri more Theoph.* 313. *gest.* 1147. necnon v. *negationes*. depone callum pectoris: et ego . . *Sap.* 3, 17 (*dann will ich . .*). nonne semper satisfacimus tuis votis? et tu iniquo odio nos gratis (*zum Dank*) insectaris? *Pafn.* 4, 4. et saepe pro etiam: *cf. e. g. Abr.* 3, 13. 4, 5. *Pafn.* 5, 2 (sic sed et *Sap.* 3, 21. insuper et *gest.* 386). vel per se saepius *notione copulativa accipi potest (velut Sap. 3, 21. gest. 40. 148), neque vero umquam, ni fallor, id necessarium. etiam (ja) Gall. 12, 5. Cal. 9, 27.*

DISIUNCTIVAE: diu tecum non contendendo, sed vel obtemperantem mei votis ditabo omnibus bonis, vel contraluctantem afficiam malis *Sap.* 5, 31. sive stultus sive sophista perversa operatur, confusionem a deo meretur *Pafn.* 1, 20 *app.* unicuique, prout gessit, sive supplicium sive praemium servari *Pafn.* 3, 4. prima (*musica*) dicitur mundana sive caelestis *Pafn.* 1, 10

(*cf. 1, 14*). inter planetas sive inter cordas *Pafn.* 1, 12. me ullatenus posse expiari seu ullo compunctionis modo veniam promereri *Pafn.* 3, 8. nunc . . nunc . . *Pafn.* 1, 2. 10, 2. *gest. pr.* 5. nunc . . nunc etiam . . *prim.* 418 *sq.* 421 *sq.* 491 *sq.*

ADVERSATIVAE: at saepius (*e. g. I pr. 4. Mar.* 178. 186. *prim.* 349). non solum. verum etiam *I pr.* 2. quod fieri vero prohibet virguncula casta *Mar.* 382. prius . . post vero *Cal.* 9, 7. Karitas . . , Spes autem . . , Fides vero *Sap.* 3, 9 (*cf. 3, 14*). ego . . , te autem . . *Abr.* 7, 15 (*cf. Cal.* 9, 13). *cf. ind. metr. (part. autem).* ast sed *Pel.* 156 *app.* (*hic non rettulerim at vero Mar.* 412. 741. attamen *Theoph.* 190. 222. sed tamen *Theoph.* 243).

CAUSALES: una eademque persona utroque semper laborat vitio, quia neutrum sine altero. expone enucleatius. nam qui superbit, invidet, et qui invidet, superbit quia . . *Cal.* 9, 31. ne dignum dicas hunc proditorem a vinculis mortis absolvere. non debes illi invidere gratiam divinae clementiae. non est enim dignus resurrectione *Cal.* 9, 22. similiter enim paene superfluum *Abr.* 7, 12. *Pafn.* 1, 4. 5, 2. 7, 5 (etenim *Pafn.* 3, 4): sic nos neglegenter sermocinamur: 'nämlich' ('das heisst'), quod minimus causativum est. Antioche, quid enim mihi est agendum? *Sap.* 5, 2 (ut quidnam?). nempe, quippe, hoc genus alia v. *ind. metr.: particulae.*

CONSECUTIVAE: his igitur cunctis toto conamine lectis *Mar.* 439 (*cf. Theoph.* 8. 52. *Bas.* 193. *Sap.* 1, 5. *prim.* 2. 81). *cf. Sap.* 1, 1 *adn.* unde si quid tractaretis utilitatis, cedite rationibus nostris. summum igitur utile tractavimus, id scilicet, ut non cedamus *Sap.* 5, 2 (*cf. enim supra; sic quoque nos: 'also'*).

COMPARATIVAE: utitur ut socio proprii domini nato *gest.* 182. ecce silent media caeli cives velut (i. e. fere) hora *Ioh.* 20; lilia ceu rutilat *Agn.* 428. haec sic loquebatur, ceu desperaret *Mar.* 768 (*nihil tale Pa. Matth.*). ceu sentiret *Gong.* 22.

quia non vos forte relinquam ceu desolatos in mundo namque pupillos *asc.* 70. quem (*Sergium*) ceu (*i. e. utpote*) pontificem exorans *prim.* 131. *cf. asc.* 62 (= *Theoph.* 311). *Gong.* 151. *Bas.* 186. *Dion.* 72. *Agn.* 91. 219. *gest.* 33. 52. 463. 572. 707. *prim.* 45. 417. 549.

NEGATIONES. pretii non munere parci *Mar.* 379. *Pel.* 358 (*eodem ordine asc.* 64 multum pietate fidei). non verba vera *Mar.* 558. nonne meam faciem Cherubin non cernere talem possunt, qualis . . ? *asc.* 41. tantae non me valitudinis esse *Bas.* 47 (*cf. gest. prol.* 1, 20). non bellum movit *gest.* 625; si (*i. e. non*) *Mar.* 513 *app. Gong.* 152. 392. *Gall.* 1, 3. 6. 8. 4, 2. 9, 1. II 2, 1 *app. Dulc.* 11, 1. *Abr.* 1, 3. 3, 11. *Pafn.* 10, 4. *gest. pr.* 2. 9. haut (*sic*) *e. g.* I *pr.* 2. *Gall.* 1, 4. 5. 2, 4. 5, 7. 13, 2. II 5, 1. *Dulc.* 14, 3. *gest.* 299; et numquam . . , numquam . . *Abr.* 6, 4. et ego nullum . . *Sap.* 5, 21 (*cf. gest.* 376). et non immerito *gest.* 402. *at saepius* nec immerito (*Gall.* 7, 1), nec mirum, nec iniuria (*v. mirus, iniuria*). nulloque metu *Agn.* 145 (*cf. II ep.* 1 = *Theoph.* 415. *gest.* 515). donec assurgat non corruptumque resumat corpus *gest.* 416. *at prim.* 49 quem matrona videns nec mortalem fore credens. non enim diu separabimur *Sap.* 5, 26 (*cf. II pr.* 6. *Cal.* 9, 22: *at* nec enim II *pr.* 7. nec tamen *prim.* 324). dixit nolle *Pel.* 139 (*cf. Mar.* 603). dominum non sperne fateri *Theoph.* 293. non cessent *Mar.* 903 (*cf. v.* 736. *Dulc.* 5, 1. 11, 3. *gest. prol.* 1, 24. 28. 31). ne id vereare *Pafn.* 5, 1 (*cf.* 7, 7. 11. *Abr.* 3, 1. *Sap.* 5, 3. 26. 29. 6, 1). noli *v. nolle. cf. p.* 530^a quo *et* ut. ne non perfectum remaneret opus bene coeptum *prim.* 247. nec (*i. e. ne . . quidem*) *Mar.* 767. II *pr.* 4 (*cf. Cal.* 9, 31). *Gall.* 13, 2. *Cal.* 2, 4. *gest. pr.* 3. *prol.* 2, 28. *v.* 245. 318. 530. *praecipue* sed nec *Mar.* 329. 339. 531. 743. *Agn.* 354. nec te posse quidem *Pel.* 155 (*i. e. et ne . . quidem*). nec ad momentum quidem *Abr.* 1, 2. recede nec credas *Agn.* 64 (*cf. asc.* 77 *adn. Gong.* 381. *Dion.* 135. *Sap.* 5, 13. 27. *prim.* 153). munera nec

domino praestat dare sacrificando *Mar.* 92 (*i. e. et praestat non dare*). hoc quia nec penitus scio *Mar.* 113 (*quia penitus nescio; cf. Cal.* 8, 2). nonne deus colitur . . ? nec decet . . *Mar.* 389 (*i. e. deus colitur, nec decet . .*). nec mora *v. mora. nec non gest. prol.* 1, 33. *v.* 21. 112. 195. 242 *etc.* irascere, nec sollicitor *Sap.* 5, 17. necdum (*i. e. nondum*) *prim.* 524. si non dixeris *Gall.* 2, 1 (*cf.* 13, 2. *Dion.* 91. *gest.* 166. 726); qui retulere, nihil fefellere *Pafn.* 2, 5. ex nihilo *Gong.* 6. 20. *Sap.* 8, 22. *cf. pron. indef.* nulla timet tormenta pati *Dion.* 189. nulla puellaris patior detrimenta pudoris *Agn.* 105. nulla forma decorus *Mar.* 467 (*cf. v.* 872). nullo pretio *Gong.* 309 (*i. e. gratis; cf. Pel.* 369). nullo modo *Gall.* 1, 6. nullo duce *gest. pr.* 5 (*cf. prol.* 1, 29. *Pel.* 54). nullarum mutatio rerum *prim.* 491. nullus credat *Pel.* 179 (*cf. Abr.* 7, 6. *Sap.* 9, 6. nullius *Pafn.* 1, 20. nulli *Pafn.* 3, 4. *gest. pr.* 10). nulla commotior ira *Pel.* 250. cui nunc in regno non compensabitur ulla, quae posset . . *gest.* 23 (*cf. p.* 523^b ullus); in nullo umquam *Abr.* 7, 13. contra iustitiam quicquid perfecerat umquam *gest.* 339 (*cf. Pafn.* 3, 8). numquam *Mar.* 190. *Bas.* 186 *etc.* *nein:* haut ita *Gall.* 12, 9. *Abr.* 7, 15. 9, 5. non *Gall.* 1, 6. 12, 5. *Cal.* 9, 27. minime *v. p.* 382^b (*adde Sap.* 5, 36). interrompis dicenda. non interrompo *Gall.* 1, 7.

INTERIECTIONES.

ah, quid fecisti? *Gall.* 12, 5. a, frustra vocasti! *Abr.* 3, 12. inmemor antiquae (ah) penitus veniae *Gong.* 454. atat, horribilis serpens invadit nos *Cal.* 7, 2. ecce, quas vocasti *Dulc.* 2, 1. ecce corpus *Cal.* 7, 1. omnia *Abr.* 4, 5. triclinium, lectus *Abr.* 7, 1. tua deserta cellula *Abr.* 8, 1. iuvenes in foro *Pafn.* 2, 1. mansio in proximo *Pafn.* 2, 6. cubile bene stratum *Pafn.* 3, 2. locus *Sap.* 9, 1. proferte Hirenam. | eccam | *Dulc.* 12, 1; ecce occurrunt *Gall.* 12, 11 (*cf.* 10, 1. 18, 5. *Dulc.* 4, 2. 8, 1. 11, 5 *etc.* *Mar.* 816. 837. 851. *asc.* 59. 111. *prim.*

prol. 1). *de imaginibus Ioh.* 12. 20. ecce tres mansurni poenitentiae Thaidis transiere *Pafn.* 9, 1. edepol *v. ind. verb.* ehe! *Pafn.* 8, 1 *app.* eheu, quam saevis tradar per saecula poenis *Theoph.* 187. *in dramatis* eh heu *Gall.* 1, 8. 9, 1. II 8, 1. *Cal.* 4, 1. *Abr.* 3, 6. 7, 4. ei mihi *Gong.* 353. *Cal.* 7, 2. *Abr.* 3, 3. 4, 3. 7, 2. 6 (infelici). 8, 1. eia, sancte Iohannes, et me consolari ne tardes *Cal.* 9, 21. eia, dilecti fratres, intendite cuncti *Theoph.* 401 (*cf. seq. de s. Otmaro, Kehrein n. 685, eia fratres cari*). en, qui peccavi *gest.* 271. en accedit *Gall.* 11, 1 (*cf.* 8, 1. 9, 1. 2. II 2, 1. 9, 2 *etc.* *Bas.* 1. *Dion.* 89. 120). *de imaginibus Ioh.* 14. 23. 33. en incipio mori *Pafn.* 13, 2. euax, euax! omnia meis respondent votis *Gall.* 4, 5. euge, mater illustris, gaude *Sap.* 5, 27. hem, ignoro, quid agam *Dulc.* 14, 1. Drusiana tui assecla —. estne homine exuta? hem, est *Cal.* 5, 1. hem, par victoria spiritalibus in sorte heremitarum nequitiis antea fuit insolita *Abr.* 3, 7. hercle, hostes! *Gall.* 9, 1. heu, gemenda consuetudo *Pafn.* 10, 2. heu, iacet exanimis propriae spes unica gentis *Pel.* 338. eius pravis (heu) subdita votis *Gong.* 451; heu mihimet misero *Theoph.* 163; heu heu, quid pateris? *Bas.* 111 (*cf.* *Dulc.* 7, 1. *Pafn.* 3, 6). heu heu, domine! *Sap.* 5, 25 (*cf.* *Cal.* 5, 1). heu heu, splendorem diei cur nata recepi? *Bas.* 156; *cf.* eheu. heus, iuvenes quid estis? *Pafn.* 2, 1. *at Gall.* 9, 2 heus, rex Bradan, sperandae fortuna victoriae illudit nos *aptius esset* heu. o Drusiana, Drusiana *Cal.* 7, 1 (*cf. p. 518^a voc.*). o factum bene *Cal.* 9, 12. o stultum imperatoris praeceptum omni contemptu dignum *Sap.* 5, 4. o iniuria, quod . . *Sap.* 5, 34. o nefas incomparabile *Cal.* 9, 4 (*cf.* *Pafn.* 1, 26. *Sap.* 5, 4). o infelix pertinacia, o contumax audacia *Sap.* 5, 7. o res dira omni-

busque saeculis inaudita *Gall.* 12, 1. o novum, o stupendum miraculum *Dulc.* 11, 5. o laudanda tuae virtutis gloria, Christe *Mar.* 303 (*cf.* *Cal.* 9, 29); o te tali opinione felicem *Gall.* 10, 1. o me felicem, si saltem noscere possem . . *Mar.* 115 (*cf.* *Cal.* 6, 1; *sic Gall.* 4, 2 me felicem, si unum scirem). o utinam! *Cal.* 2, 1. *Sap.* 5, 18. papae! quid hoc monstri est, quod . . ? *Pafn.* 4, 5 (*cf.* *Dulc.* 2, 1). pro dolor *Gong.* 357. *gest.* 221. *prim.* 283. 364. 472. 535. vae mihi damnando *Theoph.* 164 (*cf.* *Cal.* 4, 1. *Abr.* 6, 2. vae patri *Gall.* II 8, 1. vae illi miserae *Abr.* 8, 2; vae vae mihi infelici *Pafn.* 2, 1. vae vae, quid contigit? *Dulc.* 6, 1.

ORTHOGRAPHIAM codicis *Mons-* *censis* ita servavi, ut, nisi quid forte me in conferendo fugit, haec tantum mutarem: tristitia *etc.* ubique scripsi (tristitia *etc.* saepe *cod.*), ae aut e ex ratione grammaticae constitui (tristitia tristicio praenomen *etc.* saepe *cod.*): haec ab apparatu exclusi. Praeterea non recepi talia accubunt *Gong.* 21, succubere *Pel.* 104, coniungere *Pel.* 207, disruptum *Abr.* 8, 10. regis *Mar.* 172, egrigio *Mar.* 201. anath *Gong.* 70 (*cf.* *Pafn.* 7, 10), posse *Gong.* 406, nancisscentes *Pel.* 226 (*cf.* *Sap.* 5, 24 nanciscetur: latere potest nancisc-), dissemit *Theoph.* 22, scincero *Agn.* 8 *etc.* diffusis *Gong.* 204, gematis *Pel.* 222 (*at sum Theoph.* 188. sumotenus *Pafn.* 1, 21 hubi *Gong.* 387, histis *gest.* 226 (*at Heliam Mar.* 202, armonia, actenus). huc fortasse referendas primae coniugationis formas, de quibus *cf. p. 525^b*. Facile, ut ibi dici fieri potest, ut unum aut alterum horum exemplorum et signis aut similia, ad Hrotsvitham ipsam redeat; omnia aut plurima ab ea profecta esse nego. In primis propter testium aetatem paulo liberior editorum agendum esse consentaneum est.

INDEX METRICUS.

De Hrotsvithae arte diligentissime egerunt G. Freytag p. 11 sqq. et K. Bartsch p. 377 sqq. Qui quae recte expediverunt, breviter perstringere satis est.

Incisio semiquinaria aut semiseptenaria cum clausula concinere solet homoeoteleuto sive puro (velut Mar. 13 unica spes mundi | dominatrix inclita caeli |) sive impuro (velut Mar. 29 hunc quia virgineo | portasti ventre puella |. 432 inter namque tribus | Israhelis duodenas |, et sic a et u cum reliquis vocalibus omnibus concinunt). Raro etiam impuro homoeoteleuto caret versus; quo referendi videntur e. g. Mar. 433 praecepere viros eiusdem generis omnes (at Pel. 40 quo sibi suaderent patrios dissolvere mores assonantiam agnoverim -ent -es, et similia saepe severius iudicavit Bartsch, quamquam ipse -is -it exemplis confirmavit), Mar. 287 quem merito cives caelestes laude frequentant, Mar. 361 tertia iam solito devenerat hora diei; sed paulo plura huc rettulit Bartsch. Neque dubito, quin Mar. 150 interpolatus sit, ita fere, ut genuinam formam agnoscere videar hanc et tremefacta diem | psalmorum lege per omnem |, sive anacoluthon admisit Hr., sive periit verbum; item correxi prim. 60. 129.

Artificia metrica (versus 'leoninos' et 'caudatos': cf. W. Meyer, Münchner Sitzgsber. a. 1873 p. 73 sq.) suis item exemplis illustravit Bartsch.

Eaedem leges, quae de hexametri incisione, etiam de medii et extremi concentu valent pentametri (neque

ibi talia vitantur, ultra quam credas spem dubiam sitiens Gong. 118 app.), nisi quod ibi etiam syllaba anceps et hiatus legitime admittuntur; de synaloepha, quam diligenter evitat Hr., vide infra.

-a numeralium corripitur: triginta (quadraginta) dierum Mar. 243. Bas. 213.

-abilis: detestabilem | Agn. 259 app. laudabilis Pel. 244. laudabilis Agn. 87 (laudabile recte); cf. gubernaculis. abl. III^{ae} pro dat.: Mar. 891. Gong. 87. 222. Agn. 380. prim. 98; cf. Traube, karol. Dicht. p. 28¹.

āc v. monosyllaba.

accentus mutati artificium poetis veteribus usitatum (cf. Lachmann ad Propertium p. 111 sq.) non ignorat Hr.: Mar. 299 quod credi maius vel quod posset fore maius.

ācritur et āgroti v. muta cum liquida. aerarii gest. 495; de synisesi nolim cogitare: cf. cementariis.

alleluiā Dion. 238.

āmen v. ind. verb.; semel dicat āmen, quicumque viam cupit ire salutis p. 199 (siquidem ille versiculus Hrotsvithae est: cf. p. VIII¹⁷).

āmēntem (-i) Agn. 60. 122.

āst] ast in Mar. 334. ego Mar. 785. Pel. 156. hic Theoph. 133. omnes Theoph. 220. ast ubi Gong. 113. Dion. 11. 17. 150. 173. Agn. 41. 108. 215. 410. gest. 108. 297. 381. 712. 750. prim. 85. 337. semel sine metri necessitate, Gong. 501 ast qui: sed ibi sine dubio at scribendum est.

Āthenas Dion. 18.

¹ *Avaris gest.* 378.

Bächica Gong. 218; cf. *brächiiis*.

² *Bāsilius Bas.* 17. 170. 239.

belva bisyllabum Mar. 741; cf. *Aldh.* l. r. 358. 362. 551. 992, *Radbodi de s. Swithberto v.* 27 app. (*P. C. tom. IV p.* 166), *Odonis occup. VII* 456 (*p.* 162 *Siwoboda*).

brächiiis Dion. 231; cf. *Bächica: utrumque per orthographiam*.

bravium v. ind. verb.: roc. ante roc. callere] cāluit (i. e. scivit) Gong. 362; cf. *Poeta Saxo IV v.* 34 app. = *P. C. tom. IV p.* 46, et infra *occiditur, renitentis*.

cātholicus (-o, -i) Bas. 144. *Dion.* 39. *gest.* 55.

cementāriis prim. 257; cf. *aerarii*.

clāmābat Theoph. 32 (at cf. app.; *ceterum sic loquēbatur Mar.* 768.

cōgitātus gest. 229. *praēcōgito Mar.* 765; cf. *flagito (analogon agitare)*.

cōire Bas. 228.

cōnvinciis Agn. 214. 285 (*analogon vitium*).

cōpulāret Agn. 148 (*praeiit Fortunatus c. II 4, 8 cōpulātur*).

corripere] quem prius imperio nimium † corripuit amaro gest. 710 (cf. app.).

crēbro v. muta cum liquida.

credere] crēdidit Theoph. 10. 147. *credidisse Dion.* 129; cf. *credulus et ind. verb.*

crēdulōs Gong. 200 (*pent.*). *incredulūs (-ām) Dion.* 28. *Agn.* 363; cf. *credere*.

cūi Agn. 85. *gest.* 560.

cūriōsus Gong. 169.

dactylicis modulis v. ind. verb.

daēmōn Bas. 236 (*ex analogia cas. obl.*).

debrius Dion. 17 (cf. *debriare*).

dēdecūs Gong. 320 (*pent.*) *semel*.

detestābilem v. -ābilis.

dētrimenti v. muta cum liquida.

Dómitianum Dion. 156.

domnus, domina v. ind. verb.

donec v. monosyllaba.

dulcēdinis Gong. 510 (*pent.*).

-e adverbii saepe corripitur: piē (ut bene, male) v. ind. verb., praecipue

pie ² *v.*; congruē nuperrimē primulē saepissimē, *praecipue eadem sede ante sextum trochaem*; valde potēti *Mar.* 241; at dignē iustē plenē ..., *inpigrē, condigrē*.

ecclēsia v. ind. verb.; sic semper māt aevi poetae.

ēgredi v. muta cum liquida.

-ei quintae decl.: diēi Mar. 231. 241. *diēi Mar.* 824. *asc.* 14. *Bas.* 154. *gest.* 362. *prim.* 385. *fidei v. ind. verb. rēi gest.* 666. *spēi gest.* 225. *spē prim.* 552.

ēmere gest. 717 (*analogon emissere*).

ēphebūm Pel. 251.

-es numeralium: octiēs Theoph. 15.

-ete imperatiri: dicens gaudetē mecum | gratulando per aevum

Agn. 448 *sine excusatione incisionis* *exIn et illius prim.* 403 (cf. *Lachmann ad Lucr. III* 139 *p.* 144; *Hrabanus de s. cruce c.* 16, 22 *et gesta Apollonii v.* 227 app. = *P. C. tom. II p.* 491).

ēxtrāneoque Gong. 148 (*pent.*).

fāvente gest. 44 app. (*ceteroquin in prosa: ex analogia per f. fāvi?*).

fieri] etiam flās Agn. 138. *flāt prim.* 11.

flāgitare] -āt Theoph. 4. *-āma prim.* 146; *analogon agitare*.

fuit] nōn fuit populus traditur gest. 147.

grādu militiae Pel. 216 (cf. *ind. verb.*).

grātis Bas. 203. *Agn.* 408. *gest.* 708.

grātulādo Agn. 448. *prim.* 244.

gubērnāculis Agn. 322 app. (cf. *-ākis; ex Vergilii lectione corrupta*).

h consona: ne post haec generu humani callidus hostis Mar. 21.

inhaerens Gong. 359. *vasser de-*

ceptor hominum | captorque reorum Gong. 433. *quōd hic Pel.* 21.

quōd hāc Bas. 155. *nec horrit hiemis | saevum frigus furientis gest.* 358 (cf. *monosyllaba*).

hēram gest. 636.

hic] quis sit hic ignotus Dion 2 app.

Hispānii Pel. 14. *Hispāniam Pel.* 12.

hūmo Agn. 308.

ijsdem asc. 19. *prim.* 123.

- imperativus*: continē subiecto tantum te rite iumento *Mar.* 552.
infinitivus paragogicus (praecipue ante hexametri sextum pedem): *Mar.* 199. 534. 537. 717. *asc.* 17. *Gong.* 70. 153. 554. *Pel.* 285 etc.; fungier corruptum *Gong.* 306 app.
Inŏrmes Bas. 135 (sic semper per in, ubi prima corripitur).
Ioŏchim Mar. 52. 64 (quingies Ioŏchim).
iŏcūndum etc. semper (cf. ind. verb.).
Iŏhannem (-es) asc. 30. *prim.* 56. *Iŏhannes Ioh.* 1.
-is genitivi: regis (in) aeterni Mar. 279 app.; *de Mar.* 221 v. h. consona, *isdem v. isdem.*
-it] moenia coenobii perfecit omnia nostri traditur *prim.* 373 app. quam portas Romae veniens intravit ipse versus spondiacus (quos nunquam fecit *Hr.*) traditur *Dion.* 108.
iūbilŏ asc. 130. *iūbilant prim.* 424.
Iūda, Iūdaŏi, Iūdāicus v. ind. nom.;
Iūdŏŏrum Mar. 560. 641.
iūge = Mar. 817. *iūgi prim.* 38. *iūgiter prim.* 404.
iūmento Mar. 552. 566.
-ius genitivi (i anceps): illius Gong. 442. *Theoph.* 115. *illius Gong.* 520. 570. *Pel.* 371; *ipsius Mar.* 248. 481. 432. *Gong.* 499. *ipsius Mar.* 231 app. 281. 524. *Gong.* 29. 73. 100; *istius Mar.* 272. 758. *istius Mar.* 238; *totius Theoph.* 68. *prim.* 289; *unius Pel.* 401; *utriusque Pel.* 377. *gest.* 425, etc.
iūniŏr Mar. 508. *prim.* 287; *ex analogia formae non contractae iūvenis.*
lamentis (-um) semper (cf. ind. verb.).
laudābilis v. -ābilis.
lectitāre gest. prol. 2. 34.
levis] nec te posse quidem lēvis quid ferre laboris *Pel.* 153. ecce super lēvem dominus veniet cito nubem *Mar.* 837; *recte Dion.* 93.
liberāndum gest. 303.
librare v. muta cum liquida.
litterae, sed litterulae, v. p. 371. 614.
māchinām (pent.), -āŏ v. ind. verb.
item māchināli Pel. 278; *omel māchina corruptum Gong.* 302.
mage Mar. 42. 489. *Pel.* 181. *Theoph.* 96. 151 etc.
mānantis Theoph. 12 (analogon mānere).
māne sūmmo Theoph. 272 (ex analogia mage vel male?).
manuŏŏŏctus Dion. 99 (cf. suadere).
mānus gest. 488 app.
Mariām Mar. 272. 480. 486. 558 etc.
martyrizare v. z.
maŏŏŏlŏ Pel. 410.
mēlŏdiis Agn. 109.
metrica modulatio I pr. a.
mītigāverat Gong. 422.
monastērium et mystērium v. ind. verb. (analogon ministērium).
monosyllaba in -c ante vocalem ver-
sus initio producuntur: hŏc Mar. 97. *gest.* 1492. *hŏc (acc.) gest.* 608 (et in medio versus hŏc *Dion.* 24 app.). *sic Dion.* 27 in prima thesi.
nŏc Mar. 600. 767. *Bas.* 24. 49. *gest.* 358. 461. 1172 app.; *ex dissyllabis huc pertinet dŏnŏc Pel.* 112. *Theoph.* 47. 342. *prim.* 206 app. 249. 254, *sed vix nŏque suum quid Agn.* 172.
mulier, muliēria ut semper medio versu propter necessitatem metri dactylici cum accentu romano.
muta cum liquida non solum brevem vocalem potest producere (velut duplicem Mar. 294. *celēbria Agn.* 23. *sācra etc.), sed etiam longam corrumpere: acriter asc.* 49 (*recte Gong.* 410. *gest.* 419). *ŏgrŏti Agn.* 142. *crēbrŏ Dion.* 18. 149. 264 (*suepius recte*). *dŏcrētum omel Pel.* 77. *dŏtrīmēnti Theoph.* 124. *Agn.* 105. *ŏgredī Agn.* 292. *librātam (-ŏvit) Theoph.* 178. 225. *nŏgliēndo Theoph.* 227. *nŏtrīvi Dion.* 221. *salūbris prim.* 461. *sŏbriis Mar.* 292; *vel hinc apparet praeter hexametri clausulam eam licentiam passim nunquam occurrere (accipiuntur acriter egredi sobriis propter brevem, salubris propter corruptam psamulti-*
nam): et sic in frequentissimo ad-

iectivo secretus eam *Hr. legem* sequitur, ut primam in medio versu producat, in extremo corripiat.

mūtū prim. 354.

nātiōnes gest. 144. 381 (cf. *Theoph.* 324).

naturae syllabarum (*Prosodie*) I pr. 2.

nēglegendo v. muta cum liquida.

nēque v. monosyllaba.

nī *Pel.* 140. 259. *Agn.* 165. gest. 30 (nī

fallor; at nī fallor *Mar.* 321. 494.

prim. 361). 151. 333.

nī *Agn.* 122.

nūveno *Mar.* 364 (ex analogia formae contractae nonus).

nūtrivi v. muta cum liquida.

-o ablativi: multō-magis *Mar.* 423.

Gong. 441. ullō-modo gest. prol.

2, 12 (cf. v. 732 quantōcius): quae

cavendum est ne dirimantur; in

monstrandō gest. prol. 2, 10 et in

lacrimandō prim. 348 excusantur

gerundio (neque enim priore loco

gerundium intellegendum est), quod

cum pro participio ponitur, -o saepe

corripit (cf. *Mar.* 38. 151. 383. 323.

443. 587 etc.); proprium ablativum

numquam *Hr.* corripuit, ne primae

quidem declinationis (de quo cf.

Trube, karol. Dicht. p. 28¹, et *Eug.*

Vulg. c. 5, 5 app. = *P. C. tom. IV*

p. 416): nam pia prim. 448 recte

mutuli, sua-sponte (quod quidem

excusari poterat ut una pars: v.

supra) *Bas.* 345 falso coniuncta (cf.

add.).

-o adverbii (cf. -e ad.) saepe corri-

pitur: citō *Mar.* 397. 623. 671. 837 etc.;

serō *Mar.* 154. *Gong.* 212. extimplō

Mar. 785. *Gong.* 101; oppidō *Gong.*

167. sedulō *Mar.* 131. 321. 513. 903

etc.; iteratō gest. 337; alibi recte

producitur; subitō anapaestum

manere consentaneum est.

-o gerundii v. -o ablativi.

-o imperatiri corripitur: creditō *Mar.*

198 (falsa lectio initio versus *Gong.*

141 app.). pūrgitō *Bas.* 164.

-o praesentis praeter anapaestum

(moneō *Pel.* 154. 260. valeō *Gong.*

319. *Pel.* 166) raro longa; quae no-

tari, exempli incinonia semiqui-

nariae sunt rogō *Mar.* 313. 736.

praeuōgitō *Mar.* 765. infundō *Gong.*

112 (pent.).

occluditur prim. 367; cf. callere.
paradysus et paradisiacus recte (r.
ind. verb.).

particulas metri explendi aut ho-

moecelendi causam additae:

nūtem *Mar.* 164.

certe *Mar.* 7. 77. 118. 306. 401. 621 etc.;

cf. p. 519 percerte.

denique *Mar.* 79. 133. 299. 324. 323. 322.

370. 373 etc.

ergo *Mar.* 30. 132. 170. 278. 334 etc.

etenim *Mar.* 52. 64.

fortasse *Mar.* 819. *Theoph.* 220.

forte *Mar.* 153. 221. 240. 429. 488 (cf.

Gong. 417) etc.; si forte (I pr. 9. *Sup.*

9, 2.) gest. 304. 322. prim. 143.

Immo *Mar.* 304. *Agn.* 307.

nam (praecipue qui nam . .) *Mar.*

45. 391. 493 etc.; cf. *Pel.* 370 app.

namque *Mar.* 101. 302. 412. 432. 488 etc.

nempe *Mar.* 341. 433. 482. 119. *Gong.*

8. 27. 46. 143. 183. 305. 453. *Pel.* 12.

101. 165 app. etc.

quidem *Theoph.* 148. 176. 301. 304. 311.

420 et deinceps saepe.

quidni v. prim. 314 app.

quippe *Mar.* 304. 712. *Pel.* 110. 134 et

rite (passim non ita inapte) *Mar.* 37.

307. 454. 567. 632 etc.

saepe (?) *Gong.* 226.

scilicet *Mar.* 163. 252. 312. 323. 434 etc.;

in prosa videlicet propriis notione

(v. ind. verb.).

utpote *Gong.* 150. 200. *Pel.* 237.

pilus] eruit et proprio summo de
vertice pilos *Bas.* 151 (e pilla prim.

43); cf. *Odonis occup.* VII r. 12

(errat *Scoboda* p. XXV⁹).

pisciculam *Gong.* 226 (pent.): an-

tagon pisciculus? certe piscinat

recte v. 316; at cf. *Agn.* 303 de ri-

vulio.

placat . . prim. 312.

postea prim. 312 (post haec propter re-

sus sedem admitti non poterat): ut

propter hanc prosodiam damnamus

versus qui fertur Germanici 10 (cf.

Breysig p. XXXI), cuius mir-

polationis actus inde cognoscitur.

praerāt *Theoph.* 11 (sic praerbat *Gong.*

13), at praerāse *Theoph.* 301.

- prōiectus Ioh. 27, at prōici Pel. 278 (cf. Agn. 358. gest. 349).
- prōphētae Mar. 48. 190, at prōphēta Theoph. 248. prōphētiaē Theoph. 257 (male dubitat Bartsch).
- prōtōplastēs Gong. 36 (pent.). prim. 533. prōtōplastō Gong. 7. prōtōplāsto Mar. 395 (cf. asc. 45. Bas. 33).
- pūpīllis Mar. 68 app. asc. 70. Pel. 326 (de oculo). Theoph. 22; item Aldh. l. v. 498. 966. 1319. ecb. capt. 56 etc.: cf. Seiler, Ruodlieb p. 157 (analogon pusillus).
- quālitāte Theoph. 176.
- quantōcius gest. 732 (sed ōcius recte; cf. -o abl.).
- que] 1. que Mar. 612. 624. 716. 772 etc.
- quīs (i. e. quibus) Mar. 96. 164. 238. 270. 499 etc. in prosa Gall. 13, 5.
- rātūs traditur gest. 268.
- re (i. e. -ris): dedignēre Mar. 195.
- re (i. e. -runt) Mar. 237. 267. 324. 358. 386 etc. (cf. v. 408 app.); etiam in prosa: II ep. 4 fuere (cf. Gall. II 5, 2. 6, 1. Sap. 3, 6). Gall. 12, 3 advenere, saepsere. 12, 4 interiere. Sap. 6, 2 inspexere.
- rēmigābant Pel. 347 (sed rēmis v. 322 recte): analogon rēmigrare.
- renītentis (i. e. resistentis) Agn. 425: analogon renītēre; cf. callere.
- rennuit Gong. 556. Theoph. 263.
- rēpperit Ioh. 8. rēpērtas (-um) Bas. 78. gest. 214; de orthographia repp-antiquissimorum codicum, quibus-cum consentiant Sedulius V v. 142 et Orientius II v. 160 (addo cum Quicheratio anthol. lat. c. 82, 12 R.) egerunt academici Vindobonenses (Regulativ f. d. Ausgaben des C.S.E.L., Wien 1901, p. 29); p praeter participium, de cuius mensura constabat, rite geminari cognovit Traube; in prosa cursus clausulae metricae erunt observandae.
- rēppulit Gong. 444 (pent.).
- restāt v. stare.
- rētulit (-erunt) Gong. 417. Theoph. 393. Agn. 123.
- rīvulis v. piscinula.
- rūdem Pel. 370 app.
- rursum et rursus v. ind. gramm.: praepos. retro.
- s impura praecedentem vocalem in thesi, quinta praecipue, non producit (cf. z): sc- Mar. 105. asc. 140. Pel. 28. Theoph. 237 bis, etc. (in ceptis scribitur gest. prol. 1, 3); scr- Bas. 183; sp- Mar. 13. Theoph. 307 etc.; rēsonsum, rēspuisti etc. saepe, v. ind. verb.; st- Mar. 1. 5. 14. 155. 298 etc.; rēstitūtis Agn. 307; str- Gong. 203. Pel. 385.
- salūs ālma Gong. 301; salubris v. muta cum liquida.
- sānitāti Mar. 624. sānitāte Gong. 327: sic nomen metro adaptatur; semper sānus recte.
- sat Mar. 705. 720. Pel. 33. 149 etc.
- sibi etc.: secunda syllaba anceps est.
- sicut et prim. 178 app.
- sōbrius v. muta cum liquida.
- sophīae gest. 63 semel.
- spīculīs Bas. 37. Agn. 111 (analogon spēculum, speculari?).
- spondei tres: castām regī mentēm Mar. 374 (cf. v. 395. 473 etc.); spondiacus versus apud Hr. nullus.
- stāre recte Mar. 550. Bas. 15; et sic stātīm Bas. 206. gest. 664, at stātūm gest. 724 (neutrum amplius in metro); rēstāt ut Mar. 427. 854 etc., at rēstāt ūt Gong. 529 (ubi restat (et) ut Bartsch).
- strēnuus v. ind. verb.
- strīdulō Gong. 94 (pent.).
- suadere etc. per u vocalem: sūādet prim. 419. sūāsa Gong. 437. sūādētis Agn. 39. sūādēlis v. ind. verb., at svādelis Agn. 146; sic etiam sūāvis prim. 422.
- sūbīre gest. 747 (cf. vēl).
- syllabarum naturae v. natura.
- synaloephe rarissima: altius usque polum Phoebō āscendente serenū Mar. 360 app. Séphiphóna, Zabel, Susanna, Rebecca, Abigea Mar. 498 (ubi nomina versu comprehendendi necessitate excusatur). sed non legalis finem ūt nescivit amoris Gong. 467 (ut del. Bartsch).
- exagitat caput indomitum | inpatienter in illum Gong. 565 (poni poterat, ne et homoeoteleuton periret, petulanter vel tale quid). cōn-

- cede ergo *pro* condecet ergo *edebatur* *Bas.* 57. cumque suae monitis mente instillaret amicis *gest.* 105. impetrare fide credente (se) omnia posse *edebatur* *prim.* 242. *vides plerumque in quartam arsin elidi.*
- syncope:* complēsti *Mar.* 871. compōstus *Pel.* 144; perīclum *Agn.* 231 (*etiam Gall.* 12, 9). piāclum *Theoph.* 198. 343. 403 (*etiam Pafn.* 3, 10 *app.*). saeculum *Mar.* 181. 266. 576 *app. gest.* 1145 *app. etc.* (*etiam Gall.* 12, 3). vinclum *asc.* 17. *Pel.* 131. 161. 171. 202. 306 *etc.* (*adnoto apud Eugippium v. Ser.* 43, 3 p. 50, 18 *M.* vincla diligere ex tribus bonis *codd.* recipiendum esse propter cursum).
- synizesis v. iisdem.*
- tābēscit *etc.* *v. ind. verb.* (*semel Theoph.* 237 tabēscō).
- tēgit *perf. v. ind. gramm.: coniug.;* collēgit (*praes.*) *gest.* 107.
- tēpōre (?) *Gong.* 243 *app.*
- Thēōphilus *v. ind. nom.*
- triclŷniūm *Gong.* 234 (*pent.*).
- trīduum] post triduūm *Theoph.* 117 (*Fortun. V* 5, 51 *affert Quicherat.*).
- tūbāe *asc.* 131.
- tunc *semper, etiam ante consonas, numquam tum.*
- umbrātilis *Theoph.* 94 (*cf. p. XII°.* urere] ēxūritur traditur *Gong.* 117 *app.;* ūritur *recte v.* 410.
- vēl ē *gest.* 148 (*cf. sūbire.*).
- veluti in *prosa gest. pr.* 3.
- vestīgiis *Mar.* 652. *Bas.* 171.
- vīsitābant *Gong.* 497. vīsitābant *prim.* 121; *cf. Mar.* 320 *app.*
- vocalis ante vocalem: *v. cūi, -ei, fieri fuit.*
- volūtāre conieci *Mar.* 647.
- z (*cf. s impura*): Sēphiphōna Zātēl *Mar.* 498. martyrizare *v. ind. verb.* fervere zēlo *Theoph.* 220 (*cf. gest.* 1494 acuminē zēli).

ADDENDA.

Cum carmina ante annum impressa sint integrum, dum indices conficio, fieri non potuit, quin multa nova invenirem; quibus inserui, quae Karoli Streckeri acumini accepta refero, cuius commentationem de Hrotsvitha et Ps.-Matthaeo perutilem, qua uti mihi iam licuit, lectoribus quoque commendatam rolo, prodituram illam hoc vere in programmate gymnasii Tremoniensis. Iam ad finem perductum est opus undecim annorum; quamquam emendationem incohata potius quam perfectam esse facile ipse concedo, dummodo bene incohata videatur. Iis autem, quos iam p. I cum gratiarum actione nominari, nunc addendus est, qui me in corrigendis indicis verborum numeris innumeris indefessa semper opera adiuvare non desuit, Wilhelmus Eberhard.

- Mar.* 59 *lege* parentem,
 150 *fort.* per omnem (*cf. p. 543 **)
 191 *corrigo* nec
 218 *corrigo* superno (*cf. v.* 870)
 288 *limine corr.* Strecker (*cf. ind. verb.*)
 317 *lege* gaudia
 327 *lege* orbis istius; *v.* 328 *formam corr.* Strecker
 364 *distingue* sed, mox ut; *item v.* 570
 408 *lege* concurrere
 501 *coccus cum bysso coni.* Strecker

- 660 iussu *recte* (cf. ind. verb.)
 704 sancta cum prole *corr. Strecker* (cf. v. 830)
 716 *melius non distinguitur*
 762 *coniunge* hoc te dicere velle
 774 fronte serena: cf. ind. verb. s. v. frons; v. 798 *lege* palma
usc. 99 sq. *oratio incipere debet a v. 101; v. 97 distingue* vatum.
Gong. 116 *culgatam distinctionem commendat Strecker* (cf. *Prud. steph.* 1, 30);
 v. 117 *lege* prorumpere
 177 *fort.* adtonitis
 185 sitire (i. e. *arere*) probavit *corr. Strecker*
 202 *fort.* applicuere sui se propriis domini
 207 et baculum tractis, gessit quem denique, nervis in terram fixit
 dist. Strecker (cf. *gest.* 409); v. 204 *lege* circumdiffusis
 247 *corrigo* certe (cf. ind. metr.: *particulae*)
 291 agne tonantis *corr. Strecker* (cf. *Prud. cath.* 6, 81)
 337 tractanda *corr. Celtes* (cf. *gest.* 246 sqq. 469)
 434 *et gest.* 488 invidii (cf. ind. verb.)
 489 *corrigo* parata (cf. ind. verb. *facere pass.*)
 506 loquar *corr. Strecker* (cf. *Prud. steph.* 1, 112)
 580 *aptius certe* inmodici
Pel. 5 pectore prono *recte, de sancto Pelagio* (syn. miti pietate v. 3)
 21 *coniunge* bene condita iura mutavit sacrae fidei,
 50 *apertius distinguendum* ob quod, decretum
 251 *fort.* mulcens dicebat
 281 vasta *corr. Bartsch*
 311 *corrigo* receptis
 412 meriti *M² recte* (credulus c. gen., v. ind. gramm.: 'gläubig an das
 Verdienst des allbekannten und ihnen vom Himmel geschenkten
 Heiligen)
Theoph. 26 concors *corr. Strecker*
 121 *distingue* spernunt,
 262 detestando deum *nunc malim coniungere*
Bas. 60 sqq. *ordo versuum parum certus* (de defectu cogitat *Strecker*)
 95 *corrigo* ostendamque citus (cf. *Agn.* 358 app., etc.)
 111 vetuli *corr. Strecker*
 134 *corrigo* dedecus atque dolor
 245 *coniunge* sua colla
 248 *ursum corr. Strecker* (cf. p. 537^b)
Dion. 15 *corrigo* almīs (cf. *Mar.* 737)
 77 *coniunge* haerebant ergo flentes in litore summo
 175 *coniunge* aulae scilicet
 246 nam visus caecis, (usus) linguae quoque mutis *mauult Strecker*
Agn. 42 *corrigo* transigit (cf. *Pel.* 147)
 91 *coniunge* ceu sponsam clara dotando corona
II pr. p. 106, 20 *fort.* promptiores ad illiciendum |
II ep. p. 108, 17 *scribendum* Philosophiae
Gall. p. 109, 27 cf. p. 528^a; v. 19 *lege* exercicii
 p. 114, 32 *corrigo* sed tuis in omnibus praeceptis parere nitimur
 p. 115, 19 si inmerito *probabilius*
 p. 116, 2 *fort.* obvios
 p. 117, 34 *lege* praelii
 p. 120, 28 *corrigo* professioni
 p. 121, 15 *fort.* largus
 p. 124, 8 *suppleo* licet satis multis | a vobis dehonestatus sim (con-
 viciis) | (cf. *Sap.* p. 190, 21)

- Dulc.* p. 128, 16 *corrigo* dominos principumque deos
 p. 128, 31 *fort.* perfectae; *an* percerte?
 p. 130, 3 *corrigo* exprimit |
 p. 132, 12 *corrigo* plaudant; *cf.* p. 528^a
 p. 133, 38 *fort.* ut rebellem deorum | traheretis ad turpitudinis locum
 p. 134, 4 perducerent *coni.* *Celtes*
 p. 134, 17 *fort.* quid dicam (*cf.* *Gall.* 9, 2)
Cal. p. 138, 6 ex improvise *corr.* *Barack*
 p. 140, 12 animo tabescebat (*cf. app.*) *propter cursum relocem praefero*
 p. 141, 17 *corrigo* habeant
 p. 143, 17 *sqq.* verba, *ni fallor, non Calimachi, sed Andronichi*
Abr. p. 152, 7 *suppleo* cur neglegenter in divinis ageret (laudibus)
 p. 152, 33 *fort.* si carnum esus | vinique apponetur haustus |
 p. 153, 16 *fort.* te (pro *vel* super) ambigua re sollicitari
 p. 154, 7 *fort.* poteris (*cf. Pafn.* p. 168, 29; *sic cursus velox nascitur*)
 p. 157, 29 *corrigo* plane evacuavi
 p. 160, 1 *corrigo* adeam (*cf. ind. verb.*)
Pafn. p. 163, 3 *corrigo* ad nutum creatoris
 p. 163, 26 *cf.* p. 164, 17
 p. 166, 22 *fort.* congratulamur
 p. 170, 1 *fort.* (tam) occultum
 p. 172, 32 *corrigo* post haec (*cf. p.* 536^b)
 p. 172, 34 *corrigo* affluere
 p. 174, 10 *corrigo* expone enucleatius
 p. 175, 19 *corrigo* inoportunitas (*cf. p.* 175, 17. 22 *et p.* 534^a *extr.*)
 p. 178, 10 *fort.* ad indulgentiam adhuc mollita est (*cf. Pel.* 281. *Agn.* 124)
 p. 180, 19 *suppleo* quam (caelitus) inspirasti (*cf. Sap.* 196, 31; *sic cursus velox nascitur*)
Sap. p. 181, 2 *lege* *et*
 p. 183, 5 *corrigo* promittentis
 p. 193, 17 *suppleo* (huius) dant flagrantiam paradisiaci aromatis
 p. 194, 16 *fort.* postremo |
 p. 194, 25 *fort.* bonam matrem |
 p. 194, 31 *distingue* exoro te, finetenus in fide solidatum iri
 p. 198, 24 agnum virginis *recte*: *cf. Drees, Gottschalk p.* 178 r. 3^b
gest. 207 *corrigo* repedabat r. 87 *et* 99 *distinctio tollenda*
 406 *fort.* retro se(cula) paratam
 475 *coniunge* decore atque; r. 488 *cf. Gong.* 434
 509 *corrigo* carceri
 679 *corrigo* benigno
prim. 91 *corrigo* votum
 178 *fort.* sicut petiistis; r. 206 *cf. Bas.* 248 *add.*
 283 *fort.* opus memoratum (*error ex r.* 290 *natus*).

Ipsius Hrotsvithae aliorumque poetarum, quos ea legisse videretur, exempla suo loco adscripseram graviora, quae quidem in promptu erant: omnia neque poteram, neque id opus est. Neque nunc proferam, quae per conficiendos indices nova ipsius poetriae exempla notari, sed ea editioni olim inter Poetas latinos aeri Ottonici parandae reservari volui. Unius Prudentianae imitationis exhibeo auctarium, quod Karolus Strecker, qui illius quoque poetae familiaritate utitur rara, collegit mihi benevole missi. Mea paucissima insero, quae ad alia spectent opera iterum a me excussa.

Mar. 78 *cf. cath.* 11, 29; 126 *cf. ham.* 906; 134 *cf. steph.* 3, 70; 213 *cf. apoth.* 532; 221 *cf. cath.* 3, 41 *et ham.* 806 (*Theoph.* 105. *Bas.* 71); 240 *cf. steph.* 13, 83 (*Gong.* 241); 251 *etc. cf. psych.* 116; 262 *cf. steph.* 10, 4; 313 *etc. cf. steph.* 10, 596; 858 *cf. Aldh. l. r. prol.* 17 (*Bas.* 158);

Gong. 1 cf. *cath.* 3, 1. 4, 2; 12 cf. *cath.* 9, 2; 27 cf. *cath.* 5, 126 et *apoth.* 492 (signo); 72 cf. *steph.* 10, 1100; 77 sq. cf. *cath.* 3, 26 sqq. et *steph.* 3, 207; 109 sq. cf. *cath.* 5, 120 sqq. (*praelambens add*); 179 app. cf. *steph.* 5, 320; 241 cf. *cath.* 5, 121; 242 cf. *cath.* 2, 103, 282 sq. cf. *cath.* 3, 25. 21 sqq.; 247 cf. *steph.* 7, 71; 289 app. cf. *cath.* 5, 90; 292 cf. *Symm.* I 312; 302 sqq. cf. *steph.* 1, 10 sqq.; 349 cf. *steph.* 2, 304. 11, 16; 354 cf. *cath.* 3, 122; 382 cf. *cath.* 5, 114, 162 cf. *psych.* 705; 471 cf. *cath.* 5, 24; 476 cf. *steph.* 1, 26; 481 cf. *steph.* 1, 20 (*Pel.* 22); 482 cf. *steph.* 1, 20; 484 cf. *Lios monocus* r. 105 adm. = *P. C. tom.* IV p. 281; 485 sq. cf. *steph.* 5, 328 sqq.; 487 cf. *steph.* 1, 67; 5, 10; 492 cf. *steph.* 1, 5; 502 cf. *steph.* 1, 9; 511 sqq. cf. *steph.* 1, 14 sq.; 513 cf. *apoth.* 278 (*Sedul.* IV 20); 525 cf. *steph.* 1, 4;

Pel. 2 (et 228) cf. *steph.* 5, 117; 6 cf. *steph.* 10, 12, 4 cf. *steph.* 10, 4; 12 sqq. cf. *steph.* 3, 6 sqq.; 21 cf. *cath.* 10, 113; 24 cf. *cath.* 3, 61; 25 cf. *psych.* 213 (*sic durus explicatur*); 28 cf. *steph.* 5, 23; 37 cf. *steph.* 4, 22; 66 adm. cf. *cath.* 12, 71; 81 (cf. *psych.* 201; 94 cf. *steph.* 11, 31; 102 cf. *praej.* (p. 2 Dressel) r. 12; 167 cf. *Sedul. hymn.* 1, 47; 191 (cf. *steph.* 10, 1107; 194 cf. *cath.* 1, 26 (*signif. mut.*); 244 cf. *steph.* 11, 20; 262 cf. *steph.* 5, 20 (*plavanda Cauchma*; cf. 10, 261) et *apoth.* 187; 250 sqq. cf. *steph.* 5, 41 sqq.; 250 sqq. cf. *steph.* 5, 322 sqq.; 260 cf. *steph.* 5, 267 sqq.; 216 cf. *steph.* 5, 320, 227 cf. *steph.* 5, 431 sq; 324 cf. *steph.* 5, 324; 261 cf. *cath.* 10, 126; 266 cf. *steph.* 5, 222; 297 cf. *psych.* 206;

Theoph. 225 cf. *steph.* 3, 169; 431 cf. *Sedul.* II 21;

Basil. 167 cf. *apoth.* 544;

Dion. 108 cf. *Aldh.* l. c. 212; 262 cf. *steph.* 5, 208 sqq. 320 sqq. (*Pel.* 222 sqq.);

Agm. 26 cf. *cath.* 9, 2; 24 cf. *apoth.* 420; 115 cf. *Kikkeh. Walth.* 222; 124 cf. *steph.* 10, 261; 272 cf. *steph.* 13, 33; 295 cf. *steph.* 3, 167; 410 cf. *psych.* 411; 424 cf. *steph.* 14, 7.

Gall. p. 109, 6 cf. *Supp. Ser. v. Mart.* p. 114, 1 H.; p. 118, 4 cf. *conc. Aquigr.* a. 816 c. 20 (*Mann XIV 274*), 200. *Hieronymum*;

Dulc. p. 132, 11 cf. *steph.* 9, 67;

Cal. p. 142, 2 cf. *Ezech.* 33, 11;

Abr. p. 149, 21 cf. *Paul. ad Rom.* 8, 32;

Sap. p. 183, 2 adm. cf. *steph.* 10, 16 sqq.; p. 183, 20 cf. *steph.* 2, 62; p. 188, 12 sqq. cf. *steph.* 10, 682 sqq.; 189, 21 cf. *steph.* 10, 621 sq; 189, 24 sq. cf. *steph.* 10, 689. 694; p. 191, 21 sqq. et 192, 34 cf. *steph.* 10, 711 sqq; p. 193, 11 cf. *steph.* 10, 351 sqq.; p. 193, 22 cf. *steph.* 10, 351; p. 193, 24 cf. *steph.* 10, 1102; p. 194, 2 cf. *steph.* 10, 741, p. 195, 2 cf. *steph.* 3, 121.

Indicem prorsus plenum non esse, praesertim in primis libris carminibus, suo loco dixi; tamen ea addo, quae omissa nunc aegre sero admonitus Theoph. 235. arena *Pel.* 20. aspicere *Gong.* 124. coma *Gong.* 124. continuo (*ununterbrochen*) etiam *Pel.* 25. cordetenua etiam *prim.* 21. crinare *Sup.* 6, 1 dare *Gong.* 24. degere *Baz.* 20. deinde *Abr.* 3, 2. dubius *Gall.* 5, 6. dulcis *Gong.* 125. elubere *Gong.* 414. solum *Gong.* 122. interra non initio verius etiam *gent.* 224. tubere *Gong.* 222. latere *Gong.* 122. mura utraque *Cal.* 9, 22. opponere *Gong.* 74. permittere *prim.* 214 appi. renovere *gent.* 129. restat *Gong.* 211. rursus *Gong.* 220 add.

<i>Praefatio editoris</i>	<i>pag.</i> I
<i>Sequentia Cantabrigiensis de s. Basilio</i>	XVI
<i>Dialogus Terentianus cod. Paris. n. 8069</i>	XX
<i>Codicum, editionum, commentationum tabula</i>	XXIV

Hrotsvithae opera:

I. <i>praefatio</i>	2
1. <i>historia nativitatis laudabilisque conversationis intactae dei genitricis</i>	4
2. <i>de ascensione domini</i>	30
3. <i>passio sancti Gongolfi martiris</i>	35
4. <i>passio sancti Pelagii pretiosissimi martiris</i>	52
5. <i>lapsus et conversio Theophili vicedomini</i>	63
6. <i>Basilius</i>	76
7. <i>passio sancti Dionisii egregii martiris</i>	85
8. <i>passio sanctae Agnetis virginis et martyris</i>	93
<i>epilogus</i>	106
II. <i>praefatio</i>	106
<i>epistola (Hrotsvithae) ad quosdam sapientes huius libri fautores</i>	107
1. <i>conversio Gallicani principis militiae</i>	109
2. <i>passio sanctarum virginum Agapis, Chioniae et Hirenae</i> .	127
3. <i>resuscitatio Drusianae et Calimachi</i>	135
4. <i>lapsus et conversio Mariae, neptis Habrahae heremicolae</i> .	147
5. <i>conversio Thaidis meretricis</i>	162
6. <i>passio sanctarum virginum Fidei, Spei et Karitatis</i> . . .	181
<i>app. 1. dicat Amen</i>	199
<i>app. 2. Iohannes</i>	200
III. 1. <i>gesta Ottonis</i>	201
2. <i>primordia coenobii Gandeshemensis</i>	229

<i>Index nominum</i>	247
<i>Index verborum</i>	251
<i>Index grammaticus</i>	512
<i>Index metricus</i>	543
<i>Addenda</i>	548

3 2044 014 468 6

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine is incurred by retaining it
beyond the specified time.

Please return promptly.

CANCELLED
MAY 1909
117709

CANCELLED
NOV 62 1973
OCT 27 73H

CANCELLED
APR 1 1988
NOV 1988

WIDENER 2741502
FEB 10 1997
WIDENER
MAY 02 1994
CANCELLED

